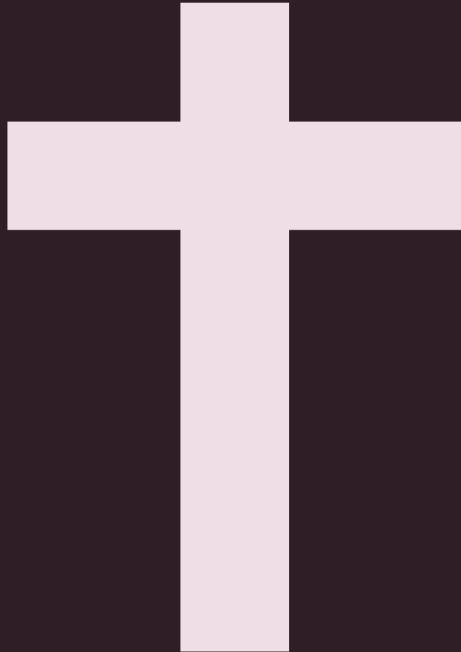

Pulong ta Dyos:
Genesis daw bag-o na
kasugtanan

New Testament in Kagayanen

Pulong ta Dyos: Genesis daw bag-o na kasugtanan New Testament in Kagayanen

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kagayanen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789718260722

The New Testament

in Kagayanen

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

709ea6af-436e-5fdf-ab05-7100c7987131

Contents

Mateo	1
Marcos	61
Lucas	98
Juan	160
Mga Binuatan	204
Roma	259
1 Corinto	286
2 Corinto	314
Galacia	331
Efeso	343
Filipos	353
Colosas	360
1 Tesalonica	367
2 Tesalonica	373
1 Timoteo	377
2 Timoteo	385
Tito	391
Filemon	395
Hebreo	397
Santiago	420
1 Pedro	428
2 Pedro	437
1 Juan	443
2 Juan	450
3 Juan	451
Judas	453
Mga Papakita	456

Miad Na Balita Na Pasugid Mateo Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mateo

Yi na libro una ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na kanen papaabot ya na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Natuman paagi ki kanen mga nasulat naan ta Una Na Kasugtanan na mga pangako ta Dyos ta iya na mga itaw.

Mga ngaran ta kaapuan na alinan Jesus nalista naan ta yi na libro daw may nasulat man parti ta mga natabo alin ta iya na pagtao asta ta iya na pagbakod. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta pagwali Juan na manugbautismo na mga itaw an dapat magnelsel daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, Jesus ya galibot naan ta Galilea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gapaayad kanen an ta mga itaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga itaw. Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pag-alin din ta Galilea munta ta Jerusalem daw parti man ta mga natabo dya ki kanen seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Katamaan ta mga nasulat naan ta yi na libro parti ta pagtudlo Jesus. Paagi ta mga nasulat parti ta iya na pagtudlo, mlaman ta na kanen an maalam daw bantog na manugtudlo parti ta pagdumala ta Dyos. Yon isya ta mga tenaan na yi na libro na *Mateo* una ta appat na libro parti ta iya na kabui daw kamatayen. Mga patudlo din na

nasulat naan ta yi na libro nabetang naan ta limma na grupo. Makita una na grupo ta mga patudlo din naan ta kapitulo singko asta syiti, pangarwa ya naan ta kapitulo dyis, pangallo ya naan ta kapitulo trisi, pang-appat ya naan ta kapitulo disi-utso daw panglimma ya naan ta kapitulo binti-kwattro daw binti-singko.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mateo

1. Mga kaapuan na alinan Jesus daw pagtao din (1:1 - 2:23)
2. Pagwali Juan na manugbautismo (3:1-12)
3. Pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen (3:13 - 4:11)
4. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga itaw na naan kanen ta Galilea (4:12 - 18:35)
5. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (19:1 - 20:34)
6. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (21:1 - 27:66)
7. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (28:1-15)
8. Pagkitaay Jesus daw mga apustulis (28:16-20)

Mga Kaapuan Na Alinan Jesu-Cristo (Lucas 3:23-38)

¹⁻⁶ Yi sinulat parti ta mga kaapuan na alinan Jesu-Cristo na isya na linai Ari David, daw Ari David an isya na linai Abraham. Abraham an amay Isaac daw isya ta mga bata din Jacob na amay Juda daw iya na mga utod.* Juda an nangasawa ki Tamar daw darwa iran na bata, Fares daw Zara. Fares an amay Esrom daw iya na bata Aram, Aram an amay Aminadab daw iya na bata Naason, Naason an amay Salmon na nangasawa ki Rahab daw iran na bata Booz. Booz an nangasawa ki Ruth. Obed iran na bata. Obed an amay Jesse daw iya na bata Ari David.

⁷⁻¹¹ Ari David an nangasawa ta dati na sawa Orias. Solomon iran na bata. Solomon an amay Roboam daw iya na bata Abias, Abias an amay Asa daw iya na bata Josafat, Josafat an amay Joram daw iya na bata Ozias, Ozias an amay Jotam daw iya

* **1:1-6** Juda daw iya na mga utod, na dusi danen tanan, alinan ta nasyon na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw nasyon na Israel naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na bata Acaz, Acaz an amay Esequias daw iya na bata Manases, Manases an amay Amos daw iya na bata Josias, daw Josias an amay Jeconias daw iya na mga utod. Ta timpo Josias, mga Israelinen pabiag daw padala man naan ta Babilonia.

12-16 Alin ta timpo na mga Israelinen pabiag daw padala naan ta Babilonia asta ta pagtao Jesus, yi mga alinan din na kaapuan: Salatiel na bata Jeconias. Salatiel an amay Zorobabel daw iya na bata Abiud, Abiud an amay Eliaquim daw iya na bata Azor. Azor an amay Sadoc daw iya na bata Aquim na amay Eliud. Eliud an amay Eleazar daw iya na bata Matan, Matan an amay Jacob na amay Jose na sawa Maria. Maria an inay Jesus na paumaw na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.†

17 Gani, naan ta lista i ta mga kaapuan Jesus katarsi na sunod-sunuray na mga mag-amay alin ki Abraham asta ki Ari David, daw alin ki Ari David katarsi man na sunod-sunuray na mga mag-amay asta ta timpo na mga Israelinen pabiag daw padala naan ta Babilonia, daw katarsi man na sunod-sunuray na mag-amay asta ki Jesus na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagtao Jesu-Cristo (Lucas 2:1-7)

18 Iling ti pagtao Jesu-Cristo: Iya na inay na Maria nakagunan Jose. Na ula pa danen nakasal daw ula pa gadumaay, Maria i bagnes en paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo. 19 Dili inta miag Jose i na dayunon iran na kasal tak Maria i bagnes. Piro, tenged matareng na itlaw Jose i daw dili man kanen miag na magayyaan Maria an, paisip din na belagan‡ ta sikrito nang.

† 1:12-16 Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ 1:19 Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na daw gakagon en mama an, pabilang din en na kanen an sawa en ta bai ya. Piro, daw dili en miag mama an na dayunon iran na kasal, kinanglan mag-atag kanen an ta kasulatan naan ta bai na pamatuod na belagan din bai an. Kinanglan man na may darwa na tistigo ta iran na pagbelagay. Pwidi nyo mabasa parti ta kagon naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § 1:21 Ngaran i na Jesus beet ambalen Ginuo i galuwas. * 1:21 Mga itlaw na kalai dinbeet ambalen mga linai Israel na yon man mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † 1:23 Isaias 7:14 ‡ 1:24 Ta timpo danen Jose, kaugalian ta mga Judio na maskin nakagunan ta mama isya na bai daw pakabig en na danen an magsawa, magtagad pa ta pila na duminggo mama an bag-o bai ya sugaten din na dleen naan ta istaran din. Gani, ambal na Maria i pabaton din na iya na sawa beet ambalen na Maria i pabaton Jose daw padala naan ta istaran din. * 2:1 Herodes na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na Herodes Na Kala Gid Ta Tanan. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Na Kala Gid Ta Tanan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

20 Na gaminsar nang pa kanen daw ino buaten din, katunuga kanen i. Nali nang, may angil na alin ta Ginuo Dyos na gapakita naan ta iya na dagammo daw gambal, “Jose na linai Ari David, dili ka magdua-dua na Maria an batunon no na imo na sawa tak ganangken kanen an paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo. 21 Magbata Maria ta mama daw bata an ngaranan no na Jesus§ tak kanen an magluwas ta mga itlaw na kalai din* alin ta silot ta iran na mga sala.”

22 Iling tan natabo parti ki Maria aged matuman ambal ta Dyos anay pa sa paagi ta isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Ambal ta prupita, 23 “Magbagnes dlaga na ula pa natandeg ta mama daw kanen i magbata ta mama. Umawen bata an ta ngaran na Emmanuel.”† na beet ambalen “Dyos an naan ki kiten”.

24 Pagbugtaw Jose, patuman din ambal ya ta angil daw Maria i pabaton din na iya na sawa.‡ 25 Piro, ula din tandega asta na magbata Maria i ta panganay na bata na mama. Pangaranan Jose bata an na Jesus.

2

Mga Gaduaw Alin Ta Sennangngan

1 Jesus i natao naan ta Betlehem na sakep ta prubinsya Judea ta timpo na Herodes ari dya.* Tenged ta iya na pagtao, may gabot na mga mama naan ta Jerusalem alin ta lugar naan dapit ta sennangngan. Danen an mga manugtagna ta matabo paagi ta pagpanilag ta mga bituon. Nanginsa danen an naan ta mga itlaw, 2 “Indi bata ya na natao na mag-ari ta mga Judio? Nakita

nay isya na bituon naan ta sennangngan na tanda ta iya na pagtao daw giling kay di aged mag-atag ta pagdayaw ki kanen.”

³ Na namatian Ari Herodes balita ya na may bata na natao na mag-ari ta mga Judio, gapalibeg kanen i asta man mga itlaw naan ta bilog na Jerusalem. ⁴ Paumaw din tanan na mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises† daw painsaan din danen an daw ino nabatang naan ta mga sinulat ya parti daw indi matao Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ⁵ Sabat danen, “Naan ta Betlehem na sakep ta prubinsya Judea tak nasulat anay pa sa ta isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos:

⁶ ‘Kyo na naan ta Betlehem na sakep ta prubinsya Judea, bisan sise nang inyo na banwa, yi bantog gid naan ta Judea tak alin ta inyo na linai mabot isya na manugdumala. Paryo kanen ta manugbantay ta karniro tak kanen manguna daw magbantay ta ake na mga itlaw na mga linai Israel.’”‡

⁷ Pagmati Herodes ta sabat danen, pasapol din dayon ta sikrito mga mama na gabot alin ta sennangngan daw painsaan din daw kan-o gid gagwa bituon ya na iran na nakita. ⁸ Pagsabat danen ta iya na insa, papanaw din danen an naan ta Betlehem daw paambalan, “Sigi, manaw kaw daw ngitaen nyo gid bata ya. Daw makita nyo kanen, sugiran a nyo aged miling a man dya daw mag-atag ta pagdayaw ki kanen.”

⁹⁻¹⁰ Pag-ambal ta ari ya, gapanaw danen dayon. Na gapanaw danen, nali nang nakita danen isab bituon ya na dati nakita danen naan ta sennangngan. Sikad gid bakod iran na kalipay na nakita danen bituon ya. Pasunod danen asta na gate-neng en usoy ta apaw ta balay na naan dya bata ya. ¹¹ Gaselled danen ta balay ya daw nakita danen bata an daw iya na inay na Maria. Galuod danen i daw gaatag ta

pagdayaw naan ta bata. May dala danen i na maalen na mga rigalo na blawan, kamangyan daw paammot na mira. Pagwa danen iran na mga rigalo daw paatag naan ta bata an.

¹² Na muli en mga mama na alin ta sennangngan, paambalan danen i ta Dyos paagi ta dagammo na dili en danen malik ki Herodes. Tenged ta iran na dagammo, guli danen naan ta iran na lugar na ula en danen gaagi isab naan ta Jerusalem.

Pagdala Danen Jose Ki Jesus Naan Ta Egipto

¹³ Paglambay ta pila na mga adlaw na gapanaw en na muli mga mama ya na naan alin ta sennangngan, may angil na alin ta Ginuo Dyos na gapakita isab ki Jose naan ta iya na dagammo na gambal, “Jose, mangon ka daw dleen no bata an daw iya na inay na miling naan ta lugar na Egipto. Naan kaw nang dya anay magtinir mintras ula a pa gambal ki kyo na malik tak ngitaen Herodes bata an aged patayen.”

¹⁴ Pagmati Jose ta ambal ta angil, kilem pa kanen i gabangon daw dleen mag-inay i naan ta Egipto. ¹⁵ Naan danen dya magtinir asta na Herodes an mapatay. Ta iran na pag-iling naan ta Egipto, natuman ambal ya ta Ginuo Dyos anay pa sa paagi ta isya na prupita: “Papagwa ko ake an na bata alin ta Egipto.”§

Pagsugo Herodes Na Patayen Mga Bata Na Mama

¹⁶ Na nlaman Herodes na nawaisan kanen an tak mga mama ya na alin ta sennangngan ula gabalik ki kanen, sikad gid gilek din an. Gasugo kanen na patayen tanan na mga bata na mama na gaidad ta darwa taon paebes na naan ta Betlehem daw mga banwa na dani nang. Iling tan sugo din tak ta banta din mga darwa taon idad Jesus tenged ta sugid ta mga mama ya parti daw kan-o danen nakita bituon ya.

¹⁷ Na papatay mga bata na mama tenged ta sugo Herodes, natuman ambal ya ta Dyos paagi ki Jeremias na prupita anay pa sa,

¹⁸ “May namatian na mga gaug-og daw gaaya

† 2:4 Pwidi nyo mabasa parti ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ 2:6 Mikeas 5:2 § 2:15 Oseas 11:1 * 2:18 Rama i sise na banwa na dani nang ta Jerusalem.

naan ta banwa na Rama.*
Gagal gid Raquel i tenged ta iya na mga
bata.
Dili kanen an mapalipay
tak iya na mga bata ula en.”†

Pagsalyo Danen Jose Naan Ta Banwa Nazaret Alin Ta Egipto

¹⁹ Na patay en Herodes ya, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita eman ki Jose naan ta dagammo din na naan pa danen an ta Egipto. ²⁰ Gambal angil i, “Jose, mangon ka. Dleen no mag-inay an daw malik kaw en naan ta lugar na Israel tak patay en mga itlaw ya na gusto na patayen bata an.”

²¹ Pagmati Jose ta ambal ta angil, gabangon kanen i daw padala din mag-inay an na malik naan ta Israel. ²² Piro, na namatian Jose na Arquelao en ari ta prubinsya Judea sal-i ta amay din na Herodes, adlek Jose na malik dya. Gadiritso nang en danen Jose naan ta Galilea tak paandaman kanen ta Dyos naan ta dagammo din na dili malik ta Judea. ²³ Naan danen dya gaistar ta banwa na Nazaret. Ta pag-istar Jesus dya, natuman ambal ya ta Dyos anay pa sa paagi ta mga prupita, “Kanen an umawen na Nazareno.”

3

Pagwali Juan Na Manugbautismo

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Paglambay ta tama na mga taon alin ta pagtao Jesus, giling Juan i na manugbautismo naan ta lugar na ula kabalayan naan ta Judea. Naan dya Juan i gawali ta mga itlaw na giling ki kanen aged mamati ta iya na wali. ² Ambal din, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala

tak anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”* ³ Juan i, kanen itlaw na pasambit naan ta surat Isaias na prupita anay pa sa:

“May itlaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi.

Ambal din ta mga itlaw,

‘Ipriparar nyo agian an para ta pag-abot ta Ginuo.

Tadlengen nyo dalan an na agian din!’”†

⁴ Juan i gabayo ta mga nauman alin ta belbel ta kamilyo daw iya an na bakles buat alin ta langgit ta ayep. Iya an na pagkaan mga apan-apan daw deges ta putyukan.‡ ⁵ Sikad tama na mga itlaw giling ki kanen alin ta syudad Jerusalem daw duma pa na mga banwa ta bilog na prubinsya Judea daw mga banwa na dani ta Suba Jordan. ⁶ Gaamin danen an ta iran na mga sala daw pabautismuan din danen an naan ta Suba Jordan.

⁷ Piro, na nakita Juan tama na mga Pariseo daw Saduseo§ na giling man dya aged magpabautismo, pambalan din danen an, “Kyo na malain! Paryo kaw ta mga bata ta bekkessan na dalitan!” Salig nyo taan na paagi nang ta inyo na pagpabautismo malikawan nyo mabot an na silot ta Dyos tenged ta iya na kagilek. ⁸ Daw nelselan nyo daw dilian inyo an na mga sala, kinanglan ipakita nyo paagi ta inyo na mga buat. ⁹ Dili kaw man magsalig na maluwas kaw alin ta silot ta Dyos na mamabal kaw ta inyo na kaugalingen, ‘Kami i mga linai Abraham!’ Sugiran ta kyo na pwidi imuon ta Dyos mga bato na i na linai Abraham! ¹⁰ Tandaan nyo! Pripaparar en Dyos an na silutan kaw tenged ta inyo na

† **2:18** Jeremias 31:15 Naan ta Jeremias 31:15 daw Mateo 2:18, Raquel i pakabig na inay ta tanan na mga Judio tak kanen sawa Jacob na alinan ta tanan na mga Judio. Naan ta Mateo 2:18, Raquel i bilang isya na alimbawa ta tanan na mga inay na Judio naan ta Betlehem na gaaya tak iran na mga kabataan na mama papapatay Ari Herodes. * **3:2**

Pwidi nyo mabasa parti ta pagdumala ta Dyos naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **3:3** Isaias 40:3 Naan ta Mateo 3:3 itlaw na galaygay na bakod iya na kagi beet ambalen Juan na manugbautismo daw agian na ipripaparar beet ambalen mga itlaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. ‡ **3:4** Pasuot Juan na bayo paryas man ta pasuot ta mga prupita anay pa sa na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Sikad simpli iya na bayo daw pagkaan. Ta timpo Juan, belbel ta kamilyo pabuat na benang daw paimo na tila. Bayo na buat ta tila na alin ta belbel ta kamilyo pasuot ta mga imol. § **3:7** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo daw mga Saduseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **3:7** Ta timpo Juan, ta isip ta mga Judio malain na itlaw paanggid ta bekkessan.

mga sala na paryo kanen ta itlaw na gaalo en ta wasay din naan ta puon ta kaoy na pukanen tak kada kaoy na dili dayad iya na bunga pukanen daw pilak naan ta apoy. ¹¹ Yaken gabautismo ki kyo paagi nang ta waig na pamatuod na kyo yan ganelsel en daw padilian nyo man en inyo na mga sala. Piro, may mabot sunod ki yaken na mas datas iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin ta pagdala nang ta iya na sandal tak datas gid iya na katengdanan. Bautismuan din duma an ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo daw duma ya paagi ta apoy. ¹² Kanen an priparar en na magbelag ta mga itlaw na matareng naan ta mga dili matareng. Paryo kanen an ta itlaw na gimes en na panginan iya an na naani na trigo tak gibit en ta gamit na pangpangin aged mabelag linggas an naan ta uot. Trigo an na linggas taguon din naan ta iya na kamalig. Piro, uot an daw uppa sunugon din naan ta apoy na dili mapatay.”

Pagbautismo Ki Jesus
(*Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22*)

¹³ Ta yon man na timpo na tama na mga itlaw gapabautismo ki Juan, Jesus i galin ta Galilea daw miling ki Juan naan ta Suba Jordan aged magpabautismo man. ¹⁴ Piro, dili inta miag Juan i daw ambal din, “Yaken dapat na bautismuan no, piro giling ka di ki yaken para magpabautismo?” ¹⁵ Sabat Jesus, “Buaten no nang anduni tak dapat na tumanen ta liag an ta Dyos.” Pag-ambal Jesus, gakumpurmi Juan na bautismuan din Jesus an. ¹⁶ Na nabautismuan en Jesus daw gatakas kanen ta waig, dayon gabukas langit an daw nakita din Dyos Ispiritu Santo an gapababa naan ki kanen paryo ta salampati. ¹⁷ May namatian na gambal na naan ta langit, “Yi ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kanen.”

4

Pagtintar Satanas Ki Jesus
(*Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13*)

¹ Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus, padala kanen i ta Dyos Ispiritu Santo naan ta lugar na ula kabalayan aged tintaren Satanas. ² Naan dya gapwasa kanen i seled ta kwarinta na adlaw daw kwarinta man na kilem. Paglambay ta kwarinta na adlaw, nletem gid kanen i. ³ Gabot Satanas na manugtintar daw gambal ki kanen, “Tenged na kaon yan Bata Ta Dyos, imuon no na tinapay mga bato na i.” ⁴ Sabat din, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili nang ta tinapay mabui mga itlaw. Kinanglan man tanan an na paambal ta Dyos.’ ”*

⁵ Pagsabat Jesus, padala Satanas kanen i naan ta Jerusalem na syudad ta Dyos daw patindeg naan ta pinakadatas na parti ta Timplo. ⁶ Ambal Satanas, “Tenged na kaon yan Bata Ta Dyos, mugpa ka tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Magsugo Dyos an ta mga angil din na magbantay ki kaon.’ †
Nasulat man,

‘Saluon ka danen ta iran na mga lima aged dili ka katupa naan ta bato.’ ‡
⁷ Sabat eman Jesus, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili no piliten Ginuo an na imo na Dyos na pamatuuran din pa iya na pag-ambig ki kaon.’ §

⁸ Pagsabat Jesus, padala Satanas kanen i naan ta sikad datas na bukid daw papakita ki kanen tanan na nasyon ta kalibutan daw iran an na manggad. ⁹ Ambal Satanas, “Daw magluod ka ki yaken na sirbian a no, tanan na napakita ko iatag ko ki kaon.” ¹⁰ Sabat Jesus, “Layas ka, Satanas! Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Magsirbi ka ta Ginuo na imo na Dyos. Kanen nang sirbian no.’ ”*

¹¹ Jesus i padilian Satanas daw pila na mga angil gabot daw paasikaso danen Jesus i.

* 4:4 Deuteronomio 8:3 † 4:6 Mga Salmo 91:11 ‡ 4:6 Mga Salmo 91:12 § 4:7 Naan ta Deuteronomio 6:16 pwidi nyo mabasa laygay Moises naan ta mga paryo din na Hebreo na dili danen piliten Dyos an na pamatuuran din pa na gaambig kanen ki danen paryo ta dati na buat danen na gariklamo danen an naan ki Moises parti ta pag-ambig ta Dyos ki danen. Naan ta Exodo 17:1-7 pwidi nyo mabasa isturya parti ta iran na pagrikamo ki Moises. * 4:10 Deuteronomio 6:13

Pag-umpisa Jesus Ta Iya Na Pagwali Naan Ta Galilea
(*Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15*)

¹² Na nabalitaan Jesus na Juan ya na manugbautismo napriso, galin kanen i ta prubinsya Judea daw malik naan ta lugar na Galilea. ¹³ Ula nang en kanen gatinir naan ta banwa na Nazaret tak galakted kanen naan ta banwa na Capernaum daw naan dya gaistar. Capernaum an naan kilid ta Dagat Galilea† daw dani ta darwa na lugar na Zabulon daw Neftali.‡
¹⁴ Tenged naan dya Jesus gistar, natuman ambal ya Isaias na prupita anay pa sa:

¹⁵ “Naan ta mga lugar na Zabulon daw Neftali
na gatubang ta dagat§ daw naan liyo ta Suba Jordan
na yon man lugar na Galilea na istaran ta tama na mga itlaw na dili iya ta Dyos,

¹⁶ mga itlaw dya paryo danen an ta mga itlaw na lugay en gatinir naan ta delem na lugar,
piro kakita en ta sikad pawa.
Paryo man danen an ta mga itlaw na lugay en gistar naan ta delem na lugar na iran na kabui pirmi naan ta piligro,
piro may gapawa en naan ki danen.”*

¹⁷ Alin ta timpo na Jesus i gaistar naan ta Capernaum, kanen i gaumpisa en ta pagwali naan ta mga itlaw na ambal din, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala tak anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”

Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan
(*Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11*)

† **4:13** Pwidi nyo mabasa parti ta Dagat Galilea naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **4:13** Zabulon daw Neftali mga bata Israel. Darwa na lugar na Zabulon daw Neftali beet ambalen mga lugar na sakep ta panublien ta mga linai Zabulon daw Neftali. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw iya na mga bata naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Israel. § **4:15** Dagat an na pasambit Dagat Galilea. * **4:16** Isaias 9:1-2 Paanggid naan ta birsikulo disi-sais beet ambalen na may gabot na manluluwas naan ta mga itlaw na mga ula gapati ta Dyos daw adlek ta kamatayen. † **4:25** Decapolis i ngaran ta lugar na naan dya nasakep sampulo na syudad na naan dapit sennangngan ta Suba Jordan. Naan ta linggwai na Griego ngaran na Decapolis beet ambalen sampulo na syudad.

¹⁸ Na gapanaw Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea, nakita din darwa na mag-utod na mananagat na Simon na paumaw man na Pedro daw iya na utod na Andres na danen an galaya. ¹⁹ Gambal Jesus i ki danen, “Muyog kaw ki yaken aged imuon ta kyo na ake na mga tinudluan. Paryo ta ubra nyo na kyo yan mananagat ta sidda yon man imuon ta kyo na mananagat ta mga itlaw tak tudluan ta kyo na maglaygay ta mga itlaw na magpasakep danen ta pagdumala ta Dyos.”

²⁰ Pag-ambal Jesus, pabilin dayon danen iran ya na mga laya daw gakuyog ki kanen.

²¹ Gapadayon Jesus i ta pagpanaw daw naan ta unaan nakita din man darwa na mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo. Naan danen ta sakayan na buti duma ta iran na amay na gapuna danen an ta iran na pukot. Paumaw Jesus mag-utod an ²² daw padilian dayon danen iran na amay naan ta buti daw gakuyog ki Jesus.

Mga Buat Jesus Naan Ta Galilea
(*Lucas 6:17-19*)

²³ Galibot Jesus i ta bilog na Galilea na gatudlo naan ta mga balay tipunan ta mga Judio daw gasugid kanen an ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Paayad din mga itlaw an na may mga masakit daw may mga dipirinsya ta lawa. ²⁴ Galapta gid naan ta bilog na prubinsya ta Siria balita an parti ta mga nabuat Jesus. Padala ki kanen tama na mga itlaw bisan ino iran na masakit, mga itlaw na gabatyag ta segeng na sakit ta lawa, mga naseddepan ta malain na ispiritu, mga kuyapen daw mga paralitiko. Napaayad Jesus danen an tanan. ²⁵ Tama itlaw na gakuyog ki Jesus na mga taga-Galilea, mga taga-Decapolis† daw mga taga-Jerusalem. Duma an na gakuyog ki kanen alin pa ta duma na mga

banwa na sakep ta prubinsya Judea daw alin ta liyo Suba Jordan.

5

Mga Tudlo Jesus Na Kanen Naan Ta Isya Na Bukid (Lucas 6:20-23)

¹ Na nakita Jesus na tama itlaw giling naan ki kanen, gatukad kanen i naan ta isya na bukid daw naan dya kanen gapungko. Iya na mga tinudluan gaprani ki kanen ² daw gatudlo kanen ki danen ta iling ti:

³ “May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na nalam na danen an gakinanglan ta Dyos

tak beet ambalen na sakep danen an ta iya na pagdumala.

⁴ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na gangasebe anduni tak danen an lipayen ta Dyos.

⁵ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na mapainebesen tak mabaton danen tanan na papangako ta Dyos.

⁶ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na liag magtuman ta kabebet-en ta Dyos na terek ta iran na tagipusuon

tak tabangan din danen an aged matuman gid danen iya na kabebet-en.

⁷ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na maluluy-on tak danen an kaluuyan ta Dyos.

⁸ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na iran na palabi pagsirbi daw pagtuman ta Dyos tak mabot adlaw na makita danen kanen an.

⁹ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na gabuat ta paagi na magliling pagdumaay ta mga itlaw tak Dyos an pasunod danen na paryo danen ta mga bata na gasunod ta ugali ta iran na amay.

¹⁰ May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na papangabot ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagsunod ta kabebet-en ta Dyos

tak beet ambalen na sakep danen ta iya na pagdumala.

¹¹ May angken kaw na kalipay alin ta Dyos daw matabo na painsulto kaw, papangabot kaw ta mga gakuntra ki kyo daw ambalan ta maskin ino nang na malain na mga ambal na dili matuod tak kyo yan sakep ki yaken.

¹² Daw maagian nyo mga malain na iling tan, magkalipay kaw ta miad tak may bakod na bales naan ta langit na patagana ta Dyos para ki kyo. Demdemen nyo na inagian nyo an na bellay paryas nang ta inagian ta mga prupita ya na una ki kyo na danen an papangabot ta mga gakuntra ki danen. Bisan iling tan iran na inagian, kabaton danen ya ta bakod na bales alin ta Dyos.”

Mga Tinudluan Jesus Paanggid Ta Asin Daw Ilaw (Marcos 9:50; Lucas 14:34-35; Lucas 11:33)

¹³ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Kyo na mga tinudluan ko, paryo kaw ta asin na kinanglan para ta kayaran ta mga itlaw ta kalibutan i. Isipen nyo: Daw ula en lasa asin an, impusibli na magmasin pa isab. Ula en pulos. Papilak nang en daw nautaran ta mga itlaw.*

¹⁴ “Kyo paryo man ta ilaw ta kalibutan tak gatabang kaw ta mga itlaw aged na makala danen Dyos an. Makita gid mga buat nyo an paryo ta syudad na naan apaw ta bungyod na iya na pawa impusibli na maliperan. ¹⁵ Daw mga itlaw magtutod ta lampraan, dili danen takleban ta gantangan. Ibetang danen naan ta tungtungan ta ilaw aged selled ta balay mapawaan daw tanan na mga itlaw dya kakita. ¹⁶ Iling man tan, dili nyo ilikem inyo na pagsunod ta Dyos aged makita ta mga itlaw inyo na mga

* **5:13** Asin an gaatag ta sapor naan ta pagkaan daw pagamit man aged maglugay pagkaan an. Naan ta paanggid na paisturya Jesus na nasambit din asin, beet din ambalen na ta pagtuman ta iya na mga tinudluan ta iran na katengdanan bilang iya na mga tinudluan, dapat iran na mga buaten para ta kayaran ta duma na mga itlaw tak daw dili, ula en pulos iran na pagsunod ki kanen.

binuatan na miad daw dayawen danen Dyos an na ate na Amay naan ta langit.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Sinulat Moises

¹⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw mag-isip na ake na tuyo ta pag-iling di para magtudlo ta mga itlaw na dili danen kinanglan na tumanen Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita. Ake na tuyo ta pag-iling di para maintindian ta mga itlaw beet ambalen ta mga sinulat ya aged tumanen danen ta usto. ¹⁸ Iling gid tan ake na tuyo daw sugiran ta kyo na maski marwad kalangitan an daw kalibutan i, dili gid marwad bisan isya na tise na litra daw isya na kurit ta litra na naan ta Mga Sinulat Moises mintras ula pa natuman tanan na dapat matuman na mga ambal ta Dyos na naan ta mga sinulat ya. ¹⁹ Daw kino na dili magtuman ta maskin pinakasimpli na sugo naan ta Mga Sinulat Moises daw magtudlo ta duma na dili kinanglan tumanen, kanen bilangen na may pinakababa na katengdanan ta tanan na sakep ta pagdumala ta Dyos. Piro, daw kino na magtuman ta mga sugo daw magtudlo ta duma na danen magtuman man, kanen bilangen na may datas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos. ²⁰ Gambal a ki kyo na daw inyo na pagsunod ta kabebet-en ta Dyos paryo nang ta pagsunod ta mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, impusibli na masakep kaw ta pagdumala ta Dyos.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Buat Na Kuntra Ta Duma Na Mga Itlaw

²¹ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Namatian nyo en na gasugo Dyos an naan ta mga kaapuan na alinan nyo, ‘Dili ka magpatay,’† daw gasugo man na ‘daw kino makapatay sintinsyaan.’ ²² Piro, gambal a ki kyo na daw kino may kagilek ta iya na duma, sintinsyaan man. Bisan kino na gainsulto ta iya na duma na pambalan din, ‘Kabos ka gid,’ nakasala kanen daw dapat dleen naan ta ate na kadatasan na kungsiyo na

Sanedrin para manabat. Bisan kino na pagayyaan din iya na duma na pambalan din, ‘Bungbuang ka,’ nakasala kanen daw dapat apoy na naan ta impirno iya na tupaan. ²³ Gani, daw magbetang ka en inta ta imo na dala na alad naan ta alaran daw naan dya nademdeman no na may duma na lain beet ki kaon, ²⁴ bilin no anay alad no an naan ta atubangan ta alaran daw ilingan no kanen an daw mangayo ka ta pasinsya. Daw magmiaray kaw en, malik ka daw dayunon no imo na pag-alad naan ta Dyos.

²⁵ “Daw may gakusar ki kaon, arigluon no dayon na ula kaw pa kabot naan ta uwis tak daw kyo naan en ta uwis, intriga ka naan ta gwardya daw prisuon. ²⁶ Iling gid tan matabo ki kaon daw sugiran ta kaw na dili ka pagwaen asta na mabayaran no gid tanan na dapat bayaran.”

Pagpaandam Jesus Ta Mga Mama Parti Ta Pag-isip Ta Malain Naan Ta Bai

²⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Namatian nyo en sugo ta Dyos na iling ti, ‘Dili ka mag-intra ta bai na sawa ta duma.’‡ ²⁸ Piro, gambal a ki kyo na daw mama magtan-aw ta isya na bai daw gaisip ta malain, paryo na kanen an gaintra en. ²⁹ Daw tuo no na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no daw pilak. Mas miad pa na kulang isya na parti ta imo na lawa kaysa na kumplito daw pilak ka naan ta impirno. ³⁰ Daw tuo no na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no daw pilak. Mas miad pa na kulang isya na parti ta imo na lawa kaysa na kumplito daw naan ka tupa ta impirno.”

Pagpaandam Jesus Ta Mga Mama Parti Ta Pagbelag Danen Ta Iran Na Sawa

(*Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18*)

³¹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Sugo man ta Dyos na daw mama gusto magbelag ta iya na sawa, kinanglan buatan din ta kasulatan ta pagbelag. § ³² Piro, gambal a ki kyo na daw bisan kino na mama na belagan din iya an na sawa na ula man gaintra ta mama,

† 5:21 Exodo 20:13, Deuteronomio 5:17 ‡ 5:27 Exodo 20:14 § 5:31 Deuteronomio 24:1

kasala kanen an tak daw mangasawa isab pabelagan din an na sawa, paryas man gyapon na gaintra ta mama. Bisan kino na mama na mangasawa ta bai na nabelagan, kasala kanen an tak paryas man gyapon na gaintra kanen ta bai.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagsumpa

³³ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Namatian nyo man en na ta una gasugo Dyos an naan ta mga kaapuan na alinan nyo, ‘Dili no bawien imo na sumpa naan ta Dyos. Tumanen no daw ino imo na sumpa ki kanen.’* ³⁴ Piro, gambal a ki kyo, daw magpangako kaw, dili kaw nang en magsumpa. Dili kaw magsumpa paagi ta pagsambit ta langit tak naan dya truno ta Dyos ta iya na pagdumala. ³⁵ Dili kaw man magsumpa paagi ta pagsambit ta kalibutan tak kalibutan i sakep ta iya na pagdumala na paryo naan di gatung-tong iya na batiis. Dili kaw man magsumpa paagi ta pagsambit ta Jerusalem tak Jerusalem syudad na iya ta Dyos na makagagaem na ari. ³⁶ Dili kaw man magsumpa paagi ta pagsambit ta inyo na ulo tak dili nyo kaya na pamitemen daw paputien maskin isya naet ta inyo na buok. ³⁷ Mas dayad daw miag kaw na mag-ee, ambalen nyo nang ‘Ee.’ Daw miag kaw na magdili, ambalen nyo nang ‘Dili.’ Maskin ino pa na duma na ambal na pasambit nyo, naan alin en ki Satanas.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbales (Lucas 6:29-30)

³⁸ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Namatian nyo en sugo ta Dyos na iling ti, ‘Daw kino magsamad ta mata ta duma, iya na mata samaren man. Daw kino magtangtang ta ngipen ta duma, iya na ngipen tangtangen man.’† ³⁹ Piro, gambal a ki kyo na dili kaw magbales ta mga itaw na gabuat ta malain ki kyo. Daw tampaen ka naan ta tuo no na mimi, itubang no man liyo no an na mimi. ⁴⁰ Daw idimanda

ka na kamangen imo an na bayo, iatag no man imo na pang-isleb. ⁴¹ Daw piliten ka ta isya na sundalo na pas-anen iya an na dala ta isya kilumitro, dleen no bisan pa asta ta darwa na kilumitro. ⁴² Tagan no daw kino mangayo ki kaon daw paelesen no man daw kino gaeles.”

Paggugma Para Ta Mga Kuntra (Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Namatian nyo en sugo ta Dyos na iling ti, ‘Gugmaen nyo inyo na mga arey‡ daw demetan nyo mga gakuntra ki kyo.’ ⁴⁴ Piro, gambal a ki kyo na gugmaen nyo mga itaw na gakuntra ki kyo daw pangamuyuan nyo mga itaw na gapangabot ki kyo ⁴⁵ tak daw iling tan buaten nyo, ate an na Amay naan ta langit pasunod nyo na paryo kaw ta bata na gasunod ta ugali ta iya na amay. Miad man gyapon Dyos an naan ta mga itaw na malain daw ula gasunod ki kanen daw naan man ta mga itaw na miad daw gasunod ki kanen tak danen tanan pasilakan din ta adlaw daw paatagan ta uran. ⁴⁶ Daw gugmaen nyo an mga itaw nang na gagugma ki kyo, dili kaw magpaabot na mabaton nyo dayad na bales alin ta Dyos. Bisan mga manugsukot ta buis§ gagugma ta mga gagugma ki danen. ⁴⁷ Daw mga patubay nyo an mga paryo nyo nang na Judio, ino inyo na buat na mas miad pa ta duma? Bisan mga itaw na ula kakala ta Dyos gabuat man ta iling tan. ⁴⁸ Gani, buaten nyo daw ino miad an naan ta mga itaw aged paryas kaw ta ate na Amay naan ta langit na tanan na pabuat din miad.”

6

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtabang Naan Ta Mga Gakinanglan

¹ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Ambligan nyo na daw magbuat kaw ta miad, dili para nang na

* 5:33 Mga Numero 30:2 † 5:38 Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 ‡ 5:43 Levitico 19:18 § 5:46 Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga itaw. Mga manugsukot ta buis pasambit bilang alimbawa ta mga itaw na bisan danen an makasasala gagugma man ta mga gagugma ki danen.

makita ta mga itlaw aged dayawen kaw tak daw iling tan buaten nyo, ula kaw mabaton na bales alin ta ate na Amay naan ta langit. ² Gani, daw mag-atag kaw ta limos, dili nyo umawen mga itlaw na marani na makita danen inyo an na pag-atag. Iling tan pabuat ta mga itlaw na iran na pag-atag pakita-kita nang. Na danen an naan ta mga balay tipunan daw mga dalan, liag danen na iran na pag-atag makita ta tama na mga itlaw aged dayawen danen an. Iling gid tan pabuat danen, piro sugiran ta kyo na ula duma na bales na mabot pa ki danen ta iran na pag-atag ta limos daw dili, pagdayaw nang ya ta mga itlaw. ³ Daw magtabang kaw ta mga gakinanglan, dili nyo isugid bisan pa ta seed nyo gid na arey ⁴ aged sikrito nang inyo an na pagtabang tak nakita ta Dyos na ate na Amay naan ta langit daw kanen magbales ta dayad ki kyo.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpangamuyo (Lucas 11:2-4)

⁵ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw mangamuyo kaw, dili nyo sunuron buat an ta mga itlaw na iran na pagpangamuyo pakita-kita nang. Gusto danen na mangamuyo na gatindeg naan ta mga balay tipunan daw naan ta mga kanto ta karsada aged sigurado gid na mlaman ta mga itlaw na danen an dyusnon. Iling gid tan pabuat ta duma na itlaw, piro sugiran ta kyo na ula en duma na bales na mabot pa ki danen ta iran na pagpangamuyo daw dili, pagtan-aw nang ya ta mga itlaw. ⁶ Gani, daw mangamuyo ka, melled ka naan ta imo na kwarto na kaon nang daw saraan ngaan an. Naan dya, mangamuyo ka ta Dyos na ate na Amay na dili makita. Piro, kanen kakita ta mga buat na ula nakita ta mga itlaw daw balesan ka din ta dayad.

⁷ “Daw mangamuyo kaw, dili lawig na balik-balik na mga ambal. Iling tan buat ta mga itlaw na ula kakala ta Dyos tak salig danen daw lawig iran na pangamuyo, mamatian danen an ta iran na dyos. ⁸ Dili

kaw magparyo ki danen tak bag-o kaw mangamuyo, nlanan en ta ate na Amay naan ta langit inyo an na mga kinanglan. ⁹ Gani, daw mangamuyo kaw, iling ti:

‘Amay nay na naan ta langit,
kabay na kalaen ka ta tanan na mga itlaw na kaon nang Dyos daw tumanen ka danen.

¹⁰ Kabay na mabot en timpo na magdumala ka ta tanan na mga itlaw.

Kabay na mga itlaw ta kalibutan i magtuman ta imo na kabebet-en na paryas naan ta langit patuman imo na kabebet-en.

¹¹ Tagan no kami i ta ame na kinanglan na pagkaan ta anduni na adlaw.

¹² Patawaren no kami i ta ame na mga sala paryas na napatawad nay man mga kasala an ki kami.

¹³ Tabangan kay no na dili kay madala ta mga tintar.

Luwasen kay no ki Satanas.

Yi ame na pangamuyo
tak kaon Ari Na Makagagaem
daw dayawen ka ta ula katapusan.
Amen.’ ”*

¹⁴ Ambal pa Jesus, “Daw patawaren nyo mga itlaw na kasala ki kyo, patawaren kaw man ta ate na Amay na naan ta langit.

¹⁵ Piro, daw dili nyo patawaren danen an, dili kaw man patawaren ta ate na Amay na naan ta langit.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpwasa

¹⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw magpwasa kaw, dili nyo buaten paryo ta mga itlaw na iran na pagpwasa pakita-kita nang. Daw danen magpwasa, pabuat danen ta iran na kaugalingen daw lagen no napung-awan daw pabay-an nang iran na kaugalingen aged magbilib mga itlaw na danen an gapwasa. Iling gid tan pabuat ta duma na itlaw, piro sugiran ta kyo na ula duma na bales na mabot pa ki danen ta iran na pagpwasa daw dili, pagbilib nang ya ta mga itlaw.

¹⁷ Piro, daw kyo magpwasa, manglam-os kaw daw manudlay ¹⁸ aged ula may nalam

* **6:13** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, naan ta birsikulo trisi ula mga ambal na Yi ame na pangamuyo tak kaon Ari Na Makagagaem daw dayawen ka ta ula katapusan. Amen.

na gapwasa kaw. Ate na Amay na dili makita na naan ta langit, dapat kanen nang nalam daw magpwasa kaw. Kanen kakita ta mga buat na ula nlami ta mga ittaw daw balesan kaw din ta dayad.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtipon Ta Manggad Naan Ta Langit
(Lucas 12:33-34)

¹⁹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw magtipon ta manggad unti ta kalibutan i para nang ta inyo na kaugalingen tak maketket nang ta mga sapat, matektekan daw selleren ta duma na ittaw inyo an na balay aged takawan. ²⁰ Piro, para malipay Dyos an ki kyo, gamiten nyo inyo an na manggad ta pagbuat ta miad. Daw iling tan buaten nyo, paryo na gatipon kaw ta manggad naan ta langit na naan dya inyo na manggad dili maketket, dili matektekan daw dili man matakaw. ²¹ Dapat iling tan buaten nyo tak daw indi kaw gatipon ta manggad nyo, naan man dya nakem nyo an.”

Mata Paanggid Ta Lampraan
(Lucas 11:34-36)

²² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Mata an paanggid ta lampraan na gaatag ta pawa naan ta imo na kaugalingen. Daw miad mata no an, imo na kaugalingen ubos pawa. ²³ Piro, daw lebbeg mata no an, imo na kaugalingen ubos delem. Daw pawa an na salig nyo na naan ki kyo delem pla, beet ambalen sikad gid delem naan ki kyo!”†

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos
(Lucas 16:13; 12:22-31)

²⁴ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Impusibli na isya na suguon, dengngan din na sirbian darwa na amo tak isya an palanggaen din daw tumanen na terek ta iya na tagipusuon, piro isya ya pakalainen din daw dili man tauron. Iling man tan, daw labien nyo pagpatama an ta inyo na manggad, impusibli na sirbian nyo Dyos an.

²⁵ “Gani, gambal a ki kyo na dili kaw sali ta palibeg parti ta inyo na kabui daw parti man daw indi kaw kamang ta inyo na pagkaan daw inemen. Dili kaw man sali ta palibeg ta bayo na suuton nyo. Di' ba pagkaan an, dili nang yon impurtanti para ta ate na kabui? Di' ba bayo an, dili nang yon impurtanti para ta ate na lawa? ²⁶ Lagen nyo mga yupan an! Ula danen an gasabwag, ula man gaani daw ula man gatipon ta bisan ino nang naan ta budiga para ta iran na kan-enen. Piro, bui man gyapon danen an tak ate na Amay na naan ta langit gapakaan ki danen. Di' ba kyo mas impurtanti kaysa ta mga yupan? ²⁷ Di' ba bisan magpalibeg kaw pa, dili nyo man gyapon madugangan ta bisan isya nang na uras inyo an na kabui?

²⁸ “Man-o tak gapalibeg kaw gid daw indi kaw magkamang ta inyo na bayo? Lagen nyo mga bulak an naan ta blasan daw paino magtubo. Ula gapangabellay ta pag-ubra mga bulak an daw ula man gabuat ta bayo. ²⁹ Sugiran ta kyo na Ari Solomon ya na sikad manggaranen daw iya na mga bayo sikad dayad, ula kanen bayo na mas dayad pa kaysa ta isya na bulak. ³⁰ Papabulak ta Dyos mga lamunon an na bui naan ta blasan piro ta dili nang lugay rabasen nang daw imuon na pandabok naan ta pugon! Daw iling tan pabuat ta Dyos naan ta lamunon, simpri mas pa na kyo tagan ta Dyos ta bayo na suuton! Man-o tak kulang inyo an na pagsalig ta Dyos parti ta inyo na mga kinanglanan?

³¹ “Dili kaw sali ta palibeg na mambal kaw, ‘Ino kan-enen ta? Ino inemen ta? Ino bayuon ta?’ ³² Mga ittaw na ula gatuo ta Dyos, danen an pirmi gapalibeg parti ta tanan na mga kinanglanan danen. Piro, Dyos na ate na Amay na naan ta langit, nlaman din daw ino inyo an na mga kinanglanan. ³³ Dili kaw magparyo ta mga ittaw na ula gatuo. Una ta tanan, labien nyo inyo an na pagpasakep ta pagdumala ta Dyos daw inyo na pagtuman ta iya na kabebet-en. Daw iling tan buaten nyo, sigurado tagan kaw din ta inyo na mga ki-

† 6:23 Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti ta mata. Gatudlo kanen an parti daw ino kaimtangan ta mga ittaw na gapati ta tudlo din daw ino man kaimtangan ta mga ittaw na ula gapati.

nanglanen. ³⁴ Gani, dili kaw sali ta palibeg parti ta mabot pa na mga adlaw. Magsalig kaw nang naan ta Dyos. Usto en pag-palibeg nyo an parti ta anduni na adlaw. Dapat mga prublima an na naan ta mabot pa na mga adlaw dili nyo idugang naan ta mga prublima ta anduni na adlaw.”

7

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-usgar Ta Duma

(Lucas 6:37, 41-42)

¹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw mag-usgar ta duma aged dili kaw man usgaran ta Dyos ² tak daw mag-usgar kaw ta duma, Dyos an mag-usgar ki kyo. Basian an na pagamit nyo ta pag-usgar naan ta duma, yon man gamiten ta Dyos ki kyo. ³ Man-o tak sali ka gid ta bantay ta sala ta duma, piro sala no an na bakod pabay-an no nang? Daw iling tan buat no, paryo na nakita no puling na tise nang naan ta mata ta duma, piro pabay-an no nang man na naan ta imo na mata may paryo bakod na tablon. ⁴ Maskin paryo may tablon na naan ta imo na mata, gambal ka ta duma no, ‘Miad taan na kamangen ko imo an na puling’. ⁵ Salig no daw kino ka na ula sala! Dilian no imo na sala bag-o ka magsaway ta duma parti ta iya na sala. Daw iling tan buaten no, paryo pakamang no tablon an na naan ta imo na mata aged kakita ka ta usto para makamang no tise an na puling na naan ta mata ta duma.”

⁶ Gatudlo man Jesus na dapat dili mag-padayon ta pagtudlo ta pulong ta Dyos naan ta mga ittaw na dili miag mamati. Ambal din, “Dili nyo iatag maalen na mga betang naan ta mga ayam tak kyo pa balikan danen daw kagaten. Dili nyo man ibetang mga pirlas naan ta atubangan ta mga baboy tak utad-utaran nang danen.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpangamuyo (Lucas 11:9-13)

⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw mag-untat na mangayo naan ta Dyos tak sigurado na tagan

kaw din. Dili kaw mag-untat na marani naan ta Dyos tak sigurado tabangan kaw din. Dili kaw mag-untat na mangamuyo naan ta Dyos tak sigurado sabaten kaw din ⁸ tenged bisan kino na mangayo, matagan. Bisn kino na marani, tabangan. Bisn kino na mangamuyo, sabaten. ⁹ Di' ba kyo na mga ginikanan, ula kaw gaatag ta bato naan ta inyo na bata na gangayo ta tina-pay? ¹⁰ Ula kaw man gaatag ta bekkessan naan ta inyo na bata na gangayo ta sidda. ¹¹ Tenged kyo na mga gabuat ta malain nalam man mag-atag ta dayad na mga betang naan ta inyo na mga bata, sigurado na ate an na Amay na naan ta langit mas pa gid mag-atag ta dayad na betang naan ta mga gangayo ki kanen!

¹² “Trataren nyo duma na mga ittaw paryo man daw ino liag nyo na pagtratar danen ki kyo tak iling tan beet ambalen ta patudlo naan ta Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita.”

Pagselled Naan Ta Kitid Na Selleran (Lucas 13:24)

¹³ Gambal Jesus i ta isya na paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Magselled kaw naan ta kitid na selleran tak wayang na selleran daw lapad na dalan, yon agian na diritso ta silot na ula katapusan daw tama na mga ittaw gaselled dya. ¹⁴ Piro, kitid na selleran daw kuli agian na dalan, yon agian aged maangken kabui na ula katapusan daw pila nang na ittaw gaselled dya.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Dili-Matuod Na Prupita

(Lucas 6:43-44)

¹⁵ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Mag-amblig kaw aged dili nyo sunuron mga dili-matuod na prupita tak gapakuno-kuno nang danen an na danen mga padala ta Dyos. Dili man igo iran na patudlo parti ta kabebet-en ta Dyos. Danen paryo ta pintas na mga ayep* na gapakuno-kuno na mga beet na karniro. ¹⁶ Makala nyo mga dili-matuod na prupita paagi ta iran na mga binuatan paryo na

* **7:15** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo kinsi, daw naan ta Inglis paumaw na ‘wolf’. ‘Wolf’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

makala nyo mga kaoy paagi ta iran na bunga. Daw liag ta itlaw na mamang ta bunga ta ubas, simpri dili kanen an mag-ipo naan ta telleken na tanem. Daw liag ta itlaw na mamang ta bunga ta igos, simpri dili kanen an mag-ipo naan ta sampinit. ¹⁷ Kaoy na miad gamunga ta dayad daw kaoy na lain gamunga ta lain. ¹⁸ Impusibli na kaoy na miad mamunga ta lain daw kaoy na lain mamunga ta dayad. ¹⁹ Kada kaoy na dili dayad iya an na bunga, pukanen daw pilak naan ta apoy. ²⁰ Sigurado gid na makala nyo mga dili-matuod na prupita paagi ta iran na mga binuatan.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Pagdumala Ta Dyos
(Lucas 13:25-27)

²¹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili tanan na gaumaw ki yaken, ‘Ginuo ko,’ masakep ta pagdumala ta Dyos. Mga itlaw na gasunod ta kabebet-en ta ake na Amay na naan ta langit, danen an sakep ta iya na pagdumala. ²² Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, tama gid mag-ambal ki yaken, ‘Ginuo, nlanan no na ta imo na ngaran pasugid nay ta mga itlaw imo an na pulong. Ta imo na ngaran gapagwa kay ta mga malain na ispiritu daw gabuat kay man ta tama na katingalaan.’ ²³ Yi ake na sabat ki danen, ‘Dili ta kyo kala. Malin kaw di, kyo na mga gabuat ta malain.’ ”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsunod Ta Iya Na Ambal
(Lucas 6:47-49)

²⁴ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Tanan na gamati daw gasunod ta ambal ko, danen an paryo ta itlaw na maalam na gatukod ta balay na mga ligi an natindeg naan ta unay na bato. ²⁵ Gabot timpo na gauran ta tudo, gabaa daw gaunos na palamba gid balay ya, piro ula natumba tak napatindeg naan ta unay na bato. ²⁶ Piro, tanan na gamati ta ambal ko daw ula gasunod, danen an paryo ta itlaw na ula isip na gapatindeg ta balay naan ta pantad. ²⁷ Gabot timpo na gauran

ta tudo, gabaa daw gaunos na palamba gid balay ya daw natumba balay na nagubba gid.”

²⁸ Pagtapos Jesus ta pag-ambal, gatingala gid tanan an na itlaw ta iya na panudluon ²⁹ tak kanen an gatudlo alin ta iya gid na alam. Dili kanen an paryo ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises tak patudlo danen naan nang alin ta alam ta duma na itlaw.

8

Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

¹ Pagtapos ta pagtudlo Jesus ta mga itlaw naan ta bukid, gategbeng kanen i daw sikad tama na mga itlaw gakuyog. ² Isya na mama na may segeng na masakit ta langgit gaprani ki Jesus daw galuod na gambal, “Ginuo, daw gusto no, mapaayad a no ta ake na masakit.” ³ Paibitan Jesus mama an daw ambal din, “Gusto ko! Mayad ka!” Pag-ambal Jesus, nayad dayon mama an ta iya na masakit ta langgit. ⁴ Paambalan Jesus kanen an, “Dili ka mugid naan ta bisan kino parti ta ake na pagpaayad ki kaon. Magdiritso ka nang naan ta pari daw magpatan-aw na nayad ka en. Magdala ka man ta alad na igo ta sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises* aged may pamatuod ka naan ta mga itlaw na nayad ka en.”

Upisyal Ta Sundalo

(Lucas 7:1-10)

⁵ Na giling Jesus i naan ta banwa na Capernaum, isya na dili-Judio na upisyal ta sundalo† gaprani ki kanen daw gapakiluoy, ⁶ “Ginuo, ake na suguon ganegga naan ta ame na balay tak naparalays daw segeng na sakit nabatyagan din an.” ⁷ Ambal Jesus ki kanen, “Miling a dya daw paayaren ko kanen an.” ⁸ Piro, sabat ta upisyal, “Ginuo, dili a bagay na magbaton ki kaon naan ta ame na balay tak datas imo na katengdanan. Mambal ka nang, sigurado na mayad en ake na suguon. ⁹ Tenged ta ake na inagian bilang upisyal ta sundalo, nlanan ko gid na matuman dayon imo an

* 8:4 Levitico 14:1-7 † 8:5 Yi na upisyal kumander ta isya gatos na mga sundalo.

na ambal. Pamanduan a ta mga upisyal na mas datas iran na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan daw may pamanduan a man. Daw mag-ambal a ta isya, 'Mil-ing ka unso,' gapanaw dayon. Daw mag-ambal a ta duma, 'Manaw ka ri,' gaprani dayon. Daw mag-ambal a ta suguon ko, 'Ubraen no ni,' paubra din dayon."

¹⁰ Pagmati Jesus ta ambal ta upisyal, gabilib kanen i daw gambal naan ta mga itlaw na gakuyog ki kanen parti ta upisyal an, "Bakod gid iya na pagsalig ki yaken daw sugiran ta kyo na ula a pa kakita ta itlaw naan ta tanan na linai Israel na may bakod na pagsalig paryo ta iya na pagsalig. ¹¹ Gambal a ki kyo na tama na dili linai Israel alin ta bisan indi na mga lugar ta kalibutan mandegek duma ta kaapuan na ate na alinan na danen Abraham, Isaac daw Jacob naan ta kumbira na naan ta kaarian ta Dyos. ¹² Piro, tama na mga linai Israel na imbis na mandegek danen an naan ta kaarian ta Dyos, dleen danen an naan ta sikad delem na lugar† padyo ta kaarian. Naan dya danen an mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen."

¹³ Pagtapos ta pag-ambal Jesus naan ta mga itlaw na gakuyog ki kanen, gambal man kanen naan ta upisyal an, "Muli ka en. Matuman imo na pangabay tenged ta imo na pagsalig ki yaken." Ta yon man na uras, nayad suguon ya ta upisyal.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Itlaw
(*Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41*)

¹⁴ Giling Jesus i naan ta balay danen Pedro. Nakita din dya ugwangan ya Pedro na bai na ganegga tak nadangga. ¹⁵ Patandeg Jesus kanen an naan ta lima daw gapuas iya na dangga. Gabangon dayon kanen daw mimes ta pagkaan para ki danen Jesus.

¹⁶ Na salep en adlaw, padala ki Jesus tama na mga itlaw na naseddepan ta malain na mga ispiritu. Papagwa din mga malain ya na ispiritu paagi nang ta iya na ambal. Paayad din man tanan na mga

ittaw na may masakit na padala ki kanen bisan ino iran an na masakit. ¹⁷ Ta pagpaayad din ta mga itlaw daw pagpagwa ta mga malain na ispiritu, natuman ambal ya Isaias na prupita anay pa sa. Ambal Isaias, "Pakamang din lain na mga pamatyag ta ate na lawa daw paayad din ate na mga masakit."§

Laygay Jesus Ta Mga Itlaw Na Liag
Muyog Ki Kanen
(*Lucas 9:57-62*)

¹⁸ Na nakita Jesus na gatipon isab ki kanen sikad tama na mga itlaw, pasugo din iya an na mga tinudluan na makted danen an duma ki kanen naan ta liyo na baybay ta Dagat Galilea. ¹⁹ Na gaimen en danen an na makay, may isya na manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gaprani ki Jesus daw mambal, "Mistro, muyog a gid ki kaon bisan indi ka pa punta tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan!" ²⁰ Ambal Jesus, "Miad pa isipen no anay mga ayep an naan ta kakauyan.* Danen an may istaran na lungag daw mga yupan man a may salag na ulian, piro Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,† bisan indi nang gatinir tak ula ulian na balay na iya gid."

²¹ May isya eman ta mga tinudluan Jesus na gambal ki kanen, "Ginuo, bag-o a nang en muyog. Muli a pa aged daw mapatay amay ko ya naan a dya para maasikaso ko paglebbeng ki kanen." ²² Sabat Jesus, "Duma nang en na mga itlaw na ula paumawa na muyog ki yaken pwidi na danen mag-asikaso ta paglebbeng ta imo ya na amay. Kaon yan a, muyog ka ki yaken."

Pagpauntat Jesus Ta Unos
(*Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25*)

²³ Gasakay Jesus i ta isya na buti daw gakuyog man iya an na mga tinudluan. ²⁴ Na galakted danen an, nali nang gasampi pelles na angin daw gadarko gid baled an. Buti ya tise nang nasapanan ta taklap ta mga baled. Piro, Jesus i gatunuga.

† **8:12** Sikad delem na lugar beet ambalen impirno. § **8:17** Isaias 53:4 * **8:20** Ayep na pasambit naan ta birsikulo binti, daw naan ta Inglis paumaw na 'fox'. 'Fox' an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan daw kabatuan. † **8:20** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

²⁵ Iya an na mga tinudluan gaprani ki kanen daw papukaw danen kanen i na ambal danen, “Ginuo, tabangan kay no! Maledang ki en!” ²⁶ Jesus i gambal ki danen, “Kulang inyo na pagsalig ki yaken. Man-o tak nadlek kaw?” Pagtapos Jesus ambal, gabangon kanen daw pamanduan din pelles na angin daw baled na muntat. Dayon sikad kalmada. ²⁷ Gatingala gid iya an na mga tinudluan daw gambal, “Ino taan klasi na itlaw ni? Bisan angin an daw baled gatuman ki kanen.”

Darwa Na Mama Na Naseddepan Ta Mga Malain Na Ispiritu
(*Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39*)

²⁸ Pag-abot Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta liyo na kilid ta dagat naan ta lugar ta mga Gadareno, may gasugat ki Jesus na darwa na mama na naan galin ta patyo. Danen i naseddepan ta malain na mga ispiritu. Sikad danen an manakit ta mga itlaw asta ula may gaagi naan ta dani ta patyo. ²⁹ Pagkita danen ki Jesus, nali nang danen an gasinggit, “Kaon na Bata Ta Dyos, man-o tak anen ka di? Giling ka di aged silutan kay no, bisan dili pa igo na uras?”

³⁰ Naan ta dili gid madyo ki danen Jesus, may paneng ta baboy na ganuklad. ³¹ Gapakiluoy mga malain ya na ispiritu ki Jesus, “Daw kami i pagwaen no, pailingen kay no naan ta mga baboy na ya.” ³² Jesus i gambal ki danen, “Mwa kaw!” Pag-ambal Jesus, gagwa danen ya naan ta darwa na mama daw gaseddep naan ta mga baboy. Tanan ya na baboy gadlagan pabetes ta bangilid daw nulog naan ta dagat daw nalemmes tanan.

³³ Mga manugbantay ta mga baboy gadlagan ta subla na adlek daw giling naan ta banwa na dani dya. Gapalapta danen an ta balita parti ta tanan na natabo ta mga baboy daw ta darwa na mama na naseddepan ta mga malain na ispiritu. ³⁴ Tama na mga itlaw gagwa ta banwa na munta ki Jesus na paryo na naan dya bilog na banwa. Pagkita danen ki Jesus, gapakiluoy

danen an na daw pwidi, malin kanen an ta iran na lugar.

9

Mama Na Dili Kapanaw
(*Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26*)

¹ Gasakay isab Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta buti daw gabalik ta banwa na naan en dya kanen gaistar.* ² Na naan Jesus dya, may mga itlaw na giling ki kanen. Patuwangan danen mama na naan ta neggaan tak dili kapanaw. Na nakita Jesus na danen an gasalig gid ki kanen na mapaayad din mama an na dili kapanaw, gambal kanen i ta mama an, “Tong, malipay ka. Napatawad en imo an na mga sala.”

³ Naan man dya pila na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Na namatian danen ambal Jesus naan ta mama na dili kapanaw, ambal danen ta iran na kaugalingen, “Iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos ta pagpatawad ta sala!”

⁴ Piro, nlanan Jesus daw ino iran an na isip daw paambalan din danen an, “Man-o tak gaisip kaw ta malain? ⁵ Indi ta darwa na i mas dali nang buaten? Ambalen ko na napatawad en iya na mga sala, o ambalen ko na kanen an mangon daw manaw? Simpri darwa i paryas nang na dali buaten tak iling an tan mabuat paagi nang ta gaem daw uturidad ta Dyos. ⁶ Pamatuuran ko ki kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad naan ta kalibutan i na magpatawad ta mga sala.” Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, “Mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli.” ⁷ Pag-ambal Jesus, gabangon mama an daw guli. ⁸ Na nakita ta mga itlaw na nayad en mama ya, sikad gid tingala danen daw gadayaw danen ta Dyos na gaatag ta iling tan na uturidad naan ta itlaw.

Pag-umaw Jesus Ki Mateo Na Muyog Ki Kanen
(*Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32*)

⁹ Pagtapos Jesus ta pagpaayad ta mama ya na dili kapanaw, galin kanen i. Ta iya na

* **9:1** Banwa na naan en dya kanen gaistar beet ambalen banwa na Capernaum. Pwidi nyo mabasa naan ta Mateo 4:12-13 parti ta paglakted Jesus naan ta Capernaum daw naan dya gistar.

pagpanaw, nakita din isya na manugsukot ta buis na ngaran din Mateo na gamungko naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus i ki Mateo, “Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan.” Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Mateo i daw muyog.

¹⁰ Na Jesus i gakaan naan ta balay danen Mateo, tama na mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itaw na gabot dya.† Gakaan danen an na duma ki kanen daw iya na mga tinudluan. ¹¹ Na nakita ta mga Pariseo dya na Jesus i gakaan duma ta makasasala na mga itaw, painsaan danen iya an na mga tinudluan, “Man-o tak inyo na mistro gakaan duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itaw?” ¹² Na namatian Jesus in sa ya danen, sabat din, “Mga itaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga itaw an a na may masakit, danen gakinanglan ta duktor. ¹³ Intindien nyo gid ta miad ambal an ta Dyos naan ta sinulat na pulong din, ‘Mas gusto ko na may kaluoy kaw ta kada isya kaysa may paalad kaw ki yaken.’‡ Nyan na ula a giling di para manggat ta mga itaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para manggat ta mga itaw na makasasala aged magsunod danen an ki yaken.”

Insa Parti Ta Pagpwas
(*Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39*)

¹⁴ Gaprani ki Jesus pila na mga tinudluan Juan na manugbautismo. Gambal danen, “Pirmi kay ame gapwasa daw yon man mga Pariseo an, piro man-o tak imo na mga tinudluan ula gapwasa?” ¹⁵ Sabat Jesus, “Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an mangasebe mintras mama na bag-o kasal anen pa don duma ki danen! Piro, mabot adlaw na mama an na bag-o nang kasal kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magp-wasa.”§

¹⁶ Gambal pa Jesus i ki danen, “Ula bisan kino na gatupak ta bag-o na tila na ula pa nabunaki naan ta daan na bayo tak mag-itad tinai ya naan ta bayo daw magbakod pa gid gisi an ta bayo tenged gakeddet tupak ya. ¹⁷ Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na ugsakan na langgit na ula en gainat.* Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Muyak bino ya daw masamad man ugsakan an. Dapat bag-o buat na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa aged paryo danen an na dili maino.”†

Bata Ta Isya Na Manugdumala Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus
(*Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56*)

¹⁸ Na gambal pa Jesus i naan ta mga tinudluan Juan na manugbautismo, may isya na gadumala ta balay tipunan na gabot daw galuod naan ta tubangan Jesus. Gapakiluoy kanen an ki Jesus, “Bag-o nang napatay ake na bata na bai. Miling ki naan ta ame na balay. Daw maimo nang, itung-tong no imo na lima naan ki kanen para mabui.” ¹⁹ Gatindeg Jesus i daw muyog ki kanen. Gakuyog man mga tinudluan Jesus.

²⁰ Na gapanaw pa danen Jesus, may isya na bai na gaprani ki kanen naan dapit ta iya na tudtod. Bai ya, iya na rigla ula gapeet ta usto seled ta dusi anyos. Pagprani din ki Jesus, patandeg din bungay-bungay ta sidsid ta bayo na pangkablay Jesus ²¹ tak naan ta iya na isip, “Daw matandeg ko nang iya na bayo, mayad a gid.” ²² Pagtandeg ta bai ta bayo Jesus, galiso Jesus i daw nakita din bai ya daw ambal din, “Kay, malipay ka! Tenged ta imo na pagsalig, nayad ka.” Pag-ambal Jesus, nayad dayon bai ya.

²³ Pag-abot danen Jesus naan ta balay ta mama na gadumala ta balay tipunan, nakita Jesus mga manugtugar ta plawta

† **9:10** Mga manugsukot ta buis pabilang na makasasala na mga itaw tenged katamaan ki danen gapangwarta nang ta iran an na pagsirbisyo para ta gubirno ta Roma. ‡ **9:13** Oseas 6:6 § **9:15** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen. * **9:17** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding. † **9:17** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an.

para ta pug-aw daw tama na mga itlaw na gasinaba. ²⁴ Gambal kanen an ta mga itlaw, “Mwa kaw anay. Bata an dili patay. Gatunuga nang kanen an.” Piro, patatawaan nang ta mga itlaw Jesus i. ²⁵ Na napagwa en mga itlaw ya, dayon man selled Jesus i naan ta kwarto na naan dya patay an na bata. Pabitan din lima ta bata daw dayon gabangon bata an. ²⁶ Balita parti ta pagpaayad din ta bata ya galapta ta tanan na banwa na dani ta Capernaum.

Pagpaayad Jesus Ta Darwa Na Bulag

²⁷ Pag-alin Jesus ta lugar na naan dya paayad din bata ya, may gasunod ki kanen na darwa na mama na bulag. Gasinggit danen an ki kanen, “Apo Ari David!† Maluoy ka ki kami!”

²⁸ Na gaselled Jesus naan ta balay na dayunan din, darwa ya na bulag gaprani ki kanen. Gainsa kanen ki danen, “Gapati kaw na mapaayad ta kyo?” Sabat danen, “Ee, Ginuo.” ²⁹ Pagsabat danen, patandeg din iran na mata daw mambal, “Pabuat ko ni para ki kyo tenged ta inyo na pagsalig ki yaken.” ³⁰ Dayon, kakita en danen an. Paambalan din danen an na dili mugid ta bisan kino parti ta pagpaayad din ki danen. ³¹ Piro, ta iran na pagpanaw, pasugid danen ta mga itlaw naan ta tanan na banwa na dani ta Capernaum parti ta pagpaayad din ki danen.

Pagpaayad Jesus Ta Isya Na Apa

³² Pag-alin ta darwa na bulag naan ki Jesus, may padala naan ki kanen na isya na mama na apa tak naseddepan ta malain na ispiritu. ³³ Papagwa Jesus malain ya na ispiritu daw apa an kambal en. Gatingala gid mga itlaw an daw gambal, “Ula kay pa kakita na paryo tan naan ta bilog na nasyon Israel.” ³⁴ Piro, mga Pariseo an gambal, “Napagwa din mga malain na ispiritu paagi ta gaem na alin ta pangulo ta mga malain na ispiritu.”

† **9:27** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal Apo Ari David, beet ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **9:38** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na tama pa na mga itlaw na kinanglan magpasakep ta pagdumala ta Dyos, piro pila nang na mga itlaw gatudlo parti ta pagdumala ta Dyos. Gani, dapat mga tinudluan Jesus mangabay naan ta Dyos na magpadala ta dugang pa na mga magtudlo. * **10:4** Iscariote i dili apilyido Judas. Iscariote beet ambalen taga-Keriotote tak Keriotote banwa na alinan din.

Naluoy Jesus i Ta Mga Itlaw

³⁵ Galibot Jesus i ta tanan na mga syudad daw banwa naan ta Galilea daw gatudlo naan ta mga balay tipunan ta mga Judio. Pasugid din miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos daw paayad din man mga itlaw maskin ino iran na masakit daw dipirinsya ta lawa. ³⁶ Na nakita Jesus tama na mga itlaw na giling ki kanen, naluoy kanen an tak tama na bellay iran na naagian daw ula danen an dangepan. Danen an paryo ta mga karniro na ula manugbantay. ³⁷ Gaisturya kanen ta isya na paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Paryo may sikad lapad na anien, piro pila nang na mga itlaw gaani. ³⁸ Gani, naan kaw mangabay ta itlaw na gapaani na magpadala kanen an ta dugang pa na mga magani.”§

10

Dusi Na Apustulis Jesus

(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

¹ Paumaw Jesus dusi din na apustulis na magtipon naan ki kanen daw patagan din danen an ta uturidad aged magpagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw daw magpaayad man ta mga may masakit maskin ino iran na masakit daw lain na batyag. ² Yi ngaran ta dusi na apustulis: una Simon na paumaw man na Pedro daw iya na utod na Andres, sunod mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo, ³ Felipe, Bartolome, Tomas, Mateo na manugsukot ta buis, Santiago na bata Alfeo, Tadeo, ⁴ Simon na Makabanwa, daw Judas Iscariote* na ta uryan magtraydor ki Jesus.

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis

(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

⁵ Pasugo Jesus dusi din na apustulis daw paambalan, “Dili kaw miling naan ta mga lugar ta mga dili-Judio daw naan ta mga banwa ta mga Samaritano. ⁶ Miling kaw ta

mga paryo nyo na itlaw na linai Israel tak paryo danen an narwad na mga karniro. ⁷ Maski indi kaw munta, iwali nyo iling ti, ‘Anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw ta papaabot na pagdumala ta Dyos.’ ⁸ Magpaayad kaw ta mga may masakit daw magbui kaw ta mga napatay. Magpaayad kaw man ta mga may segeng na masakit ta langgit daw magpagwa kaw ta mga malain na ispiritu naan ta mga itlaw. Tenged libri nang nabaton nyo na uturidad alin ki yaken aged matuman nyo ubra na paambal ko ki kyo, dapat libri nang man inyo na tabang ta mga itlaw. ⁹ Dili kaw magdala ta kwarta na bisan blawan, pilak, daw tambaga naan ta inyo na puyo-puyo. ¹⁰ Ta inyo na pagpanaw, dili kaw magdala ta binagteng, mga mlaan, pangsili na sandal, daw tungkod tak mga manug-ubra an dapat gid na tagan ta iran na kinanglanan para mabui.

¹¹ “Bisan indi kaw munta na banwa daw baryo, mangita kaw ta dayunan nyo naan ta miad na itlaw daw magtinir kaw dya keteb na malin kaw ta iran na lugar. ¹² Pagselled nyo ta balay, mag-atag kaw ta bindisyon ta mga itlaw dya. ¹³ Daw dayad iran na pagbaton ki kyo, matuman gid bindisyon nyo na mabaton danen katawwayan na alin ta Dyos. Piro, daw dili dayad iran na pagbaton, bawien nyo inyo an na bindisyon. ¹⁴ Daw dili kaw batunon ta mga itlaw naan ta isya na banwa daw dili man danen matian inyo na mga ambal, malin kaw dya. Ta inyo na pag-alin ta iran na panimalay daw banwa, ipakita nyo na papadpad nyo yab-ok an ta inyo na mga batiis na alin ta iran na banwa.† ¹⁵ Dapat gid iling tan buaten nyo aged ma- paandaman nyo danen an. Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan pa silot na maageman ta sikad malain na mga itlaw na gaistar naan ta Sodoma daw Gomora‡ anay pa sa

kaysa ta silot ta mga itlaw na dili magbaton ki kyo.”

Mga Kabellay Na Maagian Ta Mga Tinudluan Jesus

(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

¹⁶ Gambal pa Jesus i ta dusi din na apustulis, “Tandaan nyo! Daw naan kaw en ta mga itlaw na ilingan nyo, kyo yan paryo ta daram na mga karniro naan ta tengnga ta pintas na mga ayep.§ Mag-andam kaw paryo ta bekkessan na pirmi alisto. Paryo ta salampati na daram, dili kaw mag-isip na magbuat ta malain. ¹⁷ Mag-andam kaw tak may mga itlaw na magdakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gadumala ta iran na mga banwa aged usisaen. Kastiguon kaw danen naan ta iran na balay tipunan. ¹⁸ Tenged ta inyo na pagsunod ki yaken, patubangen kaw danen naan ta mga gubirador daw mga ari. Daw naan dya, magpamatuod kaw naan ki danen daw ta mga dili-Judio man parti ta inyo na pagpati ki yaken. ¹⁹ Ta timpo na madakep kaw, dili kaw magpalibeg daw ino isabat nyo daw ambalen. Ta uras na usisaen kaw, tabangan kaw ta Dyos daw ino inyo na ambalen ²⁰ tak inyo na ambalen dili alin ki kyo. Inyo na ambalen naan gid alin ta Dyos Ispiritu Santo na padala ta ate na Amay na naan ta langit.”

²¹ Ambal pa Jesus, “Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga itlaw na iran na mga utod ipapatay danen paagi ta iran na pagtraydor. Iling man tan buaten ta mga amay naan ta iran na kabataan. Mga bata magbatok ta iran na mga ginikanan daw ipapatay man danen iran na mga ginikanan. ²² Demetan kaw ta tanan tenged sakep kaw ki yaken. Piro, mga itlaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon man na timpo, danen an maluwas alin ta lain na mga buat ta mga gakontra ki danen. ²³ Daw papangabot kaw ta mga gakontra ki kyo naan ta isya

† **10:14** Naan ta Marcos 6:11, Lucas 9:5, 10:11 daw Mga Binuatan 13:51 pwidi nyo mabasa parti ta pagpadpad ta yab-ok naan ta batiis bilang pamatuod kuntra ta mga itlaw na ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita. ‡ **10:15** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gaistar naan ta Sodoma anay pa sa. § **10:16** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo disi-sais, daw naan ta Inglis paumaw na ‘wolf’. ‘Wolf’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

na banwa tenged ta inyo na pagtudlo ta mga itlaw dya, malyo kaw naan ta duma na banwa. Dapat gid na malyo kaw daw sugiran ta kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot bag-o nyo matapos inyo na ubra na galibot kaw ta inyo na pagtudlo naan ta mga banwa ta Israel.

²⁴ “Dili kaw magtingala na kuntraen kaw daw sakiten paryo ki yaken tak ula tinudluan na mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan ta iya na mistro daw ula suguon na mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan ta iya na amo. ²⁵ Usto gid daw inagian ta mga tinudluan an magparyo ta inagian ta iran na mistro daw mga suguon ta iran na amo. Daw yaken na mistro nyo paumaw ta mga itlaw na Satanas, mas pa gid lain umaw danen ki kyo na ake na mga tinudluan tak daw ino buaten naan ta amay ta panimalay, mas malain pa mga buaten naan ta mga mimbrow ta panimalay.”

Daw Kino Dapat Adlekan
(Lucas 12:2-7)

²⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw madlek ta mga itlaw na magkuntra ki kyo. Tanan na sikrito mlaman daw tanan na tinago mwa ta uryan. ²⁷ Daw ino ambal ko ki kyo na pasikrito naan ta delem, isugid nyo daw adlaw. Daw ino namatian nyo ki yaken na inay kagi ko, isugid nyo naan ta atep ta balay na tama na mga itlaw kamati. ²⁸ Dili kaw madlek ta mga itlaw na makapatay ki kyo tak bisan patayen kaw danen, ula danen may mabuat na malain ta inyo na ispiritu. Dyos nang adlekan nyo tak kanen nang may sarang na magsilot ta mga itlaw ta iran na lawa daw ispiritu naan ta impirno.” ²⁹ Ambal pa Jesus, “Di' ba darwa buok na yupan na derse barato nang na mapalit ta isya nang na sinsilyo na tambaga?*” Piro, ula gid bisan isya ki danen

* **10:29** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-nuibi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta tenga uras na ubra ta isya na itlaw. † **10:36** Mikeas 7:6 ‡ **10:38** Ta timpo Jesus, itlaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, gapas-an ta iya na krus beet ambalen na taga-sunod Jesus dapat bilangen din iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

na nulog naan ta basak na dili pagbeet ta ate na Amay. ³⁰ Kyo pa na mga itlaw, dili kaw pabay-an ta Dyos tak asta katamaen ta inyo na buok nlanan din. ³¹ Gani, dili kaw madlek tak mas impurtanti kaw kaysa ta tama na yupan.”

Pag-ako Na Sakep Ki Jesus
(Lucas 12:8-9)

³² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino mag-ako naan ta tubangan ta mga itlaw na kanen sakep ki yaken, akuon ko naan ta tubangan ta ake na Amay naan ta langit na kanen an sakep ki yaken. ³³ Piro, daw kino mag-ambal naan ta tubangan ta mga itlaw na kanen dili sakep ki yaken, ambalen ko naan ta tubangan ta ake na Amay naan ta langit na kanen an dili sakep ki yaken.”

Tenaan Na Magbelagay Mga Itlaw
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili nyo isipen na ake na tuyo na giling a di aged magdala ta kalineng naan ta kalibutan i. Tenged ta pag-iling ko di, imbis maglineng naan ta kalibutan i, mga itlaw magkuntraay. ³⁵ Tenged ta ake na pag-iling di ‘magkuntra bata na mama ta iya na amay, yon man bata na bai ta iya na inay, daw yon man magad na bai ta iya na ugwangan na bai.

³⁶ Iran na mga kuntra mga duma man gyapon danen naan ta iran na panimalay!†

³⁷ “Daw kino na mas palangga din iya na ginikanan daw iya na mga kabataan kaysa ki yaken, dili ko kanen an mabaton na isya ta ake na mga tinudluan. ³⁸ Daw kino dili miag na magparyo kanen an ta itlaw na gapas-an ta iya na krus‡ tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki yaken, dili ko kanen an mabaton na isya ta ake na mga tinudluan. ³⁹ Daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro,

bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula katapusan.”

Pagbaton Ta Mga Dayad Na Bales Alin Ta Dyos

(Marcos 9:41)

⁴⁰ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino magbaton ki kyo na mga tinudluan ko, paryas man na pabaton a din. Daw kino magbaton ki yaken, paryas man na pabaton din gapadala an ki yaken. ⁴¹ Daw kino magbaton ta prupita tak nlanan din na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, sigurado na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos na paryas ta nabaton ya ta mga prupita. Daw kino magbaton ta matareng na itlaw tak nlanan din na itlaw an matareng, sigurado na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos na paryas ta nabaton ya ta mga matareng. ⁴² Sugiran ta kyo na daw kino magbuat ta miad maskin mag-atag ta isya nang na baso na waig na inemen naan ta bisan isya ko na kebes na tinudluan tak nlanan din na itlaw an ake na tinudluan, sigurado gid na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos.”

11

Insa Juan Na Manugbautismo Ki Jesus (Lucas 7:18-35)

¹ Pagtapos ta pag-ambal Jesus ta dusi din na apustulis, gapanaw kanen i aged magtudlo daw magwali naan ta mga dani na banwa.

² Na Juan ya na manugbautismo naan pa ta prisuan, nabalitaan din parti ta mga pabuat Jesus na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Tenged ta nabalitaan din, papailing din pila ta iya na mga tinudluan naan ki Jesus aged mag-insa. ³ Pag-abot danen, gainsa danen ki Jesus, “Kaon kon papaabot nay ya na papangako ta Dyos? Daw dili kaon, may anen pa na duma?” ⁴ Sabat Jesus, “Malik kaw ki Juan daw sugiran nyo kanen parti ta mga nakita nyo na pabuat ko daw mga namatian nyo na ambal ko: ⁵ mga bulag kakita en, mga piang kapanaw en ta usto, mga itlaw na may segeng na

masakit ta langgit naayad en, mga bengngel kamati en, mga patay pabui en, daw nasugid en miad an na balita naan ta mga imol. ⁶ Sugiran nyo pa kanen an na may angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na ula danen patalikuri iran an na pagsalig ki yaken.”

⁷ Na galin mga tinudluan Juan, gambal Jesus parti ki Juan naan ta mga itlaw dya, “Na giling kaw kan-o ki Juan naan ta lugar na ula kabalayan, ino liag nyo na makita? Itlaw na dili pirmaninti iya na isip daw dili man masaligan na paryo ta kugon na paapay-apay nang ta angin? Simpri, dili! ⁸ Ino gid liag nyo na makita na giling kaw dya? Mama na gasuot ta maalen na bayo? Simpri, dili! Mga itlaw an na gasuot ta dayad gid na bayo, naan danen gaistar ta mga palasyo. ⁹ Ino gid liag nyo na makita? Prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos? Simpri, ee! Piro, gambal a ki kyo na Juan ya mas pa ta isya na prupita ¹⁰ tak kanen manugsugid ya na pasambit ta Dyos naan ta iya na sinulat na pulong na kanen gambal,

‘Ipadala ko una ki kaon ake na manugsugid aged ipriparar din agian ta imo na pag-abot.’ ”*

¹¹ Ambal pa Jesus, “Juan gid manugsugid ya na papadala ta Dyos daw sugiran ta kyo na alin ta una na timpo asta anduni, ta tanan na mga itlaw na natao, ula isya ki danen na may labaw pa na katengdanan kaysa ta katengdanan Juan na manugbautismo. Piro, umpisa ta yi na timpo, itlaw na may pinakababa na katengdanan naan ta tanan na sakep ta pagdumala ta Dyos, iya na katengdanan labaw pa ta katengdanan Juan. ¹² Umpisa pa ta pagwali Juan na manugbautismo asta anduni, gapadayon gid Dyos ta iya na pag-imbatar na mga itlaw magpasakep naan ta iya na pagdumala daw tama na mga itlaw nakumbinsi gid daw dili en mapegengan na magpasakep. ¹³ Naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita daw Mga Sinulat Moises may tudlo na may timpo na mabot na mag-umpisa pagdumala ta Dyos naan

* **11:10** Malakias 3:1 Naan ta Mateo 3:3 pwidi nyo man mabasa isturya parti ta manugsugid na padala ta Dyos.

ta kalibutan. Pag-abot Juan, umpisa natuman mga ambal ta Dyos paagi ta mga prupita. ¹⁴ Daw patian nyo ambal an ta mga prupita, maintindian nyo na Elias ya na ambal danen na mabot, beet ambalen Juan.† ¹⁵ Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

¹⁶ Gambal pa Jesus i, “Isipen ta anay daw indi pakumparar mga itlaw an ta yi na timpo. Danen an paryo ta mga bata na gamungko naan ta plasa na dili kuntinto ta maskin ino na ampang. Gambal danen ta mga duma danen na gaampang,

¹⁷ ‘Patukaran nay kyo yan ta plawta ta masadya na kanta,
piro ula kaw gasayaw!
Pakantaan nay kyo yan ta kanta ta kumpanyar ta patay,
piro ula kaw gagal.’ ”

¹⁸ Ambal man Jesus ta mga itlaw dya, “Iling man tan kyo yan tak ula kaw man gyapon nalipay ki Juan daw ki yaken. Na Juan ya gapwasa daw ula gainem ta bino, ambal nyo, ‘Naseddepan kanen ta malain na ispiritu!’ ¹⁹ Piro, na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gainem ta bino daw ula gapwasa, ambal nyo, ‘Lagen nyo itlaw i, takab ta pagkaan daw sikad minem. Pirmi kanen gaduma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw!’ ” ‡ Gambal pa Jesus i ta isya na ambalanan, “Napamatuuran na igo tudlo ya paagi ta pabuat ta mga itlaw na gasunod.”

Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Ula Ganelssel
(Lucas 10:13-15)

²⁰ Gapadayon Jesus i ta iya na laygay daw gambal kanen kuntra ta mga itlaw naan ta mga banwa na naan din dya nabuat katamaan ta iya na mga katingalaan tak maskin nakita danen mga katingalaan ya, ula man gyapon danen ganelssel daw ula man padilian iran an na mga sala. ²¹ Ambal din parti ki danen, “May segeng

na silot na maageman ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida! Tama na katingalaan na nabuat ko naan ta iran na mga banwa, piro ula danen an ganelssel daw ula man danen padilii iran an na mga sala. Daw naan ta Tiro daw Sidon pabuat ko mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Corazin daw Betsaida, sigurado na mga taga-Tiro daw taga-Sidon magsuot gid dayon ta bayo na sanot-sanuton daw magbetang ta abo naan ta iran na ulo aged ipakita na ganelssel danen an daw padilian man danen iran an na mga sala. ²² Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sidon daw taga-Tiro kaysa ta silot ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida.

²³ “Mga itlaw man na taga-Capernaum! Salig gid danen na dayawen danen an ta Dyos. Piro, dili din danen an dayawen. Iulog din danen an naan ta Hades na lugar ta mga patay daw naan dya danen an silutan! Daw naan ta Sodoma pabuat mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Capernaum, sigurado na magnessel danen an daw asta inta anduni may banwa pa na Sodoma. § ²⁴ Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sodoma kaysa ta silot ta mga taga-Capernaum.”

Bakod Na Kalipay Jesus
(Lucas 10:21-22)

²⁵ Pagtapos ta ambal Jesus, gapangamuyo kanen i, “Amay ko, kaon na manugdumala ta tanan na naan ta langit daw kalibutan, bakod pagdayaw ko an ki kaon. Kamatuuran parti ki kaon na ula no papaintindi ta mga itlaw na maalam daw may datas na iniskwilaan, papaintindi no en ta mga itlaw na paryo ta mga bata na

† **11:14** Pwidi nyo mabasa naan ta Malakias 4:5 parti ki Elias na kanen ya mabot una ta Ginuo. ‡ **11:19** May pasaysay parti ta mga manugsukot ta buis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 5:46. Pwidi nyo man mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **11:23** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gaistar naan ta Sodoma anay pa sa daw parti man ta pagsamad ta Sodoma.

ula kaiskwila. ²⁶ Ee, Amay ko, nadayaran ka na iling tan imo na pagbeet.”

²⁷ Pagtapos Jesus ta pangamuyo, gambal kanen an naan ta mga itlaw dya, “Tanan na alam daw gaem ta ake na Amay patugyan din naan ki yaken. Ula duma na kakala ta iya na Bata daw dili, Amay. Ula duma na kakala ta iya na Amay daw dili, Bata daw duma pa man na mga itlaw na papili ta Bata aged naan ki danen ipakala din iya an na Amay.”

²⁸ Ambal pa Jesus, “Kyo tanan na nabelayan daw nabeg-atan gid ta mga pasanen, magdangep kaw ki yaken aged tagan ta kyo ta katawwayan.* ²⁹ Magpasakep kaw daw magpatudlo man ki yaken na paryo magpas-an kaw ta singkaw alin ki yaken. Iling tan dapat an na buaten nyo tak yaken i maluluy-on daw mapainebesen daw tagan ta kyo ta katawwayan. ³⁰ Dili bellay magpasakep kaw ki yaken daw magtuman ta ake na tudlo tak paryo magbaton kaw ta singkaw na dili beg-at daw pas-anen na dili bellay na alin ki yaken.”

12

Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay (Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan ta Adlaw Ta Pagpuay. Iya na mga tinudluan nletem daw gaugot danen ta pila na passi ta trigo daw pakaan.

² Piro, na nakita ta pila na mga Pariseo na mga tinudluan Jesus gaugot daw gakaan, gambal danen ki kanen, “Lagen no ubra ta imo na mga tinudluan. Pabuat danen kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay.”*

³ Sabat Jesus, “Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David anay pa sa na nletem gid kanen daw iya na mga duma! ⁴ Kanen giling naan ta balay ta Dyos

daw gakaan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises.†

⁵ “Paryo kaw inyo na ula kabasa naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga pari na kinanglan mag-ubra naan ta Adlaw Ta Pagpuay. Gasirbi danen ta Dyos naan ta Timplo naan ta Adlaw Ta Pagpuay maskin kuntra ta mga sugo Moises na mubra naan ta Adlaw Ta Pagpuay, piro buat ya danen na mga pari ula pabilang na kuntra ta mga sugo. ⁶ Sugiran ta kyo na impurtanti gid mga sugo parti ta Timplo, piro may anen di na mas impurtanti kaysa ta Timplo. ⁷ Daw naintindian nyo inta daw ino beet ambalen ta ambal ta Dyos, ula kaw inta gausgar ta duma na ula gabuat ta sala. Iling ti ambal ta Dyos, ‘Mas gusto ko na may kaluoy kaw ta kada isya kaysa may paalad kaw ki yaken.’‡ ⁸ Gani, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten naan ta Adlaw Ta Pagpuay.”

Mama Na Lima Din An Kimay (Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

⁹ Pagtapos Jesus ta isturya naan ta mga Pariseo ya, gapadayon kanen i ta iya na pagpanaw daw gaselled naan ta balay tipunan na naan dya mga Pariseo na ya gasimba. ¹⁰ Naan dya may mama na isya din an na lima kimay. Gainsa mga Pariseo ki Jesus, “Ino ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugot na naan ta Adlaw Ta Pagpuay magpaayad ki ta mga itlaw na may masakit?” Iling tan insa ta mga Pariseo tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran. ¹¹ Sabat din, “Daw isya ki kyo may subuok na karniro na mulog ta lungag naan ta Adlaw Ta Pagpuay, simpri gawaten nyo daw mangel pagwa! ¹² Di' ba itlaw an mas impurtanti kaysa ta

* **11:28** Mga pas-anen beet ambalen mga sunuran na patudlo ta mga manugtudlo ta mga Judio na sikad bellay na tumanen. * **12:2** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani. † **12:4** Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos. ‡ **12:7** Oseas 6:6

karniro? Gani, dili kuntra ta Mga Sinulat Moises na magbuat ki ta miad ta ate na mga duma naan ta Adlaw Ta Pagpuay.”

¹³ Pagsabat Jesus ta mga Pariseo, gambal kanen ta mama ya, “Untayen no imo na lima na kimay.” Dayon, pauntay ta mama iya na lima daw nayad na paryo ta liyo din na lima na ula dipirinsya. ¹⁴ Galin mga Pariseo ya daw gasapol danen an daw ino paagi na Jesus an ipapatay danen.

Pinili Ta Dyos Na Magsirbi Ki Kanen

¹⁵ Na nlanan Jesus na paplanuan kanen i ta mga Pariseo na patayen, galin kanen ta lugar ta mga Pariseo na ya. Tama na mga itlaw gasunod ki kanen daw tanan ki danen na may masakit paayad din. ¹⁶ Paambalan din danen an na dili manugid-sugid parti ki kanen. ¹⁷ Tenged iling tan mga pabuat din, natuman sulat ya Isaias na prupita anay pa sa na Dyos gambal:

¹⁸ “Yi ake na pinili aged magsirbi ki yaken. Papalangga ko daw nalipay a gid ki kanen.

Ubayan ko kanen an paagi ta ake na Ispiritu.

May ibalita kanen an para ta tanan na mga itlaw daw ino paagi na bilangen ko na danen an matareng.

¹⁹ Dili kanen magdiskas daw dili man minggit naan ta mga itlaw.

Dili man kanen an mamatian na gambal na iya na kagi biskeg naan ta mga dalan.

²⁰ Miad kanen an daw magtabang man ta mga itlaw

na galuya iran an na pagsalig na paryo kanen an ta itlaw na ula gabali ta tanem na gaapay daw ula man gapatay ta lampraan na gapaleng-paleng.

Padayunon din iya na buat na iling tan asta matuman ake na liag na mga itlaw bilangen ko na matareng.

²¹ Naan ki kanen paglaem ta tanan.”§

§ 12:21 Isaias 42:1-4 * 12:23 May pasaysay parti ta Apo Ari David na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27. † 12:29 Naan ta paanggid na paisturya Jesus iseg na itlaw beet ambalen Satanas. Itlaw na gagapos ta iseg na itlaw beet ambalen Jesus.

Yon ambal ta Dyos naan ta sinulat Isaias.

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu

(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

²² May mama na naapa daw nabulag tak naseddepan ta malain na ispiritu. Padala kanen i naan ki Jesus daw paayad Jesus kanen i na kaambal dayon daw kakita. ²³ Tanan gatingala daw gambal, “Yi taan en Apo Ari David na papaabot ta.”*

²⁴ Piro, na namatian ta mga Pariseo ambal ya ta mga itlaw, gambal danen an, “Nyan na itlaw gapagwa ta mga malain na ispiritu paagi nang ta gaem na alin ki Satanas na pangulo ta mga malain na ispiritu.” ²⁵ Nlanan Jesus iran an na isip daw gambal kanen ki danen, “Daw mga sinakepan ta isya na kaarian magkuntraay, iran na kaarian dili magpadayon. Daw mga itlaw na naan ta isya na syudad magkuntraay, dili magpadayon iran na syudad. Iling man tan matabo daw mga itlaw na naan ta isya na panimalay magkuntraay. ²⁶ Daw palayasen Satanas iya na mga sinakepan, pakuntra din iya an na kaugalingen. Daw iling tan, dili magpadayon iya an na pagdumala. ²⁷ Ambal nyo na naan alin ki Satanas gaem an ta ake na pagpagwa ta mga malain na ispiritu, piro indi alin gaem ya ta inyo na mga tinudluan ta iran na pagpagwa ta mga malain na ispiritu? Simpri alin ta Dyos! Danen an pamatuod na sala gid inyo an na ambal tak iran na gaem daw ake paryas nang na alin ta Dyos. ²⁸ Tenged papagwa ko mga malain an na ispiritu paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo, beet ambalen na gabot en naan ki kyo papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”

²⁹ Ambal pa Jesus, “Daw may itlaw na liag melled daw mamang ta mga pagkabetang naan ta balay ta iseg na itlaw, impusibli na kaselled kanen an daw dili din anay magapos iseg ya na itlaw. Daw nagapos en, sigurado gid na makamang din en mga pagkabetang naan ta balay.”†

³⁰ Ambal pa Jesus, “Daw kino na ula gatabang ki yaken ta ake na ubra, kanen gakontra ki yaken na paryo kanen ta itlaw na imbis na mabang ta pagtipon ta mga karniro, gatabog ki danen na magpadyo.
³¹ Sugiran ta kyo na bisan ino na mga sala ta mga itlaw daw mga ambal danen na malain kuntra ta Dyos, mapatawad pa. Piro, mga ambal danen na malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili mapatawad.
³² Daw kino mag-ambal ta malain kuntra ki Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mapatawad pa ta Dyos. Piro, daw kino mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili mapatawad naan ta yi na timpo daw dili man mapatawad naan ta timpo na mabot.”[†]

*Mga Ambal Na Miad Daw Malain
(Lucas 6:43-45)*

³³ Gambal pa Jesus i, “Daw dayad kaoy an, simpri dayad man iya na bunga. Daw lain kaoy an, simpri lain man iya na bunga. Mga kaoy makala paagi ta iran na bunga.
³⁴ Kyo na malain! Paryo kaw ta mga bata ta bekkessan na dalitan!§ Impusibli na mag-ambal kaw ta maskin ino na miad paryo ta kaoy na lain impusibli na magbunga na dayad tak daw ino naan ta isip ta itlaw, yon man ambalen din. ³⁵ Itlaw na miad, pirmi man miad mga paambal din tak tanan na naan ta iya na isip miad. Itlaw na malain, pirmi man malain mga paambal din tak tanan na naan ta iya na isip malain. ³⁶ Sugiran ta kyo na naan ta adlaw na mag-ukom Dyos an ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, kyo manabat naan ki kanen tenged ta inyo na mga ambal na malain na dapat ula nyo inta ambala ³⁷ tak dipindi ta inyo na mga naambal daw silutan kaw, daw dili.”

*Pangayo Na Jesus Magbuat Ta Katingalaan
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)*

³⁸ May mga Pariseo daw manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gambal ki Jesus,

“Mistro, liag nay na magbuat ka ta katingalaan aged makita nay pamatuod na papadala ka ta Dyos.” ³⁹ Sabat Jesus, “Mga itlaw ta yi na timpo malain daw gatalikod ta Dyos. Papangitaan a danen ta katingalaan na buat aged may pamatuod para ki danen na papadala a ta Dyos. Piro, ula duma na katingalaan na ipakita ki danen daw dili, katingalaan ya na natabo ki Jonas na prupita anay pa sa. ⁴⁰ Seled ta tallo adlaw daw tallo kilem naan Jonas ya ta gettek ta sikad bakod na sidda daw kagwa man na bui. Paryo man tan, Kanen Na Alin Ta Langit naan ta lebbengan ta tallo adlaw daw tallo kilem daw magwa man na bui.* ⁴¹ Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, naan dya mga taga-Ninive ya na nabui anay pa sa ta timpo Jonas mindeg daw magpamatuod na igo gid na silutan ta Dyos mga itlaw an ta yi na timpo. Mga taga-Ninive ya may matareng na magpamatuod ta iling sa tak ganelssel daw padilian danen iran an na mga sala na kamati danen ta wali Jonas.† Piro anduni, anen di en isya i na mas labaw pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Jonas, piro ula kaw gapati ki kanen. ⁴² Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, naan dya Rayna ya na alin ta Sur mindeg daw magpamatuod na igo gid na silutan ta Dyos mga itlaw an ta yi na timpo. Kanen an may matareng na magpamatuod ta iling sa tak anay pa sa kanen gabyai na naan pa alin ta sikad madyo na lugar aged mamati ta tudlo Ari Solomon na maalam gid. Piro anduni, anen di en isya i na mas labaw pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Ari Solomon, piro ula kaw gapati ki kanen.”

*Pagbalik Ta Malain Na Ispiritu Naan Ta Ittaw Na Naalinan Din
(Lucas 11:24-26)*

⁴³ Gaisturya Jesus i ta alimbawa, “May malain na ispiritu na gagwa ta itlaw na

[†] 12:32 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo daw timpo na mabot naan ta Mga Ambal Na Pasaysay daw ngitaen nyo ambal na yi na timpo. § 12:34 Ta timpo Jesus, ta isip ta mga Judio malain na itlaw paanggid naan ta bekkessan.

* 12:40 Naan ta Jonas 1:17 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas. † 12:41 Naan ta Jonas 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pagnessel ta mga taga-Ninive.

poseddepan din. Paggwa din, giling kanen an naan ta mara na lugar aged mangita ta mapuayan. Piro, ula kanen may nakita. ⁴⁴ Gaisip kanen an, ‘Miad pa na malik a naan ta itlaw ya na naalanan ko.’ Pag-balik din naan ta itlaw ya, nakita din na paryo ta balay na bakanti, limpyo daw ayos. ⁴⁵ Gagwa isab kanen an naan ta itlaw ya aged mangita ta pitto na mas malain pa na ispiritu kaysa ki kanen. Pagkita din, danen tanan gaseddep naan ta itlaw ya daw gatinir dya ta lugay. Mas lain pa gid uryan an na kaimtangan ta itlaw ya kaysa ta una. Iling man tan matabo ta malain na mga itlaw ta yi na timpo. Gadugang pa gid iran an na malain na buat daw isip tak ula danen ganelsel ta iran na mga sala na namatian danen miad na balita.”

Mga Kauturan Jesus
(*Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21*)

⁴⁶ Na gambal pa Jesus i ta mga itlaw, gabot iya na mga utod na mama daw iya na inay. Gatindeg danen an naan ta gwa tak may ambalen danen ki kanen. ⁴⁷ May gambal ki kanen, “Naan ta gwa imo ya na inay daw mga utod. May ambalen danen an ki kaon.”

⁴⁸ Gainsa Jesus i ta itlaw na gambal ki kanen, “Kino ake an na inay daw mga utod?” ⁴⁹ Pag-insa din, patudlo din iya na mga tinudluan daw mambal, “Yi danen i pabilang ko na ake na inay daw mga utod ⁵⁰ tak daw kino mga gasunod ta kabebet-en ta ake na Amay na naan ta langit, danen pabilang ko na ake na utod daw inay.”

13

Mangunguma Na Gasabwag
(*Marcos 4:1-20; Lucas 8:4-15*)

¹ Yon man na adlaw na gatudlo Jesus i ta iya na mga tinudluan naan ta isya na balay, galin kanen i dya daw meg-beng naan kilid ta Dagat Galilea daw gamungko dya. ² Sikad tama na mga itlaw giling dya daw gatipon naan ki kanen. Tenged sikad tama itlaw, gasakay kanen i naan ta buti daw mungko. Mga itlaw an a, gatindeg naan ta dagsayan. ³ Tama iya na paambal ki danen paagi ta mga paanggid na isturya na paryo ti: “Mamati

kaw! May mangunguma na giling naan ta iya na uma aged magsabwag ta binni. ⁴ Ta iya na pagsabwag, may mga binni na katupa naan ta dalan. Mga yupan gaprani daw mga binni an ubos danen ta tuktok. ⁵ Duma an na binni katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak. Tenged tappaw nang, ula nang lugay nanlisok en mga binni an. ⁶ Na ugto-adlaw en, galayeng daw gakeseg tak babaw nang mga gamot an. ⁷ Duma man an na binni katupa naan ta basak na natubuan ta mga telleken na lamunon. Na gatubo en mga lamunon, nalemmes mga binni ya na gatubo. ⁸ Piro, duma pa gid na binni katupa naan ta dayad na basak daw gatubo, gabakod daw namunga. May bunga na gapungpong ta isya gatos na passi, may anen man sisinta daw may anen man trinta.” ⁹ Gambal pa Jesus i, “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

¹⁰ Gaprani mga tinudluan Jesus ki kanen daw gainsa, “Man-o tak gagamit ka ta mga paanggid na isturya ta imo na pag-ambal naan ta mga itlaw?” ¹¹ Sabat Jesus, “Kyo na mga tinudluan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo na maintindian nyo mga ula din pasugira anay pa sa parti ta iya na pag-dumala. Piro, duma na mga itlaw ula din paatagan ¹² tak daw kino kaintindi daw gapati ta ake na mga patudlo parti ta pag-dumala ta Dyos, dugangan pa gid ta Dyos asta na magtama iya an na maintindian. Piro, daw kino ula gapati, bawian pa ta Dyos kanen an daw ino na naintindian din parti ta pagdumala ta Dyos. ¹³ Yon na gatudlo a paagi ta mga paanggid na isturya naan ta duma na mga itlaw tak maski patan-aw danen ta miad ake na mga buat, ula man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen. Maski namatian danen ta miad ake na mga patudlo, paryas ula man gyapon danen an kamati daw ula man gyapon kaintindi. ¹⁴ Tenged iling tan danen an, natuman en sulat ya Isaias na prupita anay pa sa na Dyos gambal, ‘Maski mamati kaw pa ta miad daw magtan-aw, dili kaw man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen.’

¹⁵ Yi na mga itlaw, dessen iran na ulo.
 Gapabenggel nang danen an daw
 gapabulag-bulag
 aged paryas na ula danen an kakita,
 kamati daw kaintindi
 tak basi daw maintindian danen,
 magnelsel daw marani ki yaken
 daw patawaren ko danen an.’ ”*

¹⁶ Ambal man Jesus, “Iling tan duma na mga itlaw, piro may bakod kaw na pribiliyo tak kakita kaw ta ake na mga buat daw kamati man ta ake na ambal. ¹⁷ May bakod kaw gid na pribiliyo daw sugiran ta kyo na anay pa sa tama na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga dyusnon na itlaw na gaandem na makita danen mga buat na nakita nyo, piro ula bisan isya ki danen kakita. Liag man danen na mamatian mga ambal na namatian nyo, piro ula bisan isya ki danen kamati.”

¹⁸ Ambal pa Jesus, “Matian nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta mangunguma na gasabwag. ¹⁹ Isya na itlaw kamati ta tudlo parti ta pagdumala ta Dyos, piro ula kanen kaintindi ta usto. Gabot Satanas daw pakamang din tudlo ya na naan ta isip ta itlaw. Iling tan beet ambalen ta mga binni na katupa naan ta dalan. ²⁰ Mga binni na katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw pabaton dayon na may kalipay, ²¹ piro iran na pagpati dili terek ta iran na nakem. Paryo danen ta tanem na mga gamot an babaw nang. Gani, ula nang lugay iran na pagpati. Na gabot mga prublima daw papangabot danen ta mga gakontra ki danen tenged ta iran na pagpati ta tudlo ya, patalikuran danen dayon iran na pagpati. ²² Mga binni na katupa naan ta natubuan ta mga telleken na lamunon paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw, piro nalipatan danen tudlo ya tenged gapalibeg danen parti ta pangabui daw gangabot man na magmanggaranen. Ula en pulos iran na pagpati tak ula resulta na paryo danen an ta tanem na ula gabunga. ²³ Mga

binni na katupa naan ta dayad na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw papatian man danen daw may dayad na resulta iran na pagpati. Danen an paryo ta tanem na gapungpong ta bunga na may isya gatos na passi, may sisinta daw may anen man na trinta.”

Kilo Na Lamunon Na Gatubo Naan Ta Triguan

²⁴ Gaisturya Jesus i ta isya pa na paanggid, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta isya na mama na gasabwag ta dayad na binni na trigo naan ta iya na uma. ²⁵ Piro, isya na kilem na gatunuga pa mga itlaw, giling iya na kuntra naan ta uma ya daw pasabwagan ta binni ta lamunon na kilo na daw lagen paryo man ta trigo. Pagtapos ta pagsabwag, guli iya na kuntra. ²⁶ Na gatubo en trigo ya daw gamunga, nakala man en daw indi sa mga lamunon. ²⁷ Mga suguon ta tag-iya ta uma giling ki kanen daw gambal, ‘Amo, di’ ba dayad na binni imo na pasabwag naan ta imo na uma? Man-o taan tak may anen man dya kilo na mga lamunon?’ ²⁸ Sabat din, ‘Pasabwag ta kuntra.’ Insa danen, ‘Gusto no na bud-uton nay mga lamunon an?’ ²⁹ Sabat din, ‘Dili nang anay. Daw bud-uton nyo, basi madapil trigo an. ³⁰ Bay-an nyo nang anay asta na mabot uras ta tag-ani. Daw tag-ani en, suguon ko mga manug-ani an na bud-uton danen kilo an na mga lamunon daw begkesen aged sunugon. Piro trigo an a, tipunon danen daw itago naan ta ake na budiga.’ ”

Binni Na Mustasa (Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

³¹ Gaisturya Jesus i ta isya pa man na paanggid, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta binni na mustasa† na patanem ta isya na itlaw naan ta iya na uma. ³² Yi na binni pinakatise ta tanan na binni. Piro, na gatubo en, mas pa bakod kaysa ta tanan na tanem na gulay daw naimo na bakod na kaoy. Bisan mga yupan an gatugdon daw gasalag naan ta iya na mga sanga.”

* **13:15** Isaias 6:9-10 † **13:31** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy. Ula pagulay, piro liso ta mustasa pagamit na panglasi.

Pampaabok Ta Tinapay
(Lucas 13:20-21)

³³ Gaisturya Jesus i ta isya pa gid na paanggid, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta tise na pampaabok ta tinapay na palaket ta isya na bai naan ta tama na arina na bali tallo sekeb ta bakod na sekeban. † Maskin tama arina an, napaabok man gyapon tanan.”

Ambal Jesus Parti Ta Iya Na Pag-isturya Ta Mga Paanggid
(Marcos 4:33-34)

³⁴ Na gatudlo Jesus i naan ta mga itaw parti ta pagdumala ta Dyos, tanan na panudluon din paagi nang ta mga paanggid. Ula kanen gatudlo ki danen daw dili, paagi nang ta mga paanggid. ³⁵ Ta iya na pag-isturya ta mga paanggid, natuman sinulat ya ta isya na prupita anay pa sa, “Mag-ambal a ki danen paagi ta mga paanggid.

Mag-ambal a parti ta mga ula pa nlami ta mga itaw

alin pa ta pagbuat ta kalibutan.” §

Pagsaysay Jesus Parti Ta Paanggid Ta Kilo Na Lamunon

³⁶ Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta mga paanggid, padilian din mga itaw na patudluan din daw gaselled naan ta balay na iya na dayunan. Gaprani iya na mga tinudluan daw gainsa, “Pwidi kay no sugiran daw ino beet ambalen ta paanggid ya parti ta kilo na lamunon.” ³⁷ Sabat din, “Itaw ya na gasabwag ta dayad na binni beet ambalen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ³⁸ Uma ya beet ambalen kalibutan i. Dayad ya na binni beet ambalen mga itaw na sakep ta pagdumala ta Dyos daw kilo ya na lamunon, mga sakep ta pagdumala Satanas. ³⁹ Kuntra ya na gasabwag ta binni ta kilo na lamunon beet ambalen Satanas. Tag-ani ya beet ambalen pag-ukom ta Dyos naan ta katapusan ta yi na timpo* daw mga manug-ani ya, danen mga angil ta Dyos. ⁴⁰ Pag-ukom an ta Dyos ta katapusan paryo ta pagtipon daw

pagsunog ta kilo na lamunon na pabud-ot. ⁴¹ Ta timpo ta pag-ukom ta Dyos, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magpadala ta iya na mga angil aged tanan na gatintar daw tanan man na gabuat ta malain tipunon danen daw belagen naan ta mga itaw na iya na padumalaan. ⁴² Mga itaw na malain ipilak ta mga angil naan ta apoy na gadaba-daba daw naan dya mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen. ⁴³ Mga gapasakep ta pagdumala ta Dyos, naan danen ta kaarian ta ate na Amay na paryo danen an ta adlaw na gasilak gid. Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

Manggad Na Nakita Naan Ta Uma Daw Pirlas Na Maalen

⁴⁴ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta manggad na nalebbeng naan ta isya na uma. Manggad an nakita ta isya na itaw daw patampekan din isab. Ta iya na kalipay guli kanen daw pabligya din tanan din na pagkabetang daw papalit uma ya.”

⁴⁵ Ambal pa Jesus, “Isab, pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo daw isya na nigusyanti gangita ta dayad na mga pirlas. ⁴⁶ Pagkita din ta dayad na pirlas na sikad maal, guli kanen an daw pabligya tanan din na pagkabetang daw papalit din pirlas ya.”

Mga Sidda Na Naapas Naan Ta Pukot

⁴⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Isya pa na paanggid. Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo daw may pukot na pataktak naan ta dagat daw klasikalasi na mga sidda naapas. ⁴⁸ Na tama en apas naan ta pukot, pabatak ta mga mananagat daw dleen ta baybay. Gapungko danen daw papili dayad an na mga sidda daw paugsak naan ta bangkat. Piro, dili dayad na mga sidda papilak. ⁴⁹ Iling man tan matabo ta mga itaw ta pag-ukom ta Dyos naan ta katapusan ta yi na timpo. † Mga angil an mabot daw belagen danen

† 13:33 Sekeban na pasambit naan ta birsikulo trintay-tris, ta timpo Jesus kada isya pwidi maugsakan ta tama na arina na paryo ta katamaen ta pitto kilo. § 13:35 Mga Salmo 78:2 * 13:39 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † 13:49 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga itlaw an na malain daw matareng.
⁵⁰ Mga malain an pilak naan ta apoy na gadaba-daba daw naan dya mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen.”

Mga Bag-o Daw Dati Na Tudlo

⁵¹ Jesus i gainsa ta iya na mga tinudluan, “Naintindian nyo tanan na paanggid na paisturya ko?” Sabat danen, “Ee.”

⁵² Ambal pa Jesus, “Kada manugtudlo na gasunod ta patudlo ki kanen parti ta pagdumala ta Dyos sarang magtudlo ta dati na mga tudlo daw bag-o man na mga tudlo. Manugtudlo na iling tan paryo ta tag-iya ta balay na tama daan daw bag-o man na manggad naan ta taguan na pwidi din iprisintar naan ta iya na mga bisita.”

Pagsikway Ki Jesus Ta Iya Na Mga Kasi-manwa *(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)*

⁵³ Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta mga paanggid naan ta iya na mga tinudluan, gapadayon kanen ta iya na pagpanaw.

⁵⁴ Guli kanen naan ta banwa na naan dya kanen an gabakod.† Naan dya gatudlo kanen naan ta balay tipunan daw gatingalagid tanan na kamati ki kanen daw gambal danen, “Indi alin iya na kanlaman daw iya na gaem ta pag-imo ta mga katingalaan?”

⁵⁵ Di' ba amay din karpintiro ya? Di' ba inay din Maria an daw mga utod din danen Santiago, Jose, Simon daw Judas? ⁵⁶ Di' ba mga utod din na bai anen man di ta ate i na banwa gaistar? Indi gid alin iya na tudlo?” ⁵⁷ Tenged iling tan iran na isip parti ki Jesus, ula gid danen an gapati ki kanen. Piro, gambal Jesus ki danen, “Bisan indi na lugar, mga prupita an na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos pataod gid ta mga itlaw, piro naan ta iran gid na banwa ula pataura ta iran na kasimanwa daw pamilya.” ⁵⁸ Tenged mga kasimanwa Jesus ula gapati ki kanen, dili gid tama nabuat din na mga katingalaan naan ta iran na banwa.

† **13:54** Nazaret banwa na naan dya gabakod Jesus. manugdumala na paumaw na Herodes Antipas. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Antipas naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

14

Pagpatay Ki Juan Na Manugbautismo *(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)*

¹ Ta timpo na Jesus gatudlo naan ta Nazaret, Herodes i* na manugdumala ta Galilea, namatian din mga isturya parti ki Jesus ² daw gambal ta iya na mga upisyalis, “Basi Jesus an, yon man Juan na manugbautismo na nabannaw. Yon na may gaem kanen ta pagbuat ta mga katingalaan.”

³ Nlaman Herodes parti ki Juan tak kanen mismo gasugo na Juan ya dakepen, gapuson, daw prisuon. Papriso din Juan tenged ki Herodias na pasawa din bisan Herodias an sawa ta iya na utod na Felipe ⁴ daw tenged man na kanen an pirmi paambalan Juan, “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na pasawa no sawa ta imo na utod.” ⁵ Tenged ta ambal Juan, gusto Herodes na ipapatay Juan ya, piro nadlek kanen ta mga itlaw tak gapati danen an na Juan ya isya na prupita alin ta Dyos.

⁶ Naan ta kaadlawan Herodes, manak din na dalagita na bata Herodias gaselled daw gasayaw naan tubangan ta mga gatambong. Naganya gid ta iya na sayaw Herodes i ⁷ daw ganumpa gid na iatag ki kanen daw ino iya na ayuon. ⁸ Ta segyet ta inay din, gambal kanen naan ki Herodes, “Atag no dayon ki yaken ulo ya Juan na manugbautismo na nabatang naan ta bandiyado.”

⁹ Pagmati Herodes, ganelsel kanen an, piro tenged ta iya na sumpa na namatian ta mga bisita din, gasugo kanen an na tumanen papangayo ta dalagita. ¹⁰ Papauturan din Juan ta lieg naan ta prisuan. ¹¹ Ulo ya Juan na nabatang ta bandiyado paatag naan ta dalagita daw paatag din man naan ta iya na inay. ¹² Mga tinudluan Juan giling dya daw mangelawa ya daw ilebbeng. Pagtapos ta paglebbeng, giling danen ki Jesus daw pasugid na Juan ya patay en.

* **14:1** Herodes na pasambit naan ta birsikulo uno

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw

(*Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14*)

¹³ Pagmati Jesus na Juan ya patay en, gasakay kanen ta buti na kanen nang. Giling kanen ta lugar na ula kabalayan. Piro, na nlanan ta mga ittaw na galin kanen i, galutos danen an na gapanaw nang alin ta lain-lain na mga banwa. ¹⁴ Pagkawas Jesus, patan-aw din sikad tama na mga ittaw na gatipon dya daw naluoy gid kanen i ki danen. Tenged ta iya na kaluoy, paayad din mga ittaw ya na may masakit.

¹⁵ Na semsem en, gaprani mga tinudluan Jesus ki kanen daw mambal, “Kilem en, naan ki pa di ta lugar na ula kabalayan. Miad taan daw pailingen no mga ittaw an naan ta mga baryo aged malit ta iran na pagkaan.” ¹⁶ Sabat Jesus ki danen, “Dili en kinanglan na manaw pa danen an. Kyo mag-atag ki danen ta iran na makaan.” ¹⁷ Sabat danen, “Mistro, impusibli tak may anen ki nang di limma buok na tinapay† daw darwa na sidda.” ¹⁸ Ambal Jesus, “Dleen nyo di.” ¹⁹ Pagbaton din, gambal kanen naan ta mga ittaw na mungko naan ta lamunon. Pakamang din limma an na tinapay daw darwa na sidda. Gaangad kanen ta langit daw gapasalamat ta Dyos. Dayon, pabiak-biak din tinapay ya daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag man danen naan ta mga ittaw. ²⁰ Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya daw napanno danen dusi na baskit na darko. ²¹ Katamaen ta mga kakaan mga limma libo na mama na ula labet ta bilang mga bai daw mga kabataan.

Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig

(*Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21*)

²² Na natipon en ta mga tinudluan Jesus sama ya na tinapay daw sidde, pasakay din dayon danen an naan ta isya na buti daw paambalan na muna en lakted naan ta liyo ta dagat tak paulien din pa mga ittaw an. ²³ Na napauli din en danen an, giling kanen naan ta bukid na kanen nang

aged mangamuyo. Na semsem en, isya nang kanen an dya. ²⁴ Ta yo man na uras mga tinudluan din na naan ta buti madyo en alin ta dagsayan. Nakulian buti an magsulong tenged ta darko na baled tak sungsong angin an.

²⁵ Na mapit-madlaw en, gasunod Jesus i ki danen na gapanaw kanen naan ta apaw ta waig. ²⁶ Na nakita kanen i ta mga tinudluan din, nakulbaan gid danen an daw gasinggit ta subla na adlek, “Bagat!” ²⁷ Gambal dayon Jesus i ki danen, “Isegen nyo nakem nyo an! Yaken ni. Dili kaw madlek!” ²⁸ Gambal Pedro i, “Ginuo, daw kaon gid nyan, mambal ka na miling a dyan ki kaon na manaw a man naan ta apaw ta waig.” ²⁹ Ambal Jesus, “Manaw ka di!” Pag-ambal Jesus, gapanaog Pedro i ta buti daw gapanaw naan ta apaw ta waig na miling ki Jesus. ³⁰ Na nabatyagan Pedro biskeg na angin, nadlek kanen an daw gaamat-amat leddang. Gasinggit kanen an, “Ginuo, tabangan a no!” ³¹ Pagawat dayon Jesus daw paibitan Pedro i daw mambal, “Pedro, tise imo na pagsalig! Man-o tak gadua-dua ka?” ³² Pag-ambal din, gasakay danen na darwa naan ta buti daw galinaw. ³³ Mga tinudluan an na naan ta buti gadayaw ki Jesus, “Matuod gid! Kaon Bata Ta Dyos!”

Pagpaayad Jesus Ta Mga Ittaw Na May Masakit Naan Ta Genesaret

(*Marcos 6:53-56*)

³⁴ Paglakted Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta liyo na baybay ta Dagat Galilea, gadungka danen an ta banwa na Genesaret. ³⁵ Na nakala ta mga ittaw dya Jesus i, palapta danen balita na naan dya kanen i daw tanan na mga ittaw na may masakit padala ki kanen. ³⁶ Gapangabay mga ittaw ki kanen na daw pwidi mga ittaw na may masakit magtandeg bisan ta bungay-bungay nang ta sidsid ta iya na bayo na pangkablay. Tanan na katandeg nayad.

† 14:17 Tinapay na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw.

15

Mga Kaugalian Na Alin Ta Mga Manakem

(Marcos 7:1-13)

¹ May giling ki Jesus na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan galin ta Jerusalem. Gainsa danen ki kanen, ² “Man-o tak imo an na mga tinudluan ula gasunod ta mga kaugalian na alin ta ate na mga manakem? Ula danen gasunod ta sirimunya ta pag-ugas ta lima bag-o danen an maan.” ³ Sabat Jesus ki danen, “Ta, kyo a, man-o tak ula kaw gatuman ta mga sugo ta Dyos aged masunod nyo nang mga kaugalian an na buat nyo? ⁴ Di’ ba sugo ta Dyos, ‘Tauron no imo an na amay daw inay?’* Ambal din man, ‘Bisan kino gambal ta malain parti ta iya na amay daw inay dapat silutan ta kamatayen.’† ⁵⁻⁶ Piro, dili iling tan inyo na patudlo tak naan ta mga kaugalian na pabuat nyo, patudlo nyo na mga itaw dili en kinanglan magtaod ta iran na ginikanan paagi ta pagtabang basta magambal danen an ta iran na ginikanan ta iling ti, ‘Ake na iatag na tabang inta ki kyo natagana en para ialad naan ta Dyos.’ Ula nyo patubaya sugo an ta Dyos para masunod nang mga kaugalian na pabuat nyo. ⁷ Inyo na pagtaod ta Dyos pakita-kita nang! Igo gid laygay Isaias na prupita anay pa sa parti ki kyo naan ta iya na sinulat. Nasulat din na Dyos gambal,

⁸ ‘Yi na mga itaw gataod ki yaken paagi nang ta iran na baba.

Piro, iran na tagipusuon adyo ki yaken.

⁹ Ula pulos iran an na pagsimba ki yaken tak danen an gatudlo

na naan kon alin ki yaken mga sugo an na naan nang alin ta mga itaw.’ ‡

Mga Itaw Na Bilangen Na “Limpyo” Daw “Dili-Limpyo”

(Marcos 7:14-23)

¹⁰ Paumaw Jesus mga itaw na marani daw ambal din, “Mamati kaw daw intindien nyo ambalen ko i. ¹¹ Dili tenged ta mga gaselled ta baba ta mga itaw na danen an pabilang na ‘dili-limpyo’. Danen an pabilang na ‘dili-limpyo’ tenged ta mga gagwa naan ta iran na baba.”§

¹² Pag-ambal Jesus, gaprani iya na mga tinudluan daw gambal, “Nainsulto gid mga Pariseo an ta imo na ambal.” ¹³ Jesus i gasabat ki danen paagi ta paanggid parti ta mga Pariseo, “Kada tanem na ula patanema ta ake na Amay na naan ta langit bud-uton gid. ¹⁴ Largaan nyo nang mga Pariseo an tak paryo danen an ta mga bulag na manugguyod ta bulag. Daw bulag magguyod ta paryo din na bulag, danen an na darwa mulog naan ta lungag.”

¹⁵ Gambal Pedro i ki Jesus, “Sugiran kay no tuo daw ino beet ambalen ta ambal no an parti daw ino gaselled daw gagwa naan ta baba ta mga itaw.” ¹⁶ Sabat Jesus, “Asta kyo na ake na mga tinudluan, ula man kaintindi? ¹⁷ Dapat naintindian nyo na bisan ino na gaselled ta baba ta mga itaw gadiritso naan ta iran na gettek daw ta uryan magwa man gyapon. ¹⁸ Naan alin ta tagipusuon ta mga itaw mga malain na ambal na gagwa alin ta iran na baba. Tenged ta iran na malain na ambal bilangen danen an na ‘dili-limpyo’ ¹⁹ tak naan alin ta tagipusuon mga buat na iling ti: mga malain na isip, gapatay, gadulog ta dili din sawa, gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, ganakaw, gatistigo ta dili matuod daw gambal ta dili matuod parti ta duma. ²⁰ Tenged ta iling tan na mga buat, mga itaw an bilangen na ‘dili-limpyo’. Piro, daw mga itaw an maan na ula gasunod ta sirimunya ta pag-ugas ta lima, dili danen an bilangen na ‘dili-limpyo’.”

Pagsalig Ta Bai Na Dili-Judio

(Marcos 7:24-30)

²¹ Galin Jesus i ta Genesaret daw giling ta lugar na dani ta mga banwa na Tiro daw Sidon. ²² May isya na bai na Canaanen na

* **15:4** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † **15:4** Exodo 21:17; Levitico 20:9 ‡ **15:9** Isaias 29:13 § **15:11** Dili-limpyo beet ambalen dili bagay na magsimba ta Dyos. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo. * **15:22** May pasaysay parti ta Apo Ari David na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27.

gaistar dya na giling ki Jesus daw gapak-
iluoy na bakod iya na kagi, “Ginuo! Apo Ari
David!* Maluoy ka ki yaken! Ake na bata
na bai naseddepan ta malain na ispiritu
daw nabellayan gid!”²³ Piro, ula gasabat
Jesus i. Gaprani iya na mga tinudluan
ki kanen daw sigi gid ambal, “Palinen no
bai na yan tak sikad sagbak daw gasunod-
sunod ki kiten.”²⁴ Sabat Jesus ki danen,
“Ula a labet ki kanen tak papadala a para
nang ta mga linai Israel na paryo mga
karniro na narwad.”

²⁵ Gaprani bai ya daw galuod naan ta
atubangan Jesus daw mambal, “Ginuo, ta-
bangan a no.”²⁶ Tenged bai ya dili-Judio,
iling ti sabat Jesus, “Dili dapat na kaman-
gen pagkaan an ta mga bata daw iatag
naan ta mga ayam.”²⁷ Ambal ta bai,
“Matuod nyan, Ginuo, piro bisan pa mga
ayam gakaan man ta mummo na nulog
alin ta lamisa ta iran na tag-iya.”†²⁸ Sabat
Jesus ta bai, “Manang, bakod gid imo na
pagsalig! Imuon ko imo na pangabay.”
Pagsabat din, nayad dayon bata ya.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw

²⁹ Galin Jesus i ta lugar na dani Tiro
daw Sidon daw gaagi naan kilid ta Dagat
Galilea. Gatukad kanen naan ta bungyod
na dani ta dagat daw mungko.³⁰ Tama na
mga ittaw giling ki kanen daw gadala ta
mga piang, mga may dipirinsya ta batiis,
bulag, apa daw duma pa gid na mga ittaw
na may masakit. Paprani danen mga ittaw
an na may masakit naan ta tubangan Jesus
daw paayad din.³¹ Gatingala gid tanan an
na mga ittaw ta iran na nakita: mga apa
kaambal en, mga may dipirinsya ta batiis
nayad en, mga ittaw na piang kapanaw en
ta usto daw mga bulag kakita en. Gadayaw
danen an ta Dyos na patuuan ta mga linai
Israel.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Appat Libo Na Ittaw

(Marcos 8:1-10)

³² Paumaw Jesus na marani ki kanen iya
an na mga tinudluan daw ambal din ki
danen, “Naluoy a ta mga ittaw na duma ki

kiten tak tallo en adlaw na gakuyog danen
i ki yaken daw anduni ubos en iran na
balon. Dili ko gusto na paulien danen i na
ula kakaan tak basi malipeng ta iran na
pagpanaw.”

³³ Gainsa iya na mga tinudluan, “Naan ta
lugar na i na ula kabalayan indi ki magka-
mang ta tinapay na igo ta sikad i tama na
mga ittaw?”³⁴ Insa Jesus ki danen, “Pila
buok na tinapay† naan ki kyo?” Sabat
danen, “Pitto daw pila buok man na derse
na sidda.”

³⁵ Papungko Jesus mga ittaw an naan
ta basak³⁶ daw pakamang din pitto an
na tinapay daw sidda daw gapasalamat
ta Dyos. Pabiak-biak din tinapay an daw
patenga-tenga sidda daw paatag naan ta
iya na mga tinudluan aged itagtag danen
naan ta mga ittaw.³⁷ Kakaan danen tanan
daw nabusog. Patipon ta iya na mga tin-
udluan sama ya daw napanno danen pitto
na baskit na darko.³⁸ Katamaen ta mga
kakaan appat libo na mama na ula labet ta
bilang mga bai daw mga kabataan.

³⁹ Papauli Jesus mga ittaw ya daw
gasakay kanen ta buti daw miling naan ta
lugar na sakep ta banwa na Magadan.

16

Liag Ta Mga Pariseo Na Makita Katin- galaan Na Buat Jesus

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

¹ May mga Pariseo daw Saduseo na
gaprani ki Jesus tak liag danen na pa-
matuuran din daw indi gid alin iya na
gaem. Papangitaan danen kanen an ta
katingalaan na buat na alin ta Dyos aged
may pamatuod na kanen an papadala ta
Dyos.² Piro, gambal Jesus ki danen,
“Pagsalep ta adlaw, mambal kaw, ‘Dayad
timpò i kisyem tak gaminog langit an.’³ Ta
sellem na magpawa-pawa, mambal kaw,
‘Maglalin timpò i kani tak minog langit an
daw tama item.’ Sagad kaw manilag ta
mga nakita nyo naan ta kalangitan, piro
dili nyo makamang daw ino beet ambalen
ta mga natabo na pakita ta Dyos ta yi na

† **15:27** Naintindian ta bai na sabat Jesus beet ambalen na mga Judio una na tabangan Jesus. Naan ta sabat Jesus mga bata beet ambalen mga Judio. Mga ayam beet ambalen mga dili-Judio. † **15:34** May pasaysay parti ta tinapay na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 14:17.

timpo! ⁴ Mga itlaw ta yi na timpo malain daw gatalikod ta Dyos! Papangitaan a danen ta katingalaan na buat aged may pamatuod para ki danen na papadala a ta Dyos. Piro, ula duma na katingalaan na ipakita ki danen daw dili, katingalaan ya na natabo ki Jonas anay pa sa!”* Pag-ambal Jesus, galin kanen ta mga Pariseo daw Saduseo daw miling ta duma na lugar.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Patudlo Ta Mga Pariseo Daw Saduseo

(Marcos 8:14-21)

⁵ Na kalakted en Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta liyo Dagat Galilea, nalipatan ta iya na mga tinudluan na magdala ta tinapay na balon. ⁶ Gambal kanen i ki danen, “Mag-andam kaw gid daw maglikaw ta pampaabok ta mga Pariseo daw Saduseo.” ⁷ Pag-ambal din, gaisturyaay mga tinudluan an, “Tling tan ambal din tak ula ki kadala ta tinapay na balon.” ⁸ Nlaman Jesus paisturya danen daw ambal din, “Tise gid inyo na pagsalig. Man-o tak gapalibeg kaw gid na ula kaw tinapay? ⁹ Ula nyo pa naintindii? Ino, ula nyo gid nademdemi nabuat ko ta limma ya na tinapay para ta subla limma libo na itlaw daw pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo? ¹⁰ Ula nyo man nademdemi pabuat ko ta pitto na tinapay para ta subla appat libo na itlaw daw pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo? ¹¹ Man-o tak ula nyo pa naintindii na dili parti ta tinapay beet ko ya ambalen? Ambalen ko isab, ‘Mag-andam kaw gid daw maglikaw ta pampaabok ta mga Pariseo daw Saduseo.’” ¹² Dayon, naintindian en danen na ula kanen an gapaandam ki danen parti ta pampaabok na pagamit naan ta tinapay. Gapaandam kanen i parti ta dili matuod na patudlo ta mga Pariseo daw Saduseo na dapat na dili danen patian.

Sabat Pedro Daw Kino Jesus

(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

¹³ Na gabot Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta lugar na sakep ta banwa

na Cesarea Filipos, gainsa kanen ki danen, “Kino kon ambal ta mga itlaw Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan?”

¹⁴ Sabat danen, “May mga itlaw na gambal na kaon kon yan Juan na manug-bautismo. Duma ya a gambal na kaon kon Elias. Duma pa ya gambal na kaon kon Jeremias, daw duma pa gid ya gambal na kaon kon isya ta duma man na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.”

¹⁵ Insa din pa, “Kyo a, ino maambal nyo daw kino yaken i?”

¹⁶ Sabat Simon Pedro,† “Kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw Bata ta Dyos na bui.”

¹⁷ Ambal Jesus ki kanen, “Simon na bata Jonas, may bakod ka na pribiliyo tak kamatuuran i na paambal no ula napaintindi ta itlaw ki kaon. Napaintindi ki kaon ta ake na Amay na naan ta langit. ¹⁸ Ambalen ko man ki kaon na kaon Pedro na beet ambalen bato daw naan ta unay na bato na i itukod ko ake na balay na yon man tanan na mga itlaw na gatuo ki yaken daw bisan gamiten pa Satanas tanan din na gaem, dili din mapirdi danen an na gatuo ki yaken. ¹⁹ Iatag ko ki kaon uturidad an na alin ta Dyos aged magdumala ta mga itlaw na sakep ta iya na pagdumala na paryo paatag ki kaon yawi an na pangbukas ta iya na kaarian. Tenged ta uturidad na alin ta Dyos, daw ino na ibawal no unti ta kalibutan paagi ta imo na katengdanan, pabawal en ta Dyos. Daw ino itugot no unti ta kalibutan, patugot en ta Dyos.”

²⁰ Pagtapos ta ambal Jesus ki Pedro, paambalan din gid danen an tanan na dili danen mugid ta bisan kino na kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Umpisa ta adlaw na nakala en ta mga tinudluan Jesus na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, gasaysay kanen an ki danen na naan ta plano ta Dyos na kanen an miling

* **16:4** Naan ta Mateo 12:39-40 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas. † **16:16** Ngaran na Pedro paatag Jesus ki Simon daw kaysan paumaw Jesus kanen ya na Simon Pedro. Naan ta Lucas 6:13-14 pwidi nyo mabasa parti ta ngaran na Pedro.

ta Jerusalem daw naan dya maagian din tama na malain na buaten ta mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Patayen kanen i, piro banawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw.

²² Pagmati Pedro ta ambal Jesus, padala din Jesus an daw gapadyo danen ta iran na mga duma aged ambalan din na dili kanen an kumpurmi ta ambal ya Jesus. Ambal din, “Ginuo, dili magtugot Dyos an! Impusibli na iling an tan matabo ki kaon!”
²³ Gatubang Jesus ki Pedro daw mambal, “Layas ka di, Satanas! Paryo na kaon magpegeng ki yaken ta pagsunod ta kabebet-en ta Dyos tak naan ta imo na isip pagbeet nang ta itlaw, dili pagbeet ta Dyos.”

²⁴ Gambal pa gid Jesus i ta iya na mga tinudluan, “Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na isipen din na paryo kanen an ta isya na itlaw na gapas-an ta iya na krus tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki yaken.†
²⁵ Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula katapusan.
²⁶ Daw may itlaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din. Ula gid betang na pwidi iatag aged balyo ta kabui na ula katapusan.
²⁷ Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan malik duma ta ake na mga angil daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay. Ta pagbalik ko, kada isya na itlaw tagan ko ta bales dipindi daw ino nabuat danen.
²⁸ Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay makita danen Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na mabot aged mag-umpisa ta

ake na pagdumala.”

17

Gaisab Sura Jesus

(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

¹ Paglambay ta annem na adlaw alin ta pag-ambal Pedro parti daw kino Jesus i, danen nang Pedro daw mag-utod na Santiago daw Juan pakuyog Jesus na miling naan ta datas na bukid.
² Na naan dya, nakita danen Pedro na gaisab sura Jesus na gapawa sura din an na paryo ta adlaw daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw.
³ Nali nang, Moises daw Elias gapakita ki danen daw gasugranen ki Jesus.
⁴ Gambal Pedro i ki Jesus, “Ginuo, miad gid man na naan ki di. Daw liag no, magbuat a ta tallo na pasilungan di. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias.”

⁵ Na gambal pa Pedro i, nali nang may panganod na sikad pawa na galekkep ki danen tanan. May namatian na gambal na naan ta panganod, “Yi ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kanen. Mamati kaw ki kanen.”
⁶ Pagmati danen Pedro ta ambal ya na alin ta panganod, galuod na galeeb danen an tak sikad gid adlek danen.
⁷ Piro, papranian Jesus danen an daw patandeg. Ambal din, “Mangon kaw! Dili kaw madlek.”
⁸ Pag-angad danen, ula danen duma na nakita daw dili, Jesus nang.

⁹ Na gategbeng Jesus daw danen Pedro alin ta bukid, paambalan din danen an, “Dili kaw mugid ta bisan kino parti ta nakita nyo naan ta bukid asta na banawen ta Dyos Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.”
¹⁰ Gainsa mga tinudluan ki kanen, “Man-o tak mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gambal na kinanglan Elias ya muna anay mabot bag-o Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”*
¹¹ Sabat Jesus, “Matuod iran an na patudlo na Elias ya muna anay mabot aged kanen magpripaparar ta tanan para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
¹² Sugiran ta kyo na mama ya na paryo ki Elias abot en, piro ula

† **16:24** May pasaysay parti ta gapas-an ta iya na krus na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 10:38.

* **17:10** Naan ta Malakias 4:5 pwidi nyo mabasa parti ki Elias na muna mabot bag-o mabot Ginuo. Naan alin Malakias 4:5 tudlo ya ta mga manugtudlo na pasambit ta mga tinudluan Jesus.

pabatuna ta mga itlaw daw nabuat danen ki kanen daw ino na malain na liag danen na buaten. Iling man tan, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan buatan man danen ta malain.”¹³ Pag-ambal Jesus, naintindian ta mga tinudluan din na Elias na pasambit din beet ambalen Juan na manugbautismo.

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu

(*Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a*)

¹⁴ Na naan en Jesus i daw danen Pedro ta ebes ta bukid, kabalik danen naan ta tama na mga itlaw na gatipon dya. May mama na gaprani ki Jesus daw magluod naan ta atubangan din. ¹⁵ Gambal mama an, “Ginuo, maluoy ka ta ake na bata na mama tak kuyapen kanen an daw segeng gid na sakit iya na pamatyag daw kanen abuton. Pirmi nang kanen natumba naan ta apoy daw naan ta waig. ¹⁶ Padala ko kanen ta imo na mga tinudluan, piro ula danen napaayad.” ¹⁷ Gambal Jesus i, “E-hey! Kyo na mga itlaw ta yi na timpo,† ula kaw gasalig ta Dyos! Malain kaw daw sutil! Asta kan-o a pa na magduma ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw magsalig ta Dyos? Dleen nyo di bata an ki yaken.”¹⁸ Na naan en ki kanen bata an, paambalan din malain ya na ispiritu na mwa. Gagwa malain ya na ispiritu daw nayad dayon bata an.

¹⁹ Mga tinudluan Jesus gaprani ki kanen daw gainsa na danen nang, “Man-o tak dili kay kapagwa ta malain na ispiritu naan ta bata an?”²⁰ Sabat Jesus, “Ula nyo napagwa malain ya na ispiritu tenged kulang gid inyo na pagsalig, piro gambal a ki kyo na bisan inyo na pagsalig ta Dyos tise nang na paryas katise ta binni na mustasa,‡ sarang kaw mambal ta yi na bukid, ‘Malyo ka unso,’ bukid i magsalyo. Tanan sarang nyo na mabuat. ²¹ Piro, ta iling sa na klasi ta malain na ispiritu impusibli na mapagwa

nyo daw dili kaw anay mangamuyo daw magpwasa.”§

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(*Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45*)

²² Na gatipon Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, gambal kanen ki danen, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali nang en intriga naan ta mga gakontra ki kanen. ²³ Patayen danen kanen i, piro ta pangallo na adlaw bannawen ta Dyos.” Tenged ta iya na ambal, nasebean gid ta miad iya na mga tinudluan.

Pag-insa Parti Ta Pagbayad Ta Buis Para Ta Timplo

²⁴ Na gabot Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta banwa Capernaum, may mga manugsukot ta buis para ta Timplo na gaprani ki Pedro daw gainsa, “Gabayad man ta buis inyo na mistro para ta supurta ta Timplo?”²⁵ Sabat Pedro, “Ee.”

Gaselled Pedro naan ta balay daw mambal inta en kanen an tenged ta insa ta mga manugsukot, piro naunaan en kanen an Jesus, “Ino ta imo, Simon? Kino dapat magbayad ta buis naan ta mga ari ta kalibutan i? Mga sakep ta ari? Duma na mga itlaw?”²⁶ Sabat Pedro, “Duma na mga itlaw.” Ambal Jesus, “Ta, di libri en mga sakep ta ari?”²⁷ Piro, daw dili ki magbayad, basi magilek ki kiten mga manugsukot an ta buis para ta Timplo. Miling ka ta dagat daw mangawil. Una na sidda na masubbad no, pangangaen no. May makita ka naan ta iya na baba na sinsilyo na igo bayad ta buis ta darwa na itlaw.† Mangen no daw ibayad para ta ate na buis.”

18

Pinakadatas Na Katengdanan

(*Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48*)

¹ Ta yon man na uras na gaisturyaay Jesus i daw Pedro parti ta buis, duma na

† **17:17** Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **17:20** May pasaysay parti ta mustasa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 13:31. § **17:21** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-uno. * **17:26** Beet ambalen Jesus na mga sakep ta pagdumala ta Dyos dili kinanglan magbayad ta buis para ta Timplo. † **17:27** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta appat na adlaw na ubra ta isya na itlaw.

mga tinudluan Jesus gaprani daw gainsa ki Jesus, “Ginuo, kino may pinakadatas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos?”² Ta iya na sabat, paumaw din na marani isya na bata na naan dya daw papatindeg din naan ta tengnga³ daw ambal din, “Gaandem kaw gid ta datas na katengdanan, piro gambal a ki kyo na daw dili nyo bag-uon inyo na kaugalingen na mapainebesen kaw paryo ta mga bata, impusibli na makalabet kaw naan ta mga itlaw na padumalaan ta Dyos.”⁴ Bisan kino na bag-uon din iya na kaugalingen aged mapainebesen kanen an paryo ta yi na bata, kanen an may pinakadatas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos.⁵ Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo.”

*Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)*

⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino na kanen tenaan na makasala bisan isya nang ta kebes ko na mga tinudluan na gapati ki yaken, mas miad pa daw tabiran iya na lieg ta bakod na galingan na bato daw ulog naan ta laod aged malemmes.”⁷ Kaluluoy mga itlaw tak tama tenaan na matintar danen na makasala. Impusibli na malikawan mga tintar, piro segeng gid na silot maageman ta bisan kino na kanen tenaan na duma na itlaw nakasala.⁸ Daw imo na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no daw pilak. Iling man tan batiis no an. Mas miad pa na unkol ka piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa darwa imo na lima daw darwa imo na batiis, piro pilak ka naan ta impirno na apoy an na naan dya dili mapatay.⁹ Daw imo na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no daw pilak. Mas miad pa na isya nang imo na mata piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa darwa imo na mata, piro pilak ka naan ta apoy ta impirno.”

*Karniro Na Narwad
(Lucas 15:3-7)*

¹⁰ Gambal pa Jesus i, “Dili nyo saligaan bisan isya ta ake na mga tinudluan. Sugiran ta kyo na mga angil naan ta langit na pirmi naan ta atubangan ta ake na Amay na naan ta langit gabantay ki danen daw gapriparar gid en na mangabay ta Dyos para ki danen.

¹¹ “Yi tuyo na giling di Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan aged ngitaen daw luwasen mga itlaw na kasala para dili danen maageman ula katapusan na silot ta Dyos.”¹² Ino ta inyo na isip? Daw isya na itlaw may isya gatos na karniro, piro isya ya na karniro gapanaw madyo na ta uryan narwad, ino buaten ta tagiya? Di' ba bilin din anay nubintay-nuibi an na karniro na gaalab naan ta bungyod daw ngitaen narwad ya?¹³ Sigurado gid na ngitaen din daw sugiran ta kyo na daw matabo na makita din en, mas bakod pa gid iya na kalipay tenged ta karniro na nakita din kaysa ta nubintay-nuibi na ula narwad.¹⁴ Iling man tan ate an na Amay na naan ta langit, dili kanen an miag na maageman ta bisan isya ta ake na mga tinudluan silot na ula katapusan.”

Pagpatawad Ta Imo Na Utod Ta Pagtuo

¹⁵ Gambal pa Jesus i, “Daw imo na utod ta pagtuo kasala ki kaon, ilingan no kanen an daw ambalan no parti ta iya na nabuat na sala. Ta imo na pag-ambal ki kanen, kyo nang darwa mag-isturyaay. Daw batunon din imo na ambal, mabalik inyo an na pagmiaray na mag-utod ta pagtuo.”¹⁶ Piro, daw dili din batunon, magdala ka ta isya na utod nyo ta pagtuo, daw pwidi man darwa, daw malik ki kanen aged inyo na pag-isturya may tistigo tak ‘paagi ta darwa o tallo na tistigo mapamatuuran bisan ino na naisturyaan.’[†] ¹⁷ Daw dili din pa gid batunon imo na ambal, isugid no ta mga gatuo naan ta iran na pagtipon. Daw dili din man gyapon batunon, kabigen nyo nang en kanen an na isya ta mga ula gapati ta Dyos daw ta mga malain na manugsukot ta buis.¹⁸ Dapat gid na iling tan buaten nyo ki kanen. Sugiran ta kyo na daw ino na ibawal nyo unti ta kalibutan paagi ta inyo

* **18:11** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo unsi. † **18:16** Deuteronomio 19:15

na katengdanan, pabawal en ta Dyos. Daw ino itugot nyo unti ta kalibutan, patugot en ta Dyos.

¹⁹ “Isab, sugiran ta kyo daw darwa kaw gaisya ta isip parti ta bisan ino na inyo na pangayo naan ta ake na Amay naan ta langit, imuon din para ki kyo ²⁰ tak daw darwa o subla pa darwa na mga itlaw gatipon tenged danen an sakep ki yaken, anen a man dya na duma ki danen.”

²¹ Gaprani Pedro i ki Jesus daw gainsa, “Ginuo, daw isya na utod ko ta pagtuo pirmi kasala ki yaken, pila gid bisis patawaren ko kanen an? Asta ta pitto bisis?” ²² Sabat Jesus, “Dili nang asta ta pitto bisis. Dapat asta ta sitintay-syiti bisis. ²³ Iling tan dapat buaten no tak pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo daw liag ta isya na ari na ayuson din utang an ta mga itlaw din naan ki kanen. ²⁴ Na gaumpisa en kanen ta pagsuma, padala naan ki kanen itlaw an na may utang na dyis mil na sinsilyo na pilak na may bakod gid na balor.† ²⁵ Tenged itlaw an dili kabayad ta utang, pasugo ta ari na bligya kanen an daw sawa din daw mga bata daw bli-gya man tanan din na pagkabetang aged mabayaran din iya na utang. ²⁶ Pagmati din ta sugo ta ari, gadapa kanen an naan ta batiisan ta ari daw gambal, ‘O maal na ari, pasinsyaen a no nang anay tak magbayad a gid ta tanan nyan ki kaon.’ ²⁷ Natandeg gid tagipusuon ta ari daw papatawad din itlaw an daw ula en pabayara pa ta iya na utang.

²⁸ “Paggwa ta itlaw an, nasugat din isya man na itlaw an ta ari. Paryas din ya na itlaw an may utang ki kanen na isya gatos na sinsilyo na pilak.‡ Papranian din daw paluab daw kegaen. Ambal din, ‘Bayaran a no ta imo na utang ki yaken!’ ²⁹ Galuod kautang ki kanen daw gapakiluoy, ‘Pasin-syaen a no nang anay tak magbayad a gid ki kaon!’ ³⁰ Piro, dili kanen miag. Pa-

papriso din kautang ya ki kanen asta na kabayad ta utang.

³¹ “Na nakita ta duma na mga itlaw an ta ari pabuat ya ta itlaw na patawad ta ari, galain gid iran na nakem daw giling danen an naan ta ari aged mugid. ³² Pagmati ta ari ta iran na sugid, paumaw din itlaw an na patawad din ta bakod na utang daw pambalan, ‘Malain ka na itlaw! Ula ta kaw pabayara ta imo na utang tak gapakiluoy ka. ³³ Inta naluoy ka man ta paryas no na itlaw an ko na paryo ta ake na kaluoy ki kaon.’ ³⁴ Tenged ta kagilek ta ari, paintriga din itlaw ya naan ta manugpriso asta na kabayad ta tanan na utang.”

³⁵ Pagtapos Jesus ta isturya ta paanggid, ambal din pa, “Iling man tan buaten ki kyo ta ake na Amay na naan ta langit daw dili nyo patawaren na terek ta inyo na tagipusuon inyo an na utod ta pagtuo.”

19

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbelagay Ta Magsawa (*Marcos 10:1-12*)

¹ Pagtapos Jesus ta iya na pagtudlo parti ta pagpatawad, galin kanen i ta Galilea daw miling ta prubinsya Judea na gaagi naan dapit ta sennangngan ta Suba Jordan.* ² Naan dya sikad tama na mga itlaw gasunod ki kanen daw paayad din danen an ta iran na masakit.

³ May mga Pariseo na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa para maakusaran daw may ambalen kanen an na kuntra ta Mga Sinulat Moises. Gainsa danen ki kanen, “Ino ta imo na isip? Naan ta Mga Sinulat Moises patugot na mga mama magbelag ta iran na sawa ta bisan ino nang na tenaan?” ⁴ Sabat Jesus, “Sigurado na nabasa nyo en daw nlaman nyo na ta una gid na timpo ‘pabuat ta Dyos mga itlaw na danen mama daw bai,’† ⁵ daw ambal ta Dyos, ‘Yon tenaan na mama malin

† **18:24** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-kwattro, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta subla kinsi anyos na ubra ta isya na itlaw. § **18:28** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-utso, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. * **19:1** Ta timpo Jesus, ula gasapakay mga Judio an daw mga Samaritano. Katamaan ta mga Judio, daw manaw danen an alin ta Galilea na munta ta Judea, galakted danen an naan ta sennangngan ta Suba Jordan daw naan dya gaagi aged dili kaagi naan ta Samaria. † **19:4** Genesis 1:27,

5:2 † **19:5** Genesis 2:24

ta pudir ta iya na amay daw inay tak kanen daw iya na sawa magdumaay na danen na darwa mimo na isya.’[‡] ⁶ Gani, mama daw bai na magsawa dili en darwa. Danen isya nang en. Tenged paisya ta Dyos mama an daw bai, kuntra ta pagbeet din na belagen danen an ta bisan kino.”

⁷ Mga Pariseo an gainsa pa ki Jesus, “Man-o tak gasugo Moises anay pa sa na mga mama magbuat anay ta kasulatan ta pagbelag bag-o danen belagan iran na sawa?” ⁸ Sabat din, “Tenged dessen inyo na ulo patugutan kaw Moises na belagan nyo inyo an na sawa, piro alin pa ta una dili plano ta Dyos na mga magsawa an magbelagay. ⁹ Gambal a ki kyo na daw bisan kino na mama na belagan din iya an na sawa na ula man gaintra ta mama daw mangasawa kanen isab ta duma na bai, kasala kanen an tak paryas man gyapon na kanen an gaintra ta bai.”

¹⁰ Mga tinudluan Jesus gambal ki kanen, “Daw iling tan sitwasyon daw may sawa ka, mas miad pa na dili nang en mangasawa.” ¹¹ Sabat din, “Ambal nyo an dili mabaton ta tanan. Mabaton nang ta mga itlaw na kaya danen na dili mangasawa paagi ta tabang ta Dyos. ¹² May mga mama na dili mangasawa tenged natao na may dipirinsya ta lawa, duma an tenged ta buat naan ta iran na lawa, daw duma pa gid an tenged palabi danen iran na pagsirbi ta Dyos. Gani, daw mabaton nyo na dili kaw mangasawa, dili kaw nang en mangasawa.”

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Mga Bata
(*Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17*)

¹³ May mga bata na padala naan ki Jesus aged itungtong din iya an na lima ki danen daw pangamuyuan danen an. Piro, pasaway ta iya na mga tinudluan mga gadala ya. ¹⁴ Gambal kanen i, “Bay-an nyo nang mga bata an na magprani ki yaken. Dili nyo danen an pegengan tak mga paryo ki danen sakep ta pagdumala ta Dyos.” ¹⁵ Pag-ambal din, patungtong din iya an na lima naan ki danen daw pangamuyuan danen an. Pagtapos din ta pangamuyo, galin kanen dya.

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan

(*Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30*)

¹⁶ May gaprani ki Jesus na batan-en na mama. Gainsa mama an, “Mistro, ino dapat ko na buaten na miad aged maangken kabui na ula katapusan?” ¹⁷ Sabat Jesus, “Man-o tak yaken painsaan no parti daw ino miad? Isya nang gid miad! Dyos nang! Daw liag no na maangken kabui an na ula katapusan, tumanen no mga sugo an na paatag ta Dyos paagi ki Moises.” ¹⁸ Gainsa eman mama an, “Indi sa na mga sugo?” Sabat Jesus, “Sugo ta Dyos na, ‘Dili ka magpatay, dili ka mag-intra ta bai, dili ka manakaw, dili ka magtistigo ta dili matuod ¹⁹ daw tauron no imo na amay daw inay.’[§] Sugo man ta Dyos, ‘Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’”^{*} ²⁰ Sabat ta mama, “Tanan na sugo na pasambit no patuman ko. Ino pa kulang na ula ko pa nabuat?” ²¹ Ambal Jesus, “Daw liag no na ula ka kulang ta imo na pagtuman ta kabebet-en ta Dyos, muli ka daw bligya no imo na mga pagkabetang daw bayad an iatag no ta mga imol tak sigurado maangken no dayad na bales na patagana ta Dyos naan ta langit. Daw matuman no en ambal ko, malik ka daw muyog ki yaken aged isya ka man na tinudluan ko.” ²² Pagmati ta mama ta ambal ya Jesus, gapanaw kanen an na nasebean tak tama gid iya na mga pagkabetang.

²³ Ambal Jesus naan ta iya na mga tinudluan, “Iling gid tan batyagen ta itlaw na tama iya na pagkabetang daw sugiran ta kyo na mga itlaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos. ²⁴ Yon man, mas dali pa ta bakod na ayep na kamilyo meddep naan ta lungag ta dagem kaysa itlaw na manggaranen magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.” ²⁵ Pagmati ta mga tinudluan ta iya na ambal, gatingala gid danen an daw gambal, “Ta, daw iling tan na bellay para ta mga manggaranen, impusibli na may maluwas alin ta silot ta Dyos!” ²⁶ Patan-aw Jesus danen an daw ambal din, “Impusibli ta

§ 19:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 * 19:19 Levitico 19:18

ittaw, piro tanan mabuat ta Dyos.”

²⁷ Tanged ta ambal ya Jesus, gambal Pedro i, “Ta, kami a? Padilian nay tanan aged muyog ki kaon. Ino mabaton nay alin ta Dyos?” ²⁸ Ambal Jesus ki danen, “Matuod na padilian nyo tanan. Piro, gambal a ki kyo na mabot adlaw na bag-uon ta Dyos yi na kalibutan daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mungko naan ta iya na truno aged mag-ari. Kyo man na mga tinudluan ko, mungko kaw naan ta dusi na truno aged magdumala kaw ta mga ittaw na laina ta dusi na bata Israel. ²⁹ Piro dili nang nyan, may anen pa man na dayad na bales na alin ta Dyos para ta bisan kino na padilian din iya na balay, mga utod, amay daw inay, mga bata daw mga basak aged munod ki yaken tak mas tama pa gid iya na mabaton kaysa ta iya na padilian daw may kabui man na ula katapusan. ³⁰ Tama anduni na may datas na katengdanan na ta uryan magbaba daw tama man anduni na may baba na katengdanan na ta uryan magdatas.”

20

Tag-iya Ta Taneman Ta Ubas

¹ Gaisturya Jesus i ta paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta pabuat ta isya na tag-iya ta basak na sellem pa gid gapanaw na mangita ta mga ittaw na suulan na mag-ubra naan ta iya na taneman ta ubas. ² Na may nakita kanen na mga ittaw na mag-ubra, gasugtanay danen an ta usto na suol na isya na sinsilyo na pilak para ta isya na adlaw na ubra daw papailing din danen an naan ta iya na taneman ta ubas.

³ “Paglambay ta tallo uras alin ta pagsenang ta adlaw, tag-iya i ta ubasan gapanaw isab daw may nakita kanen naan ta palingki na mga gaistambay na ula ubra. ⁴ Gambal kanen ki danen, ‘Miling kaw man naan ta ake na ubasan na mubra tak tagan ta kyo ta usto na suol.’ ⁵ Yon en gapanaw danen daw mubra dya. Iling man tan gyapon pabuat ta tag-iya pag-abot ta ugto-adlaw daw naan ta mapon man.

⁶ “Na mapon gid en, giling eman kanen an naan ta palingki daw may nakita pa gid

kanen an dya na mga gaistambay. Gainsa kanen an ki danen, ‘Man-o tak pasayangan nyo nang bilog i na adlaw?’ ⁷ Sabat danen, ‘Ta, mino kay abi na ula man may mag-atag ki kami ta ubra?’ Ambal din ki danen, ‘Miling kaw man ta ake na ubasan daw mubra.’

⁸ “Na semsem en, pasugo ta tag-iya kapatias din an na umawen mga gaubra ya daw suulan umpisa ta mga uryan ya na gaubra asta ta una. ⁹ Mga uryan ya na gaubra pasuulan ta usto na suol para ta isya na adlaw. ¹⁰ Na nlaman ta mga una na gaubra daw ino suol ya na paatag naan ta mga uryan na gaubra, gasalig danen an na mas bakod iran an na mabaton. Piro, isya-isyaki danen patagan ta suol na paryo man ta mga uryan nang ya na gaubra. ¹¹ Pagbaton danen ta iran na suol, gariklamo danen an naan ta tag-iya, ¹² ‘Yi na mga ittaw gaubra nang ta isya uras, piro paparyo no iran na suol ta ame bisan kami gaubra ta bilog na adlaw naan ta sikad dangga.’ ¹³ Sabat ta tag-iya an naan ta isya ki danen na gariklamo, ‘Dey, ula a gadaya ki kaon. Di’ ba gasugtanay ki ta usto na suol para ta isya na adlaw? ¹⁴ Batunon no imo an na suol daw manaw ka en. Ake na liag na suulan mga uryan an paryo man ta imo na suol. ¹⁵ Ara, pagusto a daw inuon ko ake i na kwarta. Ino, inggit ka tak miad a?’ ”

¹⁶ Pagtapos Jesus isturya ta paanggid, ambal din naan ta iya na mga tinudluan, “Paryo man tan, mga may baba na katengdanan anduni, ta uryan magdatas daw mga may datas na katengdanan anduni, ta uryan magbaba.”

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷ Ta pag-iling Jesus daw mga gakuyog ki kanen naan ta Jerusalem, abot adlaw na paprani Jesus dusi an na apustulis naan ki kanen daw papadyo alin ta duma na mga ittaw aged isturyaen din na danen nang. Gambal kanen i ki danen, ¹⁸ “Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta

Kalibutan intriga naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Sintinsyaan kanen i ta kamatayen ¹⁹ daw intriga naan ta mga dili-Judio aged pagayyaan, latiguon, daw silutan ta kamatayen naan ta krus, piro ta pangallo na adlaw bannawen kanen i ta Dyos.”

Pangabay Ta Inay Santiago Daw Juan Naan Ki Jesus

(Marcos 10:35-45)

²⁰ Inay danen Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo gaprani ki Jesus na pakuyog din darwa din an na bata. Galuod kanen na gadapa tak may ipangabay ki Jesus. ²¹ Jesus i gainsa ki kanen, “Manang, ino liag no?” Sabat din, “Gapangabay a na naan ta adlaw na papungkuon ka na mag-ari, tagan no ta pabor darwa ko an na bata na mungko danen naan ta kilid no na isya an naan dapit ta tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.” ²² Ambal Jesus ki danen, “Ula nyo nlami daw ino inyo an na papangabay. Masarangan nyo taan na maagian ake an na maagian na segeng na kabellay?” Sabat danen, “Ee, masarangan nay.” ²³ Ambal Jesus, “Maagian nyo matuod segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili yaken magpili daw kino mungko naan dapit ta tuo daw wala ta kilid ko tak para nang ta mga ittaw na pataganaan ta ake na Amay.”

²⁴ Na namatian ta sampulo na apustulis parti ta pangabay ya ki Jesus, gagilek gid danen an naan ta darwa na magutod. ²⁵ Paumaw Jesus na marani danen an tanan daw ambal din, “Nlaman nyo na mga gadumala naan ta mga dili-Judio gaabuso ta iran na pagdumala daw iling man tan mga dili-Judio na may datas na katengdanan ta iran na pagdumala. ²⁶ Piro, dapat dili kaw iling tan tak daw kino ki kyo na liag din na datas iya na katengdanan naan ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo na iya na mga duma na paryo kanen inyo na manugsirbi. ²⁷ Daw kino man ki kyo na gaandem na magpanguna ki kyo na

ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo na iya na mga duma na paryo kanen inyo na suguon ²⁸ tak dapat paryo kaw ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Tuyo din ta pagiling di ta kalibutan i dili para sirbian ta mga ittaw. Giling di kanen para magsirbi ta duma daw mag-atag man ta iya na kabui para matubos tama na mga ittaw alin ta silot ta iran na mga sala.”

Pagpaayad Jesus Ta Darwa Na Bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

²⁹ Ta pag-iling Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Jerusalem, naagian danen syudad na Jerico. Na galin danen ta Jerico, tama na mga ittaw gasunod ki danen. ³⁰ Nalambayan danen darwa na bulag na gamungko naan ta kilid dalan. Na nlaman ta darwa na bulag na Jesus i gaagi dya, gasinggit danen an ki kanen, “Ginuo! Apo Ari David!* Maluoy ka ki kami!” ³¹ Pasaway ta mga ittaw danen an na dili magsagbak. Piro, gasinggit pa gid danen an ta tudo, “Ginuo! Apo Ari David! Maluoy ka ki kami!” ³² Gateneng Jesus i daw paumaw din danen an daw ambal din, “Sugiran a nyo daw ino liag nyo buaten ko para ki kyo.” ³³ Ambal danen, “Ginuo, liag nay na makakita!” ³⁴ Naluoy gid Jesus i ki danen daw patandeg din iran an na mata. Dayon kakita danen an daw gakuyog ki kanen.

21

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Na dani nang en ta Jerusalem Jesus i daw mga gakuyog ki kanen, kabot danen ta baryo na Betfage naan ta Bukid Olibo. Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan ² na ambal din, “Miling kaw ta baryo na naan ta unaan. Pagselled nyo dya, makita nyo dayon isya na asno na naigot na naan man dya iya na bata. Badbaren nyo igot an daw dleen nyo mga asno an ki yaken. ³ Daw may ittaw na mag-insa ki kyo, sabaten nyo, ‘Kinanglan ta Ginuo mga

* **20:30** May pasaysay parti ta Apo Ari David na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27.

asno i.' Daw iling tan sabbat nyo ki kanen, tugutan kaw din na dleen nyo mga asno an."

⁴ Natabo iling sa aged matuman ambal ta Dyos anay pa sa paagi ta isya na prupita na manugsugid ta iya na kabebet-en. Ambal din,

⁵ "Sugiran nyo mga itlaw ta syudad Sion,*
 'Anduni inyo na Ari
 mabot en ki kyo.
 Ula kanen gabugal. Gasakay nang kanen an naan ta asno.
 Asno na pasakayan din bata pa.' "†

⁶ Pagsugo Jesus ta darwa ya na tinudluan, gapanaw danen daw patuman sugo din ya ki danen. ⁷ Padala danen ki kanen inay daw bata na asno. Paapinan danen ta iran na mga bayo tudtod ta bata na asno daw gasakay Jesus i. ⁸ Pagsakay din, gapadayon kanen i daw mga gakuyog ki kanen na munta Jerusalem. Tama na mga itlaw gauna ki kanen na galadlad ta iran na mga bayo naan ta dalan na agian din daw duma man ya gatapas ta sanga ta mga tanem daw patagtag naan ta dalan aged ipakita iran na pagtaod ki kanen. ‡ ⁹ Mga itlaw na gauna ki Jesus daw duma na gasunod man gasinggit,

"Dayawen ta Apo Ari David! §
 Dayawen gabot an na papadala ta Ginuo Dyos!
 Dayawen ta Dyos an na naan ta langit!"*

¹⁰ Na gaselled en Jesus i ta Jerusalem, naguluan mga itlaw ta bilog na syudad daw gainsaay, "Kino na itlaw nyan?"
¹¹ Mga gakuyog ki Jesus gasabat, "Kanen Jesus na isya na prupita. Kanen taga-Nazaret na sakep ta Galilea!"

* **21:5** Jerusalem paumaw man na Sion. † **21:5** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga itlaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. ‡ **21:8** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. § **21:9** May pasaysay parti ta Apo Ari David na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 9:27. * **21:9** Mga Salmo 118:26 † **21:12** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga itlaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. ‡ **21:13** Isaias 56:7 § **21:13** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na pabuat nyo iya na balay na 'taguan ta mga manakaw' tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta. * **21:15** May pasaysay parti ta Apo Ari David na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 9:27. † **21:16** Mga Salmo 8:2

Jesus Naan Ta Timplo

(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² Gaselled Jesus i ta sular ta Timplo daw papagwa din mga itlaw dya na gabligya daw mga gamalit ta mga pang-alad para ta Dyos. Patumba din mga lamisaan ta mga manugbalyo ta kwarta† daw mga pungkuan ta mga gabligya ta salampati na pang-alad. ¹³ Pambalan din danen an, "Naan ta sinulat na pulong ta Dyos, kanen an gambal, 'Ake na balay umawen na balay pangamuyuan.'"‡ Ambal pa Jesus, "Piro, pabuat nyo iya na balay na 'taguan ta mga manakaw'."§

¹⁴ Naan ta Timplo may giling ki Jesus na mga bulag daw piang daw paayad din danen an. ¹⁵ Piro, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudo ta Mga Sinulat Moises gagilek na nakita danen mga katingalaan an na pabuat din daw namatian danen mga kabataan an na gasinggit ta pagdayaw ki kanen naan ta Timplo,

"Dayawen ta Apo Ari David!"*

¹⁶ Ta kagilek ta mga pari an daw mga manugtudo, gambal danen ki Jesus, "Ino, ula ka kamati ta pasinggit ta mga kabataan? Man-o tak ula no sawaya danen an!" Sabbat din, "Simpri namatian ko. Paryo kaw inyo na ula kabasa naan ta sinulat na pulong ta Dyos ambal ya na,

'Bisan mga derse na kabataan daw mga bata na gasuso nang pa

patudluan na magdayaw ki kaon!' "†

¹⁷ Pag-ambal Jesus, galin kanen i ki danen daw gagwa ta syudad na miling ta Betania daw naan dya kanen gadayon ta yon man na kilem.

Ambal Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos

(Marcos 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Na adlaw en, gabalik Jesus i naan ta Jerusalem daw ta iya na pagpanaw kanen i nletem. ¹⁹ Nakita din isya na kaoy na igos na dani ta dalan. Papranian din, piro ula gid kanen may nakita na bunga, mga daon nang. Ambal din ta kaoy an na igos, “Umpisa anduni dili ka en mamunga!” Pag-ambal din, gakeseg dayon igos an. ²⁰ Pagkita ta iya na mga tinudluan ta natabo ta igos an, gatingala gid danen an daw gambal, “Paino na gakeseg dayon igos an?” ²¹ Sabat Jesus, “Gakeseg igos an tenged gid ta ake na ambal daw sugiran ta kyo na daw gasalig kaw ta Dyos na ula gadua-dua, dili nang paryo ta ake na nabuat ta yi na igos mabuat nyo. Mabuat nyo mas pa ta nabuat ko. Daw mambal kaw ta yi na bukid, ‘Akwaten ka ta Dyos daw ilabyog naan ta dagat,’ matuman gid ambal nyo an. ²² Daw gasalig kaw ta Dyos, bisan ino inyo na pangayuon paagi ta pangamuyo, mabaton nyo gid.”

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

²³ Na naan en Jesus i ta Timplo na gatudlo, may mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio na gaprani ki kanen daw gainsa, “Indi alin imo na uturidad ta mga pabuat no naan ta Timplo i? Kino gaatag ki kaon ta imo na uturidad?” ²⁴ Sabat din, “Minsa a anay ki kyo. Daw masabat a nyo, isugid ko daw indi alin ake na uturidad ta pagbuat ko ta iling sa naan ta Timplo i. ²⁵ Yi ake na insa: Juan ya na manugbautismo, indi alin iya na uturidad ta pagbautismo din ta mga itlaw? Ino ta inyo na isip, naan alin ta Dyos, naan alin ta itlaw?”

Gaisturyaay danen an daw ino iran na isabat. Ambal danen, “Daw sabaten ta, ‘naan alin ta Dyos,’ insaan ki din, ‘Man-o tak ula kaw gapati ki Juan?’ ²⁶ Piro, daw sabaten ta, ‘naan alin ta itlaw,’ madlek ki tak basi mga itlaw di magbuat ta malain na kuntra ki kiten tenged pakala danen

Juan ya na isya na prupita na alin ta Dyos!” ²⁷ Tenged ula danen may isabat ki Jesus, ambal danen ki kanen, “Ula nay nlami.” Ambal din, “Dili ko man isugid ki kyo daw indi alin ake na uturidad ta mga pabuat ko naan ta Timplo i.”

Amay Na Gasugo Ta Darwa Din Na Bata

²⁸ Gambal pa Jesus i naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio, “Ino ta inyo na isip daw may matabo na iling ti: May amay na darwa iya na bata na mama. Pasugo din magulang ya, ‘Tong, miling ka anduni naan ta tane-man ta ubas daw mag-ubra dya.’ ²⁹ Sabat ta magulang, ‘Dili a miling dya!’ Piro, ta uryan gabag-o iya na isip daw giling dya. ³⁰ Pasugo man ta amay mangngod ya paryas man ta sugo din naan ta magulang ya. Sabat ta mangngod, ‘Ee, Tay’, piro ula kanen an giling dya.”

³¹ Pagtapos Jesus ta isturya, gainsa kanen, “Kino ta darwa gatuman ta sugo ta iran na amay?” Sabat danen, “Magulang.” Ambal Jesus, “Igo sabat nyo an. Piro, gambal a ki kyo na mga manugsukot ta buis† daw mga malain na bai una en gapasakep ta pagdumala ta Dyos kaysa ki kyo. ³² Juan ya giling di daw gatudlo ki kyo parti ta paagi na magtuman ta liag ta Dyos, piro ula kaw gapati ki kanen. Mga manugsukot ta buis daw mga malain na bai, danen gapati. Bisn nakita nyo na gapati danen ki Juan, ula man gyapon gabag-o inyo an na isip na magpati ki kanen.”

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

³³ Gambal pa gid Jesus i naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio, “Sugiran ta kyo ta isya pa na paanggid na isturya. May tag-iya na gatanem ta ubas naan ta iya na uma daw pakuralan din. Gakutkot man kanen ta lungag daw naan dya gabuat ta pegaan ta ubas. Gapatindeg man kanen ta turi na bantawan ta manugbantay. Tapos ta tanan din na ubra, papaagsa din ubasan ya daw miling naan ta madyo na lugar.

† 21:31 May pasaysay parti ta mga manugsukot ta buis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:10.

³⁴ Na timpo en ta pagpupo ta mga ubas, papailing din pila na suguon din naan ta mga gaagsa ta ubasan aged kamangen iya na parti ta tubbas. ³⁵ Piro, pagabling ta mga gaagsa iya na mga suguon daw isya ya pabugbog, isya man ya papatay, daw isya pa gid ya patimbag danen ta bato asta na napatay. ³⁶ Papailing man ta tag-iya duma pa na mga suguon na mas tama kaysa ta una din na papailing. Piro, natabo man ki danen paryo ta natabo ya ta una na mga papailing din dya. ³⁷ Ta uryan, papailing din iya an na bata na mama naan ta mga gaagsa tak ambal din ta iya na kaugalingen, ‘Sigurado na tratuon danen ta miad ake i na bata.’ ³⁸ Piro, na nakita ta mga gaagsa bata ya ta tag-iya, gaisturyaay danen an, ‘Yon manubli ta uma na i. Sigi, patayen ta kanen an aged ate nang en panublien din an.’ ³⁹ Pagtapos danen ta iran na pag-isturyaay, pagabling danen kanen an, payudyod pagwa naan ta ubasan daw papatay.”

⁴⁰ Pagtapos Jesus ta isturya, painsaan din mga manugdumala an, “Ta, daw mabot tag-iya ya ta ubasan, ino buaten din ta mga gaagsa?” ⁴¹ Sabat danen, “Danen ya na mga malain na gaagsa patayen din gid na ula kaluoy daw paagsa din iya na ubasan naan ta duma na mga itlaw na mag-atag ki kanen ta iya na parti ta tubbas daw timpo en ta pagpupo.” ⁴² Ambal Jesus, “Igo nyan. Piro, paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti,

‘Bato an na ta isip ta mga manug-ubra ta balay dili magamit,

yon gid pamag-ang na bato. §

Yi tanan pagbeet ta Ginuo Dyos

daw gatingala ki gid.’ ”*

⁴³ Ambal man Jesus, “Gani, sugiran ta kyo na kamangen ta Dyos alin ki kyo pribiliyo na sakep kaw ta iya na pagdumala daw

iatag din naan ta mga itlaw na magtuman ta iya na mga sugo. ⁴⁴ Daw kino karagpa naan ta pamag-ang ya na bato, kanen an mawasak. Daw kino maulugan ta pamag-ang ya na bato, kanen an malegsek.”†

⁴⁵ Pagmati ta mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo ta mga paanggid na isturya Jesus, naintindian danen na danen paisturya din naan ta iya na paanggid. ‡

⁴⁶ Liag danen na dakepen inta kanen i. Piro, nadlek danen an na basi mga itlaw dya magbuat ta malain kuntra ki danen tak pakala ta mga itlaw na Jesus i prupita na alin ta Dyos.

22

Mga Paimbitar Na Dili Miag Mandegek (Lucas 14:15-24)

¹ Gapadayon Jesus i ta iya na pagtudlo na gaisturya ta mga paanggid. ² Ambal din, “Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo daw may ari na gaanda ta kumbira para ta kasal ta bata din na mama. ³ Papailing din pila na mga suguon din na umawen mga paimbitar ya na mandegek en. Piro, mga paimbitar ya dili miag na miling dya. ⁴ Papailing din duma pa na mga suguon daw ambal din ki danen, ‘Sugiran nyo mga paimbitar ya na imes en kumbira i. Naiyaw en papatambek na mga baka na patagana para ta kumbira. Tanan anda en. Miling en danen na mandegek!’ ⁵ Piro, ula man gyapon patubaya ta mga paimbitar. Duma ki danen giling naan ta iran na uma daw duma ya a naan ta iran na nigusyo. ⁶ Duma pa ya, paabungan danen mga suguon na papailing ta ari daw pabugbog danen daw papatay. ⁷ Sikad gid gilek ta ari daw dayon papadala din iya na mga sundalo aged mga paimbitar ya na gapatay ta iya na mga suguon patayen daw sunugon iran na syudad. ⁸ Gaumaw ari i ta duma pa gid na mga suguon din

§ **21:42** Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta mga manug-ubra ta balay, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. Pamag-ang na bato na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. * **21:42** Mga Salmo 118:22-23 † **21:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-kwattro.

‡ **21:45** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, mga pari daw mga manugdumala pakumparar ta malain na mga gaagsa. Pakumparar man danen an ta mga mawasak daw malegsek ta pamag-ang na bato.

daw gambal ki danen, ‘Ake na kumbira anda en, piro mga naimbitar ko ya dili gid man danen an dapat na mag-atindir. ⁹Miling kaw ta mga karsada daw indi tama na mga itlaw daw imbitaren nyo tanan na mga itlaw na makita nyo dya.’ ¹⁰Pag-ambal ta ari, gapanaw dayon mga suguon ya na miling ta mga karsada daw indi tama na mga itlaw daw padala danen tanan na mga itlaw na nakita danen maskin mga itlaw na malain daw mga itlaw na miad. Napanno ta mga bisita kumbiraan ya.

¹¹ “Na gaselled ari i naan ta kumbiraan aged tan-awen mga gandegek ya, nakita din isya na mama na ula kasuot ta bayo na para ta mga naimbitar ta kasal.* ¹²Painsaan kanen ta ari, ‘Dey, ino paagi na kaselled ka di na ula ka kasuot ta bayo na para ta mga naimbitar?’ Piro, ula gid kanen kasabat. ¹³Pasugo ta ari iya na mga suguon, ‘Gapuson nyo iya na lima daw batiis daw ipagwa kanen an daw pilak naan ta sikad delem na lugar† na naan dya mga itlaw gangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen.’” ¹⁴Patapos Jesus iya na isturya paagi ta yi na ambal, “Tama mga paimitar, piro pila nang papili na mandegek.”

*Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)*

¹⁵Pagtapos Jesus ta pagtudlo paagi ta mga paanggid, galin mga Pariseo naan ki kanen daw gasapol danen an daw ino buaten danen aged madakep-dakep kanen i paagi ta mga insa. ¹⁶Pagtapos ta sapol, may mga tinudluan danen daw mga itlaw na gasunod ki Herodes‡ na papailing naan ki Jesus aged mag-insa. Ambal danen, “Mistro, nlaman nay na ula ka pagbula, gatudlo ka ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos, daw ula ka may papaburan tak maskin kino pa na itlaw paryo nang imo na pagtratar ki danen. ¹⁷Sugiran kay no

tuo. Ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugutan ki na magbayad ta buis naan ta pangulo ta Roma?” ¹⁸Piro, nlaman Jesus na malain iran na tuyo daw ambal din, “Gapakuno-kuno kaw nang na inyo na pag-insa terek ta inyo na nakem! Liag nyo nang na dakep-dakepen a paagi ta ake na sabat! ¹⁹Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo ta buis.” Padawat danen isya na sinsilyo§ na paryo ta iya na paayo. ²⁰Gainsa kanen i ki danen, “Iya ti na sura daw ngaran naan ta yi na sinsilyo?” ²¹Sabat danen, “Iya ta pangulo ta Roma.” Ambal din, “Ta, daw ino iya ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta Dyos.” ²²Pagmati ta mga pangulo ta mga Judio ta iya na ambal, gatingala gid danen an daw gapanaw dayon.

*Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)*

²³Ta yon man na adlaw na Jesus an painsaan parti ta pagbayad ta buis, may mga Saduseo na giling ki kanen aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa parti ta pagbannaw tak ula danen an gapati na mabannaw mga patay an. ²⁴Ambal danen ki kanen, “Mistro, ambal Moises naan ta iya na sinulat na daw mama na may sawa mapatay na ula kanen bata ta iya na sawa, dapat paus-os katengdanan din naan ta iya na mangngod aged makabata para ki kanen. ²⁵Alimbawa, may anen di ki kami pitto na mag-utod na mama. Kamagulangan ya nangasawa daw napatay na ula danen an bata. Nabalo ya pasawa ta pangarwa na utod. ²⁶Pangarwa ya na utod napatay man na ula danen an bata. Iling man tan natabo ta pangallo asta ta pangpitto na utod. ²⁷Ta uryan, bai ya napatay man. ²⁸Ta, daw mabot timpo na mabannaw mga patay, kino ta pitto ya na mag-utod matuod na sawa ta bai ya tak tanan danen kasawa ki kanen?”

* **22:11** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, posibilidad na ari an gaatag ta bayo naan ta mga itlaw na nakita naan ta mga karsada daw padala ta suguon naan ta kumbiraan. Gani, paambal ya na ula kasuot ta bayo na para ta mga naimbitar ta kasal beet ambalen na mama ya dili miag magtuman daw magtaod ta ari. † **22:13** Sikad delem na lugar beet ambalen impirno. ‡ **22:16** Mga itlaw na gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio. § **22:19** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

²⁹ Sabat Jesus, “Sala inyo na isip tak ula kaw nalam daw ino naan ta sinulat na pulong ta Dyos daw ula kaw man gapati na Dyos may gaem ta pagbannaw ta mga patay. ³⁰ Daw mabannaw mga patay ya, dili danen mangasawa tak paryo danen ta mga angil naan ta langit na ula gasawaay. ³¹ Parti man ta pagbannaw, paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal ta Dyos ki kyo naan ta sinulat na pulong din, ³² ‘Yaken i Dyos danen Abraham, Isaac daw Jacob.’* Iling tan na ambal ta Dyos pamatuod na mga itlaw na napatay mabannaw tak dili kanen an Dyos ta mga patay. Dyos kanen an ta mga bui.” ³³ Pagmati ta mga itlaw dya ta ambal Jesus, gatingala gid danen an ta iya na tudlo.

*Sikad Impurtanti Na Mga Sugo
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)*

³⁴ Na namatian ta mga Pariseo na ula gid gasasaba mga Saduseo an ta ambal ya Jesus parti ta pagbannaw, gatingeb mga Pariseo an na miling ki kanen. ³⁵ Isya ki danen na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises, liag din na dakep-dakepen Jesus i paagi ta insa na iling ti, ³⁶ “Mistro, ino pinakaimpurtanti na sugo naan ta Mga Sinulat Moises?” ³⁷ Sabat Jesus, “‘Gugmaen no Ginuo an na imo na Dyos na terek gid ta imo na tagipusuon. Ipakita no imo an na gugma paagi ta ugali daw isip.’† ³⁸ Yon una daw pinakaimpurtanti na sugo. ³⁹ Pangarwa na impurtanti na sugo paryas ta una: ‘Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’‡ ⁴⁰ Darwa i na sugo basian ta tanan na naan ta Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita.”

*Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)*

⁴¹ Na mga Pariseo i gatipon pa naan ki Jesus, gainsa kanen an ki danen, ⁴² “Ino ta inyo na isip parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari? Kino kaapuan na alinan din?” Sabat danen, “Ari David.” ⁴³ Ambal Jesus

“Ta, daw Ari David alinan ta Pinili Ta Dyos, man-o na David ya na pagaeman kanen ta Dyos Ispiritu Santo, paumaw din Pinili Ta Dyos na iya na Ginuo? Yi ambal Ari David:

⁴⁴ ‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo, “Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo asta na mapirdi ko imo na mga kuntra.” ’ ’ §

⁴⁵ Ambal man Jesus, “Daw iling tan ambal Ari David parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na paumaw din na iya na Ginuo, di’ ba Pinili Ta Dyos Na Mag-ari dili nang basta na linai Ari David?”

⁴⁶ Ula gid may gasabat ki kanen daw umpisa sa na adlaw, ula may nangiseg na mag-insa pa ki kanen.

23

*Mga Ambal Jesus Kuntra Ta Mga Gatudlo Parti Ta Mga Sinulat Moises
(Marcos 12:38-40; Lucas 11:39-51; 20:45-47)*

¹ Pagtapos Jesus ta ambal naan ta mga Pariseo, gaisturya man kanen i naan ta mga itlaw na naan dya gatipon daw naan ta iya na mga tinudluan. ² Ambal din, “Mga Pariseo an daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises pasaligan na magsaysay ta mga sunuran na paatag paagi ki Moises. ³ Gani, tumanen nyo iran an na palaygay, piro dili nyo sunuron iran na pabuat tak danen an mismo ula gasunod ta iran na laygay. ⁴ Papatuman danen naan ta mga itlaw tama na sunuron na bellay gid buaten na paryo gabegkes danen ta beg-at na dala daw papas-an naan ta mga itlaw daw ula man danen paduol maskin ta iran nang na kalingking. ⁵ Tanan na pabuat danen pakita-kita nang naan ta mga itlaw. Derse na kaon na paigot naan ta takong daw blukan ta uras ta pagpangamuyo,* iran ya a papalapad pa gid danen, daw papalangkaw mga bungay-bungay ta sidsid ta iran na bayo. ⁶ Daw mandegek danen an, liag gid danen na naan ta pungkuan

* 22:32 Exodo 3:6 † 22:37 Deuteronomio 6:5 ‡ 22:39 Levitico 19:18 § 22:44 Mga Salmo 110:1 * 23:5 Mga paigot naan ta takong daw blukan na pasambit Jesus sikad sise na ugsakan na paumaw ta Inglis na ‘phylactery’. Naan selled ta ugsakan may pila na mga sinulat na birsikulo alin ta sinulat na pulong ta Dyos.

na para ta impurtanti na mga itlaw. Iling man tan daw naan danen an ta mga balay tipunan. ⁷ Daw naan danen ta lugar na naan dya tama na mga itlaw, liag gid danen na mga itlaw mag-atag ta taod daw mag-umaw ki danen na 'mistro'.

⁸ "Piro, kyo yan a, dili kaw magparyo ki danen na magpaumaw na 'mistro' tak isya nang inyo na manugtudlo daw kyo tanan mag-utod ta pagtuo. ⁹ Dili kaw man mag-atag ta taod paagi ta pag-umaw na 'amay' naan ta bisan kino unti ta kalibutan i tak isya nang gid inyo an na Amay daw kanen naan ta langit. ¹⁰ Dili kaw man magpaumaw na 'ginuo' tak isya nang inyo na Ginuo daw kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ¹¹ Daw kino ki kyo may pinakadatas na katengdanan, kanen manugsirbi nyo. ¹² Daw kino magpadatas ta iya na kaugalingen, paebes kanen an ta Dyos. Daw kino magpaebes ta iya na kaugalingen, padatasen kanen an ta Dyos."

¹³ Ambal man Jesus, "Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! May katengdanan kaw na itudlo nyo paagi an na magpasakep mga itlaw naan ta pagdumala ta Dyos. Piro, ula kaw gapasakep ta iya na pagdumala daw papegengan nyo man mga itlaw ya na liag inta magpasakep. Paryo kaw ta itlaw na gasarado ta ngaan ta balay daw naan ta gwa gabantay aged duma an dili kaselled.

¹⁴ "Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! Sikad kaw manluko ta mga balo na bai daw paubos nyo iran an na pangabuian. Gapakuno-kuno kaw na riliyuso paagi ta lawig na pangamuyo naan ta tama na mga itlaw aged dili mlaman na mga pabuat nyo an malain. Tenged iling tan mga buat nyo, maageman nyo segeng na silot ta Dyos.†

¹⁵ "Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta

Dyos pakita-kita nang! Gabyai kaw naan ta mga madyo na lugar aged mangumbinsi ta bisan isya nang na itlaw na dili-Judio para isya man ta inyo na mga tinudluan. Pagtapos nyo ta pagkumbinsi, patudluan nyo asta na kanen an malain gid en daw dapat silutan naan ta impirno na mas pa ki kyo!

¹⁶ "Kyo na paryo gid ta bulag na mga manuggiya, maageman nyo segeng na silot! Patudlo nyo na daw kino magsumpa paagi ta pagsambit ta Timplo, ula bali daw dili din tumanen iya an na sumpa. Piro, daw kanen magsumpa paagi ta pagsambit ta blawan na naan ta Timplo, kinanglan tumanen din gid iya an na sumpa. ¹⁷ Buang-buang kaw gid na mga bulag! Indi ti mas impurtanti? Ino ta inyo na isip, Timplo o blawan na naan ta Timplo? Simpri Timplo i mas impurtanti tak blawan pabilang na para ta Dyos tenged blawan naan ta Timplo. ¹⁸ Patudlo nyo man na daw kino magsumpa paagi ta pagsambit ta alaran na naan ta Timplo, ula bali daw dili din tumanen iya an na sumpa. Piro, daw kanen magsumpa paagi ta pagsambit ta alad na nabatang naan ta alaran, kinanglan tumanen din gid iya an na sumpa. ¹⁹ Mga bulag kaw gid! Indi ti mas impurtanti? Ino ta inyo na isip, alaran o alad na naan ta alaran? Simpri alaran mas impurtanti tak alad pabilang na para ta Dyos tenged alad naan ta alaran! ²⁰ Daw kino magsumpa paagi ta pagsambit ta alaran, gasumpa kanen an paagi ta alaran asta tanan na paalad dya. ²¹ Daw kino magsumpa paagi ta pagsambit din ta Timplo, gasumpa kanen an paagi ta Timplo asta man Dyos mismo na gatinir dya. ²² Daw kino magsumpa paagi ta pagsambit din ta langit, gasumpa kanen an paagi ta truno ta Dyos asta man Dyos mismo na gamungko dya.

²³ "Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! Gaamblig kaw gid na maalad naan ta Dyos isya na parti ta sampulo na parti ta tanan gid na paani

† **23:14** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo katursi.

nyo bisan ta mga daon na panglasa ta pagkaan. Piro, pabay-an nyo nang impurtanti na mga sugo tak dili igo inyo na pagtratar naan ta duma na mga itlaw, ula kaw naluoy ta mga gakinanglan daw dili kaw man masaligan. Igo na gaalad kaw ta isya ta sampulo na parti naan ta Dyos, piro dapat dili nyo bay-an mga sugo din an na mas impurtanti pa. ²⁴ Paryo kaw gid ta bulag na mga manuggiya! Gaambilig kaw gid na magtuman ta dili impurtanti na mga sugo, piro pabay-an nyo nang mga impurtanti an. Iling tan na pabuat nyo paryo na inyo na inemen pasala nyo aged sigurado na dili nyo mainem mga sapat-sapat an, piro ula bali na malam-ed nyo bakod na ayep na kamilyo.

²⁵ “Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! Paryo kaw ta itlaw na gaugas nang ta gwa ta ineman daw mangkok, piro selled ta ineman daw mangkok ula din paugasi. Iling man tan, pakita-kita nyo nang pirmi naan ta mga itlaw na patuman nyo gid mga sunuran nyo, piro pabay-an nyo na sikad kaw mangwarta daw inyo nang na kaugalingen na kalipay paintindi nyo an. ²⁶ Bulag kaw na mga Pariseo! Bag-uon nyo anay inyo na isip aged makabuaw kaw man ta miad. Daw iling tan buaten nyo, paryo na palimpyo nyo anay selled ta ineman daw mangkok daw sunod gwa man aged ubos limpyo.

²⁷ “Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! Paryo kaw ta mga pantyon na papinturaan ta puti na daw lagen naan ta gwa dayad, piro naan ta selled ubos ligna daw bekkeg ta mga patay. ²⁸ Iling kaw man tan tak ta panan-aw ta mga itlaw ki kyo, matareng kaw, piro inyo na pagtuman ta Dyos dili terek ta inyo na

tagipusuon daw ubos nang malain naan ta inyo na isip.

²⁹ “Kyo na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-kita nang! Gapaubra kaw ta mga lebbengan ta mga prupita daw papadayad nyo mga pantyon an ta mga itlaw na matareng. ³⁰ Gambal kaw, ‘Daw kami bui ta timpo ta ame na mga kaapuan, dili kay ame maglabet ta iran na pagpatay ta mga prupita.’ ³¹ Ta, paagi ta iling tan na paambal nyo, paako nyo na kyo linai ta mga gapatay ta mga prupita. ³² Tenged iling kaw san, sigi, padayunon nyo daw tapuson mga malain na buat na naumpisaan danen.

³³ “Kyo na malain! Paryo kaw ta mga bekkessan daw mga bata ta bekkessan na dalitan!† Dili nyo malikawan na sintinsyaan kaw ta Dyos na silutan naan ta impirno! ³⁴ Magpadala a ki kyo ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, mga itlaw na maalam daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Duma an ki danen ipapatay nyo, duma an ipalansang naan ta krus, duma pa an ipakastigo nyo naan ta inyo na mga balay tipunan daw duma pa gid ipalagas nyo ta inyo na pagpangabot ki danen bisan indi danen an miling. ³⁵ Gani, sigurado gid na manabat kaw ta kamatayen ta tanan na mga itlaw na matareng umpisa gid ki Abel na matareng na itlaw asta ki Zacarias na bata Baraquias na papatay naan ta Timplo naan ta tengnga ta sunugan ta mga alad daw Balay Ta Dyos.‡ ³⁶ Sugiran ta kyo na mga itlaw ta yi na timpo manabat gid ta kamatayen danen tanan na matareng.”

Kasebe Jesus Tenged Ta Mga Itlaw Ta Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

† **23:33** Ta timpo Jesus, ta isip ta mga Judio malain na itlaw paanggid naan ta bekkessan. § **23:35** Naan ta Genesis 4:8 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Abel daw naan ta 2 Mga Cronica 24:20 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Zacarias. Naan ta Biblia na nasulat ta linggwai na Hebreo pagsunod-sunod ta mga libro dili paryo ta pagsunod-sunod ta mga libro naan ta Una Na Kasugtanan ta ate na mga Biblia anduni. Naan ta Biblia na Hebreo una an na libro Genesis daw katapusan an na libro 2 Mga Cronica. Nyan na, ambal an na umpisa gid ki Abel na matareng na itlaw asta ki Zacarias beet ambalen tanan na matareng na mga itlaw na papatay na nasambit naan ta Biblia na Hebreo.

³⁷ Gangasebe Jesus i daw gambal, “Kyo na naan ta Jerusalem,* kaluluoy kaw. Ula nyo batuna mga padala ya ta Dyos tak papatay nyo mga prupita daw patimbag mga sinugo ta Dyos. Lugay en na liag ko na pasakepen kaw inta ki yaken daw amblihan paryas ta pagtipon ta nayen na manok ta iya na mga piyak naan ta dalem ta iya na mga pakpak. Piro, dili kaw miag!³⁸ Tenged iling tan nabuat nyo, anduni syudad nyo an daw Timplo pabay-an nang en ta Dyos. ³⁹ Sugiran ta kyo na dili a nyo makita isab asta mabot adlaw na mambal kaw, ‘Dayawen ta kanen an na papadala ta Ginuo Dyos na miling di en.’ †

24

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot

(Marcos 13:1-23; Lucas 21:5-24)

¹ Na gapanaw Jesus i na mwa ta Timplo, iya na mga tinudluan gaprani ki kanen. Pabugal danen ki kanen mga bilding naan ta Timplo. ² Ambal din ki danen, “Makita nyo pa anduni tanan na i daw dayad matuod, piro gambal a ki kyo na mabot adlaw na magubba gid Timplo i daw tanan na bato ta Timplo mawasak na ula gid maskin isya nang na bato na gasampaw pa naan ta duma na bato.”*

³ Giling danen i Jesus naan ta Bukid Olibo. Na gamungko kanen i dya, iya na mga tinudluan gaprani ki kanen na danen nang daw mambal, “Sugiran kay no tuo daw kan-o matabo nyan na paambal no. Ino sinyalis na pamatuod na kaon mabot en daw matapos man en yi na timpo?”†

⁴ Sabat Jesus ki danen, “Mag-andam kaw gid aged dili kaw maluko ⁵ tak tama na mga itlaw miling ki kyo na akuon danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, ‘Yaken i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!’ Ta iling tan na buat danen, tama

na mga itlaw maluko danen. ⁶ Ta yon man na timpo kamati kaw ta gira na dani ki kyo daw kabalita na naan ta madyo may gira man, piro dili kaw mataranta tak naan ta plano ta Dyos na matabo anay iling an tan. Piro, dili pa katapusan ta yi na timpo. ⁷ Mga nasyon maggiraay daw mga kaarian kuntra ta kaarian. May segeng na letem daw mga linog naan ta lain-lain na mga lugar. ⁸ Piro, tanan na iling tan umpisa nang pa ta segeng na kakulian na maa-gian ta mga itlaw paryo ta mabatyagan ta bai na manugbata en na umpisa nang pa gapasakit.

⁹ “Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga itlaw na magdakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gakuntra ki kyo aged pabellayan daw duma an ki kyo patayen. Bisan indi demetan kaw gid ta tanan tenged sakep kaw ki yaken. ¹⁰ Ta yon man na timpo, tama na mga itlaw mag-talikod ta iran na pagsalig ki yaken daw duma an magdemetay daw magtrayduray. ¹¹ Tama mwa na dili-matuod na prupita daw tama maluko danen. ¹² Tenged na magtama mga itlaw na gabuat ta malain, katamaan ta mga itlaw, marwad iran na paggugmaay. ¹³ Piro, maluwas mga itlaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon na timpo. ¹⁴ Bag-o matapos yi na timpo, miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos masugid anay naan ta bilog na kalibutan aged mamatian ta tanan.”

¹⁵ Ambal pa Jesus, “Ta timpo na mabot, makita nyo naan ta Timplo ‘sikad malain na betang na gainsulto ta balay ta Dyos’ na yon man pasambit ya Daniel na prupita anay pa sa.” † -- Kyo na gabasa ta nasulat na i, intindien nyo gid daw ino beet ambalen.

¹⁶ Ambal pa gid Jesus, “Daw iling tan makita nyo naan ta Timplo, beet ambalen abot en timpo na mga itlaw na gaistar naan ta prubinsya Judea dapat na magbakwit

* **23:37** Ta pagsambit Jesus kyo na naan ta Jerusalem beet din ambalen tanan na linai Israel na yon man mga Judio.

† **23:39** Mga Salmo 118:26 * **24:2** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga dayad gid na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos. † **24:3** Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **24:15** Daniel 9:27, 11:31 daw 12:11 § **24:17** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga itlaw gapuay naan ta atep ta iran na balay.

naan ta mga bukid. ¹⁷ Daw matabuan na may itlaw na naan ta atep^s ta iran na balay, dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa ta balay daw magkamang ta pagkabetang na dleen din. ¹⁸ Iling man tan, daw matabuan na may itlaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli pa na magkamang ta pang-isleb din na bayo. ¹⁹ Ta yon man na timpo, kaluluoy gid mga bai na gabagnes daw gapasuso tak mabel-layan danen ta pagbakwit. ²⁰ Mangamuyo kaw nang ta Dyos na inyo na pagbakwit dili matabo naan ta tagtignaw daw dili man naan ta Adlaw Ta Pagpuay* ²¹ tak ta yon man na timpo, maagian ta mga itlaw segeng gid na kakulian na ula pa naagii ta bisan kino alin ta pagbuat ta kalibutan daw kalangitan asta anduni. Ula en may matabo pa na mas segeng na kakulian kaysa ta iling tan. ²² Daw dili palipuon ta Dyos mga inadlaw na ya na maagian danen, ula gid may isya na itlaw na mabilin na bui. Piro, palipuon din nang tenged ta iya na pinili na mga itlaw.”

²³ Ambal pa Jesus, “Ta yon man na timpo, daw may mambal ki kyo, ‘Lagen nyo, anen di en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!’ dili kaw magpati. Iling man tan daw may mambal, ‘Kanen man nyan!’ ²⁴ tak may miling ki kyo na mga dili-matuod na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw mga dili-matuod na prupita. Magbuat danen an ta bakod na mga katingalaan na pamatuod na danen an may gaem aged na daw maimo, tilawan na maluko danen asta pa ta mga itlaw na pinili ta Dyos. ²⁵ Tandaan nyo gid ambal ko an tak nasugid ko en daan ki kyo parti ta matabo pa mintras na ula pa natabo. ²⁶ Tenged pasugiran ta kyo en, daw may mambal ki kyo, ‘Yo, anen dya en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta lugar na ula kabalayan’, dili kaw miling dya. Daw ambalen man danen, ‘Yi, anen di en kanen naan ta selled ta kwarto’, dili kaw magpati ²⁷ tak ta adlaw na mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,

makita kanen an ta tanan na mga itlaw paryo ta kilat na makita gid na gakurit alin ta sennangngan munta ta salepan. ²⁸ Makita gid ta tanan iya an na pag-abot na paryo man ta isya na ambalanen, ‘Daw indi may patay, mlaman gid ta tanan tak naan dya galayog-layog mga uwak.’ ”

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

²⁹ Gambal pa gid Jesus i parti ta mga adlaw na mabot, “Sunod ta yon man na mga adlaw na may mga segeng na kakulian, dayon matabo na

‘Magdelem adlaw an

daw bulan an dili magpawa.

Mga bituon an mulog alin ta langit

daw tanan na naan ta kalangitan

manlatak na paryo ta payegyeg.’†

³⁰ Pagtapos ta mga matabo na iling tan, may makita naan ta kalangitan na sinyalis na mabot en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Tanan na mga itlaw ta kalibutan mangug-og ta tudo tenged ta iran na kaadlek. Makita danen na kanen an mabot naan ta panganod na bakod gid iya na gaem daw sikad silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen.‡ ³¹ Ta biskeg na tunog ta trumpita, ipadala din iya an na mga angil naan ta appat na pamusod ta kalibutan aged tipunon mga itlaw na iya na pinili alin ta tanan na lugar.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

³² Gambal pa Jesus i, “Intindien nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta kaoy na igos: Daw iya an na mga sanga gasalingsing daw gadaon, mlaman nyo na mabot en tagtanem. ³³ Yon man, daw makita nyo na gaumpisa en matabo tanan na pasugid ko ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo na kanen an mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.§

* **24:20** Ta timpo Jesus, kuntra ta sunuran ta mga Judio na magpanaw danen naan ta madyo ta Adlaw Ta Pagpuay.

† **24:29** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10-11 ‡ **24:30** May anen na mga ambal naan ta birsikulo trinta na naan alin Daniel 7:13-14. § **24:33** Kanen an beet ambalen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na ula duma daw dili, Jesus na mabot aged mag-umpisa ta iya na pagdumala naan ta kalibutan.

³⁴ Sugiran ta kyo na tanan ya na mga pasugid ko ki kyo matabo na ula pa napatay tanan na mga ittaw ta yi na timpo. ³⁵ Maski marwad pa kalangitan an daw kalibutan, ake i na mga ambal magpadayon asta ta ula katapusan.”

Ula May Nalam Daw Kan-o Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

³⁶ Gambal pa Jesus i, “Parti daw ino adlaw daw uras na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, ula may nalam bisan mga angil ta langit daw bisan man Bata Ta Dyos. Dyos Amay nang gid nalam. ³⁷ Ta timpo na mabot en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mga buat ta mga ittaw paryas man ta mga pabuat ya ta mga ittaw anay pa sa ta timpo Noe. ³⁸ Ta mga adlaw ya na ula pa gabot anaw na galapaw ta bilog na kalibutan, ula ta iran na isip daw ino matabo ki danen daw gapadayon man gyapon danen ta iran na pang-adlaw-adlaw na buat. Gakaan danen ya, gainem daw gangasawa asta ta adlaw na gasakay en Noe naan ta arka. ³⁹ Ula gid danen nlami daw ino matabo ki danen asta gabot anaw ya daw nalemmes danen tanan.* Iling man tan, mga ittaw magulpian naan ta adlaw na mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ⁴⁰ Daw matabuan na darwa na mama gaubra naan ta uma, isya an kamangen daw isya an a, mabilin. ⁴¹ Daw matabuan na darwa na bai gatabangay ta paggaling, isya an kamangen daw isya an a, mabilin. ⁴² Gani, magbantay kaw tak ula nyo nlami daw ino na adlaw na mabot inyo an na Ginuo. ⁴³ Intindien nyo ta miad na daw nlaman inta ta tag-iya ta balay daw ino uras ta kilem mabot ittaw na manakaw, sigurado na magpulaw kanen ta pagbantay ta iya na balay aged matakaw an dili kaselled. ⁴⁴ Gani, dapat na pirmi kaw anda tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot ta uras na ula nyo papaabuta.”

* **24:39** Naan ta Genesis kapitulo sais asta ta kapitulo nuibi pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na galapaw ta bilog na kalibutan.

Masaligan Daw Dili Masaligan Na Suguon
(Lucas 12:41-48)

⁴⁵ Gaisturya pa Jesus i ta paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “May tag-iya ta balay na gapili naan ta iya na mga suguon ta isya na masaligan daw maalam. Napili din na suguon patugyanan din na magdumala ta duma na mga suguon naan ta iya na panimalay daw tagan danen an ta iran na pagkaan ta igo na uras. ⁴⁶ Daw suguon na gadumala maabutan ta iya na amo na patuman din papaubra ya ki kanen, sigurado gid na bakod iya na kalipay. ⁴⁷ Sugiran ta kyo na padumalaen kanen an ta amo din naan ta tanan na pagkabetang ta iya na amo. ⁴⁸ Piro, daw matabuan na suguon ya malain, mambal kanen ta iya na kaugalingen, ‘Lugay pa taan malik ake ya na amo.’ ⁴⁹ Tenged iling tan iya na paisip, mag-umpisa kanen na manakit ta iya na duma na mga suguon daw pagusto man kanen an ta kaan daw inem duma ta mga palaingaw. ⁵⁰ Na iling tan ubra din, gulpi nang abot iya na amo ta adlaw na ula din papaabuta daw ta uras na ula din nlami. ⁵¹ Pag-abot ta iya na amo, silutan kanen an ta beg-at na silot paryo ta maageman ta duma na mga ittaw na pakita-kita nang iran na pagtuman. Iling tan na mga ittaw silutan naan ta lugar na naan dya danen mangagal daw magbaggit ta iran na mga ngipen.”

25

Mga Dlaga Na Abay

¹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Ta adlaw na mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta sampulo na dlaga na abay na may dala na lampara para ta iran na pagsugat ta

kasalen na mama na mabot.* ² Limma ki danen maalam daw limma ya kabos-kabos. ³⁻⁴ Mga maalam ya gadala ta iran na lampara daw gadala pa gid ta risirba na lana para ta iran na lampara. Mga kabos-kabos ya a gadala ta iran na lampara, piro ula gadala ta lana na risirba. ⁵ Na lugay mabot kasalen ya na mama, sampulo na abay tunugaen ta pagtagad ki kanen asta na katunuga.

⁶ “Na magtenga kilem en, may gasinggit, ‘Anen en mama na kasalen! Giran nyo! Sugaten nyo kanen an!’ ⁷ Gabugtaw dayon sampulo ya na mga abay daw gapripaparar ta iran na lampara. ⁸ Piro, mga kabos-kabos ya na abay gambal naan ta mga maalam na abay, ‘Tagan kay nyo tuo ta dala nyo na lana bisan tise nang tak gapaleng-paleng en ame i na mga lampara.’ ⁹ Sabat ta mga maalam, ‘Dili pwidi tak basi dili mag-igo dala nay i na lana para ki kiten tanan. Miad pa na manaw kaw daw malit ta lana na para ta inyo yan na lampara.’

¹⁰ “Na gapanaw mga abay ya na kabos-kabos aged malit ta lana, gabot kasalen ya na mama. Limma ya na abay na anda en ta pag-abot din gakuyog ki kanen naan ta kumbiraan. Pagselled danen, pasaraduan gangaan ya.

¹¹ “Ula nang lugay, gabot man limma ya na mga abay na gapalit ta lana, piro sarado en gangaan ya. Gaumaw danen an, ‘Sir! Sir! Paselleren kay no!’ ¹² Piro, gasabat mama ya na kasalen, ‘Paselleren ta kyo inta daw kala ta kyo, galing dili ta kyo kala.’ ”

¹³ Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta paanggid, gambal kanen i naan ta iya na mga tinudluan, “Nyan na kinanglan gid na magbantay kaw tak dili nyo mlaman daw kan-o mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.”

* **25:1** Ta timpo Jesus, may kaugalian mga Judio parti ta kasal na ta mapon en mga dlaga na abay gatipon anay naan ta balay ta nubya daw naan danen dya gatagad asta mabot nubyo na sugaten din iya na nubya daw dleen naan ta balay ta iya na ginikanan. Daw mlaman ta mga abay na mabot en nubyo ya, gagwa danen aged sugaten nubyo ya na danen an may padala na lampara tak kilem en. Tanan na mga paimbitar daw danen na mga abay gasunuray na miling ta balay ta ginikanan ta nubyo tak naan dya kasal daw kumbira. † **25:15** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kinsi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta subla kinsi anyos na ubra ta isya na ittaw.

Tallo Na Suguon Na Paintrigaan Ta Kwarta (Lucas 19:11-27)

¹⁴ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Pagdumala an ta Dyos paanggid man ta pabuat ta isya na ittaw na marga na miling ta madyo na lugar. Bag-o kanen marga, paumaw din iya an na mga suguon aged intrigaan din danen an na magdumala ta iya na pagkabetang. ¹⁵ Kada isya ki danen paintrigaan din ta kwarta keteb ta iran na masarangan na inigusyo. Una ya paintrigaan din ta limma na sinsilyo na pilak na may bakod gid na balor,† daw sunod ya darwa na sinsilyo daw sunod pa gid ya isya. Pagtapos din ta pag-intriga, gapanaw kanen ya. ¹⁶ Suguon ya na kabaton ta limma na sinsilyo na pilak, panigusyo din kwarta ya daw kaginansya kanen ya ta limma. ¹⁷ Iling man tan, kabaton ya ta darwa, kaginansya kanen ya ta darwa. ¹⁸ Piro, kabaton ya ta isya na sinsilyo na pilak gagwa daw gakutkot naan ta basak daw palebbeng din kwarta ya ta iya na amo.

¹⁹ “Paglambay ta lugay na timpo, gabalik amo ya. Papangitaan din iya na mga suguon ta sumada ta iran na mga panigusyo. ²⁰ Suguon ya na kabaton ta limma na sinsilyo gaprani na dala din limma pa gid na sinsilyo daw ambal din ta iya na amo, ‘Sir, paintriga no kan-o ki yaken limma na sinsilyo. May tubo na limma.’ ²¹ Sabat ta iya na amo, ‘Nyan dayad! Miad ka gid daw masaligan na suguon. Tenged masaligan ka parti ta sise na kantidad, anduni intrigaan ta kaw ta bakod na kantidad. Magkalipay ka duma ki yaken.’

²² “Suguon ya na kabaton ta darwa na sinsilyo gaprani ta iya na amo daw mamabal, ‘Sir, paintriga no kan-o ki yaken darwa na sinsilyo. May tubo na darwa.’ ²³ Sabat ta amo, ‘Nyan dayad! Miad ka gid daw masaligan na suguon. Tenged masaligan

ka parti ta sise nang na kantidad, anduni intrigaan ta kaw ta bakod na kantidad. Magkalipay ka duma ki yaken.’

²⁴ “Suguon ya na kabaton ta isya na sinsilyo gaprani man daw mambal ta iya na amo, ‘Sir, nlaman ko na pwirti ka gid na amo tak gapangani ka ta dili imo na sinabwag daw gapanapas ka ta dili imo na pinanggas. ²⁵ Nyan na adlek a tak basi ula a ginansya daw marwad pa imo an na kwarta. Yon tenaan na palebbeng ko nang naan ta basak. Yi en kwarta no.’ ²⁶ Sabat ta amo, ‘Malain ka na suguon daw tamad gid! Nlaman no na gapangani a ta dili ake na sinabwag daw gapanapas man ta dili ake na pinanggas! ²⁷ Man-o tak ula no paeles kwarta ko an naan ta mga nigusyanti na gapautang na gapatubo ta kwarta aged ta ake na pagbalik makamang ko ake na kwarta na may tubo man?’

²⁸ “Ambal ta amo naan ta duma na mga suguon din, ‘Kamangen nyo naan ki kanen isya an na sinsilyo daw iatag naan ta suguon na may sampulo na sinsilyo ²⁹ tak mga itlaw na masaligan parti ta mga paatag ki danen, tagan pa gid ta tama. Piro, mga itlaw na dili masaligan, maskin sise na naan ki danen kamangen pa. ³⁰ Anduni, parti ta suguon i na ula pulos, dleen nyo kanen i daw pilak naan ta sikad delem na lugar† na naan dya mga itlaw an mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran an na ngipen.’ ”

Katapusan Na Pag-ukom

³¹ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot na makita sikad silaw na pawa na naan ki kanen daw kanen duma ta tanan na mga angil. Pag-abot din, mungko kanen an naan ta iya na truno aged mag-ari. ³² Tanan na mga itlaw ta kalibutan tipunon naan ki kanen. Belagen din danen an ta darwa na grupo na paryo ta ubra ta manugbantay ta karniro na pabelag din mga karniro an naan ta mga kanding. ³³ Mga itlaw na matareng tipunon din naan dapit ta iya na tuo paryo ta paimo naan ta mga karniro. Mga itlaw na dili

matareng tipunon din naan dapit ta iya na wala paryo ta paimo naan ta mga kanding.

³⁴ “Kanen an na Ari mag-ambal ta mga itlaw na naan dapit ta iya na tuo, ‘Kyo na mga pakaluy-an ta ake na Amay, marani kaw di daw batunon nyo patagana din para ki kyo. Tagan kaw din ta mga kaayaran na para ta mga itlaw na sakep ta iya na pagdumala tak iling tan plano din alin pa ta pagbuat din ta kalibutan daw kalangitan. ³⁵ Yon buaten din para ki kyo tak na nletem a, papakaan a nyo. Na nlao a, papainem a nyo ta waig. Na ula a maistararan, papadayon a nyo naan ta inyo na balay. ³⁶ Na ula a masuot, paatagan a nyo ta bayo. Na gamasakit a, paasikaso a nyo. Na napriso a, pasud-o a nyo.’

³⁷ “Pagtapos ta ambal ta Ari, mga matareng an na itlaw mag-insa ki kanen, ‘Ginuo, kan-o ka nakita nay na nletem daw paatagan nay kaon yan ta pagkaan? Kan-o ka nlao daw paatagan nay kaon yan ta waig na inemen? ³⁸ Kan-o ka nakita nay na ula ka istaran daw papadayon nay kaon yan naan ta ame na balay? Kan-o ka gakinanglan ta bayo daw paatagan nay kaon yan ta suuton? ³⁹ Kan-o ka nakita nay na gamasakit o napriso daw gasud-o kay ki kaon?’

⁴⁰ “Kanen an na Ari magsabat, ‘Salig nyo gid na ula a nyo patabangi, piro sugiran ta kyo na nabuat nyo ya naan ta kebes na mga itlaw na pabilang ko na ake na mga utod, paryo nabuat nyo man en ki yaken.’

⁴¹ “Ari an mambal naan ta mga itlaw naan dapit ta iya na wala, ‘Kyo na mga sintinsyaan ta Dyos na silutan, malin kaw di ta atubangan ko. Unso kaw naan ta apoy na ula katapusan na patagana ta Dyos para ki Satanas daw ta iya na mga sinakepan. ⁴² Yon buaten ta Dyos ki kyo tak na nletem a, ula a nyo paatagi ta pagkaan. Na nlao a, ula a nyo paatagi ta waig na inemen. ⁴³ Na ula a maistararan, ula a nyo padayuna naan ta inyo na balay. Na ula a suuton, ula a nyo paatagi ta bayo. Na gamasakit a, ula a nyo pasud-ua daw iling man tan na napriso a.’

⁴⁴ “Gainsa danen an ta Ari, ‘Ginuo, kan-o ka nakita nay na nletem, nlao, ula madayu-

† 25:30 Sikad delem na lugar beet ambalen impirno.

nan, ula suuton, gamasakit ka daw napriso na ula kay gatabang ki kaon?”

⁴⁵ “Sabat ta Ari ki danen, ‘Matuod na ula a nyo patabangi tak sugiran ta kyo na ula nyo ya nabuat naan ta kebes na mga itlaw na pabilang ko na ake na mga utod, paryo ula nyo nabuat naan ki yaken.’”

⁴⁶ Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta paanggid, ambal din pa, “Mga itlaw na dili matareng silutan naan ta impirno ta ula katapusan. Piro, mga itlaw na matareng maangken danen kabui na ula katapusan.”

26

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Pagtapos Jesus ta iya na pagtudlo naan ta mga tinudluan din, gasugid kanen i ki danen, ² “Nlaman nyo na darwa nang en adlaw bag-o mag-umpisa Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.* Ta adlaw ta pista an, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan iintriga naan ta iya na mga kuntra aged sintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus.”

³ Ta adlaw na gambal Jesus ta iling tan, mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gatipon naan ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari na ngaran din Caifas. ⁴ Gaplano danen an aged na ipadakep danen Jesus i ta sikrito nang daw ipapatay. ⁵ Piro, gambal danen an, “Dili ta anay buaten ate na plano naan ta timpo ta pista tak basi maggamo mga itlaw an.”

Pagbubo Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Ulo Jesus

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶ Giling Jesus i naan ta baryo na Betania daw gadayon naan iran Simon. Simon i, kala ta mga itlaw na kanen i dati na may segeng na masakit ta langgit. ⁷ Na gakaan Jesus i naan iran Simon, may bai

na gaprani ki Jesus. May dala kanen an na tise na tibod na buat alin ta bato na alabastro† na may ugsak na maalen na paammot. Pabubo din paammot an naan ta ulo Jesus. ⁸ Pagkita ta mga tinudluan Jesus, gagilek danen an daw gambal, “Man-o tak pauyakan din nang paammot an? ⁹ Pwidi pa inta mabligya nan ta maal na prisyo daw kwarta ya iatag naan ta mga imol.”

¹⁰ Nlaman Jesus iran na paambal daw painsaan din danen an, “Man-o tak pasaway nyo bai i? Dayad iya na pabuat ki yaken. ¹¹ Mga imol an pirmi nyo duma, piro yaken i a, dili en maglugay na duma ki kyo. ¹² Ta iya na pagbubo naan ki yaken ta paammot, papriparar din lawa ko para ta ake na lebbeng. ¹³ Dayad gid iya na pabuat ki yaken daw sugiran ta kyo na bisan indi mawali miad na balita naan ta bilog na kalibutan, pabuat din i ki yaken masambit man para ta pagdemdem ki kanen.”

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴ Isya ta dusi na apustulis na ngaran din Judas Iscariote‡ giling naan ta mga manugdumala na mga pari ¹⁵ daw gainsa, “Pila inyo na bayad ki yaken daw trayduran ko daw intriga Jesus ya naan ki kyo?” Dayon pabayaran danen kanen i ta trinta buok na sinsilyo na pilak. ¹⁶ Umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw maintriga Jesus an naan ki danen.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto

(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

¹⁷ Ta una na adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok, mga tinudluan i Jesus gaprani ki kanen daw gainsa, “Indi no liag na magpriparar kay para ki kaon ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta

* **26:2** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **26:7** Bato na alabastro isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot. ‡ **26:14** May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 10:4. § **26:17** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok daw Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **26:18** Na gambal Jesus “Miling kaw naan ta syudad.” beet din ambalen na miling danen naan ta Jerusalem.

Egipto?”^{§ 18} Sabat Jesus, “Miling kaw naan ta syudad* daw ngitaen nyo kala ta ya na mama daw sugiran nyo kanen an ta iling ti, ‘May ambal Mistro ya ki kaon. Yi ambal din, “Mabot en ake na uras naan ta plano ta Dyos. Naan ta imo na balay yaken daw ake na mga tinudluan magsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.” ’ ”¹⁹ Pagtapos ta ambal Jesus, patuman ta mga tinudluan din iya na ambal daw gapriparar danen an ta yapon ta pagsilibrar ta pista.

²⁰ Na semsem en, gayapon Jesus i duma ta dusi na apustulis. ²¹ Na gakaan danen, gambal Jesus i, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo magtraydor ki yaken.”²² Pagmati ta mga apustulis, nasebean gid danen an daw kada isya ki danen gambal ki kanen, “Ginuo, dili yaken nya, di' ba?”²³ Ambal Jesus ki danen, “Magtraydor an ki yaken isya ki kyo na gasawsaw man naan ta mangkok duma ki yaken. ²⁴ Matuman gid en ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na mapatay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro, itaw an na magtraydor ki kanen may segeng na silot na maageman daw miad pa na ula nang en kanen an natao.”²⁵ Pag-ambal Jesus, Judas i na magtraydor ki kanen gambal, “Mistro, dili yaken nya, di' ba?” Ambal Jesus, “Kaon nang gambal san.”

Katapusan Na Yapon Jesus

(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²⁶ Na gakaan pa Jesus i daw mga apustulis, gakamang kanen i ta tinapay† daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din daw paatag ki danen na ambal din, “Mamang kaw ta tinapay i daw kan-enen nyo. Yi ni ake na lawa.”

²⁷ Pagtapos danen kamang ta tinapay, gakamang Jesus i ta ineman na may ugsak na bino daw gapasalamat ta Dyos. Paatag din ki danen na ambal din, “Tanan kaw minem ta bino i. ²⁸ Yi ni ake na lengngessa na kalig-enan ta kasugtanan na alin ta

Dyos. Matulo ake na lengngessa na yaken i mapatay bilang alad para ta tama na mga itaw aged patawaren iran na mga sala. ²⁹ Sugiran ta kyo na dili aren minem isab ta bino asta mabot adlaw na yaken i minem ta bag-o na bino duma ki kyo naan ta pagumpisa ta pagdumala ta ake na Amay.”

³⁰ Gakanta danen ta pagdayaw naan ta Dyos daw pagtapos, gagwa danen na miling naan ta Bukid Olibo.

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

³¹ Na Jesus i daw mga apustulis naan en ta Bukid Olibo, ambal din ki danen, “Anduni na kilem, mabot uras na kyo tanan dilian a nyo tenged ta matabo ki yaken paryo ta ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal,

‘Patayen ko manugbantay an, dason wasaken ko panen na mga karniro.’”[‡]

³² Ambal pa Jesus, “Pagbannaw ki yaken, muna a ki kyo na miling naan ta Galilea.”

³³ Gambal Pedro i ki kanen, “Dili ta kaw dilian bisan dilian ka ta tanan tenged ta matabo ki kaon!”³⁴ Sabat din, “Dayad gid inta ambal no an, piro sugiran ta kaw na ta yi gid na kilem bag-o magtagaok manok, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.”³⁵ Sabat Pedro, “Bisan patayen a pa duma ki kaon, dili a mag-ambal na dili ta kaw kala.” Pag-ambal Pedro, iling man tan ambal ta duma pa na mga apustulis.

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Getsemane

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶ Jesus i daw mga apustulis giling naan ta lugar na paumaw na Getsemane.[§] Pag-abot danen dya, gambal kanen i ki danen, “Mungko kaw nang di anay tak miling a naan ta unaan para mangamuyo.”

³⁷ Pag-ambal din, pakuyog din danen i Pedro daw darwa na bata Zebedeo. Umpisa sa, gangalised kanen i daw nasebean

† **26:26** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo binti-sais, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

‡ **26:31** Zacarias 13:7 § **26:36** Getsemane i isya na taneman ta olibo naan ta bangilid ta Bukid Olibo na gatubang ta Jerusalem. Getsemane i ambal naan ta Hebreo na linggwai na beet ambalen pegaan ta olibo. Naan dya pirmi giling Jesus daw iya na mga tinudluan.

gid ³⁸ na ambal din ki danen, “Daw paryo a gid mapatay ta subla na kalised. Unti kaw nang daw magpulaw na magbantay-bantay duma ki yaken.”

³⁹ Na gapanaw kanen i naan ta unaan, gadapa naan ta basak daw gapangamuyo. Ambal din, “Amay ko, daw maimo, ipamadyo no ki yaken segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili ake na liag matuman, imo na liag.”

⁴⁰ Pagtapos Jesus ta pagpangamuyo, gabalik kanen i naan ta iya na mga tinudluan daw naabutan din danen an na gatunuga. Gambal kanen ki Pedro, “Ino, dili kaw gid kaagwanta bisan isya nang uras na magpulaw na magbantay-bantay duma ki yaken? ⁴¹ Magpulaw kaw daw mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo. Liag nyo inta na magpulaw daw mangamuyo, piro dili kaya ta inyo na lawa.”

⁴² Gapanaw isab Jesus i naan ta unaan daw gapangamuyo, “Amay ko, daw dili malikawan na tubangen ko segeng na kabellay na maagian ko, imo na pagbeet matuman an.”

⁴³ Na gabalik isab kanen i ki danen Pedro, naabutan din na gatunuga eman tak puyat gid danen an. ⁴⁴ Pabilin din danen an isab daw manaw naan ta unaan. Ta pangallo na bisis gapangamuyo kanen na paryo man gyapon iya na pangamuyo.

⁴⁵ Pagtapos din ta pagpangamuyo, gabalik kanen i naan ta iya na mga tinudluan daw pambalan din danen an, “Aree! Gatunuga kaw pa man yan gyapon daw gapuay! Lagen nyo! Uras en na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan trayduron daw intriga naan ta malain na mga itlaw. ⁴⁶ Mangon kaw! Gabot en itlaw an na magtraydor ki yaken. Mos, sugaten ta kanen an.”

Pagdalep Ki Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Na gambal pa Jesus i ki danen Pedro, gabot Judas an na isya ta dusi na apustulis. Gakuyog ki kanen sikad tama na mga itlaw na gadala ta mga ispada daw mga baston. Pasugo danen an ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio.

⁴⁸ Judas an na traydor, bag-o kanen miling ki Jesus, gambal daan kanen an naan ta mga magdalep ki Jesus daw ino iya na sinyas para makala danen Jesus an. Ambal din, “Daw kino mabugno ko paagi ta arek, yon inyo na papangita. Dalepen nyo kanen an.” ⁴⁹ Tenged ta ambal daan Judas, na gabot danen an, gadiritso kanen i ki Jesus daw magbugno, “Mistro, miad na kilem!” daw paarekan din. ⁵⁰ Ambal Jesus ki kanen, “Dey, buaten no en tuyo no an ta pag-iling di.” Pag-ambal Jesus, papranian danen Jesus i daw padalep. ⁵¹ Nali nang, isya ta mga duma Jesus gagabot ta iya na ispada daw patigbas din suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid iya na talinga. ⁵² Jesus i gambal, “Balik no ta tageban ispada no an! Mga itlaw na gagamit ta ispada, ta ispada man mapatay. ⁵³ Paryo ka imo ula nalam na sarang a mangayo ta tabang naan ta ake na Amay na naan ta langit daw ipadala din dayon linibo na mga angil aged magtabang ki yaken! ⁵⁴ Piro, daw mangayo a ta tabang, dili matuman plano ta Dyos naan ta sinulat na pulong din na iling gid ti matabo ki yaken.”

⁵⁵ Pambalan man Jesus mga itlaw an na duma ki Judas, “Man-o, tulisan a na kinanglan gid na magdala kaw pa ta mga ispada daw mga baston ta pagdalep ki yaken? Adlaw-adlaw naan a ta Timplo gamungko na gatudlo ta mga itlaw, piro ula a nyo dya dalepa. ⁵⁶ Piro, yi tanan natabo ki yaken aged matuman ambal ya ta mga prupita naan ta sinulat na pulong ta Dyos.” Pag-ambal Jesus, padilian kanen i ta iya na mga tinudluan daw danen ya tanan gadlagan padyo.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Mga itlaw na gdalep ki Jesus, padala danen kanen an naan ta istaran Caifas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari tak naan dya gatipon mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio. ⁵⁸ Pedro i gasunod ki Jesus, piro madyo iya na antad. Gasunod kanen an asta ta sular ta istaran ta pinakadatas

na pari. Pagselled din naan ta sular, gapungko kanen i duma ta mga gwardya aged makita din daw ino matabo ki Jesus.

⁵⁹ Mga manugdumala na mga pari daw tanan na mimbro ta Sanedrin na katasanan na kungsiyo ta mga Judio gangita ta ibidinsya na dili matuod aged Jesus i masintinsyaan ta kamatayen. ⁶⁰ Piro, bisan tama gaprani daw gatistigo ta dili matuod kuntra ki Jesus, ula man gyapon danen an may nakita na ibidinsya. Ta uryan, darwa na itlaw gaprani ⁶¹ daw gambal, “Nyan na itlaw gambal, ‘Masarangan ko gubbaen Balay Ta Dyos daw ipatindeg isab seled ta tallo nang na adlaw.’”

⁶² Pinakadatas na pari gatindeg daw painsaan din Jesus i, “Ula ka may isabat ta iran na ambal kuntra ki kaon?”

⁶³ Piro, ula gid gasasaba Jesus i. Painsaan eman kanen i ta pinakadatas na pari, “Ta ngaran ta Dyos Na Bui, sugiran kay no daw kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na Bata Ta Dyos.”

⁶⁴ Sabat Jesus, “Kaon en gambal san. Piro, sugiran ta kyo tanan, umpisa anduni, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan makita nyo na gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo daw makita nyo man na kanen mabot na naan ta panganod naan ta kalan-gitan.”*

⁶⁵ Pagmati ta pinakadatas na pari, pagisi din iya na kaugalingen na bayo ta subla din na kagilek. Gambal kanen an, “Iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Dili en kinanglan na may itlaw pa na magtistigo! Kyo mismo kamati na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. ⁶⁶ Ta, ino inyo na disisyon?” Sabat danen tanan, “Nakasala kanen an. Dapat sintinsyaan ta kamatayen!”

⁶⁷ Duma an ki danen gaileb naan ta sura Jesus daw gatiro ki kanen. Duma man ya gatampaling ⁶⁸ na gambal danen, “Abi, daw kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, lagpaten no tuo! Kino gatampaling ki kaon?”

* **26:64** Mga ambal Jesus naan ta birsikulo sisintay-kwattro naan alin ta Daniel 7:13 daw Mga Salmo 110:1. Gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(*Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Na gamungko pa Pedro i naan ta sular ta istaran Caifas, isya na suguon na bai gaprani naan ki kanen daw mambal, “Di’ ba kaon yan duma Jesus na taga-Galilea?” ⁷⁰ Piro, ula gaako Pedro i. Pasabat din bai an na tanan na naan dya kamati man, “Ula a nalam daw ino paambal no an.”

⁷¹ Pag-ambal Pedro, giling kanen naan dani ta giyt. Naan dya nakita man kanen an ta isya pa na suguon na bai na gambal ta mga itlaw na gatindeg dya, “Yi na itlaw duma man Jesus na taga-Nazaret.”

⁷² Piro, ula eman gaako Pedro i. Ambal din, “Gasumpa a, dili ko kala itlaw na yan!”

⁷³ Ta ula nang lugay, mga itlaw na gatindeg dya gaprani ki Pedro daw gambal, “Kaon isya gid ki danen na duma ki Jesus tenged pang-ambal no an paryo gid ta pang-ambal ta mga taga-Galilea.” ⁷⁴ Piro, ganapa gid Pedro i daw gambal, “Bisan silutan a pa, ula a gid kakala ta itlaw na yan!” Pag-ambal Pedro, dayon gatagaok manok. ⁷⁵ Nademdeman Pedro ambal ya Jesus ki kanen, “Bag-o magtagaok manok, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.” Pagdemdem din, gagwa kanen i daw magal ta tudo ta pagnelsel.

27

Pagdala Ki Jesus Naan Ki Gubirnadador Pilato

(*Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32*)

¹ Pagsennang ta adlaw, tanan na mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gasapol daw gasugtanay na dapat masintinsyaan Jesus i ta kamatayen. ² Papagapos danen kanen i daw padala na intriga naan ki Pilato na gubirnadador ta prubinsya Judea.

Pagpakamatay Judas
(*Mga Binuatan 1:18-19*)

³ Judas i na gatraylor ki Jesus, na nlanan din na Jesus masintinsyaan ta kamatayen,

nakunsinsya gid kanen i ta iya na nabuat. Giling kanen i naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio aged ibalik trinta na sinsilyo na pilak na bayad danen ki kanen. ⁴ Ambal din ki danen, “Nakasala a tak natrayduran ko daw naintriga naan ki kyo itlaw na ula gid sala.” Ambal danen, “Ino ki kami a? Imo na sabaten nyan en.” ⁵ Pagmati Judas ta iran na ambal, papesdak din kwarta ya naan ta saag ta Balay Ta Dyos daw galin dya. Giling kanen ta isya na lugar daw naan dya gapakamatay paagi ta pagbitay ta iya na kaugalingen.

⁶ Mga sinsilyo na papesdak Judas patimod ta mga manugdumala na mga pari. Ambal danen, “Kuntra ta Mga Sinulat Moises na iulog kwarta i naan ta ugsakan ta mga alad unti ta Timplo tak yi na kwarta suol ta pagpatay.” ⁷ Ta uryan, gasugtanay danen an na kwarta ya ipalit ta basak na iya ta isya na manugbuat ta kuron aged buaten danen na patyo para ta mga mapatay na istrangiro. ⁸ Tenged ta iran na pagpalit ta basak ya ta kwarta na suol ta pagpatay, asta anduni basak ya paumaw na Basak Ta Lengngessa daw ⁹ natuman man en ambal ya Jeremias na prupita anay pa sa. Ambal din,

“Pakamang danen trinta na sinsilyo na pilak

na sugtanan ta mga linai Israel na iprisyo

para ta iya na kamatayen,

¹⁰ daw kwarta na ya

papalit ta basak na iya ta manugbuat ta kuron

paryo ta sugo ta Dyos ki yaken.”*

Pag-imbistigar Pilato Ki Jesus

(*Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38*)

¹¹ Na naan pa Jesus i gatindeg tubang ki Pilato, gainsa Pilato ki kanen, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en gambal san.”

¹² Paakusar kanen an ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio, piro ula kanen gasabat.

¹³ Gainsa eman Pilato ki kanen, “Tama gid iran na akusar kuntra ki kaon. Man-o ula ka gasabat?” ¹⁴ Piro, maskin isya nang na ambal, ula gid gasabat Jesus i ta iran na mga akusar daw Pilato gatingala gid ta miad.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen

(*Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16*)

¹⁵ Kada Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kaugalian Pilato na magpalibri kanen an ta isya na priso na papangabay ta mga itlaw na librien. ¹⁶ Ta timpo na Jesus patubang ki Pilato, may priso na isya na kala gid na kriminal na ngaran din Barabas.† ¹⁷ Na gatipon mga itlaw an naan ki Pilato, gainsa kanen ki danen, “Kino liag nyo na librien ko para ki kyo? Barabas o Jesus i na paumaw na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”

¹⁸ Iling tan ambal din tak nlanan din na Jesus i paintriga ki kanen ta mga manugdumala tenged nang ta iran na inggit ki Jesus.

¹⁹ Na Pilato gamungko na mag-ukom, may pasugo iya na sawa na ambalen ki kanen, “Dili ka magpasilabet ta nyan na itlaw na ula kabuat ta sala tak natublag a gid anduni tenged ta ake na dagammo parti ki kanen.”

²⁰ Piro, mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gakumbinsi ta mga itlaw na Barabas pilien danen na librien daw Jesus i a sintinsyaan ta kamatayen. ²¹ Gainsa isab Pilato i, “Kino ta darwa na mama liag nyo na librien ko?”

Sabat danen, “Barabas!” ²² Ambal din, “Daw Barabas librien ko, ino buaten ko ki Jesus na paumaw na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?” Sabat danen tanan, “Ilansang kanen an naan ta krus!”‡ ²³ Insa din, “Man-o, ino gid nabuat din an na sala?” Piro, patuduan

* **27:10** Zacarias 11:12-13 † **27:16** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, Jesus Barabas ngaran an ta kriminal na pasambit naan ta birsikulo disi-sais. Jesus Barabas beet ambalen Jesus na bata Abas. ‡ **27:22** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga itlaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi.

pa gid danen iran an na singgit, “Ilansang kanen an naan ta krus!”

²⁴ Na nakita Pilato na ula en kanen an sarang na mabuat pa tak umpisa en maggamo mga itlaw an, gapakamang kanen an ta waig daw naan ta tubangan ta mga itlaw gaugas kanen ta iya na lima[§] daw gambal, “Ula a labet ta kamatayen ta itlaw na i! Inyo nyan en na sabaten!” ²⁵ Sabat ta mga itlaw, “Kami daw ame na mga kabataan manabat ta iya na kamatayen.”

²⁶ Pagsabat ta mga itlaw, palibri din Barabas ya. Gasugo kanen na Jesus i latiguon daw intriga naan ta mga sundalo na maglansang ki Jesus naan ta krus.

*Pagpagayya Ta Mga Sundalo Ki Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)*

²⁷ Padala ta mga sundalo ta gubirnadador Jesus i naan ta iran na kampo na naan ta selled ta sular ta Pretorio na palasyo ta gubirnadador. Patipon danen libot ki Jesus tanan na sundalo ta iran na batalyon na naan dya gakampo. ²⁸ Palubbas danen bayo din an daw pasuutan ta kapa na kulor minog.* ²⁹ Galubid danen ta blagen ta telleken na tanem daw pabuat na kuruna. Pabetang danen naan ta ulo Jesus daw papaibit danen iya na tuo na lima ta baston. Galuod danen an naan ta tubangan din daw papagayyaan na ambal danen, “Mabuay ari ta mga Judio!” ³⁰ Paileban danen kanen i daw pakamang iya an na paibitan na baston daw pukpok naan ta iya na ulo. ³¹ Pagtapos danen ta pagpagayya ki kanen, pakamang danen kapa ya daw pasuutan isab kanen an ta iya na bayo daw padala mwa ta syudad aged ilansang naan ta krus.

*Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)*

³² Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta syudad, nasugat danen mama na taga-Cirene na ngaran din Simon. Papilit danen kanen i na pas-anen krus an na

lansangan ki Jesus. ³³ Pagpas-an din, gapadayon danen ta iran na pagdala ki Jesus asta ta lugar na paumaw na Golgota na beet ambalen Bungyod Balbagol.† ³⁴ Pagabot danen dya, papainem danen Jesus i ta bino na may simbog na pait, piro na natilawan din, dili kanen i miag minem. ³⁵ Palansang danen kanen i naan ta krus daw pagtapos ta paglansang, paulas-ulas danen iya na mga bayo paagi ta paggabot-gabutay. ³⁶ Pagtapos danen ta ulas ta iya na mga bayo, gapungko danen an daw gabantay ki kanen.

³⁷ Naan dapit ta apaw ta ulo Jesus nabatang karatula na naan dya nasulat akusar kuntra ki kanen. Iling ti nasulat ya: YI JESUS, ARI TA MGA JUDIO. ³⁸ Na kanen i palansang naan ta krus, darwa na matakaw palansang man naan ta mga krus. Krus an ta mga matakaw patindeg na isya an naan dapit ta iya na tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.

³⁹ Mga itlaw na galambay dya gatandende gid ta pag-insulto ki Jesus ⁴⁰ na danen an gambal, “Ambal no gubbaen no Balay Ta Dyos daw patindegen isab seled ta tallo adlaw! Daw kaya no iling an tan, luwasen no imo an na kaugalingen! Daw kaon Bata Ta Dyos, manaog ka dyan ta krus yan!”

⁴¹ Iling man tan, Jesus i papagayyaan ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio. ⁴² Ambal danen, “Lagen nyo itlaw na yan! Paluwas din kabui ta duma na mga itlaw, piro iya an na kaugalingen na kabui dili din maluwas. Kanen kon ari ta mga linai Israel! Dapat manaog kanen an dayon anduni alin ta krus aged patian ta kanen an. ⁴³ Gasalig kanen an ta Dyos, lagen ta abi daw Dyos nalipay ki kanen daw luwasen kanen an tak paako din na kanen kon Bata Ta Dyos!”

⁴⁴ Papagayyaan man kanen an ta mga matakaw na pasilutan ta kamatayen duma ki kanen.

§ 27:24 Gaugas Pilato ta iya na lima bilang pamatuod na ula kanen sabaten parti ki Jesus. * 27:28 Pasuutan Jesus an ta minog na kapa aged daw lagen paryo ari tak paakusaran kanen an na gaako na kanen ari ta mga Judio.

† 27:33 Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta itlaw.

Kamatayen Jesus

(*Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30*)

⁴⁵ Na ugto-adlaw en, gadelem bilog na lugar dya asta ta tallo uras. ⁴⁶ Pag-abot ta katapusan ta pangallo na uras na gadelem, gasinggit Jesus i na bakod iya na kagi, “Eli, Eli, lema sabactani?”[‡] na beet ambalen, “Dyos ko, Dyos ko, man-o tak pabay-an a no?”[§]

⁴⁷ Duma na mga itlaw na gatindeg dani ki Jesus kamati ta iya na singgit daw ambal danen, “Paumaw din Elias ya!” ⁴⁸ Isya ki danen gadlagan na mamang ta ispunga. Pasawsaw din ispunga an naan ta agsem na bino daw pabetang din naan ta ugbos ta baston daw padeel naan ta baba Jesus aged na masepsep. ⁴⁹ Duma na mga itlaw gambal, “Largaan nyo nang kanen an. Lagen ta abi daw mabot gid Elias ya daw luwasen kanen an.”

⁵⁰ Gasinggit isab Jesus i na bakod iya na kagi daw patugyan din iya na ispiritu naan ta Dyos daw nabugto iya na ginawa. ⁵¹ Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos dayon nagisi na tenga gid alin ta apaw paebes.* Galinog kalibutan i daw mga darko na bato nabiak. ⁵² Gaabri man mga lebbengan an daw tama na mga itlaw na iya ta Dyos nabannaw. ⁵³ Gagwa danen an naan ta iran na mga lebbengan daw pagtapos ta pagbannaw ki Jesus, giling danen an naan ta Jerusalem na syudad ta Dyos daw tama na mga itlaw kakita ki danen.

⁵⁴ Upisyal ta sundalo daw iya na mga sakep na gabantay ki Jesus, na nabatyagan danen paglinog ya daw nakita danen tanan na natabo, nadlek gid danen an daw gambal, “Matuod gid man! Itlaw na yan Bata Ta Dyos!”

⁵⁵ Tama na mga bai na naan gatindeg ta madyo na gatan-aw ta mga natabo. Danen an mga bai na kakuyog ki Jesus na galin kanen ta Galilea aged magtabang ki

kanen. ⁵⁶ Anen man dya danen i Maria Magdalena, Maria na inay Santiago daw Jose, daw sawa Zebedeo.

Paglebbeng Ki Jesus

(*Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42*)

⁵⁷ May manggaranen na mama na taga-Arimatea na ngaran din Jose. Kanen isya ta mga itlaw na gapati ki Jesus. Na mapon gid en ta yo man na adlaw na Jesus napatay, ⁵⁸ giling Jose i ki Pilato daw galisinsya na kanen mamang ta lawa Jesus. Gasugo Pilato an na iatag naan ki kanen. ⁵⁹ Pakamang Jose lawa ya Jesus naan ta krus daw putuson paagi ta pagblebed ta maalen na tila na lino na bag-o.[†] ⁶⁰ Pabetang din lawa ya Jesus naan ta bag-o din papabuat na lebbengan na bato na palungagan na paryo ta kwiba. Pasaraan din lebbengan an ta bakod na bato na papaligid naan ta gangaan daw galin kanen dya. ⁶¹ Maria Magdalena daw isya pa na Maria anen man dya na gamungko na gatubang naan ta lebbengan.

Pagbantay Naan Ta Lebbengan Jesus

⁶² Ta Adlaw Ta Pagpuay na yon man adlaw na sunod ta adlaw ta pagpripapar, mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo giling naan ki Pilato. ⁶³ Gambal danen ki Pilato, “Pataod na Gubirnadador, may nademdeman kay. Na bui pa yo na bula na itlaw, ambal din na daw mapatay kanen, mabannaw kon kanen ta pangallo na adlaw. ⁶⁴ Miad taan daw pabantayan no iya an na lebbengan asta ta pangallo na adlaw tak basi daw iya an na lawa takawen ta mga tinudluan din daw panugid-sugid man danen naan ta mga itlaw na nabannaw kanen ya. Daw iling tan matabo, mas lain pa gid uryan an na panluko danen kaysa ta una ya na kanen gambal na kanen kon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” ⁶⁵ Ambal Pilato, “Sigi, magdala kaw ta mga sundalo

[‡] **27:46** Alin ta linggwai na Hebreo paambal ya Jesus na Eli, Eli. Naan ta pila na mga kupya ta libro Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego pasulat danen Eloi, Eloi tak iling tan naan ta Aramaic na linggwai. **§ 27:46** Mga Salmo 22:1 * **27:51** Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primero na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadasen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. [†] **27:59** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggud ta tila na ramie daw tila na kuton.

daw kyo nang en bala na magpabantay ta usto ta lebbengan ya tak kyo nalam daw ino dapat buaten.”⁶⁶ Pag-ambal Pilato, mga Pariseo daw mga manugdumala na mga pari giling naan ta lebbengan duma ta mga sundalo. Pabetangan danen ta tanda bato ya na sara aged mlaman daw may galigid ta bato ya. Papabantayan man danen ta mga sundalo lebbengan ya.

28

Pagbannaw Ki Jesus

(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Lambay en Adlaw Ta Pagpuay. Pagsen nang nang pa ta adlaw naan ta una na adlaw ta duminggo,* Maria Magdalena i daw isya pa na Maria giling naan ta lebbengan Jesus aged bistaan. ² Gulpi nang galinog ta biskeg tak may angil na gabot alin ta langit na papadala ta Ginuo Dyos. Giling kanen an naan ta lebbengan daw paligid din bato ya na sara daw naan kanen dya gapungko. ³ Iya an na sura sikad silaw na paryo ta kilat daw iya an na bayo sikad gid puti. ⁴ Pagkita ta mga gwardya na naan man dya, gakereg danen ta subla na kaadlek daw natumba na paryo danen an mga patay.

⁵ Gambal angil an naan ta mga bai, “Dili kaw madlek. Nlaman ko na papangita nyo Jesus ya na nalansang naan ta krus. ⁶ Ula di en. Paryo ta iya na naambal, kanen ya pabannaw en ta Dyos. Marani kaw di daw lagen nyo nabetangan ta iya na lawa. ⁷ Miling kaw dayon naan ta iya na mga tinudluan daw sugiran nyo danen ya na kanen pabannaw en ta Dyos daw gauna kanen ya ki danen naan ta Galilea. Naan danen dya makita kanen ya. Ta, pasugid ko en iya na tugon para ki kyo.”

⁸ Gadali-dali ta pag-alin mga bai ya naan ta lebbengan na may kaadlek, piro bakod iran na kalipay. Gadlagan danen an munta ta mga tinudluan aged magsugid. ⁹ Na gadlagan danen i, nali nang, gasugat Jesus i ki danen daw magbugno. Gaprani danen

an ki kanen daw magluod na gadapa daw mibit naan ta iya na batiis ta pagdayaw ki kanen. ¹⁰ Gambal Jesus i ki danen, “Dili kaw madlek. Manaw kaw daw sugiran nyo ake na mga tinudluan na yon man mga pakabig ko na ake na mga utod na miling danen an naan ta Galilea daw naan kay dya magkitaay.”

Sugid Ta Mga Gwardya

¹¹ Na gapadayon mga bai ya munta naan ta mga tinudluan Jesus, duma an na mga sundalo na gagwardya naan ta lebbengan gabalik naan ta syudad. Pasugid danen naan ta mga manugdumala na mga pari tanan ya na natabo na nakita danen naan ta lebbengan. ¹² Tenged ta sugid ta mga sundalo, gasapol daw gasugtanay mga manugdumala an na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio daw ino iran na buaten. Pabayaran danen mga sundalo an ta bakod na kantidad daw ¹³ pasugo danen, “Ibalita nyo ta mga itaw na mintras gatunuga kaw kabii kilem, giling dya mga tinudluan ya Jesus daw patakaw danen iya ya na lawa naan ta lebbengan. ¹⁴ Daw mabalitaan ta gubirador na lawa ya patakaw, dili kaw magpalibeg tak kami nang en bala ki kanen aged mapati kanen an na ula kaw labet.” ¹⁵ Pabaton dayon ta mga gwardya kwarta ya daw patuman danen pasugo ya ki danen. Gani, alin sa asta anduni, iling tan isturya ya na napalapta naan ta mga Judio.

Pagkitaay Jesus Daw Mga Apustulis

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

¹⁶ Unsi ya na apustulis giling naan ta isya na bukid ta Galilea na paambal Jesus na ilingan danen. ¹⁷ Na nakita danen Jesus i, galuod danen ta pagdayaw ki kanen bisan na duma an ki danen gadua-dua pa. ¹⁸ Gaprani Jesus i ki danen daw gambal, “Naatag en ta ake na Amay ki yaken tanan na uturidad na magdumala ta tanan na naan ta langit daw naan ta kalibutan.

* **28:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpito na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

¹⁹ Gasugo a ki kyo na ilingan nyo daw tudluan mga ittaw naan ta bilog na kalibutan aged danen an magsunod man ta ake na natudlo. Iling tan buaten nyo paagi ta pagbautismo nyo ki danen ta ngaran ta Dyos Amay, Dyos Anak, daw Dyos Ispiritu Santo ²⁰ daw paagi man ta pagtudlo nyo ki danen na magtuman danen ta tanan na pasugo ko ki kyo. Demdemen nyo gid na ta tanan na uras yaken i duma ki kyo asta ta katapusan ta yi na timpo.”†

---

† **28:20** Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

**Miad Na Balita
Na Pasugid
Marcos
Pauna Na Mga Ambal
Parti Ta Yi Na Libro Na
Marcos**

Yi na libro pangarwa ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na gatuman kanen ta liag ta Dyos daw may uturidad kanen na alin ta Dyos.

Naan ta yi na libro nasulat man parti ki Juan na manugbautismo na napili ta Dyos aged iwali din naan ta mga itlaw na dapat magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, Jesus ya galibot naan ta Galilea daw Judea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gapaayad kanen an ta mga itlaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.

Tama na isturya naan ta yi na libro parti ta pagpaayad Jesus ta mga itlaw na may masakit daw duma pa na katingalaan na buat din. Paagi ta mga nasulat parti ta mga buat din na katingalaan mlaman ta na kanen an may bakod na gaem na alin ta Dyos. Mga gapanguna ta mga Judio parti ta iran na riliyon paryo ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo parti ta Mga Sinulat Moises, ula danen gabaton ta patudlo Jesus daw ula man gapati na kanen an papadala ta Dyos. Pakontra gid danen kanen an. Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta mga natabo ki Jesus naan ta Jerusalem seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta

paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Marcos

1. Pagwali Juan na manugbautismo (1:1-8)
2. Pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen (1:9-13)
3. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga itlaw na naan kanen ta Galilea (1:14 - 9:50)
4. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (10:1-52)
5. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (11:1 - 15:47)
6. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (16:1-8)
7. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan (16:9-20)

Umpisa Ta Miad Na Balita

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Yi sinulat parti ta kaumpisaan ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo na Bata Ta Dyos. ² Umpisa miad i na balita paryo gid ta ambal ta Dyos na nasulat Isaias na prupita anay pa sa. Yi ambal ta Dyos,

“Ipadala ko una ki kaon ake na manugsugid aged ipriparar din agian ta imo na pag-abot.”*

³ Kanen “ittaw naan ta lugar na ula kabalayan

na galaygay na bakod iya na kagi.

Ambal din ta mga itlaw,

‘Ipriparar nyo agian an para ta pag-abot ta Ginuo.

Tadlengen nyo dalan an na agian din!’ †

⁴ Natuman sinulat Isaias na giling Juan naan ta lugar na ula kabalayan daw naan dya gawali ta mga itlaw na danen an kinanglan magnelsel daw dilian iran an na mga sala para patawaren danen an ta Dyos. Pawali din man na dapat na pamaturan danen iran na pagnelsel paagi ta pagpabautismo naan ki kanen. ⁵ Sikad tama

* 1:2 Malakias 3:1 † 1:3 Isaias 40:3 Naan ta Marcos 1:3 itlaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi beet ambalen Juan na manugbautismo daw agian an beet ambalen mga itlaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo.

na mga itlaw giling ki kanen alin ta syudad Jerusalem daw duma pa na mga banwa ta bilog na prubinsya Judea. Gaamin danen an ta iran na mga sala daw pabautismuan din danen an naan ta Suba Jordan.

⁶ Juan i gabayo ta mga nauman alin ta belbel ta kamilyo daw iya an na bakles buat alin ta langgit ta ayep. Pagkaan din an mga apan-apan daw deges ta putyukan. †
⁷ Iling ti pawali din man naan ta mga itlaw, “May mabot sunod ki yaken na mas datas iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin na magdemel na magbadbad ta igot ta iya na sandal tak datas gid iya na katengdanan. §
⁸ Yaken gabautismo ki kyo paagi nang ta waig, piro kanen ya a magbautismo ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo.”

*Pagbautismo Daw Pagtintar Ki Jesus
(Mateo 3:13–4:11; Lucas 3:21–22; 4:1–13)*

⁹ Ta yon man na timpo na tama na mga itlaw gapabautismo ki Juan, galin Jesus i ta banwa Nazaret na sakep ta Galilea daw miling ki Juan. Pabautismuan kanen i Juan naan ta Suba Jordan. ¹⁰ Na nabautismuan en Jesus i daw gatakas kanen ta waig, dayon gabukas langit an daw Dyos Ispiritu Santo an gapababa naan ki kanen paryo ta salampati. ¹¹ May namatian na gambal na naan ta langit, “Kaon ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kaon.”

¹² Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus, dayon kanen i padala ta Dyos Ispiritu Santo na miling naan ta lugar na ula kabalayan. ¹³ Naan dya gatinir kanen i ta kwarinta na adlaw daw patintar kanen i Satanas. May anen man dya mapintas na mga ayep, piro paasikaso kanen i ta mga angil.

*Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan
(Mateo 4:12–22; Lucas 4:14–15; 5:1–11)*

† **1:6** Pasuot Juan na bayo paryas man ta pasuot ta mga prupita anay pa sa na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Sikad simpli iya na bayo daw pagkaan. Ta timpo Juan, belbel ta kamilyo pabuat na benang daw paimo na tila. Bayo na buat ta tila na alin ta belbel ta kamilyo pasuot ta mga imol. § **1:7** Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay. * **1:15** Pwidi nyo mabasa parti ta pagdumala ta Dyos naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:16** Pwidi nyo mabasa parti ta Dagat Galilea naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:22** Pwidi nyo mabasa parti ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

¹⁴ Napriso Juan ya na manugbautismo daw giling dayon Jesus i naan ta Galilea daw gawali ta miad na balita na alin ta Dyos. ¹⁵ Ambal din, “Abot en uras na naan ta plano ta Dyos. Anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos!* Magnysel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala daw magpati ta miad na balita.”

¹⁶ Na gapanaw Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea, † nakita din mag-utod na mananagat na Simon daw Andres na danen an galaya. ¹⁷ Gambal Jesus i ki danen, “Muyog kaw ki yaken aged imuon ta kyo na ake na mga tinudluan. Paryo ta ubra nyo na kyo yan mananagat ta sidda yon man imuon ta kyo na mananagat ta mga itlaw tak tudluan ta kyo na maglaygay ta mga itlaw na magpasakep danen ta pagdumala ta Dyos.” ¹⁸ Pag-ambal Jesus, pabilin dayon danen iran ya na mga laya daw gakuyog ki kanen.

¹⁹ Gapadayon Jesus ta pagpanaw naan ta kilid ta dagat daw naan ta unaan nakita din mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo. Naan danen an ta iran na buti na gapuna danen an ta iran na pukot. ²⁰ Paumaw Jesus danen an daw padilian dayon danen iran na amay naan ta buti duma ta mga itlaw na pasuulan daw gakuyog danen an ki Jesus.

*Itlaw Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Lucas 4:31–37)*

²¹ Jesus i daw iya an na mga tinudluan giling naan ta banwa na Capernaum. Naan ta Adlaw Ta Pagpuay, gaselled kanen i naan ta balay tipunan daw gatudlo ta mga itlaw dya. ²² Gatingala gid mga itlaw ya ta iya na panudluon tak kanen an gatudlo alin ta iya gid na alam. Dili kanen an paryo ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises † tak patudlo danen naan nang alin

ta alam ta duma na itlaw. ²³ Naan man ta balay tipunan may mama na naseddepan ta malain na ispiritu na gasinggit, ²⁴ “Jesus na taga-Nazaret, man-o tak anen ka di? Giling ka di taan aged silutan kay? Kala ta kaw daw kino ka! Kaon yan alin gid ta Dyos!”

²⁵ Paay Jesus malain ya na ispiritu, “Sagbak! Mwa ka dyan ki kanen!” ²⁶ Pag-ambal din, itlaw ya gapegepeg tenged ta malain na ispiritu daw ispiritu ya gasinggit na gagwa naan ta itlaw.

²⁷ Pagkita ta mga itlaw dya na napagwa Jesus malain ya na ispiritu, gatingala gid danen an daw gainsaay, “Uy! Ino taan ni? Bag-o gid na panudluon! May uturidad kanen an na bisan mga malain na ispiritu gatuman ki kanen. Na pasugo din danen an na maggwa, dayon man tuman!”

²⁸ Dasig paglapta naan ta bilog na Galilea balita an parti ta mga nabuat Jesus.

*Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Itlaw
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)*

²⁹ Jesus i galin ta balay tipunan duma ki Simon daw Andres na miling naan ta balay danen Simon. Gakuyog man Santiago daw Juan.

³⁰ Naan ta balay Simon, pasugiran dayon Jesus i ta mga itlaw dya na ugwangan Simon na bai ganegga tak nadangga. ³¹ Papranian Jesus kanen an daw paibitan naan ta lima daw bangunon. Gapuas dayon iya na dangga daw gaimes kanen an ta pagkaan para ki danen Jesus.

³² Na mapon en na pasalep adlaw an, padala naan ki Jesus tanan na mga itlaw na may masakit naan ta banwa na iran Simon daw mga naseddepan ta malain na mga ispiritu. ³³ Tama gid na mga itlaw gatipon naan ta tubangan ta balay ya na paryo naan dya bilog na banwa. ³⁴ Paayad Jesus tama na mga itlaw ta iran na mga masakit daw papagwa din man tama na malain na ispiritu na naan ta mga itlaw. Paay din na dili mag-ambal mga malain an na ispiritu tak nlanan danen daw kino kanen an.

*Pagwali Jesus Naan Ta Galilea
(Lucas 4:42-44)*

³⁵ Na mapit-madlaw, gabangon Jesus i daw miling naan ta lugar na ula kabalayan daw mangamuyo. ³⁶ Simon i daw iya na mga duma gangita ki Jesus. ³⁷ Pagkita danen ki kanen, gambal danen, “Tama gangita ki kaon!” ³⁸ Piro, ambal din, “Miling ki naan ta mga banwa na dani nang aged magsugid ta miad na balita naan ta mga itlaw tak iling tan ake na tuyo ta pag-iling naan ta mga banwa.”

³⁹ Tenged iling tan ambal Jesus, galibot kanen an ta bilog na Galilea. Naan ta mga balay tipunan ta mga Judio gasugid kanen ta miad na balita. Gapagwa man kanen an ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.

*Mama Na May Segeng Na Masakit Ta
Langgit
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)*

⁴⁰ May gaprani ki Jesus na mama na may segeng na masakit ta langgit. Galuod kanen an daw gapakiluoy, “Daw gusto no, mapaayad a no ta ake na masakit.” ⁴¹ Naluoy gid Jesus i daw pabitan din mama an daw ambal din, “Gusto ko! Mayad ka!” ⁴² Pag-ambal Jesus, nakamang dayon masakit ta langgit ta mama an daw naayad en.

⁴³ Pagpaayad Jesus ta mama, papanaw din dayon ⁴⁴ na paambalan gid, “Dili ka mugid naan ta bisan kino parti ta ake na pagpaayad ki kaon. Magdiritso ka nang naan ta pari daw magpatan-aw na nayad ka en. Magdala ka man ta alad na igo ta sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga napaayad alin ta segeng na masakit ta langgit aged may pamatuod ka naan ta mga itlaw na nayad ka en.” ⁴⁵ Piro, gapanaw mama ya daw bisan indi kanen punta palapta din balita na paayad Jesus kanen ya. Tenged ta pagsugid ta mama ya, Jesus i dili en kaselled ta maskin indi na banwa na kanen i makita ta tama na mga itlaw tak tama magtipon ki kanen. Naan nang en kanen ta gwa ta mga banwa naan ta mga lugar na ula kabalayan. Piro, sigi man gyapon iling mga itlaw an naan ki kanen alin ta lain-lain na mga lugar.

2

Mama Na Dili Kapanaw (Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i gabalik daw melled naan ta Capernaum. Galapta balita na naan en kanen i ta ulian din na balay. ² Sikad tama na mga itlaw gatipon dya. Ula en pwistuan duma an bisan naan ta gwa ta gangaan. Na gatudlo Jesus i ki danen parti ta ambal ta Dyos, ³ may giling dya na appat na itlaw. Patuwangan danen isya na mama na dili kapanaw. ⁴ Tenged ta katamaen ta mga itlaw, dili danen an kaprani naan ki Jesus. Gapanaik danen an naan ta apaw ta atep ta balay daw pabusluan danen na usoy naan ta patindegan Jesus.* Pagbuslo danen ta atep, naan dya danen patunton mama ya na ganegga ta iya na neggaan. ⁵ Na nakita Jesus na danen an gasalig gid ki kanen na mapaayad din mama an, gambal kanen i ta mama an, “Tong, napatawad en imo an na mga sala.”

⁶ May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gamungko dya daw gambal ta iran na kaugalingen, ⁷ “Man-o tak gambal kanen an ta iling tan? Iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos! Ula duma na makapatawad ta mga sala daw dili, Dyos nang!”

⁸ Piro, nlanan Jesus na gaisip danen an ta iling tan daw dayon paambalan din, “Man-o tak gaisip kaw ta iling tan? ⁹ Indi ta darwa na i mas dali nang buaten ko naan ta yi na mama na dili kapanaw? Ambalen ko na napatawad en iya na mga sala, o ambalen ko na kanen an mangon daw mangel din iya na neggaan daw manaw? Simpri darwa i paryas nang na dali buaten tak iling an tan mabuat paagi nang ta gaem daw uturidad ta Dyos. ¹⁰ Pamatuuran ko ki kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan† may uturidad naan ta

kalibutan i na magpatawad ta mga sala.” ¹¹ Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, “Gasugo a ki kaon, mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli.”

¹² Naan ta tubangan ta tanan na mga itlaw, gabangon mama an daw pabitbit din dayon iya na neggaan daw mwa. Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos. Ambal danen, “Ula kay pa kakita na paryo ti!”

Pag-umaw Jesus Ki Levi Na Muyog Ki Kanen (Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³ Giling isab Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga itlaw giling ki kanen daw patudluan din danen an. ¹⁴ Na natapos en Jesus ta pagtudlo, gapanaw kanen i daw nakita din isya na manugsukot ta buis na ngaran din Levi na bata Alfeo. Gamungko Levi i naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus i ki kanen, “Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan.” Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Levi i daw muyog.

¹⁵ Na Jesus i gakaan naan ta balay Levi, iya na mga tinudluan gakaan duma ki kanen. Gakaan man duma ki danen Jesus tama na mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw‡ tak tama na mga itlaw na iling tan gakuyog ki kanen. ¹⁶ May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na mimbrow man ta grupo ta mga Pariseo§ na kakita na Jesus i gakaan duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw. Gainsa danen an ta mga tinudluan Jesus, “Man-o tak gakaan kanen an duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw?”

¹⁷ Na namatian Jesus insa ya danen, sabat din, “Mga itlaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga itlaw an a na may masakit, danen gakinanglan

* **2:4** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Nauman atep an ta mga plapa daw natakleban ta lunang. † **2:10** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **2:15** Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga itlaw. Pwidi nyo mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **2:16** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

ta duktor. Nyan na ula a giling di para manggat ta mga itlaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para manggat ta mga itlaw na makasasala aged mag-sunod danen an ki yaken.”

*Insa Parti Ta Pagpwasa
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)*

¹⁸ Mga tinudluan Juan na manug-bautismo daw mga Pariseo man, pirmi danen gapwasa. May mga itlaw na giling ki Jesus daw minsa ki kanen, “Man-o tak mga tinudluan Juan daw mga tinudluan man ta mga Pariseo gapwasa, piro imo an a, ula danen gapwasa?” ¹⁹ Gasabat Jesus i, “Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an magpwasa mintras mama na bag-o nang kasal anen pa don duma ki danen! Daw kanen duma pa ki danen, dili danen magpwasa!” ²⁰ Piro, mabot adlaw na kanen an kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magpwasa.”*

²¹ Gambal pa Jesus i, “Ula bisan kino na gatupak ta bag-o na tila na ula pa nabunaki naan ta daan na bayo. Daw iling tan buaten din, mag-itad tinai ya naan ta bayo daw magbakod pa gid gisi an ta bayo tenged gakeddet tupak ya. ²² Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na ugsakan na langgit na ula en gainat.† Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Masayang bino daw ugsakan man. Dapat bag-o buat na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa.”‡

*Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)*

²³ Ta Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na

triguan. Na gaagi dya danen an, mga tinudluan din gaugot ta pila na mga passi ta trigo aged kan-enen. ²⁴ May mga Pariseo na gambal ki Jesus, “Lagen no ubra ta imo na mga tinudluan. Man-o tak gabuat danen an ta iling sa na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay?”§

²⁵⁻²⁶ Sabat Jesus, “Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David naan ta timpo Abiatar na pinakadatas na manugdumala ta mga pari na nletem gid David ya daw iya na mga duma tak ula makaan! Giling David ya naan ta balay ta Dyos daw gakaan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises.”*

²⁷ Gambal pa Jesus i ki danen, “Adlaw Ta Pagpuay pabuat ta Dyos para ta kayaran ta mga itlaw. Mga itlaw an ula pabuat ta Dyos para ta Adlaw Ta Pagpuay. ²⁸ Gani, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten maskin naan ta Adlaw Ta Pagpuay.”

3

*Mama Na Lima Din An Kimay
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)*

¹ Na gaselled isab Jesus i naan ta balay tipunan, naan dya may mama na isya din an na lima kimay. ² Naan man dya pila na mga itlaw na gapanilag gid ki Jesus daw ayaren din mama an naan ta Adlaw Ta Pagpuay tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran. ³ Gambal Jesus i ta mama na lima din an kimay, “Mindeg ka daw mubang naan ta mga itlaw.” ⁴ Pag-ambal Jesus ta mama ya, gainsa kanen naan ta mga itlaw, “Naan ta Mga Sinulat

* **2:20** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen. † **2:22** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding. ‡ **2:22** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo

Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an. § **2:24** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani. *

2:25-26 Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos.

Moises, ino patugot na buaten ta naan ta Adlaw Ta Pagpuay? Indi ti: Magbuat ki ta miad, magbuat ki ta malain? Magluwas ki ta mga itlaw, magpatay ki ta mga itlaw?” Pag-ambal din, ula gid may gasabat ki kanen. ⁵ Patan-aw din danen an na naan ta iya na palibot na may kagilek kanen an. Galain beet din an tak dessen iran na tagipusuon. Ambal din ta mama ya, “Untayen no imo na lima na kimay.” Dayon, pauntay ta mama iya na lima daw nayad en. ⁶ Galin dya dayon mga Pariseo daw gasapol danen an дума ta mga itlaw na gasunod ki Herodes* daw ino paagi na Jesus an ipapatay danen.

Sikad Tama Na Mga Itlaw Na Gasunod Ki Jesus

⁷ Gapanaw Jesus i daw iya na mga tinudluan na miling naan ta kilid ta Dagat Galilea. Gasunod man ki danen sikad tama na mga itlaw na naan galin ta Galilea daw Judea. ⁸ Tama man na mga itlaw naan galin ta Jerusalem, lugar na Idumea, liyo ta Suba Jordan daw mga lugar na dani ta mga banwa na Tiro daw Sidon tak nabalitaan danen parti ta mga pabuat Jesus. ⁹ Tenged sikad tama na mga itlaw dya, pasugo Jesus iya an na mga tinudluan na mag-anda ta isya na buti aged daw magginetek gid man mga itlaw, may masakayan kanen an. ¹⁰ Tenged na tama en napaayad din, mga itlaw na may masakit na naan dya gasalet gid naan ta mga itlaw aged magtandeg nang danen ki kanen. ¹¹ Naan man dya, na nakita Jesus i ta mga malain na ispiritu, mga itlaw na naseddepan danen gadapa naan ta tubangan din daw gasinggit mga malain na ispiritu, “Kaon Bata Ta Dyos!” ¹² Paambalan din gid mga malain na ispiritu na dili mugid naan ta mga itlaw daw kino kanen an.

Pagpili Jesus Ta Dusi Na Apustulis (Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³ Gatukad Jesus i naan ta isya na bukid na patipon din mga liag din an na pakuyugon. ¹⁴ Naan dya, patagan din ta katengdanan na paumaw na apustulis dusi an

na pakuyog din aged magduma ki kanen daw ipadala din man na magwali parti ta pagdumala ta Dyos. ¹⁵ Patagan din man danen an ta uturidad na magpagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga itlaw.

¹⁶ Yi dusi na napili din: Simon na pangaranan din na Pedro, ¹⁷ mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo na danen an pangaranan din man na Boanerges na beet ambalen mga bata ta dageeb. ¹⁸ Napili din man danen Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago na bata Alfeo, Tadeo, Simon na Makabanwa ¹⁹ daw Judas Iscariote† na ta uryan magtraydor ki kanen.

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰ Na guli en Jesus i, gagnetek isab sikad tama na mga itlaw, ino pa ula en kanen timpo na maan daw iya na mga tinudluan. ²¹ Na namatian ta iya na pamilya na ula kanen timpo maan, giling danen an dya aged kamangen kanen i tak gambal danen na kanen ula en naan ta igo na isip.

²² May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan galin ta Jerusalem na gambal, “Naseddepan kanen an Satanas na pangulo ta mga malain na ispiritu. Yon man na napagwa din mga malain na ispiritu paagi ta gaem na alin ki Satanas.”

²³ Paumaw Jesus mga itlaw an na marani ki kanen. Gaisturya kanen i ki danen paagi ta isya na alimbawa, “Ino pagpagwa Satanas ta paryo din man na Satanas? ²⁴ Daw mga sinakepan ta isya na kaarian magkuntraay, iran na kaarian dili magpadayon. ²⁵ Iling man tan isya na panimalay. Daw mga itlaw na naan ta isya na panimalay magkuntraay, magubba man iran an na pamilya. ²⁶ Daw kuntraen Satanas iya an na kaugalingen na yon man kanen daw iya an na mga sinakepan magbelagay, dili magpadayon iya an na pagdumala. Mapirdi gid kanen an. ²⁷ Daw may itlaw na liag melled daw mamang ta mga pagkabetang naan ta balay ta iseg na itlaw,

* **3:6** Mga itlaw na gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio. † **3:19** Iscariote i dili apilyido Judas. Iscariote beet ambalen taga-Keriot tak Keriot banwa na alinan din.

impusibli na kaselled kanen an daw dili din anay magapos iseg ya na itlaw. Daw nagapos en, sigurado gid na makamang din en mga pagkabetang naan ta balay.†
 28 Iling man tan na sarang ko pagwaen mga malain na ispiritu. Sugiran ta kyo na tanan na sala ta mga itlaw daw mga ambal danen na malain na kuntra ta Dyos mapatawad pa. 29 Piro, daw kino mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili kanen an mapatawad. Iling tan na sala, dala-dala din ta ula katapusan.”

30 Paambal Jesus iling tan tak ambal ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na kanen i naseddepan ta malain na ispiritu.

Mga Kauturan Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Na gatudlo Jesus i ta mga itlaw, gabot iya na mga utod na mama daw iya na inay. Gatindog danen an naan ta gwa daw papaumaw danen Jesus i. 32 Tama na mga itlaw gamungko palibot ki kanen daw isya ki danen gasugid, “Naan ta gwa imo ya na inay daw mga utod na gangita ki kaon.”

33 Gainsa Jesus i, “Kino ake an na inay daw mga utod?”

34 Pag-insa din, gatan-aw kanen an naan ta mga itlaw na gamungko palibot ki kanen daw ambal din pa ki danen, “Kyo yan pabilang ko na ake na inay daw mga utod 35 tak daw kino gasunod ta kabebet-en ta Dyos, danen pabilang ko na ake na mga utod daw inay.”

4

Mangunguma Na Gasabwag

(Mateo 13:1-23; Lucas 8:4-15)

1 Gatudlo isab Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga itlaw giling dya daw gatipon naan ki kanen. Tenged sikad tama itlaw, gasakay kanen i naan ta buti na gapundo daw mungko. Mga itlaw an a, naan danen ta kilid ta dagat. 2 Tama iya na patudlo ki danen paagi ta mga paanggid na isturya. Ta iya na pagtudlo ki danen iling ti ambal din, 3 “Mamati kaw! May mangunguma na giling ta iya na uma aged magsabwag

ta binni. 4 Ta iya na pagsabwag, may mga binni na katupa naan ta dalan. Mga yupan gaprani daw mga binni an ubos danen ta tuktok. 5 Duma an na binni katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak. Tenged tappaw nang, ula nang lugay nanlisok en mga binni an. 6 Na ugto-adlaw en, galayeng daw gakeseg tak babaw nang mga gamot an. 7 Duma man an na binni katupa naan ta basak na natubuan ta mga telleken na lamunon. Na gatubo en mga lamunon, nalemmes mga binni ya na gatubo. Gani, ula namunga. 8 Piro, duma pa gid na binni katupa naan ta dayad na basak daw gatubo, gabakod daw namunga. May bunga na gapungpong ta trinta na passi, may anen man sisinta daw may anen pa man isya gatos.” 9 Gambal pa Jesus i, “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

10 Na Jesus nang en daw dusi na apustulis daw duma pa na gakuyog ki kanen, gainsa danen ki kanen parti ta mga paanggid din na isturya. 11 Gambal kanen i, “Kyo na mga tinudluan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo na mlaman nyo mga ula din pasugira anay pa sa na parti ta iya na pagdumala. Piro, duma na mga itlaw natudluan parti ta iya na pagdumala paagi nang ta mga paanggid na isturya 12 aged, ‘maski tan-awen pa danen ta miad ake na mga buat,

dili man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen, maski matian pa danen ta miad ake na mga itudlo,

dili man gyapon kaintindi tak daw kaintindi danen an,

magnelsel ta iran na mga sala daw marani ta Dyos daw patawaren din danen an.

Piro, dili gid miag danen an na mag-nelsel.’”*

13 Gambal pa Jesus i ki danen, “Daw ula nyo naintindii paanggid an na isturya parti ta mangunguma, dili nyo man maintindian duma pa na mga paanggid. 14 Yi beet ambalen ta paanggid an: Binni

† 3:27 Naan ta paanggid na paisturya Jesus iseg na itlaw beet ambalen Satanas. Itlaw na gagapos ta iseg na itlaw beet ambalen Jesus. * 4:12 Isaias 6:9-10

na pasabwag ta mangunguma, yon tudlo na parti ta ambal ta Dyos. ¹⁵ Mga binni na katupa naan ta dalan paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw, piro gabot dayon Satanas daw pakamang din naan ta iran na isip patudlo ya ki danen. ¹⁶ Mga binni na katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw pabaton dayon na may kalipay, ¹⁷ piro iran na pagpati dili terek ta iran na nakem. Paryo danen ta tanem na mga gamot an babaw nang. Gani, ula nang lugay iran na pagpati. Na gabot mga prublima daw papangabot danen ta mga gakontra ki danen tenged ta iran na pagpati ta tudlo ya, patalikuran danen dayon iran na pagpati. ¹⁸ Mga binni na katupa naan ta natubuan ta mga telleken na lamunon paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw, ¹⁹ piro nalipatan danen tudlo ya tenged gapalibeg danen parti ta pangabui, gangabot na magmanggaranen daw subla na andem ta duma na mga betang. Ula en pulos iran na pagpati tak ula resulta na paryo danen an ta tanem na ula gabunga. ²⁰ Mga binni na katupa naan ta dayad na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw papatian man danen daw may dayad na resulta iran na pagpati. Danen an paryo ta tanem na gapungpong ta bunga na may trinta na passi, may sisinta daw may anen man isya gatos.”

Lampraan Naan Ta Tungtungan
(Lucas 8:16-18)

²¹ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, “Di’ ba daw mga itlaw magtutod ta lampraan daw dleen naan ta iran na kwarto, dili danen takleban ta gantangan? Dili man danen ibetang naan ta dalem ta kattri! Simpri ibetang danen naan ta tungtungan ta ilaw. ²² Iling tan ake an na panudluon tak ula may patago na dili magwa. Ula man may pasikrito na dili mlaman ta tanan. ²³ Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

²⁴ Gambal pa gid kanen an, “Matian nyo gid ambal ko i. Daw magprusigir kaw na maintindian ta miad ake na mga patudlo, maintindian nyo gid ta miad daw dugangan pa gid ta Dyos inyo na pagintindi. ²⁵ Iling tan dapat buaten nyo tak daw kino kaintindi daw gapati ta ake na mga patudlo parti ta pagdumala ta Dyos, dugangan pa gid ta Dyos iya an na pagintindi. Piro, daw kino ula gapati, bawian pa ta Dyos kanen an daw ino na naintindian din parti ta pagdumala ta Dyos.”

Binni Na Gatubo

²⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, “Pagdumala ta Dyos paryo ta matabo daw isya na itlaw magsabwag ta binni naan ta iya na uma. ²⁷ Adlaw kilem, bugtaw man kanen an daw gatunuga, mga binni an nanlisok daw gatubo maskin ula din naintindii daw ino na pagtubo. ²⁸ Naan ta basak tanan na kinanglan ta tanem aged magtubo. Una, puon an gadaon, sunod gauway daw ta uryan may tinggas na mga bunga. ²⁹ Daw inog en, miling dayon tag-iya naan ta uma daw magdala ta panggapas tak uras en na anien.”

Binni Na Mustasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

³⁰ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Indi ta pakumparar pagdumala an ta Dyos? Ino na paanggid ate na gamiten aged masaysay pagdumala din an? ³¹ Pagdumala din an paryo ta natabo ta binni na mustasa† na patanem ta isya na itlaw naan ta iya na uma. Yi na binni pinakatise ta tanan na binni. ³² Piro, na natanem en, gatubo daw gabakod na mas pa bakod kaysa ta tanan na tanem na gulay daw gabaal gid mga sanga na bisan mga yupan an gapasilong daw gasalag naan ta iya na mga sanga.”

³³ Tama pa gid na paanggid na iling tan na pagamit Jesus ta iya na pagtudlo ta mga itlaw parti ta pagdumala ta Dyos. Patudlo din nang ki danen sarang an danen maintindian. ³⁴ Ula kanen gatudlo ki

† 4:31 Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy. Ula pagulay, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa.

danen daw dili, paagi nang ta mga paanggid. Piro, daw kanen nang en daw iya na mga tinudluan, pasaysay din ki danen daw ino beet ambalen ta mga paanggid.

*Pagpauntat Jesus Ta Unos
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)*

³⁵ Na semsem en ta yon man na adlaw na gaisturya Jesus i ta mga paanggid naan ta iya na mga tinudluan, gambal kanen ki danen, “Mos! Makted ki naan ta liyo.”

³⁶ Padilian danen tama ya na mga itlaw na gatipon dya daw gasakay danen an naan ta buti na naan dya en Jesus i. Galarga danen duma ki Jesus daw pila man na mga itlaw na kasakay naan ta duma na mga buti. ³⁷ Na galakted danen an, nali nang gasampi pelles na angin. Sigi gid taklap baled an daw tise nang nasanapan buti an.

³⁸ Jesus i gatunuga naan ta ulin na may palunan kanen. Papukaw kanen i ta iya na mga tinudluan daw ambal danen, “Mistro, ula nang ki kaon na maledang ki?”

³⁹ Pag-ambal danen, gabangon kanen daw pauntat din angin an daw pamanduan din baled an, “Maglinaw daw maglineng!” Dayon, gauntat biskeg na angin daw sikad kalmada. ⁴⁰ Gambal kanen i ki danen, “Man-o tak nadlek kaw? Ula kaw gid pagsalig ki yaken?”

⁴¹ Nadlek gid danen an na paryo dili mapati ta iran na nakita. Gambal danen an, “Ino taan klasi na itlaw ni? Bisan angin an daw baled gatuman ki kanen!”

5

Mama Na Naseddepan Ta Linibo Na Malain Na Ispiritu

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

¹ Gapadayon Jesus i daw iya na mga tinudluan ta iran na paglakted daw gabot naan ta liyo Dagat Galilea naan ta lugar ta mga Gerasano.* ² Pagkawas Jesus naan ta buti, may gasugat dayon ki kanen na mama na naan galin ta patyo. Mama an naseddepan ta malain na ispiritu ³ daw pirmi kanen an gatinir naan ta patyo. Dili man en kanen magapos bisan kadinaan pa

⁴ tak tama en na bisis na pagapos iya an na batiis daw lima, piro pabugto din nang mga kadina an naan ta iya na lima daw pagubba din pusas an naan ta iya na batiis. Bisan kino dili kapegeng ki kanen. ⁵ Adlaw kilem bisan indi kanen, naan ta patyo daw naan man ta mga bukid, pirmi kanen an gasinggit daw paninaan din iya an na lawa ta mga bato.

⁶ Na nabantaw din Jesus i, gadlagan kanen an daw galuod naan ta atubangan Jesus. ⁷ Gasinggit kanen an, “Jesus! Kaon na Bata ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Man-o tak anen ka di? Gapakiluoy a ki kaon paagi ta ngaran ta Dyos na dili a no sakiten.”

⁸ Iling tan ambal ta mama an tak bag-o nang paambalan Jesus, “Kaon na malain na ispiritu, maggwa ka ta mama na i.”

⁹ Painsaan Jesus mama an, “Ino ngaran no?” Gasabat malain na mga ispiritu na naan ta mama, “Ake na ngaran Linibo tak tama kay.” ¹⁰ Sigi kanen gapakiluoy ki Jesus na dili nang danen an paalinen ta lugar na ya.

¹¹ Naan ta bangilid na dani ki danen Jesus, may paneng ta baboy na ganuklad.

¹² Gapakiluoy mga malain ya na ispiritu ki Jesus, “Pailingen kay no naan ta mga baboy. Pabay-an kay no na magseddep ki danen.” ¹³ Pag-ambal danen, pabay-an din nang danen an daw gagwa danen alin ta mama daw gaseddep naan ta mga baboy. Mga baboy ya gadlagan pabetes ta bangilid daw nulog naan ta dagat daw nalemmes tanan. Katamaen ta mga baboy mga darwa libo.

¹⁴ Mga manugbantay ta mga baboy gadlagan ta subla na adlek daw gasugid ta mga itlaw naan ta banwa daw ta mga baryo parti ta iran na nakita. Mga itlaw an giling ki Jesus para makita danen mama ya. ¹⁵ Pag-abot ta mga itlaw ki Jesus, nakita danen mama an na padilian en ta linibo na malain na ispiritu. Gamungko mama an daw may bayo en na suot daw usto en iya na isip. Nadlek danen an tanan tenged ta iran na nakita. ¹⁶ Mga kakita ya ta katingalaan na pabuat Jesus, danen gasugid ta

* **5:1** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego nasulat Gerasano, piro naan ta duma na mga kupya nasulat Gadareno daw naan ta duma man na mga kupya nasulat Gergeseno.

mga itlaw na bag-o nang gid gabot parti ta natabo ta mama na padilian ta mga malain na ispiritu daw natabo man ta mga baboy. ¹⁷ Pagmati ta mga itlaw, gapakiluoy danen an ki Jesus na malin kanen ta iran na lugar.

¹⁸ Na makay en Jesus i naan ta buti, mama an na padilian ta malain na mga ispiritu gapangabay na muyog ki kanen. ¹⁹ Piro, ula din patuguti mama an. Ambal din, “Miad pa, muli ka ta imo na mga kauturan daw sugiran no danen an ta katingalaan na nabuat ta Ginuo Dyos ki kaon na naluoy kanen an ki kaon.” ²⁰ Pag-ambal Jesus, gapanaw mama an daw giling naan ta lugar ta sampulo na syudad na pangaranan na Decapolis.† Naan dya pasugid din katingalaan na nabuat Jesus ki kanen. Tanan na kamati ki kanen gatingala gid.

Bata Jairo Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Ta pagbalik Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, galakted danen an naan ta liyo na kilid ta dagat. Tama na mga itlaw gatipon ki kanen na naan nang pa kanen ta kilid ta dagat. ²² May mama na gaprani ki Jesus na isya na gadumala ta balay tipunan. Ngaran din Jairo. Pagkita din ki Jesus, galuod kanen an naan ta tubangan Jesus ²³ daw gapakiluoy gid, “Ake na bata na dalagita tagumatayen en. Miling ki naan ta ame na balay. Daw maimo nang, itungtong no imo na lima naan ki kanen para mayad daw mabui.” ²⁴ Pag-ambal Jairo, gakuyog Jesus ki kanen.

Ta pagpanaw danen Jesus munta iran Jairo, tama na mga itlaw gakuyog na gadas-egay daw Jesus i naipit ta iran na pagdas-egay. ²⁵ May isya na bai na anen man dya na iya na rigla ula gapeet ta usto seled ta dusi anyos. ²⁶ Tama na kabellay naagian din ta pagpabulong naan ta lain-lain na mga duktor asta naubos en iya na kwarta ta pagpabulong. Piro, imbis na mayad kanen an, gadugang pa gid iya an na masakit. ²⁷ Tenged nabalitaan din parti ki Jesus, gasel-et kanen an naan ta tama

na mga itlaw daw magprani naan dapit ta tudtod Jesus daw patandeg din bayo na pangkabay Jesus. ²⁸ Iling tan pabuat din tak naan ta iya na isip, “Bisan matandeg ko nang iya na bayo, mayad a gid.”

²⁹ Pagtandeg ta bai ta bayo Jesus, dayon peet iya na rigla daw nabatyagan din na nayad en kanen an ta iya na masakit. ³⁰ Nlaman Jesus na may gaem na alin ki kanen na gapaayad ta itlaw. Galiso kanen an dayon daw minsa ta mga itlaw, “Kino gatandeg ta ake na bayo?” ³¹ Gasabat iya na mga tinudluan, “Nakita no na tama na mga itlaw gadas-eg ki kaon. Man-o tak minsa ka pa daw kino gatandeg ta bayo no an?”

³² Piro, sigi kanen tan-aw ta palibot na pangita din daw kino gatandeg ki kanen. ³³ Tenged nlaman ta bai natabo ya ta iya na pag-ayad, gaprani kanen an ki Jesus na gakereg ta subla na adlek. Galuod kanen naan ta tubangan Jesus daw pasugid din tanan na natabo ta iya na pag-ayad.

³⁴ Gambal Jesus i ki kanen, “Kay, tenged ta imo na pagsalig, nayad ka. Muli ka en na may kataway ta nakem tak ayad ka en ta imo na masakit.”

³⁵ Na gambal pa Jesus i ta bai ya, may gabot na pila na mga itlaw na naan galin ta balay ta mama an na gadumala ta balay tipunan. Ambal danen, “Dili ta nang en pailingen pa Mistro an naan ta balay nyo tak ula en bata no ya.”

³⁶ Piro, ula intindia Jesus iran an na ambal. Gambal kanen an ta mama an na gadumala ta balay tipunan, “Dili ka magkulba. Magsalig ka nang.”

³⁷ Ta pagpadayon danen Jesus ta iran na pagpanaw, paambalan din mga itlaw an na dili nang muyog. Pakuyog din nang ya danen Pedro daw mag-utod na Santiago daw Juan. ³⁸ Pag-abot danen naan ta balay ta mama an na gadumala ta balay tipunan, nakita Jesus mga itlaw an na gasinaba. Duma an ki danen gagal daw duma an a gaug-og. ³⁹ Gaselled Jesus i naan ta balay daw ambal din ta mga itlaw, “Man-o tak gasinaba kaw daw gangagal? Bata an dili

† **5:20** Decapolis i ngaran ta lugar na naan dya nasakep sampulo na syudad na naan dapit sennangngan ta Suba Jordan. Naan ta lingwai na Griego ngaran na Decapolis beet ambalen sampulo na syudad.

patay. Gatunuga nang kanen an.”⁴⁰ Piro, patatawaan nang ta mga itlaw Jesus i.

Papagwa Jesus tanan na mga itlaw daw paselled din amay daw inay ta bata daw paselled din man tallo din na duma naan ta selled na anen dya bata ya.⁴¹ Pabitan Jesus lima an ta bata daw mambal, “Talitha koum,”[†] na beet ambalen, “Kay, gambal a ki kaon, mangon ka.”⁴² Dayon, bangon kanen an daw gapanaw-panaw naan ta kwarto. Kanen an dusi anyos en. Mga ginikanan din sikad gid tingala.⁴³ Piro, paambalan Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino parti ta nakita danen na pabuat din, daw paambalan din man danen an na tagan bata an ta pagkaan.

6

Pagsikway Ki Jesus Ta Iya Na Mga Kasimanwa

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Galin Jesus i daw iya na mga tinudluan ta banwa na dani ta Dagat Galilea daw miling ta banwa na naan dya kanen i gabakod.*² Ta Adlaw Ta Pagpuay, giling kanen i naan ta balay tipunan. Naan dya kanen gatudlo ta mga itlaw daw tama na kamati ki kanen gatingala gid. Ambal danen, “Indi alin iya na patudlo? Indi alin iya na kanlaman? Makatingala gid mga buat din!”³ Di' ba kanen isya nang na karpintiro? Di' ba kanen bata Maria daw iya na utod danen Santiago, Jose, Judas daw Simon daw mga utod din na bai anen man di gaistar?” Tenged iling tan iran na isip parti ki kanen, ula gid danen an gapati ki kanen.

⁴ Gambal Jesus i ki danen, “Bisan indi na lugar, mga prupita an na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos pataod gid ta mga itlaw, piro naan ta iran gid na banwa, ula pataura ta iran na kasimanwa. Ula man danen an pataura ta iran na mga parinti daw pamilya.”

⁵ Tenged mga kasimanwa Jesus ula gapati ki kanen, dili gid tama nabuat din na mga katingalaan naan ta iran na banwa.

Dili gid tama na mga itlaw na may masakit paayad din paagi ta pagtungtong ta iya na lima.⁶ Gatingala kanen an na ula danen an gapati ki kanen.

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagtapos Jesus ta pagtudlo naan ta balay tipunan, galibot kanen i naan ta mga banwa daw gatudlo.⁷ Paumaw din dusi an na apustulis na magtipon naan ki kanen daw pasugo din danen an na manaw na tag-darwa. Bag-o danen manaw, patagan din anay danen an ta uturidad aged magpagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.⁸ Paambalan din mga apustulis na ta iran na pagpanaw tungkod nang dleen an danen. Dili danen magdala ta pagkaan, binagteng daw kwarta man naan ta iran na puyo-puyo.⁹ Gambal man kanen i ki danen na pwidi magsandal, piro dili magdala ta bayo na mlaan.¹⁰ Gambal pa kanen i ki danen, “Daw padayunon kaw naan ta isya na balay, naan kaw nang dya magtinir keteb na malin kaw ta iran na banwa.¹¹ Piro, daw dili kaw batunon ta mga itlaw naan ta isya na banwa daw dili man miag danen mamati ki kyo, malin kaw dya. Ta inyo na pag-alin, ipakita nyo na papadpad nyo yab-ok an ta inyo na mga batiis na alin ta iran na banwa bilang pamatuod kuntra ki danen tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita.”

¹² Gapanaw mga apustulis an daw gawali ta mga itlaw na danen an dapat magnelsel daw dilian iran na mga sala.¹³ Tama na malain na ispiritu napagwa ta mga apustulis naan ta mga itlaw daw tama man na may masakit na papairan danen ta lana ta olibo na paayad danen.

Pagpatay Ki Juan Na Manugbautismo
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴ Namatian Ari Herodes[†] mga isturya parti ta mga pabuat Jesus tak bantog gid en Jesus an. May mga itlaw na gambal, “Jesus an, kanen Juan na manugbautismo

[†] 5:41 Talitha koum ambal na naan ta Aramaic na linggwai. * 6:1 Nazaret banwa na naan dya gabakod Jesus.

[†] 6:14 Ari Herodes na pasambit naan ta birsikulo katursi ari na paumaw na Herodes Antipas. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Antipas naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

na nabannaw. Yon na may gaem kanen ta pagbuat ta mga katingalaan.”

¹⁵ Duma an gambal, “Jesus, kanen Elias na prupita anay pa sa.”

Duma pa gid an a gambal, “Jesus an isya na prupita na paryo ta mga prupita anay pa sa.”

¹⁶ Piro, na namatian Herodes ambal ta mga itlaw, gambal kanen, “A, Juan ya na pauturan ko ta lieg nabannaw!”

¹⁷ Nlaman Herodes parti ki Juan tak kanen mismo gasugo na Juan ya dakepen, gapuson, daw prisuon tenged ki Herodias na pasawa din bisan Herodias an sawa ta iya na utod na Felipe ¹⁸ daw tenged man na kanen an pirmi paambalan Juan, “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na pasawa no sawa ta imo na utod.” ¹⁹ Tenged ta ambal Juan, gademet Herodias ki Juan daw liag din na patayen. Piro, dili din mabuat iya na liag ²⁰ tak bakod gid pagtaod Herodes ki Juan. Juan ya paamblian man Herodes tak nlaman din na Juan matareng daw dyusnon. Na gamati kanen ta wali Juan, nadayaran kanen i bisan galibeg iya na ulo parti ta namatian din.

²¹ Ta uryan, gabot upurtunidad na patagaran Herodias aged Juan an ipapatay din. Herodes i, naan ta iya na kaadlawan gakumbira daw paimbitar din iya an na mga itlaw na may datas na katengdanan, mga upisyal ta sundalo daw duma na mga itlaw naan ta Galilea na may datas na katengdanan. ²² Na gakumbira danen, bata Herodias na dalagita gaselled daw gasayaw daw naganya gid Herodes daw iya na mga bisita. Gambal kanen i ta dalagita, “Ayuon no ki yaken bisan ino gusto no, iatag ko ki kaon.” ²³ Gasumpa kanen daw gambal pa, “Bisan ino ayuon no ki yaken, iatag ko ki kaon bisan tenga pa ta ake na kaarian.”

²⁴ Gagwa dalagita i daw gainsa ta iya na inay, “Ino ayuon ko?” Sabat inay din, “Ayuon no na Juan na manugbautismo uturan ta lieg.”

²⁵ Dalagita i gadali-dali balik naan ta ari daw mambal, “Gusto ko na atag no dayon ki yaken ulo Juan na manugbautismo na nabatang naan ta bandiyado.”

²⁶ Pagmati ta ari, ganelsel gid kanen tak kinanglan gid na iatag paayo ta dalagita tenged ta iya na sumpa na namatian ta mga bisita din. ²⁷ Pasugo din dayon iya an na manugpatay na sundalo na uturan Juan ta lieg daw dleen ulo an naan ki kanen. Gapanaw sundalo ya naan ta prisuan daw pauturan din Juan ta lieg. ²⁸ Padala ta sundalo ulo ya na nabatang naan ta bandiyado daw paatag naan ta dalagita daw paatag man ta dalagita naan ta iya na inay.

²⁹ Na namatian ta mga tinudluan Juan na kanen patay en, giling danen dya na mangen lawa din daw lebbeng.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Itlaw

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ Mga apustulis ya na papanaw Jesus na tag-darwa gabalik naan ki kanen daw pasugid danen tanan ya na nabuat danen daw natudlo. ³¹ Gambal kanen i naan ta iya na mga apustulis, “Miling ki naan ta lugar na ula kabalayan para kapuay ki bisan ula nang lugay.” Iling tan ambal Jesus tenged sikad tama na mga itlaw giling dya daw ula untat iran na pag-iling daw ula en uras danen Jesus na maan.

³² Gasakay danen an ta sakayan na buti na danen nang daw miling naan ta lugar na ula kabalayan. ³³ Piro, pag-alin danen Jesus, nakita daw nakala danen an ta tama na mga itlaw. Gadlagan mga itlaw an alin ta lain-lain na mga banwa daw miling ta lugar na puntaan danen Jesus. Mga itlaw an una pa abot ki danen Jesus. ³⁴ Pagkawas danen Jesus, patan-aw din sikad tama na mga itlaw na gatipon dya daw naluoy gid kanen i tak paryo danen ta mga karniro na ula manugbantay. Tenged ta iya na kaluoy, tama patudlo din ki danen.

³⁵ Na dali nang en magsalep adlaw, gaprani mga tinudluan Jesus ki kanen daw mambal, “Mapon gid en, naan ki pa di ta lugar na ula kabalayan. ³⁶ Miad taan daw pailingen no mga itlaw an naan ta dani nang na mga baryo daw banwa aged malit ta iran na pagkaan.”

³⁷ Piro, sabat Jesus, “Kyo mag-atag ki danen ta iran na makaan.”

Gainsa danen ki Jesus, “Ino! Manaw kay pa daw malit ta tinapay na bali darwa gatos na sinsilyo na pilak[‡] aged ipakaan ki danen?”

³⁸ Ambal Jesus, “Lagen nyo tuo daw pila buok na tinapay naan ki kyo.”

Pag-usisa danen, gasabat danen an, “Limma na tinapay[§] daw darwa na sidda.”

³⁹ Pasugo Jesus iya na mga tinudluan na grupo-grupuon na papungkuon mga itlaw an naan ta dayad na lamunon.

⁴⁰ Gapungko mga itlaw an na gagrupo ta tag-isy a gatos daw tag-singkwinta.

⁴¹ Pakamang Jesus limma an na tinapay daw darwa na sidda. Gaangad kanen ta langit daw gapasalamat ta Dyos. Dayon, pabiak-biak din tinapay ya daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag naan ta mga itlaw. Patenga-tenga din man sidda ya ki danen tanan. ⁴² Kakaan danen tanan daw nabusog. ⁴³ Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya na tinapay daw sidda daw napanno danen dusi na basket na darko. ⁴⁴ Katamaen ta mga mama na kakaan limma libo.

*Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)*

⁴⁵ Na natipon en ta mga tinudluan Jesus sama ya na tinapay daw sidda, pasakay din dayon danen an naan ta isya na buti daw paambalan na muna en lakted naan ta liyo munta ta Betsaida tak paulien din pa mga itlaw an. ⁴⁶ Na napauli din en, giling kanen i naan ta bukid aged mangamuyo.

⁴⁷ Na semsem en, mga tinudluan Jesus naan en ta laod, daw Jesus i nabilin na isya nang naan ta takas. ⁴⁸ Nakita din na nabelayan danen ta paggayong tak sungsong angin an. Na mapit-madlaw en, gasunod kanen i ki danen na gapanaw kanen naan ta apaw ta waig. Na malambayan din en danen an, ⁴⁹ nakita danen kanen an na gapanaw naan ta apaw ta waig. Gasinggit danen an tak salig danen bagat kanen an. ⁵⁰ Danen tanan kakita ki kanen daw nadlek gid. Dayon gambal kanen i, “Isegen

nyo nakem nyo an! Yaken ni. Dili kaw madlek!” ⁵¹ Pag-ambal din, gasakay kanen naan ta buti daw galinaw. Gatingala gid danen an ⁵² tak ula pa gid kaintindi daw ino beet ambalen ta katingalaan ya na naimo din ta tinapay. Iling tan tak danen an bellay paintindien.

*Pagpaayad Jesus Ta Mga Itlaw Na May Masakit Naan Ta Genesaret
(Mateo 14:34-36)*

⁵³ Paglakted Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta liyo na baybay ta Dagat Galilea, gadungka danen an ta banwa na Genesaret daw naan dya gapundo.

⁵⁴ Pagkawas danen, nakala dayon ta mga itlaw Jesus i. ⁵⁵ Gadali-dali mga itlaw an na miling naan ta palibot na mga lugar ta pagkamang ta mga itlaw na may masakit daw dleen naan ta lugar na nlaman danen na naan dya Jesus ya. ⁵⁶ Bisan indi nang kanen an, naan ta mga sitio, naan ta mga baryo daw ta mga syudad man, padala mga itlaw ya na may masakit naan ta lugar na tipunan pirmi ta tama na mga itlaw daw gapangabay danen ki kanen na daw pwidi mga itlaw na may masakit magtandeg bisan ta bungay-bungay nang ta sidsid ta iya na bayo na pangkablai. Tanan na katandeg nayad.

7

*Mga Kaugalian Na Alin Ta Mga Manakem
(Mateo 15:1-9)*

¹ May gatipon naan ki Jesus na mga Pariseo daw pila na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan galin ta Jerusalem. ² Nakita danen na mga tinudluan Jesus gakaan na ula gasunod ta kaugalian ta mga Judio aged iran na lima bilangen na “limpyo”.* Beet ambalen na ula danen an gasunod ta sirimunya ta pagugas ta lima bag-o maan. ³ Mga Judio an, labi en gid mga Pariseo, bag-o danen an maan gasunod gid anay ta sirimunya ta pagugas ta lima na sunod ta iran na

[‡] 6:37 Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trintay-syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. [§] 6:38 Tinapay na pasambit naan ta birsikulo trintay-utso, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na itlaw. * 7:2 Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.

kaugalian na alin ta mga manakem. ⁴ Daw naan danen galin ta palingki, mag-ugas gid anay danen an ta iran na lima bag-o maan. Tama pa gid iran na mga kaugalian na alin ta mga manakem. Alimbawa, mga sirimunya ta pag-ugas ta mga ineman, kuron daw mga sin-aran na buat ta tambaga.

⁵ Mga Pariseo an daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gainsa ki Jesus, “Man-o tak imo an na mga tinudluan ula gasunod ta mga kaugalian na alin ta ate na mga manakem? Gakaan danen an na iran na lima pabilang na ‘dili-limpyo’ tak ula danen an gasunod ta sirimunya ta pag-ugas ta lima.”

⁶ Sabat Jesus ki danen, “Inyo na pagtaod ta Dyos pakita-kita nang. Igo gid laygay Isaias na prupita anay pa sa parti ki kyo naan ta iya na sinulat. Nasulat din na Dyos gambal,

‘Yi na mga itlaw gataod ki yaken paagi nang ta iran na baba.

Piro, iran na tagipusuon adyo ki yaken.

⁷ Ula pulos iran an na pagsimba ki yaken tak danen an gatudlo

na naan kon alin ki yaken mga sugo an na naan nang alin ta mga itlaw.’[†]

⁸ Iling gid tan inyo an na pabuat tak mga sugo ta Dyos ula nyo pasunod, piro mga kaugalian na buat nang ta mga itlaw pirmi nyo pasunod.”

⁹ Gambal pa Jesus i, “Sikad kaw gid magsikway ta mga sugo ta Dyos aged masunod nyo nang mga kaugalian an na buat nyo. ¹⁰ Alimbawa, ambal Moises, ‘Tauron no imo an na amay daw inay.’[‡] Ambal din man, ‘Bisan kino gambal ta malain parti ta iya na amay daw inay dapat silutan ta kamatayen.’[§] ¹¹⁻¹² Piro, dili iling tan inyo na patudlo tak naan ta mga kaugalian na pabuat nyo, patudlo nyo na mga itlaw dili en kinanglan magtaod ta iran na

ginikanan paagi ta pagtabang basta magambal danen an ta iran na ginikanan ta iling ti, ‘Kurban en ake na iatag na tabang inta ki kyo.’ ” -- Kurban i beet ambalen “Yi natagana en para ialad naan ta Dyos”.^{*}

¹³ Ambal pa Jesus, “Pabay-an nyo sugo an ta Dyos paagi ta mga kaugalian na pabuat nyo daw patudlo naan ta duma. Tama pa gid na mga buat nyo na iling tan.”

*Mga Itlaw Na Bilangen Na “Limpyo”
Daw “Dili-Limpyo”*

(Mateo 15:10-20)

¹⁴ Paumaw isab Jesus mga itlaw an na marani daw ambal din, “Mamati kaw tanan daw intindien nyo ambalen ko i.

¹⁵ Dili tenged ta bisan ino na gaselled naan ta mga itlaw na danen an pabilang na ‘dili-limpyo’. Danen an pabilang na ‘dili-limpyo’ tenged ta mga gagwa alin ki danen.[†] ¹⁶ Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”[‡]

¹⁷ Pagtapos Jesus ta ambal naan ta mga itlaw, galin kanen ki danen daw gaselled naan ta ulian din na balay. Naan ta balay, gainsa iya na mga tinudluan ki kanen daw ino beet ambalen ta ambal din an parti daw ino gaselled daw gagwa ta mga itlaw. ¹⁸ Gambal Jesus i ki danen, “Asta kyo na ake na mga tinudluan, ula man kaintindi? Dapat naintindian nyo na bisan ino na kan-enen ta mga itlaw, dili danen an bilangen na ‘dili-limpyo’ ¹⁹ tak pagkaan an ula gaagi ta iran na isip. Gadiritso pagkaan an naan ta iran na gettek daw ta uryan magwa man gyapon.” Paagi ta iling tan na ambal Jesus, papaintindi din na tanan na makaan “limpyo” na yon man ula en pagkaan na kuntra ta mga sugo ta Dyos. ²⁰ Gambal pa Jesus i, “Tenged ta mga malain na ambal daw buat ta mga itlaw, danen an bilangen na ‘dili-limpyo’ ²¹ tak naan alin ta tagipusuon mga buat na iling

[†] 7:7 Isaias 29:13   [‡] 7:10 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16   [§] 7:10 Exodo 21:17; Levitico 20:9   ^{*} 7:11-12 Kurban isya na ambal naan ta Hebreo na linggwai. Ta timpo Jesus, daw mga Judio mambal parti ta iran na kwarta, “Kurban ni,” beet ambalen na dili pwidi danen iatag kwarta an naan ta duma na itlaw bisan pa ta iran na ginikanan tak tagana gid en para nang ta Dyos.   [†] 7:15 Dili-limpyo beet ambalen dili bagay na magsimba ta Dyos. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.   [‡] 7:16 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo disi-sais.

ti: mga malain na isip, gabuat ta malaway ta panan-aw ta Dyos, ganakaw, gapatay, gadulog ta dili din sawa, ²² gapangabot pa gid ta tama na mga betang, gabuat ta malain kuntra ta duma, gadaya, gabuat ta makagayya, gainggit, gambal ta dili matuod parti ta duma, gapabugal ta iya na kaugalingen daw gabuat ta kabuangan. ²³ Tanan na iling tan na mga buat na malain naan galin ta tagipusuon daw tenged ta yon man gyapon na mga buat, mga itlaw bilangen na ‘dili-limpyo’.”

Pagsalig Ta Bai Na Dili-Judio
(Mateo 15:21-28)

²⁴ Galin Jesus i ta Genesaret daw giling ta lugar na sakep ta banwa na Tiro. Pag-abot din, gaselled kanen i ta isya na balay. Dili din inta gusto na mlaman ta mga itlaw na kanen naan en ta iran na lugar, piro dili gid matago. ²⁵ May bai dya na bata din na dalagita naseddepan ta malain na ispiritu. Na namatian din na Jesus i gabot, giling dayon kanen ki Jesus daw galuod na gadapa naan ta atubangan Jesus. ²⁶ Gapakiluoy kanen i na pagwaen Jesus malain ya na ispiritu naan ta iya na bata. Kanen i dili-Judio na natao naan ta Fenicia na sakep ta Siria daw iya na linggwai Griego. ²⁷ Tenged kanen i dili-Judio, iling ti sabat Jesus, “Kinanglan makakaan gid anay mga bata an asta mabusog tak dili dapat na kamangen pagkaan an ta mga bata daw iatag naan ta mga ayam.”

²⁸ Ambal ta bai, “Matuod nyan, Ginuo, piro bisan pa mga ayam naan ta dalem ta lamisaan gakaan ta mummo alin ta mga bata.”§

²⁹ Ambal Jesus, “Tenged dayad gid imo na sabat pwidi ka en muli. Gagwa en malain ya na ispiritu naan ta imo na bata.”

³⁰ Guli bai i daw nakita din na nayad en iya na bata daw ganegga ta kattri tak kagwa en malain ya na ispiritu.

Pagpaayad Jesus Ta Alla Na Bengngel

³¹ Galin Jesus i naan ta lugar na sakep ta Tiro daw gaagi kanen i ta mga lugar

na Sidon daw Decapolis* diritso ta Dagat Galilea. ³² May mama na alla na bengngel na padala ta mga itlaw naan ki kanen daw gapakiluoy danen an na itungtong din iya na lima naan ta mama na alla aged mayad.

³³ Pabelag Jesus mama an alin ta tama na mga itlaw na gatipon dya. Pabetang Jesus timbang din na tudlo naan ta darwa na talinga ta mama. Paileban din iya na tudlo daw patandeg din dila ya ta mama. ³⁴ Gaangad kanen i ta langit daw gagingawa ta dalem daw mambal, “Effata” na beet ambalen, “Mabukas ka.” ³⁵ Kamati dayon mama ya daw kaambal en ta tatleng.

³⁶ Paambalan Jesus mga itlaw an na dili mugid ta bisan kino parti ta pagpaayad din ta mama ya. Piro, bisan sigi ambal din ki danen ta iling tan, gapadayon pa gid danen an ta pagsugid. ³⁷ Sikad gid tingala ta mga itlaw daw ambal danen, “Dayad gid tanan na buat din! Bisn mga alla kaambal daw mga bengngel kamati!”

8

Pagpakaan Jesus Ta Mga Appat Libo Na Itlaw
(Mateo 15:32-39)

¹ Na gapanaw pa Jesus i naan ta lugar na dani ta Dagat Galilea, gatipon eman tama na mga itlaw naan ki kanen. Na ula en danen an makaan, paumaw Jesus na marani ki kanen iya an na mga tinudluan daw ambal din ki danen, ² “Naluoy a ta mga itlaw na duma ki kiten tak tallo en adlaw na gakuyog danen i ki yaken daw anduni ubos en iran na balon. ³ Daw paulien ko pa danen i na ula kakaan, malipeng danen i ta iran na pagpanaw tak duma ki danen naan pa alin ta madyo na lugar.”

⁴ Sabat ta iya na mga tinudluan, “Indi ki magkamang ta tinapay naan ta lugar na i na ula kabalayan aged ipakaan ki danen?”

⁵ Insa Jesus ki danen, “Pila buok na tinapay* naan ki kyo?” Sabat danen, “Pitto.”

§ 7:28 Naintindian ta bai na sabat Jesus beet ambalen na mga Judio una na tabangan Jesus. Naan ta sabat Jesus mga bata beet ambalen mga Judio. Mga ayam beet ambalen mga dili-Judio. * 7:31 May pasaysay parti ta Decapolis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 5:20. * 8:5 May pasaysay parti ta tinapay na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 6:38.

⁶ Papungko Jesus mga itlaw an naan ta basak daw pakamang din pitto an na tinapay daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din tinapay an daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag danen naan ta mga itlaw. ⁷ May anen man pila buok na sidda. Gapasalamat kanen ta Dyos daw paatag din sidda an naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag man naan ta mga itlaw. ⁸ Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya daw napanno danen pitto na baskit na darko. ⁹ Katamaen ta mga kakaan mga appat libo na itlaw. Papauli Jesus mga itlaw ya ¹⁰ daw gasakay dayon kanen an ta buti duma ta iya na mga tinudluan daw miling naan ta lugar na Dalmanuta.

Liag Ta Mga Pariseo Na Makita Katingalaan Na Buat Jesus
(Mateo 16:1-4)

¹¹ Pag-abot Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta lugar na Dalmanuta, may mga Pariseo na gabot dya aged diskusyunon Jesus an. Papangitaan danen kanen an ta katingalaan na buat na alin ta Dyos aged may pamatuod na kanen an papadala ta Dyos tak liag danen na pamatuuran din daw indi gid alin iya na gaem. ¹² Piro, Jesus i gaginawa ta dalem daw mambal, “Kyo na mga itlaw ta yi na timpo, man-o tak papangitaan a nyo ta katingalaan na buat na pamatuod na papadala a ta Dyos? Ee, liag nyo na makita katingalaan, piro gambal a ki kyo na ula katingalaan na ipakita ki kyo.” ¹³ Pag-ambal Jesus, galin kanen i daw gasakay isab kanen daw iya na mga tinudluan naan ta buti daw makted naan ta liyo Dagat Galilea.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Patudlo Ta Mga Pariseo Daw Herodes
(Mateo 16:5-12)

¹⁴ Na galakted Jesus i daw iya na mga tinudluan ta Dagat Galilea, nalipatan ta iya na mga tinudluan na magdala ta tinapay na balon. May anen tinapay, piro subuok nang na naan ta buti na pasakayan danen.

¹⁵ Paandaman Jesus iya an na mga tinudluan, “Mag-andam kaw daw maglikaw ta pampaabok ta mga Pariseo daw pampaabok Herodes.”†

¹⁶ Pag-ambal din, gaisturyaay danen an, “Iling tan ambal din tak ula ki tinapay na balon.”

¹⁷ Nlaman Jesus paisturya danen daw gainsa kanen i, “Man-o tak gapalibeg kaw gid na ula kaw tinapay? Ino? Ula nyo pa naintindii? Ula nyo pa nakamang? Bellay kaw gid paintindien. ¹⁸ May mata kaw, piro dili kaw kakita. May talinga kaw, piro dili kaw kamati. Man-o? Ula nyo gid nademdemi na napakaan ko sikad tama na mga itlaw? ¹⁹ Na pabiak-biak ko limma ya na tinapay para ta subla limma libo na itlaw, pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo?” Sabat danen, “Dusi.”

²⁰ Gainsa pa gid Jesus i, “Na pabiak-biak ko pitto ya na tinapay para ta subla appat libo na itlaw, pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo?” Sabat danen, “Pitto.” ²¹ Dayon gambal Jesus i, “Ino? Ula nyo pa naintindii daw ino beet ambalen ta mga pabuat ko?”

Pagpaayad Jesus Ta Isya Na Bulag

²² Na gabot Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Betsaida, may mama na bulag na padala ta mga itlaw naan ki kanen daw gapakiluoy danen na tandegen din bulag an aged makakita. ²³ Paibitan din mama an na bulag naan ta lima daw paguyod din mwa ta banwa. Pag-abot danen ta gwa, paileban din mata ya ta bulag daw patakleban din ta iya na lima. Pagkamang din ta iya na lima, painsaan din bulag ya, “Ta, may nakita ka en?”

²⁴ Gatan-aw mama na bulag naan ta palibot daw mambal, “Kita ko en mga itlaw an na gapanaw, piro pagluag ko, paryo nang danen an ta mga kaoy.” ²⁵ Patakleban isab Jesus mata ta mama. Pagkamang Jesus ta lima din, pabuklad gid ta mama iya na mata daw nakakita gid en na tin-aw iya na panan-aw.

† 8:15 Pampaabok ta mga Pariseo daw pampaabok Herodes beet ambalen iran na mga patudlo na sala.

²⁶ Papauli Jesus mama an daw paambalan, “Magdiritso ka nang en uli ta inyo na balay na dili magi naan ta banwa.”

*Sabat Pedro Daw Kino Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)*

²⁷ Giling Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta mga baryo na sakep ta banwa na Cesarea Filipos. Ta iran na pagpanaw na miling dya, gainsa Jesus i ki danen, “Kino a kon ambal ta mga itlaw?”

²⁸ Sabat danen, “May mga itlaw na gambal na kaon kon yan Juan na manugbautismo. Duma ya a gambal na kaon kon Elias. Duma pa ya gambal na kaon kon isya ta duma man na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.”

²⁹ Insa din pa, “Kyo a, ino maambal nyo daw kino yaken i?” Sabat Pedro, “Kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”[†]

³⁰ Pagsabat Pedro, paambalan Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino daw kino kanen i.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Umpisa ta adlaw na nakala en ta mga tinudluan Jesus na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, gatudlo kanen i ki danen na naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, maagian din tama na malain na buat ta mga gakuntra ki kanen. Mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises magsikway ki kanen. Patayen kanen i, piro bannawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw. ³² Ula gid kanen an may patago ta iya na pagsugid ki danen. Pagmati Pedro ta ambal Jesus, padala din Jesus an daw gapadyo danen ta iran na mga duma. Paambalan din na dili kanen an kumpurmi ta ambal ya Jesus.

³³ Gatubang Jesus i daw gatan-aw ta iya na mga tinudluan daw pasaway din Pedro

an, “Layas ka di Satanas! Naan ta imo na isip pagbeet nang ta itlaw, dili pagbeet ta Dyos.”

³⁴ Paumaw Jesus na marani tama na mga itlaw na naan dya daw iya man na mga tinudluan daw ambal din, “Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na isipen din na paryo kanen an ta isya na itlaw na gapas-an ta iya na krus[§] tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki yaken. ³⁵ Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken daw ta pagsugid ta miad na balita, maangken din kabui na ula katapusan. ³⁶ Daw may itlaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din. ³⁷ Ula gid betang na pwidi iatag aged balyo ta kabui na ula katapusan. ³⁸ Bisan kino magsikway ki yaken daw ta ake na tudlo naan ta yi na timpo ta tama itlaw na malain na gatalikod ta Dyos, Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magsikway man ki kanen. Sikwayen ko kanen an naan ta adlaw ta pag-umpisa ta ake na pagdumala na malik a duma ta mga angil ta ake na Amay daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay.”

9

¹ Ambal pa Jesus ki danen, “Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay, makita pa danen na pagdumala ta Dyos na papaabot nyo magumpisa paagi ta bakod din na gaem.”

Gaisab Sura Jesus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

[†] **8:29** Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. **§ 8:34** Ta timpo Jesus, itlaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, gapas-an ta iya na krus beet ambalen taga-sunod Jesus dapat bilangen din na iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

² Paglambay ta annem na adlaw alin ta pag-ambal Pedro parti daw kino Jesus i, danen nang Pedro, Santiago daw Juan pakuyog Jesus na miling naan ta datas na bukid. Na naan dya, nakita danen Pedro na gaisab sura Jesus ³ daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw. Ula gid bayo na palatag ta maskin kino na manugbunak naan ta kalibutan i na mas puti pa ta bayo Jesus. ⁴ Nali nang Elias daw Moises gapakita ki danen daw gasugranen ki Jesus. ⁵ Gambal Pedro i ki Jesus, “Mistro, miad gid man na naan ki di. Magbuat kay ta tallo na pasilungan. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias.” ⁶ Iling tan ambal din tak ula kanen nalam daw ino dapat din ambalen tenged nakulbaan gid danen an. ⁷ Nali nang may panganod na galekkep ki danen tanan. May namatian na gambal na naan ta panganod, “Yi ake na bata na palangga ko. Mamati kaw ki kanen.” ⁸ Gatanaw danen Pedro naan ta palibot daw ula en danen duma na nakita daw dili, Jesus nang.

⁹ Na gategbeng Jesus daw danen Pedro alin ta bukid, paambalan din danen an na dili mugid ta nakita danen dya naan ta bisan kino asta na mabannaw alin ta patay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ¹⁰ Tenged ta ambal Jesus, ula gid danen gasugid ta mga nakita danen. Piro, na danen nang en, gainsaay danen an daw ino beet ambalen Jesus na paambal din “mabannaw alin ta patay”.

¹¹ Ta yon man na uras, gainsa danen an ki Jesus, “Man-o tak mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gambal na kinanglan Elias ya muna anay mabot bag-o Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”* ¹² Sabat Jesus, “Matuod iran an na patudlo na Elias ya muna anay mabot aged kanen magpripaparar ta tanan para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Isipen nyo nasulat parti ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan daw man-o tak naambal dya na maagian din tama na malain na buat ta mga gakontra ki kanen daw sikwayen

man kanen an ta mga itlaw. ¹³ Sugiran ta kyo na mama ya na paryo ki Elias abot en daw pabuat ta mga itlaw ki kanen mga malain na liag danen buaten paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ta matabo ki kanen.”

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Na gabalik en Jesus i daw danen Pedro naan ta duma na mga tinudluan Jesus, nakita danen na sikad tama na mga itlaw gatipon dya daw pila man na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gadiskusyon naan ta iya na mga tinudluan. ¹⁵ Na nakita kanen i ta mga itlaw, gatingala danen an daw gadlagan na marani ki kanen aged mag-atag ta taod. ¹⁶ Gainsa kanen i ta iya na mga tinudluan, “Ino padiskusyunan nyo daw mga manugtudlo?” ¹⁷ May mama na naan ta mga itlaw na gatipon dya gasabat, “Mistro, padala ko di ake na bata na mama para ayaren no tak naseddepan ta malain na ispiritu na gapaapa ki kanen. ¹⁸ Daw abuton na pagaeman kanen an ta malain na ispiritu, palampes kanen an naan ta basak, gabula iya na baba, gabaggit iya na ngipen daw gamisgek iya na lawa. Gapangabay a ta imo na mga tinudluan na pagwaen danen malain an na ispiritu, piro dili danen masarangan.” ¹⁹ Gambal Jesus i ta iya na mga tinudluan, “E-hey! Kyo na mga itlaw ta yi na timpo, ula kaw gasalig ta Dyos! Asta kan-o a pa na magduma ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw magsalig ta Dyos? Dleen nyo di ki yaken bata an.” ²⁰ Pagsugo din, padala danen bata an ki kanen. Pagprani ta bata, Jesus an nakita ta malain na ispiritu daw gapegpeleg dayon bata ya daw gulpi nang tumba daw galigid naan ta basak na gabula iya na baba. ²¹ Gainsa Jesus i ta amay ta bata ya, “Kan-o pa gailing ti imo na bata?” Sabat ta amay ya, “Alin pa na sise kanen i. ²² Pirmi padala ta malain na ispiritu kanen i naan ta apoy daw waig aged masunog daw malemmes. Piro, daw may maimo ka, maluoy ka ki

* **9:11** Naan ta Malakias 4:5 pwidi nyo mabasa parti ki Elias na muna mabot bag-o mabot Ginuo. Naan alin Malakias 4:5 tudlo ya ta mga manugtudlo na pasambit ta mga tinudluan Jesus.

kami daw tabangan kay no.” ²³ Ambal Jesus, “Man-o tak gambal ka ‘daw may maimo a’? Yi ambal ko, tanan na betang maimo ko para ta mga itlaw na gasalig ki yaken.” ²⁴ Sabat dayon ta amay ya ta bata na tudo iya na kagi, “Gasalig a, piro tabangan a no aged dili a magdua-dua.”

²⁵ Na nakita Jesus na sikad tama na mga itlaw gadali-dali na gaprani, paambalan din malain ya na ispiritu, “Kaon na malain na ispiritu na gapaapa daw gapabengngel ta yi na bata, pasugo ta kaw na mwa ki kanen daw dili ka en isab magseddep ki kanen.” ²⁶ Pag-ambal din, gasinggit malain ya na ispiritu daw papegpeleg din gid ta miad bata ya daw mwa. Ula en gulag bata an na paryo patay gid. Tama na mga itlaw na naan dya gambal, “Bata an patay en.” ²⁷ Piro, paibitan Jesus lima an ta bata daw bangunon. Dayon gatindeg bata an.

²⁸ Pagpaayad Jesus ta bata, gaselled Jesus i naan ta ulian din na balay daw iya na mga tinudluan gainsa ki kanen na danen nang, “Man-o tak dili kay kapagwa ta malain na ispiritu naan ta bata ya?” ²⁹ Sabat din, “Ula duma na paagi na mwa iling sa na klasi ta malain na ispiritu daw dili, paagi gid ta pagpangamuyo.”

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ Galin Jesus i daw iya na mga tinudluan ta lugar na dani ta bukid daw gaagi naan ta Galilea. Dili miag Jesus na mlaman ta mga itlaw na kanen anen dya ³¹ tak gatudlo kanen i ta iya na mga tinudluan. Ta iya na pagtudlo, gambal kanen ki danen, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali nang en intriga naan ta mga gakontra ki kanen. Patayen danen kanen i, piro ta pangallo na adlaw alin ta iya na kamatayen, mabannaw kanen i.”

³² Ula danen naintindii daw ino beet din ambalen, piro gangawa danen an na maginsa ki kanen.

Pinakadatas Na Katengdanan

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-50)

³³ Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, kabot danen an naan ta banwa na Capernaum. Na gaselled

en danen ta balay na iran na dayunan, gainsa Jesus ki danen, “Ino gid padiskusyunan nyo gina na gapanaw ki?” ³⁴ Piro, ula danen gasasaba tak padiskusyunan danen parti daw kino gid ki danen may pinakadatas na katengdanan.

³⁵ Gapungko Jesus i daw paumaw din na marani dusi na apustulis. Pambalan din danen an, “Daw kino gaandem ta datas na katengdanan, kinanglan magpaebes kanen an daw manugsirbi ta tanan.” ³⁶ Pag-ambal Jesus, gakamang kanen ta sise na bata na naan dya daw papatindeg din naan ta tengnga. Pakengkeng din bata ya daw mambal ki danen, ³⁷ “Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo. Daw kino ki kyo magbaton ki yaken, dili nang yaken pabaton nyo. Pabaton nyo man gapadala an ki yaken.”

³⁸ Gambal Juan i ki kanen, “Mistro, may nakita kay na itlaw na gasambit man ta ngaran no ta iya na pagpagwa ta mga malain na ispiritu. Paay nay tak dili ta kanen ya duma.” ³⁹ Ambal Jesus, “Dili nyo ayen kanen ya. Impusibli na bisan kino, pagtapos din sambit ta ake na ngaran ta iya na pagbuat ta katingalaan, mambal man kanen ta malain kuntra ki yaken ⁴⁰ tak bisan kino na ula gakontra ki kiten, gatabang ki kiten. ⁴¹ Sugiran ta kyo na daw kino magbuat ta miad ki kyo maskin magatag ki kyo ta bisan isya nang na baso na waig na inemen tak sakep kaw ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, sigurado gid na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos.”

Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino na kanen tenaan na makasala bisan isya nang ta kebes ko na mga tinudluan na gapati ki yaken, mas miad pa daw tabiran iya na lieg ta bakod na galingan na bato daw ulog kanen an naan ta dagat. ⁴³ Daw imo na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no! Mas miad pa na unkol isya no na lima piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa na darwa imo na lima

piro tupa ka naan ta impirno na may apoy na dili mapatay ⁴⁴ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.† ⁴⁵ Daw imo na batiis tenaan na nakasala ka, dapat uturon no! Mas miad pa na unkol isya no na batiis piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa na darwa imo na batiis piro pilak ka naan ta impirno ⁴⁶ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.‡ ⁴⁷ Daw imo na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no! Mas miad pa na isya nang imo na mata piro paselleren ka naan ta kaarian ta Dyos kaysa na darwa imo na mata piro pilak ka naan ta impirno ⁴⁸ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.§ ⁴⁹ Maagian ta tanan na mga ittaw mga kabellay an aged magbag-o iran na batasan tak paryo ta apoy na pagamit aged blawan an magpuro, mga kabellay an isya na paagi na magkamang daw ino dili dayad naan ta batasan ta mga ittaw para magmiad danen an.”

⁵⁰ Gambal pa Jesus i ta paanggid na iling ti, “Daw asin natimpla naan ta pagkaan, magdayad lasa ta pagkaan. Piro, daw asin ula en gamasin, ula en pulos tak impusibli na magmasin pa isab. Dapat na dayad inyo na batasan paryo ta natimplaan ta asin para dayad pagdumaay nyo ta kada isya.”

10

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbelagay Ta Magsawa

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

¹ Galin Jesus i naan ta Capernaum daw miling ta prubinsya Judea na gaagi naan dapit ta sennangngan ta Suba Jordan.* Tama eman na ittaw gatipon naan ki kanen daw patudluan din danen an paryo ta pirmi din na pabuat.

† **9:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-kwattro. ‡ **9:46** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-sais. § **9:48** Isaias 66:24 * **10:1** Ta timpo Jesus, ula gasapakay mga Judio an daw mga Samaritano. Katamaan ta mga Judio, daw manaw danen an alin ta Galilea na munta ta Judea, galakted danen an naan ta sennangngan ta Suba Jordan daw naan dya gaagi aged dili kaagi naan ta prubinsya Samaria. † **10:6** Genesis 1:27 daw 5:2 ‡ **10:8** Genesis 2:24

² May mga Pariseo na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa para maakusaran daw may ambalen kanen an na kuntra ta Mga Sinulat Moises. Gainsa danen an ki kanen, “Ino ta imo na isip? Naan ta Mga Sinulat Moises patugot na mga mama magbelag ta iran na sawa?”

³ Ambal din, “Ngaran sa sugo ya ki kyo naan ta Mga Sinulat Moises?” ⁴ Sabat danen, “Patugot Moises na mga mama magbelag ta iran na sawa daw magbuat danen anay ta kasulatan ta pagbelag.” ⁵ Ambal Jesus, “Yon na sugo parti ta pagbelag pasulat Moises tak kyo na mga linai Israel dessan gid ulo. ⁶ Di' ba alin ta pag-umpisa ta kalibutan ‘pabuat ta Dyos mga ittaw na danen mama daw bai’?† ⁷ ‘Yon tenaan na mama malin ta pudir ta iya na amay daw inay tak kanen daw iya na sawa magdumaay⁸ na danen na darwa mimo na isya.’‡ Gani, mama daw bai na magsawa dili en darwa. Danen isya nang en. ⁹ Tenged paisya ta Dyos mama an daw bai, kuntra ta pagbeet din na belagen danen an ta bisan kino.”

¹⁰ Pagtapos Jesus ta iya na pag-ambal naan ta mga Pariseo, gabalik kanen naan ta balay na iya na dayunan. Naan dya iya na mga tinudluan gainsa ki kanen parti ta paambal din. ¹¹ Gasabat kanen, “Bisan kino na mama na magbelag ta iya na sawa daw mangasawa kanen isab ta duma na bai, kasala kanen an kuntra ta una din na sawa tak paryas man gyapon na gaintra ta bai. ¹² Yon man, bisan kino na bai na magbelag ta iya na sawa daw mangasawa kanen isab ta duma na mama, kasala kanen an tak paryas man gyapon na gaintra ta mama.”

Pagbindisyon Jesus Ta Mga Bata

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ May mga ittaw na gaprani ki Jesus na gadala ta iran na mga bata para itung-tong din iya an na lima naan ta mga bata

daw bindisyunan danen an. Piro, pasaway ta iya na mga tinudluan mga gadala ya. ¹⁴ Pagkita Jesus, gagilek kanen an daw pambalan din, “Bay-an nyo nang mga bata an na magprani ki yaken. Dili nyo danen an pegengan tak mga paryo ki danen sakep ta pagdumala ta Dyos. ¹⁵ Sakep gid ta pagdumala ta Dyos mga itlaw na paryo ki danen daw sugiran ta kyo na bisan kino na magpasakep ta pagdumala ta Dyos na dili kanen magparyo ta bata na gasalig na ula gadua-dua, impusibli na kanen an makalabet naan ta mga itlaw na padumalaan ta Dyos.” ¹⁶ Pag-ambal din, pakengkeng din mga bata an daw patungtong din iya an na lima naan ki danen daw bindisyunan danen an.

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ Na manaw en Jesus i aged magpadayon ta iya na byai miling ta Jerusalem, may mama na gadlagan na marani ki kanen daw galuod naan ta atubangan din. Gambal mama an, “Mistro, nlanan ko na matareng ka. Ino dapat ko na buaten aged maangken kabui na ula katapusan?” ¹⁸ Sabat din, “Man-o tak paumaw a no na matareng? Ula duma na matareng daw dili, Dyos nang. ¹⁹ Nlanan no mga sugo ta Dyos na, ‘Dili ka magpatay, dili ka mag-intra ta bai, dili ka manakaw, dili ka magtistigo ta dili matuod, dili ka magdaya, daw tauron no imo na amay daw inay.’” ²⁰ Sabat ta mama an, “Mistro, tanan na sugo na pasambit no patuman ko alin na sise a pa.” ²¹ Patan-aw din mama an na may pagpalangga daw paambalan, “May isya pa na ula no nabuat. Muli ka daw bligya no imo na mga pagkabetang daw bayad an iatag no ta mga imol tak sigurado na maangken no dayad na bales na pata-gana ta Dyos naan ta langit. Daw matuman no en ambal ko, malik ka daw muyog ki yaken aged isya ka man na tinudluan ko.”

²² Nagulpian mama an ta iya na pagmati ta ambal Jesus. Gapanaw kanen an na nasebean tak tama gid iya na mga pagkabetang. ²³ Patan-aw-tan-aw Jesus iya na

mga tinudluan naan ta iya na palibot daw mambal, “Mga itlaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.”

²⁴ Mga tinudluan Jesus gatingala gid ta iya na ambal. Ambal din isab ki danen, “Mga arey, mga itlaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos. ²⁵ Mas dali pa ta bakod na ayep na kamilyo meddep naan ta lungag ta dagem kaysa itlaw na manggaranen magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.” ²⁶ Pag-ambal din, gatingala pa gid danen an daw gais-turyaay, “Ta, daw iling tan na bellay para ta mga manggaranen, impusibli na may maluwas alin ta silot ta Dyos!” ²⁷ Patan-aw Jesus danen an daw ambal din, “Impusibli ta itlaw, piro dili impusibli ta Dyos tak tanan mabuat din.”

²⁸ Ambal Pedro ki Jesus, “Ta, kami a? Padilian nay tanan aged muyog ki kaon.” ²⁹ Sabat Jesus, “Matuod na padilian nyo tanan. Piro, gambal a ki kyo na may dayad na bales na alin ta Dyos para ta bisan kino na padilian din iya na balay, mga utod, amay daw inay, mga bata daw mga basak aged munod ki yaken daw magsugid ta miad na balita ³⁰ tak naan ta yi na timpo mas tama pa na mabaton din kaysa ta mga padilian din. Mabaton din mga balay, mga utod, inay, mga bata, mga basak, daw asta maagian din man mga kabellay tenged ta mga pabuat ta mga gakontra ki kanen daw naan ta timpo na mabot may kabui na ula katapusan. ³¹ Tama anduni na may datas na katengdanan na ta uryan magbaba daw tama man anduni na may baba na katengdanan na ta uryan magdatas.”

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Ta pag-iling Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Jerusalem, abot adlaw na galin danen an ta Suba Jordan na gaagi danen naan ta dalan na munta ta Jerusalem. Jesus i naan ta unaan. Gatingala iya na mga tinudluan na miling kanen naan ta Jerusalem daw duma na mga itlaw na gasunod man nadlek daw ino matabo dya

ki kanen. Ta iran na pagpanaw, paprani Jesus dusi an na apustulis naan ki kanen daw papadyo alin ta duma na mga itlaw aged isturyaen din na danen nang. Pasugiran din ta matabo ki kanen naan ta Jerusalem, ³³ “Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Sintinsyaan kanen ta kamatayen daw intriga naan ta mga dili-Judio. ³⁴ Pagayyaan danen kanen i, ileban, latiguon daw patayen. Piro, ta pangallo na adlaw, mabannaw kanen i.”

*Ayo Santiago Daw Juan Naan Ki Jesus
(Mateo 20:20-28)*

³⁵ Danen i Juan daw Santiago na mga kabataan Zebedeo gaprani ki Jesus daw gambal, “Mistro, may ayuon kay inta ki kaon.” ³⁶ Gainsa Jesus i, “Ngaran sa inyo an na ayuon?” ³⁷ Sabat danen, “Pwidi kay no tagan ta pabor na daw papungkuon ka na magdumala, papungkuon kay no man naan ta kilid no na isya an naan dapit ta tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.” ³⁸ Piro, ambal Jesus, “Ula nyo nlami daw ino inyo na paayo. Masarangan nyo taan na maagian daw antuson ake an na maagian daw antuson na segeng na kabellay daw kasakit?” ³⁹ Sabat danen, “Ee, masarangan nay.” Ambal Jesus, “Igo ambal nyo an. Maagian nyo daw antuson segeng na kabellay daw kasakit na maagian ko. ⁴⁰ Piro, dili yaken magpili daw kino mungko naan dapit ta tuo daw wala ta kilid ko tak para nang ta mga itlaw na pataganaan ta Dyos.”

⁴¹ Na namatian ta sampulo na apustulis parti ta paayo ya ki Jesus, gagilek danen an ki Santiago daw Juan. ⁴² Gani, paumaw Jesus na marani danen an tanan daw ambal din, “Nlaman nyo na mga itlaw na pakala ta mga dili-Judio na iran na mga manugdumala gaabuso ta iran na pagdumala daw iling man tan mga dili-Judio na may datas na katengdanan ta iran na

pagdumala. ⁴³ Piro, dapat dili kaw iling tan tak daw kino ki kyo na liag din na datas iya na katengdanan naan ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo na iya na mga duma na paryo kanen inyo na manugsirbi. ⁴⁴ Daw kino man ki kyo gaandem na magpanguna ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo tanan na iya na mga duma na paryo kanen inyo na suguon. ⁴⁵ Bisan Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, tuyo din ta pag-iling di ta kalibutan i dili para sirbian ta mga itlaw. Giling di kanen para magsirbi ta duma daw mag-atag man ta iya na kabui para matubos tama na mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala.”

*Pagpaayad Jesus Ki Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)*

⁴⁶ Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan munta ta Jerusalem, kabot danen an naan ta syudad na Jerico. Na galin en kanen i ta Jerico duma ta iya na mga tinudluan daw ta sikad tama na mga itlaw, may gapalimos na bulag na gamungko naan ta kilid dalan na iran na agian. Iya na ngaran Bartimeo na beet ambalen “bata Timeo”. ⁴⁷ Na namatian din na Jesus na taga-Nazaret gaagi dya, gasinggit kanen i, “Jesus! Apo Ari David!* Maluoy ka ki yaken!” ⁴⁸ Pasaway kanen i ta tama na mga itlaw na dili kanen magsagbak. Piro, gasinggit pa gid kanen i ta tudo, “Apo Ari David! Maluoy ka ki yaken!” ⁴⁹ Gateneng Jesus i daw mambal, “Umawen nyo kanen an na miling di.” Paumaw danen bulag an daw ambal danen, “Biskegen no nakem no an! Mindeg ka! Gumaw kanen an ki kaon.” ⁵⁰ Pampilak dayon ta bulag iya na pangkegme na bayo daw gadali-dali tindeg na miling ki Jesus. ⁵¹ Ambal Jesus ki kanen, “Sugiran a no daw ino liag no na buaten ko para ki kaon.” Ambal din, “Mistro, liag ko na makakita.” ⁵² Ambal Jesus, “Sigi, manaw ka en. Nayad ka en tenged ta imo na pagsalig ki yaken.” Dayon kakita kanen an daw gaduma ta mga gakuyog ki Jesus.

* **10:47** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal Apo Ari David, beet ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

11

*Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan
12:12-19)*

¹ Na dani nang en ta Jerusalem Jesus i daw mga gakuyog ki kanen, kabot danen ta lugar ta darwa na baryo na Betfage daw Betania na naan ta Bukid Olibo. Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan ² na ambal din, “Miling kaw ta baryo na naan ta unaan. Pagselled nyo dya, makita nyo dayon isya na asno na bata pa na ula pa gid nasakayi na gaigot dya. Badbaren nyo igot an daw dleen nyo di asno an. ³ Daw may itlaw na mag-insa ki kyo, ‘Man-o tak pakamang nyo asno an?’ sabaten nyo, ‘Kinanglan ta Ginuo asno i daw balik din man.’”

⁴ Giling danen ta baryo ya daw nakita danen isya na asno na bata pa na naan ta kilid dalan na gaigot naan ta ngaan ta isya na balay. Na pabadbab nang pa danen igot ta asno, ⁵ mga itlaw na naan dya gatindeg gainsa, “Man-o tak pabadbab nyo igot an ta asno?” ⁶ Gasabat danen paryo ta ambal Jesus ki danen daw pabay-an nang en danen an na pakamang asno an. ⁷ Padala danen asno an ki Jesus daw paapinan danen ta iran na mga bayo tudtod an ta asno daw gasakay Jesus i.* ⁸ Pagsakay din, gapadayon danen Jesus na munta ta Jerusalem. Tama na mga itlaw gauna ki kanen na galadlad ta iran na mga bayo naan ta dalan na agian din daw duma man ya, patagtag danen naan ta dalan mga pasasa na daon ta palma na alin ta mga uma aged ipakita iran na pagtaod ki kanen.† ⁹ Mga itlaw na gauna ki Jesus daw duma na gasunod man gasinggit,

“Dayawen ta Dyos an!

Dayawen gabot an na papadala ta
Ginuo Dyos!‡

¹⁰ Dayawen kanen i na gabot na magpadayon ta pagdumala

ta ate na kaapuan na Ari David!
Dayawen ta Dyos an na naan ta langit!”

¹¹ Pag-abot danen Jesus naan ta Jerusalem, gaselled kanen an ta sular ta Timplo daw patan-aw din mga betang naan ta solded. Piro, tenged na dali nang en magsalep adlaw an, gagwa kanen na miling ta Betania duma ta dusi na apustulis daw naan dya gapalambay ta kilem.

*Kaoy Na Igos Na Ula Bunga
(Mateo 21:18-19)*

¹² Na adlaw en, galin Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Betania. Ta iran na pagpanaw na malik ta Jerusalem, kanen i nletem. ¹³ Nakita din naan ta dili gid madyo isya na kaoy na igos na gagabong ta daon. Papranian din aged tan-awen daw may bunga, piro ula gid kanen may nakita na bunga. Ubos nang daon tenged dili pa timpo na mamunga mga kaoy na igos. ¹⁴ Dayon din pambalan igos an, “Umpisa anduni, ula en may kakaan ta imo na bunga.” Yon na ambal Jesus namatian ta iya na mga tinudluan.

Pagpagwa Jesus Ta Mga Gabligya Naan Ta Timplo

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ Na Jesus i daw iya na mga tinudluan naan en ta Jerusalem, gaselled isab kanen an ta sular ta Timplo daw pagpagwa din mga itlaw dya na gabligya daw mga gamalit ta mga pang-alad para ta Dyos. Patumba din mga lamisaan ta mga manugbalyo ta kwarta§ daw mga pungkuan ta mga gabligya ta salampati na pang-alad. ¹⁶ Ula kanen gatugot na mga itlaw na gadala ta iran na mga bligya magi naan ta sular ta Timplo. ¹⁷ Galaygay kanen ta mga itlaw, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos, kanen an gambal,

* **11:7** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga itlaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. † **11:8** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. ‡ **11:9** Mga Salmo 118:26 § **11:15** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga itlaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos.

'Ake na balay umawen na
balay pangamuyuan para ta tanan na
mga itlaw.'*"

Ambal pa Jesus, "Piro, pabuat nyo iya na
balay na 'taguan ta mga manakaw'."†

¹⁸ Na namatian ta mga manugdumala
na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises parti ta pabuat Jesus naan
ta Timplo, gangita danen ta paagi na ipa-
patay Jesus i tak nadlek danen ki kanen
tenged mga itlaw nadayaran gid ta iya na
mga patudlo.

¹⁹ Pagsalep ta adlaw, gagwa Jesus i daw
iya na mga tinudluan naan ta syudad.

Ambal Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos

(Mateo 21:20-22)

²⁰ Na sellem en, gapanaw Jesus i daw iya
na mga tinudluan na malik ta Jerusalem.
Ta iran na pagpanaw, nakita danen na
kaoy na igos na pasumpa din gakeseg asta
gid ta gamot. ²¹ Nademdeman Pedro ambal
ya Jesus naan ta igos daw ambal din,
"Mistro, lagen no! Gakeseg igos an na
pasumpa no."

²² Sabat Jesus, "Kinanglan magsalig kaw
nang ta Dyos. ²³ Gakeseg igos an tenged
gid ta ake na ambal daw sugiran ta kyo
na bisan kino na mambal ta yi na bukid,
'Akwaten ka ta Dyos daw ilabyog naan ta
dagat,' daw gapati gid kanen na ula gadua-
dua na matabo, iya na ambal matuman.

²⁴ Gani, gambal a ki kyo na bisan ino inyo
na pangayuon paagi ta pangamuyo, daw
magpati kaw na mabaton nyo, iatag gid ki
kyo. ²⁵ Daw mangamuyo kaw, patawaren
nyo anay daw kino kasala ki kyo aged ate
na Amay na naan ta langit magpatawad
man ki kyo ta inyo na mga sala. ²⁶ Piro,
daw dili kaw magpatawad, dili kaw man
patawaren ta ate na Amay na naan ta lan-
git."‡

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad

(Mateo 21:23-37; Lucas 20:1-8)

²⁷ Gabalik Jesus i daw iya na mga tinud-
luan naan ta Jerusalem daw gaselled naan

ta Timplo. Na kanen i gapanaw-panaw ta
sular ta Timplo, may mga manugdumala
na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinu-
lat Moises daw duma pa na mga gadumala
ta mga Judio na gaprani ki kanen ²⁸ daw
gainsa, "Indi alin imo na uturidad ta mga
pabuat no naan ta Timplo i? Kino gaatag ki
kaon ta imo na uturidad aged buaten iling
ya sa?"

²⁹ Sabat Jesus ki danen, "Minsa a anay ki
kyo. Daw masabat a nyo, isugid ko daw
indi alin ake na uturidad ta pagbuat ko
ta iling sa naan ta Timplo i. ³⁰ Yi ake na
insa: Juan ya na manugbautismo, indi alin
iya na uturidad ta pagbautismo din ta mga
ittaw? Ino ta inyo na isip, naan alin ta
Dyos, naan alin ta itlaw? Sabaten a nyo."

³¹ Gaisturyaay danen an daw ino iran
na isabat. Ambal danen, "Daw sabaten ta
'naan alin ta Dyos', insaan ki din 'Man-o
tak ula kaw gapati ki Juan?' ³² Piro, dili ta
man masabat 'naan alin ta itlaw!'" Iling
tan iran na isip tak nadlek danen an na
basi mga itlaw an dya magbuat ta malain
na kuntra ki danen tenged pakala gid ta
mga itlaw Juan ya na isya na prupita na
alin ta Dyos.

³³ Tenged ula danen may isabat ki Jesus,
ambal danen ki kanen, "Ula nay nlami."
Ambal din ki danen, "Dili ko man isugid ki
kyo daw indi alin ake na uturidad ta mga
pabuat ko naan ta Timplo i."

12

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

¹ Gaisturya pa Jesus i naan ta mga
manugdumala na mga pari, mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises daw duma pa
na mga gadumala ta mga Judio paagi ta
isya na paanggid. Ambal din, "May mama
na gatanem ta ubas naan ta iya na uma
daw pakuralan din. Gakutkot man kanen
ta lungag daw naan dya gabuat ta pegaan
ta ubas. Gapatindeg man kanen ta turi
na bantawan ta manugbantay. Tapos ta

* **11:17** Isaias 56:7 † **11:17** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na pabuat nyo iya na balay na 'taguan ta mga manakaw' tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta. ‡ **11:26** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-sais.

tanang din na ubra, papaagsa din ubasan ya daw miling ta madyo na lugar. ² Na timpo en ta pagpupo ta mga ubas, papailing din isya ta mga suguon din naan ta mga gaagsa ta ubasan aged kamangen naan ki danen parti din ya ta tubbas ta iya na ubasan. ³ Pag-abot dya ta suguon, pagabling danen kanen ya daw pabugbog daw papauli na ula dala. ⁴ Papailing man ta tag-iya isya pa na suguon, piro papakang danen naan ta ulo suguon ya daw pagayyaan. ⁵ Papailing din isya pa gid na suguon, piro papatay danen. Iling man tan pabuat danen ta tama na mga suguon na papailing din. Duma an pabugbog danen daw duma ya papatay. ⁶ Isya nang gid en na pwidi din masugo, iya na palangga na bata na mama. Papailing din iya na bata tak ambal din ta iya na kaugalingen, ‘Sigurado na tratuon danen ta miad ake i na bata.’

⁷ “Piro, na nakita danen bata ya ta tag-iya, gaisturyaay danen, ‘Yon manubli ta uma na i. Sigi, patayen ta kanen an aged ate nang en panublien din an.’ ⁸ Pagtapos danen ta iran na pag-isturyaay, pagabling danen kanen an, papatay daw payudyod pagwa naan ta ubasan.”

⁹ Pagtapos Jesus ta isturya, painsaan din mga gadumala an ta mga Judio, “Ta, ino buaten ta tag-iya? Simpri ilingan din mga gaagsa ya daw patayen daw paagsa din iya na ubasan naan ta duma na mga itlaw. ¹⁰ Paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti:

‘Bato an na ta isip ta mga manug-ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.*

¹¹ Yi tanan pagbeet ta Ginuo Dyos daw gatingala ki gid!’ ”†

* **12:10** Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta mga manug-ubra ta balay, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. Pamag-ang na bato na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. † **12:11** Mga Salmo 118:22-23 ‡ **12:12** Mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio liag danen na dakepen inta Jesus tenged naan ta paanggid na paisturya Jesus danen an pakumparar ta malain na mga gaagsa. § **12:13** Mga itlaw na gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio. * **12:15** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kinsi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. † **12:18** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Saduseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

¹² Pag-ambal Jesus, liag ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio na dakepen inta Jesus i tak naintindian danen na danen paisturya din naan ta iya na paanggid. ‡ Piro, nadlek danen an na basi mga itlaw dya magbuat ta malain kuntra ki danen. Tenged ula danen mabuat, padilian danen Jesus i daw manaw.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis (Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Pasugo ta mga gadumala ta mga Judio pila na mga Pariseo daw pila man na mga itlaw na gasunod ki Herodes § na miling danen an ki Jesus daw dakep-dakepen kanen an paagi ta mga insa. ¹⁴ Yon na giling danen an ki kanen daw mambal, “Mistro, nlanan nay na ula ka pagbula daw ula ka may papaburan tak maskin kino pa na itlaw paryo nang imo na pagtratar ki danen daw gatudlo ka ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos. Sugiran kay no tuo. Ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugutan ki na magbayad ta buis naan ta pangulo ta Roma? ¹⁵ Magbayad ki? Dili ki magbayad?” Piro, nlanan Jesus na danen an gapakuno-kuno nang na iran na pag-insa terek ta iran na nakem. Pambalan din danen an, “Liag nyo nang na dakep-dakepen a paagi ta ake na sabat! Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo ta buis tak lagen ko.”* ¹⁶ Padawat danen sinsilyo na paryo ta iya na paayo. Ambal din, “Iya ti na sura daw ngaran naan ta yi na sinsilyo?” Sabat danen, “Iya ta pangulo ta Roma.” ¹⁷ Ambal din, “Ta, daw ino iya ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta Dyos.” Pagmati danen ta ambal Jesus, gatingala gid danen an ki kanen.

*Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)*

¹⁸ May mga Saduseo[†] na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa parti ta pagbannaw tak ula danen an gapati na mabannaw mga patay an. ¹⁹ Ambal danen ki kanen, “Mistro, naan ta Mga Sinulat Moises may sunuron ki na daw mama na may sawa mapatay na ula kanen bata ta iya na sawa, dapat paus-os katengdanan din naan ta iya na mangngod aged makabata para ki kanen. ²⁰ Alimbawa: may pitto na mag-utod na mama. Kamagulangan ya nangasawa daw napatay na ula kanen an bata. ²¹ Nabalo ya pasawa ta pangarwa na utod. Piro, napatay man pangarwa ya na utod na ula danen an bata. Iling man tan natabo ta pangallo ya na utod. ²² Natabo iling tan ta pitto na mag-utod tak tanan danen kasawa ta bai na balo, piro napatay na ula danen bata. Ta uryan, bai ya napatay man. ²³ Ta, daw mabot timpo na mabannaw mga patay, kino ki danen na mag-utod matuod na sawa ta bai ya tak danen na pitto ubos kasawa ki kanen?” ²⁴ Sabat Jesus, “Sala inyo na isip tak ula kaw nalam daw ino naan ta sinulat na pulong ta Dyos daw ula kaw man gapati na Dyos may gaem ta pagbannaw ta mga patay. ²⁵ Daw mabannaw mga patay ya, dili danen mangasawa tak paryo danen ta mga angil naan ta langit na ula gasawaay. ²⁶ Parti man ta pagbannaw, paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal ta Dyos naan ta sinulat Moises. Naan ta isturya parti ta tanem na galeleg, Dyos gambal ki Moises, ‘Yaken i Dyos danen Abraham, Isaac daw Jacob.’[‡] ²⁷ Iling tan na ambal ta Dyos pamatuod na mga itlaw na napatay mabannaw tak dili kanen an Dyos ta mga patay. Dyos kanen an ta mga bui. Sala gid inyo na isip!”

*Sikad Impurtanti Na Mga Sugo
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)*

²⁸ May manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gaprani ki Jesus daw namatian din pagdiskasay danen Jesus daw mga Saduseo parti ta pagbannaw. Na namatian

din na dayad sabat Jesus, gainsa kanen an, “Ta tanan na sugo ta Dyos, ino pinakaimpurtanti?”

²⁹ Sabat Jesus, “Naan ta sinulat Moises pinakaimpurtanti na sugo. Ambal din, ‘Mga linai Israel, mamati kaw!

Ginuo na ate na Dyos, kanen nang gid Ginuo.

³⁰ Gugmaen no Ginuo an na imo na Dyos na terek gid ta imo na tagipusuon.

Ipakita no imo an na gugma paagi ta ugali, isip daw mga buat.’[§]

³¹ Yi pangarwa na impurtanti na sugo: ‘Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’^{**}

Ambal din man, “Ula en sugo na mas impurtanti kaysa ta darwa na i.”

³² Ambal ta manugtudlo, “Mistro, dayad gid sabat no. Igo imo na ambal na may isya nang na Dyos daw ula en duma. ³³ Igo man na dapat gugmaen ta kanen an na terek gid ta tagipusuon daw ipakita ate na gugma paagi ta isip daw mga buat, daw igo man na dapat ate na paggugma naan ta duma paryo ta ate na paggugma ta kaugalingen ta tak ate na pagtuman ta yon na mga sugo mas impurtanti kaysa ta tanan na alad naan ta Dyos asta ta mga ayep na paiyaw para ialad.”

³⁴ Nlaman Jesus na igo gid sabat ta manugtudlo daw ambal din, “Dili madyo na bilangen ka ta Dyos na isya man ta mga itlaw na iya na padumalaan.” Pagtapos Jesus ta ambal, ula may nangiseg na maginsa pa ki kanen.

Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Na gatudlo Jesus i naan ta Timplo, gambal kanen, “Man-o tak gambal mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari linai Ari David?

³⁶ David mismo, na pagaeman kanen ya ta Dyos Ispiritu Santo gambal, ‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,

[†] 12:26 Naan ta Exodo 3:1-6 daw Mga Binuatan 7:30-32 pwidi nyo mabasa isturya parti ta tanem na galeleg.

[§] 12:30 Deuteronomio 6:4-5 * 12:31 Levitico 19:18

“Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo asta na mapirdi ko imo na mga kuntra.” ’ ’ †

³⁷ Ambal man Jesus, “Daw iling tan ambal Ari David parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na paumaw din na iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na Mag-ari dili nang basta na linai Ari David?”

Tama na mga itlaw na naan dya gamati ki Jesus daw nalipay danen ta iran na namatian.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Manugtudo Ta Mga Sinulat Moises

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸ Na gatudlo Jesus i ta mga itlaw, gambal kanen, “Mag-ambilig na dili kaw magparyo ta mga manugtudo ta Mga Sinulat Moises. Daw mamasyar danen an, gasuot danen ta langkaw na bayo na maalen aged ipakita na datas iran na katengdanan. Daw naan danen an ta lugar na naan dya tama na mga itlaw, liag gid danen na mga itlaw mag-atag ta taod ki danen. ³⁹ Daw naan danen an ta mga balay tipunan, liag gid danen na naan danen ta pungkuan na para ta impurtanti na mga itlaw. Iling man tan daw mandegek danen an.

⁴⁰ Sikad man danen an manluko ta mga balo na bai daw paubos danen pangabuian ta mga balo. Gapakuno-kuno danen an na riliyuso paagi ta lawig na pangamuyo naan ta tama na mga itlaw aged dili mla-man na mga pabuat an danen malain. Tenged iling tan mga buat danen, maage-man danen segeng na silot ta Dyos.”

Alad Ta Bai Na Balo

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Na Jesus i naan ta Timplo, gamungko kanen tengged ta ugsakan ta alad daw gatan-aw ta mga itlaw na gaulog dya ta iran na kwarta. Tama na mga manggaranen gaulog ta bakod na kantidad. ⁴² May gaprani na balo na bai na pubri. Paulog din darwa na sinsilyo na derse na may pinakatise na balor. † ⁴³ Paumaw Jesus na

marani iya na mga tinudluan daw ambal din, “Daw lagen, sise gid paulog an ta pubri na balo. Piro, sugiran ta kyo na mas bakod pa naatag din kaysa ta naatag ta tanan na gaulog ta kwarta para ta Timplo ⁴⁴ tak paalad an danen subla nang ta iran na mga manggad na dili en danen kinanglan. Piro, maskin ula gid ta ula balo an, paalad din tanan din na pangabuian.”

13

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot

(Mateo 24:1-28; Lucas 21:5-24)

¹ Na gapanaw Jesus i na mwa ta Timplo, isya ta iya na mga tinudluan gambal, “Mistro, lagen no. Dayad Timplo i! Darko mga bato an na pagamit ta pagbuat ta Timplo daw dayad na pagpatindeg ta mga bilding!”* ² Sabat Jesus ki kanen, “Matuod nyan. Makita nyo pa yi na mga bilding na dayad, piro mabot adlaw na magubba gid Timplo i daw tanan na bato ta Timplo mawasak na ula gid maskin isya nang na bato na gasampaw pa naan ta duma na bato.”

³ Giling danen i Jesus naan ta Bukid Olibo. Na gamungko kanen i dya na gatubang ta Timplo, danen i Pedro, Santiago, Juan daw Andres gainsa ki kanen na danen nang, ⁴ “Sugiran kay no tuo daw kan-o matabo nyan na paambal no. Ino sinyalis na pamatuod na mabot en timpo na matuman ambal no?” ⁵ Ambal din ki danen, “Mag-andam kaw gid aged dili kaw maluko ⁶ tak tama na mga itlaw miling ki kyo na akuon danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, ‘Yaken i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.’ Ta iling tan na buat danen, tama na itlaw maluko danen. ⁷ Daw kamati kaw ta mga gira na dani ki kyo daw kabalita na naan ta madyo may gira man, dili kaw mataranta tak naan ta plano ta Dyos na matabo anay iling an tan. Piro, katapusan ta yi na timpo † mabot pa. ⁸ Mga nasyon maggiraay daw mga

† **12:36** Mga Salmo 110:1 † **12:42** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kwarintay-dos, ta timpo Jesus disi-sais na buok gabalor ta suol ta isya uras na ubra ta isya na itlaw. * **13:1** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga dayad gid na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos. † **13:7** Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

kaarian kuntra ta kaarian. May mga linog naan ta lain-lain na mga lugar daw may segeng na letem. Piro, tanan na iling tan umpisa nang pa ta segeng na kakulian na maagian ta mga itlaw paryo ta mabatya-gan ta bai na manugbata en na umpisa nang pa gapasakit.

⁹ “Mag-andam kaw tak may mga itlaw na magdakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gadumala ta inyo na banwa aged usisaen. Tenged ta inyo na pagsunod ki yaken, kastiguon kaw naan ta mga balay tipunan daw patubangen naan ta mga gubirnadador daw mga ari. Daw naan dya, magpamatuod kaw naan ki danen parti ta inyo na pagpati ki yaken. ¹⁰ Miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos masugid anay naan ta mga itlaw ta tanan na nasyon bag-o mabot katapusan ta yi na timpo tak iling tan plano ta Dyos. ¹¹ Ta timpo na kyo dakepen daw dleen naan ta kurti, dili kaw dayon magpalibeg daw ino isabat nyo. Daw uras en na kyo kinanglan na magambal, iambal nyo nang paambal an ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo tak alin ki kanen inyo na iambal, dili alin ki kyo.”

¹² Gambal pa Jesus i, “Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga itlaw na iran na mga utod ipapatay danen paagi ta iran na pagtraydor. Iling man tan buaten ta mga amay naan ta iran na kabataan. Mga bata magbatok ta iran na mga ginikanan daw ipapatay man danen iran na mga ginikanan. ¹³ Demetan kaw ta tanan tenged sakep kaw ki yaken. Piro, maluwas mga itlaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon na timpo.”

¹⁴ Ambal pa Jesus, “Ta timpo na mabot, makita nyo na naan ta dili dapat betangan ‘sikad malain na betang na gainsulto ta balay ta Dyos.’”[†] -- Kyo na gabasa ta nasulat na i, intindien nyo gid daw ino beet ambalen.

Ambal pa gid Jesus, “Daw iling tan makita nyo naan ta dili dapat betangan, beet ambalen abot en timpo na mga itlaw na gaistar naan ta prubinsya Judea dapat

magbakwit naan ta mga bukid. ¹⁵ Ta yon man na timpo, daw matabuan na may itlaw na naan ta atep ta iran na balay, dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa naan ta balay daw magkamang ta bisan ino. ¹⁶ Iling man tan, daw matabuan na may itlaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli pa na magkamang ta pangisleb din na bayo. ¹⁷ Ta yon man na timpo, kaluluoy gid mga bai na gabagnes daw gapasuso tak mabellayan danen ta pagbakwit. ¹⁸ Mangamuyo kaw nang ta Dyos na dili matabo iling an tan naan ta tagtignaw ¹⁹ tak ta yon man na timpo maagian ta mga itlaw segeng na kakulian na ula pa naagii ta bisan kino alin ta pagbuat ta Dyos ta kalibutan i daw kalangitan asta anduni. Ula en may matabo pa na mas segeng na kakulian kaysa ta iling tan. ²⁰ Daw dili palipuon ta Ginuo Dyos mga inadlaw na ya na maagian danen, ula gid may isya na itlaw na mabilin na bui. Piro, palipuon din nang tenged ta iya na pinili na mga itlaw.

²¹ “Ta yon man na timpo, daw may mambal ki kyo, ‘Lagen nyo, anen di en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!’, dili kaw magpati. Iling man tan daw may mambal, ‘Lagen nyo, kanen man nyan!’ ²² tak may miling ki kyo na mga dili-matuod na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw mga dili-matuod na prupita. Magbuat danen an ta mga katingalaan na pamatuod na danen an may gaem aged na daw maimo, tilawan na maluko danen asta pa ta mga itlaw na pinili ta Dyos. ²³ Magbantay kaw tak nasugid ko en daan ki kyo parti ta matabo pa mintras na ula pa natabo.”

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

²⁴ Gambal pa gid Jesus i parti ta mga adlaw na mabot, “Sunod ta yon man na mga adlaw na may mga segeng na kakulian, ‘Magdelem adlaw an daw bulan an dili magpawa.

²⁵ Mga bituon an mulog alin ta langit

[†] **13:14** Daniel 9:27, 11:31 daw 12:11   **§ 13:15** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga itlaw gapuay naan ta atep ta iran na balay.

daw tanan na naan ta kalangitan

manlatak na paryo ta payegyeg.*

²⁶ “Pagtapos ta mga matabo na iling tan, makita ta mga itlaw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Mabot kanen na naan kanen ta panganod† na bakod gid iya na gaem daw sikad silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen. ²⁷ Pag-abot din, ipadala din mga angil naan ta appat na pamusod ta kalibutan aged tipunon mga itlaw na iya na pinili alin ta tanan na lugar.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸ Gambal pa Jesus i, “Intindien nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta kaoy na igos: Daw iya an na mga sanga gasalingsing daw gadaon, mlaman nyo na mabot en tagtanem. ²⁹ Yon man, daw makita nyo na gaumpisa en matabo mga pasugid ko ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo na kanen an mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.‡ ³⁰ Sugiran ta kyo na tanan ya na mga pasugid ko ki kyo matabo na ula pa napatay tanan na mga itlaw ta yi na timpo. ³¹ Maski marwad pa kalangitan an daw kalibutan, ake i na mga ambal magpadayon asta ta ula katapusan.”

Ula May Nalam Daw Kan-o Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:36-44)

³² Gambal pa Jesus i, “Parti daw ino adlaw daw uras na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, ula may nalam bisan mga angil ta langit daw bisan man Bata Ta Dyos. Dyos Amay nang gid nalam. ³³ Gani, mag-andam kaw daw magbantay tenged na ula nyo nlami daw kan-o kanen mabot. ³⁴ Iling tan buaten nyo tenged Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan paryo ta itlaw na gapanaw na miling ta madyo na lugar,

* **13:25** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10-11 † **13:26** Daniel 7:13-14 ‡ **13:29** Ambal na kanen an beet ambalen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na ula duma daw dili, Jesus na mabot aged mag-umpisa ta iya na pagdumala naan ta kalibutan. * **14:1** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **14:3** Bato na alabastro isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot.

piro bag-o kanen malin, paintriga din naan ta iya na mga suguon mga ubraen an danen. Kada isya ki danen may iya na ubra. Paambalan din man iya na manugbantay ta gangaan na magbantay gid. ³⁵ Iling man tan, magbantay kaw tak ula nyo nlami daw kan-o mabot kanen na paryo ta tag-iya ta balay. Basi mabot kanen ta semsem, tenga kilem, mapit-madlaw, o pagsennang ta adlaw. ³⁶ Magbantay kaw pirmi ta iya na pag-abot aged daw gulpi kanen mabot, dili kaw mabutan na gatunuga daw ula gabantay. ³⁷ Ambal ko i ki kyo, paambal ko man naan ta tanan: ‘Magbantay kaw!’ ”

14

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Na darwa nang en adlaw bag-o mag-umpisa Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok,* mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gangita pa ta paagi na ipadakep danen Jesus i ta sikrito nang daw ipapatay. ² Piro, gambal danen an, “Dili ta anay buaten ate na plano naan ta timpo ta pista tak basi maggamo mga itlaw an.”

Pagbubo Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Ulo Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Giling Jesus i naan ta baryo na Betania daw gadayon naan iran Simon. Simon i, kala ta mga itlaw na kanen i dati na may segeng na masakit ta langgit. Na gakaan Jesus naan iran Simon, may bai na gaprani ki Jesus. May dala kanen an na tise na tibod na buat alin ta bato na alabastro† na may ugsak na puro na paammot na maalen na buat alin ta tanem na nardo. Pabali din lieg ta tibod daw paammot an pagbubo naan ta ulo Jesus. ⁴ Piro, duma na mga itlaw na

naan dya gagilek daw gaisturyaay, “Man-o tak pauyakan din nang paammot an? ⁵ Pwidi pa inta mabligya nan ta tallo gatos na sinsilyo na pilak[†] daw kwarta ya iatag naan ta mga imol.” Tenged iling tan iran na isip, pasaway gid danen bai an. ⁶ Piro, ambal Jesus ki danen, “Largaan nyo nang kanen i. Man-o tak pasaway nyo? Dayad iya na pabuat ki yaken. ⁷ Mga imol an pirmi nyo duma daw pwidi kaw katabang ki danen bisan ino uras na liag nyo. Piro, yaken i a, dili en maglugay na duma ki kyo. ⁸ Yi na bai gaatag ta iya na masarangan para ki yaken. Ta iya na pagbubo naan ki yaken ta paammot, papriparar din lawa ko para ta ake na lebbeng. ⁹ Dayad gid iya na pabuat ki yaken daw sugiran ta kyo na bisan indi mawali miad na balita naan ta bilog na kalibutan, pabuat din i ki yaken masambit man para ta pagdemdem ki kanen.”

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscariote* na isya ta dusi na apustulis giling naan ta mga manugdumala na mga pari daw gambal na Jesus ya matrayduran din daw intriga naan ki danen. ¹¹ Pagmati danen ta ambal din, nadayaran gid danen an ta iya na plano daw gangako na tagan kanen an ta kwarta. Umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw maintriga Jesus an naan ki danen.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

¹² Abot una na adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. Yon man adlaw ta pag-iyaw ta mga karniro na bata pa na patagana para ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Gainsa mga tinudluan i Jesus ki kanen, “Indi no liag na kami i miling aged magpriparar

para ki kaon ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?” ¹³ Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan na ambal din, “Miling kaw naan ta syudad.† Pag-abot nyo dya, may masugat kaw na mama na gapas-an ta bandi na may waig. Sunuron nyo kanen ya. ¹⁴ Daw indi kanen melled na balay, ambalen nyo naan ta tag-iya, ‘May insa Mistro ya ki kaon. Yi insa din, “Indi selled na dayunan para ta bisita na naan a dya maan kani duma ta mga tinudluan ko ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?”’ ¹⁵ Pag-ambal nyo, ipakita ta tag-iya ki kyo wayang na selled naan ta apaw na tanan na mga kinanglan anen dya en. Naan kaw dya magpriparar ta ate na yapon.”

¹⁶ Pagtapos ta ambal Jesus, gapanaw darwa na tinudluan daw giling naan ta syudad. Nakita danen selled ya na pasambit Jesus tak tanan na paambal din ki danen natuman. Na naan en danen ta selled ya, gapriparar danen an ta yapon ta pagsilibrar ta pista.

¹⁷ Na semsem en, Jesus i daw dusi na apustulis gabot dya. ¹⁸ Na gayapon danen, gambal Jesus i, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo na gakaan man duma ki yaken magtraydor ki yaken.”

¹⁹ Pagmati ta mga apustulis, nasebean danen an daw kada isya ki danen gambal ki kanen, “Dili yaken nya, di' ba?” ²⁰ Ambal din, “Magtraydor an ki yaken isya ki kyo na dusi na kanen an gasawsaw man ta tinapay naan ta mangkok duma ki yaken. ²¹ Matuman gid en ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na mapatay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro, ittaw an na magtraydor ki kanen may segeng na silot na maageman daw miad pa na ula nang en kanen an natao.”

Katapusan Na Yapon Jesus

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

† **14:5** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. § **14:8** Ta timpo Jesus, paammot na nardo pagamit para pangbanyos ta patay. * **14:10** May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 3:19. † **14:13** Na gambal Jesus “Miling kaw naan ta syudad.” beet din ambalen na miling darwa an na tinudluan naan ta Jerusalem.

²² Na gakaan pa Jesus i daw mga apustulis, gakamang kanen i ta tinapay† daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din daw paatag ki danen na ambal din, “Mamang kaw ta tinapay i. Yi ni ake na lawa.”

²³ Pagtapos danen kamang ta tinapay, gakamang Jesus i ta ineman na may ugsak na bino daw gapasalamat ta Dyos. Paatag din ki danen daw tanan danen gainem.

²⁴ Gambal Jesus i, “Yi ni ake na lengngessa na kalig-enan ta kasugtanan na alin ta Dyos. Matulo ake na lengngessa na yaken i mapatay bilang alad para ta tama na mga itlaw. ²⁵ Iling gid tan beet ambalen ta yi na bino daw sugiran ta kyo na dili aren minem isab ta bino asta mabot adlaw na yaken i minem ta bag-o na bino naan ta pag-umpisa ta pagdumala ta Dyos.”

²⁶ Gakanta danen ta pagdayaw naan ta Dyos daw pagtapos, gagwa danen na miling naan ta Bukid Olibo.

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁷ Na Jesus i daw mga apustulis naan en ta Bukid Olibo, ambal din ki danen, “Mabot uras na kyo tanan dilian a nyo paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal,

‘Patayen ko manugbantay an,

dason wasaken ko panen na mga karniro.’”§

²⁸ Ambal pa Jesus, “Pagbannaw ki yaken, muna a ki kyo na miling naan ta Galilea.”

²⁹ Gambal Pedro i ki kanen, “Dili ta kaw dilian bisan dilian ka ta tanan!” ³⁰ Sabat din, “Dayad gid inta ambal no an, piro sugiran ta kaw na anduni ta yi gid na kilem bag-o magtagaok manok ta pangarwa bisis, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.” ³¹ Piro, galalis gid Pedro i na gambal, “Bisan patayen a pa duma ki kaon, dili a mag-ambal na dili ta kaw kala.” Pag-ambal Pedro, iling man tan ambal ta tanan din na duma.

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Getsemane

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Jesus i daw mga apustulis giling naan ta lugar na paumaw na Getsemane.* Pag-abot danen dya, gambal kanen i ki danen, “Mungko kaw nang di anay tak mangamuyo a unso.”

³³ Pag-ambal din, pakuyog din danen i Pedro, Santiago daw Juan. Umpisa sa, gangalised kanen i daw nasebean gid ³⁴ na ambal din ki danen, “Daw paryo a gid mapatay ta subla na kalised. Unti kaw nang. Magpulaw kaw na magbantay-bantay.”

³⁵ Na gapanaw kanen i naan ta unaan, gadapa naan ta basak daw gapangamuyo na daw maimo dili din maagian segeng na kabellay na naan ta plano ta Dyos para ki kanen. ³⁶ Gapangamuyo kanen i, “Amay ko! Tanan maimo no. Ipamadyo no ki yaken segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili ake na liag matuman, imo na liag.”

³⁷ Pagtapos Jesus ta pagpangamuyo, gabalik kanen i ki danen Pedro daw naabutan din na gatunuga. Gambal kanen ki Pedro, “Simon, man-o tak gatunuga ka? Ino, dili ka gid kaagwanta bisan isya nang uras na magpulaw na magbantay-bantay?” ³⁸ Ambal din ki danen, “Magpulaw kaw daw mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo. Liag nyo inta na magpulaw daw mangamuyo, piro dili kaya ta inyo na lawa.”

³⁹ Gapanaw isab Jesus i naan ta unaan daw mangamuyo na paryo man gyapon ta una din ya na pangamuyo. ⁴⁰ Na gabalik isab kanen i ki danen Pedro, naabutan din na gatunuga eman tak puyat gid danen an. Pagpukaw din ki danen, dili danen mlaman daw ino iran na iambal ki kanen.

⁴¹ Ta pangallo na bisis gapangamuyo Jesus daw pagtapos din ta pagpangamuyo, gabalik isab kanen an ki danen. Paambalan din danen an, “Aree! Gatunuga kaw pa man yan gyapon daw gapuay? Usto en. Lagen nyo! Uras en na Kanen Na

† 14:22 Tinapay na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

§ 14:27 Zacarias 13:7 * 14:32 Getsemane i isya na taneman ta olibo naan ta bangilid ta Bukid Olibo na gatubang ta Jerusalem. Naan dya pirmi giling Jesus daw iya na mga tinudluan. Getsemane i ambal naan ta Hebreo na linggwai na beet ambalen pegaan ta olibo.

Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan trayduron daw intriga naan ta malain na mga itlaw. ⁴² Mangon kaw! Gabot en itlaw an na magtraydor ki yaken. Mos, sugaten ta kanen an.”

Pagdakep Ki Jesus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴³ Na gambal pa Jesus i ki danen Pedro, nali nang gabot Judas an na isya ta dusi na apustulis. Tama na mga itlaw duma din na may dala na mga ispada daw mga baston. Pasugo danen an ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio.

⁴⁴ Judas an na traydor, bag-o kanen miling ki Jesus, gambal daan kanen an naan ta mga magdakep ki Jesus daw ino iya na sinyas para makala danen Jesus an. Ambal din, “Daw kino mabugno ko paagi ta arek, yon inyo na papangita. Dakepen nyo kanen an daw dleen nyo na bantayan gid ta ust.”

⁴⁵ Tenged ta ambal daan Judas, na gabot danen an, gadiritso kanen i ki Jesus daw magbugno, “Mistro!” daw paarekan din.

⁴⁶ Dayon, padakep danen Jesus i. ⁴⁷ Piro, isya ki danen na gatindeg dani ki Jesus gagabot ta ispada daw patigbas suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid iya na talinga.

⁴⁸ Gambal Jesus i ki danen, “Man-o, tulisan a na kinanglan gid na magdala kaw pa ta mga ispada daw mga baston ta pagdakep ki yaken? ⁴⁹ Adlaw-adlaw naan a ta Timplo na gatudlo daw naan kaw man dya, piro ula a nyo dakepa. Piro, kinanglan na matuman plano ta Dyos parti ki yaken paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong din.” ⁵⁰ Pag-ambal Jesus, padilian kanen i ta mga apustulis daw danen ya tanan gadlagan padyo.

⁵¹ May isya na miron dya na gasunod ki Jesus. Ula kanen duma na suot daw dili, isya nang panid ta tila na lino[†] na paabel din. Awiran inta kanen an ta mga sundalo

aged dakepen, ⁵² piro gamallos kanen an daw pabilin din iya na bayo. Gadlagan kanen padyo na palaw.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Mga itlaw na gadakep ki Jesus, padala danen kanen an naan ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari. Naan man dya gatipon mga manugdumala na mga pari, mga gadumala ta mga Judio daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. ⁵⁴ Pedro i gasunod ki Jesus, piro madyo iya na antad. Gaselled kanen i naan ta sular ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw gapungko duma ta mga gwardya aged magpadangga naan ta apoy.

⁵⁵ Mga manugdumala na mga pari daw tanan na mimbrow ta Sanedrin[‡] na kadasan na kungsiyo ta mga Judio gangita ta ibidinsya aged Jesus i masintinsyaan ta kamatayen. Piro, ula danen may nakita.

⁵⁶ Tama gatistigo ta dili matuod kuntra ki kanen. Piro, ula gasaktuay iran na mga sugid. ⁵⁷ May mga itlaw dya na gatistigo ta dili matuod kuntra ki kanen na iling ti ambal danen, ⁵⁸ “Namatian nay na kanen an gambal, ‘Gubbaen ko yi na Balay Ta Dyos na buat ta mga itlaw daw seled ta tallo na adlaw magpatindeg a ta isya na Balay Ta Dyos na dili buat ta itlaw.’” ⁵⁹ Piro, iran na mga ambal ula man gyapon gasaktuay. ⁶⁰ Pagtapos ta ambal ta mga gatistigo, gatindeg pinakadatas na manugdumala ta mga pari naan ta tubangan daw painsaan din Jesus i, “Ula ka may isabat ta iran na ambal kuntra ki kaon?”

⁶¹ Ula gid gasasaba Jesus i. Painsaan eman kanen i ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, “Ino, kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na Bata Ta Padayaw Ta Na Dyos?”

⁶² Sabat Jesus, “Ee, yaken. Makita nyo Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na gamungko en naan tengged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo

[†] 14:51 Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggida ta tila na ramie daw tila na kuton. [‡] 14:55 Pwidi nyo mabasa parti ta Sanedrin naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

§ 14:62 Mga ambal Jesus naan ta birsikulo sisintay-dos naan alin ta Daniel 7:13 daw Mga Salmo 110:1. Gamungko naan tengged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

daw makita nyo man na kanen mabot na naan ta panganod naan ta kalangitan.”⁵

⁶³ Pagmati ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, pagisi din iya na kaugalingen na bayo ta subla din na kagilek. Gambal kanen an, “Dili en kinanglan na may itaw pa na magtistigo!”⁶⁴ Kyo mismo kamati na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Ta, ino ta inyo?”

Gaisya danen tanan ta ambal na nakasala Jesus an daw dapat na sintinsyaan ta kamatayen.⁶⁵ Duma an ki danen gaileb ki Jesus. Paperengan danen mata din an daw tiruon kanen an daw ambal danen, “Lagpaten no tuo daw kino gatiro ki kaon?” Pagtapos danen tiro, pakamang kanen an ta mga gwardya daw tabangan ta tampaling.

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Na Pedro i naan pa ta sular ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, may gaagi dya na bai na isya ta mga suguon ta pinakadatas ya na pari.⁶⁷ Na nakita din Pedro i na gapadangga naan ta apoy, patan-aw din gid ta miad daw mambal, “Di' ba kaon yan duma Jesus na taga-Nazaret?”⁶⁸ Piro, ula gaako Pedro i. Ambal din, “Ula a nalam daw ino paambal no an.” Pag-ambal din, giling kanen naan dani ta ngaan na paselled ta sular. Dayon, gatagaok manok.

⁶⁹ Na Pedro i naan dani ta ngaan na paselled ta sular, nakita isab kanen i ta suguon na bai daw gambal isab bai an parti ki kanen naan ta mga itaw na gatindeg dya, “Yi na itaw isya ta mga duma Jesus.”⁷⁰ Piro, ula eman gaako kanen i.

Ta ula nang lugay, mga itaw na gatindeg dani ki Pedro gambal ki kanen, “Kaon isya gid ki danen na duma ki Jesus tak taga-Galilea ka.”⁷¹ Piro, ganapa gid Pedro i daw gambal, “Bisan silutan a pa, ula a gid kakala ta itaw na pambal nyo!”⁷² Pag-ambal Pedro, dayon gatagaok manok ta pangarwa na bisis. Nademdeman Pedro ambal ya Jesus ki kanen, “Bag-o magtagaok manok ta pangarwa bisis, kambal ka

en ta tallo bisis na dili a no kala.” Pagdemdem din, ula kanen i kapegeng ta iya na kaugalingen daw gagal gid kanen i.

15

Jesus Naan Ta Tubangan Gubirnadador Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

¹ Pagsennang ta adlaw, dayon mga manugdumala na mga pari, mga gadumala ta mga Judio, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw tanan na mimbrot ta Sanedrin na kadatasan na kungsiyo ta mga Judio gasapol daw gasugtanay ta sunod na buaten danen ki Jesus. Papagapos danen kanen i daw padala daw paintriga naan ki Gubirnadador Pilato.

² Gainsa Pilato ki kanen, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en gambal san.”

³ Tama akusar ta mga manugdumala na mga pari kuntra ki Jesus.⁴ Gainsa eman Pilato ki kanen, “Ino, ula ka may isabat ta iran na mga akusar? Tama gid iran na akusar kuntra ki kaon.”⁵ Piro, Jesus i ula gid gasabat daw Pilato gatingala gid.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

⁶ Kada Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kaugalian Pilato na magpalibri kanen an ta isya na priso na papangabay ta mga itaw na librien.⁷ Ta timpo na Jesus patubang ki Pilato, naan ta prisuan may mama na ngaran din Barabas. Kanen an daw mga duma din na gakontra man ta gubirno napriso tak kapatay danen ta itaw ta iran na paggamo kuntra ta gubirno.

⁸ Mga itaw gaprani ki Pilato daw gapangabay na magpalibri kanen ta isya na priso paryo ta iya na kaugalian.⁹ Kanen i gainsa, “Liag nyo na librien ko ari i ta mga Judio?”¹⁰ Iling tan ambal din tak nlanan din na Jesus i paintriga ki kanen ta mga manugdumala na mga pari tenged nang ta iran na inggit ki Jesus.

¹¹ Piro, mga itaw an pasegyet ta mga manugdumala na mga pari na Barabas nang en iran na pangabayen na librien, dili Jesus.¹² Pilato gainsa eman, “Ino buaten

ko ta itlaw i na paambal nyo na ari ta mga Judio?”¹³ Gasinggit danen an, “Ilansang kanen an naan ta krus!”*¹⁴ Insa Pilato, “Man-o, ino gid nabuat din an na sala?” Piro, patuduan pa gid danen iran an na singgit, “Ilansang kanen an naan ta krus!”

¹⁵ Tenged liag Pilato na mga itlaw an malipay ta iya na disisyon, palibri din Barabas ya. Gasugo kanen na Jesus i latiguon daw intriga naan ta mga sundalo na maglansang ki kanen naan ta krus.

*Pagpagayya Ta Mga Sundalo Ki Jesus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)*

¹⁶ Padala ta mga sundalo Jesus i naan ta iran na kampo na naan ta selled ta sular ta palasyo ta gubirnadador. Palasyo an paumaw man na Pretorio. Patipon danen libot ki Jesus tanan na sundalo ta iran na batalyon na naan dya gakampo.¹⁷ Pasuutan danen Jesus i ta kapa na kulor bayulit.† Galubid danen ta blagen ta telleken na tanem daw pabuat na kuruna daw pabetang naan ta iya na ulo.¹⁸ Gambal danen i ki kanen, “Mabuay ari ta mga Judio!”¹⁹ Tama bisis na papukpok danen ta baston iya na ulo daw paileban pa gid danen kanen an. Paluod-luuran man danen daw pasimba-simba.²⁰ Pagtapos danen ta pagpagayya ki kanen, pakamang danen kapa ya na bayulit daw pasuutan isab kanen an ta iya na bayo daw padala mwa ta syudad aged ilansang naan ta krus.

*Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)*

²¹ Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta Jerusalem, nasugat danen mama na ngaran din Simon na naan galin ta uma daw gapaselled en naan ta syudad. Simon

ya taga-Cirene daw amay kanen an Alejandro daw Rufo. Papilit kanen an ta mga sundalo na pas-anen krus an na lansangan ki Jesus.²² Pagpas-an din, gapadayon danen ta iran na pagdala ki Jesus asta ta lugar na paumaw na Golgota na beet ambalen Bungyod Balbagol.‡²³ Pag-abot danen dya, papainem danen Jesus i ta bino na may simbog na bulong na mira,§ piro ula din inema.²⁴ Palansang danen kanen i naan ta krus. Pagtapos ta paglansang, paulas-ulas danen iya na mga bayo paagi ta paggabot-gabutay aged mlaman daw ino na bayo makamang ta kada isya.

²⁵ Tallo uras galambay en alin ta pagsenang ta adlaw na palansang danen Jesus i naan ta krus.²⁶ Naan ta karatula na naan dya nasulat akusar kuntra ki kanen, iling ti nasulat: ARI TA MGA JUDIO.²⁷ Na kanen i palansang naan ta krus, darwa na matakaw palansang man naan ta mga krus. Krus an ta mga matakaw patindeg na isya an naan dapit ta iya na tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.²⁸ Ta iling tan na paagi, natuman ambal an naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Pabilang kanen an na isya man na kriminal.”*

²⁹ Mga itlaw na galambay dya gatandende gid ta pag-insulto ki Jesus na danen an gambal, “A! Ambal no gubbaen no Balay Ta Dyos daw patindegen isab seled ta tallo adlaw!³⁰ Daw kaya no iling an tan, luwasen no imo an na kaugalingen! Manaog ka dyan ta krus yan!”

³¹ Iling man tan, Jesus i papagayyaan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Gaisturyaay danen an, “Lagen nyo itlaw na yan! Paluwas din kabui ta duma na mga itlaw, piro iya an na kaugalingen na kabui dili din maluwas.³² Kanen kon Pinili

* **15:13** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga itlaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi. † **15:17** Ta timpo Jesus, mga itlaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari. Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pasuutan kanen an ta kapa para daw lagen kanen an paryo ari.

‡ **15:22** Golgota ambal na naan ta Aramaic na linggwai. Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta itlaw. § **15:23** Ta timpo Jesus, bulong na buat alin ta tagek ta tanem na mira pagamit para bulong ta sakit. * **15:28** Isaias 53:12 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-utso.

Ta Dyos Na Mag-ari na Ari Ta Mga Linai Israel. Dapat manaog kanen an dayon anduni alin ta krus aged patian ta kanen an.”

Bisan mga matakaw na pasilutan ta kamatayen duma ki kanen, papagayyaan man danen kanen an.

Kamatayen Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ Na ugto-adlaw en, gadelem bilog na lugar dya asta ta tallo uras. ³⁴ Pag-abot ta katapusan ta pangallo na uras na gadelem, gasinggit Jesus i na bakod iya na kagi, “Eloi, Eloi, lema sabactani?”† na beet ambalen, “Dyos ko, Dyos ko, man-o tak pabay-an a no?”‡

³⁵ Duma na mga itlaw na gatindeg dani ki Jesus kamati ta iya na singgit daw ambal danen, “Matian nyo! Paumaw din Elias ya!” ³⁶ Isya na mama gadlagan na mamang ta ispunga. Pasawsaw din ispunga an naan ta agsem na bino daw pabetang din naan ta ugbo ta baston daw padeel naan ta baba Jesus aged na masepsep. Ambal din, “Largaan nyo nang kanen an. Lagen ta abi daw mabot gid Elias ya daw kamangen kanen an naan ta krus.”

³⁷ Gasinggit Jesus i na bakod iya na kagi daw nabugto iya na ginawa. ³⁸ Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos nagisi na tenga gid alin ta apaw paebes.§ ³⁹ Upisyal ta mga sundalo na gatindeg naan ta atubangan Jesus kamati ta iya na singgit* daw kakita gid na nabugto iya na ginawa. Gambal upisyal i, “Matuod gid man! Itlaw na yan Bata Ta Dyos.”

⁴⁰ May mga bai na naan gatindeg ta madyo na gatan-aw ta mga natabo. Anen man dya danen i Maria Magdalena, Maria na inay Joses daw Santiago na paumaw

na Angngod daw anen man dya Salome. ⁴¹ Na ula pa napatay Jesus i, na naan pa kanen ta Galilea, pirmi danen an gakuyog daw gatabang ki kanen. Tama pa man mga duma na bai gatan-aw ta mga natabo ki Jesus. Danen an gakuyog man ki Jesus ta iya na pag-iling naan ta Jerusalem.

Paglebbeng Ki Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² Napatay Jesus naan ta Adlaw Ta Pag-priparar na yon man adlaw bag-o Adlaw Ta Pagpuay. Na mapon gid en,† ⁴³ nangiseg gid Jose i na taga-Arimatea na miling ki Pilato daw maglisinsya na kanen mamang ta lawa Jesus. Jose i kala na mimbrow ta Sanedrin na katasasan na kungsiyo ta mga Judio daw gapaabot kanen ta timpo na mag-umpisa pagdumala an ta Dyos. ⁴⁴ Na nasugiran Pilato na patay en Jesus, gatingala kanen an. Paumaw din upisyal ta mga sundalo daw painsaan daw matuod na patay en Jesus. ⁴⁵ Na namatian Pilato sugid ta upisyal na patay en Jesus, patugutan din Jose i na kamangen lawa Jesus. ⁴⁶ Gapalit Jose i ta maalen na tila na lino.‡ Pakamang din lawa Jesus naan ta krus daw putuson paagi ta paglebed ta tila ya.§ Pabetang din lawa ya Jesus naan ta lebbengan na bato na palungagan na paryo ta kwiba. Pasaraan din lebbengan an ta bakod na bato na papaligid naan ta gangaan. ⁴⁷ Nlaman Maria Magdalena daw Maria na inay Joses daw indi nalebbeng Jesus ya tak naan danen dya na gatan-aw ta paglebbeng Jose ki Jesus.

16

† 15:34 Eloi, Eloi, lema sabactani ambal na naan alin ta Aramaic na linggwai. ‡ 15:34 Mga Salmo 22:1 § 15:38 Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primiro na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros katasasan, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. * 15:39 Naan ta pila na mga kupyay ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula ambal na kamati ta iya na singgit naan ta birsikulo trintay-nuibi. † 15:42 Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Gani, ta pagsalep ta adlaw naan ta adlaw na napatay Jesus, lambay en Adlaw Ta Pagpriparar daw umpisa en Adlaw Ta Pagpuay. ‡ 15:46 May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 14:51. § 15:46 Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta paglebed ta tila bag-o lebbeng.

Pagbannaw Ki Jesus

(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Paglambay ta Adlaw Ta Pagpuay na gasalep en adlaw daw umpisa una na adlaw ta duminggo, danen Maria Magdalena, Maria na inay Santiago daw Salome na iran na duma gapalit ta ammot na mga pamanyos aged betangan lawa Jesus. ² Ta yon man na una na adlaw ta duminggo na bag-o nang pa gasennang adlaw, gapanaw danen an na miling ta lebbengan ya Jesus.* ³ Ta iran na pagpanaw, gainsaay danen an, “Ya! Kino taan kani magligid ta bato na sara ta lebbengan ya?” ⁴ Iling tan ambal danen tak sikad bakod bato ya. Pag-abot danen ta lebbengan, nakita danen na bato ya naligid en. ⁵ Gaselled danen naan ta lebbengan daw may nakita danen na isya na mama na batan-en. Iya na bayo puti na langkaw. Gamungko kanen naan dapit ta tuo ta selled ta lebbengan. Nadlek gid danen an. ⁶ Gambal kanen ki danen, “Dili kaw madlek. Nlaman ko na papangita nyo Jesus ya na taga-Nazaret na nalansang naan ta krus. Kanen ya pabannaw en ta Dyos! Ula di en! Lagen nyo nabetangan ta iya na lawa. ⁷ Miling kaw naan ta iya na mga tinudluan daw sugiran nyo danen ya, labi gid ki Pedro, na gauna Jesus ya ki danen naan ta Galilea. Naan danen dya makita kanen ya paryo ta iya na naambal ki danen.”

⁸ Gagwa mga bai an naan ta lebbengan daw gadlagan. Sikad gid tingala danen daw gakereg ta subla na kulba. Ula danen gasugid ta maskin kino parti ta iran na inagian tak nadlek gid danen an.

Pagpakita Jesus Ki Maria Magdalena

(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

⁹ Nabannaw Jesus i naan ta una na adlaw ta duminggo.† Na sellem pa ta yon man na

* **16:2** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. Beet ambalen na Sabado kilem gapalit mga bai ya ta mga pamanyos daw gatunuga danen daw ta Duminggo sellem giling danen naan ta lebbengan. † **16:9** Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw ta mga Judio na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. ‡ **16:9** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo nuibi asta binti. § **16:14** Unsi nang en mga apustulis tak Judas ya gapakamatay. Pwidi nyo mabasa parti ta pagpakamatay din naan ta Mateo 27:5 daw Mga Binuatan 1:18.

adlaw, una kanen gapakita naan ki Maria Magdalena. Maria Magdalena an bai na naan alin ki kanen napagwa Jesus pitto na malain na ispiritu.‡ ¹⁰ Pagkita Maria ki Jesus, giling kanen naan ta mga tinudluan Jesus daw naabutan din na danen an gasebe pa daw gangagal. Pasugiran din danen an na bui Jesus ya. ¹¹ Piro, ula danen gapati ta iya na sugid na Jesus ya bui daw gapakita ki kanen.

Pagpakita Jesus Naan Ta Darwa Din Na Tinudluan

(Lucas 24:13-35)

¹² Jesus i gapakita man na gabag-o iya na sura naan ta darwa din na tinudluan na danen gapanaw na miling naan ta baryo. ¹³ Pagkita danen ki kanen, gabalik danen an naan ta Jerusalem. Pasugiran danen iran na mga duma na Jesus i gapakita ki danen, piro ula man gyapon gapati iran na mga duma.

Pagpakita Jesus Naan Ta Unsi Na Apustulis

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

¹⁴ Ta uryan, gapakita Jesus i naan ta unsi na apustulis§ na danen an gakaan. Pag-ilekan din danen an tenged na ula danen gapati daw desden iran na ulo tak ula gapati ta sugid ta mga kakita ki kanen pagtapos na kanen an pabannaw. ¹⁵ Pasugo Jesus danen an, “Miling kaw ta mga it-taw naan ta bilog na kalibutan daw isugid naan ki danen miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. ¹⁶ Maluwas mga it-taw na magpati ta miad na balita daw magpabautismo, piro mga it-taw na dili magpati, maageman danen silot na ula katapusan. ¹⁷ May mga katingalaan na sinyalis na makita nyo na buaten ta mga it-taw na gapati. Iling ti mga sinyalis: Paagi ta

pagsambit ta ake na ngaran, mapagwa danen malain na mga ispiritu na naan ta mga itaw. Mambal danen an ta duma na mga linggwai na ula gani danen naistudyui.
¹⁸ Dili danen an maino maskin mabitan danen mga bekkessan daw maskin kainem man ta ilo. Mapaayad danen mga itaw an na may masakit paagi ta pagtungtong ta iran na mga lima.”

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit

(Lucas 24:50-53; Mga Binuatan 1:9-11)

¹⁹ Pagtapos ambal Ginuo Jesus ta mga apustulis, padala kanen i naan ta langit daw gapungko kanen naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo.* ²⁰ Iya na mga tinudluan gawali naan ta bisan indi na lugar. Ta iran na pagwali, patabangan ta Ginuo danen an daw iran an na pawali pamatuuran din paagi ta mga katingalaan na nabuat danen.

---

* **16:19** Ambal an na gapungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus gadumala na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad.

Miad Na Balita Na Pasugid Lucas Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Lucas

Yi na libro pangallo ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na manluluwas para ta mga Judio daw tanan na mga itlaw ta bilog na kalibutan.

Naan ta kaumpisaan ta yi na libro mabasa mga isturya parti ta pagtao Juan na manugbautismo daw pagtao Jesu-Cristo. Mga ngaran ta kaapuan na alinan Jesus nalista naan ta yi na libro. Adan na una na itlaw na pabuat ta Dyos nalista man. Iling tan nasulat an tak itlaw na gasulat ta yi na libro, gusto din na mlaman ta mga itlaw na Jesus i papangako ta Dyos na Manluluwas para ta mga linai Israel daw para man ta tanan na mga itlaw ta bilog na kalibutan.

Nasulat man naan ta yi na libro parti ki Juan na manugbautismo na gawali naan ta mga itlaw na dapat magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, galibot Jesus i naan ta Galilea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos, gapaayad ta mga itlaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.

Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pag-alin Jesus ta Galilea munta ta Jerusalem daw parti man ta mga natabo dya ki kanen seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Itlaw na gasulat ta yi na libro na *Miad Na Balita Na Pasugid Lucas*, yon man gyapon na itlaw gasulat ta libro na *Mga Binuatan Ta Mga Apustulis*. Pasulat din *Mga Binuatan* aged mlaman ta daw ino natabo ta mga itlaw na gatuo ki Jesus pagtapos ta pagbannaw ki kanen daw iya na pagbalik naan ta langit.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Lucas

1. Tuyo ta gasulat ta yi na libro (1:1-4)
2. Pagtao Juan na manugbautismo daw pagtao Jesus (1:5 - 2:40)
3. Pagpabilin Jesus naan ta Timplo (2:41-52)
4. Pagwali Juan na manugbautismo (3:1-20)
5. Pagbautismo ki Jesus (3:21-22)
6. Lista na mga kaapuan na alinan Jesus (3:23-37)
7. Pagtintar Satanas ki Jesus (4:1-13)
8. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga itlaw na naan kanen ta Galilea (4:14 - 9:50)
9. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (9:51 - 19:28)
10. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (19:29 - 23:56)
11. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (24:1-12)
12. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan daw pagbalik din ta langit (24:13-53)

Umpisa Na Ambal

¹ Dunganen na Teofilo,

Tama na mga itlaw gatingwa naan ta iran na surat ta pagsaysay ta tanan na parti ki Jesus na natabo en naan ta ame i na lugar. ² Iran na mga surat paryas man ta pasugid ki kami ta mga itlaw na kakita mismo alin pa ta umpisa ta mga natabo ya daw gawali man ta miad na balita parti ki kanen. ³ Naisipan ko na miad pa na magsulat a man para masaysay ko ta miad parti an ki kanen tak nausisa ko ta usto tanan ya na natabo alin ta umpisa. Nyan na, gasulat a ki kaon, Teofilo, ⁴ aged mlaman

* **1:5** Herodes na pasambit naan ta birsikulo singko ari na paumaw na Herodes Na Kala Gid Ta Tanan. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Na Kala Gid Ta Tanan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

no na mga natudlo an ki kaon parti ki Jesus matuod gid.

Sugid Ta Angil Ki Zacarias

⁵ Ta timpo Herodes* na ari ta bilog na prubinsya Judea, may isya na pari ta Judio na ngaran din Zacarias. Kanen an sakep ta isya na grupo ta mga pari na paumaw na Abias. Sawa din Elisabet na alin man ta pamilya ta mga pari tak linai man Aaron.

⁶ Danen na magsawa matareng na mga itlaw na gatuman ta liag ta Dyos. Ula masaway ki danen ta iran na pagtuman ta tanan na sugo daw tudlo na alin ta Ginuo Dyos. ⁷ Ula danen an bata tak baog Elisabet an daw manakem en danen an.

⁸ Gabot timpo na Zacarias i naan ta Timplo na gasirbi ta Dyos tak rilibo ta mga pari ta grupo na Abias. ⁹ Na kanen naan ta Timplo, abot adlaw na kanen papili alin ta iya na grupo paagi ta gabot-gabutay na magsunog ta kamangyan na ialad naan ta Ginuo Dyos. Iling tan kaugalian ta mga pari ta iran na pagpili. Na uras en na magsunog ta kamangyan, gaselled kanen i naan ta Balay Ta Dyos.† ¹⁰ Ta yo na uras na gasunog kanen i ta kamangyan, gapangamuyo mga itlaw an na gatipon naan ta gwa. ¹¹ Na naan pa Zacarias i ta selled, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita ki kanen na gatindeg naan dapit ta tuo ta sunugan ta kamangyan. ¹² Pagkita din ta angil, nataranta gid kanen an daw nadlek. ¹³ Gambal angil i ki kanen, “Zacarias, dili ka madlek tak pangamuyo no ya namatian ta Dyos. Elisabet ya na sawa no magbata ta mama daw ngaranan no na Juan. ¹⁴ Bata na matao imo gid na kalipay. Tama man na itlaw malipay tenged natao kanen an ¹⁵ tak kanen an tagan ta Ginuo Dyos ta bakod na katengdanan. Dili gid kanen an minem ta bino. Dili man minem ta maskin ino na inemen na makaingaw. Umpisa na naan ta gettek ta inay din, paubayan en kanen an ta Dyos Ispiritu Santo. ¹⁶ Pabaliken din naan ta Ginuo Dyos nakem an ta tama na kalai no na mga linai Israel‡ na gamadyo ta

inyo na Dyos. ¹⁷ Muna kanen an na miling ta mga itlaw aged laygayan danen an bag-o mabot Ginuo para kapriparar ta iya na pag-abot. Ta iya na paglaygay, gaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo paryas ki Elias na prupita anay pa sa. Paagi ta iya na laygay, magdayad nakem an ta mga amay naan ta iran na mga bata daw magtareng isip an ta mga itlaw na ula gatuman ta Dyos.”§

¹⁸ Gainsa Zacarias i naan ta angil, “Ino pamatuod na matabo ambal no an? Manakem kay en!” ¹⁹ Sabat ta angil, “Yaken Gabriel. Naan a alin ta Dyos. Papadala a din na miling ki kaon aged magsugid ta miad i na balita parti ta buaten din para ki kaon. ²⁰ Naan ta igo na timpo matuman gid pasugid ko i. Piro, tenged na ula ka gapati, kaon yan magparyas en ta apa. Dili ka makaambal keteb ta adlaw na matabo sugid ko i.”

²¹ Na gaisturyaay Zacarias i daw angil naan ta selled ta Balay Ta Dyos, mga itlaw ya na gapangamuyo naan ta gwa gatagad ki kanen. Gatingala danen ya man-o tak lugay kanen an mwa. ²² Paggwa din, dili en kaambal. Naintindian ta mga itlaw na kanen i may nakita na katingalaan naan ta selled tak sigi nang en sinyas ki danen daw dili en makaambal.

²³ Pagtapos ta rilibo Zacarias, guli kanen i. ²⁴ Paglambay ta pila na mga adlaw, Elisabet na sawa din gabagnes daw ula galin ta iran na istaran keteb ta limma bulan. ²⁵ Elisabet an gambal, “Miad tak Ginuo Dyos an naluoy ki yaken. Ta tabang din, dili aren magayya naan ta mga itlaw tak dili aren baog.”

Sugid Ta Angil Ki Maria

²⁶ Na annem en bulan pagbagnes Elisabet, pasugo isab ta Dyos angil Gabriel na miling naan ta banwa na Nazaret na sakep ta Galilea. ²⁷ May ambalen kanen an na alin ta Dyos para ta isya na dlaga na ula pa natandeg ta mama. Ngaran din an Maria daw nakagunan* kanen an ta mama

† **1:9** Mga pari an na Judio darwa bisis kada adlaw gasunog ta kamangyan sunod ta sugo ta Dyos (Exodo 30:7-8).

‡ **1:16** Tama na kalai no na mga linai Israel beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:17**

Malakias 4:5-6 * **1:27** Pwidi nyo mabasa parti ta kagon naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na ngaran din Jose na linai Ari David. ²⁸ Gabriel i gapakita daw gaprani ki Maria daw gabugno, “Maria, sadya na adlaw para ki kaon. Napili ka para ta bakod na pribiliyo. Ginuo Dyos an gaubay ki kaon.”

²⁹ Pagmati Maria, ula din naintindii daw ino beet ambalen ta angil daw gakullaw kanen an man-o tak iling tan ambal ki kanen. ³⁰ Ambal pa ta angil, “Maria, dili ka madlek tak patagan ka ta Dyos ta bakod gid na pribiliyo. ³¹ Mamati ka! Mabagnes ka daw magbata ta mama. Ngaran an no kanen na Jesus. ³² Kanen an may bakod na katengdanan. Umawen kanen an na Bata Ta Dyos Na Labaw Ta Tanan. Tagan kanen an ta Ginuo Dyos ta katengdanan na mag-ari paryo ta kaapuan din na Ari David. ³³ Mag-ari kanen an naan ta mga linai Jacob† ta ula katapusan. Dili matapos iya an na pagdumala.” ³⁴ Pagmati Maria, gainsa kanen ta angil, “Man-o na mabagnes a na yaken i ula natandeg ta mama?”

³⁵ Sabat ta angil ki Maria, “Dyos Ispiritu Santo an mabot ki kaon daw mabagnes ka paagi ta paglekkep ki kaon ta gaem ta Dyos Na Labaw Ta Tanan. Gani, bata an na matao ki kaon alin gid ta Dyos daw umawen kanen an na Bata Ta Dyos. ³⁶ Lagen no Elisabet ya na imo na parinti. Dati kanen ya baog, piro anduni gabagnes en ta bata na mama, maskin kanen an manakem en. Anduni annem en bulan pagbagnes din an ³⁷ tak ula impusibli ta Dyos.”

³⁸ Pagmati Maria, ambal din, “Gapasakep a ta pagbeet ta Ginuo Dyos. Kabay pa na matuman paambal no an ki yaken.” Pagtapos ta ambal Maria, galin angil ya.

Pagsud-o Maria Ki Elisabet

³⁹ Paglambay ta pila na mga adlaw alin ta pagsugid ta angil ki Maria, giling Maria i ta banwa danen Zacarias na naan ta kabungyuran na lugar ta prubinsya Judea. Gadali kanen an na magsud-o ki danen. ⁴⁰ Pag-abot din dya, gaselled kanen i naan ta balay danen Zacarias daw gaatag ta taod ki Elisabet. ⁴¹ Pagmati Elisabet ta ambal Maria, gulpi giyo bata an naan ta gettek din

daw Elisabet i pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo. ⁴² Nalipay gid Elisabet daw bakod iya na kagi na gambal kanen ki Maria, “Miad gid Dyos an ki kaon labaw ta tanan na bai. Miad man kanen an ta bata na matao ki kaon. ⁴³ Kino a gid na pasud-o a no, kaon na inay ta Ginuo ko! ⁴⁴ Nlaman ko na kaon inay ta Ginuo tak pagmati ko ta kagi no, bata i naan ta gettek ko gulpi nang giyo ta kalipay din. ⁴⁵ Malipay ka gid tak gapati ka na ambal ya ta Ginuo Dyos ki kaon matuman!”

Pagdayaw Maria Ta Dyos

⁴⁶ Pagtapos ta ambal Elisabet, Maria i gambal,

“Gadayaw a ta Ginuo Dyos.

⁴⁷ Nalipay a tenged ta Dyos na ake na Manluluwas.

⁴⁸ Kademdem kanen an ki yaken na kebes din na suguon.

Umpisa anduni, tanan na mga itaw ta mga timpo na mabot

mag-ambal na bakod gid pribiliyo ko

⁴⁹ tenged ta mga katingalaan na nabuat ta Dyos Na Makagagaem para ki yaken.

Labaw gid kanen an ta tanan.

⁵⁰ Bakod gid kaluoy din an naan ta tanan na mga gataod ki kanen

umpisa ta una na timpo asta anduni daw ta ula katapusan.

⁵¹ Pakita din na bakod iya na gaem paagi ta iya na mga buat.

Papirdi din daw pawasak mga itaw na ugal

aged dili matuman iran na malain na mga plano.

⁵² Papalin din mga gadumala an naan ta iran na mga datas na katengdanan,

daw paatagan din ta datas na katengdanan mga kebes an.

⁵³ Paatagan din mga nakulian an ta iran na mga kinanglanan.

Piro, mga manggaranen an papalin din na ula dala.

⁵⁴⁻⁵⁵ Patabangan din mga linai Israel na iya na mga itaw

† 1:33 Mga linai Jacob beet ambalen mga Judio tak Jacob alinan ta iran na lai. Jacob ya paumaw man na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

tak ula kanen an nalipat ta iya na pangako na maluoy kanen ki Abraham daw ta mga linai Abraham asta ta ula katapusan.”†

Yon ambal Maria ta iya na pagdayaw ta Dyos.

⁵⁶ Mga tallo bulan na gadayon Maria naan iran Elisabet bag-o muli.

Pagtao Juan Na Manugbautismo

⁵⁷ Abot uras na gabata Elisabet i daw mama iya na bata. ⁵⁸ Namatian ta mga silingan din daw iya na mga parinti parti ta bakod na kaluoy ta Ginuo Dyos ki kanen daw nalipay man danen an.

⁵⁹ Ta pangwallo na adlaw alin ta pagtao ta bata, patuman ta ginikanan din sirimunya an ta pagbuat ta tanda naan ta iya na lawa § daw ta pag-atag ta ngaran. Duma na mga itlaw na gatambong ta sirimunya, liag danen na Zacarias ngaran an ta bata aged sangay ta amay din. ⁶⁰ Piro, dili miag iya na inay. Ambal inay din, “Dili pwidi tak ngaranan nay kanen an na Juan.”

⁶¹ Ambal danen naan ta iya na inay, “Man-o tak Juan na ngaran gusto nyo? Ula kaw man yan parinti na ngaran din an Juan.”

⁶² Pasinyasan danen Zacarias an daw ino liag din na ngaran na para ta iya na bata. ⁶³ Gasinyas Zacarias na tagan ta masulatan daw iling ti pasulat din, “Juan ngaran din.” Gatingala gid danen an tanan ta iya na nasulat. ⁶⁴ Pagtapos din sulat, dayon kaambal isab kanen an na gadayaw ta Dyos.

⁶⁵ Mga kasilingan Zacarias gatingala gid na nadlek tenged ta mga natabo ki danen Zacarias. Balita an parti ki danen galapta ta tanan na mga banwa naan ta kabungyuran na lugar ta prubinsya Judea. ⁶⁶ Tanan na mga kamati, paisip-isip danen, “Ino taan plano ta Ginuo Dyos ta yon na bata daw magbakod?” Iling tan iran na isip

tak nlanan danen na paubayan kanen an ta Ginuo Dyos.

Pagdayaw Zacarias Ta Dyos

⁶⁷ Na kaambal en isab Zacarias i na amay Juan, pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo daw ambal din:

⁶⁸ “Kiten na mga linai Israel, magdayaw ki ta Ginuo na ate na Dyos tak kiten na mga itlaw din pademdem din daw palibri man alin ta ate na mga kuntra.

⁶⁹ Padala din ki kiten isya na makagagaem na manluluwas na linai ta pasaligan din na Ari David.

⁷⁰ Paagi ta padala din na manluluwas, patuman din iya na pangako na nasugid paagi ta mga prupita anay pa sa na gasirbi ki kanen.

⁷¹ Gapangako kanen na luwasen ki din alin ta ate na mga kuntra daw alin ta malain na plano ta mga gademet ki kiten.

⁷² Gapangako man kanen an na maluoy ta mga kaapuan na ate na alinan daw magtuman kanen an ta iya na pangako na dili din gid matalikuran.

⁷³⁻⁷⁴ Yon mga pangako din ki Abraham na ate na alinan. Gasumpa kanen an na luwasen ki din alin ta ate na mga kuntra aged kiten i magsirbi ki kanen na ula ki adlek, ⁷⁵ ula masaway ki kiten daw pirmi ki magsunod ta iya na liag keteb bui ki pa.

⁷⁶ Kaon na bata ko, umawen ka na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos Na Labaw Ta Tanan. Kaon muna na miling ta mga itlaw bag-o mabot Ginuo para kapriparar danen ta iya na pag-abot.

⁷⁷ Kaon magtudlo ta mga itlaw ta Dyos na danen an maluwas paagi ta pag-patawad din ki danen ta iran na mga sala.

† **1:54-55** Mga linai Israel daw mga linai Abraham paryas nang beet ambalen na mga Judio. § **1:59** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Mga bata an ta mga Judio pabuatan ta tanda naan ta lawa na danen an wallo nang pa adlaw alin ta pagtao. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

78-79 Tenged ate na Dyos miad daw maluluy-on, ipadala din ki kiten manluluwas na alin ta langit.

Ta pag-abot ta manluluwas, kaman-gen din ate na adlek ta kamatayen na paryo kanen an ta adlaw na gasennang daw gapapawa ta lugar na delem.

Tudluan ki din man daw ino bu-aten ta aged magtawway ate na kabui.”

Yon ambal Zacarias ta iya na pagdayaw ta Dyos.

80 Gabakod Juan na dayad iya an na pamatasan. Na bakod kanen an en, naan kanen an gistar ta lugar na ula kabalayan asta ta adlaw na mag-umpisa kanen an ta paglaygay naan ta mga linai Israel.

2

Pagtao Jesus (Mateo 1:18-25)

1 Ta timpo na natao en Juan ya, Augusto na pangulo ta Roma gasugo na tanan na mga itlaw na sakep ta iya na pagdumala magpalista para masinsos. 2-3 Tenged ta sugo Augusto, giling mga itlaw an naan ta mga banwa na alinan ta iran na kaapuan para magpalista. Yon una na sinsos na Cirenio gubirnadador ta prubinsya Siria.

4 Tenged ta sinsos, galin Jose i ta banwa na Nazaret na sakep ta Galilea daw miling ta prubinsya Judea aged magpalista naan ta banwa na naan dya natao David ya tak kanen i linai David. Betlehem ngaran ta banwa David na pailangan din. 5 Maria na nakagunan* din pakuyog din miling ta Betlehem aged magpalista man. Kabulanan en Maria na giling danen an ta Betlehem. 6 Na naan danen ta Betlehem, abot en uras na magbata Maria i. 7 Gabata kanen an ta iya na panganay na isya na mama. Paputos din ta bakken bata i daw pabetang naan ta pakan-anan ta ayep. Danen an naan nang ta pasilungan ta mga ayep tak ula en bakanti naan ta balay dayunan.

* 2:5 Ta timpo danen Jose, kaugalian ta mga Judio daw nakagunan ta mama isya na bai, danen an pakabig en na magsawa. Pwidi nyo mabasa parti ta kagon naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † 2:11 Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Sugid Ta Angil Naan Ta Mga Manugbantay Ta Karniro

8 Ta timpo na natao bata Maria, may mga manugbantay ta karniro na naan ta paalaban na dani ta Betlehem. Gapulaw danen an ta pagbantay ta iran na mga karniro. 9 Nali nang, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita ki danen. Nasilakan danen an ta pawa na alin ta Ginuo Dyos daw nadlek gid danen an! 10 Gambal angil ki danen, “Dili kaw madlek! Mamati kaw! May isugid a ki kyo na miad na balita na mag-atag ta bakod na kalipay ta tanan na mga itlaw. 11 Anduni na adlaw naan ta banwa David natao en inyo an na Manluluwas. Kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari† na inyo na Ginuo! 12 Yi pamatuod ta ake na ambal ki kyo: Makita nyo tise an na bata na naputos ta bakken na naan ta pakan-anan ta ayep.”

13 Nali nang, may gapakita na sikad tama na mga angil na gaduma naan ta una ya na angil daw gadayaw ta Dyos. Ambal danen, 14 “Naan ta langit tanan na pagdayaw paatag naan ta Dyos. Naan ta kalibutan kataway ta kabui ta mga itlaw na gaatag ta kalipay ki kanen.”

15 Na gabalik mga angil naan ta langit, gais-turyaay mga manugbantay i, “Mos! Miling ki naan ta Betlehem daw lagen ta natabo ya na pasugid ki kiten ta angil na papadala ta Ginuo Dyos.”

16 Gadali-dali danen an na miling naan ta Betlehem. Na naan en danen dya, nakita danen Maria an daw Jose daw nakita man danen bata an na naan ta pakan-anan ta ayep. 17 Pagkita danen, pasugid danen ambal ya ta angil parti ta bata an. 18 Tanan na itlaw na kamati ta iran na pasugid gatingala gid. 19 Piro Maria i a, pirmi din padem-dem daw paisip ta miad tanan na natabo parti ta iya na bata. 20 Mga manugbantay ya ta karniro gabalik naan ta paalaban na nalipay daw gadayaw danen naan ta Dyos tenged ta tanan na namatian daw nakita danen tak natuman gid sugid ya ta angil.

Pag-atag Ta Ngaran Ta Bata Maria

²¹ Ta kawallo na adlaw alin ta pagtao ta bata Maria, gatuman Jose i daw Maria ta sirimunya ta mga Judio ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta bata na mama. † Ta sirimunya ta pagbuat ta tanda, paatagan bata an ta ngaran na Jesus tak na ula pa gabagnes Maria i, sugo ta angil na ngaranan danen bata an na Jesus.

Pagdala Ki Jesus Naan Ta Timplo

²² Paglambay ta kwarinta na adlaw alin ta pagbata Maria, giling danen i Jose daw Maria naan ta Jerusalem tak abot en igo na adlaw na miling ta Timplo na magtuman ta sugo naan ta Mga Sinulat Moises parti ta sirimunya ta paglimpyo para ta mga bai na gabata. § Padala man danen Jesus i daw paalad naan ta Ginuo Dyos ²³ tak patuman danen sugo ta Ginuo Dyos na nasulat na iling ti, “Kada panganay na bata na mama iya ta Ginuo Dyos.”* ²⁴ Gaalad man danen ta mga yupan aged magtuman ta sugo ta Ginuo Dyos, “Mag-alad ka ta darwa na salampati. Daw dili salampati, pwidi man darwa na bata pa na tukmo.”†

²⁵ May mama na gistar naan ta Jerusalem na ngaran din Simeon. Matareng kanen an daw dyusnon daw gapaabot na tabangan ta Dyos mga linai Israel. Kanen an itaw na paubayan ta Dyos Ispiritu Santo. ²⁶ Nlaman din paagi ta Dyos Ispiritu Santo na bag-o kanen mapatay, makita din Pinili an Ta Ginuo Dyos Na Mag-ari. ²⁷ Ta pag-ubay ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen, giling kanen naan ta Timplo ta yon man na adlaw na Jesus i padala dya aged magtuman danen Jose ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises parti ta panganay na bata na mama. Pagselled danen Jose naan ta Timplo, ²⁸ gaprani Simeon ki danen daw pakengkeng din Jesus i. Gadayaw kanen ta Dyos na ambal din,

²⁹ “Ginuo Dyos, yaken na suguon no, pwidi no en bawien kabui ko.

Tawway en ake na nakem

† **2:21** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 1:59. § **2:22** Naan ta Levitico 12:2-8 pwidi nyo mabasa mga sugo parti ta mga bai na gabata. * **2:23** Exodo 13:1-2, 12-13 † **2:24** Levitico 12:6-8 † **2:38** Ta timpo Jesus, daw magsambit mga Judio ta ambal na Jerusalem, katamaan beet ambalen syudad Jerusalem, piro kaysan beet ambalen man mga linai Israel. Unti ta birsikulo trintay-utso Jerusalem beet ambalen mga linai Israel.

na natuman pangako no ki yaken
³⁰ tak nakita ko en Manluluwas i ³¹ na padala no para ta tanan na itaw.

³² Ipaintindi din ta mga itaw na mga dili linai Israel parti an ta imo na kabebet-en.

Tenged ki kanen, kami na imo na mga itaw na mga linai Israel dayawen ta duma na mga itaw.”

³³ Na namatian ta mga ginikanan Jesus ambal Simeon parti ki Jesus, gatingala gid danen an. ³⁴ Pabindisyunan Simeon danen an daw ambal din ki Maria, “Tenged ta bata no i, tama ki kiten na mga linai Israel magpadyo ta Dyos daw tama man magprani ta Dyos. Kanen i magtudlo parti ta kabebet-en ta Dyos, piro tama na mga itaw magkuntra ki kanen. ³⁵ Tenged ki kanen, ipakita ta Dyos daw ino gid naan ta isip ta mga itaw. Kaon yan masakitan gid na paryo pabuno ta ispada imo na tagipusuon.”

³⁶ Naan man ta Timplo may bai na manakem gid en na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Ngaran din Ana daw bata kanen i Fanuel na alin ta pamilya Aser. Pitto nang taon pagduma din ta iya na sawa daw nabalo en kanen i. ³⁷ Adlaw kilem kanen naan ta Timplo na gasirbi ta Dyos paagi ta pagpwasa daw pagpangamuyo. Idad din utsintay-kwattro na Jesus an padala danen Jose naan ta Timplo. ³⁸ Na gambal pa Simeon ya ki danen Maria, gaprani Ana i daw gapasalamat ta Dyos tenged ki Jesus. Gasugid man kanen i parti ki Jesus naan ta mga itaw na galaem ta paglibri ta Dyos ta Jerusalem. †

³⁹ Na natuman en Maria daw Jose tanan na sugo ta Ginuo Dyos na nasulat parti ta mga gabata, gabalik danen naan ta iran na banwa na Nazaret na sakep ta Galilea. ⁴⁰ Jesus i gabakod na miad iya na lawa. Gadugang iya na alam daw gaubay pirmi Dyos an ki kanen.

Pagpabilin Jesus Naan Ta Timplo

⁴¹ Kada taon ginikanan Jesus giling naan Jerusalem tenged ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. ⁴² Na Jesus gidad en ta dusi anyos, giling ginikanan din naan ta Jerusalem daw pakuyog kanen i aged mamista danen an tak yon iran na kaulagian. ⁴³ Pagtapos ta pista, gapanaw danen an Jose daw Maria na muli. Piro, ula danen nlami na gapabilin Jesus i naan ta Jerusalem. ⁴⁴ Salig danen na kanen i naan nang gakuyog ta mga duma danen na guli. Isya en adlaw panaw danen Jose bag-o danen pangita Jesus i naan ta duma danen na mga grupo ta iran na mga parinti daw arey. ⁴⁵ Na ula danen nakita kanen i, gabalik danen an naan ta Jerusalem aged ngitaen. ⁴⁶ Ta pangallo na adlaw alin ta pag-umpisa ta pagpangita, nakita danen Jesus naan ta Timplo na gamungko na duma ta mga mistro. Kanen i gamati daw gainsa ki danen. ⁴⁷ Tanan na kamati ki kanen gatingala tenged ta iya na alam daw mga sabat. ⁴⁸ Na nakita Jesus i ta iya na ginikanan, gatingala danen an daw gambal Maria ki kanen, “Bata na i, man-o tak iling ti buat no ki kami? Kami amay no galibeg gid ta pangita ki kaon.”

⁴⁹ Sabat Jesus, “Man-o tak pangita a nyo? Dapat inta nlaman nyo na kinanglan na naan a di ta balay ta ake na Amay.” ⁵⁰ Piro, ula kaintindi iya na ginikanan daw ino beet din ambalen.

⁵¹ Jesus i gakuyog ta ginikanan din na malik naan ta Nazaret. Gatuman gid kanen an ki danen. Pirmi naan ta isip Maria tanan ya na natabo na parti ki Jesus. ⁵² Gabakod Jesus i daw gadugang iya na alam daw nalipay gid Dyos an daw mga itlaw ki kanen.

3

Pagwali Juan Na Manugbautismo
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

§ 2:41 Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 3:1 Herodes na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na Herodes Antipas. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Antipas naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes. † 3:6 Isaias 40:3-5 Naan ta Lucas 3:4 itlaw na naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi beet ambalen Juan na manugbautismo. Agian an beet ambalen mga itlaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. ‡ 3:7 Ta timpo Juan, ta isip ta mga Judio malain na itlaw paanggid naan ta bekkessan.

¹ Ta pangkinsi na taon ta pagdumala Tiberio na pangulo ta Roma, Poncio Pilato gubernador naan ta prubinsya Judea. Ta yon man na timpo Herodes* gadumala naan ta Galilea. Felipe na utod Herodes gadumala naan ta Iturea daw Traconite. Lisantias gadumala naan ta Abilinia. ² Anas daw Caifas mga pinakadatas na manugdumala ta mga pari. Ta yon man na timpo, Juan na bata Zacarias naan ta lugar na ula kabalayan. Na naan dya kanen an, may minsai alin ta Dyos na napaabot ki kanen para isugid din ta mga itlaw. ³ Giling kanen an naan ta tanan na lugar na dani ta Suba Jordan daw naan dya gawali ta mga itlaw na danen an kinanglan magnelsel daw dilian iran an na mga sala para patawaren danen an ta Dyos. Pawali din man na dapat na pamatuuran danen iran na pagnelsel paagi ta pagpabautismo naan ki kanen. ⁴ May nasulat Isaias na prupita anay pa sa na natuman paagi ta pagwali Juan. Iling ti nasulat din,

“May itlaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi.

Ambal din ta mga itlaw,

‘Ippriparar nyo agian an para ta pag-abot ta Ginuo.

Tadlengen nyo dalan an na agian din!

⁵ Tampekan nyo tanan an na yup-ak naan ta tengnga an ta mga bukid!

Patagen nyo tanan an na mga bungyod daw bukid!

Tadlengen nyo galike-like an na mga dalan!

Tapanen nyo mga dalan an na lubang-lub-ang!

⁶ Daw iling tan buaten nyo, makita ta tanan paagi an ta pagluwas ta Dyos ta mga itlaw.’”†

⁷ Tama na mga itlaw giling ki Juan aged magpabautismo ki kanen. Gambal kanen ki danen, “Kyo na malain! Paryo kaw ta

mga bata ta bekkessan na dalitan!† Salig nyo taan na paagi nang ta inyo na pagpabautismo malikawan nyo mabot an na silot ta Dyos tenged ta iya na kagilek! ⁸Daw nelselan nyo daw dilian inyo an na mga sala, kinanglan ipakita nyo paagi ta inyo na mga buat. Dili kaw man mag-isip na maluwas kaw alin ta silot ta Dyos na mamabal kaw ta inyo na kaugalingen, ‘Kami i mga linai Abraham!’ Sugiran ta kyo na pwidi imuon ta Dyos mga bato na i na linai Abraham! ⁹Tandaan nyo! Priparar en Dyos an na silutan kaw tenged ta inyo na mga sala na paryo kanen ta itlaw na gaalo en ta wasay din naan ta puon ta kaoy na pukanen tak kada kaoy na dili dayad iya na bunga pukanen daw pilak naan ta apoy.”

¹⁰Gainsa mga itlaw ki Juan, “Ino dapat nay na buaten aged pamatuod na ganel sel kay en?”

¹¹Sabat Juan, “Daw kino ki kyo may darwa na bayo, isya an atag nyo ta itlaw na ula bayo. Iling man tan, daw kino ki kyo may pagkaan, tagan nyo itlaw an na ula makaan.”

¹²Gaprani man ki Juan mga manugsukot an ta buis aged magpabautismo. Gainsa danen, “Mistro, ino dapat nay na buaten?”

¹³Sabat Juan, “Dili kaw magsukot ta subla!”

¹⁴Mga sundalo na gamati ki Juan gainsa man ki kanen, “Ta, kami a, ino dapat nay na buaten?”

Sabat din, “Dili kaw mangwarta paagi ta pagpalleg daw pagbuat-buat ta sala naan ta mga itlaw na ula sala. Makuntinto kaw nang en ta inyo na swildo.”

¹⁵Ta timpo na mga itlaw gapabautismo ki Juan, tama gapaabot ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Pagmati ta mga itlaw ta wali Juan, gainsa danen an ta iran na kaugalingen daw Juan en taan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ¹⁶Na nlanan Juan na iling sa iran an na isip, gambal kanen an, “Yaken gabautismo ki kyo paagi nang ta waig. Piro, may mabot na mas datas iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin ta pagbadbad nang ta igot ta iya na

sandal§ tak datas gid iya na katengdanan. Bautismuan din duma an ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo daw duma ya paagi ta apoy. ¹⁷Kanen an priparar en na magbelag ta mga itlaw na matareng naan ta mga dili matareng. Paryo kanen an ta itlaw na gimes en na panginan iya an na naani na trigo tak gibit en ta gamit na pangpangin aged mabelag linggas an naan ta uot. Trigo an na linggas taguon din naan ta iya na kamalig. Piro, uot an daw uppa sunugon din naan ta apoy na dili mapatay.” ¹⁸Tama pa man na duma na laygay Juan ta iya na pagwali naan ta mga itlaw na kinanglan iran na batasan magbag-o daw ta iya na pagsugid ta miad na balita parti ta paabot na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

¹⁹Ta paglaygay Juan, pakuntra din malain na buat Herodes na manugdumala ta Galilea tak Herodes ya, pasawa din Herodias bisan magbayaw danen an daw tenged man ta duma pa na buat Herodes na malain. ²⁰Piro, gadugang pa gid sala Herodes tak papriso din Juan ya.

Pagbautismo Ki Jesus

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹Na ula pa napriso Juan daw gabautismo pa kanen ta mga itlaw, Jesus i gapabautismo man ki kanen. Pagtapos ta bautismo, gapangamuyo Jesus i daw gabukas langit an. ²²Dyos Ispiritu Santo an na daw lagen paryo ta salampati gapababab naan ki kanen. May namatian na gambal na naan ta langit, “Kaon ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kaon.”

Mga Kaapuan Na Alinan Jesus

(Mateo 1:1-17)

²³Na Jesus i gaidad ta mga trinta anyos, gumpisa kanen ta iya na mga ubra. Isip ta mga itlaw na kanen i bata Jose.

Jose an bata Eli ²⁴na iya na amay Matat, Matat an bata Levi na iya na amay Melqui, Melqui an bata Janai na iya na amay Jose, ²⁵Jose an bata Matatias na iya na amay Amos,

Amos an bata Nahum na iya na amay Esli, Esli an bata Nagai ²⁶na iya na amay Maat,

§ 3:16 Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay.

Maat an bata Matatias na iya na amay Semei,
 Semei an bata Jose na iya na amay Joda,
²⁷ Joda an bata Joanan na iya na amay Resa,
 Resa an bata Zorobabel na iya na amay Salatiel,
 Salatiel an bata Neri ²⁸ na iya na amay Melqui,
 Melqui an bata Adi na iya na amay Cosam,
 Cosam an bata Elmadam na iya na amay Er,
²⁹ Er an bata Josue na iya na amay Eliezer,
 Eliezer an bata Jorim na iya na amay Matat,
 Matat an bata Levi ³⁰ na iya na amay Simeon,
 Simeon an bata Juda na iya na amay Jose,
 Jose an bata Jonam na iya na amay Eli-aquim,
 Eliaquim an bata Melea ³¹ na iya na amay Mena,
 Mena an bata Matata na iya na amay Natan,
 Natan an bata David ³² na iya na amay Jesse,
 Jesse an bata Obed na iya na amay Booz,
 Booz an bata Salmon na iya na amay Naason,
³³ Naason an bata Aminadab na iya na amay Admin,
 Admin an bata Arni na iya na amay Esrom,
 Esrom an bata Fares na iya na amay Juda,
³⁴ Juda an bata Jacob na iya na amay Isaac,
 Isaac an bata Abraham na iya na amay Tera,
 Tera an bata Nahor ³⁵ na iya na amay Serug,
 Serug an bata Ragau na iya na amay Peleg,
 Peleg an bata Heber na iya na amay Sala,
³⁶ Sala an bata Cainan na iya na amay Arfaxad,
 Arfaxad an bata Sem na iya na amay Noe,
 Noe an bata Lamec ³⁷ na iya na amay Metusela,
 Metusela an bata Enoc na iya na amay Jared,
 Jared an bata Mahalalel na iya na amay Cainan,
³⁸ Cainan an bata Enos na iya na amay Set,

Set an bata Adan, daw Adan an pakabig na bata ta Dyos.

4

Pagtintar Satanas Ki Jesus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

¹ Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus naan ta Suba Jordan, galin Jesus dya na pagae-man ta Dyos Ispiritu Santo daw giling naan ta lugar na ula kabalayan. Ta iya na pagtindir dya, gapadayon Dyos Ispiritu Santo ta pag-ubay ki kanen. ² Gatinir kanen i dya ta kwarinta na adlaw daw patintar kanen Satanas. Ta yon man na mga adlaw ula kanen may pakaan. Paglambay ta kwarinta na adlaw, nletem gid kanen i.

³ Iling ti na paagi pagtintar Satanas ki Jesus. Ambal Satanas, “Tenged na kaon yan Bata Ta Dyos, imuon no na tinapay bato na i.” ⁴ Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili nang ta tinapay mabui mga itlaw.’ ”*

⁵ Pagsabat Jesus, padala Satanas kanen i naan ta datas na lugar. Nali nang papakita Satanas ki kanen tanan na nasyon ta kalibutan. ⁶ Ambal Satanas ki Jesus, “Iatag ko ki kaon tanan na nasyon daw manggad dya aged kaon magdumala. Pwidi ko iatag naan ta maski kino na liag ko tak naan en ki yaken uturidad ta pagdumala ta mga nasyon na yan. ⁷ Daw magluod ka ki yaken na sirbian a no, imo en tanan na napakita ko ki kaon.” ⁸ Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Magsirbi ka ta Ginuo na imo na Dyos. Kanen nang sirbian no.’ ”†

⁹ Pagsabat Jesus, padala Satanas kanen i naan ta Jerusalem daw patindeg naan ta pinakadatas na parti ta Timplo. Ambal Satanas, “Tenged na kaon yan Bata Ta Dyos, alin di mugpa ka ¹⁰ tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Magsugo Dyos an ta mga angil din na magbantay ki kaon.’ ‡

¹¹ Nasulat man, ‘Saluon ka danen ta iran na mga lima aged dili ka katupa naan ta bato.’ §

* 4:4 Deuteronomio 8:3 † 4:8 Deuteronomio 6:13 ‡ 4:10 Mga Salmo 91:11 § 4:11 Mga Salmo 91:12

12 Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

‘Dili no piliten Ginuo an na imo na Dyos na pamatuuran din pa iya na pag-ambliig ki kaon.’”*

13 Pagtapos Satanas ta iya na pagtintar ki Jesus, padilian din anay Jesus ya asta kanen an may upurtunidad na magtintar isab ki Jesus.

Pag-umpisa Jesus Ta Iya Na Buat Naan Ta Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Pagtapos Satanas ta pagtintar ki Jesus, gabalik Jesus i naan ta Galilea daw naan ki kanen gaem ta Dyos Ispiritu Santo. Balita an na parti ki kanen galapta naan ta bilog na Galilea. 15 Gatudlo kanen i naan ta mga balay tipunan ta mga Judio daw padayaw kanen i ta mga itlaw.

Jesus Naan Ta Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Na naan pa Jesus ta Galilea, giling kanen i naan ta Nazaret na banwa na naan dya kanen i gabakod. Ta Adlaw Ta Pagpuay, giling kanen i naan ta balay tipunan paryo ta pirmi din pabuat. Na naan ta selled, gatindeg kanen naan ta tubangan ta mga itlaw aged magbasa ta sinulat na pulong ta Dyos. 17 Paatag ki Jesus sinulat Isaias na prupita anay pa sa daw pabuklad din. Pangita din daw pabasa nasulat Isaias na iling ti:

18 “Paubayan a ta Dyos Ispiritu Santo tak napili a ta Ginuo Dyos na magsugid ta miad na balita naan ta mga imol.

Pasugo a din na magsugid ta mga biag na danen an malibri, magsugid ta mga bulag na danen an makakita daw magtabang ta mga palupig.

19 Pasugo a din na magsugid na abot en timpo

naan ta plano ta Ginuo Dyos na maluoy kanen ta mga itlaw.”†

20 Pagtapos Jesus basa ta sinulat ya, palukot din daw pabalik naan ta itlaw na gaatag ki kanen. Gapungko kanen i daw tanan na mga itlaw dya gatan-aw ki kanen.

21 Gambal kanen i ki danen, “Mintras na namatian nyo ake na pabasa na naan ta sinulat na pulong ta Dyos, natuman en ake na pabasa.” 22 Tanan danen gatingala ki kanen daw gakullaw ta makatingala na mga ambal din. Ambal danen, “Di’ ba kanen i bata nang Jose na kasimanwa ta?”

23 Tenged ta iran na ambal parti ki Jesus, gambal kanen i ki danen, “Sigurado a na ipademdem nyo ki yaken yi na ambalannen, ‘Duktor, bulungon no anay imo an na kaugalingen!’ tak beet ambalen nyo na buaten ko unti naan ta ake na kaugalingen na banwa mga namatian nyo na nabuat ko naan ta Capernaum.”

24 Ambal din pa ki danen, “Ee, liag nyo na iling tan buaten ko. Piro, gambal a ki kyo na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, danen an ula papatii ta iran na mga kasimanwa na danen an pasugo ta Dyos. 25-26 Isipen nyo natabo ta timpo Elias na prupita anay pa sa. May letem naan ta bilog na Israel tak ula gid guran keteb ta tallo tenga taon. Ta yon man na timpo, bisan tama na balo na bai naan ta lugar na Israel, Elias ya ula pasugua ta Dyos na magtabang naan ta maskin isya ki danen. Pasugo kanen na magtabang naan ta isya na bai na balo na dili-Israelinen naan ta banwa na Sarepta naan ta prubinsya ta Sidon na dili sakep ta Israel.‡ 27 Iling man tan ta timpo Eliseo na prupita anay pa sa. Tama itlaw naan ta Israel na may segeng na masakit ta langgit, piro ula isya ki danen na kasimanwa Eliseo na papaayad din. Naaman ya nang na taga-Siria papaayad din.”§

* 4:12 Naan ta Deuteronomio 6:16 pwidi nyo mabasa laygay Moises naan ta mga paryo din na Hebreo na dili danen piliten Dyos an na pamatuuran din pa na gaambliig kanen ki danen paryo ta dati na buat danen na gariklamo danen an naan ki Moises parti ta pag-ambliig ta Dyos ki danen. Naan ta Exodo 17:1-7 pwidi nyo mabasa isturya parti ta iran na pagrikلامo ki Moises. † 4:19 Isaias 61:1-2 ‡ 4:25-26 Naan ta 1 Mga Ari kapitulo disi-syiti pwidi nyo mabasa isturya parti ki Elias daw iya na pagtabang ta bai na balo. § 4:27 Naan ta 2 Mga Ari 5:1-15 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Eliseo daw Naaman.

²⁸ Pagmati ta mga itlaw na naan ta balay tipunan ta ambal Jesus, sikad gid gilek danen tanan. ²⁹ Gatindeg danen an daw payudyod Jesus i pagwa ta iran na banwa asta ta pangpang aged itulod inta kanen i tak iran na banwa naan ta apaw ta bungyod. ³⁰ Piro, Jesus i gaagi nang naan ta iran na tengnga daw magpadyo.

Ittaw Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu

(Marcos 1:21-28)

³¹ Alin ta Nazaret, gategbeng Jesus i naan ta banwa na Capernaum na sakep man ta Galilea. Na naan kanen i dya, kada Adlaw Ta Pagpuay giling kanen i naan ta balay tipunan aged magtudlo. ³² Tanan na gamati ki kanen gatingala gid tak kanen an gatudlo alin ta iya gid na alam.

³³ Ta Adlaw Ta Pagpuay na naan Jesus i ta balay tipunan, may mama na anen dya na naseddepan ta malain na ispiritu. Gasinggit kanen an ki Jesus, ³⁴ “Ara! Jesus na taga-Nazaret, man-o tak anen ka di? Giling ka di taan aged silutan kay? Kala ta kaw daw kino ka! Kaon yan alin gid ta Dyos!”

³⁵ Paay Jesus malain ya na ispiritu, “Sagbak! Mwa ka dyan ki kanen!” Pag-ambal Jesus, naan ta tubangan ta tanan na itlaw dya palampes ta malain na ispiritu itlaw an naan ta saag daw padilian na ula naino.

³⁶ Pagkita ta mga itlaw dya na napagwa Jesus malain ya na ispiritu, gatingala gid danen an daw gaisturyaay, “Uy! Ino taan klasi na ambal nya? May bakod na gaem kanen an daw uturidad na bisan mga malain na ispiritu gatuman ki kanen. Na pasugo din danen an na maggwa, dayon man gwa!” ³⁷ Galapta gid naan ta mga lugar na dani ta Capernaum balita an parti ta mga nabuat ya Jesus.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw

(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-39)

* **4:43** Pwidi nyo mabasa parti ta pagdumala ta Dyos naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **4:44** Ta timpo Jesus, daw Judea an pasambit ta mga itlaw may darwa na posibilidad daw ino beet ambalen. Una, prubinsya nang na pangaranan na Judea. Pangarwa, prubinsya ta Judea asta man ta Galilea tak yon mga lugar na paistaran ta mga Judio. Gani, naan ta birsikulo kwarintay-kwattro, may posibilidad na bilog na Judea beet ambalen Judea asta man Galilea. * **5:1** Dagat Genesaret isya man na ngaran ta Dagat Galilea. Pwidi nyo mabasa parti ta Dagat Galilea naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

³⁸ Jesus i galin naan ta balay tipunan daw giling naan ta balay danen Simon. Anen man dya ugwangan Simon na bai daw sikad paso lawa din an. Mga itlaw na naan ta balay ya gangayo ta tabang ki Jesus. ³⁹ Gaprani Jesus i daw gatindeg tengnged ta neggaan din. Pasugo Jesus na magpuas dangga din an. Gapuas iya na dangga daw dayon bangon kanen daw mimes ta pagkaan para ki danen Jesus.

⁴⁰ Na magsalep nang pa adlaw an, tanan na mga itlaw naan ta Capernaum na duma danen may masakit, padala danen naan ki Jesus. Bisan ino na mga masakit ta mga itlaw na padala ki kanen, patungtong din iya na lima ta kada isya daw danen tanan nayad. ⁴¹ Pagwa din man mga malain na ispiritu alin ta tama na mga itlaw. Na gagwa danen an, gasinggit, “Kaon Bata Ta Dyos!” Paay din danen an na dili en mag-ambal pa tak nlanan danen na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

⁴² Pagsennang ta adlaw, gapanaw Jesus i alin ta Capernaum daw miling naan ta lugar na ula kabalayan. Papangita kanen i ta mga itlaw. Pagkita danen ki kanen, paawiran danen daw pangabayen na dili kanen i malin ta iran na lugar. ⁴³ Piro, gambal kanen i ki danen, “Dapat miling a pa ta duma na mga banwa aged magsugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos* tak pasugo a din para magbuat ta iling tan.” ⁴⁴ Tenged iling tan ambal Jesus, gapadayon kanen i ta pagsugid ta miad na balita naan ta mga balay tipunan ta mga Judio naan ta bilog na Judea.†

5

Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

¹ Na gatudlo Jesus i naan kilid ta Dagat Genesaret,* gagnetek mga itlaw an tak liag danen na mamati ta iya na mga

patudlo parti ta ambal ta Dyos. ² Nakita din darwa na buti na pabilin naan ta dagsayan. Mga mananagat an kakawas en daw gawaswas ta iran na mga pukot. ³ Gasakay Jesus i naan ta isya na buti na iya Simon daw gapangabay ki Simon na magpalaod tise. Naan dya gamungko Jesus i daw magpadayon ta pagtudlo ta mga itlaw.

⁴ Pagtapos Jesus ta pagtudlo, gambal kanen ki Simon, “Magpalaod ki daw mamukot aged may makamang ki.”

⁵ Gambal Simon i ki Jesus, “Mistro, ula ki taan may makamang tak kadlaw kay nang ta pamukot, piro ula kay man gyapon kamang. Tenged nyan ambal no, magtaktak kay isab.” ⁶ Pagtaktak danen ta mga pukot, pakulong danen sikad tama na sidda asta na tise nang magisi iran na mga pukot. ⁷ Tenged ta katamaen ta sidda, papaypay danen Simon iran ya na mga duma na naan ta isya na buti na magtabang. Gaprani dayon iran ya na mga duma daw papanno danen ta sidda darwa na buti. Napanno gid mga buti ya asta mateggeb daw tise nang maleddang.

⁸ Pagkita Simon Pedro† ta sikad tama na sidda, galuod kanen an naan ta tubangan Jesus daw gambal, “Ginuo, dili ka marani ki yaken. Gayya a gid ki kaon tak tama a sala.” ⁹ Iling tan ambal din tak gatingala gid kanen an daw mga duma din tenged ta sikad tama na mga sidda na nakamang danen. ¹⁰ Gatingala man danen Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo na duma din na mananagat. Gambal Jesus i ki Simon, “Dili ka madlek! Paryo na papanagat no an mga sidda, yon man umpisa anduni panagaten no an mga itlaw tak maglaygay ka naan ta mga itlaw na magpasakep danen ta pagdumala ta Dyos.”

¹¹ Pagtapos Jesus ta ambal, pasaog danen Simon mga buti ya. Pabilin danen tanan na pagkabetang danen daw gakuyog ki Jesus.

Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Na Jesus i naan ta isya na banwa, may mama dya na may segeng na masakit ta langgit ta bilog din na lawa. Pagkita din ki Jesus, gadapa kanen an naan ta atubangan Jesus daw gapakiluoy, “Ginuo, daw gusto no, mapaayad a no ta ake na masakit.”

¹³ Paibitan Jesus mama an daw ambal din, “Gusto ko! Mayad ka!” Pag-ambal Jesus, nakamang dayon masakit ta langgit ta mama ya. ¹⁴ Paambalan Jesus kanen an, “Dili ka mugid naan ta bisan kino parti ta ake na pagpaayad ki kaon. Magdiritso ka nang naan ta pari daw magpatan-aw na nayad ka en. Magdala ka man ta alad na igo ta sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga napaayad alin ta segeng na masakit ta langgit aged may pamatuod ka naan ta mga itlaw na nayad ka en.”

¹⁵ Maski paambalan Jesus mama ya na dili mugid, galapta man gyapon balita parti ki Jesus. Pirmi sikad tama na mga itlaw gaprani na gatumpok naan ki Jesus para mamati ta iya na mga patudlo daw mangabay ki kanen na ayaren iran na masakit. ¹⁶ Piro, kanen i a, ugali din na pirmi miling naan ta lugar na ula kabalayan aged mangamuyo.

Mama Na Dili Kapanaw
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷ Isya adlaw, na Jesus i gatudlo ta mga itlaw, anen dya pila na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises‡ na gapamati man. Alin danen ta lain-lain na mga banwa na sakep ta Galilea daw alin man ta syudad Jerusalem daw duma pa na mga banwa na sakep ta Judea. Naan ki Jesus gaem an ta Ginuo Dyos ta pagpaayad ta mga itlaw na may masakit.

¹⁸ Na gatudlo pa kanen i, may mga itlaw na giling dya. Patuwangan danen mama na naan ta neggaan tak dili kapanaw. Gangita danen an ta paagi na melled naan ta balay aged dleen inta mama an na dili kapanaw naan ta atubangan Jesus. ¹⁹ Piro, ula danen kaselled tak sikad tama itlaw daw ula maagian. Tenged ula danen maagian, padala

† 5:8 Ngaran na Pedro paatag Jesus ki Simon daw kaysan paumaw Simon ya na Simon Pedro. Naan ta Lucas 6:13-14 pwidi nyo man mabasa parti ta ngaran na Pedro. ‡ 5:17 Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

danen mama an naan ta apaw ta atep ta balay. § Paukab danen atep ya na usoy ki Jesus daw patunton danen mama an naan ta tubangan Jesus na naan man ta tengnga ta mga itlaw.

²⁰ Na nakita Jesus na danen an gasalig gid ki kanen na mapaayad din mama an na dili kapanaw, gambal kanen i ta mama an, “Dey, napatawad en imo an na mga sala!”

²¹ Mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga Pariseo gagumod, “Kino gid itlaw na i na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos? Ula дума na makapatawad ta mga sala daw dili, Dyos nang!”

²² Piro, nlaman Jesus iran na isip. Gainsa kanen i ki danen, “Man-o tak gaisip kaw ta iling tan? ²³ Indi ta darwa na i mas dali nang buaten? Ambalen ko na napatawad en iya na mga sala, o ambalen ko na kanen an mangon daw manaw? Simpri darwa i paryas nang na dali buaten tak iling an tan mabuat paagi nang ta gaem daw uturidad ta Dyos. ²⁴ Pamatuuran ko ki kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* may uturidad naan ta kalibutan i na magpatawad ta mga sala.” Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, “Gasugo a ki kaon, mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli!” ²⁵ Naan ta tubangan ta tanan na itlaw, gabangon dayon mama an. Pabitbit din iya an na neggaan daw muli na gadayaw ta Dyos. ²⁶ Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos. Sikad gid pagkullaw an danen. Ambal danen, “Makatingala gid nakita ta anduni!”

Pag-umaw Jesus Ki Levi Na Muyog Ki Kanen
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Pagtapos ta pag-ayad Jesus ta mama ya na dili kapanaw, gagwa Jesus i naan ta balay daw manaw. Ta iya na pagpanaw, nakita din isya na manugsukot ta buis na

ngaran din Levi na gamungko naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus ki kanen, “Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan.” ²⁸ Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Levi daw padilian tanan din na mga betang daw muyog.

²⁹ Levi i gakumbira naan ta iran na balay para ki Jesus. Tama na manugsukot ta buis daw дума pa na mga itlaw gakaan дума ki danen Jesus. ³⁰ May mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na mimbrow man ta grupo ta mga Pariseo na gariklamo naan ta mga tinudluan Jesus, “Man-o tak gakaan kaw daw gainem дума ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw?”†

³¹ Sabat Jesus, “Mga itlaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga itlaw an a na may masakit, danen gakinanglan ta duktor. ³² Nyan na ula a giling di para maglaygay naan ta mga itlaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para maglaygay naan ta mga itlaw na makasasala aged magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala.”

Insa Parti Ta Pagpwasa
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ May mga itlaw na gaprani ki Jesus daw gambal, “Mga tinudluan Juan daw mga tinudluan man ta mga Pariseo pirmi gapwasa daw gapangamuyo. Man-o tak imo an na mga tinudluan sigi nang a na kaan daw inem na ula gid gapwasa?”

³⁴ Gasabat Jesus i, “Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an dili nyo pakan-enen mintras na mama na bag-o nang kasal anen pa don дума ki danen! ³⁵ Piro, mabot adlaw na mama an na bag-o kasal kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magpwasa.”‡

§ 5:19 Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. * 5:24 Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na

Natao Naan Ta Kalibutan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † 5:30 Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga itlaw. Pwidi nyo mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

‡ 5:35 Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa дума ki danen.

³⁶ Gaisturya pa Jesus i ki danen ta paanggid, “Ula bisan kino na gagisi daw gakamang ta tila na pangtupak naan ta bag-o na bayo daw itupak naan ta daan na bayo. Daw iling tan buaten din, bag-o na bayo masamad tak nagisi en daw tupak ya dili bagay ta daan na bayo tak alin ta bag-o na bayo. ³⁷ Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na ugsakan na langgit na ula en gainat. § Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Muyak bino ya daw masamad man ugsakan an. ³⁸ Dapat bag-o na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa.* ³⁹ Mga itaw na anad en ta pag-inem ta lugay en buat na inemen, dili sabor ki danen bag-o buat na inemen. Ambal danen, ‘Mas sabor gid inemen an na lugay en nabuat.’ †

6

Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay (Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

¹ Ta Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan. Gaugot mga tinudluan din ta pila na mga passi ta trigo daw pakesse-kesse danen daw kan-enen. ² May mga Pariseo na gambal ki Jesus, “Man-o tak gabuat kaw ta iling sa na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay?”*

³ Sabat Jesus, “Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David anay pa sa na nletem gid kanen ya daw iya na mga duma. ⁴ Giling kanen naan ta balay ta Dyos daw patagan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na

maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises.” †

⁵ Ambal pa Jesus ki danen parti ta iya na kaugalingen, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten naan ta Adlaw Ta Pagpuay.”

Mama Na Lima Din An Kimay (Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶ Isya man na Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i gaselled daw gatudlo naan ta balay tipunan. Naan dya may mama na tuo din an na lima kimay. ⁷ Naan man dya duma na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Danen i gapanilag gid ki Jesus daw magpaayad kanen naan ta Adlaw Ta Pagpuay tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran. ⁸ Piro, nlanan Jesus iran an na isip. Gambal kanen ta mama na lima din an kimay, “Mindog ka daw marani di.” Pag-ambal Jesus, mama ya gaprani ki kanen daw gatindeg naan ta tubangan ta mga itaw. ⁹ Gainsa Jesus i ta mga Pariseo daw mga manugtudlo ya, “Naan ta Mga Sinulat Moises, ino tugot na buaten ta naan ta Adlaw Ta Pagpuay? Indi ti: Magbuat ki ta miad, magbuat ki ta malain? Magluwas ki ta mga itaw, magpatay ki ta mga itaw?”

¹⁰ Pag-insa din, patan-aw din danen an tanan na naan ta iya na palibot daw gambal kanen i ta mama ya, “Untayen no imo na lima na kimay.” Dayon, pauntay ta mama iya na lima daw nayad en. ¹¹ Na nakita ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga Pariseo na mama ya paayad Jesus naan ta Adlaw Ta Pagpuay,

§ 5:37 Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit na kanding. * 5:38 Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat na iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an. † 5:39 Naan ta birsikulo trintay-nuibi, gaisturya Jesus ta paanggid parti ta mga itaw na ula gapati ta iya na bag-o na mga patudlo. Beet ambalen din na mga itaw an, daw danen naanad ta dati na mga patudlo ki danen, dili danen magpati daw may bag-o na mga patudlo. Ambal danen na mas dayad dati ya na patudlo kaysa ta bag-o an. * 6:2 Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Isya man na ubra na kuntra mag-imes ta pagkaan. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an daw pagkesse ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani daw pag-imes ta pagkaan. † 6:4 Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos.

gagilek gid danen an ki Jesus.† Tenged ta iran na kagilek, gasapol danen an daw ino iran an na buaten ki kanen.

*Pagpili Jesus Ta Dusi Na Apustulis
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)*

¹² Paglambay ta pila na mga adlaw alin ta pagpaayad Jesus ta mama ya na lima din kimay, gapanaw Jesus i daw miling naan ta isya na bukid aged mangamuyo. Kadlaw gid kanen an ta pangamuyo naan ta Dyos.

¹³ Pagsennang ta adlaw, patipon Jesus mga tinudluan din an daw gapili kanen i ta dusi naan ki danen. Paatagan din danen an ta katengdanan na paumaw na apustulis. § ¹⁴ Yi mga napili din: Simon na pangaranan din na Pedro, Andres na utod Simon, Santiago, Juan, Felipe, Bartolome, ¹⁵ Mateo, Tomas, Santiago na bata Alfeo, Simon na paumaw man na Makabanwa, ¹⁶ Judas na bata ta isya man na Santiago daw Judas Iscariote* na ta uryan magtraydor ki kanen.

*Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw
(Mateo 4:23-25)*

¹⁷ Na gategbeng Jesus i daw mga duma din alin ta bukid, gateneng danen i naan ta patag na lugar. Naan dya tama na mga tinudluan din daw sikad man tama na mga ittaw na naan pa alin ta syudad Jerusalem daw duma pa na mga banwa ta bilog na prubinsya Judea daw mga madyo na mga banwa na Tiro daw Sidon na dani ta baybay. ¹⁸ Giling danen an dya aged mamati ki Jesus daw paayaren din man danen an ta iran na masakit. Papalin Jesus mga malain na ispiritu na gatublag ta mga ittaw. ¹⁹ Tama na mga ittaw na liag magtandeg ki Jesus tak nayad bisan kino na gatandeg ki kanen tenged ta sikad bakod na gaem na alin ki kanen daw tanan na mga ittaw dya na may masakit paayad din.

*Mga Tudlo Jesus Naan Ta Iya Na Mga Tinudluan
(Mateo 5:1-12)*

† **6:11** Gagilek mga manugtudlo ya daw mga Pariseo ki Jesus tak dili danen maimo na maakusaran na may sala kanen an ta iya na pagpaayad ta mama ya. Dili danen maakusaran kanen an tak napakita din paagi ta iya na ambal na dili kuntra ta Mga Sinulat Moises magbuat an ta miad maskin pa naan ta Adlaw Ta Pagpuay. § **6:13** Katengdanan ta apustulis na pirmi magkuyog ki Jesus daw magtudlo man paryas ki kanen. * **6:16** Iscariote i dili apilyido Judas. Iscariote beet ambalen taga-Keriot tak Keriot banwa na alinan din.

²⁰ Gatubang Jesus i ta iya na mga tinudluan daw mambal,

“May angken na kalipay alin ta Dyos kyo yan na imol
tak beet ambalen na sakep kaw ta pagdumala ta Dyos.

²¹ May angken na kalipay alin ta Dyos kyo yan na nletem anduni
tak mabusog kaw.

May angken na kalipay alin ta Dyos kyo yan na gaug-og anduni
tak magtawa kaw.

²² May angken kaw na kalipay alin ta Dyos daw matabo na demetan kaw, sikwayen, painsulto daw inyo man na dengeg samaren tenged kyo yan sakep ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.

²³ Daw maagian nyo mga malain na iling tan, magkalipay kaw daw musko ta subla na kalipay tak may bakod na bales naan ta langit na patagana ta Dyos para ki kyo. Demdemen nyo na iran na buaten na malain ki kyo paryas nang ta pabuat ya anay pa sa ta iran na mga kaapuan naan ta mga prupita. Piro, bisan iling tan inagian ta mga prupita, kabaton danen ya ta bakod na bales alin ta Dyos.

²⁴ Piro, kyo na manggaranen anduni,
may maageman kaw na segeng na kalised tak ula en duma na kalipay na mabot pa ki kyo daw dili,
dayad an na pangabui na naageman nyo anduni naan ta kalibutan i.

²⁵ Kyo na pirmi busog anduni,
may maageman kaw na segeng na kalised tak maleteman kaw.

Kyo na gatatawa daw gasadya nang anduni,

may maageman kaw na segeng na kalised tak mangasebe kaw daw mag-ug-og.

²⁶ Daw kyo dayawen gid ta usto ta tama na mga ittaw tak pabuat nyo daw ino nang

an na makalipay ki danen, may maageman kaw na segeng na kalised tenged iran na pagdayaw ki kyo paryas nang ta pabuat ya anay pa sa ta iran na mga kaapuan naan ta mga dili-matuod na prupita. Padayaw gid mga dili-matuod na prupita, piro pasilutan ta Dyos.”

*Pagtratar Naan Ta Mga Kuntra
(Mateo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Kyo na gamati ki yaken, may ambal a ki kyo. Gugmaen nyo mga itlaw na gakuntra ki kyo daw magbuat kaw ta miad naan ta mga itlaw na gademet ki kyo.

²⁸ Mangamuyo kaw ta Dyos na magdayad kaimtangan an ta mga itlaw na gangabay na maglain kaimtangan nyo. Mangamuyo kaw man para ta mga itlaw na gabuat ta malain ki kyo. ²⁹ Daw tampaen ka, itubang no pa liyo no an na mimi. Daw kamangen bayo no na pang-isleb, dili no pegengan na makamang man isya pa an na suot no na bayo. ³⁰ Tagan no daw kino mangayo ki kaon. Daw kamangen imo na mga gamit, dili no bawien. ³¹ Trataren nyo duma na mga itlaw paryo man daw ino liag nyo na pagtratar danen ki kyo.

³² “Daw gugmaen nyo an mga itlaw nang na gagugma ki kyo, dili kaw dayawen ta Dyos tak bisan pa mga itlaw na gabuat ta malain, danen an gagugma man ta mga gagugma ki danen. ³³ Daw miaran nyo an mga itlaw nang na miad ki kyo, dili kaw dayawen ta Dyos tak bisan pa mga itlaw na gabuat ta malain, danen an gamiad man ta mga gamiad ki danen. ³⁴ Daw magpaeles kaw ta mga itlaw nang na makabayad, dili kaw dayawen ta Dyos tak bisan pa mga itlaw na gabuat ta malain, danen an gapaeles man na balik nang ta puon naan ta mga paryo danen na gabuat ta malain.

³⁵ Piro kyo, gugmaen nyo daw miaran mga kuntra nyo an. Magpaeles kaw ki danen na dili kaw mag-isip ta bales. Daw buaten nyo iling tan, may bakod na bales para ki kyo. Mapamatuuran nyo man na Dyos Na Labaw Ta Tanan pasunod nyo na paryo kaw ta mga bata na gasunod ta ugali ta iran na amay tak Dyos an pirmi miad bisan ta mga itlaw na ula gademdem ta dayad na

buat ki danen daw bisan man ta mga may malain na batasan. ³⁶ Dapat maluuyon kaw man paryo ta ate na Dyos na Amay na maluuyon.”

*Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-usgar
Naan Ta Duma
(Mateo 7:1-5)*

³⁷ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw mag-usgar ta duma tak daw dili kaw mag-usgar ki danen, dili kaw usgaran ta Dyos. Dili kaw mag-ambal ta duma na danen an may sala daw dapat na silutan tak daw dili kaw mag-ambal ta iling tan, dili mag-ambal Dyos an na kyo yan dapat silutan. Magpatawad kaw ta duma tak daw patawaren nyo danen an, patawaren kaw ta Dyos. ³⁸ Mangatag kaw ta duma tak daw mangatag kaw ki danen, Dyos an mag-atag ki kyo ta sikad tama na paryo din padesek, payegyeg daw padugangan pa aged magsubla. Daw mangatag kaw, dapat tama tak daw ino katamaen ta atag nyo naan ta duma, iling man tan katamaen iatag an ta Dyos ki kyo.”

³⁹ Gaisturya Jesus i ki danen ta alimbawa, “Kabuangan nang gid daw itlaw na bulag magguyod ta isya man na bulag. Daw bulag magguyod ta paryo din na bulag, danen an na darwa mulog naan ta lungag. ⁴⁰ Mga itlaw na patudluan, iran na alam dili datas pa ta alam ta mistro danen. Piro, pagtapos ta pagtudlo ki danen, iran na alam paryas en ta alam ta iran na mistro.

⁴¹ “Man-o tak sali ka gid ta bantay ta sala ta duma, piro sala no an na bakod pabay-an no nang? Daw iling tan buat no, paryo na nakita no puling na tise nang naan ta mata ta duma, piro pabay-an no nang man na naan ta imo na mata may paryo bakod na tablon. ⁴² Maskin paryo may tablon na naan ta imo na mata na ula no intindia, gambal ka ta duma no, ‘Dey, miad taan na kamangen ko imo an na puling.’ Salig no daw kino ka na ula sala! Dilian no imo na sala bag-o ka magsaway ta duma parti ta iya na sala. Daw iling tan buaten no, paryo pakamang no tablon an na naan ta imo na mata aged kakita ka ta usto para makamang no tise an na puling na naan ta mata ta duma.”

*Mga Ambal Na Miad Daw Malain
(Mateo 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Mga kaoy na dayad dili mamunga ta lain. Mga kaoy na lain dili mamunga ta dayad. ⁴⁴ Mga kaoy makala paagi ta iran na bunga. Daw liag ta itlaw na mamang ta bunga ta igos, simpri dili kanen an mag-ipo naan ta telleken na tanem! Daw liag ta itlaw na mamang ta bunga ta ubas, simpri dili kanen an mag-ipo naan ta blagen na telleken! ⁴⁵ Iling man tan, itlaw na miad, pirmi man miad mga paambal din tak tanan na naan ta iya na isip miad. Itlaw na malain, pirmi man malain mga paambal din tak tanan na naan ta iya na isip malain. Daw ino naan ta isip ta itlaw, yon man ambalen din.”

*Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsunod Ta Iya Na Ambal
(Mateo 7:24-27)*

⁴⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Man-o tak paumaw a nyo na ‘Ginuo’, piro ula kaw gasunod ta ambal ko? ⁴⁷ Isturya ko ki kyo parti ta mga itlaw na gaprani ki yaken daw gamati ta ambal ko daw gasunod. ⁴⁸ Danen an paryo ta itlaw na gatukod ta balay na gakutkot kanen ta dalem asta naabot unay na bato aged tingdegan ta ligi. Gabot timpo na gabaa suba daw galamba waig naan ta balay, piro ula nadala ta waig balay ya tak lig-en pagbuat ya ta balay. ⁴⁹ Piro, mga itlaw na kamati ta ambal ko daw ula gasunod, danen an paryo ta itlaw na gatukod ta balay na ula din patansek mga ligi an naan ta mga bato. Gabot timpo na gabaa suba daw galamba waig naan ta balay. Natumba dayon balay ya na nagubba gid.”

7

*Upisyal Ta Sundalo
(Mateo 8:5-13)*

¹ Pagtapos Jesus ta tanan na tudlo din ta mga itlaw na naan danen an ta patag na lugar, giling kanen naan ta banwa na Capernaum. ² Naan dya may dili-Judio na

upisyal ta sundalo* na kanen an may suguon na palangga din ta miad. Gamasakit suguon din an daw tagumatayen. ³ Tened namatian ta upisyal ta sundalo parti ki Jesus, papailing din ki Jesus pila na mga gadumala ta mga Judio na magpangabay danen ki Jesus na miling naan ta iya na balay aged ayaren suguon ya. ⁴ Na danen an gabot ki Jesus, gapakiluoy gid danen an ki kanen, “Miad gid na matabangan no upisyal na ya ⁵ tak palangga din gid kiten i na mga Judio daw kanen man gapatindeg ta ame ya na balay tipunan.” ⁶ Tened ta ambal ta mga manugdumala, gakuyog Jesus i ki danen.

Na dani nang en danen i Jesus naan ta balay ta upisyal, gasugo upisyal ya ta pila na mga arey din na ambalen ki Jesus tugon din an, “Ginuo, dili no nang en pabellayan imo na kaugalingen na miling pa di tak dili a bagay na magbaton ki kaon naan ta ame na balay tak datas imo na katengdanan. ⁷ Yon man tenaan na ula a gid giling ki kaon. Mambal ka nang, sigurado na mayad en ake na suguon. ⁸ Tened ta ake na inagian bilang upisyal ta sundalo, nlanan ko gid na matuman dayon imo an na ambal. Pamanduan a ta mga upisyal na mas datas iran na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan daw may pamanduan a man. Daw mag-ambal a ta isya, ‘Miling ka unso,’ gapanaw dayon. Daw mag-ambal a ta duma, ‘Manaw ka ri,’ gaprani dayon. Daw mag-ambal a ta suguon ko, ‘Ubraen no ni,’ paubra din dayon.”

⁹ Pagmati Jesus ta tugon ya, gabilib kanen naan ta upisyal. Gatubang kanen ta mga itlaw na gakuyog ki kanen daw mambal, “Sugiran ta kyo na ula a pa kakita ta itlaw naan ta tanan na linai Israel na may bakod na pagsalig paryo ta iya na pagsalig.”

¹⁰ Gabalik mga arey ta upisyal naan ta iya na balay. Pag-abot danen, nakita danen na ayad en suguon din an.

Bata Ta Bai Na Balo

¹¹ Paglambay ta pila nang na mga adlaw alin ta pagpaayad Jesus ta suguon ta upisyal, giling kanen i naan ta banwa na

* **7:2** Upisyal ya na pasambit naan ta birsikulo dos, kanen kumander ta isya gatos na sundalo.

pumaw na Nain. Gakuyog iya na mga tinudluan daw sikad tama na mga itlaw.¹² Na dani nang en danen naan ta ngaan ta banwa,[†] gagwa ta banwa mga itlaw na miling ta lebbengan na may dala na patay na mama na bugtong nang na bata ta bai na balo. Tama na mga taga-Nain na gakumpanyar.¹³ Pagkita Ginuo ta balo ya, naluoy gid kanen i daw ambal din, “Manang, dili ka magal!”¹⁴ Pag-ambal din, gaprani kanen i daw patandeg din neggaan ya ta patay. Gateneng dayon mga galayong an. Gambal kanen i, “Tong, mangon ka!”¹⁵ Gabangon bata ya daw gambal en. Paintriga Jesus bata ya naan ta iya na inay.¹⁶ Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos, “May gabot na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos na may bakod na gaem.” Ambal pa danen, “Kademdem gid Dyos an ta mga itlaw din.”

¹⁷ Balita ya parti ta buat Jesus galapta naan ta bilog na Judea daw ta palibot na mga lugar.

*Insa Juan Na Manugbautismo Ki Jesus
(Mateo 11:2-19)*

¹⁸ Juan i na manugbautismo pasugiran ta mga tinudluan din parti ta tanan na nabuat Jesus. Gumaw kanen i ta darwa ta mga tinudluan din daw¹⁹ pailingen naan ta Ginuo aged insaan, “Kaon kon papaabot nay ya na papangako ta Dyos? Daw dili kaon, may anen pa na duma?”

²⁰⁻²¹ Pag-abot ta darwa na tinudluan ki Jesus, gapaayad pa kanen i ta tama na mga itlaw: mga may masakit, mga may lain na pamatyag, mga patublag ta malain na mga ispiritu daw mga bulag. Gambal darwa na tinudluan ki Jesus, “Papailing kay di Juan na manugbautismo tak may insa kanen ya ki kaon. Yi insa din, ‘Kaon kon papaabot nay ya na papangako ta Dyos? Daw dili kaon, may anen pa na duma?’”

²² Sabat Jesus, “Malik kaw ki Juan daw sugiran nyo kanen parti ta mga nakita nyo na pabuat ko daw mga namatian nyo na ambal ko: mga bulag kakita en, mga piang kapanaw en ta usto, mga itlaw na may segeng na masakit ta langgit naayad en,

mga bengngel kamati en, mga patay pabui en, daw nasugid en miad an na balita naan ta mga imol.²³ Sugiran nyo pa kanen an na may angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na ula danen patalikuri iran an na pagsalig ki yaken.”

²⁴ Pag-alin ta darwa na tinudluan Juan, gambal Jesus i parti ki Juan naan ta mga itlaw dya, “Na giling kaw kan-o ki Juan naan ta lugar na ula kabalayan, ino liag nyo na makita? Itlaw na dili pirmaninti iya na isip daw dili man masaligan na paryo ta kugon na paapay-apay nang ta angin? Simpri, dili!²⁵ Ino gid liag nyo na makita na giling kaw dya? Mama na gasuot ta maalen na bayo? Simpri, dili! Mga itlaw an na gasuot ta dayad gid na bayo daw gapagusto nang ta iran na pangabui, naan danen gaistar ta mga palasyo.²⁶ Ino gid liag nyo na makita? Prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos? Simpri, ee! Piro, gambal a ki kyo na Juan ya mas pa ta isya na prupita²⁷ tak kanen manugsugid ya na pasambit ta Dyos naan ta iya na sinulat na pulong na kanen gambal,

‘Ipadala ko una ki kaon ake na manugsugid aged ipriparar din agian ta imo na pag-abot.’”[‡]

²⁸ Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na alin ta una na timpo asta anduni, ta tanan na mga itlaw na natao ula isya ki danen na may labaw pa na katengdanan kaysa ta katengdanan Juan. Piro, umpisa ta yi na timpo, itlaw na may pinakababa na katengdanan naan ta tanan na sakep ta pagdumala ta Dyos, iya na katengdanan labaw pa ta katengdanan Juan.”

²⁹ Tanan na gamati ta yon na paambal Jesus parti ki Juan asta man mga manugsukot ta buis, kumpurmi danen an na matuod patudlo Juan parti ta liag ta Dyos para ki danen tak dati gapabautismo danen an ki Juan.³⁰ Piro, mga Pariseo an daw mga itlaw an na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises, pasikway gid danen liag an ta Dyos para ki danen tak ula danen an gapabautismo ki Juan.

[†] 7:12 Ta timpo Jesus, katamaan ta mga banwa nalibutan ta padir. Naan ta padir may pila na mga ngaan para agian ta mga itlaw daw ayep. [‡] 7:27 Malakias 3:1

³¹ Gambal pa Jesus i, “Isipen ta anay daw indi pakumparar mga itlaw an ta yi na timpo. Indi taan paryo danen an? ³² Danen an paryo ta mga bata na gamungko naan ta plasa na dili kuntinto ta maskin ino na ampang. Gambal danen ta mga duma danen na gaampang,

‘Patukaran nay kyo yan ta plawta ta masadya na kanta,
piro ula kaw gasayaw!

Pakantaan nay kyo yan ta kanta ta kumpanyar ta patay,
piro ula kaw gagal!’

³³ Iling man tan kyo yan tak ula kaw man gyapon nalipay ki Juan na manugbautismo daw ki yaken. Na Juan ya gapwasa daw ula gainem ta bino, ambal nyo, ‘Naseddepan kanen ta malain na ispiritu!’ ³⁴ Piro, na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gainem ta bino daw ula gapwasa, ambal nyo, ‘Lagen nyo itlaw i, takab ta pagkaan daw sikad minem. Pirmi kanen gaduma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw!’” § ³⁵ Gambal pa Jesus i ta isya na ambalanen, “Napamatuuran na igo tudlo ya paagi ta pabuat ta mga itlaw na gasunod.”

Pagbisita Jesus Ki Simon Na Isya Na Pariseo

³⁶ Jesus i paimbitar ta isya na Pariseo na maan duma ki kanen. Giling Jesus i naan ta balay ta Pariseo daw gakaan dya. ³⁷ Naan ta yon man na banwa may bai na kanen an kala na makasasala. Namatian din na Jesus i gakaan naan ta balay ta Pariseo. Pagmati din, giling kanen dya na may dala na tise na tibod na buat alin ta bato na alabastro* na may ugsak na maalen na paammot. ³⁸ Gaprani kanen an naan dapit ta tudtod Jesus daw gatindeg naan ta batiisan. Gagal kanen an daw natuluan ta lua din batiis Jesus. Papairan din ta iya na buok batiis an daw paarekan daw pabanyusan ta paammot. ³⁹ Pariseo

na gaimbitar ki Jesus, gagumod kanen an na nakita din pabuat ta bai ya. Ambal din ta iya na kaugalingen, “Daw matuod gid na itlaw na i prupita, inta nlanan din daw kino bai na gatandeg ki kanen. Inta nlanan din daw ino klasi na bai nan. Kanen an makasasala na bai!”

⁴⁰ Ambal Jesus ta Pariseo an, “Simon, may ambal a ki kaon.”

Sabat Simon, “Sigi, Mistro, ambalen no.”

⁴¹ Paisturyaan Jesus kanen an ta paanggid, “Darwa na itlaw kautang naan ta manugpautang. Isya an kautang ta limma gatos na sinsilyo na pilak† daw isya ya, kautang ta singkwinta nang. ⁴² Tenged darwa danen ula kwarta na pambayad, papasinsya danen ya ta manugpautang. Ta, kino taan ki danen na darwa mas magpalangga ta manugpautang?”

⁴³ Sabat Simon, “Itlaw ya bayon na mas bakod iya na utang na papasinsya ta manugpautang.”

Ambal Jesus, “Igo nyan!”

⁴⁴ Pag-ambal din, galiso kanen an naan ta bai ya daw mambal isab ki Simon, “Lagen no bai i! Pagselled ko ta balay no, ula ka may pasugo na magkamang ta waig na pang-ugas ta batiis ko na paryo ta ate na kaugalian. Piro bai i, pabasa din batiis ko i ta iya na lua daw papairan din ta iya na buok. ⁴⁵ Ula a no pabugno paagi ta pagarek na paryo ta ate na kaugalian. Piro, umpisa ta pag-abot ko, ula gauntat bai i ta pagtaod ki yaken paagi ta pag-arek ta batiis ko. ⁴⁶ Ula no pabetangi ta lana ulo ko i paryo ta ate na kaugalian ta pagbaton ta mga bisita. Piro bai na i, pabanyusan din batiis ko i ta maalen na paammot. ⁴⁷ Gani, sugiran ta kaw, bakod din na pagpalangga ki yaken pamatuod na napatawad en tama din na sala. Daw kino mapatawad na pila nang iya na mga sala, dili bakod iya na pagpalangga ta gapatawad ki kanen.”

⁴⁸ Ambal Jesus ta bai an, “Napatawad en imo an na mga sala.”

§ 7:34 May pasaysay parti ta mga manugsukot ta buis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 5:30. Pwidi nyo man mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 7:37 Bato na alabastro isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot. † 7:41 Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kwarintay-uno, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

⁴⁹ Pag-ambal Jesus ta bai, mga itlaw na gakaan duma ki kanen gambal naan ta iran na kaugalingen, “Ino isip din ta iya na kaugalingen, Dyos kanen an na maka-patawad ta mga sala?”

⁵⁰ Ambal pa Jesus ta bai an, “Tenged ta pagsalig no ki yaken, naluwas ka ta silot ta imo na mga sala. Muli ka en na may kataway ta nakem.”

8

Mga Bai Na Gatabang Ki Jesus

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i galibot ta mga syudad daw banwa naan ta Galilea daw gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gakuyog ki kanen dusi na apustulis. ² Gakuyog man pila na mga bai. Duma ki danen mga napaayad din ta iran na mga masakit daw duma pa ki danen napagwaan din ta mga malain na ispiritu. Isya man ki danen na gakuyog ki Jesus, Maria na paumaw man na Maria Magdalena. Napagwa alin ki kanen pitto na mga malain na ispiritu. ³ Isya pa ki danen, Juana na sawa Chuza na mayurdumo ta panimalay Herodes. Isya pa gid ki danen, Susana. Tama pa man na mga bai gakuyog daw alin ta iran na pagkabetang gatabang ki Jesus daw iya na mga tinudluan.

Mangunguma Na Gasabwag (Mateo 13:1-23; Marcos 4:1-20)

⁴ Gatipon ki Jesus tama na mga itlaw na alin ta lain-lain na mga banwa. Gais-turya kanen ki danen ta isya na paang-gid, ⁵ “May mangunguma na giling naan ta iya na uma aged magsabwag ta binni. Ta iya na pagsabwag, may mga binni na katupa naan ta dalan. Naan dya nau-taran mga binni daw ubos tuktok ta mga yupan. ⁶ May mga binni man na katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak. Pagtubo ta mga binni, gakeseg tak ula nang lugay gamara basak ya. ⁷ May mga binni pa man na katupa naan ta basak na natubuan ta mga telleken na lamunon. Gatubo mga binni ya na duma ta lamunon daw nalemmes. ⁸ May mga binni pa gid na katupa naan ta dayad na basak. Gatubo

mga binni ya daw gabunga. Kada puon maybunga na gapungpong ta isya gatos na passi.”

Pagtapos isturya Jesus ta paanggid, gambal pa kanen an na bakod iya na kagi, “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

⁹ Mga tinudluan Jesus gainsa ki kanen daw ino beet ambalen ta iya na isturya na paanggid. ¹⁰ Sabat Jesus, “Kyo na mga tinudluan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo na maintindian nyo mga ula din pasugira anay pa sa na parti ta iya na pagdumala. Piro, duma na mga itlaw patudluan ko parti ta iya na pagdumala paagi ta mga isturya na paanggid aged,

‘maski tan-awen pa danen ta miad ake na mga buat, dili man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen, maski matian pa danen ta miad ake na mga itudlo, dili man gyapon kaintindi.’ ”*

¹¹ Ambal pa Jesus, “Yi beet ambalen ta paanggid na isturya: Binni ya na pasabwag, tudlo parti ta ambal ta Dyos. ¹² Mga binni na katupa naan ta dalan paryo ta tudlo na pamatian ta mga itlaw, piro gabot Satanas daw pakamang din patudlo ya na naan ta iran na isip aged dili danen patian daw dili man danen an maluwas alin ta silot ta iran na mga sala. ¹³ Mga binni na katupa naan ta batuan na may tap-paw nang na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw pabaton na may kalipay, piro iran na pagpati dili terek ta iran na nakem. Paryo danen ta mga tanem na mga gamot an babaw nang. Ula nang lugay iran na pagpati. Na naagian danen mga pagtilaw, narwad iran na pagpati. ¹⁴ Mga binni na katupa naan ta natubuan ta mga telleken na lamunon paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw, piro nalipatan danen tenged gapalibeg danen ta iran na mga prublima, nawili danen ta iran na manggad daw kasadyaan nang iran na pangita. Gani, ula pulos iran na pagpati tak ula resulta na paryo danen an ta tanem na bunga din an ubos nang ta pulak. ¹⁵ Mga binni na katupa naan ta

* 8:10 Isaias 6:9

dayad na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw na may dayad na tagipusuon. Pirmi danen nademdeman tudlo ya daw gaprusigir danen na tumanen. May pulos gid iran na pagpati tak danen an paryo ta tanem na dayad mamunga.”

Lampiraan Naan Ta Tungtungan
(*Marcos 4:21-25*)

¹⁶ Gaisturya Jesus i ta isya pa na paang-gid, “Daw mga itlaw magtutod ta lampiraan, dili danen takleban daw dili man ibetang naan ta dalem ta kattri. Ibetang danen naan ta tungtungan ta ilaw aged pawa an makita ta mga itlaw na melled dya. ¹⁷ Iling tan ake an na tudlo tak ula may patago na dili magwa. Ula man may pasikrito na dili madiskubri daw mlaman ta tanan. ¹⁸ Gani, mamati kaw gid ta usto ta ake na mga patudlo tak daw kino kaintindi daw gapati ta ake na tudlo parti ta pagdumala ta Dyos, dugangan pa gid ta Dyos iya an na pag-intindi. Piro, daw kino ula gapati, bawian pa ta Dyos kanen an daw ino na salig din na naintindian din parti ta pagdumala ta Dyos.”

Mga Kauturan Jesus
(*Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35*)

¹⁹ Mga utod Jesus na mama daw iya na inay giling ki kanen, piro dili danen an kaprani tak gagnetek mga itlaw an dya. ²⁰ May gasugid ki kanen, “Naan ta gwa imo ya na inay daw mga utod. May kinanglan kon danen ya ki kaon.” ²¹ Pagmati Jesus, ambal din ta mga itlaw dya, “Mga itlaw na gamati daw gatuman ta ake na mga patudlo parti ta ambal ta Dyos, danen an pabilang ko na ake na mga utod daw inay.”

Pagpauntat Jesus Ta Unos
(*Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41*)

²² Ta timpo na Jesus galibot ta mga syudad daw banwa, gaanggat kanen i ta iya na mga tinudluan, “Mos! Makted ki naan ta liyo.” Pag-ambal din, gasakay danen i ta buti daw marga. ²³ Na galayag en danen, katunuga kanen i. Nali nang gasampi pelles na angin. Buti ya tise nang nasapan ta taklap ta mga baled daw iran na

kabui naan ta piligro. ²⁴ Iya na mga tinudluan gaprani ki kanen daw papukaw danen kanen i na ambal danen, “Ginuo, Ginuo! Maledang ki en!” Gabangon kanen daw pamanduan din na muntat pelles na angin daw darko na baled. Dayon untat daw gakalmada. ²⁵ Jesus i gambal ki danen, “Indya inyo na pagsalig ki yaken?” Piro, gakullaw gid daw nadlek danen an tenged ta iran na nakita. Gaisturyaay danen an, “Ino taan klasi na itlaw ni? Bisan angin daw baled gatuman ki kanen!”

Mama Na Naseddepan Ta Linibo Na Malain Na Ispiritu

(*Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20*)

²⁶ Gapadayon Jesus daw iya na mga tinudluan ta iran na paglayag daw gabot naan ta liyo na kilid ta dagat na gatubang ta Galilea. Yon lugar ta mga Gerasano. ²⁷ Na gatakas nang pa Jesus i, may gasugat ki kanen na mama na naseddepan ta mga malain na ispiritu. Mama an dati naan gistar ta banwa ta yon man na lugar, piro lugay en na ula kanen an gabayo daw ula man gaistar ta balay. Naan nang kanen an ta patyo gaistar. ²⁸ Na nakita din Jesus i, galuod kanen naan ta atubangan Jesus daw gasinggit, “Jesus! Kaon na Bata ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Man-o tak anen ka di! Gapakiluoy a ki kaon na dili a no sakiten.”

²⁹ Iling tan ambal ta mama an tak bag-o nang paambalan Jesus malain ya na ispiritu na maggwa. Tama en na bisis na kanen an pagaeman ta malain na ispiritu. Maski kanen an pirmi pagapos ta kadina asta ta batiis din daw pabantayan ta mga itlaw, pabugto din nang kadina an daw papwirsa kanen an ta malain na ispiritu na mlagan naan ta mga lugar na ula kabalayan.

³⁰ Painsaan Jesus mama an, “Ino ngaran no?” Sabat din, “Linibo!” Iling tan iya na ambal tak sikad tama na malain na ispiritu na naan ki kanen. ³¹ Mga malain na ispiritu gapakiluoy ki Jesus na dili danen an manduan na munta ta lungag na kadalemen an ula katapusan.†

³² Naan ta bangilid na dani ki danen Jesus, may paneng ta baboy na ganuklad.

† 8:31 Ta pagpati ta mga Judio, lungag na kadalemen an ula katapusan, naan dya pasilutan mga malain na ispiritu.

Gapakiluoy ki Jesus mga malain ya na ispiritu na pabay-an danen an na magseddep naan ta mga baboy. Pabay-an din nang danen an. ³³ Gagwa mga malain ya na ispiritu alin ta mama daw gaseddep naan ta mga baboy. Mga baboy ya gadlagan paebes ta bangilid daw nulog naan ta dagat daw nalemmes tanan.

³⁴ Pagkita ta mga manugbantay ta mga baboy na nalemmes mga baboy ya, gadlagan danen ta subla na adlek daw gasugid ta mga itlaw naan ta banwa daw ta mga baryo parti ta iran na nakita. ³⁵ Mga itlaw ya na kamati giling ki Jesus aged manaw. Pag-abot danen ki kanen, nakita danen mama an na padilian ta mga malain na ispiritu. Gamungko mama an naan ta tubangan Jesus daw may bayo en na suot daw usto en iya na isip. Mga itlaw na giling dya nadlek tenged ta iran na nakita.

³⁶ Mga kakita ya ta katingalaan na pabuat Jesus, danen gasugid ta mga itlaw na bag-o nang gid gabot parti ta pagpaayad Jesus ta mama ya na naseddepan ta mga malain na ispiritu. ³⁷ Gapakiluoy mga Gerasano ki Jesus na malin kanen i ta iran na lugar tak sikad gid iran na adlek ki kanen. Tenged ta ambal ta mga itlaw, gasakay Jesus i daw mga tinudluan din naan ta buti na malik ta alinan danen na lugar. ³⁸ Mama ya na padilian ta malain na mga ispiritu gapangabay na muyog ki Jesus. Piro, papauli kanen i Jesus daw paambalan, ³⁹ “Miad pa, muli ka daw ibalita no katingalaan an na nabuat ta Dyos ki kaon.” Gani, galibot mama ya naan ta bilog na banwa daw pasugid din katingalaan na nabuat Jesus ki kanen.

Bata Jairo Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ Na gabalik danen Jesus naan ta Galilea, tama na mga itlaw nasadyaan gid na gasugat ki kanen tak gatagad danen an ki kanen. ⁴¹ May mama na gaprani ki Jesus na ngaran din Jairo. Kanen isya na gadumala ta balay tipunan. Pagprani din naan ta tubangan Jesus, galuod kanen an daw gapakiluoy na miling Jesus i naan ta iya na balay ⁴² tak tagumatayen bata din

na bai na bugtong nang na gaidad ta dusi anyos.

Na gapanaw Jesus na munta naan iran Jairo, tama na mga itlaw gakuyog ki kanen na gadas-egay daw Jesus i naipit ta iran na pagdas-egay. ⁴³ May isya na bai na anen man dya na iya na rigla ula gapeet ta usto seled ta dusi anyos. Naubos tanan din na pagkabetang ta iya na pagpabulong, piro ula man gyapon may duktor na kapaayad ki kanen. ⁴⁴ Gaprani kanen an naan dapit ta tudtod Jesus daw patandeg din bungaybungay ta sidsid ta bayo na pangkablay Jesus. Dayon peet iya na rigla.

⁴⁵ Gainsa Jesus i, “Kino gatandeg ki yaken?” Piro, ula gid may gaako daw kino gatandeg ki kanen. Gambal Pedro, “Mistro, mga itlaw i galibot daw gadas-eg naan ki kaon! Man-o tak minsa ka pa?”

⁴⁶ Sabat Jesus, “May gatandeg gid ki yaken tak nabatyagan ko na may gaem na alin ki yaken na gapaayad ta itlaw.”

⁴⁷ Na nlaman ta bai na nabatyagan Jesus iya na pagtandeg, gaprani kanen an na gakereg ta subla na adlek. Galuod kanen an naan ta batiisan Jesus daw pasugiran din Jesus i naan ta tubangan ta mga itlaw na man-o tak gatandeg kanen ki Jesus daw paagi na naayad dayon kanen an. ⁴⁸ Gambal Jesus i ki kanen, “Kay, tenged ta imo na pagsalig, nayad ka. Muli ka en na may kataway ta nakem.”

⁴⁹ Na gambal pa Jesus i ta bai ya, may gabot alin ta balay Jairo. Gambal kanen ki Jairo, “Dili ta nang en pailingen pa Mistro an naan ta balay nyo tak ula en bata no ya.”

⁵⁰ Pagmati Jesus, gambal kanen ki Jairo, “Dili ka magkulba! Magsalig ka nang. Magayad kanen ya.”

⁵¹ Ta pag-abot danen naan ta balay Jairo, patugutan Jesus danen nang Pedro, Santiago, Juan daw mga ginikanan ta bata na melled naan ta balay. ⁵² Tanan na mga itlaw na naan dya gagal daw gaaya. Gambal Jesus i ki danen, “Dili kaw magal. Bata an dili patay. Gatunuga nang kanen an.”

⁵³ Patatawaan nang ta mga itlaw Jesus i tak nlaman danen na patay en. ⁵⁴ Piro, paibitan din lima an ta bata daw ambal din, “Kay! Mangon ka!” ⁵⁵ Dayon nabui

bata an daw gabangon. Gasugo Jesus na pakan-enen danen bata an. ⁵⁶ Gatingala gid mga ginikanan din an. Paambalan Jesus danen an na dili mugid ta maski kino na pabui din iran an na bata.

9

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis (Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

¹ Paumaw Jesus dusi na apustulis na magtipon naan ki kanen daw patagan din danen an ta gaem daw uturidad aged magpagwa ta tanan na klasi ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw daw magpaayad man ta mga itlaw na may masakit.

² Pasugo din danen an na magtudlo parti ta pagdumala ta Dyos daw magpaayad man ta mga itlaw na may masakit. ³ Paambalan din danen an, “Dili kaw magdala ta maskin ino para ta inyo na pagpanaw, maski tungkod, binagteng, pagkaan, kwarta daw mga mlaan. ⁴ Maski kino na magbaton ki kyo naan ta iran na balay, naan kaw nang dya magdayon asta ta inyo na pagalin ta iran na lugar. ⁵ Piro, daw dili kaw batunon ta mga itlaw naan ta isya na banwa, malin kaw dya. Ta inyo na pagalin, ipakita nyo na papadpad nyo yab-ok an ta inyo na mga batiis na alin ta iran na banwa bilang pamatuod kuntra ki danen tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita.”

⁶ Pagtapos ta ambal Jesus, gapanaw mga apustulis ya na miling naan ta lain-lain na mga baryo. Naan ta tanan na baryo na pailangan danen, gasugid danen an ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos daw gapaayad man ta mga itlaw na may masakit.

Isip Herodes Parti Ki Jesus (Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Herodes na manugdumala ta Galilea, na namatian din parti ta tanan na pabuat Jesus daw mga apustulis, galibeg gid ulo din tak may mga itlaw na gambal na Jesus kon i Juan na manugbautismo na nabannaw. ⁸ Duma na mga itlaw, salig danen na Jesus i Elias tak gambal danen na gapakita

kon Elias na prupita anay pa sa. Duma pa gid an a, salig danen na Jesus i isya ta mga prupita anay pa sa na nabannaw na lain man kaysa ki Elias. ⁹ Ambal Herodes, “Jesus an dili Juan tak Juan ya pauturan ta lieg tenged ta sugo ko. Kino gid taan kanen an? Tama na sugid na makatingala parti ki kanen na namatian ko.” Tenged iling tan naan ta isip Herodes, gatingwa gid kanen na makita din Jesus an.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Itlaw

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ Dusi ya na apustulis gabalik ki Jesus daw pasugid ki kanen tanan ya na nabuat danen naan ta mga lugar na iran na nailingan. Pagsugid danen, pakuyog Jesus danen an na miling naan ta banwa na Betsaida. Ula din pakuyuga duma na mga itlaw. ¹¹ Na nlaman ta mga itlaw na gapanaw danen Jesus, galutos danen an. Nalipay Jesus i ta pagbaton ki danen daw patudluan din parti ta pagdumala ta Dyos. Paayad din daw kino ki danen may masakit.

¹² Na mapon gid en, gaprani ki Jesus dusi na apustulis daw mambal, “Miad taan daw pailingen no mga itlaw an naan ta dani na mga banwa daw baryo aged mangita danen ta mga balay na dayunan daw pagkaan tak naan ki di ta lugar i na ula kabalayan.”

¹³ Piro, gambal Jesus i, “Kyo mag-atag ki danen ta iran na makaan.”

Sabat danen, “May anen ki nang di limma buok na tinapay* daw darwa na sidda. Kinanglan na manaw kay pa daw malit ta pagkaan na kaigo ki danen tanan.”

¹⁴ Iling tan ambal danen tak tama itlaw. Katamaen ta mga mama nang pa mga limma libo en.

Gambal Jesus i naan ta mga apustulis, “Mga itlaw an grupuon nyo ta singkwinta daw papungkuon.” ¹⁵ Patuman ta mga apustulis sugo ya Jesus na papungkuon tanan. ¹⁶ Pakamang Jesus limma an na tinapay daw darwa na sidda. Gaangad kanen ta langit daw gapasalamat ta Dyos.

* **9:13** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo trisi, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na itlaw.

Dayon, pabiak-biak din tinapay ya daw patenga-tenga sidda daw paatag naan ta mga apustulis aged itagtag naan ta mga itlaw. ¹⁷ Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta mga apustulis sama ya daw napanno danen dusi na baskit na darko.

Sabat Pedro Daw Kino Jesus
(Mateo 16:13-20; Marcos 8:27-30)

¹⁸ Jesus i gapangamuyo na kanen nang. Iya an na mga tinudluan naan man dya ta dili gid madyo ki kanen. Pagtapos din pangamuyo, gainsa kanen i ki danen, “Kino a kon ambal ta mga itlaw?”

¹⁹ Sabat danen, “May mga itlaw na gambal na kaon kon yan Juan na manugbautismo. Duma ya a gambal na kaon kon Elias. Duma pa ya gambal na kaon kon isya ta duma pa na mga prupita na nabannaw en.”

²⁰ Insa din pa, “Kyo a, ino maambal nyo daw kino yaken i?”

Sabat Pedro, “Kaon yan Cristo, Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!”

²¹ Pagsabat Pedro, paambalan gid Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino na kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 16:21-28; Marcos 8:31-9:1)

²² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, maagian din tama na malain na buat ta mga gakontra ki kanen. Mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises magsikway ki kanen. Patayen kanen i, piro bannawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw.”

²³ Ambal Jesus ta mga itlaw na naan dya, “Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na adlaw-adlaw isipen din na paryo kanen an ta isya na itlaw na gapas-an ta iya na krus† tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki

yaken. ²⁴ Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula kata-pusan. ²⁵ Daw may itlaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din. ²⁶ Bisn kino magsikway ki yaken daw ta ake na tudlo, Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magsikway man ki kanen. Sikwayen ko kanen an naan ta adlaw ta pag-umpisa ta ake na pagdumala na malik a daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay daw ta mga angil din. ²⁷ Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay, makita pa danen na mag-umpisa Dyos an ta iya na pagdumala na papaabot nyo.”

Gaisab Sura Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ Paglambay ta mga wallo na adlaw alin ta pag-ambal Jesus parti ta mga itlaw na liag na danen isya man ta iya na mga tinudluan, pakuyog din danen an Pedro, Juan daw Santiago na magtukad naan ta isya na bukid aged mangamuyo. ²⁹ Na gapangamuyo kanen i, gaisab lagen sura din an daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw. ³⁰ Nali nang may darwa na mama na gapakita daw gasugranen ki kanen. Danen Moises daw Elias. ³¹ Iran an na sura sikad silaw. Gaisturya danen an ki Jesus parti ta iya na pagtuman ta pagbeet ta Dyos na kanen an mapatay naan ta Jerusalem. ³² Meek gid tunuga an Pedro daw iya na mga duma. Pagbugtaw danen, nasilawan danen an ta kapawa na alin ki Jesus daw nakita man danen darwa an na mama na gatindeg duma ki kanen. ³³ Na malin nang pa ki Jesus darwa ya na mama, gambal Pedro i ki Jesus, “Ginuo, miad gid man

† 9:23 Ta timpo Jesus, itlaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, gapas-an ta iya na krus beet ambalen na taga-sunod Jesus dapat bilangen din iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

na naan ki di. Magbuat kay ta tallo na pasilungan. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias.” Iling tan ambal Pedro tak ula din naintindii daw ino gid paambal din an.

³⁴ Na gambal pa Pedro i, nali nang may panganod na galekkep ki danen tanan. Nadlek gid ta miad tallo an na tinudluan Jesus na galekkep panganod ya ki danen. ³⁵ May namatian na gambal na naan ta panganod, “Yi ake na bata. Ake Na Pinili. Mamati kaw ki kanen!” ³⁶ Pagtapos ta ambal na alin ta panganod, nakita danen Pedro na Jesus nang en bilin. Ula gid anay pasugid danen Pedro ta bisan kino parti ta nakita danen naan ta bukid. Danen nang nalam.

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu

(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

³⁷ Sunod na adlaw, Jesus i daw tallo din na tinudluan gategbeng alin ta bukid daw sikad tama na mga itlaw gasugat ki danen. ³⁸ Naan ta mga itlaw na gasugat ki danen may mama na gaumaw ki Jesus. Ambal din na bakod iya na kagi, “Mistro! Tabangan a no! Lagen no anay bata ko i na mama. Bugtong ko nang pa man ni na bata. ³⁹ Pirmi nang kanen i pagaeman ta malain na ispiritu daw nali nang kanen i gasinggit. Gapegpeleg kanen i daw gabula iya na baba tenged ta malain na ispiritu. Pasakit gid kanen i ta usto daw ula gid padilii ta malain na ispiritu. ⁴⁰ Gapakiluoy a ta imo na mga tinudluan na pagwaen danen malain an na ispiritu, piro dili danen masarangan.” ⁴¹ Ambal Jesus, “E-hey! Kyo na mga itlaw ta yi na timpo, ula kaw gasalig ta Dyos! Malain kaw daw sutil! Asta kan-o a pa na magduma ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw magsalig ta Dyos?” Gambal kanen ta mama ya, “Dleen no di bata no an.”

⁴² Na gaprani bata an, palampes kanen an ta malain na ispiritu daw gapegpeleg. Paay Jesus malain ya na ispiritu daw paayad din bata an. Na nayad en bata an, pabalik Jesus kanen an naan ta iya na amay. ⁴³ Tanan na itlaw dya gatingala

gid tenged ta bakod na gaem ta Dyos na papakita Jesus paagi ta pagpaayad din ta bata ya.

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Na gakullaw pa mga itlaw tenged ta tanan na katingalaan na nabuat Jesus, ⁴⁴ gambal kanen i naan ta iya na mga tinudluan, “Tandaan nyo gid ambal ko i. Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali nang en intriga naan ta mga gakuntra ki kanen.” ⁴⁵ Ula danen naintindii daw ino beet din ambalen tak ula pa papaintindi ta Dyos ki danen. Ganga-gawa danen an na mag-insa ki Jesus daw ino beet din ambalen.

Pinakadatas Na Katengdanan

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-40)

⁴⁶ Mga tinudluan Jesus galalisay daw kino ki danen may pinakadatas na katengdanan. ⁴⁷ Tenged nlanan Jesus isip danen, gakamang kanen ta sise na bata na naan dya daw papatindeg naan dapit ta iya na kilid. ⁴⁸ Gambal Jesus i ki danen, “Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo. Daw kino ki kyo magbaton ki yaken, pabaton nyo man gapadala an ki yaken. Daw kino na pinakakebes ki kyo, kanen an may pinakadatas na katengdanan.”

⁴⁹ Ambal Juan ki Jesus, “Ginuo, may nakita kay na itlaw na gasambit man ta ngaran no ta iya na pagpagwa ta mga malain na ispiritu. Paay nay tak dili ta kanen ya duma.”

⁵⁰ Ambal Jesus, “Dili nyo ayen kanen ya tak bisan kino na ula gakuntra ki kyo, gatabang ki kyo.”

Mga Itlaw Na Ula Gabaton Ki Jesus

⁵¹ Na dali nang en mabot adlaw na dleen Jesus i naan ta langit, disidido en kanen i na miling naan ta Jerusalem. ⁵² Ta iya na pagpanaw, may mga itlaw na pasugo din na muna ki kanen naan ta isya na banwa ta Samaria[†] aged mangita ta balay na dayunan din. ⁵³ Piro, mga itlaw dya dili

[†] 9:52 Pwidi nyo mabasa parti ta Samaria daw mga Samaritano naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

miag na magbaton ki kanen tak nlanan danen na kanen i isya na Judio na miling naan ta Jerusalem.

⁵⁴ Mga tinudluan Jesus na danen Santiago daw Juan, nlanan danen na mga itlaw na naan dya dili miag na magbaton ki kanen. Gani, gainsa danen an ki kanen, “Ino, Ginuo, liag no na mangabay kay ta Dyos na pauranan din ta apoy alin ta langit mga itlaw an naan dya aged masunog?”

⁵⁵ Patubang Jesus danen an Santiago daw pasaway din. ⁵⁶ Pagtapos din ta saway, kanen daw iya na mga tinudluan giling naan ta duma na banwa.

*Laygay Jesus Ta Mga Itlaw Na Liag
Muyog Ki Kanen*
(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ Na gapanaw Jesus daw iya na mga tinudluan, may itlaw na gambal ki kanen, “Muyog a gid ki kaon bisan indi ka pa punta tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan!”

⁵⁸ Ambal Jesus, “Miad pa isipen no anay mga ayep an na naan ta kakauyan. § Danen an may istaran na lungag daw mga yupan man a may salag na ulian, piro Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, bisan indi nang gatinir tak ula ulian na balay na iya gid.”

⁵⁹ May itlaw man na paambalan Jesus, “Muyog ka ki yaken aged isya ka man ta ake na mga tinudluan!” Ambal ta itlaw ya, “Ginuo, bag-o a nang en muyog. Muli a pa aged daw mapatay amay ko ya naan a dya para maasikaso ko paglebbeng ki kanen.” ⁶⁰ Sabat Jesus, “Duma nang en na mga itlaw na ula paumawa na muyog ki yaken pwidi na danen mag-asikaso ta paglebbeng ta imo ya na amay. Piro kaon

imo a, isugid no ta tama na mga itlaw balitan parti ta pagdumala ta Dyos.”

⁶¹ May isya pa na itlaw na gambal ki Jesus, “Ginuo, muyog a ki kaon tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan. Piro, pwidi a magpalam anay ta mga duma ko naan ta ame na balay?”*

⁶² Ambal Jesus ki kanen, “Isipen no anay parti ta itlaw na garado, piro pirmi kanen an gablikid. Dili igo iya an na ubra. Iling man tan itlaw na gakuyog ki yaken, piro isip din an naan pa pirmi ta dati na kaimtangan na padilian din. Ula pulos na sakep kanen an ta pagdumala ta Dyos.”

10

*Laygay Jesus Ta Sitintay-dos Na Mga
Tinudluan Din*

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw pagtapos laygay Jesus ta mga itlaw na liag na muyog ki kanen, gapili kanen ta sitintay-dos* alin ta iya na mga tinudluan aged pailingen din na tag-darwa na muna ki kanen naan ta kada banwa daw lugar na ilingan din. ² Gaisturya kanen ta isya na paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Paryo may sikad lapad na anien, piro pila nang na mga itlaw gaani. Gani, naan kaw mangabay ta itlaw na gapaani na magpadala kanen an ta dugang pa na mga magani.† ³ Manaw kaw en! Piro, tandaan nyo! Daw naan kaw en ta mga itlaw na ilingan nyo, kyo yan paryo ta dalam na mga karniro na bata pa naan ta tengnga ta pintas na mga ayep.‡ ⁴ Ta pagpanaw nyo, dili kaw magdala ta puyo, binagteng daw sandal na pangsili. Dili nyo awatan pagpanaw nyo ta pag-isturya ta mga itlaw na masugat nyo naan ta dalan. ⁵ Bisn iya tan na

§ **9:58** Ayep na pasambit naan ta birsikulo singkwintay-utso, daw naan ta Inglis paumaw na ‘fox’. ‘Fox’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan daw kabatuan. * **9:61** Ta timpo Jesus, daw may magbyai na lugay malik, kaugalian ta mga Judio na mag-imes ta tama tak magkumbira paryo ta dispidida ta pila na mga adlaw. Itlaw an na magbyai, mag-iling kanen ta tama na mga itlaw aged magpalam. * **10:1** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, imbis na nasulat dya numiro na sitintay-dos, nasulat sitinta. Iling man tan naan ta Lucas 10:17. † **10:2** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na tama pa na mga itlaw na kinanglan magpasakep ta pagdumala ta Dyos, piro pila nang na mga itlaw gatudlo parti ta iya na pagdumala. Gani, dapat mga tinudluan Jesus mangabay naan ta Dyos na magpadala ta dugang pa na mga magtudlo. ‡ **10:3** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo tris, daw naan ta Inglis paumaw na ‘wolf’. ‘Wolf’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

balay na maselleran nyo, unaen nyo pag-ambal iling an ti, ‘Kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos.’ ⁶ Daw itaw na gistar dya magbaton ta inyo an na bindisyon, maangken din katawwayan alin ta Dyos. Piro, daw itaw na gistar dya dili magbaton ta inyo an na bindisyon, bawien nyo nang en. ⁷ Daw kino magbaton ki kyo, naan kaw magtinir ta iran na balay asta malin kaw ta iran na banwa. Dili kaw magayya na maan daw minem ta bisan ino na mga papatad danen tak mga manug-ubra an dapat masuulan. Dili kaw magsalyo-salyo ta dayunan. ⁸ Daw ino na banwa na ilingan nyo na mga itaw dya magbaton ki kyo, kan-enen nyo daw ino man mga ipatad danen. ⁹ Paayaren nyo man mga gamasakit an naan ta iran na banwa. Sugiran nyo mga itaw an na naan dya ta iling ti, ‘Anduni gabot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.’ ¹⁰ Piro, daw ino na banwa na ilingan nyo na mga itaw dya dili magbaton ki kyo, bag-o kaw malin dya magteneng kaw naan ta mayor na mga dalan daw indi tama na mga itaw daw mag-ambal, ¹¹ ‘Yab-ok ta banwa nyo na gadekket ta ame na mga batiis padparen nay bilang pamatuod kuntra ki kyo. Tandaan nyo! Anduni gabot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos, piro ula nyo pabatuna.’” ¹² Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos ta mga itaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan pa silot na maageman ta sikad malain na mga itaw na gaistar naan ta Sodoma * anay pa sa kaysa ta silot ta mga itaw na dili magbaton ki kyo.”

Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Ula Ganelse
(Mateo 11:20-24)

¹³ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “May segeng na silot na

maageman ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida! Tama na katingalaan na nabuat ko naan ta iran na mga banwa, piro ula danen an ganelse daw ula man danen padilii iran an na mga sala. Daw naan ta Tiro daw Sidon pabuat ko mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Corazin daw Betsaida, sigurado na mga taga-Tiro daw taga-Sidon magsuot gid dayon ta bayo na sanot-sanuton daw magbetang ta abo naan ta iran na ulo aged ipakita na ganelse danen an daw padilian man danen iran an na mga sala. ¹⁴ Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta mga itaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sidon daw taga-Tiro kaysa ta silot ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida. ¹⁵ Mga itaw man na taga-Capernaum! Salig gid danen na dayawen danen an ta Dyos. Piro, dili din danen an dayawen. Iulog din danen an naan ta Hades na lugar ta mga patay daw naan dya danen an silutan!”

¹⁶ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino mamati ki kyo daw magtuman ta ambal nyo, paryas man na yaken patuman din. Daw kino na magsikway ki kyo, paryas man na yaken na gasugo ki kyo pasikway din. Daw kino na magsikway ki yaken, paryas man na pasikway din gapadala an ki yaken.”

Pagbalik Ta Sitintay-dos Na Mga Tinudluan Jesus

¹⁷ Gabalik na may kalipay sitintay-dos ya na mga tinudluan Jesus. Gasugid danen ki kanen, “Ginuo, ta ame na pagsambit ta imo na ngaran, maski mga malain na ispiritu gatuman ki kami na maggwa alin ta mga itaw.”

¹⁸ Gambal Jesus i ki danen, “Nlaman ko tak nakita ko pagpirdi ta Dyos ki Satanas na paryo ta latti na gulpi tupa alin ta langit. ¹⁹ Paatagan ta kyo ta gaem aged maski mautaran nyo bekkessan daw sipsipit, ula may malain na matabo ki kyo. Paatagan ta kyo man ta uturidad aged mapirdi nyo

§ 10:11 Naan ta Marcos 6:11, Lucas 9:5 daw Mga Binuatan 13:51 pwidi nyo mabasa parti ta pagpadpad ta yab-ok naan ta batiis bilang pamatuod kuntra ta mga itaw na ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita na yon man upurtunidad na makapasakep naan ta pagdumala ta Dyos. * 10:12 Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gistar naan ta Sodoma anay pa sa.

Kontra na Satanas maskin ino buaten din paagi ta biskeg din na gaem. Ula may magbuat ta malain ki kyo. ²⁰ Dili kaw magkalipay tenged nang gatuman ki kyo mga malain an na ispiritu. Magkalipay kaw gid tak naan ta langit inyo an na ngaran nasulat en naan ta listaan ta mga sakep ta pagdumala ta Dyos.”

*Bakod Na Kalipay Jesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ta yon man na uras na gaisturyaay Jesus daw sitintay-dos na mga tinudluan din, bakod gid na kalipay na atag ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen. Kaambal kanen i, “Amay ko, kaon na manugdumala ta tanan na naan ta langit daw kalibutan, bakod pagdayaw ko an ki kaon. Kamaturan parti ki kaon na ula no papaintindi ta mga itlaw na maalam daw may datas na iniskwilaan, papaintindi no en ta mga itaw na paryo ta mga bata na ula kaikwila. Ee, Amay ko, nadayaran ka na iling tan imo na pagbeet.”

²² Pagtapos Jesus ta pangamuyo, gambal kanen an naan ta mga itlaw dya, “Tanan na alam daw gaem ta ake na Amay patugyan din naan ki yaken. Ula duma na kakala ta iya na Bata daw dili, Amay. Ula duma na kakala ta iya na Amay daw dili, Bata daw duma pa man na mga itlaw na papili ta Bata aged naan ki danen ipakala din iya an na Amay.”

²³ Gatubang Jesus ta iya na mga tinudluan daw gambal naan nang ki danen, “May bakod na pribiliyo mga itlaw na kakita man ta ake na mga buat na nakita nyo. ²⁴ Sugiran ta kyo na anay pa sa tama na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga ari man na liag danen makita mga buat na nakita nyo, piro ula bisan isya ki danen kakita. Liag man danen na mamatian mga ambal na namatian nyo, piro ula bisan isya ki danen kamati.”

Alimbawa Na Isturya Parti Ta Miad Na Samaritano

²⁵ May isya na itlaw na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises na gatindeg aged dakep-dakepen Jesus an paagi ta insa. Gainsa kanen an ki Jesus, “Mistro, ino dapat ko na buaten aged maangken kabui na ula katapusan?”

²⁶ Insa Jesus ki kanen, “Ino nasulat naan ta Mga Sinulat Moises? Ino beet ambalen ta mga nabasa no dya?”

²⁷ Sabat din, “Nasulat na ‘Gugmaen no Ginuo an na imo na Dyos na terek gid ta imo na tagipusuon. Ipakita no imo an na gugma paagi ta ugali, mga buat daw isip.’† Nasulat man, ‘Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’”‡

²⁸ Ambal Jesus ki kanen, “Igo sabat no an. Daw iling tan buaten no, maangken no kabui na ula katapusan.”

²⁹ Piro, dili miag kanen an na magayyaan. Yon tenaan na gainsa pa gid kanen an ki Jesus, “Piro, kino na duma na dapat ko gugmaen?”

³⁰ Sabat Jesus paagi ta alimbawa na isturya, “May mama na Judio na gategbeng alin ta Jerusalem na miling naan ta Jerico. Ta iya na pagpanaw, gulpi nang kanen an paabungan ta mga manakaw. Pakamang danen tanan na dala din asta iya na bayo. Pabugbog danen kanen an daw padilian na tise nang napatay. ³¹ Luglugay, may gaagi dya na isya na Judio na pari. Pagkita din ta mama ya, galiis nang kanen an. ³² Iling man tan, isya na linai Levi na manugtabang naan ta Timplo gaagi man dya. Pagkita din ta mama ya, galiis man kanen. ³³ Luglugay, may isya na Samaritano§ na gabyai daw kaprani ta lugar na naan dya mama ya. Na nakita din mama ya, naluoy gid kanen an. ³⁴ Papranian din mama ya daw pabulong ta lana daw bino mga nina daw begkesan. Papasakay din mama ya naan ta ayep na iya na pasakayan. Padala din naan ta balay na dayunan daw naan din dya paasikaso. ³⁵ Sunod na adlaw, Samaritano ya gaatag

† 10:27 Deuteronomio 6:5 ‡ 10:27 Levitico 19:18 § 10:33 Mga Samaritano an daw mga Judio ula gasapakay. Pwidi nyo mabasa parti ta Samaria daw mga Samaritano naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 10:35 Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trintay-singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

ta darwa na sinsilyo na pilak* naan ta tag-iya ta balay na dayunan daw gambal, 'Asikasuon no kanen an. Daw magkulang kwarta i ta imo na panggastos para ki kanen, ta ake na pagbalik di bayaran ta kaw nang.' ”

³⁶ Pagtapos ta isturya Jesus, gainsa kanen i, “Ta, ino ta isip no? Kino ta tallo na ya na gaagi dya papakita din na kanen miad na itlaw naan ta mama na paabungan ta mga manakaw?”

³⁷ Sabat ta itlaw an na may datas alam, “Yo itlaw ya na naluoy ki kanen.”

Gambal Jesus ki kanen, “Sigi! Magbuat ka man ta miad na iling tan.”

Jesus i Naan Ta Iran Marta Daw Maria

³⁸ Na gapadayon ta pagbyai danen Jesus, kabot danen i naan ta isya na banwa na may bai na gaistar dya na ngaran din Marta. Pabaton din danen Jesus naan ta iran na balay. ³⁹ Marta i may utod na bai na ngaran din an Maria. Maria an gamungko naan ta batiisan ta Ginuo daw gamati ta mga patudlo din. ⁴⁰ Piro, Marta i, gagulo gid isip din tak sake ta tama na imesen. Gaprani kanen i ki Jesus daw mambal, “Ginuo, ula nang ki kaon na pabay-an a nang ta utod ko na yaken nang gaimes ta tanan? Ambalan no tuo kanen an na tabangan a din.”

⁴¹ Sabat ta Ginuo, “Aree, Marta, gapalibeg ka gid daw sake ta tama na ubra, ⁴² piro isya nang impurtanti gid na buaten daw yon papili Maria na gamungko kanen an di na mamati ta tudlo ko. Dili ko kanen an pegengan.”

11

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpangamuyo (Mateo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Jesus i gapangamuyo naan ta isya na lugar. Tapos din ta pangamuyo, isya na tinudluan din gaprani ki kanen daw gambal, “Ginuo, tudluan kay no mangamuyo paryo na Juan na manugbautismo gatudlo ta iya na mga tinudluan.”

² Ambal Jesus, “Iling ti na paagi daw kyo mangamuyo: ‘Amay,

Kabay na kalaen ka ta tanan na mga itlaw na kaon nang Dyos daw tumanen ka danen.

Kabay na mabot en timpo na magdumala ka ta tanan na mga itlaw.

³ Tagan no kami i ta ame na kinanglan na pagkaan adlaw-adlaw.

⁴ Patawaren no kami i ta ame na mga sala paryas na napatawad nay man tanan na kasala ki kami.

Tabangan kay no na dili kay madala ta mga tintar.’ ”

⁵ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Alimbawa, isya ki kyo ta tenga kilem miling naan ta iya na arey para mangabay daw pwidi kanen matagan ta tallo buok na tinapay ⁶ tak may bisita kanen na bag-o nang gabot alin ta madyo. Bisita din an iya na arey daw ula en kanen an ipakaan. ⁷ Piro, dili kanen an gwaan ta arey na pailingan din daw mambal pa iya na arey, ‘Dili a no isturbuon. Natrangkaan en gangaan an. Yaken daw ake na mga kabataan ganegga en. Dili a magbangon para mag-atag ta pagkaan.’ ” ⁸ Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na maskin arey na pailingan din dili magbangon para mag-atag ta pagkaan tenged danen an darwa mag-arey, sigurado na magbangon gid arey din an daw mag-atag ta maskin ino na kinanglanen din tenged ula gid kanen an gauntat ta pagpangayo. ⁹ Gani, yi ambal ko ki kyo: Dili kaw mag-untat na mangayo naan ta Dyos tak sigurado na tagan kaw din. Dili kaw mag-untat na marani naan ta Dyos tak sigurado tabangan kaw din. Dili kaw mag-untat na mangamuyo naan ta Dyos tak sigurado sabaten kaw din ¹⁰ tenged bisan kino na mangayo, matagan. Bisin kino na marani, tabangan. Bisin kino na mangamuyo, sabaten. ¹¹ Di' ba kyo na mga ginikanan, ula kaw gaatag ta bekkessan naan ta inyo na bata na gangayo ta sidda? ¹² Ula kaw man gaatag ta sitsipit naan ta inyo na bata na gangayo ta tallog. ¹³ Tenged kyo na mga gabuat ta malain nalam man mag-atag ta dayad na mga betang naan ta inyo na mga bata, sigurado na ate an na Amay na naan ta langit mas pa gid mag-atag ta Dyos Ispiritu Santo ta mga gangayo naan ki kanen.”

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ May itlaw na paapa ta malain na ispiritu. Pagwa Jesus malain ya na ispiritu daw kaambal dayon itlaw ya. Mga itlaw na kakita ta pabuat Jesus gatingala gid. ¹⁵ Piro, pila ki danen gambal, “Pagpagwa din mga malain na ispiritu paagi ta gaem na alin ki Satanas na pangulo ta mga malain na ispiritu.” ¹⁶ Duma man ki danen, liag na pamatuuran Jesus daw indi gid alin iya na gaem. Papangitaan danen kanen an ta katingalaan na buat na alin ta Dyos aged may pamatuod na kanen an papadala ta Dyos. ¹⁷ Nlaman Jesus iran an na isip daw gambal kanen ki danen, “Daw mga sinakepan ta isya na kaarian magkuntraay, iran na kaarian dili magpadayon. Daw mga itlaw na naan ta isya na panimalay magkuntraay, danen an magbelagay. ¹⁸ Daw kuntraen Satanas iya an na mga sinakepan, dili magpadayon iya an na pagdumala. Iling tan ambal ko tak gambal kaw pa na papagwa ko mga malain na ispiritu paagi ta gaem na alin ki Satanas. ¹⁹ Ambal nyo na naan alin ki Satanas gaem an ta ake na pagpagwa ta mga malain na ispiritu, piro indi alin gaem ya ta inyo na mga tinudluan ta iran na pagpagwa ta mga malain na ispiritu? Simpri alin ta Dyos! Danen an pamatuod na sala gid inyo an na ambal tak iran na gaem daw ake paryas nang na alin ta Dyos. ²⁰ Tenged papagwa ko mga malain an na ispiritu paagi ta gaem na alin ta Dyos, beet ambalen na gabot en naan ki kyo papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”

²¹ Gaisturya Jesus i ta isya pa na paanggid, “Daw may iseg na itlaw na kumplito ta armas gabantay ta balay din, ula may matabo ta iya na mga pagkabetang. ²² Piro, daw sulungon kanen an na mapirdi ta itlaw na mas biskeg pa ki kanen, kamangen mga armas din an na salig din na usto en na pangbatok. Tanan na pagkabetang din kamangen ta itlaw na mas biskeg pa ki

kanen daw itagtag naan ta duma na mga itlaw.”*

²³ Ambal pa Jesus, “Daw kino na ula gatabang ki yaken ta ake na ubra, kanen gakontra ki yaken na paryo kanen ta itlaw na imbis na magtabang ta pagtipon ta mga karniro, kanen pa gatabog na magpadyo.”

Pagbalik Ta Malain Na Ispiritu Naan Ta Itlaw Na Naalanan Din

(Mateo 12:43-45)

²⁴ Gaisturya Jesus i ta alimbawa naan ta mga itlaw, “May malain na ispiritu na gagwa ta itlaw na paseddepan din. Paggwa din, giling kanen an naan ta mara na lugar aged mangita ta mapuayan. Na ula kanen may nakita, gaisip kanen an, ‘Miad pa na malik a naan ta itlaw ya na naalanan ko.’ ²⁵ Pagbalik din naan ta itlaw ya, nakita din na paryo ta balay na limpyo daw ayos. ²⁶ Gagwa isab kanen an naan ta itlaw ya aged mangita ta pitto na mas malain pa na ispiritu kaysa ki kanen. Pagkita din, danen tanan gaseddep naan ta itlaw ya daw gatinir dya ta lugay. Mas lain pa gid uryan an na kaimtangan ta itlaw ya kaysa ta una.”

²⁷ Na gaisturya pa Jesus i naan ta tama na mga itlaw, may bai na naan dya na gambal ki kanen, “Pribiliyo gid na bakod na atag ta Dyos naan ta bai na gabata daw gapasuso ki kaon!” ²⁸ Ambal Jesus, “Bakod pa gid pribiliyo an ta mga itlaw na gamati daw gatuman ta tudlo parti ta ambal ta Dyos.”

Pangayo Na Jesus Magbuat Ta Katingalaan

(Mateo 12:38-42)

²⁹ Na gatama pa gid mga itlaw na gatipon naan ki Jesus, gambal kanen ki danen, “Malain gid mga itlaw ta yi na timpo! Papangitaan a danen ta katingalaan na buat aged may pamatuod para ki danen na papadala a ta Dyos. Piro, ula duma na katingalaan na ipakita ki danen daw dili, katingalaan ya na natabo ki Jonas anay pa sa. ³⁰ Natabo ya ki kanen† pamatuod para ta mga taga-Ninive na kanen ya papadala ta Dyos. Iling man tan, Kanen Na Alin Ta

* **11:22** Naan ta paanggid na paisturya Jesus iseg na itlaw beet ambalen Satanas. Itlaw na mas biskeg pa ki kanen beet ambalen Jesus. † **11:30** Naan ta Jonas 1:17 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas.

Langit may matabo ki kanen na pamatuod para ta mga itlaw ta yi na timpo na kanen i papadala ta Dyos. ³¹ Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, naan dya Rayna ya na alin ta Sur mindeg daw magpamatuod na igo gid na silutan ta Dyos mga itlaw an ta yi na timpo. Kanen an may matareng na magpamatuod ta iling sa tak anay pa sa kanen gabyai na naan pa alin ta sikad madyo na lugar aged mamati ta tudlo Ari Solomon na maalam gid. Piro anduni, anen di en isya i na mas labaw pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Ari Solomon, piro ula kaw gapati ki kanen. ³² Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, naan dya mga taga-Ninive ya na nabui anay pa sa ta timpo Jonas mindeg daw magpamatuod na igo gid na silutan ta Dyos mga itlaw an ta yi na timpo. Mga taga-Ninive ya may matareng na magpamatuod ta iling sa tak ganelsel daw padilian danen iran an na mga sala na kamati danen ta wali Jonas.† Anduni, anen di en isya i na mas labaw pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Jonas, piro maski kamati kaw ta wali din, ula kaw man gyapon ganelsel daw padilian inyo an na mga sala.”

Mata Paanggid Ta Lampraan
(Mateo 5:15, 6:22-23)

³³ Gaisturya Jesus i ta paanggid, “Daw mga itlaw magtutod ta lampraan, dili danen taguon daw dili man takleban ta gantangan. Ibetang danen naan ta tungtungan ta ilaw aged pawa an makita ta mga itlaw na melled dya.”§ ³⁴ Ambal din man, “Mata no an paanggid ta lampraan na gaatag ta pawa naan ta imo na kaugalingen. Daw miad mata no an, imo na kaugalingen ubos pawa. Piro, daw lebbeg mata no an, imo an na kaugalingen ubos delem. ³⁵ Gani, isipen no ta miad. Basi pawa an na salig no naan ki kaon, delem.

³⁶ Daw imo na kaugalingen ubos pawa na ula gid parti na delem, gapawa ka gid na paryas may lampraan na gailaw ki kaon.”*

Mga Ambal Jesus Kuntra Ta Mga Pariseo
Daw Mga May Datas Alam Parti Ta Mga Sinulat Moises
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷ Pagtapos Jesus ta pagtudlo naan ta mga itlaw, may Pariseo na gaimbitar ki Jesus na maan duma ki kanen naan ta iya na balay. Giling Jesus i naan ta balay ta Pariseo daw gakaan dya. ³⁸ Gatingala gid Pariseo an tak nakita din na gakaan Jesus na ula gaugas anay ta lima paryo ta kaugalian ta mga Judio. ³⁹ Tenged na iling sa isip ta Pariseo, gambal Ginuo i ki kanen, “Kyo na mga Pariseo, paryo kaw ta itlaw na gaugas nang ta gwa ta ineman daw mangkok, piro selled ta ineman daw mangkok ula din paugasi. Iling man tan, pakita-kita nyo nang pirmi naan ta mga itlaw na patuman nyo gid mga sunuran nyo, piro pabay-an nyo na sikad kaw mangabot ta tama na mga betang daw ubos nang malain naan ta inyo na isip. ⁴⁰ Mga buang-buang! Di' ba Dyos na gabuat ta inyo na lawa, kanen man gabuat ta inyo na isip? Dapat dili nang inyo na mga buat miad. Dapat miad man naan ta inyo na isip. ⁴¹ Gani, bag-uon nyo inyo na isip daw mag-atag man na may kalipay ta nakem naan ta mga gakinanglan. Daw iling tan buaten nyo, paryo na limpyo kaw naan ta selled daw gwa tak ubos miad naan ta inyo na isip daw mga buat.

⁴² “Kyo na mga Pariseo, maageman nyo segeng na silot! Gaambilig kaw gid na maalad naan ta Dyos isya na parti ta sampulo na parti ta tanan gid na paani nyo bisan ta mga daon na panglasa ta pagkaan daw gulayen. Piro, pabay-an nyo nang impurtanti na mga sugo tak dili igo inyo na pagtratar naan ta duma na mga itlaw daw ula kaw man gagugma ta Dyos. Igo na gaalad kaw ta isya ta sampulo na parti

† **11:32** Naan ta Jonas 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pagnelsel ta mga taga-Ninive. § **11:33** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti daw indi dapat ibetang mga lampraan an. Beet din ambalen na gapawa na lampraan paanggid ta iya na tudlo. * **11:36** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti ta mata. Gatudlo kanen an parti daw ino kaimtangan ta mga itlaw na gapati ta tudlo din daw ta mga itlaw na ula gapati.

naan ta Dyos, piro dapat dili nyo bay-an mga sugo din an na mas impurtanti pa.

⁴³ “Kyo na mga Pariseo, maageman nyo segeng na silot! Na naan kaw ta mga balay tipunan, liag nyo gid na naan kaw ta pungkuan na para ta impurtanti na mga itlaw. Na naan kaw ta lugar na naan dya tama na mga itlaw, liag nyo gid na mga itlaw mag-atag ta taod ki kyo.

⁴⁴ “Kyo na mga Pariseo, maageman nyo segeng na silot! Pakita-kita nyo nang na dyusnon kaw, piro inyo an na tagipusuon dili limpyo. Paryo kaw ta mga lebbengan na daw lagen, dili lebbengan tak ula tanda. Paagian ta mga itlaw, piro ula danen nlami na ligna naan ta dalem.”

⁴⁵ May mama na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises na naan man dya na gambal ki Jesus, “Mistro, nainsulto kay man ta mga paambal no an!”

⁴⁶ Ambal Jesus, “Kyo man na mga may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Papatuman nyo naan ta mga itlaw tama na sunuron na bellay gid buaten na paryo papas-an nyo ta mga itlaw dala na sikad beg-at daw ula nyo man paduol naan ki danen maskin ta inyo nang na kalingking.

⁴⁷ “Kyo na mga may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Padayad nyo mga lebbengan an ta mga prupita na papatay anay pa sa ta inyo na mga kaapuan! ⁴⁸ Tenged na padayad nyo mga lebbengan danen, pakita nyo na naan ta inyo na isip igo pabuat ta mga kaapuan nyo na papatay danen mga prupita.† ⁴⁹ Parti ta iling tan na buat, Dyos an ta iya na alam gambal ta iling ti: ‘Pailingen ko ki danen mga manugsugid ta ake na kabebet-en daw mga sinugo ko. Duma an na mga pailingen ko patayen danen. Duma ya pangabuton ta mga gakuntra ki danen.’” ⁵⁰ Ambal pa Jesus, “Gani,

kyo na mga itlaw ta yi na timpo, manabat kaw tenged ta tanan na mga prupita na papatay alin pa ta pagbuat ta kalibutan.

⁵¹ Manabat kaw ta kamatayen ta tanan na mga prupita umpisa gid ki Abel asta ki Zacarias na papatay naan ta Timplo naan ta tengnga ta sunugan ta mga alad daw Balay Ta Dyos.‡ Ee, sugiran ta kyo na mga itlaw ta yi na timpo manabat gid ta kamatayen danen tanan.

⁵² “Kyo na mga may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises, maageman nyo segeng na silot! Ula kaw gapati ta kamaturan na alin ta Dyos daw ula nyo man pasugid naan ta duma. Paryo kaw ta isya na itlaw na dili miag melled ta balay daw pegengan din pa duma na mga itlaw na miag melled tak pakamang din yawi ya.”

⁵³ Na galin en Jesus i ta balay ta Pariseo, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw duma na mga Pariseo gaumpisa na kuntraen gid danen kanen i daw sigi danen insa ki kanen. ⁵⁴ Pabantayan gid danen iya na sabat aged madakep kanen an paagi ta iya na ambal.

12

Mga Paandam Jesus Ta Mga Tinudluan Din (Mateo 10:26-31)

¹ Ta timpo na gaumpisa mga Pariseo an ta pagkuntra ki Jesus, gatipon eman naan ki Jesus sikad tama na mga itlaw. Gaginetek danen an asta duma an nau-taran. Naan nang anay Jesus i gambal ta iya na mga tinudluan, “Mag-andam kaw gid daw maglikaw ta pampaabok ta mga Pariseo. Beet ambalen ko dili nyo sunuron iran na ugali na pakita-kita nang na danen an dyusnon. ² Piro, tanan na sikrito mla-man daw tanan na tinago mwa ta uryan. ³ Yon man, bisan ino na ambal nyo na pasikrito naan ta delem, mamatian gid ta

† **11:48** Mga may datas na alam parti ta Mga Sinulat Moises, ta iran na pagpadayad ta mga lebbengan ta mga prupita, pakita-kita nang na pataod danen mga prupita ya daw pakita-kita nang man na pasunod tudlo ya ta mga prupita.

‡ **11:51** Naan ta Genesis 4:8 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Abel daw naan ta 2 Mga Cronica 24:20 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Zacarias. Naan ta Biblia na nasulat ta linggwai na Hebreo pagsunod-sunod ta mga libro dili paryo ta pagsunod-sunod ta mga libro naan ta Una Na Kasugtanan ta ate na mga Biblia anduni. Naan ta Biblia na Hebreo una an na libro Genesis daw katapusan an na libro 2 Mga Cronica. Nyan na, ambal an na umpisa gid pagpatay ki Abel asta pagpatay ki Zacarias beet ambalen tanan na matareng na mga itlaw na papatay na nasambit naan ta Biblia na Hebreo.

tama na mga itlaw daw adlaw. Daw ino na paambal nyo naan ta selled ta kwarto na inay kagi nyo an, yon man isugid naan ta atep ta balay na tama na mga itlaw kamati.”

⁴ Ambal pa Jesus, “Kyo na mga arey ko, mamati kaw ki yaken. Dili kaw madlek ta mga itlaw na makapatay ki kyo tak bisan patayen kaw danen, ula en danen an duma pa na mabuat ki kyo. ⁵ Gambal a ki kyo daw kino gid dapat na adlekan nyo. Dyos nang gid tak ta pagkamang din ta inyo na kabui, may uturidad pa kanen an na pilak kaw naan ta impirno. Kanen nang gid adlekan nyo!”

⁶ Ambal pa Jesus, “Di' ba limma buok na yupan na derse barato nang na mapalit ta darwa nang na sinsilyo na tambaga? Piro, ula napabay-an ta Dyos maski isya ki danen. ⁷ Kyo pa na mga itlaw, dili kaw pabay-an ta Dyos tak asta katamaen ta inyo na buok nlanan din. Gani, dili kaw madlek tak mas impurtanti kaw kaysa ta tama na yupan!”

*Pag-ako Na Sakep Ki Jesus
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na daw kino mag-ako naan ta tubangan ta mga itlaw na kanen sakep ki yaken, Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, akuon ko naan ta tubangan ta mga angil ta Dyos na kanen an sakep ki yaken. ⁹ Piro, daw kino mag-ambal naan ta tubangan ta mga itlaw na kanen dili sakep ki yaken, Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, ambalen ko naan ta tubangan ta mga angil ta Dyos na kanen an dili sakep ki yaken. ¹⁰ Tanan na mga itlaw na mag-ambal ta malain kuntra ki Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mapatawad pa ta Dyos. Piro, daw kino mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili en mapatawad.

¹¹ “Daw dleen kaw naan ta balay tipunan daw naan man ta tubangan ta mga manug-dumala daw mga upisyalis aged usisaen tenged ta inyo na pagsunod ki yaken, dili kaw magpalibeg daw ino isabat nyo ta

pagdipindir nyo ta inyo na kaugalingen. ¹² Ta uras ta pag-usisa ki kyo, Dyos Ispiritu Santo magtudlo ki kyo daw ino dapat na isabat nyo.”

Pagtudlo Jesus Daw Ino Dapat Isipen Parti Ta Manggad

¹³ Naan ta mga itlaw na gatipon ki Jesus, may isya ki danen na gambal ki kanen, “Mistro, ambalan no ake an na utod na partian a din ta ame na panublien.” ¹⁴ Sabat Jesus ki kanen, “Dili ake na katengdanan na mag-ukom daw magparti ta inyo na panublien.” ¹⁵ Ambal Jesus ta mga itlaw dya, “Mag-andam kaw! Dili kaw mag-pangabot pa gid ta tama na mga betang tak dayad an na kabui ula ta katamaen ta inyo na pagkabetang.”

¹⁶ Gaisturya Jesus i ki danen ta isya na alimbawa, “May isya na mama na manggaranen gid na may dayad na tubbas ta iya na uma. ¹⁷ Gaisip kanen an, ‘Ino taan dayad na buaten ko? Kulang taguan ta ake i na mga tubbas.’ ¹⁸ Ambal din ta iya na kaugalingen, ‘Iling ti buaten ko. Gubbaen ko ake an na mga budiga daw magpatindeg a ta mas bakod pa gid na mga budiga. Naan ko dya taguon ake an na mga tubbas daw pagkabetang. ¹⁹ Daw natago ko en tanan, ambalen ko ta ake na kaugalingen, ‘Tama en mga patagana ko para ta ake na kinanglanan ta tama pa na taon. Anduni, pwidi aren magpuay. Pagusto aren ta kaan daw inem daw magsadya!’ ²⁰ Piro, Dyos an gambal ta manggaranen ya, ‘Buang-buang ka gid! Anduni, ta kilem na i mapatay ka. Kino magpulos ta patagana no an na manggad? Di, duma nang en na itlaw!’ ²¹ Ambal pa Jesus, “Iling tan matabo ta mga itlaw na gatipon ta manggad para nang ta iran na kaugalingen, piro ula danen palabia kabebet-en an ta Dyos.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos

(Mateo 6:25-34)

²² Ambal pa Jesus naan ta iya na mga tinudluan, “Gambal a ki kyo na dili kaw sali ta palibeg parti ta inyo na kabui daw parti man daw indi kaw kamang ta inyo

* **12:6** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo sais, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta tenga uras na ubra ta isya na itlaw.

na pagkaan. Dili kaw man sali ta palibeg ta bayo na suuton nyo. ²³ Di' ba pagkaan an, dili nang yon impurtanti para ta ate na kabui? Di' ba bayo an, dili nang yon impurtanti para ta ate na lawa? ²⁴ Lagen nyo mga uwak an. Ula danen an gasabwag daw gaani! Ula man danen an mga tabungos daw budiga! Piro, bui man gyapon danen an tak Dyos gapakaan ki danen. Simpri kyo mas impurtanti kaysa ta mga yupan. ²⁵ Di' ba bisan magpalibeg kaw pa, dili nyo man gyapon madugangan ta bisan isya nang na uras inyo an na kabui? ²⁶ Daw dili nyo masarangan iling tan na buat na dili gid impurtanti, man-o tak gapalibeg kaw pa tenged ta inyo na mga kinanglanan?

²⁷ “Lagen nyo man mga bulak an naan ta blasan daw paino magtubo. Ula gapangabellay ta pag-ubra mga bulak an daw ula man gabuat ta bayo. Sugiran ta kyo na Ari Solomon ya na sikad manggaranen daw iya na mga bayo sikad dayad, ula kanen bayo na mas dayad pa kaysa ta isya na bulak. ²⁸ Papabulak ta Dyos mga lamunon an na bui naan ta blasan piro ta dili nang lugay rabasen nang daw imuon na pandabok naan ta pugon! Daw iling tan pabuat ta Dyos naan ta lamunon, simpri mas pa na kyo tagan ta Dyos ta bayo na suuton! Man-o tak kulang inyo an na pagsalig ta Dyos parti ta inyo na mga kinanglanan? ²⁹ Dili kaw sali ta isip daw ino kan-enen nyo daw inemen. Dili kaw man sali ta palibeg. ³⁰ Mga itlaw na ula gatuo ta Dyos, danen an pirmi gapalibeg parti ta tanan na kinanglanan danen. Piro, Dyos na ate na Amay, nlaman din daw ino inyo an na mga kinanglanan. ³¹ Dapat dili kaw magparyo ta mga itlaw na ula gatuo. Labien nyo inyo an na pagpasakep ta pagdumala ta Dyos. Daw iling tan buaten nyo, sigurado tagan kaw din ta inyo na mga kinanglanan.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtipon Ta Manggad Naan Ta Langit
(Mateo 6:19-21)

³² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Maski pila kaw nang, dili kaw madlek tak nalipay Dyos na ate na Amay na papalabet kaw din ta iya na pagdumala. ³³ Bligya nyo inyo an na mga pagkabetang

daw kwarta an na bayad iatag nyo naan ta mga imol. Daw iling tan paggamit nyo ta inyo an na manggad, paryo kaw may puyo na dili magdaan na taguan ta manggad naan ta langit daw naan dya dili mabuinan tak dili makamang ta matakaw daw dili man maketket ta mga sapat. ³⁴ Dapat iling tan buaten nyo tak daw indi kaw gatipon ta manggad nyo, naan man dya nakem nyo an.”

Mga Suguon Na Pirmi Gabantay Ta Pag-abot Ta Iran Na Amo

³⁵⁻³⁶ Ambal pa Jesus naan ta mga tinudluan din, “Dapat magparyo kaw ta mga suguon na gatagad ta iran na amo na muli alin ta kumbira ta kasal. Pirmi anda danen an maskin ino uras mabot iran na amo tak kasuot en danen an ta iran na bayo ta pag-ubra daw paamblian man danen na dili mapatay mga lampraan an. Tenged danen an anda en, daw mabot amo ya danen na mag-umaw naan ta may gangaan, mabukasan dayon danen iran ya na amo. ³⁷ Sigurado gid na bakod na kalipay para ta mga suguon na maabutan ta iran na amo na danen an gabantay pa! Sugiran ta kyo na mamala amo an danen aged mimes na magsirbi ki danen. Pailingen din danen an naan ta lamisa daw sirbian. ³⁸ Bakod na kalipay para ta mga suguon daw makita ta iran na amo na danen an gabantay na gatagad gid ta iya na pag-abot asta ta tenga kilem, daw ta mapit-madlaw. ³⁹ Intindien nyo ta miad na daw nlaman inta ta tagi-ya ta balay daw ino uras mabot itlaw na manakaw, sigurado na bantayan din iya na balay aged matakaw an dili kaselled. ⁴⁰ Gani, dapat na pirmi kaw anda tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot ta uras na ula nyo paabuta.”

Masaligan Daw Dili Masaligan Na Suguon

(Mateo 24:45-51)

⁴¹ Pagtapos ta isturya Jesus, gainsa Pedro i, “Ginuo, kino paambalan no ta paanggid na isturya? Para nang nyan ki kami? Para ta tanan na mga itlaw na anen man di?”

⁴² Gasabat Ginuo paagi ta isya na paanggid para ta mga tinudluan din, “May tagi-ya ta balay na gapili naan ta iya na mga

suguon ta isya na masaligan daw maalam. Napili din na suguon patugyanaan din na magdumala ta duma na mga suguon naan ta iya na panimalay daw tagan danen an ta iran na pagkaan ta igo na uras. ⁴³ Daw suguon na gadumala maabutan ta iya na amo na patuman din papaubra ya ki kanen, sigurado gid na bakod iya na kalipay. ⁴⁴ Sugiran ta kyo na padumalaen kanen an ta amo din naan ta tanan na pagkabetang ta iya na amo. ⁴⁵ Piro, daw suguon na gadumala gaisip na lugay pa malik iya na amo, mag-umpisa kanen na manakit ta duma na mga suguon, mama daw bai. Pagusto nang kanen an ta kaan daw inem daw sigi man na ingaw. ⁴⁶ Na iling tan ubra din, gulpi nang abot iya na amo ta adlaw na ula din papaabuta daw ta uras na ula din nlami. Pag-abot ta iya na amo, silutan kanen an ta beg-at na silot paryo ta maageman ta mga dili masaligan na itlaw.

⁴⁷ “Daw may suguon na nlaman din daw ino liag ta iya na amo na buaten din, piro pabay-an din nang, sigurado na kastiguon kanen an ta tudo. ⁴⁸ Piro, suguon na ula nalam daw ino liag ta iya na amo daw yon na may nabuat kanen na kuntra ta liag ta iya na amo, simpri kastiguon kanen an, piro gaan nang. Daw kino patagan ta tama, pangitaan man kanen an ta tama. Daw kino na pasaligan ta bakod, mas bakod man sabaten din.”

Tenaan Na Magbelagay Mga Itlaw (Mateo 10:34-36)

⁴⁹ Gambal pa Jesus i naan taiya na mga tinudluan, “Giling a di aged sunugon kalibutan i. Liag ko inta na gaapoy en.† ⁵⁰ Piro, tama pa na mga kabellay na kinanglan maagian ko anay. Paryo dili ko kaya isipen asta na matapos tanan na maagian ko! ⁵¹ Salig nyo na ake na tuyo na giling a di aged magdala ta kalineng naan ta kalibutan i. Sugiran ta kyo, dili kalineng. Tenged ta pag-iling ko di, mga itlaw magbelagay. ⁵² Umpisa anduni, magbelagay mga panimalay. Daw may anen limma na

ittaw, darwa ya kuntraen ta tallo daw tallo ya kuntraen ta darwa. ⁵³ Magkuntraay amay daw bata din na mama, yon man inay daw bata din na bai, daw yon man ugwangan na bai daw magad din na bai.”

Pagbantay Ta Mga Sinyalis Ta Timpo (Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Gambal pa Jesus i naan ta tama na mga gapamati ki kanen, “Daw makita nyo na gadakmel item an naan ta salepan, mambal kaw dayon, ‘Muran kani!’ Guran man matuod. ⁵⁵ Daw mabatyagan nyo na eyep ta angin alin ta bagat, mambal kaw, ‘Madlaw kani!’ Gadlaw man matuod. ⁵⁶ Gapakuno-kuno kaw nang na maalam kaw. Sagad kaw manilag ta mga nakita nyo naan ta kalibutan daw kalangitan. Man-o tak ula nyo nakamang daw ino beet ambalen ta mga natabo na pakita ta Dyos naan ta yi na timpo?”

Pag-ayusay (Mateo 5:25-26)

⁵⁷ Gambal pa Jesus i naan ta mga itlaw, “Man-o tak dili kaw malam mag-isip daw ino dapat nyo na buaten? ⁵⁸ Daw may gakusar ki kaon, dapat tingwaen no na mag-ayusay kaw na ula kaw pa kabot naan ta uwis tak daw dleen ka din naan ta uwis, intriga ka naan ta pulis daw prisuon. ⁵⁹ Sugiran ta kaw na dili ka pagwaen asta na mabayaran no gid tanan na dapat bayaran.”

13

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagnelsel

¹ Ta yon gid na timpo na tama na mga itlaw gatipon ki Jesus, may mga gaprani ki kanen daw gaisturya parti ta pabuat Gubirnadador Pilato na gapapatay kanen ta mga taga-Galilea na danen an naan ta Timplo na gaiyaw ta mga ayep na alad danen. ² Gambal Jesus i ta mga gaisturya ki kanen, “Salig nyo taan na iling sa na klasi ta iran na kamatayen naan ta Timplo pamatuod na mas bakod iran na mga sala kaysa ta duma pa na mga taga-Galilea. ³ Sala inyo

† **12:49** Ambal an na apoy naan ta birsikulo kwarintay-nuibi may tallo na posibilidad daw ino beet ambalen. Una, paanggid ta apoy pagkuntraay ta mga itlaw. Pangarwa, beet ambalen pagpabag-o ta Dyos ta mga itlaw na yon paanggid ta pagtunaw ta blawan an paagi ta apoy aged magpuro daw makamang daw ino lain an na galaket. Pangallo, paanggid ta apoy pagsilot ta Dyos ta mga itlaw.

na paisip! Piro, sugiran ta kyo na daw dili kaw magnelsel daw dilian inyo an na mga sala, maageman nyo paryas ta iran na naageman tak silutan kaw man ta Dyos ta kamatayen. ⁴ Ino ta inyo na isip parti ta disi-utso na itlaw na natumba-an ta datas na turi naan ta banwa na Siloe? Salig nyo taan na iling sa na klasi ta kamatayen pamatuod na mas bakod iran na mga sala kaysa ta tanan na mga itlaw na sakep ta Jerusalem. ⁵ Sala inyo na paisip! Sugiran ta kyo na daw dili kaw magnelsel daw dilian inyo an na mga sala, maageman nyo man paryas ta iran na naageman tak silutan kaw man ta Dyos ta kamatayen.”

⁶ Gaisturya Jesus i ta paanggid parti ta pagnelsel, “Isya na mama may kaoy na igos naan ta iya na taneman ta ubas. Isya na adlaw, pabistaan din kaoy na igos daw may bunga. Piro, ula kanen an may nakita na bunga. ⁷ Gambal kanen an ta manugasikaso ta iya na taneman, ‘Tallo en taon na gabalik-balik a di na gangita ta bunga ta kaoy na i, piro ula a may nakita! Pukanen no nang en tak yi na kaoy gakamang nang ta abuno ta basak.’ ⁸ Sabat ta manugasikaso, ‘Amo, miad taan daw dili ta anay pukanen ni ta yi na taon. Kultibaren ko gid anay daw abunuan. ⁹ Daw sunod na taon mamunga, miad gid i. Piro, daw dili mamunga, ula ki en may mabuat. Pukanen ta nang en.’”

Pagpaayad Jesus Ta Bai Na May Dipirinsya Ta Lawa

¹⁰ Ta Adlaw Ta Pagpuay gatudlo Jesus i naan ta isya na balay tipunan. ¹¹ Naan man dya may bai na ta disi-utso anyos nakulian gid ta sakit na naan alin ta isya na malain na ispiritu. Tenged ta pabuat ta malain na ispiritu, sikad gid ekbe lawa din an daw dili din matadleng bisan ta tise nang. ¹² Na nakita Jesus bai an, paumaw din na marani daw paambalan, “Manang, libri ka en ta imo na dipirinsya ta lawa.” ¹³ Pagambal Jesus, patungtong din iya na lima naan ta bai daw gatadleng dayon lawa ta bai daw gadayaw bai an naan ta Dyos.

¹⁴ Gagilek gid manugdumala ta balay tipunan tak gapaayad Jesus i naan ta Adlaw Ta Pagpuay. Gambal manugdumala an naan ta mga itlaw dya, “May annem na adlaw ta isya na duminggo na patugutan ki na mag-ubra.* Daw miag kaw na magpaayad ta inyo na masakit, miling kaw di ta mga adlaw ta pag-ubra. Dili nang ta Adlaw Ta Pagpuay!”

¹⁵ Sabat ta Ginuo ki kanen, “Pakita-kita nyo nang naan ta mga itlaw inyo an na pagtuman ta Dyos. Di' ba maskin Adlaw Ta Pagpuay, kada isya ki kyo gakamang ta inyo na baka daw asno na naigot naan ta pasilungan daw padala naan ta paineman? ¹⁶ Tenged inyo na mga ayep pabuatan nyo ta dayad naan ta Adlaw Ta Pagpuay, dapat na magtabang ki man ta yi na bai na linai man Abraham paryo ki kiten aged mayad kanen ta iya na dipirinsya ta lawa bisan anduni Adlaw Ta Pagpuay. Disi-utso en na anyos na paryo pagapos kanen Satanas tenged ta iya na masakit.”

¹⁷ Pagambal Jesus ta iling tan, mga itlaw dya na gakontra ki kanen nagayya ta sabat din. Piro, nalipay gid katamaan ta mga itlaw dya tenged ta katingalaan na mga pabuat Jesus.

Binni Na Mustasa Daw Pampaabok Ta Tinapay

(Mateo 13:31-33; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Gambal Jesus i naan ta mga itlaw na duma ki kanen, “Indi papaanggid pagdumala ta Dyos? Indi pakumparar? ¹⁹ Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta binni na mustasa† na patanem ta isya na itlaw naan ta gulayan. Gatubo binni ya na naimo na bakod na kaoy daw mga yupan an gasalag naan ta iya na mga sanga.”

²⁰ Gaisturya Jesus i ta isya pa na paanggid, “Indi pakumparar pagdumala ta Dyos? ²¹ Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta tise na pampaabok ta tinapay na palaket ta isya na bai naan ta tama gid na arina na bali tallo sekeb ta bakod

* **13:14** Naan ta Exodo 20:8-10 pwidi nyo mabasa sugo ta Dyos parti ta mga adlaw na pwidi mag-ubra. † **13:19** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy, piro sikad derse iya na binni. Mustasa an dili gulayan, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa.

na sekeban.† Maskin tama arina an, napaabok man gyapon tanan.”

*Pagselled Naan Ta Kitid Na Gangaan
(Mateo 7:13-14, 21-23)*

²² Gapadayon Jesus i na miling naan ta Jerusalem. Naan ta mga banwa daw mga baryo na nailingan din gatudlo kanen an.

²³ Ta iya na pagtudlo, may itlaw na gainsa ki kanen, “Ginuo, pila nang na mga itlaw na maluwas alin ta silot ta Dyos?”

Gasabat Jesus i paagi ta isya na paanggid na isturya, ²⁴ “Buaten nyo tanan nyo an na masarangan aged makaselled naan ta kitid na gangaan tak sugiran ta kyo na tama na mga itlaw na magtingwa na melled, piro dili danen makaselled. ²⁵ Daw tag-iya an ta balay manirado en daw mag-trangka ta gangaan, naan kaw nang en ta gwa magtingdeg daw manuktok naan ta sara na mangabay, ‘Sir! Paselleren kay no!’ Magsabat tag-iya an, ‘Ara, daw kino kaw yan a! Ula ko nlami daw taga indi kaw!’ ²⁶ Sabat nyo, ‘Kala kay no inta tak agi ki en dumaay na gakaan. Katudlo ka pa naan ta ame ya na banwa!’ ²⁷ Piro, mag-ambal isab tag-iya an, ‘Dili ta kyo kala. Ula ko nlami daw taga indi kaw! Malin kaw di ta atubangan ko, kyo tanan na gabuat ta malain.’

²⁸ “Daw makita nyo na naan ta kaarian ta Dyos danen Abraham, Isaac, Jacob daw tanan na prupita, mangagal kaw ta tudo daw magbaggit ta inyo na ngipen ta kaeget tak tabugon kaw daw dili paselleren. ²⁹ Kyo yan dili paselleren, piro mga itlaw na dili linai Israel na alin ta appat na pamusod ta kalibutan mandegek ta kumbira na naan ta kaarian ta Dyos. Alin danen ta sennangngan, salepan, mian daw bagat. ³⁰ Sigurado gid na may mga itlaw na salig nyo na uryan anduni, piro naan ta kaarian ta Dyos una en danen an. May mga itlaw man na salig nyo na una anduni,

† **13:21** Sekeban na pasambit naan ta birsikulo binti-uno, ta timpo Jesus kada isya pwidi maugsakan ta tama na arina na paryo ta katamaen ta pitto kilo. § **13:30** Beet ambalen Jesus na mga gapamati ki kanen dapat isipen daw danen kalabet ta mga itlaw na paselleren naan ta kaarian ta Dyos. Basi iran na salig na danen an kalabet tak Judio danen an piro magtingala gid danen an na makita danen na may mga itlaw na paselleren na ta iran na isip dili dapat paselleren. * **13:34** Ta pagsambit Jesus kyo na naan ta Jerusalem beet din ambalen tanan na linai Israel na yon man mga Judio.

piro naan ta kaarian ta Dyos uryan danen an.”§

*Kasebe Jesus Tenged Ta Mga Itlaw Ta Jerusalem
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Pagtapos Jesus tudlo, may mga Pariseo na gaprani ki kanen daw gambal, “Malin ka di daw magpadyo tak Herodes may plano na patayen ka.”

³² Ambal Jesus ki danen, “Ambalen nyo ta tuso na ya na itlaw, ‘Dili a malin di. Maski lipo nang en ake na timpo, magpadayon a man gyapon na magpagwa ta mga malain na ispiritu alin ta mga itlaw daw magpaayad man ta mga itlaw na may masakit asta ta timpo na naan ta plano ta Dyos na matapos ko tanan na tuyo ta pagiling ko di. ³³ Di' ba mga prupita ya naan papatay ta Jerusalem? Magpadayon aren ta pagpanaw ko na munta ta Jerusalem tak impusibli na patayen prupita an naan ta duma pa na lugar tenged naan nang gid ta Jerusalem patayen.’ ”

³⁴ Gangasebe Jesus i daw gambal, “Kyo na naan ta Jerusalem, kaluluoy kaw.* Ula nyo batuna mga padala ya ta Dyos tak papatay nyo mga prupita daw patimbang mga sinugo ya ta Dyos. Lugay en na liag ko na pasakepen kaw inta ki yaken daw ambigan paryas ta pagtipon ta nayan na manok ta iya na mga piyak naan ta dalem ta iya na mga pakpak. Piro, dili kaw miag! ³⁵ Tenged iling tan nabuat nyo, anduni syudad nyo an daw Timplo pabay-an nang en ta Dyos. Sugiran ta kyo na dili a nyo makita isab asta mabot adlaw na mambal kaw, ‘Dayawen ta kanen an na papadala ta Ginuo Dyos na miling di en.’ ”

14

Jesus Naan Ta Balay Ta Isya Na Pariseo

¹ Ta Adlaw Ta Pagpuay giling Jesus i naan ta balay ta isya na Pariseo na may datas na katengdanan tak paimbitar na maan dya.

Pag-abot Jesus, papanilagan gid ta miad kanen i ta mga itlaw dya daw may buaten kanen na kuntra ta sunuran ta iran na riliyon. ² May mama dya na gubbag lawa din an tenged ta iya na masakit. Gaprani kanen an na gatubang ki Jesus. ³ Pagprani din, mga Pariseo an na naan dya daw mga itlaw man na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises painsaan Jesus, “Ino ta inyo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugot na naan ta Adlaw Ta Pagpuay magpaayad ki ta mga itlaw na may masakit?” ⁴ Piro, ula danen an gasabat ki Jesus. Tenged ula danen gasabat, paibitan din mama ya na gamasakit daw paayad daw paambalan na muli.

⁵ Gambal Jesus i ki danen, “Daw isya ki kyo may bata na ta Adlaw ta Pagpuay nulog naan ta kinutkot na waig, di' ba kamangen nyo dayon maskin Adlaw Ta Pagpuay? Iling man tan daw nulog inyo na baka.” ⁶ Pagtapos ta ambal Jesus, ula danen an gasasaba tak igo ambal din an.

⁷ Naan ta balay ta Pariseo na gaimbitar ki danen, nakita Jesus na mga bisita an gapili ta iran na mapungkuan naan ta mga patagana para ta mga itlaw na impurtanti. Tenged ta nakita din, galaygay kanen i ki danen paagi ta alimbawa, ⁸ “Daw imbitaren ka naan ta kumbira ta kasal, dili ka mili ta pungkuan na patagana para ta mga itlaw na impurtanti tak basi may bisita man na paimbitar na mas impurtanti pa ki kaon. ⁹ Daw bisita na mas impurtanti mabot, itlaw an na gaimbitar ki kyo magprani ki kaon daw mambal, ‘Pwidi no iatag ki kanen pungkuan no an?’ Tenged ta ambal din, magayyaan ka daw papungkuon ka din duma ta mga kebes. ¹⁰ Dapat daw imbitaren ka naan ta kumbira, mili ka ta pungkuan na para ta mga kebes. Daw naan ka dya mungko, itlaw na gaimbitar ki kaon magprani daw mambal, ‘Dey, dapat naan ka ta pungkuan na para ta mga itlaw na impurtanti.’ Tenged ta ambal din, tauron ka naan ta tubangan ta tanan na bisita. ¹¹ Dapat iling tan buaten nyo tak daw kino magpadatas ta iya na kauling, paebes kanen an ta Dyos. Daw kino magpaebes an ta iya na kauling, padatasen kanen an ta Dyos.”

¹² Gambal Jesus i ta itlaw ya na gaimbitar ki kanen, “Daw gusto no mag-imbatar ta duma na mga itlaw na migma o magyapon, dili ka mag-imbatar ta mga arey no, ta mga utod, ta mga parinti daw ta mga manggaranen na silingan no tak basi ta pila na mga adlaw danen mag-imbatar man ki kaon. Daw imbitaren ka danen, mabaton no en bales ta imo na pag-imbatar ki danen. ¹³ Dapat daw magpakumbira ka, imbitaren no mga imol an, mga pingkaw, mga piang daw mga bulag. ¹⁴ Daw iling tan na mga itlaw imbitaren no, ta uryan may angken ka na kalipay alin ta Dyos tak maskin dili danen kabales ta pag-imbatar no, Dyos an magbales gid ki kaon ta dayad naan ta adlaw na mga matareng ya banawen ta Dyos.”

Mga Paimbitar Para Ta Kumbira Na Gabalibad
(Mateo 22:1-10)

¹⁵ Na naan pa Jesus i ta balay ta Pariseo, isya na bisita na gakaan duma ki kanen daw kamati ta iya na laygay gambal, “May bakod na pribiliyo mga itlaw na kalabet ta kumbira naan ta kaarian ta Dyos!” ¹⁶ Paisturyaan Jesus kanen an ta isya na paanggid, “May itlaw na gaanda ta bakod na kumbira daw tama na mga itlaw paimbitar din. ¹⁷ Ta uras ta kumbira, papailing din iya na suguon naan ta mga paimbitar aged ambalan, ‘Miling kaw en tak tanan anda en!’ ¹⁸ Piro, kada isya ki danen na paimbitaran gabalibad na dili kailing ta kumbira. Ambal ta isya ya, ‘Bag-o a nang kapalit ta basak. Kinanglan miling a dya aged lagen ko. Kaon nang magpasinsya ki yaken.’ ¹⁹ Ambal man ta duma ya, ‘Bag-o a nang kapalit ta sampulo na baka daw anduni lagen ko daw dayad magrado. Kaon nang magpasinsya ki yaken.’ ²⁰ Ambal pa gid ta duma ya, ‘Dili a kailing tak bag-o a nang kasal.’ ²¹ Pag-uli ta suguon, pasugiran din iya na amo na tanan na mga paimbitar gabalibad. Gagilek gid amo ya daw gambal ta suguon din, ‘Giran no. Miling ka naan ta mga dalan daw mga agian ta ate na banwa daw dleen no di mga imol an, mga pingkaw, mga bulag daw mga piang.’ Pagtapos ta ambal ta amo, dayon panaw

suguon ya. ²² Pagbalik din, ambal din ta iya na amo, ‘Sir, natuman ko en sugo no ki yaken, piro may bakanti pa na pungkuan naan ta kumbiraan.’ ²³ Ambal ta amo ya naan ta suguon, ‘Miling ka naan ta mga karsada daw derse na mga dalan na naan ta gwa ta banwa. Anggaten no na miling di mga itlaw an na makita no dya aged ula bakanti na pungkuan naan ta ake na kumbira. ²⁴ Sugiran ta kaw na tanan ya na paimbitaran ko na gabalibad, ula maskin isya ki danen na makatilaw ta paanda ko naan ta kumbira!’ ”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Liag Na Muyog Ki Kanen

(Mateo 10:37-38)

²⁵ Ta pagpanaw Jesus na miling ta Jerusalem, tama na mga itlaw gakuyog ki kanen. Gatubang kanen ki danen daw gambal, ²⁶ “Daw kino liag na muyog ki yaken, piro mas palangga din mga ginikanan din an, sawa, kabataan, mga utod asta iya na kaugalingen kaysa ki yaken, dili pwidi na kanen isya man ta ake na mga tinudluan. ²⁷ Daw kino dili miag na magparyo kanen an ta itlaw na gapas-an ta iya na krus* tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki yaken, dili pwidi na kanen isya man ta ake na mga tinudluan.”

²⁸ Gaisturya Jesus ta isya na alimbawa, “Daw isya ki kyo gaplano na magpatindeg ta turi, isipen din gid anay daw sumaen daw pila magastos din bag-o mag-umpisa tukod aged mlaman din daw igo kwarta din an para kapatapos ta turi. ²⁹ Daw ula kanen an gaisip anay, basi dili kanen kapatapos ta turi tak kwarta din an igo nang gid para ta pagpaubra ta pundasyon. Tatawaan nang kanen an ta tanan na kakita. ³⁰ Mambal danen, ‘Nyan, lagen nyo itlaw na yan. Gaumpisa kanen an ta pagpatindeg ta turi, piro dili kapatapos!’ ”

³¹ Gaisturya pa Jesus ta isya pa na alimbawa, “Daw may ari na gusto na maggira ta duma na ari, bag-o kanen magsu-

long isipen din anay daw sampulo libo na mga sundalo din kasarang na magbatok ta binti mil na mga sundalo ta kuntra din na ari. ³² Daw ta isip din dili danen an makasarang na magbatok ta kuntra, bag-o mabot iran na kuntra, ipadala din mga itlaw an din na munta ta iran na kuntra aged magsugtanay danen para ta kalineng. ³³ Iling man tan, kada isya ki kyo kinanglan na mag-isip anay parti ta pagsunod ki yaken. Daw kino na dili miag na dilian tanan na pagkabetang din, dili pwidi na kanen isya man ta ake na mga tinudluan.”

Mga Tinudluan Jesus Paanggid Ta Asin

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ Gambal pa Jesus i naan ta mga itlaw na gakuyog ki kanen, “Daw asin natimpla naan ta pagkaan, magdayad lasa ta pagkaan. Piro, daw ula en lasa asin an, impusibli na magmasin pa isab. ³⁵ Ula pulos asin an na ula en lasa tak dili magamit bisan pa ta pang-abuno. Gani, papilak nang en.† Daw kino liag na magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an!”

15

Karniro Na Narwad

(Mateo 18:12-14)

¹ Tama na manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw* na giling ki Jesus aged mamati ta tudlo din. ² Tenged pabay-an nang Jesus na mamati ki kanen mga makasasala an, mga Pariseo ya daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gagumod na gaisturyaay, “Yan na itlaw gabaton ta makasasala na mga itlaw daw gakaan pa na duma ki danen!”

³ Tenged ta paggumod ta mga Pariseo daw mga manugtudlo, gaisturya Jesus i ki danen ta paanggid na iling ti: ⁴ “May itlaw na mga karniro din an isya gatos. Daw marwad isya, simpri bilin din anay nubintay-nuibi an naan ta paalaban daw ngitaen din isya ya na narwad asta na

* **14:27** May pasaysay parti ta itlaw na gapas-an ta iya na krus na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 9:23.

† **14:35** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, asin na ula en lasa beet ambalen mga tinudluan din na ula gapadayon ta pagsunod ki kanen tak dili terek ta nakem iran an na pagsunod. * **15:1** May pasaysay parti ta mga manugsukot ta buis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 5:30. Pwidi nyo man mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

makita. ⁵ Daw makita din, pas-anen din daw dleen muli na may kalipay. ⁶ Pag-uli din, umawen din iya an na mga arey daw mga silingan daw mambal, 'Magsadya ki tak nakita ko en karniro ko na narwad!' ” ⁷ Pagtapos Jesus ta isturya ta paanggid, gambal kanen ta mga gagumod, “Sugiran ta kyo na iling man tan na mas bakod gid kalipay ta Dyos daw iya na mga angil naan ta langit tenged ta isya na itlaw na kasala na gansel daw padilian din iya an na mga sala kaysa ta kalipay tenged ta nubintay-nuibi na matareng na mga itlaw na dili kinanglan magnelsel.”

Sinsilyo Na Narwad

⁸ Gaisturya Jesus ta isya pa na paanggid, “May bai na sinsilyo din an sampulo buok na pilak.† Daw marwad isya an, simpri magtutod kanen an ta lampiraan daw magsillig na ngitaen din gid ta miad naan ta iya na balay asta na makita. ⁹ Daw makita din, umawen din iya an na mga arey daw mga silingan daw mambal, 'Magsadya ki tak nakita ko en sinsilyo ko na narwad!' ” ¹⁰ Pagtapos Jesus ta pagisturya ta paanggid, gambal kanen ki danen na mga gagumod parti ta iya na pagbaton ta mga itlaw na makasasala, “Sugiran ta kyo na iling man tan, may bakod na kalipay Dyos an daw iya na mga angil tenged ta isya na itlaw na kasala na gansel daw padilian din iya an na mga sala.”

Bata Na Gapamadyo Ta Amay Din

¹¹ Gaisturya Jesus i ta isya pa gid na paanggid naan ki danen na mga gagumod parti ta iya na pagbaton ta mga itlaw na makasasala. Ambal din, “Isya na amay may bata na darwa na mama. ¹² Bata ya na mangngod gambal ki kanen, 'Tay, atag no en ki yaken ake na panublien.' Tenged ta ambal ta bata din, paparti din iya an na mga pagkabetang naan ta darwa din na bata. ¹³ Paglambay ta pila na mga adlaw, pabligya ta mangngod iya na parti ta panublien daw giling naan ta madyo na lugar na dala din tanan na kwarta. Na naan en kanen an ta madyo na lugar, pagusto nang kanen ta gastos ta mga ula

pulos. ¹⁴ Na ubos din en gasta tanan din na kwarta, natabuan na may segeng na letem naan ta lugar na patiniran din daw ula gid en kanen an makaan. ¹⁵ Tenged kanen an ula en kwarta, gaprisintar kanen an na mubra naan ta isya na gistar dya. Pabaton kanen an daw papadala naan ta uma aged magsagod ta mga baboy. ¹⁶ Tenged ta iya na kaletem, gusto din gid inta na maan ta baog ta mga baboy. Piro, ula gid may naluoy ki kanen na mag-atag ta pagkaan. ¹⁷ Paglambay ta pila na mga adlaw, paisip din ta miad iya na kaintangan. Ambal din ta iya na kaugalingen, 'Mga gaubra ya naan ta amay ko, tama gid iran na pagkaan, piro yaken i a, mapatay a gid di ta letem! ¹⁸ Miad pa na muli a nang en naan ta amay ko daw mambal a, 'Tay, kasala a gid kuntra ta Dyos daw ki kaon. ¹⁹ Dili aren dapat na umawen pa na imo na bata. Tratuon a no nang en na isya ta mga gaubra naan ki kaon.' ” ²⁰ Tenged iling tan isip ta mangngod an, gapanaw kanen an na muli naan ta amay din.

“Na madyo nang pa kanen an naan ta iran na balay, nabantaw en kanen an ta iya na amay. Naluoy gid amay din an ki kanen. Dayon gadlagan amay din na sugaten kanen an daw paakes daw paarekan. ²¹ Gambal kanen ta iya na amay, 'Tay, kasala a gid kuntra ta Dyos daw ki kaon. Dili aren dapat na umawen pa na imo na bata.' ²² Piro, amay din ya gambal naan ta mga suguon, 'Giran nyo! Dleen nyo di pinakadayad an na bayo daw ipasuot ki kanen. Suksukan nyo ta singsing tudlo din an daw suutan ta sandal batiis din an. ²³ Kamangen nyo papatambek ya na baka na bata pa na patagana para ta kumbira daw iyawen. Magkumbira ki daw magsadya ²⁴ tak bui ake i na bata na salig ta na patay en. Paryo narwad kanen i, piro anduni nakita en!' Pagtapos din ambal, gaumpisa danen an na magsadya.

²⁵ “Ta pag-uli ta mangngod, ula dya magulang din tak gaubra naan ta uma. Na guli magulang ya daw dani en kanen an ta iran na balay, namatian din tukar daw sagbak

† **15:8** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo utso, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

ta mga itlaw naan ta sinayaw. ²⁶ Gumaw kanen an ta isya na suguon daw painsaan daw gaino mga itlaw an. ²⁷ Sabat ta suguon ya, ‘Mangngod no guli en. Gapaiyaw inyo na amay ta papatambek na baka na bata pa na patagana para ta kumbira tak kauli mangngod no na bui daw ula may malain na natabo ki kanen.’ ²⁸ Pagmati ta magulang, gagilek gid kanen an daw ula kanen gaselled naan ta iran na balay. Na nlaman ta amay din na ula kanen gaselled, gagwa amay din an daw paalam-alaman kanen an na melled. ²⁹ Gambal kanen an naan ta iya na amay, ‘Tay, demdemen no na lugay aren na gapangabellay paryo ta suguon no daw tanan na sugo no patuman ko gid. Piro, ula ka gid gaatag ki yaken maskin ta isya nang na tinday na kanding aged magsadya a na duma ta mga arey ko. ³⁰ Piro, nyan na bata no, maskin pasayangan din mga pagkabetang no naan ta bayaran na mga bai, pag-uli din, paiyawan no pa kanen an ta papatambek na baka na bata pa na patagana para ta kumbira!’ ³¹ Ambal ta amay din ki kanen, ‘Tong, kaon yan naan pirmi di na duma ki yaken daw tanan na pagkabetang ko imo man. ³² Dapat na magsadya ki daw magpasalamat tak bui mangngod no na salig ta patay en. Paryo kanen an narwad, piro nakita en!’ ”

16

Wais Na Manugdumala

¹ Isya adlaw, na gapanaw Jesus miling ta Jerusalem, gaisturya kanen i ta paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Isya na mama na manggaranen may manugdumala ta iya na pagkabetang. Isya na adlaw may gasugid ki kanen na kwarta din ya pagastos nang ta ula pulos ta iya na manugdumala. ² Pagmati din ta balita ya, papaumaw din iya na manugdumala daw ambalan, ‘Namatian ko na pagastos no ta ula pulos ake na kwarta. Iatag no ki yaken mga sumada ta panigusyo no alin ta pagkabetang na pasalig ko ki kaon tak dili

ka en pwidi na magdumala ta ake na mga pagkabetang!’

³ “Manugdumala an gambal ta iya na kaugalingen, ‘Ino buaten ko tak palinen aren ta amo ko? Dili ko masarangan ubra an ta trabador daw nagayya a man na magpalimos. ⁴ A, nlaman ko en daw ino buaten ko aged daw palinen aren, may mga arey a na magbaton ki yaken naan ta iran na mga balay.’ ⁵ Pagtapos din ta isip, paumaw din kada isya na may utang ta iya na amo. Una na itlaw na paumaw din painsaan din, ‘Pila utang no ya ta amo ko?’ ⁶ Sabat ta itlaw, ‘Isya gatos na tadyaw na lana ta olibo.’* Ambal din, ‘Yi listaan ta utang no. Giran no! Mungko ka di daw silian ta singkwinta nang en.’ ⁷ Isya pa na itlaw painsaan din, ‘Ta, kaon a. Pila utang no ya?’ Sabat ta itlaw, ‘Isya libo na sako na trigo.’† Ambal din, ‘Yi listaan ta utang no. Silian no ta wallo gatos nang.’ ⁸ Na namatian ta amo parti ta ubra ta sikad magdaya na manugdumala din, padayaw din tak manugdumala malam mangita ta paagi para ta kaugalingen din na kayaran.”

Ambal pa Jesus, “Iling man tan mga itlaw na ula gatuo ta Dyos. Mas malam danen an kaysa ta mga gatuo an ta Dyos ta pagtratar danen ta iran na mga duma para ta iran na kaugalingen na kayaran. ⁹ Piro, mabot timpo na ula en pulos manggad nyo an. Gani, sugiran ta kyo na dapat gamiten nyo manggad nyo an unti ta kalibutan i ta pagbuat ta miad naan ta mga itlaw aged may magbaton man ki kyo naan ta istaran na ula katapusan.

¹⁰ “Daw kino masaligan parti ta pila nang na mga betang, simpri masaligan man parti ta tama. Daw kino dili masaligan parti ta pila nang na mga betang, simpri dili man masaligan parti ta tama. ¹¹ Yon man, daw dili kaw masaligan parti ta manggad naan ta kalibutan i, dili kaw man saligan ta Dyos ta matuod na manggad naan ta langit. ¹² Daw dili kaw masaligan ta pag-ibit ta manggad na dili inyo,

* **16:6** Ta timpo Jesus, balor an ta isya gatos na tadyaw na lana ta olibo paryas man ta suol ta mga tallo taon na ubra ta isya na itlaw. † **16:7** Ta timpo Jesus, balor an ta isya libo na sako na trigo paryas man ta suol ta mga wallo taon na ubra ta isya na itlaw.

dili kaw man tagan ta Dyos ta manggad na patagana para ki kyo.

13 “Impusibli na isya na suguon, dengngan din na sirbian darwa na amo tak isya an palanggaen din daw tumanen na terek ta iya na tagipusuon, piro isya ya pakalainen din daw dili man tauron. Iling man tan, daw labien nyo pagpatama an ta inyo na manggad, impusibli na sirbian nyo Dyos an.”

Laygay Jesus Para Ta Mga Pariseo
(Mateo 11:12-13, 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Mga Pariseo na gamati ta tudlo Jesus parti ta manggad, gayami danen an ki kanen tak ubos nang kwarta naan ta iran na isip. 15 Gambal Jesus ki danen, “Pakitakita nyo nang ta mga itlaw na kyo yan matareng. Piro Dyos an, nlaman din daw ino gid naan ta inyo na mga tagipusuon. Tama na pabilang na impurtanti ta mga itlaw, piro naan ta Dyos ula pulos.

16 “Bag-o gaumpisa ta pagwali Juan ya na manugbautismo, palabi gid ta mga itlaw Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita. Piro, umpisa ta timpo ta pagwali ya Juan, miad na balita an parti ta pagdumala ta Dyos pasugid en daw tama na mga itlaw nakumbinsi gid na magpasakep ta pagdumala ta Dyos. 17 Piro, dili beet ambalen na pwidi pabay-an Mga Sinulat Moises tak mas pusibli na marwad kalangitan an daw kalibutan i kaysa na marwad maski isya na punto ta mga tudlo naan ta Mga Sinulat Moises. 18 Alimbawa, sugo an na parti ta pagsawaay dili pwidi pabay-an. Bisan kino na mama na magbelag ta iya na sawa daw mangasawa kanen isab ta duma na bai, kasala kanen an tak paryas man gyapon na kanen an gaintra ta bai. Bisan kino na mama na mangasawa ta bai na pabelagan ta una na sawa, kanen an kasala tak paryas man gyapon na gaintra kanen ta bai.”

Isturya Parti Ta Itlaw Na Manggaranen Daw Lazaro

19 Gaisturya pa Jesus i ta mga Pariseo na ubos nang kwarta naan ta iran na isip, “May mama na sikad manggaranen na iya na mga bayo maalen na buat alin ta dayad gid na tila na lino daw tila na kulor bayulit.† Adlaw-adlaw pagusto kanen an ta sabor na mga pagkaan. 20 May isya man na mama na imol na ngaran din Lazaro. Panno gid ta katel lawa din an. Pirmi kanen an naan ta ngaan ta balay ta mama na manggaranen 21 tak liag din na maan inta maskin ta pagkaan na nulog nang alin ta lamisa ta manggaranen ya. Papranian pa kanen an ta mga ayam daw padilaan mga katel din an. 22 Ta uryan, Lazaro napatay daw padala ta mga angil naan ta langit daw papungko kanen naan dapit ta kilid Abraham. Manggaranen ya napatay man daw palebbeng. 23 Naan ta Hades na lugar ta mga patay, manggaranen ya pasilutan ta segeng na kasakit. Nabantaw din Abraham daw nabantaw din man Lazaro na naan dapit ta kilid Abraham. 24 Tenged ta segeng na kasakit na nabatyagan din, gawmaw kanen ki Abraham, ‘Tay Abraham, maluoy ka ki yaken! Suguon no tuo Lazaro an na tugmaw din ta waig tudlo din an daw tuluhan din dila ko i aged mabugnawan tak dili aren kaagwanta ta segeng na dangga ta apoy di!’ 25 Ambal Abraham ki kanen, ‘Tong, demdemen no na bui ka pa sa, gapagusto ka nang, piro Lazaro i a, nakulian gid. Anduni, unti Lazaro i nalipay, piro imo a unsan, nabatyagan no segeng na kasakit. 26 Isya pa, may anen na sikad dalem na laang na nabetang naan ta ate na tengnga aged bisan kino naan ki kami na miag na miling dyan ki kyo dili makailing daw bisan kino na naan dyan ki kyo dili makalakted di.’ 27 Ambal ta manggaranen ya, ‘Tay Abraham, daw iling san, gapakiluoy a gid ki kaon na pailingen no Lazaro yan naan ta balay ta amay ko 28 tak may limma a pa na utod na mga mama. Kanen magpaandam ki danen aged dili danen mailingan yi na lugar na may segeng na kasakit.’ 29 Ambal Abraham, ‘Pwidi danen basaen mga paandam naan ta Mga Sinulat

† 16:19 Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggig ta tila na ramie daw tila na kuton. Ta timpo Jesus, mga itlaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan.

Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita. Dapat na patian danen.’³⁰ Sabat ta manggaranen ya, ‘Tay Abraham, dili danen nya patian. Piro, daw may miling ki danen alin ta lugar ta mga patay daw maglaygay ki danen, sigurado na magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala.’³¹ Ambal Abraham ki kanen, ‘Daw dili danen magpati ta mga paandam naan ta Mga Sinulat Moises daw ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, dili man gyapon danen ya magpati maskin may itaw na mabannaw na miling ki danen.’”

17

Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala (Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

¹ Isya na adlaw na gapanaw Jesus i miling ta Jerusalem, galaygay kanen i naan ta iya na mga tinudluan, “Impusibli na malikawan mga tintar an na makasala mga itaw. Piro, segeng na silot maageman ta itaw na kanen tenaan na duma na itaw makasala!² Mas miad pa daw tabiran iya na lieg ta galingan na bato daw ulog kanen an naan ta dagat kaysa kanen tenaan na makasala bisan isya nang ta kebes ko na mga tinudluan.³ Gani, mag-ambilig kaw daw ino pabuat nyo!”

Ambal din pa, “Daw isya ta mga duma no makasala kuntra ki kaon, ambalan no kanen an parti ta iya na sala. Daw magnelsel kanen an daw mangayo ta patawad, patawaren no.⁴ Daw makasala kanen an kuntra ki kaon ta pitto bisis seled ta isya na adlaw daw pitto man bisis kanen an miling ki kaon na mangayo ta patawad, patawaren no!”

Pagsalig Naan Ta Dyos

⁵ Gambal mga apustulis an naan ta Ginuo, “Tabangan kay no aged magbiskeg pa gid pagsalig nay an naan ta Dyos.”⁶ Ambal ta Ginuo, “Bisan inyo na pagsalig ta Dyos tise nang na paryas katise ta binni na mustasa,* sarang kaw mambal ta yi na kaoy na sikumuro, ‘Gabuton ka ta Dyos daw ilakted naan ta dagat,’ daw matuman man ambal nyo an.”

* **17:6** May pasaysay parti ta mustasa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 13:19. † **17:16** Pwidi nyo mabasa parti ta Samaria daw mga Samaritano naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Pagtuman Ta Katengdanan

⁷ Ambal pa ta Ginuo naan ta mga apustulis, “Alimbawa, may mama na suguon na garado daw gabantay ta mga karniro. Daw muli kanen alin ta uma, dili mambal iya na amo ki kanen, ‘Giran no, manaw ka di. Maan ki.’⁸ Simpri dili mambal iya na amo ta iling tan. Ambalan kanen an, ‘Magimes ka ta yapon ko. Sunod, magsili ka ta bayo daw magsirbi ka ki yaken mintras gakaan a. Pagtapos ko kaan, pwidi ka en maan.’⁹ Dili man pasalamat kanen an ta iya na amo tak patuman din nang sugo an ki kanen.¹⁰ Iling kaw man tan. Daw matuman nyo tanan na sugo ta Dyos ki kyo, dapat ambalen nyo, ‘Mga suguon ki nang. Gatuman ki nang ta ate na katengdanan.’”

Sampulo Na Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit

¹¹ Na giling Jesus i ta Jerusalem, naan kanen i gaagi ta dulunan ta mga prubinsya ta Samaria daw Galilea.¹² Pagselled din ta isya na banwa, may nasugat kanen na sampulo na mama na may segeng na masakit ta langgit. Na madyo pa danen an ki kanen, gateneng danen¹³ daw gangayo ta tabang na tudo iran na kagi, “Jesus! Mistro! Maluoy ka ki kami!”¹⁴ Pagkita din ki danen, paambalan din, “Miling kaw naan ta mga pari daw magpatan-aw ki danen daw ayad kaw en.”

Na giling nang pa danen an naan ta mga pari, ayad en danen an.¹⁵ Isya ki danen na nakita din na kanen an ayad en, gabalik ki Jesus daw gadayaw man ta Dyos na tudo iya na kagi.¹⁶ Galuod kanen naan ta atubangan Jesus daw gapasalamat. Kanen an isya na Samaritano.†¹⁷ Gambal Jesus i naan ta mga itaw dya, “Di’ ba sampulo mga napaayad ya? Indya taan syam ya?¹⁸ Man-o tak duma ya ula kabalik na magpasalamat ta Dyos? Yi nang na mama na istrangiro pa gabalik di.”¹⁹ Ambal Jesus ta mama ya na gabalik, “Mindeg ka daw manaw. Tenged ta pagsalig no ta Dyos nayad ka en.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pag-umpisa Ta Pagdumala Ta Dyos

(Mateo 24:23-28, 37-41)

²⁰ May mga Pariseo na gainsa ki Jesus daw kan-o mag-umpisa papaabot na pagdumala ta Dyos. Sabat Jesus, “Dili paagi ta pagpanilag na mlaman ta mga ittaw daw kan-o mag-umpisa pagdumala an ta Dyos. ²¹ Nyan na, ula may mambal, ‘Lagen nyo! Yi, anen di en pagdumala ta Dyos!’ daw ula man may mambal, ‘Yo, anen dya en pagdumala ta Dyos!’ tak papaabot nyo na pagdumala ta Dyos naan en ki kyo.”

²² Gambal Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Mabot timpo na gusto nyo gid inta na kabalik en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan aged magduma kaw ki kanen bisan isya nang na adlaw. Piro, dili pa matabo ta timpo na bui kaw pa. ²³ Ta yon man na timpo na mabot en kanen, may mambal ki kyo, ‘Yo, unso Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan!’ Duma an mambal, ‘Yi, anen di kanen i!’ Piro, dili kaw magpati daw dili man manaw na ngitaen kanen an ²⁴ tak ta adlaw na mabot kanen an, makita kanen an ta tanan na mga ittaw paryo ta kilat na makita gid na gapapawa ta bilog na kalangitan. ²⁵ Piro, bag-o kanen mabot, kinanglan anay na maagian din tama na malain na buaten ki kanen daw sikwayen kanen i ta mga ittaw ta yi na timpo. ²⁶ Ta timpo na mabot en kanen i, mga buat ta mga ittaw paryas man ta mga pabuat ya ta mga ittaw anay pa sa ta timpo Noe. ²⁷ Ta timpo Noe, ula ta iran na isip daw ino matabo ki danen daw gapadayon man gyapon danen ta iran na pang-adlaw-adlaw na buat. Gakaan danen ya, gainem daw gangasawa asta ta adlaw na gasakay en Noe naan ta arka. Pagsakay Noe, gabot anaw ya na galapaw ta bilog na kalibutan daw nalemmes tanan ya na ula kasakay

naan ta arka.† ²⁸ Ta timpo na malik en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mga buat ta mga ittaw paryas man ta pabuat ta mga ittaw ta timpo Lot. Ganginaan danen ya, gainem, ganigusyo, gatanem daw gapatindeg ta balay. ²⁹ Ta adlaw na gabakwit Lot ya alin ta banwa na Sodoma, tanan na mga ittaw na gaistar dya papauranan ta Dyos ta apoy daw ta galeleg na mga bato na asupri na alin ta kalangitan daw ubos danen patay. § ³⁰ Iling man tan ta adlaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Magulpian mga ittaw an tak ula danen an gapaabot ki kanen. ³¹ Ta yon man na adlaw na mabot kanen i, daw matabuan na may ittaw na naan ta atep ta iran na balay,* dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa naan ta balay daw magkamang ta iya na mga pagkabetang. Iling man tan, daw matabuan na may ittaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli. ³² Demdemen nyo natabo ya ta sawa Lot.† ³³ Daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula katapusan. ³⁴ Sugiran ta kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, ta kilem ta iya na pag-abot daw matabuan na darwa gadulog na gatunuga, isya an kamangen daw isya an a, mabilin. ³⁵ Daw matabuan na darwa na bai gatabangay ta paggaling, isya an kamangen daw isya an a, mabilin. ³⁶ Iling man tan, darwa na ittaw na galuyon naan ta uma, isya an kamangen daw isya an a, mabilin.” ‡

³⁷ Mga tinudluan Jesus gainsa ki kanen, “Ginuo, indi matabo paambal no an?” Gasabat kanen paagi ta ambalanen na beet ambalen mlaman gid daw indi. Ambal din,

‡ **17:27** Naan ta Genesis kapitulo sais asta ta kapitulo nuibi pwidi nyo mabasa isturya ya parti ki Noe daw anaw na galapaw ta bilog na kalibutan. § **17:29** Naan ta Genesis 19:12-29 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ki Lot daw pagsamad ta banwa ta Sodoma. * **17:31** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. † **17:32** Napatay sawa ya Lot tak ula gatuman ta sugo na alin ta Dyos na dili magblikid naan ta Sodoma. Naan ta Genesis 19:17 pwidi nyo mabasa sugo ta Dyos na dili magblikid daw naan ta Genesis 19:26 pwidi nyo mabasa parti ta natabo ta sawa Lot na gablikid kanen an. ‡ **17:36** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-sais.

“Daw indi may patay, mlaman gid ta tanan tak naan dya galayog-layog mga uwak.”

18

Paanggid Parti Ta Pagpangamuyo

¹ Gaisturya Jesus i ta paanggid parti ta pagpangamuyo naan ta iya na mga tinudluan aged itudlo ki danen na kinanglan na pirmi danen an mangamuyo daw dili man mataka. ² Ambal din, “Naan ta isya na banwa may uwis na ula adlek ta Dyos daw ula kanen gaisip ta kayaran ta duma na mga itaw. ³ Naan ta yo man na banwa may bai na balo na sigi balik-balik ki kanen na gambal, ‘Tagan a no ta ustisya ta ake na riklamo batok ta kuntra ko.’ ⁴ Ta una, ula paintindia ta uwis bai an, piro ta uryan gambal uwis i ta iya na kaugalingen, ‘Maskin ula a adlek ta Dyos daw ula a gaisip ta kayaran ta duma na mga itaw ⁵ dapat iatag ko ki kanen pangayo din na ustisya aged dili a matakaan ta iya na pagbalik-balik tak pirmi a din paisturbo.’”

⁶ Ambal pa ta Ginuo naan ta iya na mga tinudluan, “Isipen nyo daw ino beet ambalen ta pabuat ta dili matareng na uwis. ⁷ Daw uwis an na dili matareng gaatag ta ustisya, sigurado na mas pa Dyos an mag-atag ta ustisya naan ta iya na mga itaw na ta adlaw daw kilem gangayo ta iya na tabang! Basi mag-isip kaw na lugay bag-o kanen an magtabang ki danen. ⁸ Sugiran ta kyo na kanen an magtabang dayon ki danen! Piro, daw malik Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, basi makita din an pila nang na mga itaw na gaprusigir gid ta pagpangamuyo na may pagsalig naan ta Dyos.”

Paanggid Parti Ta Bugalen Daw Mapebesen

⁹ Gaisturya Jesus i ta paanggid naan ta mga itaw na gapati na danen an matareng piro duma na mga itaw dili matareng. ¹⁰ Yi paanggid na paisturya din: “Darwa na mama giling naan ta Timplo aged mangamuyo. Isya an Pariseo daw isya an a,

manugsukot ta buis.* ¹¹ Pariseo an, gatindeg kanen an daw gapangamuyo parti ta iya na kaugalingen, ‘O Dyos, gapasalamat a ki kaon na dili a paryo ta duma na mga itaw na manluko, madaya, gaintra ta bai daw dili a man paryo ta yon na manugsukot ta buis. ¹² Gapwasa a darwa bisis ta isya na duminggo daw gaalad a ta isya ta sampulo na parti ta tanan na kwarta na nabaton ko.’ ¹³ Piro, manugsukot an a, gatindeg kanen naan ta madyo daw gapangamuyo na ula gaangad naan ta langit tak gayya kanen an tenged ta iya na mga sala. Papukpok din iya na dag-anan tak ganel sel gid kanen an ta iya na mga sala. Ambal din, ‘O Dyos, maluoy ka ki yaken tak tama a gid sala!’

¹⁴ “Sugiran ta kyo na Pariseo an ula napatawad ta Dyos, piro manugsukot ya ta buis guli na pabilang na ula sala tak napatawad ta Dyos tenged daw kino magpadatas ta iya na kaugalingen, paebesen kanen an ta Dyos. Daw kino magpaebes ta iya na kaugalingen, padatasen kanen an ta Dyos.”

Pagbindisyon Jesus Ta Derse Na Mga Bata

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵ May mga itaw na gaprani ki Jesus na gadala ta iran na mga bata na derse para itungtong din iya an na lima naan ta mga bata daw bindisyunan danen an. Pagkita ta iya na mga tinudluan, pasaway danen mga gadala ya. ¹⁶ Piro, paumaw Jesus mga bata ya na marani ki kanen. Ambal din naan ta iya na mga tinudluan, “Bayan nyo nang mga bata an na magprani ki yaken. Dili nyo danen an pegengan tak mga paryo ki danen sakep ta pagdumala ta Dyos. ¹⁷ Sakep gid ta pagdumala ta Dyos mga itaw na paryo ki danen daw sugiran ta kyo na bisan kino na magpasakep ta pagdumala ta Dyos na dili kanen magparyo ta bata na gasalig na ula gadua-dua, impusibili na kanen an makalabet naan ta mga itaw na padumalaan ta Dyos.”

* **18:10** May pasaysay parti ta mga manugsukot ta buis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 5:30. Pwidi nyo mabasa parti ta Pariseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ Isya na itlaw na may datas na katengdanan gambal ki Jesus, “Mistro, nlanan ko na matareng ka. Ino dapat ko na buaten aged maangken kabui na ula katapusan?”

¹⁹ Sabat din, “Man-o tak paumaw a no na matareng? Ula duma na matareng daw dili, Dyos nang. ²⁰ Nlanan no mga sugo ta Dyos na, ‘Dili ka mag-intra ta bai, dili ka magpatay, dili ka manakaw, dili ka magtistigo ta dili matuod daw tauron no imo na amay daw inay.’”†

²¹ Sabat ta itlaw, “Tanan na sugo na pasambit no patuman ko alin na sise a pa.”

²² Pagmati Jesus ta sabat ta itlaw, ambal din, “May isya pa na ula no nabuat. Bligya no tanan no na pagkabetang daw bayad an iatag no ta mga imol tak sigurado na maangken no dayad na bales na patagana ta Dyos naan ta langit. Daw matuman no en ambal ko, malik ka daw muyog ki yaken aged isya ka man na tinudluan ko.”

²³ Pagmati ta itlaw ta ambal ya Jesus, nasebean kanen an tak kanen an sikad gid manggaranen. ²⁴ Pagkita Jesus na nasebean itlaw ya, ambal din, “Mga itlaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos. ²⁵ Mas dali pa ta bakod na ayep na kamilyo meddep naan ta lungag ta dagem kaysa itlaw na manggaranen magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.”

²⁶ Ambal ta mga itlaw na kamati ta ambal ya Jesus, “Ta, daw iling tan na bellay para ta mga manggaranen, impusibli na may maluwas alin ta silot ta Dyos!”

²⁷ Sabat Jesus, “Impusibli ta itlaw, piro dili impusibli ta Dyos.”

²⁸ Ambal Pedro “Ta, kami a? Padilian nay tanan nay na pagkabetang aged muyog ki kaon.”

²⁹ Ambal Jesus ki danen, “Matuod na padilian nyo tanan. Piro, gambal a ki kyo na may dayad na bales na alin ta Dyos para ta bisan kino na padilian din iya na balay, sawa, mga utod, mga ginikanan daw mga

bata tenged sakep kanen an ta pagdumala ta Dyos ³⁰ tak naan ta yi na timpo tagan kanen an ta Dyos ta subla pa kaysa ta mga padilian din ya daw naan ta timpo na mabot may kabui na ula katapusan.”

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Papadyo Jesus dusi an na apustulis alin ta duma na mga itlaw na gakuyog man aged isturyaen din na danen nang. Ambal din ki danen, “Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya matuman tanan na nasulat ta mga prupita anay pa sa parti ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ³² Kanen i intriga naan ta mga dili-Judio daw pagayyaan, insultuan, ileban, ³³ latiguon daw patayen. Piro, ta pangallo na adlaw, kanen mabannaw.” ³⁴ Ula naintindii ta mga apustulis ambal din ya. Ula gid danen nlami daw ino beet din ambalen tak nalikem ki danen.

Pagpaayad Jesus Ta Bulag Na Galalimos

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵ Na dani nang en danen i Jesus naan ta syudad na Jerico, may mama na bulag na gamungko naan ta kilid dalan na iran na maagian daw galalimos. ³⁶ Na namatian ta bulag sinaba ya ta tama na mga itlaw na galambay, gainsa kanen an ki danen daw ino pasinabaan an danen. ³⁷ Pasugiran danen kanen an na galambay Jesus na taga-Nazaret. ³⁸ Gasinggit kanen an, “Jesus! Apo Ari David!‡ Maluoy ka ki yaken!” ³⁹ Pasaway kanen ta mga itlaw na gauna ki danen Jesus na dili kanen an magsagbak. Piro, gasinggit pa gid kanen an ta tudo, “Apo Ari David! Maluoy ka ki yaken!” ⁴⁰ Pagmati Jesus, gateneng kanen i daw gasugo na dleen bulag an ki kanen. Pagprani ta bulag, ambal din, ⁴¹ “Sugiran a no daw ino liag no na buaten ko para ki kaon.” Ambal ta bulag, “Ginuo, liag ko na makakita!” ⁴² Ambal Jesus, “Makakita ka en! Nayad ka en tenged ta imo na pagsalig

† **18:20** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 ‡ **18:38** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal Apo Ari David, beet ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

ki yaken.”⁴³ Dayon kakita kanen an daw gakuyog ki Jesus daw gadayaw kanen ta Dyos. Tanan na mga itlaw na kakita ta pagpaayad Jesus ki kanen gadayaw man ta Dyos.

19

Jesus Daw Zaqueo

¹ Pagtapos Jesus ta pagpaayad ta bulag ya, gapadayon kanen ta iya na pagpanaw daw naagian din syudad na Jerico. ² Naan dya may mama na ngaran din Zaqueo. Kanen i pangulo ta mga manugsukot ta buis naan ta syudad ya daw manggaranen kanen i. ³ Liag din gid na makita daw makala daw kino Jesus an, piro dili din makita tenged tama na mga itlaw gatumpok naan ki Jesus daw putot Zaqueo i. ⁴ Tenged liag din gid na makita Jesus an, gadlagan kanen i na muna ta mga itlaw daw gakatay naan ta kaoy na sikumuro aged makita din Jesus tak naan dya mag-agi.

⁵ Na gabot Jesus ta kaoy na naan dya Zaqueo, gaangad kanen daw gambal, “Zaqueo, manaog ka dyan! Giran no tak anduni plano ko na naan a magdayon ta imo na balay.” ⁶ Pag-ambal Jesus, gadali-dali gid Zaqueo na manaog daw nalipay gid na batunon din Jesus i naan ta iya na balay.

⁷ Pagmati ta mga itlaw na Jesus i magdayon naan ta balay Zaqueo, gagumod danen ya tanan, “Aree! Man-o tak naan pa kanen an magdayon ta balay ta makasasala na itlaw?”

⁸ Na naan danen Jesus ta balay Zaqueo, gatindeg Zaqueo i daw mambal ki kanen, “Ginuo, iatag ko ta mga imol tenga ta ake na mga pagkabetang. Daw kino nasukot ko kan-o ta subla, bayaran ko kanen an ta appat pilo.” ⁹ Ambal Jesus ki Zaqueo, “Anduni kaon daw imo na pamilya naluwas en alin ta silot ta inyo na mga sala tak gatuo ka man paryas Amay Abraham. ¹⁰ Yi tuyo na giling di Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan aged ngitaen daw luwasen mga nakasala para dili danen maageman ula katapusan na silot ta Dyos tenged ta iran na mga sala.”

* **19:13** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trisi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta mga tallo bulan na ubra ta isya na itlaw.

Sampulo Na Suguon Na Paintrigaan Ta Kwarta (Mateo 25:14-30)

¹¹ May duma na mga itlaw naan ta balay Zaqueo na gamati ta ambal Jesus ki Zaqueo. Pagtapos Jesus ta pag-ambal ki Zaqueo, danen an paisturyaan din ta isya na paanggid tak nlaman danen na dani nang en Jesus ta Jerusalem na iya na puntaan. Naan ta isip danen na daw mabot kanen dya, mag-umpisa dayon papaabot danen na pagdumala ta Dyos. ¹² Yi isturya din na paanggid, “May mama na alin ta kala na pamilya na miling naan ta madyo na banwa aged naan dya tagan ta katengdanan na mag-ari para ta pag-uli din, ari en kanen an. ¹³ Piro bag-o kanen malin, paumaw din sampulo ta mga suguon din daw kada isya ki danen patagan din ta isya na sinsilyo na blawan.* Ambal din, ‘Gamiten nyo nyan ta nigusyong asta malik a di.’

¹⁴ “Piro, pagmati ta mga kasimanwa din na kanen mag-ari ki danen, dili miag danen na kanen mag-ari ki danen tak gademet danen an ki kanen. Pag-alin din ta iran na banwa na miling ta madyo na lugar, gapadala danen an ta pila na mga itlaw na miling man naan ta pailangan din aged itlaw ya na mag-atag ki kanen ta katengdanan ambalan danen na iling ti, ‘Dili kay miag na kanen an mag-ari ki kami.’ ¹⁵ Piro, maskin dili miag mga kasimanwa din, paimo man gyapon kanen an na ari.

“Pag-uli din na kanen an ari en, paumaw din mga suguon din an na paatagan ta kwarta aged mlaman din daw pila tubo ta iran na panigusyo. ¹⁶ Gabot una ya na suguon daw gambal, ‘Sir, sinsilyo na blawan na paatag no ki yaken may tubo na sampulo.’ ¹⁷ Gambal ari i ki kanen, ‘Nyan dayad! Miad ka gid man na suguon. Tenged masaligan ka parti ta sise na kantidad, tagan ta kaw ta katengdanan ta pagdumala ta sampulo na banwa.’ ¹⁸ Gabot pangarwa ya na suguon daw gambal, ‘Sir, sinsilyo na blawan na paatag no ki yaken may tubo na limma.’ ¹⁹ Gambal ari i ki

kanen, ‘Tagan ta kaw ta katengdanan ta pagdumala ta limma na banwa.’²⁰ Isya pa na suguon gabot daw gambal ta ari, ‘Yi sinsilyo na blawan na paatag no ki yaken. Paputos ko daw patago.’²¹ Nadlek a ki kaon tak pwirti ka gid na amo. Gakamang ka ta dili imo na tinago daw gapangani ta dili imo na sinabwag.’²² Gambal ari i ki kanen, ‘Malain ka gid na suguon! Gamiten ko ambal no an kuntra man ki kaon. Tenged nla-man no na pwirti a gid na amo daw gaka-mang a ta dili ake na tinago daw gapangani ta dili ake na sinabwag,’²³ man-o tak ula no papaeles kwarta ko an naan ta nigusyanti na gapautang na gapatubo ta kwarta? Di, ta pagbalik ko, dili nang puon makamang ko, may tubo pa inta!’²⁴ Gambal ari i naan ta duma na mga suguon na naan dya gatindeg, ‘Kamangen nyo naan ki kanen sinsilyo an daw iatag nyo ta ake na suguon na may sampulo na tubo.’²⁵ Sabat danen ta ari ya, ‘Sir, may sinsilyo en kanen na sampulo!’²⁶ Ambal ta ari, ‘Sugiran ta kyo, mga itlaw na masaligan parti ta mga paatag ki danen, tagan pa. Piro, mga itlaw na dili masaligan, maskin sise na naan ki danen kamangen pa.’²⁷ Anduni, mga itlaw an na dili miag na yaken mag-ari ki danen, dleen nyo di daw patayen naan ta tubangan ko!’ ”

²⁸ Pagtapos ta isturya Jesus ta paanggid, gapadayon kanen i ta pag-iling naan ta Jerusalem daw naan kanen i ta una ta mga gakuyog ki kanen.

Pagdayaw Ki Jesus Na Dani En Kanen Ta Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁹ Na Jesus i daw mga gakuyog ki kanen dani nang en naan ta mga baryo na Betfage daw Betania na naan ta bukid na paumaw Bukid Olibo, pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan³⁰ na ambal din, “Miling kaw ta baryo na naan ta unaan. Pagselled nyo dya, makita nyo isya na

asno na bata pa na ula pa gid nasakayi na gaigot dya. Badbaren nyo igot an daw dleen nyo di asno an.³¹ Daw may itlaw na mag-insa ki kyo, ‘Man-o tak pabadbad nyo nyan?’ sabaten nyo, ‘Kinanglan ta Ginuo asno i.’ ”³² Pagtapos ta ambal Jesus, gapanaw darwa na tinudluan na pasugo din daw natabo ki danen paryo ta paambal din.³³ Na pabadbad nang pa danen igot ta asno, mga tag-iya ta asno gainsa ki danen, “Man-o tak pabadbad nyo igot an ta asno?”³⁴ Sabat danen, “Kinanglan ta Ginuo asno i.”

³⁵ Padala danen asno an ki Jesus daw paapinan danen ta iran na mga bayo tudtod an ta asno daw papasakay Jesus i.[†] ³⁶ Na kanen i gapadayon munta ta Jerusalem na gasakay, galadlad mga itlaw an ta iran na mga bayo naan ta dalan na agian din aged ipakita iran na pagtaod ki kanen.[‡] ³⁷ Na kalambot kanen ta parti ta dalan na umpisa en paebes naan ta Bukid Olibo, tanan na tinudluan din na gakuyog gaumpisa en na magkalipay. Gadayaw danen ta Dyos na biskeg iran na kagi parti ta tanan na katingalaan na nakita danen.

³⁸ Ambal danen, “Dayawen ta gabot an na ari na papadala ta Ginuo Dyos!§

May katawwayan ki naan ta Dyos!
Dayawen ta Dyos an!”

³⁹ Tenged ta pagdayaw ta mga tinudluan Jesus, may mga Pariseo dya na gariklamo ki kanen, “Mistro! Sawayen no mga tinudluan no an.”⁴⁰ Sabat Jesus ki danen, “Sugiran ta kyo na daw dili danen magdayaw ki yaken, mga bato an unti magdayaw ki yaken.”

Bakod Kaluoy Jesus Ta Mga Itlaw Ta Jerusalem

⁴¹ Tenged Jesus dani en ta Jerusalem daw nabantaw din syudad an, tudo agal din tenged ta mga itlaw dya.⁴² Ambal din, “Inta nla-man nyo en daw ino paagi na maageman nyo matuod na katawwayan

† **19:35** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga itlaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. ‡ **19:36** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. § **19:38** Mga Salmo 118:26

naan ta Dyos. Piro, uryan en. Anduni palikem en ta Dyos ki kyo tak ula nyo pabaton itaw na padala din ki kyo. ⁴³ Kaluluoy kaw gid tak mabot timpo na sulungon kaw ta mga kuntra nyo. Libutan kaw danen daw bantayan ta miad na ula gid paagi na kabwi kaw. ⁴⁴ Kyo tanan na gistar dyan patayen. Inyo na syudad gubbaen danen na ula gid bisan isya nang na bato ta padir daw balay nyo mabilin na gasampaw pa naan ta duma na bato. Masamad gid inyo na syudad daw mapatay kaw tak ula nyo paintindia upurtunidad na paatag ta Dyos na luwasen kaw din.”

Jesus Naan Ta Timplo

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Na gabot Jesus i naan ta Jerusalem, gaselled kanen ta sular ta Timplo daw pagawa din mga itaw dya na gabligya ta mga pang-alad para ta Dyos. ⁴⁶ Pambalan din danen an, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos, kanen an gambal, ‘Ake na balay, balay pangamuyuan.’”^{*} Ambal pa Jesus, “Piro pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw!’”[†]

⁴⁷ Umpisa ta yon man na timpo, adlaw-adlaw gatudlo Jesus i naan ta Timplo. Mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga Judio na may datas na katengdanan gangita ta paagi na ipapatay kanen i. ⁴⁸ Piro, ula danen an kakita ta paagi na ipapatay kanen i tak pirmi naan ki kanen tama na mga itaw na nawili gid ta mati ta iya na tudlo.

20

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

¹ Na Jesus i naan ta Jerusalem, gatudlo kanen ta mga itaw naan ta Timplo daw gasugid ki danen ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Na gatudlo kanen, may mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw duma pa na mga gadumala ta mga Judio

na gaprani ki kanen ² daw gambal, “Sugiran kay no daw indi alin imo na uturidad ta mga pabuat no naan ta Timplo i. Kino gaatag ki kaon ta imo na uturidad?” ³⁻⁴ Sabat Jesus ki danen, “Minsa a anay ki kyo. Juan ya na manugbautismo, indi alin iya na uturidad ta pagbautismo din ta mga itaw? Ino ta inyo na isip, naan alin ta Dyos, naan alin ta itaw? Sabaten a nyo.”

⁵ Gaisturyaay danen an daw ino iran na isabat. Ambal danen, “Daw sabaten ta ‘naan alin ta Dyos,’ insaan ki din, ‘Man-o tak ula kaw gapati ki Juan?’” ⁶ Piro, daw sabaten ta ‘naan alin ta itaw,’ timbagen ki ta mga itaw na naan di asta na mapatay ki tak gapati gid danen an na Juan ya isya na prupita na alin ta Dyos.” ⁷ Tenged ula danen may isabat ki Jesus, ambal danen ki kanen, “Ula nay nlami daw indi alin iya na uturidad.” ⁸ Ambal din ki danen, “Dili ko man isugid ki kyo daw indi alin ake na uturidad ta mga pabuat ko naan ta Timplo i.”

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Pagtapos ta ambal Jesus ta mga manugdumala ya, gaisturya kanen i ta paanggid naan ta mga itaw dya. Ambal din, “May mama na gatanem ta ubas naan ta iya na uma daw papaagsa din. Giling kanen an naan ta madyo na lugar daw naan dya kanen an galugay. ¹⁰ Na timpo en ta pagpupo ta mga ubas, papailing din isya ta mga suguon din naan ta mga gaagsa ta ubasan aged kamangen parti din ya ta tubbas ta iya na ubasan. Pag-abot dya ta suguon, pabugbog danen kanen ya daw papauli na ula dala. ¹¹ Papailing man ta tag-iya isya pa na suguon, piro pabugbog danen suguon ya daw pagayyaan daw papauli man na ula dala. ¹² Papailing ta tag-iya isya pa gid na suguon na pangallo en daw yon man gyapon natabo. Pabugbog gid ta miad suguon ya daw payudyod na pagwa naan ta ubasan. ¹³ Ta uryan, tag-iya ta ubasan gambal ta iya na kaugalingen, ‘Ino buaten ko i? A, miad pa taan daw palangga ko i

^{*} **19:46** Isaias 56:7 † **19:46** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw’ tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta.

na bata na mama pailingen ko dya. Basi kanen i tratuon danen ta miad!’¹⁴ Piro, na nakita ta mga gaagsa bata ya ta tagiya, gaisturyaay danen an, ‘Yon manubli ta uma na i. Sigi, patayen ta kanen an aged ate nang en panublien din an.’¹⁵ Pagtapos danen ta iran na pag-isturyaay, pagabbling danen kanen an, payudyod pagwa naan ta ubasan daw papatay.”

Pagtapos Jesus ta isturya, ambal din ta mga ittaw dya, “Ta, ino buaten ta tagiya ya naan ta mga gaagsa ta iya na ubasan?¹⁶ Simpri ilingan din danen an daw patayen daw paagsa din iya na ubasan naan ta duma na mga ittaw.”

Pagmati ta mga ittaw dya ta paanggid na isturya Jesus, gambal danen an, “Padyo nang inta na matabo iling an tan!”¹⁷ Patan-aw din gid danen an daw gainsa ki danen, “Daw ta isip nyo na dapat na dili matabo iling an tan, ino beet ambalen ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti:

‘Bato an na ta isip ta mga manug-ubra ta balay dili magamit,

yon gid pamag-ang na bato.’ ”*

¹⁸ Ambal man Jesus, “Kada ittaw na karagpa naan ta pamag-ang ya na bato, danen an mawasak. Daw kino na maulugan ta pamag-ang ya na bato, kanen an malegsek.”

¹⁹ Mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, dakepen danen dayon inta Jesus i tak naintindian danen na danen paisturya din naan ta iya na paanggid.† Piro, ula danen dakepa tak adlek danen an na daw dakepen danen kanen i, basi mga ittaw dya magbuat ta malain kuntra ki danen.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis (Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

* **20:17** Mga Salmo 118:22 Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta mga manug-ubra ta balay, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. Pamag-ang na bato na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. † **20:19** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, mga pari daw mga manugtudlo pakumparar ta malain na mga gaagsa. Pakumparar man danen an ta mga mawasak daw malegsek ta pamag-ang na bato. ‡ **20:24** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-kwattro, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. § **20:27** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Saduseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

²⁰ Mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gabantay ta upurtunidad na ipadakep danen Jesus i. Pasugo danen pila na mga ittaw na manilag daw dakep-dakepen kanen i paagi ta mga insa aged maakusaran daw intriga naan ta Romanen na gubirnadador na gadumala ta iran na prubinsya. Mga gapanilag ya gapakuno-kuno nang na iran na pag-insa terek ta iran na nakem. ²¹ Gambal danen ki Jesus, “Mistro, nlaman nay na ambal no an daw mga patudlo ubos igo. Ula ka may papaburan. Gatudlo ka ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos. ²² Sugiran kay no tuo. Ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugutan ki na magbayad ta buis naan ta pangulo ta Roma?”

²³ Nlaman Jesus na malain iran na tuyo daw ambal din, ²⁴ “Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo ta buis.” ‡ Pagbaton din, ambal din, “Iya ti na sura daw ngaran naan ta yi na sinsilyo?” Sabat danen, “Iya ta pangulo ta Roma.” ²⁵ Ambal din, “Ta, daw ino iya ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta Dyos.” ²⁶ Tenged dayad sabat Jesus, ula natuman iran na liag na madakep kanen ta iya na ambal naan ta atubangan ta mga ittaw. Ula danen gasasaba tak gatingala gid danen an ta iya na sabat.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw (Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ May mga Saduseo§ na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa parti ta pagbannaw tak ula danen an gapati na mabannaw mga patayan. ²⁸ Ambal danen ki kanen, “Mistro, naan ta Mga Sinulat Moises may sunuron ki na daw mama na may sawa mapatay na ula kanen bata ta iya na sawa, dapat paus-os katengdanan din naan ta iya na

mangngod aged makabata para ki kanen.
²⁹ Alimbawa: may pitto na mag-utod na mama. Kamagulangan ya nangasawa daw napatay na ula kanen an bata. ³⁰ Pagsawa ta balo na bai paus-os naan ta pangarwa na utod. ³¹ Napatay man pangarwa na utod daw paus-os isab naan ta pangallo na utod. Yon man gyapon natabo ta duma na mga utod na tanan danen napatay na ula bata. ³² Ta uryan, bai ya napatay man. ³³ Ta, daw mabot timpo na mabannaw mga patay, kino ki danen na mag-utod matuod na sawa ta bai ya tak danen na pitto ubos kasawa ki kanen?”

³⁴ Sabat Jesus, “Ta yi na kabui gangasawa mga itlaw. ³⁵ Piro, naan ta liyo na kabui ula gangasawa mga itlaw na bilangen ta Dyos na labet ta mga bannawen din na mag-duma ki kanen naan ta langit. ³⁶ Naan dya ula en danen an kamatayen tak danen an paryo ta mga angil. Danen an mga bata ta Dyos na pabannaw din. ³⁷ May pamatuod naan ta sinulat Moises na mabannaw mga patay. Naan ta isturya parti ta tanem na galeleg, ambal ta Ginuo Dyos parti ta iya na kaugalingen na kanen an Dyos danen Abraham, Isaac daw Jacob.* ³⁸ Iling tan na ambal ta Dyos pamatuod na mga itlaw na napatay mabannaw tak dili kanen an Dyos ta mga patay. Dyos kanen an ta mga bui tak ta panan-aw din bui tanan an na mga itlaw na pabilang din na dapat na danen mag-angken ta kabui na ula katapusan.”

³⁹ Mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan dya gambal ki Jesus, “Mistro, dayad gid sabat no an.” ⁴⁰ Iling sa ambal danen tak ula may nangiseg na mag-insa pa ki kanen.

Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Gambal Jesus i naan ta mga gapamati ki kanen, “Man-o tak gambal mga manugtudlo na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari linai Ari David ⁴² na Ari David mismo gasulat naan ta Mga Salmo ta iling ti, ‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,

“Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo

⁴³ asta na mapirdi ko imo na mga kuntra na danen an paryo ta tungtungan ta imo na mga batiis.” ’ ’ †

⁴⁴ Ambal man Jesus, “Daw iling tan ambal Ari David parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na paumaw din na iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na Mag-ari dili nang basta na linai Ari David?”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Manugtudlo Ta Mga Sinulat Moises

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

⁴⁵ Gambal Jesus i naan ta iya na mga tinudluan daw duma na mga itlaw na naan dya na gapamati man, ⁴⁶ “Mag-ambig na dili kaw magparyo ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Daw mamasyar danen an, gasuot danen ta langkaw na bayo na maalen aged ipakita na datas iran na katengdanan. Daw naan danen an ta lugar na naan dya tama na mga itlaw, liag gid danen na mga itlaw mag-atag ta taod ki danen. Daw naan danen an ta mga balay tipunan, liag gid danen na naan danen ta pungkuan na para ta impurtanti na mga itlaw. Iling man tan daw mandegek danen an. ⁴⁷ Sikad man danen an manluko ta mga balo na bai daw paubos danen pangabuian an ta mga balo. Gapakuno-kuno na riliyuso danen an paagi ta lawig na pangamuyo naan ta tama na mga itlaw aged dili mlaman na mga pabuat an danen malain. Tenged iling tan mga buat danen, maageman danen segeng na silot ta Dyos.”

21

Alad Ta Bai Na Balo

(Marcos 12:41-44)

¹ Na gatudlo Jesus i naan ta Timplo, gatan-aw kanen ta palibot daw nakita din na paulog ta mga manggaranen iran na alad na kwarta naan ta mga ugsakan ta alad. ² Nakita din man na paulog ta balo na bai na pubri darwa na sinsilyo na derse na may pinakatise na balor.* ³ Pagkita din ta paatag ta bai, ambal din, “Daw lagen,

* **20:37** Naan ta Exodo 3:1-6 daw Mga Binuatan 7:30-32 pwidi nyo mabasa isturya parti ta tanem na galeleg.

† **20:43** Mga Salmo 110:1 * **21:2** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo dos, ta timpo Jesus disi-sais na buok gabalor ta suol ta isya uras na ubra ta isya na itlaw.

sise gid paulog an ta pubri na balo. Piro, sugiran ta kyo na mas bakod pa naatag din kaysa ta naatag ta duma na mga itlaw⁴ tak paalad an danen subla nang ta iran na mga manggad na dili en danen kinanglan. Piro, maskin ula gid ta ula balo an, paalad din tanan din na pangabuian.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot

(Mateo 24:1-28; Marcos 13:1-23)

⁵ Na gatudlo pa Jesus i naan ta Timplo, may mga itlaw na gaisturya ki kansen na sikad dayad Timplo an tak buat ta dayad gid na mga bato daw dayad na mga dikurasyon na paalad ta mga itlaw para ta Dyos.† Pagmati Jesus ta iran na pagdayaw, ambal din, ⁶ “May adlaw na mabot na tanan na nakita nyo di anduni magubba gid daw tanan na bato ta Timplo i mawasak na ula gid maskin isya nang na bato na gasampaw pa naan ta duma na bato.”

⁷ Gainsa danen an ki Jesus, “Mistro, kan-o matabo nyan na paambal no? Ino sinyalis na pamatuod na mabot en timpo na matuman ambal no?”

⁸ Sabat Jesus, “Mag-andam kaw gid aged dili kaw maluko tak tama na mga itlaw miling ki kyo na akuon danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, ‘Yaken i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!’ Ambalen man danen, ‘Abot en timpo i na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari mag-umpisa ta iya na pagdumala!’ Piro, dili kaw magpati ki danen. ⁹ Daw kabalita kaw ta mga gira daw gamo, dili kaw mataranta tak naan ta plano ta Dyos na matabo anay iling an tan. Piro, dili beet ambalen na mabot dayon katapusan ta yi na timpo.”‡

¹⁰ Ambal din pa, “Mga nasyon maggi-raay daw mga kaarian kuntra ta kaarian. ¹¹ Naan ta lain-lain na mga lugar may biskeg na mga linog, letem, mga pisti, makaadlek na mga matabo daw bakod na katingalaan naan ta kalangitan.

¹² “Piro, bag-o matabo iling an tan, may mga itlaw na magdakep ki kyo daw

pangabuton kaw gid. Intriga kaw danen naan ta mga pangulo ta mga balay tipunan aged usisaen. Prisuon kaw man danen. Dleen man naan ta atubangan ta mga ari daw ta mga gubirnadador aged usisaen. Iling tan buaten danen na malain ki kyo tenged sakep kaw ki yaken. ¹³ Daw usisaen kaw, yon uras na may upurtunidad kaw na magpamatuod parti ta inyo na pagpati ki yaken. ¹⁴ Gani, dapat ibetang nyo anduni naan ta inyo na isip na dili magpalibeg daw ino isabat nyo ¹⁵ tak ta uras na usisaen kaw, yaken magtabang ki kyo daw ino igo na ambalen nyo aged inyo na mga kuntra dili en kasabat pa ki kyo. ¹⁶ Duma ki kyo trayduran ta inyo na mga ginikanan, mga utod, mga parinti daw mga arey. Duma man ki kyo ipapatay danen. ¹⁷ Demetan kaw ta tanan tenged sakep kaw ki yaken. ¹⁸ Piro, dili kaw madlek tak Dyos mismo mag-amblig ki kyo na maskin isya na naet ta inyo na buok dili marwad. ¹⁹ Daw magpadayon kaw ta pagpati ki yaken maskin maagian nyo na papangabot kaw ta mga gakuntra ki kyo, inyo na kabui maluwas.

²⁰ “Daw makita nyo na palibutan Jerusalem i ta tama na sundalo na gasulong, mlaman nyo na dili gid en maglugay masamad bilog na i na syudad. ²¹ Ta timpo na palibutan Jerusalem ta mga kuntra, mga itlaw an na gaistar naan ta prubinsya Judea, dapat na magbakwit naan ta mga bukid daw mga itlaw an na gaistar naan ta selled ta Jerusalem dapat na malin. Mga itlaw an na gaistar naan ta gwa ta Jerusalem dapat na dili en melled. ²² Daw masamad Jerusalem i, mlaman nyo na abot en timpo na matuman tanan na paandam na naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ta pagsilot ta Dyos ta mga linai Israel. ²³ Ta yon man na timpo, kaluluoy gid mga bai na gabagnes daw gapasuso tak mabellayan danen ta pagbakwit. Mga itlaw ta yi na nasyon, maageman danen sikad kuli na pangabui daw segeng na silot ta Dyos tenged ta iya na kagilek ki danen. ²⁴ Mga itlaw mapatay paagi ta gira,

† 21:5 Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga pinakadayad na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos.

‡ 21:9 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

daw duma ya mabiag daw dleen naan ta duma na mga nasyon. Mga itlaw na sakep ta Jerusalem pirdien daw lupigen ta mga dili-Judio asta ta katapusan ta timpo na tugutan ta Dyos na mga dili-Judio magdumala ta Jerusalem i.”

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

²⁵ Ambal pa gid Jesus parti ta mga adlaw na mabot, “May makita na mga sinyalis naan ta adlaw, bulan daw mga bituon. Mga itlaw naan ta kalibutan i mataranta daw maguluan daw ino beet ambalen ta sikad na pag-ugpaas ta mga baled ta dagat. ²⁶ Kamangan danen an ta ginawa tenged ta iran na kaadlek. Makulbaan gid danen parti ta mga matabo pa na malain naan ta bilog na kalibutan tak tanan na naan ta kalangitan manlatak na paryo ta payegyeg. ²⁷ Dayon, makita danen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Mabot kanen na naan kanen ta panganod§ na bakod gid iya na gaem daw sikad silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen. ²⁸ Daw mag-umpisa en malain na mga matabo naan ta kalangitan, biskegen nyo inyo an na nakem daw magkalipay kaw tak beet ambalen na malibri kaw en alin ta kalainan ta yi na timpo.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

²⁹ Gaisturya pa Jesus i ta paanggid na iling ti: “Lagen nyo kaoy na igos daw tanan man na kaoy. ³⁰ Daw makita nyo na gasalingsing en, mlaman nyo na mabot en tagtanem. ³¹ Yon man, daw makita nyo na gaumpisa en matabo mga pasugid ko ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo na abot en timpo ta pagdumala ta Dyos. ³² Sugiran ta kyo na tanan ya na mga pasugid ko ki kyo matabo na ula pa napatay tanan na mga itlaw ta yi na timpo. ³³ Maski marwad pa kalangitan an daw kalibutan, ake i na

mga ambal magpadayon asta ta ula katapusan.”

Pagbantay Ta Timpo Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

³⁴ Gambal pa Jesus i, “Mag-amblig kaw na dili kaw mawili ta mga kasadyaan, paginem-inem daw paglabi nang ta inyo na pagpangabui tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gulpi mabot ta timpo na ula nyo paabuta. ³⁵ Daw iling tan buaten nyo, paryo kaw ta ayep na gulpi nang nasied tenged maagian ta tanan na mga itlaw naan ta kalibutan mga matabo ta iya na pag-abot. ³⁶ Gani, kinanglan na pirmi kaw magbantay ta iya na pag-abot. Mangamuyo kaw na tabangan ta Dyos na daw maagian nyo mga kabellay na mabot, ula may maino ki kyo. Mangamuyo kaw man na daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, mubang kaw ki kanen na may kalipay daw ula man adlek.”

³⁷ Adlaw-adlaw gatudlo Jesus i naan ta Timplo. Daw kilem, gagwa kanen i ta Jerusalem na miling naan ta Bukid Olibo daw naan dya gapalambay ta kilem. ³⁸ Daw sellem pa gid, gatipon naan ta Timplo tama na mga itlaw aged mamati ki kanen.

22

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Na dali nang en adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok na paumaw man na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto,* ² mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gangita ta paagi na Jesus i ipapatay danen na ula may nalam tak nadlek danen an na basi maggamo mga itlaw.

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari

(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

§ 21:27 May anen na mga ambal naan ta birsikulo binti-syiti na naan alin Daniel 7:13-14. * 22:1 Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok daw Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

³ Ta yon man na timpo na Jesus paplanuan na ipapatay, Satanas an gaumpisa na pagaeman din Judas na paumaw man na Iscariote.† Judas i isya ta dusi na apustulis. ⁴ Na Judas i pagaeman en Satanas, giling kanen i naan ta mga manugdumala na mga pari daw ta mga gadumala ta mga gwardya ta Timplo. Gasugranen kanen ki danen daw ino paagi na matrayduran din daw intriga Jesus an naan ki danen. ⁵ Nadayaran gid danen an ta iran na pagsugranen daw gatanyag ki kanen ta kwarta. ⁶ Pabaton din iran an na tanyag daw umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw intriga Jesus an naan ki danen na dili mlaman ta tama na mga itlaw.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto

(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

⁷ Gabot adlaw na mag-umpisa en Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. Yon man adlaw ta pag-iyaw ta mga karniro na bata pa na patagana para ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. ⁸ Na uras en ta pagpripalar ta yapon, Pedro ya daw Juan pasugo Jesus, “Muna kaw en naan ta syudad‡ daw ipripalar nyo ate na yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.” ⁹ Gainsa danen ki Jesus, “Indi liag no na magpripalar kay?” ¹⁰ Sabat din ki danen, “Pag-abot nyo naan ta syudad, may masugat kaw na mama na gapas-an ta bandi na may waig. Sunuron nyo kanen ya daw indi kanen melled na balay. ¹¹ Ambalen nyo naan ta tag-iyaw, ‘May inas Mistro ya ki kaon. Yi inas din, “Indi selled na dayunan para ta bisita na naan a dya maan kani duma ta mga tinudluan ko ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?”’ ¹² Tapos ta ambal nyo, ipakita ta tag-iyaw ki kyo wayang na selled naan ta apaw na tanan na mga kinanglan anen dya en. Naan kaw dya magpripalar

ta ate na yapon.” ¹³ Pagtapos ta ambal Jesus, giling darwa na tinudluan naan ta syudad. Nakita danen selled ya na pasambit Jesus tak tanan na paambal din ki danen natuman. Na naan en danen ta selled ya, gapripalar danen ta yapon ta pagsilibrar ta pista.

Katapusan Na Yapon Jesus

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

¹⁴ Na uras en ta yapon, gakaan Jesus i duma ta mga apustulis. ¹⁵ Ambal din ki danen, “Bakod gid andem ko na maduma ko kyo yan ta pagkaan ta yi na yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto bag-o ko maagian kasakit an ta kamatayen. ¹⁶ Sugiran ta kyo na pagtapos ta ate na pagyapon anduni, dili aren maan ta yapon ta Pista Ta Paglibri asta ta timpo na magdumala en Dyos an ta tanan na mga itlaw daw matuman daw ino beet ambalen ta yapon na i.”

¹⁷ Gakamang Jesus i ta ineman na may ugsak na bino daw gapasalamat ta Dyos. Ambal din ta mga apustulis, “Batunon nyo ni daw minem kaw ti daw atag nyo man naan ta inyo na duma. ¹⁸ Sugiran ta kyo na pagtapos ta ate na pagyapon anduni, dili aren minem ta bino asta mabot adlaw na mag-umpisa pagdumala ta Dyos.”

¹⁹ Gakamang kanen i ta tinapay\$ daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din daw paatag ki danen na ambal din, “Yi ni ake na lawa na alad ko para ki kyo. Padayunon nyo pagbuat ta iling ti ta pagdemdem ki yaken.”

²⁰ Iling man tan, pagtapos ta yapon, gaatag kanen i isab ki danen ta ineman na may ugsak na bino. Ambal din, “Yi na inemen bag-o na kasugtanan alin ta Dyos na palig-enen paagi ta kamatayen ko bilang alad para ki kyo na lengngessa ko matulo. ²¹ Itlaw na magtraydor ki yaken gakaan man duma ki yaken. ²² Matuman gid en plano an ta Dyos na mapatay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro, itlaw an na magtraydor ki

† 22:3 May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 6:16. ‡ 22:8 Na gambal Jesus “Muna kaw en naan ta syudad.” beet din ambalen na muna danen naan ta Jerusalem. § 22:19 Tinapay na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

kanen may maageman na segeng na silot.”
²³ Pagtapos ta ambal Jesus, gaumpisa mga apustulis an na mag-insaay daw kino taan ki danen magtraydor an.

Pagdiskasay Ta Mga Apustulis

²⁴ Mga apustulis Jesus gaumpisa na magdiskasay daw kino ki danen kalaen na may pinakadatas na katengdanan.
²⁵ Pagmati Jesus, ambal din, “Mga ari daw mga manugdumala ta mga dili-Judio gaabuso ta iran na pagdumala daw gusto man na kalaen na manugtabang ta iran na mga kasimanwa. ²⁶ Piro kyo yan, dapat dili kaw iling tan. Daw kino ki kyo may pinakadatas na katengdanan dapat na magpaebes na bilangen din iya na kaugalingen na paryo kamangnguran nang ta tanan. Daw kino ki kyo na gapanguna dapat na bilangen din iya na kaugalingen na paryo suguon nang. ²⁷ Indi ta darwa na i may mas datas na katengdanan? Ittaw na gakaan, ittaw na gasirbi ki kanen? Di' ba ittaw na gakaan? Piro, ta ate na pagdumaay, yaken na Ginuo nyo isya na gasirbi ki kyo.

²⁸ “Kyo gaunong ki yaken na naageman ko mga kabellay. ²⁹ Paryas ta pabuat ta Amay ko na paatagan a din ta katengdanan na magdumala, anduni yaken gaatag ki kyo ta katengdanan na magdumala ³⁰ aged maan kaw daw minem duma ki yaken naan ta ake na lamisa ta pag-umpisa ta ake na pagdumala. Mungko kaw man naan ta truno ta mga ari tak magdumala kaw ta mga ittaw na linai ta dusi na bata Israel.”

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Ambal Jesus ki Simon Pedro, “A, Simon! Satanas an galisinsya na tugutan kanen na kyo tanan tagan ta pagtilaw tak liag din na marwad pagsalig nyo ki yaken. ³² Gapangamuyo a para ki kaon aged dili marwad pagsalig no. Daw magbalik nakem no an ki yaken, tabangan no imo an na mga duma aged magbiskeg iran na pagsalig.” ³³ Ambal Simon ki Jesus,

“Ginuo, mag-unong a gid ki kaon maskin prisuon a duma ki kaon daw patayen a pa.”

³⁴ Ambal Jesus ki kanen, “Pedro, sugiran ta kaw na bag-o magtagaok manok kani, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.”

Pag-anda Parti Ta Matabo Ki Jesus

³⁵ Pagtapos ta ambal Jesus ki Simon Pedro, gainsa kanen i ta tanan na apustulis, “Na pasugo ta kyo kan-o na miling naan ta mga ittaw na ula ta kyo papadalaa ta puyo, binagteng daw sandal na pangsili, di' ba ula kaw nakulangi ta maskin ino?” Sabat danen, “Ee, ula kay gid nakulangi!”

³⁶ Ambal pa Jesus, “Iling tan pugya, piro anduni daw may puyo kaw daw binagteng man, dleen nyo. Daw ula kaw ispada, kinanglan magbligya kaw ta bayo nyo aged malit ta ispada ³⁷ tak sugiran ta kyo na may ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kinanglan matuman paagi ta mga matabo ki yaken. Yi nasulat:

‘Kanen pabilang man na kriminal.’”*

Ambal man Jesus, “Tanan na nasulat parti ki yaken matuman en.” ³⁸ Ambal danen, “Ginuo, may anen di darwa na ispada.” Sabat din, “Igo nyan en.”

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Bukid Olibo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Na tapos en yapon Jesus daw mga apustulis, gagwa kanen i ta Jerusalem daw miling naan ta Bukid Olibo tak iling tan pirmi pabuat din umpisa ta iya na pag-abot naan ta Jerusalem.† Gakuyog ki kanen mga tinudluan din. ⁴⁰ Pag-abot danen naan ta iran na pailingan, ambal Jesus ta iya na mga tinudluan, “Mangamuyo kaw aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo.”

⁴¹ Gapaadyo Jesus i ki danen ta distansya na paryo ta tumanan ta bato na patimbag. Na naan kanen dya, galuod kanen daw gapangamuyo. ⁴² Ambal din, “Amay, daw pagbeet no, ipamadyo no ki yaken segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili ake na liag matuman, imo na liag.”

⁴³ Isya na angil alin ta langit gapakita ki Jesus daw pabiskeg din nakem an Jesus.

* **22:37** Isaias 53:12 † **22:39** Naan ta Lucas 21:37 pwidi nyo mabasa parti ta pabuat pirmi Jesus na miling naan ta Bukid Olibo.

⁴⁴ Gapangamuyo pa gid Jesus i ta miad tak gangasebe gid daw gatulo naan ta basak darko din na ulas na may lengngessa.†

⁴⁵ Pagtapos din ta pagpangamuyo, gabalik kanen i naan ta iya na mga tinudluan daw naabutan din danen an na gatunuga tak naluya an danen ta subla na kasebe. ⁴⁶ Ambal din ki danen, “Man-o tak gatunuga kaw? Mangon kaw daw mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo.”

Pagdakep Ki Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

⁴⁷ Na gambal pa Jesus i naan ta mga apustulis na duma ki kanen, nali nang gabot tama na mga itaw. Gapanguna ki danen Judas na isya ta dusa na apustulis. Gaprani kanen an ki Jesus aged mag-atag ta taod paagi ta arek. ⁴⁸ Ambal Jesus ki kanen, “Judas, man-o tak arek an na tanda ta pagpalangga pagamit no para trayduran Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan?”

⁴⁹ Na naintindian ta mga duma Jesus daw ino matabo ki kanen, gansa danen ki kanen, “Ginuo, gusto no na tigbasen nay danen an?” ⁵⁰ Na ula pa kasabat Jesus i, patigbas ta isya ta mga tinudluan din suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid tuo na talinga. ⁵¹ Gasaway Jesus i, “Untatan nyo nyan en! Usto en!” Pag-ambal din, patandeg din puon ta talinga daw nayad.

⁵² Duma man ta mga giling dya aged magdakep ki Jesus mga manugdumala na mga pari, mga gadumala ta mga gwardya ta Timplo daw mga gadumala ta mga Judio. Ambal Jesus ki danen, “Man-o, tulisan a na kinanglan gid na magdala kaw pa ta mga ispada daw mga baston? ⁵³ Adlaw-adlaw duma a ki kyo naan ta Timplo, piro ula a nyo dya dakepa. Inyo en na timpo anduni aged maimo plano nyo tak uras en na patugutan manugdumala an ta kalainan na kanen magbeet.”

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesus i padakep ta mga manugdumala daw padala naan ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari. Gasunod Pedro i ki danen, piro madyo iya na antad. ⁵⁵ Pag-abot danen, gamaket danen an ta apoy naan ta tengnga ta sular daw gapungko danen naan ta palibot na gapadangga. Gapungko man dya Pedro na duma ki danen. ⁵⁶ Na gamungko kanen dya daw napawaan ta apoy, nadiparaan kanen i ta isya na suguon na bai. Patanaw kanen i ta miad ta bai daw gambal bai an naan ta mga itaw dya, “Nyan isya man na duma ta itaw na padala di.” ⁵⁷ Piro, ula gaako Pedro i. Ambal din, “Kay, dili ko kanen an kala.”

⁵⁸ Ula nang lugay may isya man na kakala ki Pedro daw ambal din, “Kaon yan isya man ta mga tinudluan din.” Piro, ambal Pedro, “Dey, dili a!”

⁵⁹ Paglambay ta mga isya uras, may isya pa gid na itaw na gambal, “Kanen gid an duma ta itaw na padala di tak kanen taga-Galilea man.” ⁶⁰ Piro, sabat Pedro, “Dey, ula a gid nalam daw ino paambal no an!” Ta yon gid na uras na gambal pa Pedro, gatagaok manok. ⁶¹ Ginuo i gatubang daw gatan-aw gid ta miad ki Pedro. Nademdem dayon Pedro ambal ya ta Ginuo ki kanen, “Bag-o magtagaok manok kani, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.” ⁶² Pagdemdem Pedro, gagwa kanen i daw magal ta tudo ta pagnesel.

Pagpagayya Daw Pagbugbog Ki Jesus *(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)*

⁶³ Naan ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, papagayyaan Jesus i daw pagbugbog ta mga gagwardya ki kanen. ⁶⁴ Paperengan danen mata din an daw insaan, “Lagpaten no tuo! Kino gatampaling ki kaon?” ⁶⁵ Tama pa na ambal danen na insulto ki Jesus.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

† **22:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-tris daw kwarintay-kwattro.

⁶⁶ Pagsennang ta adlaw, gasapol mga mimbrow an ta kadatasan na kungsiyo na Sanedrin. Danen an mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Jesus i padala dya aged mubang ki danen. ⁶⁷ Gambal danen ki kanen, “Sugiran kay no daw kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” Sabat din, “Daw ambalen ko na yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dili kaw man gyapon magpati. ⁶⁸ Maskin ino insa ko ki kyo, dili kaw man magsabat. ⁶⁹ Piro, umpisa anduni, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mungko en naan tengged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo.”[§] ⁷⁰ Insa danen, “Beet no ambalen na kaon Bata Ta Dyos?” Sabat Jesus, “Kyo en gambal san na yaken.” ⁷¹ Ambal danen, “Dili ta en kinanglan duma pa na mga itlaw na magtistigo kuntra ki kanen. Namatian ta en iya an na mga sabat. Paukuman din iya na kaugalingen paagi ta iya na ambal.”*

23

Jesus Naan Ta Tubangan Gubirnadador Pilato

(*Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38*)

¹ Pagtapos ta sapol ta Sanedrin na kadatasan na kungsiyo ta mga Judio, tanan na mimbrow ta Sanedrin gapanaw daw padala Jesus i naan ki Gubirnadador Pilato. ² Na naan en danen ta tubangan Pilato, paakusar danen Jesus i na ambal danen, “Nasapuan nay itlaw na i na gasegyet ta mga kasimanwa nay na dili danen an magpasakep ta gubirno ta Roma daw dili man danen an magbayad ta iran na buis naan ta pangulo ta Roma. Papaty din man mga itlaw an na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”

³ Pilato i gainsa ki Jesus, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en gambal san.”

⁴ Pilato i gambal naan ta mga manugdumala na mga pari daw ta duma na mga

ittaw na naan dya, “Ula a may nakita na sala ki kanen.” ⁵ Piro, gapadayon pa gid danen an ta iran na pag-akusar, “Nyan gid gadala ta gamo naan ta bilog na Judea paagi ta iya na pagtudlo! Gaumpisa kanen an naan ta Galilea daw anduni padala din di ta Jerusalem i.”

⁶ Pagmati Pilato ta iran na akusar, gainsa kanen i ki danen, “Taga-Galilea itlaw na i?” ⁷ Na nlanan din na Jesus i naan alin ta Galilea na padumalaan Herodes, pasugo din iya na mga itlaw na dleen Jesus i ki Herodes tak ta yon man na timpo Herodes naan ta Jerusalem.

Jesus Naan Tubangan Herodes

⁸ Nalipay gid Herodes i na nakita din Jesus an tak kabalita kanen an parti ki Jesus daw lugay en na liag din makita aged kakita kanen ta katingalaan na buaten Jesus. ⁹ Tama insa din ki Jesus. Piro, ula gid Jesus i gasabat. ¹⁰ Naan man dya mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gatindeg daw gasinggit gid danen an ta iran na pag-akusar ki Jesus. ¹¹ Herodes daw iya na mga sundalo, painsultuan danen Jesus an daw patatawaan. Pabayuan danen kanen an ta maalen na bayo na paryo ta bayo ta ari daw pabalik danen ki Pilato.* ¹² Herodes daw Pilato dati gakuntraay. Ta yon man na adlaw na Jesus an pabalik Herodes naan ki Pilato, gaumpisa en danen an ta pagmiaray.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen

(*Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16*)

¹³ Na pabalik Jesus i naan ki Pilato, patipon Pilato mga manugdumala na mga pari, duma na mga gadumala ta mga Judio daw tama man na mga itlaw. ¹⁴ Ambal din ki danen, “Padala nyo itlaw na i ki yaken daw gambal kaw na kanen an gasegyet ta mga itlaw na dili danen an magpasakep ta gubirno ta Roma. Nausisa ko en kanen an naan ta atubangan nyo, piro ula a may

[§] **22:69** Naan alin ta Mga Salmo 110:1 ambal an na mungko naan tengged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo daw beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad. * **22:71** Para ta mga manugdumala na gausisa ki Jesus, kasala kanen an tak paako din na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad. * **23:11** Tengged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pabayuan kanen an ta maalen na bayo para daw lagen kanen an paryo ari.

nakita na maski isya na sala na paakusar nyo ki kanen. ¹⁵ Herodes ya ula man may nakita na sala naan ki Jesus tak pabalik din Jesus ki yaken. Ula gid may nabuat na sala Jesus an na dapat sintinsyaan ta kamatayen. ¹⁶ Gani, magsugo a na latiguon kanen an daw pagtapos ta latigo, palibrien ko.”

¹⁷ Iling tan ambal Pilato tak daw timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kinanglan magpalibri kanen an ta isya na priso tenged iling tan iya na kaugalian.†

¹⁸ Tanan na mga itlaw na gatipon dya gasinggit ki Pilato, “Sintinsyaan ta kamatayen itlaw na yan! Barabas liag nay na librien no!” ¹⁹ Barabas ya napriso tak labet kanen ya ta paggamo naan ta Jerusalem kuntra ta gubirno ta Roma daw kapatay kanen ta itlaw.

²⁰ Tenged liag gid Pilato na librien Jesus i, gambal kanen isab ta mga itlaw na dapat librien Jesus i. ²¹ Piro, gasinggit pa gid mga itlaw an, “Ilansang, ilansang kanen an naan ta krus!”‡

²² Ta pangallo bisis gambal Pilato i ki danen, “Man-o, ino gid nabuat din an na sala? Ula a may nakita na sala na dapat na sintinsyaan kanen i ta kamatayen. Magsugo a na latiguon kanen an daw pagtapos ta latigo, palibrien ko kanen an!” ²³ Piro, gasinggit pa gid danen an na bakod iran na kagi na papilit Pilato an na magsugo kanen na ilansang Jesus i naan ta krus. Ta uryan, paayunan nang en Pilato liag ya ta mga itlaw. ²⁴ Gadisasyon kanen an na tumanen nang en iran ya na liag. ²⁵ Palibri din mama ya na gagamo kuntra ta gubirno ta Roma daw kapatay ta itlaw. Piro, Jesus ya paintriga din naan ta mga sundalo na maglansang ki kanen naan ta krus aged matuman liag ya ta mga itlaw na mapatay kanen an.

*Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan*

19:17-27)

²⁶ Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta Jerusalem, nasugat danen mama na taga-Cirene na ngaran din Simon na naan galin ta uma daw gapaselled en naan ta syudad. Pagabling danen Simon an daw papas-an ki kanen krus an na lansangan ki Jesus daw papasunod danen kanen an ki Jesus.

²⁷ Sikad gid tama na mga itlaw na gasunod ki Jesus. Duma ki danen mga bai na gapukpok ta iran na dag-anan daw gaaya ta iran na kasebe parti ki kanen.

²⁸ Galiso Jesus i naan ta mga bai daw gambal, “Kyo na mga bai na taga-Jerusalem, dili kaw magal tenged ki yaken. Magal kaw tenged ta inyo na kaugalingen daw inyo na mga kabataan ²⁹ tak mabot timpo na may segeng na kalised. Ta yon man na timpo mambal mga itlaw, ‘Mas dayad pa kaimtangan ya ta mga bai na baog, ula kaagi minata daw ula may pasuso.’ ³⁰ Ta yon man na timpo,

‘mga itlaw mambal man naan ta mga bukid,

“Tumpagan kay nyo!”

Ambal man danen naan ta mga bungyod,

“Tampekan kay nyo.” ’ ’ §

³¹ Ambal man Jesus, “Sigurado gid na iling tan matabo tak daw yaken i na ula sala naagian ko segeng na kabellay, simpri mas segeng pa gid na kabellay maagian ta mga itlaw na nakasala daw ula man ganelisel.”

³² May darwa na kriminal na padala man ta mga sundalo duma ki Jesus naan ta gwa ta Jerusalem aged silutan danen an ta kamatayen. ³³ Na gabot danen tanan naan ta lugar na paumaw na Bungyod Balbagol,* palansang ta mga sundalo Jesus i daw darwa ya na kriminal naan ta mga krus. Patindeg danen krus Jesus daw mga krus ta darwa na kriminal na isya an naan dapit ta tuo Jesus daw isya an a, naan dapit ta iya na wala. ³⁴ Jesus i gambal,

† **23:17** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo disi-syiti. ‡ **23:21** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga itlaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi. § **23:30** Oseas 10:8

* **23:33** Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta itlaw.

“Amay, patawaren no danen an tak ula danen naintindii daw ino pabuat an danen ki yaken.”† Pagtapos ta paglansang, paulasulas ta mga sundalo iya na mga bayo paagi ta paggabot-gabutay.

³⁵ Mga itlaw na giling dya na galuag daw mga manugdumala an na naan dya, patatawaan danen Jesus i daw ambal danen, “Paluwas din kabui ta duma na mga itlaw. Daw kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dapat maluwas din man iya an na kaugalingen na kabui!”

³⁶ Pagayyaan man ta mga sundalo Jesus i. Papranian danen kanen i daw painem ta agsem na bino. ³⁷ Ambal danen, “Daw kaon yan ari ta mga Judio, luwasen no imo an na kaugalingen.”

³⁸ Pabetang naan dapit ta apaw ta ulo din sinulat na iling ti, YI ARI TA MGA JUDIO.

³⁹ Isya ya ta darwa na kriminal na nalansang man naan ta krus paryas ki Jesus gainsulto ki kanen, “Di' ba kaon kon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari? Luwasen no imo an na kaugalingen daw kami man!”

⁴⁰ Piro, pagmati ta isya an na kriminal, pasaway din kriminal na gainsulto ki Jesus. Ambal din, “Man-o tak gambal ka ta iling san? Ula ka adlek ta Dyos? Pasintinsyaan ka man ta kamatayen na paryas ki kanen. ⁴¹ Igo nang na pasilutan ki tak bayad ta ate na malain na mga nabuat. Piro, kanen an a, ula may malain na nabuat.”

⁴² Ambal din ki Jesus, “Jesus, ta timpo na mag-umpisa ka en na magdumala, demdemmen a no.” ⁴³ Sabat Jesus ki kanen, “Ee. Gambal a ki kaon na anduni gid na adlaw magduma ka ki yaken naan ta Paraiso.”

Kamatayen Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ Na mag-ugto-adlaw en, gadelem bilog na lugar dya asta ta tallo uras ⁴⁵ tak ula gaadlaw ta tallo na uras. Kurtina ya naan

ta Balay Ta Dyos nagisi na tenga gid.‡ ⁴⁶ Gambal Jesus i na bakod iya na kagi, “Amay, pasalig ko ki kaon ake na ispiritu!” Pagtapos ta ambal din, nabugto iya na ginawa.

⁴⁷ Pagkita ta upisyal ta sundalo ta natabo ya, gadayaw kanen an ta Dyos, “Matuod gid man! Matareng itlaw na yan!”

⁴⁸ Tama na mga itlaw gatipon dya aged muag ta pagsintinsya. Pagkita danen ta natabo ya, guli danen an na gapukpok ta iran na mga dag-anan tenged ta sikad gid na kasebe. ⁴⁹ Tama na mga arey Jesus daw mga bai na kakuyog ki kanen alin ta Galilea, danen an naan gatindeg ta madyo na gatan-aw ta mga natabo.

Paglebbeng Ki Jesus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰ May mama na ngaran din Jose na miad daw matareng na itlaw. Mimbrow kanen an ta Sanedrin na kadatasan na kungsiyo ta mga Judio, ⁵¹ piro dili kanen kumpurmi ta disisyon daw pabuat ta Sanedrin kuntra ki Jesus. Naan kanen gistar ta banwa Arimatea na sakep ta Judea daw gapaabot kanen ta timpo na mag-umpisa pagdumala ta Dyos.

⁵² Giling Jose i ki Gubirnadador Pilato daw galisinsya na kanen mamang ta lawa Jesus. ⁵³ Patugutan kanen i daw pakamang din naan ta krus lawa ya Jesus daw paputos paagi ta pagblebed ta maalen na tila na lino. § Pabetang din lawa ya Jesus naan ta lebbengan na bato na palungagan na paryo ta kwiba. Lebbengan na ya ula pa may nalebbeng dya. ⁵⁴ Nalebbeng Jesus dya naan ta adlaw ta pagpripapar daw ta

† **23:34** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula ambal “Amay, patawaren no danen an tak ula danen naintindii daw ino pabuat an danen ki yaken.” naan ta birsikulo trintay-kwattro. ‡ **23:45** Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primiro na silled ta Balay Ta Dyos daw pinakasilled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadatsen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. § **23:53** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 16:19.

uras na dali nang en mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay.*

⁵⁵ Mga bai na kakuyog ki Jesus na galin kanen ta Galilea gasunod ki Jose miling naan ta lebbengan. Nakita danen lebbengan an daw nakita man danen daw ino na pag-uoyos ta lawa Jesus. ⁵⁶ Guli danen an daw mag-imes ta ammot na mga pamanyos para ta lawa Jesus. Na gaumpisa en Adlaw Ta Pagpuay, ula en danen an gaubra aged magtuman ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises parti ta Adlaw Ta Pagpuay.†

24

Pagbannaw Ki Jesus

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

¹ Ta una na adlaw ta duminggo* na sellem pa gid, mga bai an na gaimes ta ammot na mga pamanyos para ta lawa Jesus giling isab naan ta lebbengan din na padala danen iran na naimes. ² Pag-abot danen naan ta lebbengan, nakita danen na lebbengan ya bukas en tak bato na sara naligid en. ³ Gaselled danen naan ta lebbengan, piro ula danen nakita lawa Ginuo Jesus. ⁴ Gakullaw danen an daw ino natabo. Na gakullaw pa danen, nali nang may darwa na mama na iran na bayo sikad silaw na gatindeg naan tengnged ki danen. ⁵ Mga bai an sikad gid nadlek daw galuod padapa. Darwa na mama gambal ta mga bai, “Man-o tak bui an papangita nyo ta lugar i ta mga patay?” ⁶ Ula di en kanen

ya! Pabannaw en ta Dyos! Demdemen nyo ambal din ki kyo na naan pa kanen ta Galilea. ⁷ Ambal din na naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga naan ta malain na mga itaw daw ilansang naan ta krus daw naan ta pangallo na adlaw alin ta iya na kamatayen, kanen an mabannaw.” ⁸ Pagmati ta mga bai ta ambal ta darwa na mama, nademdeman danen naambal ya Jesus ki danen.

⁹ Guli danen an alin ta lebbengan Jesus daw pasugid danen mga natabo ya ki danen naan ta unsi na apustulis† daw naan ta duma man na mga tinudluan Jesus. ¹⁰ Maria Magdalena, Juana, Maria na inay Santiago daw iran na mga duma, danen mga bai ya na gasugid naan ta mga apustulis. ¹¹ Pasugid ya ta mga bai ula papatii ta mga apustulis tak salig danen na kabuangan nang sugid ya. ¹² Piro, Pedro i galin dayon daw gadlagan na miling naan ta lebbengan Jesus. Pag-abot din dya, galeeb kanen i daw sil-ingen solded an. Nakita din mga tila nang en na lino na pamputos.‡ Pagkita din, guli kanen i na gakullaw daw ino natabo ya.

Pagpakita Jesus Naan Ta Darwa Din Na Tinudluan Na Giling Ta Emmaus

(Marcos 16:12-13)

¹³ Yon man na adlaw na mga bai ya giling naan ta lebbengan Jesus, may darwa na tinudluan din na giling naan ta banwa na paumaw Emmaus. Kaadyuon an ta Emmaus alin ta Jerusalem daw panawen

* **23:54** Ambal na ta uras na dali nang en mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay beet ambalen ta uras na dali nang en magsalep adlaw tak ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Na napatay Jesus, gadali danen an ta pag-asikaso ta lawa din aged ilebbeng bag-o magsalep adlaw an tak ta pagpati ta mga Judio isya na ubra na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay pag-asikaso an ta patay. † **23:56** Isya man na kaugalian ta mga Judio ta iran na pag-asikaso ta patay, pabanyusan ta ammot na mga pamanyos. Alin ta uras ta pagkamang Jose ta lawa Jesus asta ta pagsalep adlaw, kulangen uras ya aged imesen ta mga bai mga pamanyos daw mabanyusan man lawa din. Paimes nang danen mga pamanyos daw gatagad danen an asta na maglambay Adlaw Ta Pagpuay bag-o gabalik naan ta lebbengan para banyusan lawa Jesus ta iran na mga paimes na pamanyos.

* **24:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. † **24:9** Unsi nang en mga apustulis tak Judas ya gapakamatay. Naan ta Mateo 27:5 daw Mga Binuatan 1:18 pwidi nyo mabasa parti ta pagpakamatay din. ‡ **24:12** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 16:19. § **24:13** Mga tallo uras na panaw paryo man ta kaadyuon na mga unsi kilumitro.

mga tallo uras. § 14 Ta iran na pagpanaw, gaisturyaay danen an parti ta mga bag-o nang na natabo ki Jesus.

15 Na gaisturyaay danen an, Jesus i gaprani daw gapanaw na dengngan ki danen. 16 Piro, ula danen nakala kanen i tak paryo paliperan iran an na mata. 17 Gainsa kanen ki danen, “Ino paisturya nyo an mintras gapanaw kaw?” Pagmati danen ta insa din, gateneng anay danen an ta iran na pagpanaw. Makita naan ta iran na sura na danen gangasebe gid. 18 Isya ki danen na ngaran din Cleofas gambal ki Jesus, “Ta tanan na bisita na naan ta Jerusalem, kaon nang ula nalam parti ta bag-o nang na mga natabo!” 19 Insa Jesus, “Ngaran sa mga natabo ya?” Sabat danen, “Mga natabo ki Jesus na taga-Nazaret. Kanen ya prupita na may sarang ta pagtudlo daw pagbuat ta mga katingalaan. Nadayaran gid Dyos ki kanen daw pataod gid kanen ta mga itaw. 20 Piro, ame na mga manug-dumala na mga pari daw mga gapanguna ta banwa, paintriga danen kanen ya naan ta gubirnadador aged masintinsyaan ta kamatayen. Papalansang danen kanen naan ta krus. 21 Kami na mga tinudluan din gasalig gid na kanen maglibri ki kiten na mga linai Israel alin ta ate na mga kuntra. Anduni pangallo na adlaw en alin ta iya na kamatayen. 22 Duma nay na mga bai may nasugid ki kami daw gatingala kay gid. Ambal danen na gina sellem giling danen naan ta lebbengan Jesus, 23 piro ula danen nakita lawa din ya. Gabalik danen an daw gasugid ki kami na may nakita danen na panan-awan na mga angil gambal ki danen na Jesus ya bui. 24 Pagmati nay ta iran na sugid, pila na mga duma nay giling naan ta lebbengan daw mga nakita danen dya paryo gid ta sugid ya ta mga bai. Ula man danen nakita Jesus ya!”

25 Ambal Jesus ki danen, “Aree! Ula kaw pa kaintindi? Man-o tak bellay para ki kyo na magpati ta tanan na ambal ta mga prupita? 26 Simpri maagian anay ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari tanan ya na mga malain na buat ki kanen paryo ta pasambit nyo bag-o din mabaton pinaka-

datas na uturidad daw pagdayaw na iya ta Dyos tak iling tan naan ta plano ta Dyos.”

27 Pasaysay man Jesus ki danen tanan an na naan ta sinulat na pulong ta Dyos na parti ki kanen, umpisa ta Mga Sinulat Moises asta ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita.

28 Na dani en danen an ta banwa na ilingan danen, paryo na magdiritso pa Jesus i ta iya na pagpanaw. 29 Piro, paawiran kanen an ta darwa an na ambal danen, “Unti ka nang anay magdayon duma ki kami tak mapon en daw dali nang en magdelem.” Tenged ta iran na ambal, gakuyog Jesus i ki danen aged naan dya magdayon.

30 Na naan en ta balay, gakaan Jesus i duma ki danen Cleofas. Gakamang kanen i ta tinapay daw gapasalamat. Pabiak-biak din tinapay ya daw paatag ki danen. 31 Nali nang, paryo ula en liped iran na mata. Nakala en danen kanen i! Dayon kanen i narwad ta iran na panan-aw. 32 Gaisturyaay danen an, “Na gapanaw ki pa gina, nyan pla na nadayaran ki gid ta iya na pag-isturya ki kiten na pasaysay din mga ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos!”

33 Gadali-dali panaw danen Cleofas alin Emmaus na malik naan ta Jerusalem. Pag-abot dya, nakita danen unsi na apustulis* daw mga duma man danen na gatipon en. 34 Mga gatipon dya gaisturyaay, “Matuod gid! Ginuo ya nabannaw! Gapakita kanen ya ki Simon!” 35 Pag-ambal ta mga gatipon dya, danen Cleofas gasugid daw ino natabo ya ki danen mintras gapanaw danen na miling Emmaus daw nakala danen Jesus ya paagi ta pagbiak-biak din ta tinapay.

Pagpakita Jesus Naan Ta Duma Pa Na Mga Tinudluan Din

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

36 Na danen Cleofas gaisturya pa ta duma na mga tinudluan Jesus, gulpi nang gapakita Jesus i na gatindeg duma ki danen. Ambal din ki danen, “Kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos!” 37 Nakulbaan danen daw adlek gid tak salig danen na kalag nakita danen.

* 24:33 May pasaysay parti ta unsi na apustulis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 24:9.

³⁸ Ambal din pa ki danen, “Man-o tak kul-baan kaw? Man-o tak ula kaw gapati na yaken ni? ³⁹ Lagen nyo ake i na mga lima daw mga batiis! Yaken gid ni! Ibitan a nyo daw tan-awen tak kalag an a ula sapo daw bekkeg, piro yaken i a may sapo daw bekkeg paryo ta nakita nyo.” ⁴⁰ Pag-ambal din, papakita din mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw batiis. ⁴¹ Piro, ula pa gid danen gapati na Jesus gid nakita an danen tenged bakod iran na kalipay daw gatingala gid danen an. Tenged ula pa danen gapati, gainsa kanen i ki danen, “May pagkaan kaw di?” ⁴² Paatagan danen kanen i ta sinugba na sidda. ⁴³ Pakamang din sidda ya daw gakaan kanen an na danen an gatan-aw.

⁴⁴ Gambal kanen i ki danen, “Na gadumaay ki pa kan-o, gambal a daan ki kyo na naan ta plano ta Dyos na matuman tanan na nasulat parti ki yaken na naan ta Mga Sinulat Moises, Mga Sinulat Ta Mga Prupita daw Mga Salmo.” ⁴⁵ Pasaysay din sinulat na pulong ta Dyos ki danen aged maintindian danen ta usto. ⁴⁶ Gambal kanen i, “Iling ti nasulat: Pinili Ta Dyos Na Mag-ari maagian din segeng na mga kabellay. Mapatay kanen, piro ta pangallo na adlaw mabannaw. ⁴⁷ Nasulat man na paagi ta iya na uturidad mga ittaw naan ta Jerusalem asta ta bilog na kalibutan sugiran na daw magnelsel danen an daw dilian iran an na mga sala, patawaren danen an ta Dyos. ⁴⁸ Kyo na mga tinudluan ko, magpamatuod kaw parti ki yaken tak nakita nyo tanan na mga buat ko daw natabo ki yaken. ⁴⁹ Ipadala ko ki kyo papangako ya ta ake na Amay. Gani, magtagad kaw anay unti Jerusalem i asta na mabaton nyo gaem na alin ta Dyos na papangako din.”

*Pagbalik Jesus Naan Ta Langit
(Marcos 16:19-20; Mga Binuatan 1:9-11)*

⁵⁰ Na timpo na Jesus i malik en naan ta langit, padala din iya an na mga tinudluan na mwa danen an alin ta Jerusalem. Na dani nang en danen an naan ta baryo na Betania, padatas din iya an na mga lima na mangamuyo daw pabindisyunan danen an. ⁵¹ Na gapangamuyo pa kanen i, galin kanen ki danen daw padala naan ta langit.

⁵² Padayaw kanen i ta mga tinudluan din. Gabalik danen an naan ta Jerusalem na bakod gid iran na kalipay! ⁵³ Adlaw-adlaw naan danen an ta Timplo na gadayaw ta Dyos.

Miad Na Balita Na Pasugid Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Juan

Yi na libro pang-appat na libro ta apat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na kanen paumaw na “Pulong Ta Dyos” daw bag-o nabuat ta Dyos kalibutan kanen an duma ta Dyos. Paagi ki kanen tanan na betang pabuat ta Dyos daw kanen alinan ta kabui. Naan ta yi na libro nasulat parti ta tama na katingalaan na pabuat Jesus na pamatuod na kanen Bata Ta Dyos. Kada nasulat parti ta pagbuat Jesus ta katingalaan may isturya man parti ta iya na pagtudlo daw ino beet ambalen ta katingalaan na pabuat din. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta mga itlaw na gatuo ki Jesus daw gasunod ki kanen. May anen man nasulat parti ta duma na mga itlaw na gakontra ki kanen daw dili miag na magpati.

Naan ta kapitulo trisi asta disi-syiti nasulat parti ta uryan na kilem na gaduma Jesus ta iya na mga tinudluan tak ta yon man na kilem kanen an padakep ta mga upisyalis. Na ula pa kanen an nadakep, gaisturya kanen ta iya na mga tinudluan na dili kanen maglugay na duma ki danen aged dili danen an magulpian ta iya na kamatayen.

Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pagdakep ki Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis, iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, pagbannaw ki kanen daw pagpakita din naan ta iya na mga tinudluan.

Nasulat naan ta yi na libro na gambal Jesus na kanen daw Dyos isya nang. Pasugid din man na kanen pagkaan na magatag ta kabui na ula katapusan, kanen ilaw na gapapawa ta isip ta mga itlaw, kanen masaligan na manugbantay ta mga

karniro daw kanen matuod na puon na ubas tak paagi nang ki kanen mlaman ta kamatuuran an parti ta Dyos.

Naan ta yi na libro may isturya parti ta tuyo ta itlaw na gasulat ti. Liag din na mga itlaw na kabasa, magpati danen na Jesus an Bata Ta Dyos daw Pinili Ta Dyos Na Magari daw paagi ta iran na pagtuo ki Jesus maangken danen kabui na ula katapusan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Juan

1. Kanen na paumaw na Pulong (1:1-18)
2. Pagwali Juan na manugbautismo (1:19-34)
3. Pagpili Jesus ta una din na mga tinudluan (1:35-51)
4. Pitto na katingalaan na pabuat Jesus (2:1 - 12:50)
5. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (13:1 - 19:42)
6. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (20:1-10)
7. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan (20:11 - 21:25)

Pulong Ta Dyos

¹ Anay pa sa bag-o nabuat kalibutan i, anen en kanen na paumaw na Pulong. Pulong an duma ta Dyos daw kanen an Dyos. ² Alin pa gid ta una, duma en kanen ta Dyos. ³ Paagi ki kanen pabuat ta Dyos tanan na betang daw ula may betang na nabuat na dili paagi ki kanen. ⁴ Kanen an alinan ta kabui daw kanen paumaw na ilaw na gapapawa ta isip ta mga itlaw. ⁵ Ilaw an gapawa naan ta delem daw impusibli man na ilaw an dili magpawa naan ta delem.

⁶ May itlaw na papadala ta Dyos na ngaran din Juan.* ⁷ Juan papadala ta Dyos para magsugid ta mga itlaw parti ki kanen na paumaw na ilaw aged magpati danen ki kanen tenged ta sugid Juan. ⁸ Juan i dili paumaw an na ilaw. Piro, pasugo ta Dyos Juan i na magsugid parti ki kanen na paumaw na ilaw. ⁹ Paumaw an na ilaw, kanen an matuod na ilaw na giling ta kalibutan i daw gapapawa ta isip ta tanan na mga itlaw. ¹⁰ Bisan anen kanen di duma ta mga itlaw ta kalibutan i daw

* 1:6 Juan na pasambit, dili kanen Juan na gasulat ta yi na libro. Kanen an Juan na manugbautismo.

paagi ki kanen nabuat ta Dyos kalibutan i, ula man gyapon danen kakala daw kino gid kanen an. ¹¹ Giling kanen ta mga itlaw na papili din na iya gid, piro katamaan ki danen ula danen pabaton kanen an. ¹² Piro, bisan kino na gabaton na gatuo ki kanen, danen an may matareng na alin ki kanen na maimo danen an na mga bata ta Dyos. ¹³ Danen naimo na mga bata ta Dyos dili tenged pabata danen ta Dyos paryo ta pagbata ta mga itlaw. Dili man pabata danen an paryo ta disisyon ta magsawa na gusto magbata. Iya gid ta Dyos na buat na danen an naimo na iya na mga bata.

¹⁴ Kanen na paumaw na Pulong natao daw gaistar naan ta kalibutan i na duma ki kiten. Nlaman nay na ula duma paryo ki kanen na miad gid daw paagi ki kanen mlaman ta gid kamatuuran an parti ta Dyos. Nakita nay na daw ino naan ta Dyos Amay naan man ki kanen tenged kanen bugtong na Bata Ta Dyos.

¹⁵ Pasugid Juan naan ta mga itlaw daw kino gid paumaw an na Pulong. Ambal Juan na bakod iya na kagi, “Jesus an, kanen paambal ko na itlaw na mabot sunod ki yaken, piro mas datas pa iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan tak anen en kanen an na ula a pa natao.”

¹⁶ Tenged Jesus miad gid, pirmi ki din paatagan ta mga kaayaran. ¹⁷ Dyos gaatag ki kiten ta iya na mga sugo paagi ta sinulat Moises, piro paagi ki Jesu-Cristo pakita din na kanen an miad gid daw papaintindi din man ki kiten kamatuuran parti ta iya na kaugalingen. ¹⁸ Ula may itlaw na kakita ta Dyos. Piro, nakala ta gid Dyos an paagi ki kanen na bugtong na Bata. Kanen an Dyos daw duma ta Dyos Amay.

Juan Na Manugbautismo
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

¹⁹ Naan ta Jerusalem mga manugdumala ta Judio[†] gasugo ta mga pari daw mga duma danen na Levita[‡] na ilingan danen Juan an na insaan daw kino gid kanen an. Iling ti natabo ta iya na pagsabat ki danen. ²⁰ Pasugiran din danen an ta matuod. Ula gid kanen gabula. Ambal din, “Dili yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”§

²¹ Gainsa pa danen, “Ta, daw dili kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kino ka gid? Kaon Elias na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos?”

Sabat din, “Dili.”

Painsaan danen isab kanen i, “Kaon pa-paabot ta ya na prupita?”*

Sabat din, “Dili.”

²² Ambal danen ki kanen, “Sugiran no kami i daw kino ka gid aged may isugid kay ta mga gasugo ya ki kami. Ino maambal no parti ta imo na kaugalingen?”

²³ Sabat din alin ta sinulat Isaias. Ambal din, “Yaken itlaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi, ‘Tadlengen nyo agian an para ta pag-abot ta Ginuo.’”†

²⁴ Mga itlaw an na gainsa ki Juan, danen pasugo ta mga manugdumala na paumaw na Pariseo.[‡] ²⁵ Insa pa gid danen ki kanen, “Daw dili kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw dili man kaon Elias daw dili ka man prupita na mabot, man-o tak gabautismo ka ta mga itlaw?”

²⁶ Sabat din, “Matuod gabautismo a ta mga itlaw paagi nang ta waig. Piro, dili yaken papaabot nyo ya tak may isya na anen di anduni na dili nyo kala daw kino gid kanen an. ²⁷ Kanen pambal ko ya na mabot sunod ki yaken. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin ta pagbadbad

† **1:19** Judio beet ambalen mga itlaw na mga linai Abraham na yon man mga linai ta apo din na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **1:19** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Levita naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:20** Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

* **1:21** Ta timpo Juan, mga Judio gapaabot ta prupita na ipadala ta Dyos na paryo ki Moises. Piro, mas datas pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Moises. Naan ta Deuteronomio 18:15-18 pwidi nyo mabasa parti ta prupita na papaabot ta mga Judio. † **1:23** Isaias 40:3 Naan ta Juan 1:23 agian na pasambit beet ambalen mga itlaw an na pawalian Juan na manugbautismo. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. Pagbag-o an ta mga itlaw ta iran na batasan paanggid ta pagtadleng ta agian. ‡ **1:24** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

nang ta igot ta iya na sandal[§] tak datas gid iya na katengdanan.”

²⁸ Pag-insa ya ta mga Pariseo ki Juan natabo naan ta Betania naan pa ta liyo ta Suba Jordan na anen dya Juan an na gabautismo ta mga itlaw.

Jesus Paumaw Na Karniro Na Papadala Ta Dyos

²⁹ Sunod na adlaw, nakita Juan* na gaprani Jesus ki kanen. Gambal Juan ta mga itlaw dya, “Lagen nyo, anen en kanen i na paumaw na Karniro na papadala ta Dyos† para ialad tak paagi ki kanen patawaren ta Dyos mga itlaw ta iran na mga sala. ³⁰ Kanen i pambal ko na mabot sunod ki yaken daw mas datas pa iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan tak na ula a pa natao, kanen anen en. ³¹ Ta una, ula ko pa nakala daw kino kanen i na mabot sunod ki yaken. Piro, padala a ta Dyos na magbautismo ta mga itlaw aged makala kanen i ta mga linai Israel paagi ki yaken.”‡

³²⁻³³ Gapamatuod Juan naan ta mga itlaw parti ta iya na inagian, “Ta una, ula ko nakala daw kino kanen an na mabot sunod ki yaken. Piro, na padala a ta Dyos na magbautismo ta mga itlaw, ambal din ki yaken na daw makita ko Dyos Ispiritu Santo gapababa alin ta langit daw gapabilin naan ta isya na itlaw, yon man na itlaw na papaabot ko. Kanen magbautismo an ta mga itlaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo. Ambal ya ta Dyos ki yaken natuman gid tak nakita ko en Dyos Ispiritu Santo gapababa alin ta langit paryo ta salampati daw gapabilin naan ki Jesus. ³⁴ Nakita ko gid en daw yon tenaan na gasugid a ta mga itlaw na Jesus an Bata Ta Dyos.”

Una Na Mga Tinudluan Jesus

³⁵ Sunod na adlaw, Juan[§] daw darwa din na tinudluan anen isab ta Betania naan ta liyo ta Suba Jordan. ³⁶ Nakita din Jesus na galambay daw ambal din, “Lagen nyo, anen en Jesus na Karniro na papadala ta Dyos.”*

³⁷ Pagmati ta darwa na tinudluan Juan, gasunod dayon danen an ki Jesus. ³⁸ Na gablikid Jesus i, nakita din darwa an na tinudluan Juan na gasunod ki kanen. Painsaan din, “Ino kinanglan nyo?”

Sabat ta darwa an, “Rabbi, indi ka gayon?” Rabbi beet ambalen mistro.

³⁹ Ambal Jesus ta darwa na tinudluan Juan, “Mos, muyog kaw ki yaken aged mla-man nyo daw indi a gadayon.” Pag-ambal din, gakuyog dayon darwa ya daw nakita danen daw indi kanen gadayon. Naan dya danen an alin ta paglambay ta appat uras alin ta ugto-adlaw asta magkilem. ⁴⁰ Isya na tinudluan Juan na kamati ta ambal Juan daw gasunod ki Jesus, ngaran din Andres na utod Simon Pedro. ⁴¹ Pangita dayon Andres utod din ya daw pasugiran din, “Nakita nay Mesias ya.” Pambal na Mesias beet ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

⁴² Pag-ambal Andres, padala din dayon Simon an naan ki Jesus. Pag-abot danen Andres ki Jesus, gatan-aw Jesus i ki Simon daw ambal din, “Kaon Simon na bata Juan.† Piro, umawen ta kaw na Cefas.” Ngaran na Cefas, daw isalyo naan ta Griego na linggwai, Pedro.‡

Pagpili Jesus Ki Felipe Daw Natanael

⁴³ Sunod na adlaw, Jesus i gadisisyon na miling kanen naan ta Galilea. Ta iya na pagpanaw, nakita din Felipe daw ambal din, “Muyog ka ki yaken aged kaon man

§ 1:27 Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay. * 1:29 May pasaysay parti ki Juan na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:6. † 1:29 Ta timpo Juan, isya na pabuat ta mga Judio gaalad danen ta mga karniro bilang bayad ta iran na mga sala. Naan ta Levitico 5:17-19 daw Mga Numero 28:1-13 pwidi nyo mabasa parti ta sugo ta Dyos na mga Hebreo an mag-alad ta karniro bilang bayad ta sala. Naan ta Isaias 53:7, 10 daw Mga Papakita 5:6-14, 17:14 pwidi nyo mabasa parti ta paumaw na Karniro na papadala ta Dyos. ‡ 1:31 Mga linai Israel beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § 1:35 May pasaysay parti ki Juan na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:6. * 1:36 May pasaysay parti ta Karniro na papadala ta Dyos na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:29. † 1:42 Juan na amay Simon dili Juan na gasulat ta yi na libro daw dili man Juan na manugbautismo. ‡ 1:42 Ngaran na Cefas daw Pedro isya nang na beet ambalen, unay na bato.

isya ta ake na mga tinudluan.”⁴⁴ Felipe i taga-Betsaida na isya na banwa na sakep ta Galilea. Taga-Betsaida man danen ya Andres daw Pedro.⁴⁵ Felipe i, papangita din dayon Natanael ya. Pagkita din, ambal din, “Nakita nay kanen ya na pasambit Moises naan ta iya na sinulat daw pasambit man ta mga prupita naan ta iran na mga sinulat. Kanen Jesus na taga-Nazaret na bata Jose.”

⁴⁶ Ambal Natanael, “Aree! Ula gid an may miad na alin ta Nazaret!”

Ambal man Felipe, “Muyog ka ki yaken aged makita no kanen ya.”

⁴⁷ Na gaprani Natanael ki Jesus, nakita Jesus kanen i daw gambal parti ki kanen, “Anen mama i na matuod na linai Israel tak masaligan.”

⁴⁸ Gatingala Natanael an tak nakala kanen an Jesus. Gainsa kanen an ki Jesus, “Man-o tak nakala a no?”

Sabat Jesus, “Bag-o ka pa paangkat Felipe, nakita ta kaw en na naan ka pa ta dalem ta kaoy na igos.”

⁴⁹ Dayon ambal Natanael ki Jesus, “Mistro, matuod gid na kaon Bata Ta Dyos daw kaon man Ari ta mga linai Israel.”

⁵⁰ Ambal Jesus ki Natanael, “Kaon yan gapati en ki yaken tenged ta ambal ko na nakita ta kaw naan ta dalem ta kaoy na igos. Makita no mas makatingala pa na mga buat kaysa ta nakita no anduni.”

⁵¹ Gambal pa Jesus ki kanen, “Sigurado gid na makita nyo mas makatingala pa na mga buat daw sugiran ta kyo na makita nyo langit na magbukas daw mga angil ta Dyos gapanaik naan ta langit daw gapanaog naan ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.”§

2

Una Na Katingalaan Na Pabuat Jesus

¹ Paglambay ta darwa na adlaw alin ta pag-isturya Jesus ki Natanael, may kasal naan ta banwa na Cana na sakep ta Galilea. Gatambong inay Jesus ta kasal. ² Jesus daw iya na mga tinudluan gatambong man ta kasal ya tak danen paimbatar man. ³ Na naubusan en ta bino mga itlaw na

gakumbira, iya na inay gambal ki kanen, “Ula en danen an bino.”

⁴ Sabat Jesus, “Nay, dili ka magpalibeg tak nlanan ko daw ino dapat ko na buaten. Dili pa uras na matuman plano ta Dyos para ki yaken.”

⁵ Inay Jesus gambal naan ta mga itlaw na gasirbi, “Tumanen nyo daw ino sugo din ki kyo.”

⁶ May anen dya annem na tadyaw na buat alin ta bato. Kada tadyaw pwidi maugsakan ta binti asta ta trinta galon na waig na pagamit para pang-ugas ta lima tak ta riliyon ta mga Judio may sunuran parti ta paglimpyo ta lima. ⁷ Ambal Jesus ta mga itlaw na gasirbi, “Pannuon nyo ta waig mga tadyaw an.” Pagtapos Jesus ta ambal, papanno danen asta gid tepeng ta bibig ta mga tadyaw. ⁸ Ambal Jesus ki danen, “Magsalok kaw ta waig naan ta mga tadyaw an daw dleen nyo naan ta itlaw na pasaligan ta pag-asikaso ta kumbira.”

Pag-ambal Jesus, mga itlaw na gasirbi, gasalok naan ta mga tadyaw daw padala danen naan ta itlaw na gaasikaso ta kumbira. ⁹ Na patilawan din iran ya na dala, bino nainem din tak waig nimo en na bino. Ula din nlami daw indi galin bino an, piro mga itlaw ya na gasirbi, nlanan danen. Paumaw din mama na nakasal. ¹⁰ Ambal din, “Kustumbri ta mga itlaw na gakumbira una danen na papatad dayad an na klasi ta bino. Daw tama en nainem ta iran na mga bisita, dili en dayad na bino papatad danen. Piro, kaon yan, iba man a tak pauryan no imo dayad an na klasi ta bino!”

¹¹ Pag-imo an Jesus ta bino alin ta waig na kanen naan ta Cana na sakep ta Galilea, yon una na katingalaan na pabuat din na pamatuod daw kino kanen an. Paagi ta una na katingalaan na pabuat din, papakala din na daw ino naan ta Dyos naan man ki kanen. Iya na mga tinudluan gatuo ki kanen.

¹² Pagtapos ta kasal, gategbeng Jesus duma ta iya na inay, iya na mga utod daw iya na mga tinudluan naan ta banwa na

§ 1:51 Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Capernaum. Gatinir danen dya ta pila na mga adlaw.

Pagpagwa Jesus Ta Mga Gabligya Naan Ta Timplo

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

¹³ Na dali nang en mabot timpo na magumpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto,* Jesus i daw iya na mga tinudluan giling naan ta Jerusalem. ¹⁴ Naan ta sular ta Timplo may nakita kanen i na mga itlaw na gabligya ta pang-alad na mga baka, karniro daw tukmo. May mga itlaw man dya na manugbalyo ta kwarta.† ¹⁵ Pagkita din, gakamang kanen an ta mga kalat daw pabuat din na panglapres. Papagwa din alin ta Timplo tanan na ganigusyo dya asta mga karniro daw baka. Pawas-ag din mga kwarta ya ta mga manugbalyo daw patumba din man iran na mga lamisaan. ¹⁶ Pambalan din mga itlaw na gabligya ta mga tukmo, “Mangen nyo mga tukmo an daw dleen nyo mwa. Dili nyo en buaten na bligyaan balay i ta ake na Amay.”

¹⁷ Na nakita ta mga tinudluan Jesus na papagwa din alin ta Timplo mga itlaw na gabligya dya, nademdeman danen na naan ta sinulat na pulong ta Dyos may gapangamuyo ta Dyos ta iling ti, “Bisan patayen a ta mga itlaw, bakod man gyapon pagpalangga ko ta imo na balay.”‡

¹⁸ Mga manugdumala ta Judio gagilek ki Jesus daw gambal danen an ki kanen, “Daw alin ta Dyos imo na uturidad ta pagpalin no ta mga itlaw ya naan ta Timplo, magbuat ka ta katingalaan na pamatuod no ki kami.”

¹⁹ Sabat Jesus ki danen, “Daw gubbaen nyo Balay i Ta Dyos, patindegen ko isab seled ta tallo na adlaw.”

²⁰ Ambal danen, “Di, ino isip ti a? Ula ka nalam na Balay i Ta Dyos patukod ta kwarintay-sais na taon? Impusibli na mapatindeg no ta tallo nang na adlaw.”

²¹ Piro, ula danen naintindii na Balay Ta Dyos na pambal Jesus beet ambalen iya na

law. ²² Ta pagbannaw ki kanen ta uryan, mademdeman ta iya na mga tinudluan iya an na paambal na seled ta tallo na adlaw patindegen din isab Balay Ta Dyos. Gani, mapati gid danen an na matuod ambal Jesus daw mga ambal parti ki kanen naan ta sinulat na pulong ta Dyos.

²³ Na naan Jesus i ta Jerusalem ta timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, tama na mga itlaw gatuod ki kanen tak nakita danen mga katingalaan na pabuat din. ²⁴ Piro, Jesus ula gasalig na matuod iran na pagtuod ki kanen tak nlanan din ugali ta mga itlaw. ²⁵ Dili en kinanglan na sugiran pa kanen an daw ino iran na isip tak nlanan din en daw ino isip ta mga itlaw.

3

Pag-isturyaay Jesus Daw Nicodemo

¹ May mama na ngaran din Nicodemo na mimbrow ta grupo na paumaw na Pariseo daw isya man kanen an ta mga manugdumala ta mga Judio. ² Isya na kilem, giling kanen an ki Jesus daw gambal, “Mistro, nlanan nay na kaon papadala ta Dyos aged magtudlo ki kami. Nlanan nay tak imo na mga katingalaan na buat pamatuod na Dyos an gaubay ki kaon.”

³ Ambal Jesus ki Nicodemo, “Matuod gid nyan daw sugiran ta kaw na ula duma na masakep ta pagdumala ta Dyos daw dili, mga itlaw na matao isab.”

⁴ Insa Nicodemo ki Jesus, “Daw isya na itlaw manakem en, ino paagi na kanen an matao isab? Impusibli na malik pa kanen isab naan selled ta gettek ta iya na inay daw matao isab.”

⁵ Sabat Jesus, “Matuod gid nyan, piro gambal a ki kaon na ula duma na makalabet naan ta mga itlaw na padumalaan ta Dyos daw dili, mga itlaw na matao paagi ta waig daw Dyos Ispiritu Santo. ⁶ Bisan kino na pabata ta itlaw, kanen an itlaw nang man. Piro, bisan kino na natao paagi ta Dyos Ispiritu Santo, may bag-o na kabui na alin ta Dyos. ⁷ Dili ka magtingala ta ake na ambal na kada itlaw kinanglan

* **2:13** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:14** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga itlaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. ‡ **2:17** Mga Salmo 69:9

matao isab. ⁸ Angin gaeyep bisan indi nang dapit. Piro, bisan ula nyo nlami daw indi galin daw indi punta, mabatyagan nyo man gyapon. Iling man tan mga itlaw na natao paagi ta Dyos Ispiritu Santo tak bisan ula danen naintindii paagi an na natao danen isab, matuod man gyapon na natao danen daw nakita danen resulta ta mga nabuat ta Dyos Ispiritu Santo ki danen.”

⁹ Insa Nicodemo ki Jesus, “Man-o, pwidi na matao mga itlaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo?”

¹⁰ Sabat Jesus, “Di' ba kaon yan pataod na manugtudlo ta mga linai Israel, piro ula no pa gid naintindii na matao isab mga itlaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo? ¹¹ Tingala a gid na ula no pa naintindii, piro gambal a ki kaon na pasugid nay en ki kyo mga nlaman nay daw mga nakita nay, piro ula kaw man gyapon gapati ta ame na sugid. ¹² Tenged na ula kaw gapati ta tudlo ko parti ta kabui naan ta kalibutan i, dili kaw man gyapon magpati ta isugid ko ki kyo parti daw ino naan ta langit. ¹³ Ula duma na kailing naan ta langit daw makasugid gid parti ta langit daw dili, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.”

¹⁴ Ambal din pa, “Buaten naan ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan paryo ta pabuat ya anay pa sa naan ta bekkessan na buat alin ta brunsi. Na danen Moises naan ta lugar na ula kabalayan, bekkessan ya na brunsi pabetang din naan ta kaoy daw padatas aged mga magtan-aw ta bekkessan ya dili mapatay.* Iling man tan buaten ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan tak naan ta plano ta Dyos na kanen i ibetang naan ta kaoy daw ipadatas ¹⁵ aged bisan kino magtuo ki kanen, maangken danen kabui na ula katapusan.”

¹⁶ Tenged ta bakod na paggugma ta Dyos ta mga itlaw ta kalibutan, paatag din bugtong din na Bata aged bisan kino magtuo ta iya na Bata, dili din maageman silot na ula katapusan. Tagan din danen an ta kabui na ula katapusan. ¹⁷ Tuyo ta Dyos

na papadala din iya na Bata naan ta mga itlaw ta kalibutan dili para magsintinsya iya na Bata ki danen ta ula katapusan na silot. Tuyo din na paagi ta iya na Bata danen maluwas alin ta silot. ¹⁸ Gani, bisan kino na gatuo ta Bata Ta Dyos, dili en sintinsyaan. Piro, bisan kino na ula gatuo, nasintinsyaan en ta silot na ula katapusan tak ula gatuo ta bugtong na Bata Ta Dyos. ¹⁹ Yi tenaan na sintinsyaan danen an ta Dyos: Kanen an na paumaw na Ilaw† giling ta kalibutan i daw gapapawa kanen an ta isip ta mga itlaw aged magpati danen ta Dyos, piro mas gusto danen kadelem kaysa ta kapawa aged magpadayon danen ta iran na mga buat na malain. ²⁰ Tanan na mga itlaw na gabuat ta malain gasikway ki kanen na paumaw na Ilaw daw ula man gaprani ki kanen tak basi makita na mga buat an danen malain. ²¹ Piro, tanan na gasunod ta kamatuuran parti ta Dyos, gaprani danen an ki kanen na paumaw na Ilaw aged makita ta mga itlaw na gabuat danen an ta dayad tak gatuman ta Dyos.

Sugid Juan Parti Ki Jesus

²² Paglambay ta pila na mga adlaw alin ta pag-isturyaay Jesus daw Nicodemo, Jesus daw iya na mga tinudluan giling naan ta lain-lain na mga lugar naan ta prubinsya na Judea. Naan dya danen an gatinir daw gabautismo ta mga itlaw. ²³ Ta yon man na timpo, Juan gabautismo ta mga itlaw naan ta Enon na dani nang ta Salim tak naan dya tama waig. Giling pa mga itlaw naan ki kanen daw magpabautismo ²⁴ tak ta yon man na timpo ula pa kanen napriso.

²⁵ Ta yon man na timpo, gadiskasay mga tinudluan Juan daw isya na mama na Judio tenged ta sunuran ta mga Judio parti ta sirimunya ta paglimpyo. ²⁶ Pagtapos ta iran na pagdiskasay, mga tinudluan Juan giling ki kanen daw gambal, “Mistro, nademde-man no na gasugid ka kan-o parti ta mama ya na duma no naan ta liyo Suba Jordan? Anduni, gabautismo kanen ya daw sikad tama na mga itlaw giling ki kanen.”

* **3:14** Naan ta Mga Numero 21:4-9 pwidi nyo mabasa isturya na anay pa sa pasilutan ta Dyos mga linai Israel paagi ta pagkagat ki danen ta tama na bekkessan na dalitan, piro bisan kino gatan-aw ta bekkessan na buat Moises alin ta brunsi, danen an ula napatay. † **3:19** Kanen an na paumaw na Ilaw ula duma daw dili, Jesus.

²⁷ Ambal Juan, “Bay-an nyo nang. Daw ula kanen paatagan ta Dyos ta katengdanan, impusibli na iling an tan mabuat din. ²⁸ Namatian nyo en ake na ambal na dili yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Papadala a ta Dyos una ki kanen aged mag-sugid ta mga itlaw na kanen an mabot.” ²⁹ Gaisturya pa Juan ta paanggid, “Bai na kasalen, simpri para ta iya na nubyo. Bisan bai an dili para ta mama na abay, bakod man gyapon kalipay ta mama na abay tak gaasikaso kanen ta kasal daw kanen an duma man ta kasalen na mama daw gamati ta ambal ta kasalen na mama. Anduni iling man tan ake na kalipay tak napriparar ko en mga itlaw para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos. ³⁰ Matuman gid plano ta Dyos na kanen na Pinili Ta Dyos mas makala pa kaysa ki yaken.”

³¹ Igo gid na mas nakala Pinili Ta Dyos kaysa ki Juan tak Pinili an alin ta langit ya na istaran ta Dyos daw iya an na katengdanan pinakadatas ta tanan. Piro, mga itlaw na naan ta kalibutan i, taga-unti nang danen an daw iran man na ambal parti nang ta mga betang naan ta kalibutan i. ³² Kanen i na alin ta langit gasugid parti ta mga nakita daw mga namatian din naan ta langit, piro pila nang gapati ta iya na sugid. ³³ Mga itlaw na gapati ta iya na sugid, danen gapamatuod na mga ambal ta Dyos matuod gid. ³⁴ Kanen i na papadala ta Dyos alin ta langit gasugid ta mga ambal ta Dyos tak paatag ki kanen Dyos Ispiritu Santo an na magtabang na ula limitasyon. ³⁵ Kanen i na papadala, kanen Bata ta Dyos Amay daw papalangga kanen i ta Dyos daw patugyanan ta tanan. ³⁶ Bisan kino na gatuo ta Bata Ta Dyos, naangken din en kabui na ula katapusan na alin ta Dyos. Piro, bisan kino na ula gatuo ta Bata Ta Dyos, dili din maangken kabui na ula katapusan tak maageman din segeng na silot ta Dyos ta ula katapusan.

4

Pag-isturyaay Jesus Daw Bai Na Samaritana

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, nla-man Jesus na nabalitaan ta mga Pariseo na mas tama iya na mga tinudluan kaysa ta mga tinudluan Juan daw mas tama na mga itlaw na nabautismuan din. ² Piro, kanen i, ula gabautismo ta bisan kino. Iya an na mga tinudluan, danen gabautismo.

³ Na nla-man Jesus, galin danen Jesus naan ta Judea daw gabalik ta Galilea. ⁴ Ta iran na pagpanaw munta ta Galilea, paengged Jesus na magi danen naan ta lugar na Samaria. ⁵ Ta iran na pag-agi naan ta Samaria, giling danen ta banwa na paumaw na Sicar na dani nang ta basak na paatag Jacob ta bata din na Jose. ⁶ Naan ta basak na ya bubon na nakutkot Jacob anay pa sa. Na ugto-adlaw, gamungko Jesus i naan ta tengged ta bubon tak nakapuyan kanen an ta panaw.

⁷⁻⁸ Mga tinudluan ya Jesus gapanaw munta ta banwa aged malit ta pagkaan. Na gamungko Jesus, may gabot na bai na Samaritana aged mandok. Ambal Jesus ta bai an, “Daw pwidi, painemen a no.”

⁹ Sabat ta bai, “Di' ba kaon yan Judio? Yaken i Samaritana. Man-o tak gangayo ka ki yaken ta waig?” Iling tan ambal ta bai an tak mga Judio ula gatubay ta mga Samaritano.*

¹⁰ Sabat Jesus, “Daw nla-man no inta daw ino atag na alin ta Dyos daw nakala a no man daw kino yaken i na gangayo ta waig ki kaon, mangayo ka inta ki yaken aged tagan ta kaw ta waig na mag-atag ta kabui.”

¹¹ Ambal ta bai, “Sir, ula ka timba daw dili ka man kasalok tak yi na bubon sikad dalem. Indi ka magkamang ta waig na mag-atag ta kabui?” ¹² Insa pa ta bai ki Jesus, “Ino beet ambalen no? Imo na katengdanan mas datas pa kaysa ta katengdanan Jacob na kaapuan na ate na alinan? Kanen gaatag ta yi na bubon bilang ame na panublien daw gainem man ta waig na

* **4:9** Gatingala bai na Samaritana na gangayo Jesus ta waig tenged mga Judio an dili maggamit ta ineman na nausaren ta mga Samaritano tak Judio na gagamit bilangen na 'dili-limpyo'. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo. Pwidi nyo mabasa parti ta Samaria daw Samaritano naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

alin ta yi na bubon asta iya na mga bata daw mga ayep.”

¹³ Sabat Jesus, “Tanan na mga itlaw na minem ta waig na alin ta yi na bubon, mlao isab. ¹⁴ Piro, bisan kino minem ta waig na atag ko, dili en mlao isab. Waig na pambal ko mag-atag ta kabui na ula katapusan na paryo ta tuburan na gailig na dili maubbasan.”

¹⁵ Ambal ta bai an, “Sir, tagan a no ta waig na pambal no aged dili aren mlao daw dili a man sigi balik-balik di na mandok.”

¹⁶ Ambal Jesus ta bai, “Muli ka daw umawen no sawa no ya daw malik kaw di ki yaken.”

¹⁷ Sabat ta bai, “Ula a sawa.”

¹⁸ Ambal Jesus, “Matuod ambal no an na ula ka sawa tak limma ka en bisis na gangasawa daw mama na gistar ki kaon anduni dili matuod no na sawa tak sawa-sawa no nang.”

¹⁹ Ambal ta bai, “Sir, ta panilag ko kaon yan prupita ta Dyos. ²⁰ Pwidi a no sugiran daw indi nay dapat simbaen Dyos an. Anay pa sa ame na mga kaapuan na mga Samaritano, pasimba danen Dyos an naan ta yi na bukid. Piro, kyo na mga Judio gambal na dapat na naan nang gid ta Jerusalem ya Dyos an simbaen ta mga itlaw.”

²¹ Ambal Jesus ta bai, “Kay, magpati ka ta ambal ko. Mabot timpo na dili en naan ta yi na bukid daw dili man naan ta Jerusalem simbaen ta mga itlaw Dyos Amay an. ²² Kyo na mga Samaritano ula kaw kakala daw kino pasimba nyo. Piro, kami na mga Judio, kala nay Dyos na pasimba nay tak paagi ki kami na mga Judio ipaintindi ta Dyos naan ta mga itlaw paagi an na maluwas danen alin ta iya na silot na ula katapusan. ²³ Mabot en timpo daw anduni en na Dyos Amay an simbaen ta mga itlaw ta matuod tak iran na pagsimba terek ta iran na tagipusuon daw pasunod man danen kamatuuran na alin ki kanen. Iling tan liag ta Dyos Amay. ²⁴ Dyos an, dili makita tak kanen ispiritu. Gani, kinanglan daw simbaen ta Dyos an, terek gid ta ate na tagipusuon daw pasunod ta man kamatuuran na alin ki kanen.”

²⁵ Ambal ta bai, “Nlaman ko daw mabot en Mesias na paumaw man na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, isaysay din ki kiten tanan an na parti ta mga sugo ta Dyos.”

²⁶ Ambal Jesus, “Kanen ya na pambal no na mabot, yaken mismo na gaisturya ki kaon anduni.”

²⁷ Na Jesus daw bai an gaisturyaay pa, mga tinudluan Jesus gabot daw gatingala gid danen an tak gaisturya Jesus naan ta isya na bai. Piro, ula isya ki danen gainsa daw ino kinanglan ta bai an daw man-o tak gaisturya Jesus ki kanen.

²⁸ Pabilin dayon ta bai iya na sandukan daw gabalik kanen an naan ta banwa. Pag-abot din dya, gambal kanen an ta mga itlaw, ²⁹ “Mos, muyog kaw daw tan-awen nyo mama ya na gambal ki yaken parti ta tanan ko na pabuat. Kanen taan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” ³⁰ Pag-ambal ta bai, gapanaw kanen daw mga itlaw na paisturya din gakuyog na miling ki Jesus.

³¹ Bag-o kabot naan ki Jesus bai ya daw mga itlaw na gakuyog, mga tinudluan Jesus sigi ambal ki kanen, “Mistro, maan ka en.”

³² Sabat Jesus ki danen, “May pagkaan a, piro ula nyo nlami.”

³³ Pag-ambal Jesus, gatingala mga tinudluan din an daw gainsaay danen an, “May gadala di taan ta pagkaan ki kanen?”

³⁴ Ambal Jesus ki danen, “Ta pagtuman ko ta liag ta gapadala ki yaken daw pagtuman ko man ta mga papabuat din ki yaken, paryo may pakaan a na gapabiskeg ki yaken. ³⁵ May ambalanen na ‘Appat pa na bulan bag-o mabot tag-ani’. Piro, yi nang ake na maambal ki kyo: Tag-ani en anduni. Tan-awen nyo mga itlaw na gaprani en ki kiten na dapat tudluan aged magtuo ki yaken. Paryo danen ta tanem na naan ta uma na igo en anien daw dapat na umpisaan en pag-ani an. ³⁶ Sigurado na kyo na magtudlo ki danen magbaton ta dayad na bales alin ta Dyos na paryo kaw ta mga manug-ani na magbaton ta iran na suol daw sigurado man na mga itlaw na paryo an inyo na anien tagan ta Dyos ta kabui na ula katapusan. Mga itlaw na gatanem daw mga itlaw na gaani mag-isyta kalipay tenged ta dayad na resulta ta iran

na pagpangabellay. ³⁷ May isya pa na ambalanen: ‘Iba gamanggas, iba gaani.’ Ambalanen na i matuod gid ³⁸ tak na papadala ta kyo, paryo kaw ta mga itlaw na gaani naan ta anian na ula danen gangabellay ta pagtanem. Duma gangabellay una ki kyo daw kyo gasubli nang en ta iran na ubra.”

³⁹ Tama na mga Samaritano na taga-Sicar na gatuo ki Jesus tenged ta ambal ta bai ya ki danen na Jesus gambal parti ta tanan na buat ta bai ya. ⁴⁰ Na gabot mga Samaritano naan ki Jesus, pawiran danen Jesus an na magtinir ki danen daw naan dya gatinir kanen an ta darwa na adlaw.

⁴¹ Tenged ta tudlo Jesus, gatama pa gid mga itlaw na gatuo ki kanen. ⁴² Mga itlaw na gatuo gambal ta bai ya, “Anduni, gatuo kay ki Jesus dili tenged nang ta imo na sugid. Gatuo kay ki kanen tenged kami i kamati ta iya na tudlo daw nlanan nay en na kanen gid Manluluwas para ta tanan na mga itlaw ta bilog na kalibutan.”

Pagpaayad Jesus Ta Bata Ta Isya Na Upisyal

⁴³ Paglambay ta darwa adlaw na gatinir Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Sicar, gapanaw danen an daw giling ta Galilea na lugar na iya na alinan. ⁴⁴ Giling kanen dya maskin kaambal kanen an na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos danen an ula pataura ta iran na mga kasimanwa. ⁴⁵ Piro, pag-abot danen Jesus naan ta Galilea, dayad na pagbaton ta mga itlaw ki kanen tak nakita ta mga itlaw tanan na mga buat din na naan kanen ta Jerusalem ta timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto tenged mga itlaw an naan man dya ta pista ya.

⁴⁶ Na naan pa danen Jesus ta Galilea, gabalik danen naan ta Cana na banwa na naan dya paimo Jesus waig ya na bino.† Ta mga inadlaw na gabalik Jesus naan ta Cana, may upisyal ta gubirno na naan ta Capernaum‡ na bata din gamasakit. ⁴⁷ Na namatian ta upisyal na Jesus gabalik naan

ta Galilea alin ta Judea, giling kanen an naan ta Cana daw gapangabay ki Jesus na megbeng anay naan ta Capernaum aged ayaren iya na bata na gatagumatayen en.

⁴⁸ Ambal Jesus, “Man-o tak kyo na mga taga-Galilea gusto nyo gid na makita mga katingalaan na buat ko? Bisan dili nyo makita mga katingalaan na pamatuod daw kino a, magtuo kaw inta ki yaken.”

⁴⁹ Ambal ta upisyal ki Jesus, “Sir, daw pwidi nang, muyog ka anay megbeng mintras bui pa bata ko ya.”

⁵⁰ Ambal Jesus, “Muli ka nang en. Bata no ya ayad en.”

Gapati upisyal ya ta ambal Jesus daw gapanaw dayon na muli.

⁵¹ Na gapanaw kanen na muli,§ pasugat kanen an ta mga suguon din daw pasugiran na iya na bata ayad en. ⁵² Gainsa kanen ki danen daw ino uras umpisa na gaayad bata din ya. Dayon gasabat mga suguon din, “Kabii paglambay ta ugto-adlaw, ula en nadangga bata no ya.” ⁵³ Nademdeman dayon ta upisyal na ta yon gid man na uras gambal Jesus na iya na bata ayad en. Tenged bata din ya paayad Jesus, kanen daw tanan din na mga sinakepan gatuo ki Jesus. ⁵⁴ Pagpaayad an Jesus ta bata ya, yon pangarwa na katingalaan na pabuat din na pamatuod daw kino kanen an. Nabuat din pangarwa an na katingalaan na gabalik kanen naan ta Galilea alin ta Judea.

5

Pagpaayad Jesus Ta Mama Naan Ta Betesda

¹ Na gabot adlaw ta isya na pista ta mga Judio, giling isab Jesus naan ta Jerusalem.

² Naan ta Jerusalem, dani ta agian ta mga karniro na paumaw na Gangaan Ta Mga Karniro, may languyan na paumaw naan ta linggwai na Hebreo na Betesda. Naan kilid ta waig may limma na silungan.

³ Naan dya ganegga tama na mga itlaw na may dipirinsya ta lawa paryo ta mga bulag, piang daw paralitiko. Gatagad danen an

† 4:46 Naan ta Juan 2:1-11 pwidi nyo mabasa parti ta pabuat Jesus na waig an paimo din na bino. ‡ 4:46 Capernaum an isya man na banwa na sakep ta Galilea. § 4:51 Kaadyuon alin ta Cana munta Capernaum mga

trintay-dos na kilumitro. * 5:3 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Juan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwattro daw naan ta birsikulo tris ula mga ambal Gatagad danen an daw mag-ulag waig an.

daw mag-ulag waig an.* ⁴ Kaysan may anen kon angil alin ta langit na giling naan ta waig aged ulagen. Bisan kino makauna tugmaw naan ta waig na paulag, mayad kanen an bisan ino pa iya na dipirinsya ta lawa.

⁵ May mama man dya na seled ta trintay-utso en taon na gamasakit. ⁶ Nakita Jesus na mama an ganegga dya daw nla-man din man na sikad lugay en mama an gamasakit. Painsaan din mama an, “Gusto no mayad?”

⁷ Sabat ta mama na gamasakit, “Sir, gusto ko inta, piro daw magbaled-baled waig an, ula may magdala ki yaken naan ta waig. Mintras na munta a nang pa dya, pirmi a naunaan ta duma.”

⁸ Ambal Jesus ta mama an, “Mangon ka. Dleen no ikam no an daw manaw.” ⁹ Dayon naayad mama an. Padala din iya na ikam daw manaw.

Adlaw an na paayad Jesus mama ya, Adlaw Ta Pagpuay. ¹⁰ Mga manugdumala ta Judio gambal ta mama na nayad, “Anduni Adlaw Ta Pagpuay. Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na mag-ubra ka bisan magdala ka nang ta imo na ikam.”

¹¹ Sabat ta mama na nayad, “Ittaw ya na gapaayad ki yaken, kanen gasugo na dleen ko ake na ikam daw manaw.”

¹² Painsaan mama ya ta mga manugdumala ta Judio, “Kino ittaw ya na gasugo ki kaon na dleen no imo an na ikam daw manaw?” ¹³ Piro, ula nakala ta mama daw kino gapaayad ki kanen tak Jesus an gapanaw en daw naliperan ta tama na mga ittaw dya.

¹⁴ Paglambay ta pila na mga uras na Jesus naan ta Timplo, nakita din isab mama na paayad din daw ambal din, “Ayad ka en. Dili ka en magbuat ta sala aged ula may matabo ki kaon na mas pa malain kaysa ta una.”

¹⁵ Pag-ambal Jesus, gapanaw mama an na malik naan ta mga manugdumala ta Judio daw gasugid na Jesus gapaayad ki kanen. ¹⁶ Yon tenaan na gaumpisa mga manugdumala ta Judio na magkuntra danen ki Jesus tak gapaayad kanen ta ittaw naan ta Adlaw Ta Pagpuay.

¹⁷ Gambal Jesus naan ta mga manugdumala, “Ake na Amay gapadayon pa ta pag-ubra daw yaken i magpadayon man.”

¹⁸ Mga manugdumala ta Judio gaprusigir pa gid na ipapatay Jesus an tenged ula kanen gasunod ta iran na kaugalian parti ta Adlaw Ta Pagpuay daw tenged man paambal din pa na Dyos an iya na Amay na beet din ambalen na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad.

Katengdanan Ta Bata Ta Dyos

¹⁹ Gambal pa Jesus i naan ta mga manugdumala ta Judio, “Paumaw ko gid Dyos an na ake na Amay daw sugiran ta kyo na yaken na iya na Bata ula gabuat ta ake nang na liag. Pabuat ko daw ino nakita ko na pabuat ta ake na Amay tak daw ino pabuat din, yon man buaten ko. ²⁰ Ake na Amay gapalangga ki yaken na Bata din. Gani, papakita din ki yaken tanan din na buat. Ipabuat din pa ki yaken katingalaan na mas pa kaysa ta mga pabuat ko en aged kyo magtingala gid. ²¹ Ake na Amay gabannaw ta mga patay daw gaatag ta kabui ki danen. Iling man tan yaken i na Bata din. Mag-atag a man ta kabui naan ta bisan kino na liag ko na atagan. ²² Ake na Amay ula gaukom ta mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng. Piro, yaken na Bata din gaukom tak paatagan a din ta uturidad ta pag-ukom ²³ aged tanan na mga ittaw magtaod ki yaken paryo man ta iran na pagtaod ta ake na Amay. Bisan kino na ula gataod ki yaken, ula man gataod ta ake na Amay na gapadala ki yaken.

²⁴ “Mag-atag a gid ta kabui naan ta bisan kino na liag ko na tagan daw sugiran ta kyo na mga ittaw na gapati ta ake na mga ambal daw gatuo ta gapadala ki yaken, naangken en danen kabui na ula katapusan. Dili en danen an masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Beet ambalen na danen an dili en naan ta dati danen na kabui na ulipen danen ta sala daw dapat masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Naan danen en ta bag-o na kabui na naangken danen en kabui na ula katapusan. ²⁵ Sigurado gid na dili en danen an sintinsyaan ta kamatayen daw sugiran ta kyo na mabot en timpo, daw anduni en, na

yaken na Bata Ta Dyos, ake an na mga ambal matian ta mga itlaw na ula pa gapati. Daw kino ki danen mapati ta ake na ambal, tagan ko danen an ta kabui na ula katapusan. ²⁶ Iling tan mabuat ko tak yaken i paryo ta ake na Amay na mag-atag ta kabui na ula katapusan tenged yaken na Bata din paatagan din ta uturidad ta pag-atag ta kabui na ula katapusan. ²⁷ Natagan a man ta ake na Amay ta uturidad ta pag-ukom ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng tak yaken i Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ²⁸ Dili kaw magtingala ta ambal ko i tak mabot timpo na tanan na napatay mamatian danen ake na pag-umaw ki danen. ²⁹ Pagmati danen, mabannaw danen an. Mga gabuat ta miad mabannaw na tagan ta kabui na ula katapusan. Piro, mga gabuat ta malain mabannaw na sintinsyaan ta ula katapusan na silot.”

Pagpamatuod Parti Ki Jesus

³⁰ Gapadayon Jesus i ta ambal naan ta mga manugdumala ta Judio, “Ula a may pabuat ta ake nang na uturidad. Daw mag-ukom a ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, pasunod ko ambal ta ake na Amay. Yon en na ake na pag-ukom usto tenged ula ko sunura ake na liag. Pasunod ko nang pagbeet ta gapadala ki yaken.”

³¹ Ambal pa Jesus, “Daw yaken nang magsugid parti ta ake na kaugalingen, dili a mapatian ta mga itlaw. ³² Piro, may isya pa na gasugid parti ki yaken. Ake na Amay gasugid parti ki yaken daw nlaman ko na iya na sugid mapatian gid.

³³ “May mga itlaw na papadala nyo naan ki Juan† daw kanen gasugid ki danen ta matuod parti ki yaken. ³⁴ Maski matuod sugid ta mga itlaw parti ki yaken, dili ko kinanglan iran na sugid para ipamatuod daw kino yaken i. Piro, papademdem ko nang ki kyo ambal ya Juan parti ki yaken aged daw mapati kaw ta iya na sugid, maluwas kaw alin ta silot ta Dyos. ³⁵ Juan ya, kanen paryo ta pawa na lampraan tak iya na tudlo gapapawa ta isip ta

mga itlaw. Ta lipo nang na timpo nalipay kaw ta iya na tudlo. ³⁶ Piro, may isya pa gid na pamatuod na mas pa gid mapatian kaysa ta pasugid Juan parti ki yaken. Mga katingalaan na papabuat ta ake na Amay ki yaken pamatuod na kanen gapadala ki yaken. ³⁷ Ake na Amay na gapadala ki yaken, kanen mismo gapamatuod parti ki yaken daw kino yaken i. Piro, alin pa ta una asta anduni, ula nyo namatii iya na kagi daw ula nyo man nakita iya na sura. ³⁸ Ula nyo man pabetang naan ta inyo na isip iya an na mga ambal tak ula kaw gatu ki yaken na papadala din. ³⁹ Gaistudyo kaw gid ta usto ta sinulat na pulong ta Dyos tak isip nyo na naan dya makita paagi an na maangken nyo kabui na ula katapusan. Naan man ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal man parti ki yaken. ⁴⁰ Piro, dili kaw man gyapon miag na magtuo ki yaken. Daw magtuo kaw inta ki yaken, maangken nyo kabui na ula katapusan.

⁴¹ “Ula a gapaabot na dayawen a nyo ⁴² tak kala ta kyo daw nlaman ko man na ula kaw gagugma ta Dyos na terek gid ta inyo na tagipusuon. ⁴³ Bisan ake na Amay gapadala ki yaken naan ta kalibutan i daw ake na uturidad alin ki kanen, ula a nyo man gyapon pabaton. Piro, daw may mabot na дума na iya na uturidad alin ta iya nang na kaugalingen, pabaton nyo dayon. ⁴⁴ Impusibli na magtuo kaw ki yaken tak gapaabot kaw na dayawen kaw ta mga paryo nyo na itlaw piro ula kaw gatingwa na dayawen kaw ta matuod na Dyos. ⁴⁵ Dili kaw mag-isip na yaken magkusal ki kyo naan ta ake na Amay. Moises ya, na iya na mga sinulat alinan ta inyo na palaeman, kanen mismo magkusal ki kyo. ⁴⁶ Daw gapati kaw ki Moises, magpati kaw man inta ki yaken tak Moises gasulat parti ki yaken. ⁴⁷ Tenged ula kaw gapati ta mga sinulat Moises, simpri dili kaw man magpati ta ake na mga ambal.”

6

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libro

† 5:33 Juan na pasambit, dili kanen Juan na gasulat ta yi na libro. Kanen an Juan na manugbautismo.

Na Ittaw

(*Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17*)

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus daw iya na mga tinudluan galakted naan ta liyo ta Dagat Galilea na paumaw man na Dagat Tiberias.* ² Naan dya, sikad tama na mga ittaw gasunod ki Jesus tak nakita danen mga katingalaan na pabuat din na paayad din mga ittaw na may masakit. ³ Gatukad kanen daw iya na mga tinudluan naan ta bungyod daw gapungko danen dya. ⁴ Ta yon man na timpo, dali nang en mag-umpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.

⁵ Na naan danen Jesus ta bukid, nabantaw din na sikad tama na mga ittaw na munta ki kanen. Gainsa kanen ki Felipe, “Indi ki malit ta pagkaan para ta yon na mga ittaw?” ⁶ Nlaman en Jesus daw ino iya na buaten, piro iling tan iya na insa tak liag din na ipakita Felipe daw ino kabakod pagsalig Felipe ki kanen.

⁷ Sabat Felipe ki kanen, “Maskin darwa gatos na sinsilyo na pilak† gamiten ta para ipalit ta tinapay, kulang man gyapon ta yon na mga ittaw bisan tise nang iran na kan-enen.”

⁸ Isya ta mga tinudluan Jesus na ngaran din Andres na utod Simon Pedro ⁹ gambal ki Jesus, “May bata di na kadala ta limma buok na tinapay‡ daw darwa buok na sidda. Piro, nuon ta ni ta iling san katamaen ta mga ittaw!”

¹⁰ Pasugo Jesus iya na mga tinudluan, “Papungkuon nyo tanan na mga ittaw.”

Wayang lugar an dya daw may lamunon. Naan dya mga ittaw gapungko. Katamaen ta mga mama nang pa mga limma libo en. ¹¹ Dayon pakamang Jesus tinapay an daw gapasalamat ta Dyos. Papatagtag din naan ta mga ittaw daw ino katamaen na gusto danen. Yon man pabuat din ta sidda an.

* **6:1** Pwidi nyo mabasa parti ta Dagat Galilea naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **6:7** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. ‡ **6:9** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo nuibi, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw. Yon na tinapay buat alin ta arina na alin ta bunga ta tanem na naan ta Inglis paumaw na ‘barley’. ‘Barley’ an isya na tanem na daw lagen paryo trigo. § **6:14** May pasaysay parti ta prupita na pasambit naan ta birsikulo katursi na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:21.

¹² Kakaan danen tanan daw nabusog. Pagtapos danen kaan, gambal Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Tipunon nyo mga sama an aged dili masayang.” ¹³ Dayon patipon ta mga tinudluan tinapay na ula nakaan ta mga ittaw. Napanno danen dusi na baskit na darko ta mga sama na alin ta limma na tinapay.

¹⁴ Pagkita ta mga ittaw ta katingalaan na pabuat Jesus, ambal danen, “Jesus gid prupita ya na pambal ta Dyos anay pa sa na mabot unti ta kalibutan i.”§ ¹⁵ Nlaman en Jesus tuyo ta mga ittaw na kamangen kanen aged piliten danen kanen an na buaten na ari. Tenged nlaman din iran na tuyo, galin kanen dya daw gatukad naan ta isya na bukid na kanen nang isya.

Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(*Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52*)

¹⁶ Na semsem en ta adlaw na papakaan Jesus subla limma libo na ittaw, mga tinudluan din gategbeng naan ta baybay. ¹⁷ Gasakay danen ta buti aged makted naan ta Dagat Galilea na malik ta Capernaum. Ta iran na pagsakay, kilem en daw ula pa kabalik Jesus ya ki danen.

¹⁸ Na galakted danen an, gadarko baled an tak sikad pelles. ¹⁹ Na kalambot danen ta mga tallo tenga milyas na kamadyuon ta iran na paggayong, nakita danen na gapanaw Jesus an naan apaw ta waig na gaprani ta iran na sakayan. Nadlek gid danen an.

²⁰ Ambal Jesus ki danen, “Yaken ni. Dili kaw madlek.” ²¹ Pag-ambal Jesus, nalipay gid danen daw pasakay danen kanen an. Pagsakay Jesus, kadungka dayon danen an naan ta iran na ilingan.

²²⁻²³ Ta sunod na adlaw, mga ittaw an ula pa galin ta yon man na lugar na naan ta liyo ta dagat na naan danen dya kakaan ta tinapay pagtapos Ginuo Jesus ta gapasalamat. Nademdeman danen na naan ta galambay ya na kilem may anen dya

isya nang na buti daw mga tinudluan nang Jesus kasakay ya. Jesus an ula gakuyog ki danen. Na gakullaw pa mga itlaw an daw indi Jesus, may mga buti na gadungka dya na naan galin ta Tiberias. ²⁴ Pagkita ta mga itlaw na ula dya Jesus an daw mga tinudluan din, gasakay danen ta mga buti daw giling ta Capernaum aged ngitaen danen kanen ya.

Jesus Paumaw Na Pagkaan Na Mag-atag Ta Kabui

²⁵ Pag-abot ta mga itlaw naan ta liyo na baybay, nakita danen Jesus an daw painsaan danen, “Mistro, kan-o ka pa di?”

²⁶ Sabat Jesus, “Miad gid insa nyo an a, piro gambal a ki kyo na papangita a nyo dili tenged naintindian nyo daw ino beet ambalen ta mga katingalaan na pabuat ko. Pangita a nyo gid tenged na kakaan kaw ta tinapay daw nabusog. ²⁷ Dili kaw magpangabellay para nang ta pagkaan na ula galugay. Magpangabellay kaw para ta pagkaan na gapadayon na mag-atag ta kabui na ula katapusan. Mag-atag an ki kyo ta yi na kabui Yaken Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan tak yaken paatagan ta Dyos Amay ta uturidad ta pag-atag ta kabui na ula katapusan.”

²⁸ Mga itlaw gainsa ki Jesus, “Ino dapat nay na buaten aged matuman nay liag ta Dyos?”

²⁹ Sabat Jesus, “Yi liag ta Dyos na dapat nyo buaten: Magtuo kaw ki yaken na papadala din.”

³⁰ Insa ta mga itlaw, “Ino katingalaan na mabuat no aged may makita kay na pamatuod para mapati kay ki kaon? Ino gid buaten no? ³¹ Anay pa sa, ate na mga kaapuan gatinir naan ta lugar na ula kabalayan. Naan dya gakaan danen an ta pagkaan na alin ta langit.* Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Danen paatagan ta pagkaan na alin ta langit para kan-enen danen.’ †

³² Sabat Jesus, “Matuod gid na paatagan danen an ta pagkaan alin ta langit, piro

gambal a ki kyo na dili Moises gaatag ki danen ta pagkaan na alin ta langit. Ake na Amay gaatag ki danen ta pagkaan na alin ta langit anay pa sa, daw anduni, iatag din en ki kyo matuod na pagkaan na alin ta langit. ³³ Pagkaan na atag ta Dyos ula duma daw dili, kanen i na giling ta kalibutan alin ta langit aged mag-atag ta kabui na ula katapusan naan ta mga itlaw ta kalibutan.”

³⁴ Ambal ta mga itlaw, “Sir, iatag no pirmi ki kami iling sa na pagkaan na pambal no.”

³⁵ Ambal Jesus, “Yaken pagkaan na mag-atag ta kabui na ula katapusan. Bisan kino magtuo na magpasakep ki yaken, dili en maletem daw dili man en mlao. ³⁶ Piro, bisan nakita a nyo, ula kaw pa man gyapon gatuo ki yaken paryo ta naambal ko en ki kyo. ³⁷ Tanan na mga itlaw na patugyan ta Amay ko ki yaken, magtuo na magpasakep ki yaken. Bisan kino na magtuo na magpasakep ki yaken, sigurado gid na batunon ko. ³⁸ Giling a naan ta kalibutan i alin ta langit dili para magtuman ta ake nang na liag. Giling a di para magtuman ta liag ta gapadala ki yaken. ³⁹ Yi liag ta gapadala ki yaken: Ambligan ko tanan na mga itlaw na patugyan din ki yaken aged ula bisan isya ki danen marwad ki yaken. Bannawen ko danen an naan ta katapusan na adlaw ⁴⁰ tak liag ta ake na Amay na tanan na mga itlaw na kakala daw gatuo ki yaken na Bata din, maangken danen kabui na ula katapusan daw bannawen ko man danen an naan ta katapusan na adlaw.”

⁴¹ Mga Judio na anen dya, pagmati danen ta ambal Jesus, gagumod danen kuntra ki kanen tak ambal din na kanen pagkaan na alin ta langit. ⁴² Ambal danen, “Di’ ba Jesus nang man nyan na bata Jose? Kala ta iya an na amay daw inay. Man-o tak ambal din na kanen an alin ta langit?”

⁴³ Ambal Jesus ki danen, “Dili kaw sali ta gumod. ⁴⁴ Ake na Amay na gapadala ki yaken, daw ula din betanga naan ta isip ta mga itlaw liag an na danen an magtuo na magpasakep ki yaken, impusibli na danen

* **6:31** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo trintay-uno paumaw na manna naan ta linggwai na Hebreo. Pambal i na manna paryo ta derse na mga liso na puti na tam-is. Naan ta Exodo 16:1-16 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ki danen Moises ta pambal na manna. † **6:31** Exodo 16:4; Nehemias 9:15; Mga Salmo 78:24-25

an magtuo na magpasakep ki yaken. Mga itaw na magtuo na magpasakep ki yaken bannawen ko naan ta katapusan na adlaw. ⁴⁵ Naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita may ambal, “Tanan danen tudluan ta Dyos.”[†] Gani, bisan kino na gamati daw gatuman ta mga tudlo ta Dyos Amay, kanen magtuo na magpasakep ki yaken. ⁴⁶ Dili beet ko ambalen na may itaw na kakita en ta Dyos Amay. Ula duma na kakita ta Dyos daw dili, yaken nang na alin ta Dyos. ⁴⁷ Yaken nang gid kakita ta Dyos daw sugiran ta kyo na bisan kino na gatuo ki yaken, may kabui na ula katapusan. ⁴⁸ Yaken pagkaan na mag-atag ta kabui. ⁴⁹ Anay pa sa na inyo ya na mga kaapuan gatinir naan ta lugar na ula kabalayan, gakaan danen ta pagkaan na alin ta langit, piro napatay man gyapon danen ya. ⁵⁰ Piro, yaken i pagkaan na alin ta langit. Bisin kino maan ti na pagkaan, dili en mapatay. ⁵¹ Yaken i pagkaan na alin ta langit na mag-atag ta kabui. Bisin kino na maan ta yi na pagkaan, mabui ta ula katapusan. Pagkaan na pambal ko ake na lawa na iatag ko para ta mga itaw ta bilog na kalibutan aged maangken danen kabui na ula katapusan.”[§]

⁵² Mga Judio na anen dya, na namatian danen ambal Jesus, gadiskasay gid danen an, “Ino paagi na iatag din ki kiten iya an na lawa para kan-enen ta?”

⁵³ Ambal Jesus ki danen, “Yaken gid pagkaan na mag-atag ta kabui daw sugiran ta kyo na Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, daw dili kaw maan ta lawa ko daw minem ta ake na lengngessa, impusibli na maangken nyo kabui na ula katapusan. ⁵⁴ Bisin kino maan ta ake na lawa daw minem ta ake na lengngessa, maangken din kabui na ula katapusan daw bannawen ko man kanen an naan ta katapusan na adlaw. ⁵⁵ Ake na lawa pagkaan na matuod daw ake na lengngessa inemen na matuod. ⁵⁶ Bisin kino maan ta ake na lawa daw minem ta ake na lengngessa, pirmi kanen naan ki yaken daw pirmi a man naan ki kanen. ⁵⁷ Ake na Amay na gapadala ki yaken ali-

nan ta kabui daw bui a tenged ki kanen. Iling man tan, mga itaw na maan ta ake na lawa, mabui danen an tenged ki yaken. ⁵⁸ Yaken matuod na pagkaan na alin ta langit. Yaken dili paryo ta pagkaan ya na alin ta langit na pakaan ta inyo na mga kaapuan anay pa sa tak napatay man gyapon danen ya. Piro, bisin kino maan ta matuod na pagkaan, mabui kanen an ta ula katapusan.” ⁵⁹ Yi patudlo Jesus na naan kanen ta balay tipunan ta mga Judio naan ta Capernaum.

Jesus Padilian Ta Iya Na Mga Tinudluan

⁶⁰ Na kamati mga tinudluan Jesus ta ambal din parti ta iya na lawa daw lengngessa, tama ki danen gambal, “Sikad gid bellay iya na tudlo. Kino taan magpati tan?”

⁶¹ Bisin ula may gasugid ki Jesus, nla-man din na gagumod iya na mga tinudluan tenged ta iya na tudlo. Ambal din ki danen, “Nalainan kaw gid ta ake ya na tudlo? ⁶² Ino pa gid taan daw makita nyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gabalik naan ta iya na alinan? ⁶³ Dyos Ispiritu Santo an gaatag ta kabui. Mga itaw an a, dili maimo na danen mag-atag ta kabui. Bisin kino na magpati ta ake na ambal, Dyos Ispiritu Santo an magpabilin naan ki kanen daw mag-atag man ta kabui na ula katapusan. ⁶⁴ Piro, may anen ki kyo na ula gapati ta ake na ambal.”

Iling tan ambal Jesus tak alin pa ta umpisa na napili din iya na mga tinudluan, nla-man din en daw kino ki danen dili magpati daw kino man magtraydor ki kanen ta uryan.

⁶⁵ Ambal pa Jesus naan ta iya na mga tinudluan, “Tenged may anen ki kyo na dili magpati, yon tenaan na paambal ko ki kyo kan-o na daw ula betanga ta ake na Amay na gapadala ki yaken liag an naan ta isip ta mga itaw na danen an magtuo na magpasakep ki yaken, impusibli na danen an magtuo na magpasakep ki yaken.”

⁶⁶ Umpisa ta yon man na uras na gatudlo Jesus parti ta iya na lawa daw lengngessa,

[†] 6:45 Isaias 54:13   [§] 6:51 Ambal Jesus na ake na lawa na iatag ko beet ambalen iya na kamatayen naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga itaw aged patawaren danen ta Dyos.

padilian en kanen an ta tama na mga itlaw na dati gasunod ki kanen. Ula en danen an gakuyog ki kanen. ⁶⁷ Gainsa Jesus ta dusi na apustulis, “Ta? Dilian a nyo man?”

⁶⁸ Sabat Simon Pedro ki Jesus, “Ginuo, ula kay duma na dangepan daw dili, kaon nang tak gatudlo ka parti ta kabui na ula katapusan. ⁶⁹ Gapati kay ki kaon daw nlanan nay man na kaon yan alin gid ta Dyos.”

⁷⁰ Ambal Jesus, “Di’ ba papili ko kyo yan na dusi, piro may isya ki kyo na gasunod ki Satanas?” ⁷¹ Judas na bata Simon Iscariote,* kanen pambal ya Jesus na gasunod ki Satanas. Bisan Judas isya ta dusi na apustulis, ta uryan kanen an magtraydor ki Jesus.

7

Mga Utod Jesus Ula Gapati

¹ Pagtapos Jesus ta iya na pag-isturya naan ta mga apustulis, galibot kanen an naan ta bilog na Galilea. Engnged din gid na dili kanen an miling naan ta Judea tak duma na mga manugdumala ta Judio gaprusigir gid na ipapatay kanen an.

² Na dali nang en mabot timpo na magumpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Mga Pasilungan,* ³ mga utod Jesus gambal ki kanen, “Dayad daw malin ka di na miling ta Judea aged makita man ta mga tinudluan no dya mga katingalaan na paryo ta mga nabuat no† ⁴ tak bisan kino na gusto mabantog, dili kanen magbuat na tago nang. Tenged gabuat ka ta mga katingalaan, dapat ipakita no naan ta tanan na mga itlaw bisan indi nang.” ⁵ Paagi ta iran na ambal na iling tan pakita danen na bisan danen an mga utod Jesus, ula danen gapati ki kanen.

⁶ Sabat Jesus ta mga utod din, “Kyo a pwidi mag-iling naan ta pista bisan ino na uras. Piro, yaken i a, dili pa igo na uras aged matuman plano ta Dyos para ki yaken. ⁷ Pwidi kaw tak ula tenaan na kyo

yan demetan ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Piro, yaken i a demetan danen tak paambal ko na iran na mga buat malain.

⁸ Gani, kyo nang manaw na mamista. Dili a nang ake manaw tak dili pa ake na uras.”

⁹ Pag-ambal Jesus, gapabilin kanen naan ta Galilea.

Jesus Naan Ta Pista Ta Mga Pasilungan

¹⁰ Pagpanaw ta mga utod Jesus na mamista naan ta Pista Ta Mga Pasilungan, gapanaw man kanen an, piro ula kanen an gapakita ta mga itlaw aged ula may nalam. ¹¹ Naan ta pista papangita Jesus an ta mga manugdumala ta Judio na gakontra ki kanen. Sigi danen insa daw indya kanen an. ¹² Tama na mga itlaw dya daw sigi gaisturyaay danen an ta inay-inay nang parti ki Jesus. Duma gambal, “Miad kanen na itlaw.” Piro, duma an a gagumod, “Dili kanen an miad tak paluko din nang mga itlaw.” ¹³ Piro, gambal danen ta sikrito nang parti ki Jesus tak adlek danen an ta mga manugdumala ta Judio na gakontra ki kanen.

¹⁴ Na naan en ta katengaan ta pista ya,‡ giling Jesus naan ta Timplo daw naan dya gatudlo. ¹⁵ Gatingala gid mga manugdumala ta Judio tenged ta tudlo din daw gambal danen an, “Indi alin alam ta yi na itlaw tak ula kanen patudlui ta manugtudlo na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises?”

¹⁶ Sabat Jesus ki danen, “Ake na patudlo dili alin ta kaugalingen ko na isip. Patudlo ko an naan alin ta gapadala ki yaken.

¹⁷ Bisan kino na magtingwa na magtuman ta kabebet-en ta Dyos, mlaman din na ake na patudlo dili ake nang. Mlaman din na patudlo ko an naan alin ta Dyos ¹⁸ tak bisan kino na gatudlo alin ta iya na kaugalingen na isip, liag din na kanen an dayawen ta mga itlaw. Piro, bisan kino na iya na liag na gapadala ya ki kanen dayawen ta mga itlaw, masaligan kanen an na itlaw daw ula man gabula. ¹⁹ Anay pa sa, paatag ta Dyos ki kyo iya na mga sugo paagi ki

* **6:71** Iscariote i dili apilyido Simon. Iscariote beet ambalen taga-Keriete tak Keriete banwa na alinan din. * **7:2**

Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Mga Pasilungan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **7:3** Daw timpo ta Pista Ta Mga Pasilungan, tama na mga Judio alin ta lain-lain na mga lugar giling naan ta syudad Jerusalem na sakep ta prubinsya Judea aged mamista. ‡ **7:14** Isya duminggo pagsilibrar ta Pista Ta Mga Pasilungan.

Moises, piro ula bisan isya ki kyo gatuman ta tanan na mga sugo din. Daw pagtuman nyo ta mga sugo ya terek ta inyo na nakem, ula kaw inta gaplano na ipapatay a nyo.”

²⁰ Ambal ta mga itlaw, “Naseddepan ka taan ta malain na ispiritu. Kino abi gaplano na ipapatay ka?”

²¹ Ambal Jesus naan ta mga itlaw, “Gatingala kaw gid na man-o tak gapaayad a ta isya na mama naan ta Adlaw Ta Pagpuay.

²² Di' ba kyo man kaysan gaubra naan ta Adlaw Ta Pagpuay na gabuat kaw ta sirimunya ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta bata? Naan ta Mga Sinulat Moises, pasulat din sugo ya ta Dyos na naan ta pangwallo na adlaw alin ta pagtao buatan nyo ta tanda lawa an ta mga bata nyo na mama na beet ambalen na danen iya ta Dyos. § -- Ta matuod, ate na mga kaapuan anay pa sa, gabuat en ta yi na sirimunya bag-o pa ta timpo Moises.* -- Piro, bisan natuon naan ta Adlaw Ta Pagpuay sirimunya ta pagbuat ta tanda naan ta lawa, gapadayon kaw man gyapon ta pagbuat ta tanda aged masunod nyo nang sugo ya. ²³ Tenged gapadayon kaw ta pagbuat ta tanda naan ta isya nang na parti ta lawa maskin naan pa ta Adlaw Ta Pagpuay aged dili kaw maakusaran na ula gasunod ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises, man-o tak gagilek kaw pa ki yaken na papaayad ko bilog na kalawaan ta isya na mama naan ta Adlaw Ta Pagpuay? ²⁴ Dili nyo usgaran itlaw an tenged nang ta inyo na nakita ki kanen. Bag-o kaw mag-usgar ta duma usisaen nyo anay iya na buat aged mlaman nyo daw miad daw malain.”

Isip Ta Mga Itlaw Daw Kino Jesus

²⁵ Na naan Jesus ta Jerusalem na gatudlo naan ta Timplo, naan man dya pila na mga taga-Jerusalem na gaisturyaay, “Di' ba kanen i itlaw na papangabot na ipapatay ta ate na mga manugdumala? ²⁶ Piro, bisan na galaygay kanen i naan ta tubangan ta tama na mga itlaw, ula man danen an

gambal kuntra ki kanen. Nakala danen taan na kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ²⁷ Basi dili kanen Pinili Ta Dyos tak nlaman ta gid daw taga indi kanen an. Daw mabot Pinili ya Ta Dyos, ula may nalam daw taga indi kanen ya.”

²⁸ Tenged iling tan iran na ambal parti ki Jesus, patuduan din gid iya na kagi na gatudlo pa kanen an naan ta Timplo na ambal din, “Salig nyo na kala a nyo en daw taga indi a. Ula a giling ta kalibutan i ta ake nang na liag. May gapadala ki yaken na iya na ambal ubos kamatuuran. Dili nyo kanen an kala, ²⁹ piro kala ko gid kanen an tak kanen mismo alinan ko daw kanen man gapadala ki yaken.”

³⁰ Tenged ta ambal Jesus, dakepen inta kanen an ta mga manugdumala ta Judio. Piro, ula may gadakep ki kanen tak dili pa uras din na matuman plano ta Dyos para ki kanen. ³¹ Maskin mga manugdumala ta Judio gakuntra ki Jesus, gatama man gyapon mga itlaw na gatuo ki kanen. Ambal danen, “Basi yi en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari tak sigurado gid na ula itlaw na makabuhat ta katingalaan na mas pa makatingala ta mga nabuat din.”

³² Na namatian ta mga Pariseo ambal ya ta mga itlaw parti ki Jesus, danen daw mga manugdumala na mga pari gasugo ta mga gwardya ta Timplo na dakepen Jesus an.

³³ Tenged may plano na ipadakep Jesus an, ambal din naan ta mga itlaw, “Dili aren maglugay na magduma ki kyo tak malik a naan ta gapadala ki yaken. ³⁴ Mangita kaw gid ki yaken, piro dili a nyo makita tak dili kaw makailing ta ake na ilingan.”

³⁵ Mga manugdumala ta Judio na gakuntra ki Jesus, gainsaay danen an, “Indi kanen an punta na dili ta makita? Ino, miling kanen ta mga paryo ta na mga Judio na naan gistar ta mga lugar ta mga dili-Judio daw magtudlo kanen an dya? ³⁶ Ino beet ambalen din na ngitaen ta kanen an, piro dili ta en makita daw dili ki man makailing ta ilingan din?”

§ 7:22 Tanda na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 7:22 Mga kaapuan anay pa sa na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, yon danen Abraham. Naan ta Genesis 17:23-27 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagtuman Abraham ta sugo ta Dyos ki kanen na kanen an daw tanan na mga mama naan ta iya na panimalay magpabuat ta tanda naan ta lawa.

Ula Gaparyo Isip Ta Mga Ittaw Parti Ki Jesus

³⁷ Gabot katapusan na adlaw ta Pista Ta Mga Pasilungan na ta isip ta mga Judio pinakaimpurtanti na adlaw ta pista. Ta yon man na adlaw anen Jesus an naan ta Timplo. Gatindeg kanen an daw patuduan din iya na kagi na ambal din, “Bisan kino na nlao, marani ki yaken aged minem. ³⁸ Bisan kino na magtuo ki yaken, may anen ki kanen paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti: Naan ta iran na tagipusuon may mag-atag ta kabui na ula katapusan na paryo ta tuburan na bui.”† ³⁹ Ta pag-ambal Jesus ta iling tan, paambal din an parti ta Dyos Ispiritu Santo na mabaton pa ta mga gatuo ki kanen. Piro, ula pa danen nabaton tak Jesus an ula pa napatay, nabannaw daw gabalik naan ta langit.

⁴⁰ Mga ittaw na kamati ta ambal Jesus, gambal, “Kanen gid papaabot ta na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos.”‡ ⁴¹ Duma na mga ittaw gambal, “Kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” Piro, duma pa gid an gambal, “Dili taan kanen Pinili Ta Dyos tak alin kanen ta Galilea daw nlanan ta na Pinili Ta Dyos dili alin ta Galilea. § ⁴² Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal na Pinili Ta Dyos alin ta linai David daw matao naan ta Betlehem na banwa David.”*

⁴³ Isip ta mga ittaw parti ki Jesus ula gaparyo. ⁴⁴ Gusto ta duma na dakepen Jesus an, piro ula man gyapon danen padakepa kanen an.

Mga Manugdumala Ula Gapati Ki Jesus

⁴⁵ Mga gwardya ta Timplo na pasugo na dakepen Jesus an, gabalik danen naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo na gasugo ki danen. Gainsa mga manugdumala an, “Man-o tak ula nyo dakepa Jesus ya daw dleen di?”

⁴⁶ Sabat ta mga gwardya, “Ula gid ittaw na mas dayad iya na patudlo kaysa ta patudlo Jesus.”

⁴⁷ Mga Pariseo an gambal ta mga gwardya, “Asta kyo yan, naluko kaw man Jesus! ⁴⁸ Ula bisan isya ki kami na mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo gapati ki kanen. ⁴⁹ Mga ittaw na ula kaintindi ta sinulat Moises, danen nang gapati ki Jesus. Lagen ta daw dili danen an silutan ta Dyos.”

⁵⁰ Anen man dya Nicodemo† na isya man na Pariseo na kabisita ki Jesus na bag-o nang umpisa Jesus an ta iya na pagtudlo. Nicodemo gambal ta mga duma din na gadumala, ⁵¹ “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na magsintinsya ki ta ittaw na ula ta pa kanen nausisa daw ino nabuat din na sala.”

⁵² Mga manugdumala gagilek ki Nicodemo tak paryas kanen gakampi ki Jesus. Pambalan danen Nicodemo an, “Paryo ka imo taga-Galilea paryo ki Jesus! Usisaen no anay sinulat na pulong ta Dyos aged makita no gid na ula prupita na alin ta Galilea.” ⁵³ Pagtapos ta iran na pagdiskasay, guli danen an tanan.‡

8

Bai Na Nadakep Na Gaintra Ta Mama

¹ Ta katapusan ta Pista Ta Mga Pasilungan, Jesus i giling naan ta Bukid Olibo. Kadlaw kanen i dya. ² Sunod na adlaw na sellem pa gid, gabalik kanen i naan ta Timplo daw tama na mga ittaw galibot ki kanen. Gapungko kanen daw gatudlo ki danen. ³ Na gatudlo pa Jesus, may mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* daw mga Pariseo na gadala ta isya na bai na nadakep na gaintra ta mama. Patindeg danen bai an naan ta tubangan ta mga ittaw na gamati ki Jesus. ⁴ Ambal danen ki Jesus, “Mistro, yi na bai nadakep na gaintra ta mama. ⁵ Naan ta Mga Sinulat Moises

† **7:38** Isaias 58:11 ‡ **7:40** May pasaysay parti ta prupita na papaabot ta mga Judio na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:21. § **7:41** Jesus an gabakod naan ta banwa na Nazaret na sakep ta Galilea. * **7:42** Mikeas 5:2 † **7:50** Naan ta Juan 3:1-21 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagbisita Nicodemo ki Jesus. ‡ **7:53** Naan ta pila na mga kupyta ta libro na Juan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula mga birsikulo umpisa ta kapitulo syiti birsikulo singkwintay-tris asta ta kapitulo utso birsikulo unsi. * **8:3** Pwidi nyo mabasa parti ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

may sugo na mga bai na gaintra ta mama dapat sintinsyaan ta kamatayen paagi ta pagtimbang ta mga bato. Ino maambal no parti ta yi na bai?" ⁶ Iling tan insa danen aged dakep-dakepen Jesus an paagi ta insa para maakusaran daw may ambalen kanen an na kuntra ta Mga Sinulat Moises. Piro, Jesus an gademel nang daw gasulat kanen naan ta basak paagi ta iya na tudlo. ⁷ Tenged na sigi pa insa danen ki Jesus parti ta bai, gatan-aw kanen ki danen daw ambal din, "Daw kino ki kyo ula sala, yon una na magtimbang ta yi na bai." ⁸ Pagtapos ta pag-ambal Jesus, gademel kanen isab daw gasulat naan ta basak.

⁹ Pagmati ta mga itlaw dya, isya-isyang danen galin, umpisa ta mga manakem asta na Jesus nang en nabilin daw bai na gatindeg pa dya.

¹⁰ Na Jesus daw bai nang en nabilin dya, patan-aw Jesus bai an daw painsaan din, "Indya en danen ya? Ula bisan isya na magsilot ki kaon?"

¹¹ Sabat ta bai, "Ee, Sir. Ula bisan isya."

Ambal Jesus, "Dili a man ake magsilot ki kaon. Pwidi ka en manaw, piro dili ka en magbuat isab ta sala."†

Jesus Paumaw Na Ilaw Para Ta Tanan Na Mga Itlaw

¹² Na gatudlo Jesus i naan ta mga itlaw, gambal kanen i, "Yaken ilaw para ta tanan na mga itlaw. Bisan kino na magpati ki yaken, pawaan ko iya na isip daw tagan ko man kanen an ta kabui na ula katapusan. Daw iling tan buaten ko ki kanen, paryo kanen dili en magpanaw pa naan ta delem tak napawaan kanen an ta ilaw."

¹³ Pagmati ta mga Pariseo, ambal danen, "Tenged sugid no an parti ta imo na kaugalingen imo nang na ambal, dili kay magpati ta imo na sugid."

¹⁴ Sabat Jesus, "Bisan yaken gasugid parti ta ake na kaugalingen, matuod man gyapon ake na sugid tak nlaman ko ake na alinan daw ake na ilingan, piro kyo, ula nyo nlami. ¹⁵ Gausgar kaw ta mga itlaw paagi nang ta inyo na nakita. Piro,

dili iling tan ake na pag-ukom ta mga itlaw. ¹⁶ Daw mag-ukom a, usto gid tak dili nang yaken gaukom. Darwa kay gaukom, yaken daw ake na Amay na gapadala ki yaken. ¹⁷ Naan ta Mga Sinulat Moises may ambal na daw sugid an ta darwa na itlaw gaparyo, matuod gid iran an na sugid.‡ ¹⁸ Yaken daw ake na Amay gasugid parti ki yaken."

¹⁹ Gainsa mga Pariseo ki Jesus, "Indi imo na Amay?"

Sabat Jesus, "Dili a nyo kala daw dili nyo man kala ake na Amay. Daw kala a nyo inta, kala nyo man ake na Amay."

²⁰ Iling tan ambal Jesus na gatudlo kanen naan ta Timplo na dani kanen an ta betangan ta alad na kwarta. Piro, ula may gadakep ki kanen tak dili pa iya na uras na matuman plano ta Dyos para ki kanen.

Jesus Dili Taga-Kalibutan

²¹ Na gatudlo Jesus i naan ta Timplo, gambal kanen ta mga itlaw, "Malin a di. Pag-alin ko, mangita kaw ki yaken. Piro, dili kaw makailing ta ake na ilingan tak mapatay kaw na dili kaw mapatawad ta Dyos tenged ta inyo na sala na ula kaw gapati ki yaken."

²² Pagmati ta mga manugdumala ta Judyo dya ta ambal Jesus, gaisturyaay danen an, "Ino beet ambalen din na dili ki makailing ta iya na ilingan? Basi magpakamatay kanen an."

²³ Ambal Jesus ki danen, "Kyo yan taga-kalibutan daw inyo na isip paryo nang ta isip ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos, piro yaken i a taga-langit daw ake na isip dili paryo ta isip ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. ²⁴ Pambal ko na mapatay kaw na dili kaw mapatawad ta Dyos tenged ta inyo na sala. Daw dili kaw mapati na yaken i pambal ko ya na yaken, sigurado gid na dili kaw mapatawad ta Dyos."

²⁵ Gainsa danen ki Jesus, "Kino ka gid?"

Sabat Jesus, "Alin pa kan-o na gaumpisa a ta pagtudlo ta mga itlaw, nasugid ko en daw kino yaken i. ²⁶ Tama a inta iakusar ki kyo. Piro, ula a duma na ambalen naan ta tanan na mga itlaw ta kalibutan daw dili,

† **8:11** May pasaysay parti ta Juan kapitulo syiti birsikulo singkwintay-tris asta kapitulo utso birsikulo unsi na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Juan 7:53. ‡ **8:17** Deuteronomio 19:15

ake nang na namatian alin ta gapadala ki yaken. Yon nang ambalen ko tak iya na ambal kamatuuran.”

²⁷ Ula danen naintindian na pambal din ya na gapadala ki kanen beet din ambalen iya na Amay. ²⁸ Ambal pa Jesus ki danen, “Pagtapos na ipadatas§ Kanen i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, maintindian nyo en na yaken i pambal ko ya na yaken. Maintindian nyo man na ula a gabuat daw gambal ta ake nang na uturidad tak pasunod ko nang tudlo ta ake na Amay ki yaken. ²⁹ Ake na Amay na gapadala ki yaken pirmi kanen duma ki yaken. Ula a din pabay-i tak pirmi a gabuat ta makapalipay ki kanen.” ³⁰ Na gambal Jesus ta iling tan, tama gatuo ki kanen.

Mga Linai Abraham

³¹ Na gatudlo pa Jesus i ta mga itaw naan ta Timplo, gambal kanen naan ta mga Judio na gapati ki kanen, “Daw magpadayon kaw ta pagtuman ta ake na tudlo, kyo matuod ko na mga tinudluan. ³² Mlaman nyo man kamatuuran an daw paagi ta kamatuuran an, malibri kaw.”

³³ Ambal danen, “Kami i mga linai Abraham. Ula kay gapasakep naan ta pagbeet ta bisan kino. Man-o tak gambal ka na kami malibri?”

³⁴ Sabat Jesus, “Matuod gid, ula kaw gapasakep naan ta pagbeet ta bisan kino, piro gambal a ki kyo na bisan kino na gabuat ta sala, kanen an ulipen ta sala. ³⁵ Mga suguon an dili pirmaninti na mimbro ta panimalay ta amo danen, piro mga bata ta amo pirmaninti gid. ³⁶ Gani, daw yaken na Bata Ta Dyos maglibri ki kyo aged dili kaw en ulipen ta sala, malibri kaw gid.

³⁷ “Nlaman ko na kyo yan mga linai Abraham. Piro, duma ki kyo gaprusigir gid na ipapatay a nyo tak dili nyo mabaton ake na tudlo. ³⁸ Pasugid ko ki kyo mga pakita ta ake na Amay ki yaken. Piro, kyo yan gasunod kaw nang ta ambal ta inyo na amay.”

³⁹ Ambal danen ki Jesus, “Abraham ya ame na amay.”

Sabat Jesus, “Daw kyo yan matuod na mga linai Abraham, gabuat kaw inta ta dayad paryo ta buat din. ⁴⁰ Piro, duma ki kyo gaprusigir na ipapatay a nyo tak gasugid a ki kyo ta kamatuuran na alin ta Dyos. Abraham ya ula gabuat paryo ta inyo na buat. ⁴¹ Pirmi kaw nang gasunod ta buat ta inyo na amay.”

Ambal danen, “Kami matuod na mga bata ta Dyos tak Dyos nang gid matuod nay na Amay.”

⁴² Ambal Jesus ki danen, “Daw Dyos inyo na Amay, palanggaen a nyo inta tak yaken alin ta Dyos. Giling a ta kalibutan i alin ki kanen. Dili ake nang na liag na miling a ta kalibutan i. Giling a di tak Dyos gapadala ki yaken. ⁴³ Man-o tak ula kaw kaintindi ta ake na ambal? Ula kaw kaintindi tenged dili kaw miag na magpati ta ake na tudlo. ⁴⁴ Paryo kaw gid ta inyo na amay na Satanas. Daw ino liag din, yon man liag nyo na buaten. Alin ta una, kanen sikad magpatay ta mga itaw daw ula kanen gambal ta matuod tak dili kanen miag na magtuman ta kamatuuran na pulong ta Dyos. Ugali din sikad magbula tak kanen alinan ta tanan na bula. ⁴⁵ Piro, yaken gasugid ki kyo ta kamatuuran daw yon tenaan na ula kaw gapati ki yaken. ⁴⁶ Ula bisan isya ki kyo makaambal na may sala a. Gasugid a nang ta kamatuuran. Man-o tak dili kaw pa mapati ki yaken? ⁴⁷ Daw kino bata an ta Dyos, gapati kanen ta ambal ta Dyos. Ula kaw gapati ki yaken tenged Dyos an dili inyo na amay.”

Mas Datas Katengdanan Jesus Kaysa Ta Katengdanan Abraham

⁴⁸ Na pambalan Jesus mga Judio an na Dyos an dili iran na amay tenged ula danen gapati ki Jesus, gambal danen an ki kanen, “Igo ame na ambal na kaon yan Samaritano* daw naseddepan ka man ta malain na ispiritu.”

⁴⁹ Ambal Jesus, “Ula a naseddepi ta malain na ispiritu. Padayaw ko nang ake na Amay, piro pagayyaan a nyo. ⁵⁰ Ula a gangita na dayawen a ta mga itaw. Piro,

§ 8:28 Na gambal Jesus ipadatas, beet din ambalen na ipadatas kanen an na ilansang naan ta krus. * 8:48 Mga Samaritano ya pakebes ta mga Judio. Ta pag-ambal ta mga Judio na Jesus an Samaritano, pakebes danen kanen an.

ake na Amay liag din na yaken i dayawen daw kanen nang mag-ukom ta mga itlaw na gapagayya ki yaken. ⁵¹ Sigurado gid na mga gapagayya ki yaken silutan, piro gambal a ki kyo na bisan kino na magtuman ta ake na mga tudlo, dili en mapatay.”

⁵² Ambal danen ki Jesus, “Sigurado kay gid na kaon naseddepan ta malain na ispiritu tak gambal ka pa na mga itlaw na gatumang ta tudlo no dili en mapatay. Nlaman nay na tanan na mga itlaw mapatay. Bisang na gatumang Abraham ta Dyos anay pa sa, napatay man gyapon kanen an daw napatay man mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ⁵³ Ino beet no ambalen? Salig no na mas datas pa katengdanan no kaysa ta katengdanan ta ate na kaapuan na Abraham daw mga prupita? Napatay man en danen tanan. Ino isip no parti ta imo na kaugalingen?”

⁵⁴ Sabat Jesus ki danen, “Daw yaken nang magdayaw ta ake na kaugalingen, ula pulos. Piro, ake na Amay na pambal nyo na inyo man na Amay, kanen mismo gadayaw ki yaken. ⁵⁵ Dili nyo kala ake na Amay, piro kanen kala ko. Alimbawa, daw mag-ambal a na ula a kakala ki kanen, magparyo a man ki kyo na mga bula. Piro, kala ko gid kanen an daw patuman ko iya na mga ambal. ⁵⁶ Anay pa sa, nalipay gid ate na kaapuan na Abraham tak gapaabot kanen an na makita a din na mabot a ta kalibutan i. Ta matuod, nakita a din en daw nalipay gid kanen ya.”

⁵⁷ Ambal danen ki Jesus, “Tenged ula ka pa gaidad ta singkwinta, dili kay mapati na nakita no Abraham ya.”

⁵⁸ Sabat Jesus, “Matuod gid na ula a pa gaidad ta singkwinta, piro gambal a ki kyo na bag-o pa natao Abraham ya, yaken i anen en.” ⁵⁹ Tenged ta ambal Jesus, gati-mod danen an ta mga bato aged timbagen kanen an asta na mapatay.† Piro, Jesus i galin dayon naan ta mga itlaw daw gagwa kanen an ta Timplo.

9

Pagpaayad Jesus Ta Mama Na Natao Na Bulag

¹ Na gapanaw Jesus i daw iya na mga tinudluan, may nakita danen na mama na bulag alin ta pagtao. ² Mga tinudluan an gainsa ki Jesus, “Mistro, man-o tak mama an natao na bulag? Iya na sala? Sala ta iya na ginikanan?”

³ Sabat Jesus, “Dili tenged ta iya na sala daw dili man tenged ta sala ta iya na ginikanan. Bulag kanen an aged may makita na katingalaan na buaten ta Dyos naan ki kanen. ⁴ Daw adlaw, mga itlaw gaubra, piro daw kilem, dili en danen kaubra. Beet ambalen ko daw may uras ki pa na mubra, dapat na buaten ta daw ino liag ta Dyos na gapadala ki yaken tak mabot uras na dili ta en mabuat. ⁵ Mintras naan a pa ta kalibutan i, yaken ilaw para ta tanan na mga itlaw tak gapapawa a ta isip ta mga itlaw.”

⁶ Pag-ambal Jesus, gaileb kanen naan ta basak daw gabuat kanen ta lunang. Papiad din lunang an naan ta mata ta bulag. ⁷ Ambal din naan ta bulag, “Miling ka naan ta may waig ya na alin ta tuburan Siloam daw maglam-os.” Siloam beet ambalen padala.

Pag-ambal Jesus, giling dayon dya bulag an daw galam-os. Kakita en kanen an daw gapanaw muli.

⁸ Pag-uli din, nakita kanen an ta mga silingan din daw mga itlaw na kakita ki kanen na gapalimos pa dati kanen an. Ambal danen, “Di' ba yan mama na pirmi gamungko na gapalimos?” ⁹ Ambal ta duma, “Kanen yan.” Piro, duma an gambal, “Dili kanen nya. Basi paryo nang danen an ta sura.”

Ambal ta mama an, “Yaken mama na dati gapalimos.”

¹⁰ Painsaan danen mama an, “Ino paagi na nayad imo an na mata?”

¹¹ Sabat ta mama, “Itlaw ya na paumaw na Jesus gabuat ta lunang daw papaid din naan ta mata ko i. Pasugo a din na miling naan ta may waig ya na alin ta tuburan

† **8:59** Gusto ta mga itlaw na timbagen danen Jesus an tak iling tan silot ta bisan kino na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Salig danen na ambal Jesus insulto ta uturidad ta Dyos tak beet ambalen ta iya na ambal na kanen an Dyos.

Siloam daw maglam-os. Giling a man dya daw galam-os. Yon en na kakita aren.”

¹² Painsaan danen mama an, “Indya en kanen ya na gapaayad ki kaon?”

Sabat ta mama, “Inday, ula a nalam.”

Pag-imbistigar Ta Mga Pariseo Ta Mama Na Nayad

¹³⁻¹⁴ Adlaw na pabuat Jesus lunang ya daw paayad din mata ya ta mama na bulag, yon man Adlaw Ta Pagpuay. Mama ya na nayad padala ta mga itlaw naan ta mga Pariseo. ¹⁵ Pagkita ta mga Pariseo ta mama an, painsaan danen daw ino paagi na naayad iya na mata.

Sabat ta mama, “Papairan din ta lunang mata ko i daw galam-os a. Anduni kakita aren.”

¹⁶ Ambal ta pila na mga Pariseo, “Itlaw ya na gapaayad ta imo an na mata dili alin ta Dyos tak ula kanen gatuman ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay.”

Piro, duma an na mga Pariseo gambal, “Itlaw na gapaayad ta bulag i ula kanen kasala tak mga itlaw na gabuat ta sala dili makabuhat ta katingalaan paryo ta nabuat din.” Mga Pariseo an galalisay tak ula gaparyo iran na isip parti ki Jesus.

¹⁷ Gainsa danen ta mama na nayad en, “Ino maambal no parti ta itlaw ya na gapaayad ta imo na mata?”

Sabat ta mama, “Kanen an isya na prupita.”

¹⁸ Danen na mga manugdumala ta Judio na gainsa ta mama an, ula danen gapati na dati bulag kanen an daw anduni kakita en. Tenged ula danen gapati, paumaw danen ginikanan din ya ¹⁹ daw painsaan danen, “Bata nyo ni? Matuod na kanen natao na bulag? Man-o tak kakita en kanen an anduni?”

²⁰ Sabat ta ginikanan din, “Matuod na kanen bata nay daw natao kanen na bulag.

²¹ Piro, ula nay nlami daw ino paagi na kakita kanen an daw kino gapaayad ta iya na mata. Insaan nyo kanen an tenged may idad man en daw nalam man en kanen magsabat parti ta iya na kaugalingen.”

²² Iling tan sabat ta iya na ginikanan tak adlek danen an ta mga manugdumala ta

Judio na gakontra ki Jesus tenged nasapulan en ta mga manugdumala na daw kino mag-ambal na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, bawalan danen na melled naan ta mga balay tipunan ta mga Judio. ²³ Yon tenaan na gambal ginikanan ta bulag an na insaan kanen an ta mga manugdumala tenged may idad man en kanen an.

²⁴ Pagtapos danen ta pag-isturya ta ginikanan ya ta mama na nayad, paumaw danen isab mama ya na nayad daw pambalan danen, “Mag-ambal ka ta matuod parti ta itlaw ya na gapaayad ki kaon tak Dyos gamati ki kaon. Nlaman nay na kanen makasasala na itlaw.”

²⁵ Sabat ta mama, “Ula ko nlami daw itlaw ya na gapaayad ki yaken makasasala. Basta nlaman ko na dati yaken i bulag, piro anduni kakita aren.”

²⁶ Painsaan danen mama an, “Ino pabuat din ki kaon? Ino paagi na paayad din mata no an?”

²⁷ Sabat ta mama, “Gasugid aren ki kyo, piro dili kaw mapati. Man-o tak gusto nyo mamati isab ta ambal ko? Gusto nyo man taan na kyo maimo man na mga tinudluan ta itlaw ya na gapaayad ki yaken?”

²⁸ Pag-ambal ta mama, painsultuan danen kanen an, “Kaon yan iya na tinudluan, piro kami i a mga tinudluan Moises. ²⁹ Nlaman nay na Dyos an gambal ki Moises ya anay pa sa. Piro, daw parti ta itlaw ya na gapaayad ki kaon, ula nay nlami daw taga indi kanen an.”

³⁰ Sabat ta mama, “Impusibli na ula nyo nlami daw taga indi itlaw na ya. Tenged kanen gapaayad ta ake na mata, nlaman ta na kanen an alin ta Dyos. ³¹ Nlaman ta na kanen dili makasasala tak ula gatabang Dyos an ta mga makasasala na itlaw. Gatabang nang Dyos an ta mga gasimba ki kanen daw gatuman ta iya na kabebet-en. ³² Umpisa pa sa bag-o nabuat kalibutan i, anduni nang may itlaw na gapaayad ta itlaw na bulag alin ta iya na pagtao. ³³ Ula duma makapaayad ta bulag daw dili, itlaw na alin ta Dyos.”

* **9:34** Pagpati an ta mga Judio na daw matao itlaw na bulag, yon silot ki kanen tenged ta mga sala.

³⁴ Ambal danen, “Alin ta pagtao no makasasala ka en.* Man-o tak gatudlo ka pa ki kami?”

Pagtapos danen ta pag-ambal ta mama an, papalin danen kanen ya naan ta balay tipunan.

Mga Ula Gasalig Ki Jesus

³⁵ Na nlanan Jesus na papalin ta mga manugdumala mama ya na paayad din, papangita din. Pagkita din ta mama ya, painsaan din, “Gatuo ka ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan?”

³⁶ Sabat ta mama, “Sir, sugiran a no daw kino kanen an aged magtuo a ki kanen.”

³⁷ Ambal Jesus, “Anduni nakita no en kanen an tak yon man yaken mismo na gaisturya ki kaon.”

³⁸ Ambal ta mama, “Ginuo, gatuo a.” Pag-ambal din, dayon kanen galuod daw gadayaw ki Jesus.

³⁹ Ambal Jesus, “Giling a di ta kalibutan i para nlanan paagi ki yaken daw kino kakala gid ta Dyos daw kino man ula an kakala ta Dyos. Mga itlaw an na ula kakala ta Dyos, danen an paryo ta mga bulag na paayaren ko pa aged makakita. Mga itlaw an a na gambal na danen an kakala gid ta Dyos, danen an paryo ta mga itlaw na salig danen na kakita danen an piro ipakita ko na danen mga bulag pa.”

⁴⁰ Mga Pariseo na kamati ta ambal Jesus, insa danen, “Beet ambalen no na kami i mga bulag man?”

⁴¹ Sabat Jesus, “Daw ula nyo inta nلامي kamatuuran na pulong ta Dyos, dili kaw usgaran na may sala kaw. Piro, tenged na gambal kaw na nlanan nyo en kamatuuran na pulong ta Dyos, kyo yan pausgaran en na may sala tak ula kaw gapati ki yaken.”

10

Jesus Paumaw Na Matuod Na Manugbantay Ta Mga Karniro

¹ Gambal pa Jesus i naan ta mga Pariseo, “Igo gid na kyo yan pausgaran en na may sala tak ula kaw gapati ki yaken daw sugiran ta kyo na daw may itlaw na magselled naan ta turil ta mga karniro na ula gaagi naan ta gangaan tak gakatay nang, yon

na itlaw manakaw daw tulisan. ² Piro, manugbantay ta mga karniro naan gid gaagi ta gangaan. ³ Kanen an paselleren ta manugbantay ta gangaan daw iya na kagi kala gid ta mga karniro. Umawen din iya na mga karniro ta iran na mga ngaran daw dleen din mwa na kanen gauna ki danen. ⁴ Na napagwa din en tanan din na karniro, kanen an gauna na miling naan ta paalaban daw mga karniro gasunod ki kanen tak kala danen iya an na kagi. ⁵ Mga karniro an dili munod ta itlaw na dili danen kala. Magpadyo danen an ki kanen tak dili danen kala kagi an ta dili manugbantay ki danen.”

⁶ Pagmati ta mga Pariseo ta paanggid na isturya, ula danen kaintindi daw ino beet din ambalen.

⁷ Ambal pa Jesus paagi ta paanggid, “Mga karniro an iling gid tan daw sugiran ta kyo na yaken gangaan na agian ta mga karniro.

⁸ May mga itlaw na gatudlo una ki yaken, piro ula gatudlo ta kamatuuran daw dili man dapat patian. Danen paryo ta mga manakaw daw tulisan na ula pamatii ta mga karniro. ⁹ Yaken gangaan. Daw kino magpasakep ta Dyos paagi ki yaken, kanen an maluwas na paryo kanen ta karniro na magselled naan ta turil daw mwa man na mangita ta kan-enen na ula may malain na matabo ki kanen.

¹⁰ “Manakaw an na itlaw, tuyo din ta pag-iling naan ta mga karniro aged magnakaw, magpatay daw magsamad. Piro yaken i a, giling a di ta kalibutan i aged kabui an na ula katapusan maangken ta mga itlaw. Subla pa ta maisip daw ino kadayad ta kabui an na ula katapusan.”

¹¹ Ambal pa gid Jesus, “Yaken masaligan na manugbantay ta mga karniro. Masaligan na manugbantay, ialad din iya na kabui asta ta kamatayen aged maluwas iya na mga karniro. ¹² Piro, manugbantay an na pasuulan nang dili gid paryo ta manugbantay na tag-iya. Daw makita ta pasuulan na manugbantay na may gapanekab na ayep na gaprani ta mga karniro, dilian din mga karniro an daw mlagan. Mga karniro an tekeben daw mawas-ag man danen an. ¹³ Pasuulan na manugbantay gadlagan tak ula nang bali ki kanen mga

karniro an tenged kanen pasuulan nang na magbantay. ¹⁴ Piro yaken i a, masaligan a na manugbantay ta mga karniro daw mga itlaw na sakep ki yaken paryo ta mga karniro ko. Kala ko danen an daw kala a man danen ¹⁵ paryo na kala a ta Dyos Amay daw kanen an kala ko man. Ialad ko ake na kabui asta ta kamatayen para ta mga itlaw na pakabig ko na ake na mga karniro. ¹⁶ May duma a pa na mga karniro* na ula natingeb naan ta yi na turil. Kinanglan na dleen ko man danen an naan ki yaken. Danen an mamati man ta ake na kagi daw magsunod man ki yaken aged tanan ko na mga karniro mag-isyang nang en naan ta isya na paneng daw manugbantay.

¹⁷ “Yi tenaan na yaken i, palangga a ta ake na Amay: Ialad ko ake na kabui na mapatay a para mabui a man isab. ¹⁸ Ula may makapatay ki yaken daw dili ko itugot. May matareng a na ialad ko ake na kabui daw may matareng a man na mabui isab tak yi sugo ta ake na Amay.”

¹⁹ Tenged ta ambal Jesus, ula gaparyo isip ta mga Judio parti ki kanen. ²⁰ Tama na mga Judio gambal, “Naseddepan kanen an ta malain na ispiritu daw buang man en. Man-o tak mamati ki pa ki kanen?” ²¹ Piro, duma an a gambal, “Itlaw na naseddepan ta malain na ispiritu dili makatudlo paryo ta tudlo din daw dili man makapaayad ta itlaw na bulag.”

Pagsikway Ki Jesus Ta Duma Na Mga Manugdumala Ta Judio

²² Timpo ta tagtignaw, gasilibrar mga Judio ta pista naan ta Jerusalem na paumaw na Pista Ta Pag-alad Ta Timplo.† ²³ Ta timpo ta yon man na pista, Jesus i gapanaw naan ta isya na balkon naan ta Timplo na paumaw na Balkon Solomon.‡ ²⁴ Na gapanaw kanen dya, may mga manugdumala ta Judio na gatipon libot ki kanen daw gainsa, “Ino pa gid kalugayen

paglikem no ki kami daw kino ka? Ambalen no ki kami na maintindian nay gid daw kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”

²⁵ Sabat Jesus ki danen, “Nasugiran ta kyo en daw kino a, piro dili kaw mapati. Mga katingalaan na papabuat ta ake na Amay ki yaken pamatuod daw kino a gid. ²⁶ Piro, dili kaw mapati ki yaken tak kyo dili isya ta ake na mga itlaw na pakabig ko na ake na mga karniro. ²⁷ Mga itlaw na pakabig ko na ake na mga karniro gamati ki yaken. Danen an kala ko daw gasunod man danen an ki yaken. ²⁸ Paatagan ko danen an ta kabui na ula katapusan daw dili man en danen maageman silot an na ula katapusan. Ula bisan kino na mag-agaw ki danen naan ki yaken ²⁹ tak Dyos na makagagaem na labaw ta tanan patugyan din danen an naan ki yaken daw ula bisan kino man na mag-agaw ki danen naan ki kanen. ³⁰ Yaken daw ake na Amay isya nang.”

³¹ Pagmati ta mga manugdumala ta Judio dya ta ambal Jesus, gatimod danen isab ta mga bato aged timbagen Jesus asta na mapatay. ³² Ambal Jesus ki danen, “Napakita ko en ki kyo tama na mga katingalaan na dayad na papabuat ta ake na Amay ki yaken. Ino nabuat ko na sala na timbagen a nyo?”

³³ Sabat danen, “Timbagen nay kaon yan dili tenged ta dayad no na mga buat. Timbagen nay kaon yan tenged imo an na ambal insulto ta uturidad ta Dyos tak kaon itlaw nang, piro gambal ka na kaon yan Dyos.”

³⁴ Sabat Jesus ki danen, “Di' ba may ambal naan ta inyo na sinulat na pulong ta Dyos na gambal Dyos an naan ta mga itlaw na danen mga dyos?§ ³⁵ Nlaman ta na mga ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos dili maimo silian. Mga itlaw na kabaton ta sinulat na pulong ta Dyos, paambal ta Dyos na danen an mga dyos. ³⁶ Piro yaken i a, pinili ta Dyos na ake na Amay aged

* **10:16** Duma pa na mga karniro na pambal Jesus beet ambalen mga itlaw na dili-Judio. † **10:22** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Pag-alad Ta Timplo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **10:23** Balkon Solomon wayang daw naan ta sular ta Timplo na naan dapit ta sennangngan. Mga ligi ta Balkon Solomon alin ta saag asta ta atep daw kadatasen ta mga ligi mga dusi mitros. Balkon Solomon dili nang para ta mga Judio tak para man ta tanan na mga itlaw. § **10:34** Mga Salmo 82:6

magsirbi ki kanen daw papadala a din man naan ta kalibutan i. Man-o tak pwidi ki kyo na mga itlaw ya paambal na mga dyos piro yaken i a, paakusaran nyo na ake an na ambal insulto ta uturidad ta Dyos tak gambal a na yaken Bata Ta Dyos? ³⁷ Daw paryo inta ta inyo na isip na ake na mga pabuat dili mga papabuat ta ake na Amay ki yaken, dapat nang na dili kaw mapati ki yaken. ³⁸ Piro, tenged na gabuat a ta papabuat ta ake na Amay ki yaken, dapat mapati kaw ki yaken. Bisan ula kaw gapati ki yaken tenged ta mga ambal ko, magpati kaw inta ki yaken tenged ta mga katingalaan na nabuat ko. Daw magpati kaw ki yaken, mlaman nyo na ake an na Amay naan ki yaken daw yaken naan man ki kanen.”

³⁹ Pagtapos Jesus ta pag-ambal, padakep inta danen kanen an, piro galikaw kanen an. ⁴⁰ Galakted kanen an isab naan ta Suba Jordan daw giling ta lugar na naan dya Juan dati gabautismo. Naan dya Jesus gatinir ⁴¹ daw tama na mga itlaw gaprani ki kanen. Gaisturyaay mga itlaw an, “Ula gabuat Juan ta mga katingalaan, piro matuod gid tanan na mga ambal din parti ki Jesus.” ⁴² Tama na mga itlaw dya gatuo ki Jesus.

11

Pagmati Jesus Na Lazaro Gamasakit

¹ May mama na gamasakit na ngaran din Lazaro na taga-Betania. Yon na Betania banwa na naan dya gistar Maria daw iya na utod na Marta. ² Maria i, kanen Maria na ta uryan magbubo ta paammot naan ta batiis Ginuo Jesus daw pairan din man ta iya na buok.* Kanen man Maria na utod Lazaro ya na gamasakit.

³ Mag-utod ya na danen Maria daw Marta may pasugo na miling ki Jesus daw ambalen ki kanen iran na tugon, “Ginuo, pinalangga no ya na arey gamasakit.” ⁴ Na pasugiran Jesus i na Lazaro ya gamasakit, ambal din, “Risulta ta masakit Lazaro dili katapusan ta iya na kabui. Risulta ta iya

na masakit na makita ta mga itlaw katingalaan na buat ta Dyos daw mapakala man danen na daw ino naan ta Dyos naan man ta Bata Ta Dyos.”

⁵ Mag-utod i na Marta, Maria daw Lazaro palangga gid Jesus. ⁶ Tapos na nasugiran Jesus i na Lazaro ya gamasakit, palambay din anay darwa adlaw na naan kanen an ta lugar na patiniran din. ⁷ Paglambay ta darwa na adlaw, gambal Jesus i ta mga tinudluan din, “Manaw ki en. Malik ki naan ta Judea.”

⁸ Ambal ta mga tinudluan din, “Mistro, di' ba ta pila nang ya na adlaw patimbag ka inta na patayen ta mga manugdumala ta Judio?† Man-o abi na malik ka pa dya?”

⁹ Ambal Jesus, “Dili kaw madlek. Di' ba ta isya adlaw may dusi uras na pawa? Gani, bisan kino na manaw na adlaw pa, dili kanen an makaragpa tenged pawa pa adlaw an.‡ ¹⁰ Piro, bisan kino na manaw na kilem en, makaragpa kanen an tak delem.”

¹¹ Ambal pa Jesus ta mga tinudluan din, “Lazaro ya na ate na arey gatunuga nang. Ilingan ko dya kanen ya daw pukawen.”

¹² Ambal ta iya na mga tinudluan, “Ginuo, daw gatunuga nang Lazaro ya, mayad pa kanen ya.” ¹³ Iling tan iran na ambal tak salig danen na gatunuga nang Lazaro ya. Piro, beet ambalen Jesus na Lazaro ya patay en.

¹⁴ Gani, gambal kanen i ki danen na maintindian gid danen, “Lazaro ya patay en. ¹⁵ Piro, gapasalamat a na ula a dya na napatay kanen ya aged daw makita nyo buaten ko, magdugang pa inyo na pagsalig ki yaken. Mos, ilingan ta en kanen ya.”

¹⁶ Tomas na isya na tinudluan Jesus daw paumaw man na Kapid, gambal kanen an ta duma din na mga tinudluan, “Mos, bisan mapatay ki man na duma ki Jesus, muyog ki nang en ki kanen.”

Jesus Alinan Ta Kabui

¹⁷ Na gabot Jesus i daw iya na mga tinudluan dani ta baryo na Betania, namatian din na appat adlaw en nalebbeng Lazaro

* **11:2** Naan ta Juan 12:1-11 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagbubo Maria ta paammot naan ta batiis Jesus.

† **11:8** Naan ta Juan 8:59 daw 10:31 pwidi nyo mabasa parti ta pagtimbag inta ta mga bato ki Jesus. ‡ **11:9** Paagi ta paanggid na paisturya Jesus, beet din ambalen na ula may malain na matabo ki danen naan ta Judea.

ya. ¹⁸ Kaadyuon ta Betania an alin ta Jerusalem daw panawen ula isya uras. ¹⁹ Tama na mga Judio gasud-o ki Marta daw Maria aged lingawen tenged napatay utod ya danen.

²⁰ Na namatian Marta na Jesus mabot, gapanaw kanen an na mugat. Piro, Maria i a gapabilin naan ta iran na balay. ²¹ Ambal Marta ki Jesus, “Ginuo, daw anen ka di inta, ula napatay ame na utod. ²² Piro, nlanan ko na bisan napatay en Lazaro ya, anduni iatag man gyapon ta Dyos ki kaon daw ino pangayuon no.”

²³ Dayon ambal Jesus, “Inyo na utod mabannaw.”

²⁴ Ambal Marta, “Nlanan ko na kanen ya mabannaw naan ta katapusan na adlaw na bannawen ta Dyos mga patay.”

²⁵ Ambal Jesus, “Yaken i magbannaw ta mga patay daw yaken man mag-atag ta kabui. Daw kino na gatuo ki yaken, bisan mapatay kanen an, mabui man gyapon.

²⁶ Daw kino kaangkanen ta kabui na ula katapusan tak gatuo ki yaken, dili en kanen an mapatay. Gapati ka ta ambal ko?”

²⁷ Sabat Marta, “Ee, Ginuo. Gapati a gid na kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw kaon man Bata Ta Dyos na papaabot nay na miling ta kalibutan i.”

²⁸ Pagtapos Marta ta ambal ki Jesus, guli kanen naan ta iran na balay daw paumaw din na marani Maria an na utod din daw pasugiran din na inay nang kagi din, “Anen en Mistro daw pumaw ka din.”

²⁹ Pagmati Maria, dayon kanen tindeg daw manaw na mugat ki Jesus. ³⁰ Na gapanaw Maria, ula pa kabot Jesus i naan ta Betania. Naan pa kanen ta lugar na naan dya gakitaay kanen daw Marta. ³¹ Mga Judio na galingaw ki Marta daw Maria, gasunod man ki Maria tak nakita danen na gadali-dali kanen na mindeg daw manaw. Salig danen na Maria miling ta lebbengan Lazaro aged naan dya magal.

³² Gabot Maria i ta lugar na naan dya Jesus. Pagkita din ki Jesus, galuod kanen an naan ta batiisan Jesus daw gambal, “Ginuo, daw anen ka di inta, ula napatay ake na utod.”

³³ Na nakita Jesus na Maria an gagal asta mga Judio na gakuyog ki Maria, nasebean kanen i daw natandeg gid iya na tagipusuon. ³⁴ Gainsa kanen i ki danen, “Indi nyo palebbenga Lazaro ya?”

Sabat danen, “Mos, Ginuo. Tudlo nay ki kaon.”

³⁵ Jesus i gagal. ³⁶ Gambal mga Judio an na naan dya, “Lagen nyo. Palangga din gid Lazaro.” ³⁷ Piro, duma an gambal, “Papaayad gani Jesus mata ta bulag ya. Man-o tak Lazaro ya a ula din paayara para dili mapatay?”

³⁸ Nasakitan gid Jesus i na gabot kanen naan ta lebbengan Lazaro. Lebbengan Lazaro isya na kwiba na pasaraan ta bato. ³⁹ Ambal Jesus, “Ligiren nyo bato an.”

Sabat Marta na utod Lazaro, “Ginuo, sikad bao en kanen an tak appat en adlaw na nalebbeng.”

⁴⁰ Ambal Jesus ki Marta, “Di' ba gambal aren ki kaon na daw magsalig ka ki yaken, makita no katingalaan na buaten ta Dyos?”

⁴¹ Pag-ambal Jesus, paligid danen bato ya. Gangad Jesus ta langit daw gambal, “Amay, gapasalamat a ki kaon tenged gamati ka ki yaken. ⁴² Nlanan ko man na pirmi ka gamati ki yaken, piro iling tan ambal ko aged mapati mga itaw di na kaon gapadala ki yaken.”

⁴³ Pagtapos Jesus ta pagpangamuyo, patuduan din iya na kagi na gambal kanen an, “Lazaro, mwa ka.” ⁴⁴ Dayon gagwa Lazaro an na iya na lima daw batiis nableberan ta tila na panglebbeng daw naputos man iya an na waleng ta panyo na lapad. Ambal Jesus ta mga itaw dya, “Badbaran nyo kanen an aged kapanaw.”

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

⁴⁵ Na napatay Lazaro, tama na mga Judio gasud-o ki Maria daw kakita man ta pagbannaw Jesus ki Lazaro. Tenged ta iran na nakita, gatuo danen an ki Jesus. ⁴⁶ Piro, duma an a ki danen giling naan ta mga Pariseo daw gasugid na Lazaro ya pabannaw Jesus.

⁴⁷ Mga Pariseo na pasugiran ta mga itlaw parti ta nabuat Jesus daw mga manugdumala na mga pari man gapaumaw ta mga mimbrow ta Sanedrin na katasanan na kungsiyo ta mga Judio aged magsapol danenan. Gaisturyaay danenan, “Ino buaten ta tak itlaw na ya gabuat ta sikad tama na mga katingalaan?” ⁴⁸ Daw largaan ta nang kanenan ta iya na mga buat, tanan na mga itlaw magpati na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Sulungon ki gid ta mga Romanen daw gubbaen danen Timplo ta ate na Dyos daw samaren man ate na nasyon.”*

⁴⁹ Naan man dya ta iran na pagsapol pinakadatas na manugdumala ta mga pari ta yo na taon. Ngaran din Caifas. Ambal din ta mga manugdumala, “Paryo kaw inyo ula kaintindi. ⁵⁰ Ula nyo naintindii na mas dayad daw isya nang na itlaw mapatay para ki kiten na mga paryo din na Judio kaysa mapatay tanan na mga itlaw ta ate na nasyon.” ⁵¹ Ula kanen gambal ta iya nang na isip tak pabetang ta Dyos naan ta iya na isip daw ino ambalen din bilang kanen pinakadatas na pari ta yo na taon. Iya na paambal beet ambalen na mapatay Jesus para ta mga paryo din na mga Judio. ⁵² Piro, dili beet ambalen na mapatay Jesus para ta mga Judio nang. Beet ambalen man na mapatay Jesus para ta tanan na mga itlaw na maimo na mga bata ta Dyos na naan alin ta lain-lain na mga lugar aged mga Judio daw dili-Judio man mag-isyadanenan tanan. ⁵³ Umpisa sa na adlaw, mga manugdumala ta Judio gaplano daw ino paagi na ipapatay danen Jesus i.

⁵⁴ Tenged ta plano ya danen, ula en gapakita Jesus i naan ta tama na mga itlaw ta mga banwa ta mga Judio. Giling kanen naan ta banwa na Efraim na dani ta lugar na ula kabalayan daw naan dya kanen gatinir na duma ta iya na mga tinudluan.

⁵⁵ Na dali nang en mabot timpo na magumpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, tama na mga itlaw giling naan ta Jerusalem na alin ta duma man na mga banwa aged magtuman ta iran na sunuran paagi ta mga sirimunya ta paglimpyo.† ⁵⁶ Papangita ta mga itlaw Jesus an, piro ula danen nakita. Na gatipon danen naan ta Timplo, gainsaay danen an, “Ino ta inyo na isip? Miling taan ta pista i Jesus ya?” ⁵⁷ May sugo alin ta mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo na daw kino nalam daw indi Jesus an, dapat isugid din naan ta mga manugdumala aged ipadakep danen Jesus an.

12

Pagbubo Maria Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Batiis Jesus

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

¹ Na annem nang en adlaw bag-o ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, Jesus i giling naan ta Betania na lugar Lazaro. Lazaro i, kanen mama na pabannaw Jesus.

² Na naan Jesus ta Betania, gaanda Lazaro daw iya na mga utod ta ispiyal na yapon tak nalipay danen na gabot Jesus an. Marta an gasirbi daw Lazaro i isya ta mga gaduma ki Jesus na gakaan.

³ Maria i gakamang ta tenga litro ta puro na paammot na maalen na buat alin ta tanem na nardo. Pabubo din naan ta batiis Jesus daw batiis ya papairan din man ta iya na buok. Bilog na balay gaenneb gid ta ammot.

⁴ Naan man dya Judas Iscariote* na isya na tinudluan Jesus. Kanen tinudluan na ta pila nang en na adlaw magtraydor ki Jesus. Gariklamo kanen an na ambal din, ⁵ “Mano tak ula pabligya paammot an aged iatag kwarta an naan ta mga imol? Bayad ta yan

* **11:48** Ta timpo Jesus, galaem mga Judio na daw mabot Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kanen magdumala ta mga sundalo daw pirdien din mga Romanen daw paalinen din danen an naan ta lugar ta mga Judio. Ta isip ta mga manugdumala ta Judio basi may plano Jesus daw iya na mga tinudluan na magbatok ta gubirno ta Roma. Daw magbatok danen, mga sundalo ta gubirno ta Roma magbales daw samaren man danen nasyon ta mga Judio.

† **11:55** Mga Judio, may sunuran parti daw ino dapat buaten aged bilangen danen an na ‘limpyo’. Daw bilangen danen na limpyo beet ambalen na pwidi en danen an marani ta Dyos aged simbaen kanen an. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo. * **12:4** May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 6:71.

na paammot tallo gatos na sinsilyo na pilak.”† 6 Iling tan ambal Judas dili tenged na naluoy kanen an ta mga imol. Ambal din iling tan tak kanen an manakaw. Kanen gaibit ta kwarta danen Jesus daw pirmi din pakamangan.

7 Ambal Jesus, “Largaan nyo nang Maria an tak patagana din paammot na i para ta iya na pagpripalar ta lawa ko para ta ake na lebbeng.‡ 8 Mga imol an pirmi nyo duma, piro yaken i a, dili en maglugay na duma ki kyo.”

9 Tama na mga Judio kamati na Jesus naan ta Betania daw giling man danen dya. Piro, dili nang tenged ki Jesus giling danen dya tak gusto man danen na makita Lazaro ya na pabannaw Jesus. 10 Mga manugdumala na mga pari gaplano na Lazaro an ipapatay man danen.§ 11 Tenged ta pagbannaw ki Lazaro, tama na mga Judio ula en gasunod ta tudlo ta mga manugdumala. Gatuo danen an ki Jesus.

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Sunod na adlaw pagtapos danen Lazaro ta pag-iwat ta ispisyal na yapon para ki Jesus, sikad tama na mga itlaw namista naan ta Jerusalem daw nabali-taan man danen na Jesus an miling dya. 13 Gakamang mga itlaw an ta mga daon ta kaoy na palma* daw gapanaw danen na magsugat ki Jesus naan ta gwa ta syudad. Ta iran na pagsugat, gasinggit danen, “Dayawen ta Dyos an! Dayawen gabot an na papadala ta Ginuo Dyos! Dayawen Ari ta mga linai Israel!”†

14 Gasugo Jesus na dlaan kanen an ta isya na bata pa na asno daw gasakay kanen an.

Pabuat din an paryo gid ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos:

15 “Kyo na naan ta syudad Sion,‡ dili kaw madlek tak anduni inyo na ari mabot en na gasakay ta bata pa na asno.”§

16 Ta primero, mga tinudluan Jesus ula pa danen naintindii daw ino beet ambalen ta mga natabo ta pag-iling Jesus naan ta Jerusalem. Piro, pagbannaw ki Jesus daw pagbalik din naan ta langit, nademdeman danen ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ki kanen daw naintindian man danen na ambal ya parti ki kanen natuman gid paagi ta mga natabo ta pag-iling din naan ta Jerusalem.

17 Ta adlaw na gaselled Jesus i naan ta Jerusalem, tama na mga itlaw gasugid ta duma na mga itlaw parti ta iran na nakita na Jesus gaumaw ki Lazaro na mwa ta lebbengan daw pabannaw din. 18 Tama na mga itlaw gapanaw na magsugat ki Jesus naan ta gwa ta syudad tak namatian danen na gabuat kanen ta katingalaan. 19 Mga Pariseo an gaisturyaay, “Ula ki en mabuat. Lagen nyo, tanan na mga itlaw gasunod en ki kanen.”

Pag-ambal Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

20 May mga dili-Judio man na giling ta Jerusalem para mamista daw magsimba ta Dyos. 21 Duma an ki danen giling ki Felipe na taga-Betsaida na banwa na sakep ta Galilea daw gambal, “Sir, gusto nay mag-isturya ki Jesus.” 22 Pagmati Felipe, gapanaw kanen an daw pasugiran din Andres ya. Darwa en danen gapanaw na miling ki Jesus na magsugid parti ta ambal ya ta mga dili-Judio.

† 12:5 Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. ‡ 12:7 Ta timpo Jesus, paammot na nardo pagamit nang para pangbanyos ta patay. § 12:10 Naan ta Juan 11:53 pwidi nyo mabasa na mga manugdumala ya gaplano na Jesus an ipapatay danen. * 12:13 Daon ta kaoy na palma gaanggid ta daon ta niog. Duma na mga daon ta palma pabetang ta mga itlaw naan ta dalan na agian Jesus daw duma na daon ta palma papaspas aged magtaod danen ki Jesus. Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. † 12:13 Mga Salmo 118:26 ‡ 12:15 Jerusalem paumaw man na Sion. § 12:15 Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga itlaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga.

²³ Pagmati Jesus ta sugid danen Felipe daw Andres, ambal din ki danen, “Mabot en uras na Kanen i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, makala daw kino gid kanen i paagi ta iya na kamatayen. ²⁴ Sigurado gid na mabot en uras na ya daw sugiran ta kyo na daw isya na binni na trigo dili matanem naan ta basak, mabilin na isya nang. Piro, daw matanem, magtubo daw mamunga ta tama.* ²⁵ Daw kino gapalabi ta iya na kabui, dili din maangken kabui na ula katapusan. Piro, bisan kino ula gapalabi ta iya na kabui unti ta kalibutan, maangken din kabui na ula katapusan. ²⁶ Bisán kino na magsirbi ki yaken, kinanglan na magsunod ki yaken aged daw indi a, anen man dya kanen an na suguon ko. Daw kino gasirbi ki yaken, kanen tagan ta Dyos Amay ta dayad na bales.”

²⁷ Ambal pa Jesus, “Anduni, paryo ta dili ko masarangan isipen maagian ko an daw dili ko man mlaman daw ino dapat ko na ambalen! Amay ko, luwasen a no ta segeng na kabellay na maagian ko! Piro, tuyo ta pag-iling ko ta kalibutan i aged maagian ko gid segeng na kabellay na naan ta imo na plano. ²⁸ Amay ko, ipakala no naan ta mga itlaw paagi ki yaken daw kino gid kaon yan. Gapasakep a ta imo na kabebet-en.”

Dayon may namatian na gambal na naan ta langit, “Paagi ki kaon, napakala ko en daw kino a gid daw ipakala ko eman paagi ki kaon.”

²⁹ Mga itlaw na gatipon dya namatian man danen gambal ya na naan ta langit. Duma ki danen gambal, “Gadageeb,” daw duma an a gambal, “May angil na gaisturya ki kanen!”

³⁰ Ambal Jesus ta mga itlaw dya, “Ambal ya na namatian nyo dili para ki yaken tak para nya ki kyo. ³¹ Anduni, gabot en timpo na mga itlaw mausgaran en tenged ta iran na pagkuntra ta Dyos daw timpo man en na mapirdi Satanas an na gapangulo ta mga itlaw na gakuntra ta Dyos. ³² Daw ibetang aren naan ta kaoy daw ipadatas†

alin ta basak, ipakita ko ake na kaluoy ta tanan na mga itlaw aged magtuo danen ki yaken.” ³³ Iling tan ambal Jesus aged mlaman ta mga itlaw daw ino na paagi iya an na kamatayen.

³⁴ Sabat ta mga itlaw dya ki Jesus, “Natudluan kay en na naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari mabui ta ula katapusan. Man-o tak gambal ka na naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan ipadatas? Kino Kanen an Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan?”

³⁵ Gasabat Jesus i paagi ta isya na paang-gid na isturya parti ta iya na kaugalingen, “Ula nang en lugay na ilaw i marwad en naan ki kyo. Mintras na ilaw i anen pa ki kyo, magpadayon kaw ta inyo na pagpanaw aged dili kaw mabutan ta delem tak bisan kino na gapanaw naan ta delem, dili din mlaman daw indi kanen an punta. ³⁶ Gani, magtuo kaw ki kanen na paumaw na ilaw mintras anen pa kanen ki kyo aged maimo kaw na sakep ki kanen na gasunod ta iya na tudlo.”

Pagtapos Jesus ta ambal, galin kanen dya daw ula en kanen gapakita naan ki danen.

Mga Judio Ula Man Gyapon Gatuó Ki Jesus

³⁷ Bisán nakita ta mga itlaw na tama en na katingalaan na pabuat Jesus na pamatuod daw kino kanen an, ula man gyapon danen an gatuó ki kanen.

³⁸ Tenged ula danen gatuó, natuman nasulat Isaias na prupita anay pa sa, “Ginuo, paryas ula itlaw na gapati ta palaygay nay

daw paryas man ula itlaw na kaintindi daw ino beet ambalen ta imo na mga buat paagi ta bakod no na gaem.”†

³⁹ Nasulat man Isaias daw ino tenaan na dili magtuo mga itlaw:

⁴⁰ “Pabulag danen an ta Dyos daw padessen din man iran na mga ulo

* **12:24** Beet ambalen Jesus na kanen paryo ta binni na patanem daw gatubo tak ta pila nang en na adlaw, mapatay kanen daw ilebbeng daw mabannaw. † **12:32** Naan ta Juan 3:13-15 daw 8:28 pwidi nyo mabasa na Jesus an gambal na kanen an ipadatas. ‡ **12:38** Isaias 53:1

aged paryas ula danen kakita daw ula man kaintindi tak basi daw maintindian danen, magsinsel daw marani ki yaken daw patawaren ko danen an.”§

⁴¹ Iling tan pasulat Isaias anay pa sa parti ki Jesus tak napakala daan ta Dyos ki Isaias na daw ino naan ta Dyos naan man ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Tenged napakala ki kanen, gambal kanen parti ta Pinili Ta Dyos. ⁴² Maskin may mga itlaw na ula gatuo ki Jesus, tama man gyapon gatuo ki kanen asta man mga manugdumala ta Judio. Piro, mga manugdumala an ula gaako na gatuo danen an tak adlek ta mga Pariseo tenged mga gatuo an ki Jesus pabawalan ta mga Pariseo na melled naan ta mga balay tipunan ta mga Judio. ⁴³ Ula danen gaako tak palabi danen na dayawen danen an ta mga itlaw kaysa na dayawen ta Dyos.

Tenaan Na Mga Itlaw Sintinsyaan Ta Dyos

⁴⁴ Na gatudlo Jesus i naan ta mga itlaw, gambal kanen na patuduan din iya na kagi, “Bisan kino magtuo ki yaken, kanen gatuo man ta gapadala ki yaken. ⁴⁵ Bisan kino kakita ki yaken, kakita man en ta gapadala ki yaken. ⁴⁶ Giling a di ta kalibutan i aged yaken paryo ta ilaw na magpapawa naan ta mga itlaw para bisan kino na magtuo ki yaken, paryo na dili en kanen an naan ta delem.

⁴⁷ “Bisan kino kamati ta ake na ambal, piro ula kanen gatuman, dili yaken magsintinsya ki kanen ta ula katapusan na silot tak ula a giling di ta kalibutan i aged magsintinsya ta mga itlaw. Giling a di aged luwasen ko danen an alin ta ula katapusan na silot ta Dyos. ⁴⁸ Piro, mga itlaw na gasikway ki yaken daw ula gapati ta ake na ambal, silutan danen an naan ta katapusan na adlaw na mag-ukom Dyos an ta mga itlaw. Silutan danen an tenged ula danen gatuman ta ake na ambal. ⁴⁹ Ula a gambal ta ake nang na liag tak Amay ko na gapadala ki yaken, kanen gasugo daw ino ambalen ko. ⁵⁰ Nlaman ko na daw mambal

a naan ta mga itlaw daw ino pasugo ta ake na Amay ki yaken na ambalen, maintindian danen daw ino paagi na maangknen danen kabui na ula katapusan. Gani, pambal ko nang daw ino papaambal ta ake na Amay ki yaken.”

13

Pag-ugas Jesus Ta Batiis Ta Iya Na Mga Tinudluan

¹ Bag-o ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, nlaman Jesus na mabot en uras na matuman plano ta Dyos para ki kanen na malin kanen ta kalibutan i daw malik ta Dyos na iya na Amay. Alin ta una pagugma gid Jesus iya na mga itlaw na gasunod ki kanen daw pagugma din man danen an asta ta katapusan.*

² Na Jesus i daw iya na mga tinudluan gayapon, Judas an na bata Simon Iscariote† naan en ta iya na isip na magtraydor kanen ki Jesus tak iling tan na plano nabatang en daan Satanas naan ta iya na isip. ³ Jesus i, nlaman din en na tanan na uturidad paatag ta Dyos na iya na Amay naan ki kanen daw kanen alin ta Dyos daw malik man ta Dyos. ⁴ Tenged na nlaman en Jesus, iling ti pabuat din: Na ula pa galin mga tinudluan din naan ta lamisa, gatindeg kanen i daw palubbas din iya na mga pang-apaw na bayo daw pableberan din ta twalya iya na awak. ⁵ Gabatang kanen an ta waig naan ta labador daw dayon din paugasan mga batiis ta iya na mga tinudluan daw papairan din man ta twalya na nablebed naan ta iya na awak.

⁶ Na naan en kanen i ki Simon Pedro, ambal Simon Pedro, “Ginuo, man-o tak kaon gid mag-ugas ta ake na batiis?”

⁷ Sabat Jesus, “Anduni dili no pa maintindian daw ino beet ambalen ta pabuat ko, piro mabot adlaw na maintindian no en.”

⁸ Ambal Pedro, “Dili pwidi na kaon mag-ugas ta ake na batiis.”

Sabat Jesus, “Daw dili ka magpaugas ki yaken ta imo na batiis, dili ka en ake na duma.”

§ 12:40 Isaias 6:10 * 13:1 Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: pagugma din asta ta katapusan. Pwidi man iling ti: papakita din gid ki danen daw ino kabakod iya na pagugma. † 13:2 May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 6:71.

⁹ Ambal Simon Pedro, “Ginuo, daw iling tan, dili nang batiis ko ugasan no. Ugasan no man asta ake i na lima daw ulo.”

¹⁰ Ambal Jesus, “Ittaw na kalangoy en dili kinanglan mangoy isab tak bilog din na lawa limpyo en. Batiis din nang kinanglan na ugasan isab. Kyo yan mga limpyo en, piro dili kyo tanan.” ¹¹ Iling tan ambal Jesus na dili tanan na tinudluan din limpyo tak nlanan din daw kino magtraydor ki kanen.

¹² Pagtapos ta pag-ugas Jesus ta iran na mga batiis, pasuksok din isab iya na pang-apaw na bayo daw malik naan ta lamisa. Gainsa kanen ta mga tinudluan din, “Naintindian nyo pabuat ko an ki kyo anduni? ¹³ Paumaw a nyo na ‘Mistro’ daw ‘Ginuo’. Igo man tak yaken matuod nyo na mistro daw Ginuo. ¹⁴ Tened yaken i na inyo na Ginuo daw Mistro gaugas ta inyo na mga batiis, dapat na kyo man magugas ta batiis ta mga duma nyo. ¹⁵ Yon alimbawa ko para sunuron nyo. ¹⁶ Dapat gid na sunuron a nyo daw sugiran ta kyo na katengdanan ta isya na suguon dili mas datas kaysa ta katengdanan ta amo din daw katengdanan ta isya na ittaw na pasugo dili mas datas kaysa ta katengdanan ta gapadala ki kanen. ¹⁷ Anduni, nlanan nyo en kamatuuran na patudlo ko. Daw tumanen nyo, maangken nyo kalipay na alin ta Dyos.”

Pagsugid Jesus Parti Ta Pagtraydor Ki Kanen

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

¹⁸ Jesus i gambal pa naan ta iya na mga tinudluan, “Ake na paisturya dili parti ki kyo tanan tak nlanan ko daw ino naan ta isip ta kada ittaw na papili ko. Piro, kinanglan na matuman yi na ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos, ‘Duma ko na gakaan na dengngan ki yaken, kanen an magkuntra ki yaken.’ ¹⁹ Anduni bag-o matabo, gasugid a daan ki kyo na may magkuntra ki yaken aged patian nyo daw kino yaken i. ²⁰ Sigurado gid na yaken i pambal ko ya na yaken daw sugiran ta kyo na daw kino magbaton ta mga ittaw na papadala ko, paryas man na yaken pabaton din. Daw kino magbaton ki yaken,

paryas man na pabaton din ake na Amay na gapadala ki yaken.”

²¹ Pag-ambal Jesus ta iling tan, sakit gid iya na nakem. Paprangka din iya na mga tinudluan na ambal din, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo magtraydor ki yaken.”

²² Pagmati ta mga tinudluan Jesus, gatan-away danen an tak ula danen nلامي daw kino paambal din. ²³ Isya na tinudluan Jesus na pinalangga din naan ta iya na kilid. ²⁴ Tinudluan na ya pasinyasan Simon Pedro na insaan din Jesus an daw kino gid ki danen paambal Jesus.

²⁵ Gasandig ki Jesus tinudluan an daw gainsa, “Ginuo, kino gid paambal no ya?”

²⁶ Sabat Jesus, “Itublok ko biak i na tinapay. Daw kino tagan ko, kanen magtraydor ki yaken.” Pag-ambal Jesus, patublok din tinapay an daw paatag din ki Judas na bata Simon Iscariote. ²⁷ Pagbaton Judas ta tinapay an, gaseddep dayon Satanas ki kanen.

Ambal Jesus ki Judas, “Giran no. Buaten no en plano no an.” ²⁸ Pag-ambal Jesus, ula bisan isya ki danen dya kaintindi daw man-o tak gambal kanen ki Judas ta iling tan. ²⁹ Salig ta duma na mga tinudluan na basi Judas an pasugo nang Jesus na malit ta iran na mga kinanglanen para ta pista daw basi man pasugo din Judas an na mag-atag ta limos naan ta mga imol tak Judas gaibit ta iran na kwarta. ³⁰ Pagbaton Judas ta tinapay ya na paatag Jesus, gagwa kanen an dayon daw manaw. Kilem nya en.

Bag-o Na Sugo

³¹ Na galin en Judas ki danen Jesus, gambal Jesus i naan ta duma na mga tinudluan, “Mabot en uras na Kanen i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mapakala kanen paagi ta iya na kamatayen daw kino gid kanen i daw paagi ki kanen mapakala man en daw kino gid Dyos an. ³² Daw mapakala paagi ki kanen daw kino gid Dyos an, dayon man kanen i ipakala ta Dyos daw kino gid kanen an.”

³³ Ambal pa Jesus, “Kyo na pabilang ko na ake na mga bata, dili aren maglugay na duma ki kyo. Mangita kaw gid ki yaken, piro dili kaw makailing ta ilingan ko paryo

ta paambal ko naan ta mga manugdumala ta Judio. ³⁴ Gani, may bag-o a na sugo para ki kyo: Dapat maggugmaay kaw. Daw ino ake na paggugma ki kyo, dapat na iling man tan inyo an na paggugma ta kada isya. ³⁵ Daw makita ta mga itlaw na kyo yan gagugmaay, mlaman danen na kyo yan ake na mga tinudluan.”

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

³⁶ Simon Pedro i gainsa ki Jesus, “Ginuo, indi ka gid punta?”

Sabat Jesus, “Anduni, dili ka pa kakuyog ki yaken ta ilingan ko, piro ta uryan munod ka.”

³⁷ Insa Pedro, “Ginuo, man-o tak dili a kakuyog ki kaon anduni? Anda aren na mapatay para ki kaon.”

³⁸ Sabat Jesus ki Pedro, “Nyan salig no na anda ka gid na mapatay para ki yaken! Dayad gid ambal no an, piro gambal a ki kaon na bag-o magtagaok manok kani kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.”

14

Katapusan Na Tugon Jesus Ta Iya Na Mga Tinudluan

¹ Gapadayon Jesus i ta pag-ambal naan ta iya na mga tinudluan, “Dili kaw magpalibeg. Magsalig kaw ta Dyos Amay daw magsalig kaw man ki yaken. ² Istaran ta ake na Amay sikad wayang na tama na mga maistaran dya. Muna a ki kyo daw buaten ko mga dapat buaten aged makaistar kaw dya. Matuod gid ambal ko ki kyo. ³ Tenged muna a ki kyo daw buaten ko mga dapat buaten aged makaistar kaw dya, malik a di daw dleen ta kyo dya aged duma kaw ki yaken. ⁴ Nlaman nyo en agian an munta ta ake na ilingan.”

⁵ Tomas gambal ki Jesus, “Ginuo, ula kay nalam daw indi ka punta. Gani, ino paagi na mlaman nay agian na munta ta ilingan no ya?”

⁶ Sabat Jesus ki Tomas, “Yaken agian, kamatuuran, daw kabui tak paagi nang ki yaken mga itlaw marani ta Dyos Amay daw mlaman man danen kamatuuran an parti ki kanen daw mabaton man kabui

na ula katapusan. Ula duma na paagi na mga itlaw makakala ta Dyos Amay daw makaprani man ki kanen daw dili, paagi nang ki yaken. ⁷ Tenged nakala a nyo en, makala nyo man ake na Amay. Umpisa anduni, sigurado na kala nyo daw nakita nyo man kanen an en.”

⁸ Ambal Felipe ki Jesus, “Ginuo, ipakita no ki kami Dyos Amay an. Daw makita nay kanen an, kuntinto kay en.”

⁹ Sabat Jesus, “Felipe, lugay aren na duma ki kyo. Man-o tak ula a no pa gid nakala? Bisan kino na kakita ki yaken, kakita man ta Amay ko. Man-o tak gambal ka pa na ipakita ko ki kyo ake na Amay? ¹⁰ Ino, ula ka gapati na yaken i naan a ta ake na Amay daw ake an na Amay naan man kanen ki yaken? Ake na mga ambal ki kyo dili alin ki yaken. Ake na mga ambal alin ta ake na Amay na pirmi naan ki yaken. Kanen man alinan ta mga pabuat ko. ¹¹ Kyo yan dapat mapati na yaken i naan a ta ake na Amay daw ake an na Amay naan man kanen ki yaken. Piro, daw dili kaw mapati ki yaken tenged ta ake na ambal, mapati kaw ki yaken tenged ta mga katingalaan na pabuat ko.

¹² “Dapat gid na mapati kaw ki yaken tenged ta mga pabuat ko daw sugiran ta kyo na mga gatuo an ki yaken magbuat man paryo ta pabuat ko daw magbuat man danen ta mas pa ta ake na mga nabuat tak malik a ta ake na Amay. ¹³ Bisan ino pangabayen nyo ta ake na Amay tenged sakep kaw ki yaken, buaten ko aged makala daw kino gid Dyos Amay an paagi ki yaken na Bata din. ¹⁴ Daw mangabay kaw ta bisan ino tenged na sakep kaw ki yaken, sigurado na buaten ko.”

Pangako Jesus Parti Ta Dyos Ispiritu Santo

¹⁵ Gapadayon Jesus i ta pag-ambal naan ta iya na mga tinudluan, “Daw pagugma a nyo, magtuman kaw ta ake na mga sugo ¹⁶ daw yaken, mangabay a naan ta Dyos Amay na magpadala kanen ta isya na sal-i ki yaken na magduma ki kyo daw magubay man ta ula katapusan. ¹⁷ Kanen na magduma ki kyo Dyos Ispiritu Santo na

magtudlo ki kyo ta kamatuuran. Mga itaw na ula gapati ta Dyos, ula danen pabaton Dyos Ispiritu Santo an tak dili danen kaintindi ki kanen daw dili man danen kala. Piro kyo yan, kala nyo kanen an tak duma kanen ki kyo daw mabot adlaw na naan en kanen an ki kyo.

¹⁸ “Dili ko pabay-an kyo yan na ula kaw duma tak malik a gid ki kyo. ¹⁹ Mga itaw na ula gapati ta Dyos, dali nang en mabot uras na dili a danen makita, piro kyo a, makita a nyo pa man gyapon. Tenged mabui a isab, mabui kaw man ta ula katapusan. ²⁰ Ta adlaw na mabui a isab, mlaman nyo na yaken i naan a ta ake na Amay, kyo yan naan kaw ki yaken, daw yaken i naan a ki kyo. ²¹ Bisan kino na paintindi din gid ake na mga sugo daw patuman, kanen gagugma man ki yaken. Bisan kino na gagugma ki yaken, pagugma man kanen an ta ake na Amay. Pagugma ko man kanen an daw ipakala ko pa gid ake na kaugalingen ki kanen.”

²² Isya na tinudluan Jesus na ngaran din Judas may insa ki Jesus. -- Yi na Judas dili Judas Iscariote. -- Gainsa Judas i ki Jesus, “Ginuo, man-o tak naan no nang ki kami ipakala gid imo an na kaugalingen? Man-o tak dili no ipakala imo an na kaugalingen naan ta tanan na mga itaw?”

²³ Sabat Jesus, “Daw kino gagugma ki yaken, tumanen din ake na mga ambal. Daw iling tan buaten din, Amay ko an maggugma ki kanen daw yaken i daw ake an na Amay naan kay ki kanen na kanen paryo balay na ame na istaran. ²⁴ Piro, bisan kino na ula gagugma ki yaken, ula din tumana ake na mga ambal. Ake na ambal na namatian nyo dili alin ki yaken tak naan alin ta ake na Amay na gapadala ki yaken.

²⁵ “Yon pasugid ko en daan ki kyo mintras anen a pa di duma ki kyo. ²⁶ Isya an na magduma ki kyo na yon man Dyos Ispiritu Santo na ipadala ta Dyos Amay naan ki kyo na sal-i ki yaken, kanen an magtudlo ki kyo ta tanan na mga kinanglan na mlaman nyo parti ta ake na mga ambal daw kanen man magpademdem ki kyo ta tanan na mga paambal ko.

²⁷ “Tawwayen ko inyo na nakem. Katawwayan na iatag ko ki kyo paryo ta katawwayan ta ake na nakem. Mga itaw na ula gapati ta Dyos, dili danen makaatag ki kyo ta iling sa na katawwayan. Dili kaw magpalibeg daw dili kaw man madlek. ²⁸ Namatian nyo ambal ko ki kyo na mabilin ta kyo, piro malik a man. Daw matuod na pagugma a nyo, inta magkali-pay kaw tak miling a ta ake na Amay na iya na katengdanan mas datas pa kaysa ta ake na katengdanan. ²⁹ Pasugid ko daan ki kyo na malik a ta ake na Amay bag-o matabo na malik a aged daw matabo en na paryo gid ta ake na ambal, magtuo kaw ki yaken.

³⁰ “Dili aren maglugay na mag-ambal ki kyo tak mabot di en Satanas na gapangulo ta mga itaw na ula gapati ta Dyos. Ula kanen an uturidad na magdumala ki yaken. ³¹ Piro, mabaton ko tanan na mga matabo ki yaken na plano ta Dyos daw patuman ko man tanan din na mga sugo ki yaken aged tanan na mga itaw mlaman danen na pagugma ko ake na Amay. Mos, manaw ki en.”

15

Jesus Paumaw Na Matuod Na Puon Na Ubas

¹ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, “Yaken matuod na puon na ubas daw ake na Amay manug-asikaso. ² Kada sanga ko na ula gabunga pautod din daw kada sanga na gabunga pauturan din ta ugbo aged malimpyo daw mamunga pa gid ta tama. ³ Kyo paryo ta mga nalimpyuan na mga sanga na gabunga gid ta tama tak gabag-o kaw paagi ta ake na tudlo. ⁴ Magpadayon kaw na naan kaw ki yaken na yon man yaken i magpadayon na naan a ki kyo. Daw sanga ta ubas mabelag naan ta iya na puon, sanga an dili mamunga. Iling man tan, daw dili kaw magpadayon na naan kaw ki yaken, paryo kaw ta mga sanga na dili mamunga.

⁵ “Yaken i puon na ubas daw kyo yan mga sanga. Daw magpadayon kaw na naan kaw ki yaken daw yaken magpadayon na naan a man ki kyo, paryo kaw

ta sanga na miad mamunga tak daw mabelag kaw ki yaken, dili kaw makabuat ta bisan ino. ⁶ Bisán kino na dili magpadayon na naan kanen ki yaken, kanen paryo ta sanga na papilak nang daw gaega. Dayon patipon daw sunugon. ⁷ Piro, daw kyo magpadayon na naan kaw ki yaken daw ake na mga ambal naan ta inyo na tagipusuon, bisan ino inyo na pangabayen, buaten ko. ⁸ Iling ti na paagi na ipakala nyo naan ta mga itlaw daw kino gid Dyos Amay: magpadayon kaw ta pagbuat ta miad na makapalipay ta Dyos na yon man mlaman ta mga itlaw na kyo yan mga tinudluan ko.

⁹ “Kyo yan pagugma ko paryo ta pagugma ta Amay ko ki yaken. Gani, magpadayon kaw ta pagtuman ki yaken tak daw iling tan buaten nyo, mlaman nyo na pirmi ta kyo pagugma. ¹⁰ Daw tumanen nyo ake na mga sugo, mlaman nyo pirmi na pagugma ta kyo, paryo ta pagtuman ko ta mga sugo ta ake na Amay na mlaman ko na pirmi a din pagugma. ¹¹ Iling tan paambal ko ki kyo aged bakod gid inyo na kalipay paryo man ta ake na kalipay.

¹² “Yi sugo ko ki kyo na maggugmaay kaw paryo ta pagugma ko ki kyo. ¹³ Ula gugma na mas dayad pa ti na paalad ta isya na itlaw iya an na kabui na mapatay kanen an para ta iya na mga arey. ¹⁴ Daw magtuman kaw ta ake na mga sugo, kyo yan mga arey ko. ¹⁵ Dili ta kyo en umawen na mga suguon tak mga suguon an ula nalam daw ino buat ta iran na amo. Piro, umawen ta kyo en mga arey ko tak nasugid ko en ki kyo tanan na namatian ko na alin ta ake na Amay. ¹⁶ Dili kyo gapili ki yaken. Yaken gapili ki kyo daw papadala ta kyo na miling kaw daw maglaygay naan ta mga itlaw aged danen an magtuo man. Ta iling tan na paagi, inyo na pagpati ki yaken may resulta na magpadayon naan ta ula katapusan. Tenged man na kyo mga papili daw papadala ko, pwidi kaw mangabay ta bisan ino naan ta ake na Amay tak sakep kaw ki yaken daw sigurado na iatag din ki kyo. ¹⁷ Ambalen ko isab na yi sugo ko ki kyo na dapat maggugmaay kaw ta kada isya.”

Pagdemet Ta Mga Gakuntra Ta Dyos

¹⁸ Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Bisan kyo demetan ta mga itlaw na gakuntra ta Dyos, dili kaw magtingala. Demdemen nyo na yaken una na pademetan danen. ¹⁹ Daw kyo paryas ta mga itlaw na gakuntra ta Dyos, palanggaen kaw danen bilang iran na mga duma. Piro, kyo yan dili iran na mga duma tak papili ta kyo aged dili kaw en magparyo ki danen. Yon tenaan na kyo yan demetan danen. ²⁰ Demdemen nyo ake na ambal na katengdanan ta isya na suguon dili mas datas kaysa ta katengdanan ta amo din. Daw ino pabuat naan ta amo, yon man buaten naan ta iya na suguon.* Iling man tan, tenged papangabot a ta mga gakuntra ki yaken, simpri pangabuton kaw man danen. Tenged ake na ambal patuman ta mga gapati ki yaken, simpri inyo an na ambal tumanen man danen. ²¹ Pangabuton kaw ta mga gakuntra ki yaken tak sakep kaw ki yaken daw dili man danen kala gapadala an ki yaken. ²² Daw ula a inta giling ta kalibutan i daw gatudlo man ki danen, ula danen sabaten na ula danen gapati ta kamatuuran na papaintindi ta Dyos paagi ki yaken. Piro, tenged giling a di daw gatudlo man ki danen, ula en rason na danen an dili magpati. ²³ Bisán kino na gademet ki yaken, gademet man kanen ta ake na Amay. ²⁴ Daw ula ko inta papakita naan ta mga itlaw mga katingalaan na buat ko na dili mabuat ta duma na mga itlaw, ula danen sabaten na ula danen gapati ta kamatuuran na papaintindi ta Dyos paagi ki yaken. Piro, maskin nakita en danen mga katingalaan na nabuat ko, yaken i daw ake na Amay pademetan man gyapon danen. ²⁵ Tenged ta iran na pagdemet, natuman ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, ‘Pademetan a danen bisan na ula a sala.’”†

²⁶ Ambal pa Jesus, “Ta paabuton na adlaw, mabot isya an na magduma ki kyo sal-i ki yaken na pailingen ko ki kyo alin ta ake na Amay. Kanen magsugid ki kyo parti ki yaken. Kanen an Dyos Ispiritu Santo na manugtudlo ta kamatuuran daw ipadala

* 15:20 Naan ta Juan 13:16 pwidi nyo mabasa ambal Jesus na paryo ta ambal din naan ta birsikulo binti. † 15:25 Mga Salmo 35:19, 69:4

man ta ake na Amay. ²⁷ Kyo man, dapat na magsugid ta mga itlaw parti ki yaken tak alin pa kan-o na gaumpisa a ta pagtudlo gaduma kaw en ki yaken.

16

¹ “Pasugid ko en mga matabo an ki kyo aged daw mabot uras na matabo, dili kaw marwaran ta pagsalig ki yaken. ² Kyo yan bawalan na magselled naan ta mga balay tipunan ta mga Judio. Dili nang nyan, mabot man uras na daw kino magpatay ki kyo, ta iran na isip gasirbi danen ta Dyos paagi ta pagpatay ki kyo. ³ Iling tan buaten danen ki kyo tak ula danen an kakala ta ake na Amay daw ki yaken. ⁴ Paambal ko ki kyo anduni aged daw may matabo na iling tan, mademdeman nyo mga ambal ko.”

Ubra Ta Dyos Ispiritu Santo

Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Ta primiro, ula ko nasugid ki kyo mga matabo ki kyo tak duma a nyo pa. ⁵ Piro anduni, dili aren maglugay na duma ki kyo tak malik aren naan ta gapadala ya ki yaken. Maskin iling tan sugid ko, ula bisan isya ki kyo gainsa daw indi a punta. ⁶ Gangasebe kaw gid tenged ta ake na sugid. ⁷ Piro, sugiran ta kyo ta matuod na mas dayad para ki kyo daw bilin ta kyo tak daw magpadayon a na duma ki kyo, dili miling isya an na magduma ki kyo na sal-i ki yaken na mag-ubay ki kyo. Piro daw bilin ta kyo, ipadala ko kanen an naan ki kyo. ⁸ Daw mabot kanen an, ipaintindi din ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos parti ta iran na sala, ake na pagkamatareng daw pagsintinsya ta Dyos ki danen. ⁹ Parti ta sala, ipaintindi din ta mga itlaw na danen an nakasala na kuntra ta Dyos tak ula danen gatuo ki yaken. ¹⁰ Parti ta pagkamatareng, ipaintindi din na matuod na yaken matareng. Yi pamatuod na yaken i matareng: Malik a ta ake na Amay daw dili a nyo makita paryo ta pambal ko ki kyo. ¹¹ Parti ta pagsintinsya, ipaintindi din ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos na sintinsyaan danen an ta Dyos tak Satanas an na pasunod danen nasintinsyaan din en.

¹² “Tama pa inta mga ambalen ko ki kyo, piro dili nyo pa maintindian anduni tenged ta inyo na kasebe. ¹³ Ta paabuton na adlaw na mabot Dyos Ispiritu Santo na manugtudlo ta kamatuuran, tabangan kaw din para maintindian nyo tanan na kamatuuran na alin ta Dyos. Mga isugid din ki kyo dili alin ta iya nang na isip tak isugid din an mga namatian din alin ta Dyos Amay daw isaysay din man mga matabo pa ya. ¹⁴ Ipakala din na daw ino naan ta Dyos naan man ki yaken tak ipaintindi din ki kyo ake an na mga ambal daw mga buat. ¹⁵ Tanan na naan ta ake na Amay, yon man naan ki yaken. Yon tenaan na gambal a na ake an na mga ambal daw mga buat ipaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo.”

Kalised Daw Kalipay Ta Mga Tinudluan Jesus

¹⁶ Gapadayon Jesus i ta pag-ambal naan ta iya na mga tinudluan, “Dali nang en mabot uras na dili a nyo makita. Piro, ula nang man lugay makita nyo yaken i isab.”

¹⁷ Gainsaay pila na mga tinudluan din, “Ino beet din ambalen na dali nang en mabot uras na dili ta kanen an makita, piro ula nang man lugay makita ta kanen an isab? Ino beet din ambalen na miling kanen an ta iya na Amay?” ¹⁸ Sigi pa danen insaay, “Ino beet din ambalen na ula nang en lugay? Dili ta maintindian daw ino beet din ambalen.”

¹⁹ Nlaman Jesus na liag inta ta mga tinudluan din na mag-insa ki kanen. Gambal kanen i ki danen, “Di’ ba gainsaay kaw daw ino beet ko ambalen na dali nang en mabot uras na dili a nyo makita, piro ula nang man lugay makita nyo man yaken i isab? ²⁰ Sigurado gid na matabo iling an tan daw sugiran ta kyo na mabot adlaw na mag-ugog kaw daw mag-aya, piro mga itlaw an na ula gapati ta Dyos magkalipay. Mangasebe kaw, piro ta uryan marwad en inyo an na kasebe daw masilian ta kalipay. ²¹ Iling tan na maagian nyo paryo ta inagian ta bai na gapasakit daw segeng iya na pamatyag tak gabot uras na magbata en. Piro, na kabata en kanen an, malipatan din en iya na kasakit tenged ta bakod din na kalipay

na natao iya na bata. ²² Iling man tan kyo yan tak gangasebe kaw anduni, piro mabot adlaw na magkitaay ki isab daw malipay kaw. Bisan ino buaten ta duma na mga itlaw naan ki kyo, dili marwad inyo an na kalipay.

²³ “Umpisa ta adlaw na malik a naan ta ake na Amay, dili kinanglan en na naan kaw ki yaken mangabay ta bisan ino. Igo gid na dili kaw en naan ki yaken mangabay daw sugiran ta kyo na daw naan kaw ta ake na Amay mangabay ta bisan ino bilang mga sakep ki yaken, iatag din. ²⁴ Asta anduni ula kaw pa gapangabay naan ta ake na Amay bilang mga sakep ki yaken. Anduni, naan kaw ki kanen mangabay. Sigurado na iatag din inyo na papangabay daw malipay kaw gid.

²⁵ “Ake na ambal ki kyo anduni paagi ta mga paanggid na isturya. Piro, mabot adlaw na dili aren mag-ambal paagi ta mga paanggid. Ipaintindi ko ta usto ki kyo parti an ta ake na Amay. ²⁶ Ta yon man na adlaw, kyo mismo magpangabay naan ta ake na Amay bilang mga sakep ki yaken. Dili ko beet ambalen na yaken nang gid mangabay an naan ta ake na Amay para ki kyo. ²⁷ Pwidi na kyo mismo mangabay naan ta ake na Amay tenged kyo yan pagugma din gid. Pagugma kaw din tak gagugma kaw man ki yaken daw gapati kaw na yaken alin ta ake na Amay. ²⁸ Alin a ta ake na Amay na giling a di ta kalibutan i. Piro anduni, malin aren daw malik ta ake na Amay.”

²⁹ Ambal ta mga tinudluan Jesus, “Anduni, naintindian nay en imo an na ambal tak ula ka en gambal paagi ta mga paanggid. ³⁰ Anduni, sigurado kay gid na nlaman no tanan. Dili en kinanglan na insaan ka pa ta bisan kino tak maskin ula pa gainsa ki kaon, nlaman no en iya na isip. Gani, gapati kay na alin ka gid ta Dyos.”

³¹ Dayon ambal Jesus naan ta iya na mga tinudluan, “Ta kalugayen, gapati kaw gid man ki yaken! ³² Piro, mabot man en uras daw anduni en na magbelag-belagay kaw. Kada isya ki kyo muli ta iya na balay daw dilian a nyo. Piro, bisan dilian a nyo na yaken nang, dili a isya nang tak ake na

Amay pirmi gaduma ki yaken. ³³ Iling tan paambal ko ki kyo aged magtawway inyo na nakem paagi ta inyo na pagsalig ki yaken. Maagian nyo mga kabellay naan ta kalibutan i, piro biskegen nyo inyo na nakem tak napirdi ko en mga gakuntra ta Dyos naan ta kalibutan i.”

17

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Iya Na Kaugalingen

¹ Pagtapos Jesus ta ambal naan ta iya na mga tinudluan, gaangad kanen an naan ta langit daw gapangamuyo, “Amay ko, gabot en uras na matuman imo an na plano para ki yaken. Ipakala no ta mga itlaw na daw ino naan ki kaon, naan man ki yaken na imo na Bata aged ipakala ko ta mga itlaw daw kino gid kaon yan. ² Iling tan na pabuat no ki yaken tak paatagan a no ta uturidad ta pagdumala ta tanan na mga itlaw aged tanan danen na patugyan no ki yaken, tagan ko ta kabui na ula katapusan. ³ Yi paagi na maangken ta mga itlaw kabui na ula katapusan: Makala gid danen ta usto kaon yan na matuod na Dyos daw yaken na Jesu-Cristo na imo na papadala. ⁴ Unti ta kalibutan i napakala ko en ta mga itlaw daw kino gid kaon yan paagi ta pagtuman ko ta mga papabuat no ki yaken. ⁵ Gani, Amay ko, ta pagbalik ko na duma isab ki kaon, ibalik no dapat an na pagkala ki yaken na kiten isya nang ta uturidad paryo kan-o na anen a pa dyan duma ki kaon bag-o nabuat kalibutan i.”

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Iya Na Mga Tinudluan

⁶ Gapadayon Jesus i ta pagpangamuyo, “Napakala ta kaw gid en naan ta yi na mga mama. Danen an mga papili no aged dili danen en magparyo ta mga gakuntra ki kaon daw patugyan no danen an naan ki yaken. Dati danen an imo na mga itlaw, piro patugyan no naan ki yaken. Patuman danen imo an na ambal. ⁷ Anduni, nlaman en danen na tanan na patudlo ko naan alin ki kaon. ⁸ Tanan na ambal no ki yaken natudlo ko en ki danen daw pabaton man danen. Nlaman danen na alin a gid ki

kaon daw gapati man danen an na kaon gapadala ki yaken.

⁹ “Anduni, ula a gapangamuyo para ta mga itlaw na ula gatu. Gapangamuyo a para nang ta mga itlaw na patugyan no ki yaken tak danen an imo na mga itlaw. ¹⁰ Tanan an na imo na mga itlaw, ake man na mga itlaw daw tanan na ake na mga itlaw imo man. Paagi ki danen papakala a na daw ino naan ki kaon naan man ki yaken. ¹¹ Dili aren magtinir ta kalibutan i. Malik aren ki kaon, piro danen an mabilin pa ta kalibutan i. Amay ko, kaon nang gid matuod na Dyos. Ambligan no danen an paagi ta imo na gaem na yon man gaem na paatag no ki yaken aged danen tanan mag-isyay paryo ki kiten. ¹² Mintras na duma a pa ta mga itlaw na patugyan no ki yaken, paubayan ko danen an daw paamblian ko man paagi ta gaem na paatag no ki yaken. Ula ko papabay-i danen an, piro may isya ki danen na maageman din silot na ula katapusan aged matuman ambal na naan ta imo na sinulat na pulong.

¹³ “Malik aren naan ki kaon. Piro, mintras na anen a pa di ta kalibutan i, anduni iling ti ambal ko ta ake na pangamuyo aged mamatian man danen daw malipay gid danen an paryo ki yaken. ¹⁴ Patudlo ko ki danen imo an na ambal, piro pademetan danen an ta mga itlaw na gakuntra ki kaon tak paryo danen ki yaken na ula gasunod ta batasan ta mga itlaw na gakuntra ki kaon. ¹⁵ Ula a gapangamuyo na kamangen no en danen an ta kalibutan i. Gapangamuyo a na ambligan no danen an aged dili danen an buatan Satanas ta malain. ¹⁶ Danen an paryo ki yaken tak ula danen gasunod ta batasan ta mga itlaw na gakuntra ki kaon. ¹⁷ Paagi ta kamatuuran na patudlo ki danen imuon no danen an na imo gid na mga itlaw na magsirbi ki kaon. Kamatuuran imo na pulong. ¹⁸ Paryo man na papadala a no naan ta kalibutan i, papadala ko danen an naan ta mga itlaw aged magsugid parti ta kamatuuran. ¹⁹ Paalad ko ake na kaugalingen ta pagsirbi ki kaon para ta iran na kayaran aged imuon no danen an imo gid na mga itlaw na magsirbi man ki kaon sunod ta kamatuuran na patudlo ki danen.”

Pangamuyo Jesus Para Ta Tanan Na Mga Magtuo

²⁰ Gapadayon pa gid Jesus i ta iya na pagpangamuyo, “Amay ko, gapangamuyo a dili nang para ta mga tinudluan ko. Gapangamuyo a man para ta mga itlaw na magtuo ki yaken paagi ta tudlo ta mga tinudluan ko ²¹ aged tanan na mga magtuo ki yaken mag-isyay na paryo ki kiten na kaon na Amay ko naan ka ki yaken daw yaken naan a ki kaon. Yon man, kiten i daw mga itlaw na magtuo ki yaken mag-isyay aged duma na mga itlaw magpati man na kaon gapadala ki yaken. ²² Katengdanan na paatag no ki yaken na kaon ipakala ko naan ta mga itlaw daw kino gid kaon yan, yon man na katengdanan paatag ko ki danen aged mag-isyay danen an na paryo ki kiten na isya nang. ²³ Yaken naan a ki danen daw kaon naan ka ki yaken aged danen an mag-isyay nang gid. Daw mag-isyay danen an, mlaman ta mga itlaw na kaon gapadala ki yaken daw gagugma ka man ta tanan na mga gatu paryo man ta paggugma no ki yaken.

²⁴ “Amay ko, gusto ko na mga itlaw na patugyan no ki yaken magduma man ki yaken naan ta ake na ilingan aged makita danen na naan man ki yaken katengdanan na paryo gid ta imo na katengdanan na paatag no ki yaken. Yon na katengdanan paatag no ki yaken tenged ta imo na pagpalangga ki yaken bag-o nabuat kalibutan i.

²⁵ “Amay ko na matareng ta tanan, mga itlaw na gakuntra ki kaon ula kakala ki kaon. Piro yaken a, kakala a gid ki kaon daw nlanan man ta mga tinudluan ko na kaon gapadala ki yaken. ²⁶ Napakala ko en kaon yan ki danen daw magpadayon a pa gid ta pagpakala ki kaon naan ki danen aged maggugmaay danen an paryo ta imo na paggugma ki yaken daw yaken naan a man ki danen.”

18

Pagdakep Ki Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

¹ Pagtapos ta pagpangamuyo Jesus, gapanaw kanen an na duma ta iya na

mga tinudluan pagwa ta Jerusalem daw galakted naan ta Sapa Cedron. Naan ta liyo may taneman ta olibo daw naan dya danen an gateneng.*

² Judas na magtraydor ki Jesus, natululan din man taneman ya ta olibo tak naan dya pirmi gatipon danen Jesus. ³ Giling dya Judas an daw gadala ta grupo ta mga sundalo asta mga gwardya ta Timplo na papadala ta mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo. Danen Judas gadala ta mga ilaw na bat-aw, mga parol daw mga armas man.

⁴ Tenged n laman Jesus tanan na matabo ki kanen, pasugat din danen an Judas daw painsaan, “Kino pangita nyo?”

⁵ Sabat danen, “Jesus na taga-Nazaret.” Ambal Jesus ki danen, “Yaken ni.”

Judas na traydor anen man dya na gatindeg duma ta mga itlaw na gangita ki Jesus.

⁶ Pag-ambal Jesus “Yaken ni”, dayon danen tanan atras daw natumba.

⁷ Gainsa isab Jesus i ki danen, “Kino gid inyo na pangita?”

Sabat danen isab, “Jesus na taga-Nazaret.”

⁸ Ambal Jesus, “Paambal ko en ki kyo na yaken ni. Tenged yaken pangita nyo, tugutan nyo nang na mga duma ko malin di.” ⁹ Ta pag-ambal Jesus ta iling tan, natuman ambal din ya naan ta iya na Amay, “Mga patugyan no ki yaken ula bisan isya ki danen na narwad ki yaken.”†

¹⁰ Dayon pagabot Simon Pedro ispada na dala din daw patigbas din suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid tuo na talinga. Malco ngaran ta suguon ya. ¹¹ Piro, Pedro i paambalan Jesus, “Balik no ta tageban ispada no an! Kinanglan na batunon ko segeng na kabellay na maagian ko na naan en ta plano ta ake na Amay para ki yaken.”

Pagdala Ki Jesus Naan Ki Anas

* **18:1** Paglakted danen Jesus naan ta Sapa Cedron, liyo an sakep en ta Bukid Olibo. † **18:9** Naan ta Juan 6:39 pwidi nyo mabasa ambal Jesus parti ta mga itlaw na patugyan ki kanen. ‡ **18:14** Naan ta Juan 11:49-50 pwidi nyo mabasa na Caifas an gambal na dayad pa daw may isya na mapatay para ta iran na nasyon. § **18:15** Ta taon na Jesus padala ki Anas, pinakadatas na manugdumala ta mga pari Caifas ya na magad Anas. Anas an pinakadatas man na manugdumala ta mga pari bag-o kanen pasilian ki Caifas. Papalin Anas ya ta gubirnadador na Romanen, piro ta isip ta mga Judio, kanen man gyapon pinakadatas an na manugdumala ta mga pari.

¹² Na tapos en Jesus ta ambal ki Pedro, mga sundalo daw iran na kumander daw mga gwardya ta Timplo padakep danen Jesus an. Pagapos danen kanen an ¹³ daw padala naan ki Anas na ugwangan Caifas. Caifas i pinakadatas na manugdumala ta mga pari ta yo na taon ¹⁴ daw kanen man itlaw na gambal naan ta mga manugdumala ta Judio na dayad pa daw may isya na itlaw na mapatay para ta iran na nasyon.‡

Una Na Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Na Jesus an padala ta mga sundalo daw mga gwardya naan ta istaran Anas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari, § Simon Pedro daw isya pa na tinudluan gasunod ki Jesus. Tinudluan i na duma Pedro kala ta pinakadatas na pari. Tenged kanen kala, kaselled kanen na duma ki Jesus naan ta sular ta istaran ta pinakadatas na pari. ¹⁶ Piro, Pedro nabilin naan gwa ta sular. Tinudluan i na gaselled, kanen i gabalik naan ta gwa daw galisinsya ta bai na gabantay ta gangaan daw pwidi paselleren Pedro an. Paglisinsya din naan ta bai, papaselled ta bai Pedro an.

¹⁷ Gainsa bai i ki Pedro, “Kaon isya man ta mga tinudluan ta yon na itlaw na padakep danen?”

Sabat Pedro, “Dili a!”

¹⁸ Tenged yon na kilem tignaw, mga suguon daw mga gwardya gamaket ta apoy daw gatindeg danen na galibot naan ta apoy aged magpadangga. Pedro gatindeg man na duma ki danen daw gapadangga man.

Pag-imbistigar Anas Ki Jesus

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Naan ta selled ta istaran Anas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari, gaimbistigar Anas an ki Jesus parti

ta mga tinudluan Jesus daw iya man na pagtudlo.

²⁰ Sabat Jesus, “Ula a gambal ta sikrito nang naan ta mga itlaw. Yaken i gatudlo naan ta tama na mga itlaw. Pirmi a gatudlo naan ta mga balay tipunan daw Timplo na naan dya mga Judio an gatipon. ²¹ Man-o tak gainsa kaw ki yaken? Insaan nyo mga itlaw an na kamati ki yaken tak nlanan danen daw ino mga naambal ko.”

²² Pag-ambal Jesus, gulpi nang kanen an patampaling daw pasaway ta isya na gwardya, “Man-o tak iling tan sabat no an ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari?”

²³ Sabat Jesus, “Daw sala sabat ko an, mambal ka nang daw ino lain naan ta sabat ko ya. Piro, daw usto sabat ko, man-o tak patampaling a no?”

²⁴ Na nagapos pa Jesus i, papadala kanen Anas naan ki Caifas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari ta yo na taon.

Pangarwa Daw Pangallo Na Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Na gatindeg Simon Pedro i naan dani ta apoy daw gapadangga, may gainsa ki kanen, “Kaon isya ta mga tinudluan ta itlaw ya na paimbistigar danen anduni?”

Ula gaako Pedro an. Sabat din, “Dili a!”

²⁶ Anen man dya isya na suguon ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari na parinti ta mama na patigbas Pedro naan ta talinga. Gainsa suguon i ki Pedro, “Di' ba nakita ko kaon yan na duma Jesus gina naan ta taneman ta olibo?”

²⁷ Ula eman gaako Pedro i na kanen duma Jesus. Dayon, gatagaok manok.

Jesus Naan Ta Tubangan Gubirnadador Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Kasanagen en na natapos Caifas iya na pag-imbistigar ki Jesus. Mga Judio na gadakep ki Jesus padala danen kanen an

naan ta Pretorio na palasyo Gubirnadador Pilato. Ula gaselled mga Judio naan ta palasyo ya tenged dili danen gusto na bilangen na “dili-limpyo”.* Ta iran na kaulagian, daw magselled danen ta istaran ta dili-Judio, dili en danen mga “limpyo” na yon man bawal ki danen maan ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.† ²⁹ Pilato i gagwa na gatubang ta mga Judio daw gainsa, “Ino akusar nyo kuntra ki Jesus?”

³⁰ Sabat ta mga Judio, “Ula duma na tenaan na padala nay kanen an ki kaon daw dili, gabuat kanen ta malain.”

³¹ Ambal Pilato, “Dleen nyo kanen an malik daw kyo magsintinsya paagi ta inyo na kasuguan.”

Sabat danen, “Ula kay uturidad ta pagsintinsya ta kamatayen.” ³² Ta iran na ambal na iling tan, natuman ambal Jesus daw ino paagi na mapatay kanen an.

³³ Pag-ambal danen, gaselled isab Pilato ta iya na palasyo daw paumaw din Jesus daw painsaan din, “Kaon ari ta mga Judio?”

³⁴ Sabat Jesus na gainsa man, “Imo gid na insa nyan? May gasugid ki kaon parti ki yaken?”

³⁵ Sabat Pilato, “Ino ta isip no, Judio a? Mga paryo no na Judio daw mga manugdumala na mga pari, danen gadala ki kaon di. Ino gid nabuat no na sala?”

³⁶ Sabat Jesus, “Ake na padumalaan bilang ari dili naan ta kalibutan i. Daw unti a inta gaari naan ta kalibutan i, ake na mga sinakepan magbatok ta mga manugdumala ta Judio aged dili a danen dakepen. Piro, ake na padumalaan bilang ari dili naan ta kalibutan i.”

³⁷ Ambal Pilato, “Daw iling tan, kaon pla ari?”

Ambal Jesus, “Kaon en gambal san na yaken i ari. Tuyo ko na giling a ta kalibutan i na natao aged magsugid ta kamatuuran. Bisan kino na gusto mlaman kamatuuran an, kanen gapati ta ake na mga ambal.”

³⁸ Gainsa Pilato i, “Ino kamatuuran an?”

* **18:28** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo. † **18:28** Mga Judio an gaambilig gid daw ino buaten danen tak magsilibrar en danen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto ta kilem ta yon man na adlaw na padala danen Jesus an naan ki Pilato.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen
(*Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25*)

Na tapos en Pilato an ta pag-ambal ki Jesus, gagwa kanen isab daw gambal parti ki Jesus naan ta mga Judio na gatipon dya, “Ula a may nakita na sala para akusaran nyo kanen an. ³⁹ Di' ba may kaugalian kaw na daw timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto gapangabay kaw ki yaken na magpalibri a ta isya na priso? Liag nyo na librien ko ari an ta mga Judio?”

⁴⁰ Gasinggit danen an, “Dili itaw na yan librien no. Barabas ya librien no!” -- Barabas ya, kanen isya na tulisan.

19

¹ Pag-ambal danen na librien Barabas ya, gasugo Pilato an na dleen Jesus i daw latiguon. ² Pagtapos ta paglatigo ki Jesus, mga sundalo an gakamang ta telleken na tanem daw palubid na pabuat na kuruna daw pabetang danen naan ta ulo Jesus. Pabayuan danen Jesus i ta bayulit na pang-apaw.* ³ Gaeles-elesay na gaprani danen an ki Jesus daw gambal, “Mabuay ari ta mga Judio!” Sigi danen tampaling Jesus an.

⁴ Pilato an gagwa isab daw gatubang ta mga itaw na gatipon dya daw gambal, “Mamati kaw. Jesus an pagwaen ko isab daw ipatubang ki kyo aged mlaman nyo na ula a gid may nakita na sala para akusaran nyo kanen an.”

⁵ Pag-ambal Pilato, gagwa Jesus i daw naan pa ta iya na ulo kuruna an na telleken daw suot din pa bayulit na bayo. Ambal Pilato, “Tan-awen nyo itaw na i.”

⁶ Na Jesus i nakita ta mga manugdumala na mga pari daw mga gwardya, gasinggit danen an, “Ilansang kanen an naan ta krus! Ilansang kanen an naan ta krus!”†

Ambal Pilato ki danen, “Kyo nang en magdala ki kanen daw ilansang tak ula

a may nakita na sala para akusaran nyo kanen an.”

⁷ Sabat ta mga manugdumala ta Judio, “Naan ta Mga Sinulat Moises may sugo na dapat sintinsyaan ta kamatayen itaw na gaako na kanen Bata Ta Dyos. Tenged gaako Jesus na kanen Bata Ta Dyos, dapat kanen an sintinsyaan ta kamatayen.”

⁸ Pagmati Pilato ta ambal ta mga manugdumala na Jesus gaako na kanen Bata Ta Dyos, gadugang pa gid kaadlek Pilato. ⁹ Padala din isab Jesus an naan ta selled ta palasyo daw painsaan, “Taga-indi ka gid?” Piro, Jesus an ula gasabat.

¹⁰ Insa Pilato, “Man-o tak ula ka gasabat? Ino, ula no nlami na may uturidad a ta paglibri ki kaon daw may uturidad a man ta pagpalansang ki kaon naan ta krus?”

¹¹ Sabat Jesus, “Imo na uturidad ta paglibri ki yaken daw pagpalansang naan ta krus naan alin ta Dyos. Gani, mga itaw an na gadala ki yaken naan ki kaon mas bakod iran na sala kaysa ta imo na sala.”

¹² Pagmati Pilato ta ambal Jesus, gangita pa gid kanen an ta paagi na librien din Jesus an. Piro, mga manugdumala an ta Judio gapadayon ta pagsinggit, “Daw librien no itaw na yan, dili ka en arey ta pangulo ta Roma‡ tak bisan kino na gaako na kanen ari, gakontra kanen an ta pangulo ta Roma.”

¹³ Pagmati Pilato ta singgit danen, gagwa kanen an daw padala din Jesus an mwa. Gapungko Pilato naan ta pungkuan ta uwis na naan ta sular na paumaw na Saag Na Paipid-ipid Na Mga Bato, na naan ta linggwai na Hebreo paumaw na Gabbata.

¹⁴ Na gapungko Pilato naan ta pungkuan ta uwis, ugto-adlaw ta adlaw ta pagpripaparar para ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Gambal Pilato naan ta mga Judio na gatipon dya, “Yi inyo na ari.”

* **19:2** Ta timpo Jesus, mga itaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari. Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pabayuan kanen an ta bayulit na pang-apaw para daw lagen kanen an paryo ari. † **19:6** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga itaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi.

‡ **19:12** Pangulo ta Roma, kanen ya gabatang ki Pilato na gubernador ta Judea daw may uturidad pangulo ya ta Roma ta pagpalin ki Pilato daw may sala.

¹⁵ Piro, gasinggit pa gid danen an, “Patayen kanen an! Patayen kanen an! Ilansang kanen an naan ta krus!”

Ambal Pilato ki danen, “Inyo i na ari liag nyo na ipalansang ko naan ta krus?”

Sabat ta mga manugdumala na mga pari, “Ula kay дума na ari daw dili, pangulo ta Roma.”

¹⁶ Pagmati Pilato ta iran na ambal, pasunod din nang en iran na gusto.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Jesus i paintriga Pilato naan ta mga sundalo aged ilansang naan ta krus. ¹⁷ Papasan danen ki kanen krus an na naan don kanen an ilansang. Padala danen kanen i pagwa alin ta Jerusalem na miling naan ta Bungyod Balbagol na naan ta linggwai na Hebreo paumaw man na Golgota. [§] ¹⁸ Naan ta bungyod ya palansang danen Jesus i naan ta krus. Palansang man danen darwa na kriminal naan ta mga krus. Patindeg danen krus Jesus daw mga krus ta darwa na kriminal. Krus an Jesus naan ta tengnga daw iya ta mga kriminal naan dapit ta timbang kilid krus Jesus.

¹⁹ Pilato an may papasulat na karatula daw papabetang din naan ta krus Jesus. Iling ti nasulat ya, “JESUS NA TAGA-NAZARET, ARI TA MGA JUDIO.” ²⁰ Tama na mga itlaw kabasa ta karatula ya ta iran na paglambay tak dani ta syudad Jerusalem lugar an na naan dya Jesus pasilutan ta kamatayen daw nasulat ya naan ta karatula naan ta mga linggwai na Hebreo, Latin daw Griego.*

²¹ Mga manugdumala na mga pari gariklamo ki Pilato, “Ula no inta papasulat na Jesus an ari ta mga Judio. Ipasulat no na Jesus gaako na kanen ari ta mga Judio.”

²² Ambal Pilato, “Napasulat ko an dili ko en silian.”

²³ Paglansang ta mga sundalo ki Jesus naan ta krus, pakamang danen mga bayo din ya daw paulas-ulas danen appat ya na kada sundalo may iya na parti. May

isya na bayo na ula pa naulas daw yon na bayo buat ta inabel na tila na ula tagduan alin apaw asta ebes. ²⁴ Gaisturyaay mga sundalo, “Dili ta gisien ni. Maggabot-gabutay ki nang aged mlaman ta daw kino kakamang ti.” Ta pagbuat danen ta iling tan, natuman ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Paulas-ulas danen ake na mga bayo daw pagabot-gabutan.”†

²⁵ Naan dani ta krus na palansangan ki Jesus, gatindeg iya na inay, bai na utod ta inay din, Maria na sawa Cleofas daw Maria Magdalena. ²⁶ Nakita Jesus iya an na inay daw pinalangga din na tinudluan na gatindeg dani ta iya na inay. Pagkita din ki danen, ambal din ta iya na inay, “Nay, kabigen no na imo na bata nyan na tinudluan ko.” ²⁷ Ambal din man ta tinudluan din an, “Kabigen no kanen an na imo na inay.” Umpisa ta yo na adlaw, inay Jesus naan gistar ta balay ta pinalangga na tinudluan Jesus.

Kamatayen Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸ Pag-ambal Jesus naan ta iya na inay daw tinudluan na pinalangga, gambal kanen an, “Nlao a.” Iling tan ambal Jesus tak nlanan din na matuman en tanan na nasugo ki kanen daw paagi ta iya an na ambal, natuman ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos.‡

²⁹ Naan ta dani ta palansangan ki Jesus may ugsakan na panno ta agsem na bino. Pasawsaw ta mga sundalo ispunga naan ta bino daw patuslok danen naan ta isya na sanga ta tanem na isopo daw padeel naan ta baba Jesus. ³⁰ Na natilawan Jesus bino an, gambal kanen an, “Natuman en.” Dayon kanen demel daw patugyan din iya na ispiritu naan ta Dyos daw nabugto iya na ginawa.

³¹ Adlaw na palansang Jesus an naan ta krus, adlaw ta pagpripalar para ta Adlaw Ta Pagpuay. Dili gusto ta mga manugdumala ta Judio na lawa ta mga itlaw na nalansang naan ta krus mabilin naan ta

§ **19:17** Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta itlaw. * **19:20** Hebreo i linggwai ta mga Judio. Latin i linggwai ta mga Romanen.

Griego i linggwai ta mga Griego. † **19:24** Mga Salmo 22:18 ‡ **19:28** Mga Salmo 22:15, 69:21

mga krus asta ta Adlaw Ta Pagpuay. § Yi na Adlaw Ta Pagpuay ispisyal gid ki danen tenged timpo en ta Pista. Gapangabay mga manugdumala ta Judio ki Pilato daw pwidi na balien tiked ta mga itlaw na nalansang naan ta krus aged dali iran na kamatayen daw kamangen dayon danen an naan ta iran na mga krus.

³² Pasugo Pilato mga sundalo na pangabay ya buaten. Pabali danen mga tiked ta darwa na itlaw na nalansang naan ta mga krus na duma ki Jesus. ³³ Piro, pag-abot danen ki Jesus, ula danen pabalia iya na tiked tak nakita danen na patay en kanen an. ³⁴ Kilid an ta lawa din pasandak ta isya na sundalo ta bangkaw daw dayon gapuswak lengngessa daw waig.

³⁵ Yon na mga natabo ki Jesus nakita ko gid daw pasulat ko man naan ta yi na libro aged magpati kaw. Nlaman ko na ake na ambal matuod. ³⁶ Tenged na mga tiked Jesus ula danen pabalia, natuman ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Ula bisan isya na bekkeg din na mabali.”* ³⁷ Natuman man isya pa na ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Tan-awen danen itlaw an na pasandak danen.”†

Paglebbeng Ki Jesus

(*Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56*)

³⁸ May mama na ngaran din Jose na taga-Arimatea. Kanen isya ta mga itlaw na gapati ki Jesus, piro ula kanen gasugid ta duma na itlaw na kanen isya ta mga tinudluan Jesus tak adlek kanen ta mga manugdumala ta mga Judio. Jose an giling ki Pilato daw galisinsya na kanen mamang ta lawa Jesus. Na patugutan kanen an,

gapanaw kanen na mamang ta lawa Jesus naan ta krus aged lebbeng. ³⁹ Nicodemo gakuyog ki kanen daw gadala ta mga trinta kilos na paammot na buat alin ta taged ta mira daw aloe. Nicodemo an, kanen mama ya na gabisita ki Jesus ta isya ya na kilem. † ⁴⁰ Pagkamang danen ta lawa Jesus, pabetangan danen ta paammot na dala danen daw paputos paagi ta pagblebed ta tila na lino § tak iling tan kaugalian ta mga Judio ta paglebbeng.

⁴¹ Naan ta lugar ya na nalansang Jesus naan ta krus, may taneman ta mga kaoy daw naan ta taneman may bag-o pa nang buat na lebbengan na bato na palungagan paryo ta kwiba daw ula pa may nalebbeng dya. ⁴² Naan dya pabetang danen Jose lawa ya Jesus tak lebbengan an dani nang daw gapura danen tenged mapon gid en ta adlaw ta pagpripapar ta mga Judio na dili nang en lugay mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay.*

20

Pagbannaw Ki Jesus

(*Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12*)

¹ Ta una na adlaw ta duminggo,* bag-o magsilak adlaw an, Maria Magdalena giling naan ta lebbengan Jesus. Pag-abot dya, nakita din na nakamang en bato ya na sara naan ta gangaan ta lebbengan. ² Dayon kanen dlagan miling ki Simon Pedro daw pinalangga na tinudluan Jesus. Ambal din ki danen, “May gakamang ta lawa ya ta Ginuo naan ta iya na lebbengan daw ula nay nlami daw indi padlaa.”

§ **19:31** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Gani, naan ta pagsalep adlaw, adlaw ta pagpripapar gatapos daw Adlaw Ta Pagpuay gaumpisa en. * **19:36** Exodo 12:46; Mga Numero 9:12; Mga Salmo 34:20 † **19:37** Zacarias 12:10 ‡ **19:39** Naan ta Juan 3:1-21 pwidi nyo mabasa parti ta pagbisita Nicodemo ki Jesus. § **19:40** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggida ta tila na ramie daw tila na kuton. * **19:42** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw. Yon na gapura danen Jose ta iran na paglebbeng ki Jesus bag-o magsalep adlaw na yon man mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay tak para ta mga Judio isya na ubra na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay pag-asikaso an ta patay. * **20:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

³ Pagmati Pedro daw pinalangga na tinudluan Jesus ta ambal Maria Magdalena, giling danen naan ta lebbengan. ⁴ Gadlagan danen an na darwa, piro mas dasig pinalangga an na tinudluan kaysa ki Pedro daw kanen una abot naan ta lebbengan. ⁵ Galeeb kanen na gasil-ing naan ta selled ta lebbengan daw nakita din dya mga tila na lino[†] na pablebed naan ta lawa ta Ginuo. Piro, ula kanen gaselled. ⁶ Sunod ta tinudluan na una abot, Simon Pedro man gabot naan ta lebbengan. Gaselled kanen dayon daw nakita din na naan dya tila ya na lino ⁷ daw lapad na panyo na paputos naan ta ulo Jesus. Piro, panyo ya naipid daw nabatang belag ta tila na lino. ⁸ Gaselled man naan ta lebbengan pinalangga an na tinudluan na una abot. Na nakita din tila na naan dya, gapati en kanen an na Jesus nabannaw en. ⁹ Ta yo na uras ula pa danen naintindii ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na naan ta plano ta Dyos na mabannaw Jesus.

¹⁰ Na nakita en danen Pedro selled ya ta lebbengan Jesus, guli en danen an.

*Pagpakita Jesus Ki Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)*

¹¹ Maria Magdalena gabalik naan ta lebbengan Jesus daw gatindeg kanen naan ta gwa na gagal. Mintras gagal kanen an, galeeb kanen na gasil-ing naan ta lebbengan. ¹² Nakita din darwa na angil na iran na suot puti. Gamungko danen an naan ta pabetangan ta lawa Jesus. Isya na angil naan dapit ta batiisan daw isya an a, naan ta uluan. ¹³ Gainsa darwa an na angil ki Maria, “Kay, man-o tak gagal ka?”

Sabat Maria, “May gakamang ta lawa ta Ginuo ko daw ula ko nlami daw indi padlaa.”

¹⁴ Pag-ambal Maria, gablikid kanen daw nakita din Jesus na gatindeg dya piro ula din nakala.

¹⁵ Ambal Jesus, “Kay, man-o tak gagal ka? Kino pangita no?”

Salig Maria daw Jesus manug-asikaso ta mga tanem. Ambal din ki Jesus, “Sir, daw kaon gakamang ta iya na lawa, sugiran a

no daw indi no pabetanga aged kamangen ko dya.”

¹⁶ Ambal Jesus ki kanen, “Maria!”

Dayon Maria gatubang ki Jesus daw gambal, “Rabboni!” Naan ta linggwai na Hebreo, Rabboni beet ambalen manugtudlo.

¹⁷ Ambal Jesus ki Maria, “Dili ka mibit ki yaken tak ula a pa kabalik naan ta ake na Amay. Miling ka ta ake na mga tinudluan na yon man mga pakabig ko na ake na mga utod daw sugiran no na malik aren ta ake na Amay na inyo man na Amay. Kanen man ake na Dyos daw inyo man na Dyos.”

¹⁸ Tenged ta ambal Jesus, giling Maria i naan ta mga tinudluan Jesus daw gambal, “Nakita ko Ginuo.” Pasugid man Maria ki danen mga paambal Jesus ki kanen.

Pagpakita Jesus Naan Ta Iya Na Mga Tinudluan

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

¹⁹ Na kilem en ta adlaw na Jesus i nabannaw, mga tinudluan din gatipon naan ta selled ta isya na balay daw patrangkaan danen mga gangaan tak adlek danen an ta mga manugdumala ta Judio. Gulpi nang gabot Jesus i daw gatindeg duma ki danen. Ambal din, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon.” ²⁰ Pag-ambal Jesus, papakita din mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw agi man ta bangkaw naan ta kilid ta iya na lawa. Nalipay gid iya na mga tinudluan tak nakita danen Ginuo an.

²¹ Gambal isab Jesus naan ta mga tinudluan, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon. Ipadala ko kyo yan naan ta mga itlaw paryo ta pagpadala ta ake na Amay ki yaken naan ta mga itlaw aged tumanen ko iya na liag.”

²² Pag-ambal Jesus, gaginawa kanen an daw gambal ki danen, “Anduni Dyos Ispiritu Santo an mabaton nyo en. ²³ Daw kino ambalan nyo na iran na sala patawaren, Dyos man magpatawad ki danen daw danen an napatawad en. Piro, daw kino ambalan nyo na iran na sala dili patawaren, Dyos man dili magpatawad ki danen.”

Pagpakita Jesus Ki Tomas

[†] **20:5** May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 19:40.

²⁴ Na gapakita Jesus i ta iya na mga tinudluan, ula dya duma ki danen Tomas ya na paumaw man na Kapid na isya ta dusi na apustulis. ²⁵ Pasugiran nang Tomas an ta duma na mga tinudluan na ambal danen, “Nakita nay Ginuo ya!”

Ambal Tomas ki danen, “Bag-o a mapati ta sugid nyo, kinanglan na makita ko mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw matuslok ko ake na tudlo naan ta mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw matuslok ko man ake na lima naan ta agi ta bangkaw naan ta iya na kilid.”

²⁶ Paglambay ta isya na duminggo alin ta pagbannaw ki Jesus, mga tinudluan din gatipon isab naan ta selled ta balay daw Tomas anen man dya duma ki danen. Na-trangkaan mga gangaan ta balay. Gulpi nang gabot isab Jesus i daw gatindeg duma ki danen.

Gambal isab Jesus, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon.”

²⁷ Ambal Jesus ki Tomas, “Tomas, tanawen no ake na mga lima daw tandegen no mga agi ta lansang naan ta ake na mga lima. Tuslok no imo na lima naan ta agi ta bangkaw naan ta kilid ta ake na lawa. Dili ka en magdua-dua pa. Magpati ka na yaken ni.”

²⁸ Ambal Tomas, “Kaon ake na Ginuo daw Dyos.”

²⁹ Ambal Jesus ki Tomas, “Gapati ka en ki yaken tak nakita a no en. Piro, mga ittaw na gapati bisan ula a danen nakita, maangken danen kalipay alin ta Dyos.”

Tuyo Ta Gasulat Ta Yi Na Libro

³⁰ Tama pa gid na mga katingalaan na papakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan na ula nasulat naan ta yi na libro.

³¹ Yi na libro pasulat ko para magpati kaw na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw Bata Ta Dyos daw paagi ta inyo na pagpati maangken nyo kabui na ula katapusan tenged ki kanen.

21

Pagpakita Jesus Naan Ta Pitto Ta Mga Tinudluan Din

* **21:1** Dagat Tiberias paumaw man na Dagat Galilea. † daw Juan.

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i gapakita isab naan ta iya na mga tinudluan na danen an naan dani ta Dagat Tiberias.* Iling ti natabo ta iya na pagpakita ki danen: ² Naan dya Simon Pedro, Tomas na paumaw man na Kapid, Natanael na taga-Cana na banwa na sakep ta Galilea, mga kabataan Zebedeo† daw darwa pa na tinudluan Jesus. ³ Ambal Simon Pedro naan ta iya na mga duma, “Mamukot a.” Ambal man ta mga duma din, “Muyog kay.” Pag-ambal din, gapanaw danen i daw gasakay ta buti, piro bilog na kilem ula danen kamang.

⁴ Na gapawa-pawa en, gatindeg Jesus i naan ta baybay. Piro, iya na mga tinudluan ula kakala ki kanen.

⁵ Gainsa kanen ki danen, “Mga arey, may kamang kaw?”

Sabat danen, “Ula.”

⁶ Ambal din ki danen, “Taktak nyo isab pukot nyo an naan dapit ta tuo ta inyo na buti. Naan don makakamang kaw.”

Pag-ambal din, pataktak isab danen pukot an. Na pabatak danen, dili en danen an karaag tak sikad tama na sidida na gaa-pas naan ta pukot.

⁷ Tinudluan na pinalangga Jesus gambal ki Simon Pedro, “Ginuo nya.”

Pagmati Simon Pedro na Ginuo nya, dayon kanen an suksok ta iya na bayo na nalubbas din daw gatugpa naan ta dagat aged miling naan ta Ginuo. ⁸ Piro, duma na mga tinudluan na naan pa ta buti ya gapailis daw paguyod pukot an na panno ta sidida asta na kalambot danen an naan ta baybay. Paguyod nang danen pukot an tak dili gid danen an madyo ta baybay an. Mga kwarintay-nuibi duppa nang kamadyuon an.

⁹ Pagtakas danen, nakita danen na may pasugba na sidida. May anen man dya tinapay.

¹⁰ Gambal Jesus i ki danen, “Dlaan a nyo ta sidida na kamang nyo.”

¹¹ Gapanaik Simon Pedro an ta iran na buti daw pabeteng naan ta baybay pukot an na panno ta darko na mga sidida, mga sinto singkwintay-tris bilog. Piro, bisan

† **21:2** Mga kabataan Zebedeo beet ambalen danen Santiago

sikad tama na mga sidda, pukot an ula nagisi.

¹² Ambal Jesus ki danen, “Manaw kaw di daw mamaaw.”

Tanan danen ula gangaas na minsa daw kino kanen an tak nlaman danen en na kanen Ginuo. ¹³ Pakamang Jesus mga tinapay an daw paatag din ki danen. Yon man sidda an. ¹⁴ Yi en pangallo bisis na gapakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan alin ta iya na pagbannaw.

Jesus Daw Pedro

¹⁵ Na mga tinudluan an kakaan en, gainsa Jesus i ki Simon Pedro, “Simon na bata Juan, pagugma a no mas pa ta iran na paggugma?”[†]

Sabat Simon, “Ee, Ginuo, nlaman no na pagugma ta kaw.”

Ambal Jesus ki Pedro, “Ambligan no ake na mga itlaw paryo ta pag-amblig ta isya na manugbantay ta iya na mga karniro.”

¹⁶ Gainsa isab Jesus i ki Simon ta pangarwa na bisis, “Simon na bata Juan, pagugma a no?”

Sabat isab Simon, “Ee, Ginuo, nlaman no na pagugma ta kaw.”

Ambal isab Jesus, “Ambligan no ake na mga itlaw paryo ta pag-amblig ta isya na manugbantay ta iya na mga karniro.”

¹⁷ Ta pangallo na bisis gainsa Jesus i ki Pedro, “Simon na bata Juan, pagugma a no?”

Nasebean Pedro tak tallo gid bisis kanen an painsaan Jesus na daw pagugma din gid Jesus an. Sabat Pedro, “Ginuo, nlaman no tanan daw nlaman no gid na pagugma ta kaw.”

Ambal isab Jesus ki Pedro, “Ambligan no ake na mga itlaw paryo ta pag-amblig ta manugbantay ta iya na mga karniro.

¹⁸ Buaten no gid iling an tan daw gambal a ki kaon na pugya na bata ka pa daw may panawan ka, kaon gaimes ta imo na kaugalingen na gaigot ta imo na bakles daw gapanaw ka man naan ta bisan indi nang na gusto no ilingan. Piro, dili iling tan daw manakem ka en. Daw manakem ka en, mag-untay ka ta imo na blukan daw

igutan ka man ta duma na itlaw daw dleen ka danen ta dili no gusto ilingan.”

¹⁹ Iling tan ambal Jesus ki Pedro para mlaman daw ino klasi kamatayen Pedro daw mlaman man na paagi ta iya na kamatayen Dyos an dayawen.

Ambal Jesus ki Pedro, “Magsunod ka ki yaken.”

²⁰ Na gapanaw Jesus i daw Pedro, gablikid Pedro an daw nakita din na gasunod ki danen tinudluan ya na pinalangga gid Jesus.

Tinudluan na pinalangga, kanen tinudluan na ta pagyapon danen bag-o napatay Jesus gasandig ki Jesus daw gainsa daw kino magtraydor ki Jesus.

²¹ Pagkita Pedro ta pinalangga na tinudluan Jesus na gasunod ki danen, gainsa kanen ki Jesus, “Ginuo, ino matabo ta yon na tinudluan?”

²² Sabat Jesus ki Pedro, “Daw gusto ko na mabui pa yon na tinudluan asta ta adlaw na malik a, ino ki kaon? Kaon imo a, magsunod ka nang ki yaken.”

²³ Tenged ta ambal ya Jesus, galapta naan ta tama na mga utod ta pagtuo isturya ya na pinalangga na tinudluan din dili mapatay. Piro, ula gambal Jesus na dili mapatay pinalangga na tinudluan. Iling ti ambal din: “Daw gusto ko na mabui pa yon na tinudluan asta ta adlaw na malik a, ino ki kaon?”

Katapusan Ta Yi Na Libro

²⁴ Yaken mismo pinalangga an na tinudluan Jesus na gasunod ki kanen daw ki Pedro na danen an gapanaw naan ta baybay. Yaken man tinudluan an na gasugid ta mga natabo daw pasulat ko man naan ta yi na libro. Nlaman nyo na ake na ambal matuod.

²⁵ Tama pa gid buat Jesus na ula nasulat naan ta yi na libro. Daw isya-isyaeen isulat, kulang pa kalibutan i na betangan ta mga libro na sulatan parti ta mga binuatan din tak sikad tama.

[†] **21:15** Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: pagugma a no mas pa ta iran na paggugma? Pwidi man iling ti: pagugma a no mas pa ta yi na mga betang?

Mga Binuatan Ta Mga Apustulis

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mga Binuatan

Yi na libro sugpon ta mga nasulat naan ta *Miad Na Balita Na Pasugid Lucas*. Una na nasulat naan ta yi na libro parti ta pagbalik Jesus naan ta langit pagtapos na nabannaw kanen an. Sunod na nasulat parti ta mga bellay na naagian ta mga tinudluan Jesus na patuman danen sugo ya na pabilin din ki danen na isugid miad an na balita parti ki kanen naan ta tanan na mga itlaw na naan ta Jerusalem, Judea, Samaria asta ta bilog na kalibutan. Sunod na nasulat parti ta mga itlaw naan ta madyo na mga lugar asta ta syudad na Roma na gatuo man ki Jesus tenged ta pagsugid ki danen ta miad na balita.

Katamaan ta mga nasulat naan ta yi na libro parti ki Pablo. Nasulat parti ta natabo ki kanen na kanen an gatuo ki Jesus. Nasulat man parti ta iya na pagwali parti ki Jesus naan ta mga itlaw na dili-Judio. Tenged Jesus daw una na mga itlaw na gasunod ki kanen mga Judio, salig ta mga itlaw na miad an na balita parti ki Jesus para nang ta mga Judio. Piro, nasulat man naan ta yi na libro na Dyos Ispiritu Santo an pirmi gaubay na magtabang ta mga tinudluan Jesus ta iran na pagsugid parti ki Jesus naan ta mga Judio daw ta mga dili-Judio. Naan ta yi na libro nlanan ta na liag ta Dyos na tanan na mga itlaw naan ta bisan indi na lugar may upurtunidad na magtuo ki Jesus na yon man maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mga Binuatan

1. Pagpripaparar ta mga tinudluan Jesus na magsugid ta miad na balita (1:1-26)
2. Pagsugid ta miad na balita naan ta Jerusalem (2:1 - 8:3)
3. Pagsugid ta miad na balita naan ta Judea daw Samaria (8:4 - 12:25)

4. Pagsugid ta miad na balita naan ta madyo na mga lugar (13:1 - 28:31)

Pagpripaparar Ta Mga Tinudluan Jesus Na Magsugid Ta Miad Na Balita

¹ Dunganen na Teofilo,

Ta una na libro na ake na pasulat, pasaysay ko parti ta tanan na mga pabuat daw patudlo Jesus ² asta ta adlaw na kanen an padala na malik naan ta langit. Na ula pa kanen an gabalik naan ta langit, may tugon bilin kanen an paagi ta Dyos Ispiritu Santo para ta napili din na mga apustulis.

³ Seled ta kwarinta na adlaw tapos ta iya na kamatayen daw pagbannaw, gapakita kanen an ki danen daw pamatuuran din gid ta tama na mga bisis na kanen an bui. Ta pagkitaay danen daw Jesus, gatudlo man kanen an parti ta pagdumala ta Dyos.*

⁴ Ta isya na adlaw na gatipon danen Jesus na gakaan, gambal kanen an, “Dili kaw anay mag-alin ta Jerusalem. Magtagad kaw nang asta matuman pangako ya ta Dyos na ake na Amay. Papangako din na Dyos Ispiritu Santo ipadala ki kyo paryo ta nasugid ko en kan-o. ⁵ Juan ya gabautismo ta mga itlaw paagi ta waig piro kyo yan, ta paglambay ta pila na mga adlaw mabautismuan kaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo.”

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit

⁶ Na gatipon mga apustulis an daw Jesus naan ta isya na bukid, gainsa danen an ki kanen, “Ginuo, yi en taan timpo para palinen gubirno ta Roma aged ibalik no isab naan ki kiten na mga linai Israel pagdumala an ta ate na lugar?”†

⁷ Sabat Jesus, “Dili para ki kyo na mlanan daw kan-o matabo tak Dyos an na ake na Amay, kanen nang gid may katengdanan ta pagtirmino ta mga timpo daw ta mga matabo. ⁸ Piro, ta pagbaton nyo ta Dyos Ispiritu Santo, mabaton nyo gid gaem na alin ta Dyos daw magsugid kaw parti ki yaken naan ta syudad Jerusalem,

* **1:3** Pwidi nyo mabasa parti ta pagdumala ta Dyos naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:6** Mga linai Israel beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

ta bilog na Judea, naan ta Samaria daw asta ta madyo pa gid na mga lugar.”

⁹ Pagtapos ta ambal Jesus, pasunod gid danen ta tan-aw kanen an mintras na kanen an padala en na malik naan ta langit. Nalekkepan kanen an ta panganod daw narwad dayon ta iran na panan-aw. ¹⁰ Na danen an gaangad pa na gatan-aw ta miad, nali nang may darwa na mama na gabayo ta puti gatindeg tengged ki danen ¹¹ daw gambal ki danen, “Kyo na mga taga-Galilea, man-o tak gatindeg kaw dyan daw gaangad naan ta langit? Jesus ya na nakita nyo na padala naan ta langit, kanen malik naan ta kalibutan i ta paryo man na paagi na nakita nyo kanen an na gabalik naan ta langit.”

Pagpili Ta Sal-i Ki Judas

¹² Pagtapos na Jesus gabalik naan ta langit, gabalik man mga apustulis an naan ta Jerusalem alin ta bukid ya na pangaranan na Bukid Olibo na may kaadyuon daw panawen ula tenga uras.† ¹³ Pag-abot naan ta Jerusalem, gapanaik danen an naan ta apaw na kwarto ta balay na padayunan danen. Yi mga apustulis na naan dya: danen Pedro daw Juan, Santiago daw Andres, Felipe daw Tomas, Bartolome daw Mateo, Santiago na bata Alfeo, Simon na paumaw man na Makabanwa daw Judas na bata Santiago. ¹⁴ Danen an pirmi gadumaay ta pagpangamuyo na duma danen pila na mga bai, daw Maria na inay Jesus daw mga utod Jesus na mga mama.

¹⁵ Isya adlaw na mga apustulis naan pa ta Jerusalem, Pedro i gatindeg daw gambal naan ta mga paryo din na gatuo ki Jesus. Katamaen an ta mga gatuo na naan dya mga sinto binti. Ambal Pedro ki danen, ¹⁶ “Mga utod ko, naan ta plano ta Dyos na matuman pasulat ya Ari David anay pa sa paagi ta Dyos Ispiritu Santo parti ki Judas na gapanguna ta mga gadakep ki Jesus. ¹⁷ Kanen ya isya man na mimbrow ta ate na grupo na papili Jesus na magsirbi ki kanen duma ki kiten.”

¹⁸ Yi natabo ki Judas: Kwarta ya na nabaton din tenged ta malain din na buat parti ki Jesus, pagamit din ta pagpalit ta basak daw naan dya napatay kanen an. Na napatay kanen ya, gaalok iya an na lawa, gapuswak iya na gettek daw gagwa iya na mga bituka. ¹⁹ Tanan na mga itlaw naan ta Jerusalem nalam ta natabo ya ki Judas daw basak ya na palit din paumaw danen naan ta iran na linggwai “Aceldama” na yon man paumaw na Basak Ta Lengngessa.

²⁰ Pedro i gambal pa gid, “May nasulat naan ta libro na Mga Salmo, ‘Kabay na ula may mag-istar na mga itlaw naan ta lugar na istaran din.’§ Daw nasulat man, ‘Kabay na may magsal-i ta iya na katengdanan.’*

²¹⁻²² Gani, kinanglan na may isya na magdugang ki kiten na magpamatuod man na Ginuo Jesus nabannaw. Piro, kinanglan na isya kanen an na gaduma ki kiten ta tanan na mga timpo na naduma ta pa Ginuo ya, umpisa ta pagbautismo na pabuat Juan asta ta adlaw na padala Jesus ya na malik naan ta langit.”

²³ Pagtapos ta ambal Pedro, gapili danen an ta darwa na mama aged alin ta darwa an isya nang pilien danen. Papili danen Matias an daw Jose na paumaw na Barsabas na pabansagan man na Justo. ²⁴ Pagtapos ta pagpili ta darwa an, gapangamuyo danen an, “O Ginuo, kaon nang nalam daw ino naan ta isip ta tanan na mga itlaw. Gani, isugid no ki kami daw kino ta darwa i pilien no na apustol ²⁵ na magsal-i ki Judas na gatalikod ta iya na katengdanan daw anen en ta lugar ya na bagay ki kanen.” ²⁶ Pagtapos ta pangamuyo, gagabot-gabutay danen an daw napili Matias ya daw kanen padugang ta unsi ya na mga apustulis.

2

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Jerusalem

† **1:12** Panaw na ula tenga uras paryo man ta kaadyuon na mga isya kilumitro. § **1:20** Mga Salmo 69:25 * **1:20** Mga Salmo 109:8 * **2:1** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Pentecostes naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

1 Gabot adlaw na pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Pentecostes.* Gatipon tanan na mga gatuo ki Jesus naan ta isya na balay. 2 Nali nang, may namatian danen an na alin ta langit paryo ta biskeg na angin na gabagrang gid naan ta bilog na balay na patipunan danen. 3 Dayon, may gapakita ki danen na daw lagen paryas mga derse na legleg ta apoy na gatugdon naan ta kada isya ki danen. 4 Pagaeman danen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gambal danen an ta lain-lain na mga linggwai na ula danen naistudyui sunod ta ipaambal ta Dyos Ispiritu Santo ki danen. 5 Ta yon man na timpo, may dyusnon na mga Judio na gatinir naan ta Jerusalem na naan alin ta lain-lain na mga nasyon. 6 Ta pagmati danen ta sinaba, tama gailing dya na gatipon. Gatingala gid danen an tak namatian ta kada isya ki danen naan ta iran na kaugalingen na linggwai paambal an ta mga gatuo. 7 Gatingala gid danen an daw gambal, “Di’ ba yi na mga gambal i taga-Galilea?” 8 Man-o tak namatian ta anduni danen an na gambal naan ta mga linggwai ta ate na mga lugar? 9 Kiten i mga taga-Parto, taga-Medo, daw taga-Elam, daw duma man ki kiten naan alin ta Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia,† 10 Frigia, Pamfilia, Egipto daw parti ta lugar na Libya na dani ta Cirene. Duma an ki kiten naan alin ta lugar na Roma, 11 mga Judio man daw mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Duma an a ki kiten naan alin ta pulo na Creta daw duma an naan alin ta lugar na Arabia. Piro, bisan lain-lain ate na mga linggwai, namatian ta danen an na gambal naan ta ate na inalinan na mga linggwai parti ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos!” 12 Iling tan ambal danen tenged ta iran na katingala daw gainsainsaay danen an, “Ino taan liag ambalen ti?” 13 Piro, duma an gasunlog na gambal, “Mga ingaw nyan!”

14 Dayon, Pedro i duma ta unsi na mga apustulis gatindeg naan ta tubangan ta mga ittaw daw bakod iya na kagi na gam-

bal kanen i, “Mga kasimanwa ko na mga Judio daw tanan kaw na gatinir naan ta Jerusalem, pamatian a nyo daw tugutan a ta pagsugid ki kyo daw ino beet ambalen ta yi na natabo. 15 Dili kami i mga ingaw paryo ta paisip nyo. Sellem pa i! Tallo nang pa uras galambay alin ta pagsennang ta adlaw. 16 Ta matuod, yi na natabo naam-bal en Joel na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Ambal Joel, 17 ‘Dyos an gambal daw ino iya na imuon ta katapusan na mga inadlaw. Ambal

din,
“Ipadala ko Dyos Ispiritu Santo naan ta tanan na mga ittaw para gaeman din danen an. Inyo an na mga kabataan magsugid ta ake na mga ambal. Inyo an na mga miron makakita ta mga panan-awan. Inyo na mga manakem na mama makakita ta ake na mga plano naan ta iran na mga dagammo.

18 Bisan naan ta ake na mga suguon, mga mama man daw mga bai, papadala ko ake na Ispiritu ta yon man na mga inadlaw daw magsugid man danen an ta ake na mga ambal.

19 Ipakita ko naan ta mga ittaw mga katingalaan naan ta langit daw mga sinyalis naan ta kalibutan. Tama na mga lengngessa tenged ta pagpatay.

May mga apoy man daw mga tumbuok na aso.

20 Adlaw an dili magpawa daw bulan an magminog na paryo ta lengngessa bag-o mabot andemen na adlaw na makatingala na Ginuo an mag-ukom ta tanan na mga ittaw.

21 Piro, ta yon man na timpo, daw kino marani ta Ginuo Dyos malibri alin ta silot ta iya na mga sala.” ’ ’ †

22 Ambal pa Pedro, “Mga paryo ko na linai Israel, matian nyo gid ambalen ko i

† 2:9 Prubinsya an na Asia anay pa sa sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma daw naan dapit ta lugar na anduni paumaw ta na Turkey. † 2:21 Joel 2:28-32

ki kyo parti ki Jesus an na taga-Nazaret. Kanen an gabuat ta mga katingalaan na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos. Tenged ta mga pabuat ta Dyos paagi ki Jesus pamatuuran din na Jesus an may bakod na gaem na alin ki kanen. Yi tanan nlanan nyo gid tak anen di natabo. ²³ Jesus an patugyan naan ki kyo sunod ta plano ta Dyos na patirmino din en daan. Piro kyo yan, papapatay nyo kanen an paagi ta tabang ta mga itlaw na ula kakala ta Dyos daw palansang danen Jesus an naan ta krus. ²⁴ Piro, pabannaw kanen an ta Dyos na beet ambalen dili din en magian mga kasakit an na gadala ta kamatayen daw dili en isab kanen an mapatay. Dili kanen mabilin naan ta lugar ta mga patay tak anduni ula en kamatayen kanen an. ²⁵ Naan ta sinulat Ari David, ambal David parti ki kanen iling ti,
 ‘Nakita ko na Ginuo Dyos an
 pirmi gaduma ki yaken
 aged ula en may makatublag ki yaken.
²⁶ Nyan gid nalipay ake na tagipusuon
 daw sikad sadya ake an na mga paambal
 tenged ki kaon, O Ginuo.
 Bisan mapatay a, may palaeman a pa
²⁷ tak nlanan ko na dili a no dilian
 naan ta Hades na lugar ta mga patay
 daw dili no man tugutan na malunot
 lawa an ta imo gid na Manugsirbi.
²⁸ Patudlo no ki yaken daw ino paagi na
 mangabui
 aged may kabui na ula katapusan
 daw malipay a tenged kaon ake na
 maduma.’”§
²⁹ Pedro i gapadayon pa gid ta iya na
 pag-ambal, “Mga utod ko, daw parti ki
 Ari David na ate na alinan na kaapuan,
 nlanan ta gid na napatay kanen ya daw
 asta anduni iya na lebbengan anen pa di.
³⁰ Kanen ya isya na prupita na manugsugid
 ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Nlanan
 din na gapangako Dyos an ki kanen na
 isya ta iya na mga linai manubli ta iya na
 pagkaari. Ta pagpangako ta Dyos ki kanen,
 gasumpa Dyos an na tumanen din gid iya
 na pangako. ³¹ Nlanan en daan David

parti ta pagbannaw ya ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.* Gani, gambal David ya na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dili kanen an pabay-an ta Dyos naan ta Hades na lugar ta mga patay daw dili man malunot iya na lawa. ³² Jesus an pabannaw ta Dyos daw kami tanan mga gapamatuod ki kyo tak nakita nay en kanen an na bui. ³³ Jesus man paatagan ta Dyos Amay ta pinakadatas na katengdanan na naan kanen tengged ta Dyos Amay naan dapit ta tuo daw pabaton din alin ta iya na Amay papangako ya na ipadala naan ki kami Dyos Ispiritu Santo an. Yon na papangako natuman anduni paryo ta inyo na nakita daw namatian. ³⁴ Nlanan ta na dili David paatagan ya ta Dyos ta datas na katengdanan na mungko tengged ki kanen tak parti ta iya na Pinili Na Mag-ari, David mismo gambal,

‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,
 “Mungko ka di naan dapit ta ake i na
 tuo,
³⁵ asta na mapirdi ko imo na mga kuntra
 na danen an paryo ta tungtungan ta
 imo na mga batiis.” ’”†

³⁶ Ambal pa Pedro, “Gani, tanan kaw na mga paryo ko na linai Israel dapat intindien nyo gid na Jesus ya na papalansang nyo naan ta krus, kanen paimo ta Dyos na Ginuo daw Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!”

³⁷ Pagmati ta mga itlaw ta ambal Pedro, nakunsinsya gid danen an daw gainsa danen an ki Pedro daw ta duma na mga apustulis, “Mga utod, ino dapat nay na buaten?”

³⁸ Sabat Pedro, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala. Mag-pabautismo kaw na pamatuod na kyo yan anduni gatuo ki Jesu-Cristo para mapatawad kaw ta inyo na mga sala daw para mabaton nyo man Dyos Ispiritu Santo. ³⁹ Pangako ya ta Dyos na ipadala din Dyos Ispiritu Santo an para ki kyo, para ta inyo na mga linai, para man ta tanan na mga itlaw na dili-Judio daw asta ta tanan na mga itlaw na kabaton ta upurtunidad na paatag ta Ginuo na ate na Dyos na marani ki kanen.” ⁴⁰ Tama pa mga ambal Pedro

§ 2:28 Mga Salmo 16:8-11 * 2:31 Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † 2:35 Mga Salmo 110:1

ta pagpamatuod ki danen daw galaygay man ki danen, “Likawan nyo silot na alin ta Dyos na maageman ta mga malain na itlaw ta yi na timplo!” ⁴¹ Tama mga gapati ta ambal Pedro daw gapabautismo danen an. Ta yon man na adlaw, may mga tallo libo na itlaw na nadugang naan ta grupo ta mga gatuo ki Jesu-Cristo. ⁴² Gaatag danen ta tama na mga uras ta pag-istudyo naan ta mga patudlo ta mga apustulis daw ta pagtipon naan ta duma na mga gatuo daw ta pagyapon daw pagpangamuyo duma man ki danen. ⁴³ Tama na mga katingalaan na paimo ta Dyos paagi ta mga apustulis na pamatuod na iran na patudlo alin gid ta Dyos. Tenged ta mga buat danen, gatingala gid tama na mga itlaw.

Pagtipon Ta Mga Gatuo

⁴⁴ Papadayon ta mga gatuo ki Jesus iran an na pagtipon daw gaatagay danen an daw ino iran na mga kinanglanan para ta kayaran ta tanan. ⁴⁵ Pabligya danen iran na mga basak daw mga pagkabetang daw bayad ya panagtag danen dipindi ta kinanglanan ta kada isya. ⁴⁶ Adlaw-adlaw, gapadayon danen an ta iran na pagtipon-tipon naan ta Timplo daw naan ta iran na mga balay gadumaay danen an na gakaan na may kalipay na terek ta iran na tagipusuon. ⁴⁷ Gadayaw danen an ta Dyos daw duma na mga itlaw nadayaran ki danen. Adlaw-adlaw may nadugang ki danen na mga itlaw na paluwas ta Ginuo alin ta silot ta iran na mga sala.

3

Pagpaayad Pedro Ta Mama Na Dili Kapanaw

¹ Ta isya na adlaw, mga tallo uras alin ta ugto-adlaw, danen i Pedro daw Juan giling naan ta Timplo tak yon gid uras ta pagpangamuyo. ² Naan ta gangaan ta Timplo na paumaw na Dayad Na Gangaan, may mama na dili kapanaw alin ta pagtao din. Kada adlaw padala kanen an na palayungan daw pabilin naan ta gangaan aged magpalimos naan ta mga itlaw na gaselled ta Timplo. ³ Pagkita din na magselled danen Pedro daw Juan, gangayo kanen an ta limos. ⁴ Patan-aw gid danen

kanen an daw Pedro i gambal ki kanen, “Man-aw ka anay ki kami.” ⁵ Patan-aw din ta miad danen an tak gasalig na may atag ki kanen. ⁶ Piro, Pedro i gambal ki kanen, “Ula a kwarta na pilak o blawan, piro may anen a na iatag ki kaon. Paagi ta ngaran Jesu-Cristo na taga-Nazaret daw tenged ta iya na gaem, mindeg ka daw manaw!” ⁷ Pag-ambal Pedro, paibitan din tuo an na lima ta mama na dili kapanaw aged patindegen. Gabisgeg dayon batiis an ta mama daw buko-buko ta iya na kitin ⁸ daw galusko kanen an na gatindeg daw gapanaw-panaw. Na gaselled danen Pedro daw Juan naan ta Timplo, gakuyog ki danen mama an daw sigi iya na panaw daw lusko na gadayaw kanen ta Dyos. ⁹ Nakita ta tanan na mga itlaw naan ta Timplo na kanen an gapanaw daw gadayaw ta Dyos. ¹⁰ Na nakala danen na kanen an mama ya na dili kapanaw na gapalimos dati naan ta Dayad Na Gangaan ta Timplo, gatingala gid danen an ta natabo ya ki kanen.

Pagwali Pedro Naan Ta Timplo

¹¹ Na mama an na nayad sigi ibit ki danen Pedro daw Juan, tanan na mga itlaw naan ta Timplo gadlagan na marani ki danen naan ta lugar ta Timplo na paumaw na Balkon Solomon daw mga itlaw an gatingala gid. ¹² Na nakita Pedro mga itlaw an, gambal kanen i ki danen, “Mga paryo ko na linai Israel, man-o tak gatingala kaw gid daw gatan-aw ta miad ki kami? Ino! Salig nyo paagi ta ame na kaugalingen na sarang o tenged dyusnon kay na anduni mama i kapanaw en? ¹³ Mama i nayad en paagi ta gaem Jesus daw tenged man na liag ta Dyos na pamatuuran din na Jesus an na iya na Pasugo anduni bui naan ta langit tenged ta pagbannaw ta Dyos ki kanen. Yi man na Dyos pasimba danen Abraham, Isaac, Jacob daw tanan na mga alinan ta na kaapuan. Piro, kyo yan, na naan pa Jesus an ta kalibutan i, paintriga nyo kanen an naan ta mga uturidad ta ate na lugar daw pasikway nyo kanen an naan ta atubangan Pilato bisan buy-an inta kanen an Pilato. ¹⁴ Kanen an alin gid ta Dyos daw matareng, piro pasikway nyo daw imbis na papangabay nyo ki Pilato na buy-an

kanen an, papangabay nyo gid na buy-an ki kyo isya ya na manugpatay. ¹⁵ Gaatag an ta kabui ta tanan na mga may kabui, kanen ya papapatay nyo, piro pabannaw kanen ya ta Dyos daw kami i mga gapamatuod na nabannaw kanen ya. ¹⁶ Gani, paagi ta gaem Jesus daw tenged man ta pagtuo ta yi na mama ki Jesus, paatagan ta kabiskeg yi na mama na inyo na nakita daw nakala. Kyo mga kakita na anduni naayad mama i paagi ta iya na pagtuo ki Jesus.

¹⁷ “Mga utod ko, nlanan ko en na Jesus ya nabuatan nyo ta malain tenged kyo yan daw inyo na mga manugdumala ula kaw nalam daw kino gid kanen ya. ¹⁸ Piro, patuman ta Dyos iya ya na paambal paagi ta pabuat nyo ki Jesus na iya na Pinili Na Mag-ari tak anay pa sa na timpo, paambal din paagi ta tanan din na mga prupita na maagian ta iya na Pinili Na Mag-ari segeng an na kabellay daw kamatayen. ¹⁹ Gani, magnelsel kaw daw marani ta Dyos para patawaren kaw din ta inyo na mga sala daw mabaton nyo man tawway na nakem na alin ki kanen na Ginuo Dyos ²⁰ daw para man ipadala din ki kyo Jesus an na iya na Pinili Na Mag-ari. ²¹ Piro, naan ta plano din na Jesus an magpabilin anay naan ta langit asta mabot timpo na baguon tanan na mga betang paryo ta pasugid din anay pa sa paagi ta iya na mga prupita na gasirbi ki kanen. ²² Paryo ta ambal Moises anay pa sa, ‘Ginuo Dyos magpadala ki kyo ta prupita na paryo man ta pagpadala din ki yaken naan ta iya na mga ittaw daw prupita ya isya ta na kasimanwa. Kinanglan matian nyo gid tanan na mga ambal ta prupita ya ki kyo. ²³ Daw kino dili magtuman ta paambal din, belagen danen an naan ta mga ittaw ta Dyos daw maageman danen silot na ula katapusan.*”

²⁴ “Ambal ya Moises, paambal man ta tanan na mga prupita umpisa ki Samuel anay pa sa asta ta mga prupita na nabui sunod ki kanen. Danen tanan gambal man parti ta mga natabo anduni. ²⁵ Kiten mga linai ta mga prupita. Mga papangako ta

Dyos paagi ki danen para man ki kiten. Paryo ta ambal ta Dyos ki Abraham, ‘Paagi ta imo na mga linai mga ittaw ta tanan na mga lai naan ta kalibutan tagan ko ta mga kaayaran.’† ²⁶ Gani, papili ta Dyos Pasugo din ya na Jesus daw padala una naan ki kiten na mga Judio aged tagan ki ta kaayaran na may sarang ki na dilian ta ate na mga sala daw marani ki ta Dyos tenged ta pagbag-o din ki kiten.”

4

Pedro Daw Juan Naan Ta Atubangan Ta Upisyalis Ta Mga Judio

¹ Na gambal pa danen Pedro daw Juan naan ta mga ittaw, papranian danen an ta mga pari ta mga Judio, mga Saduseo* daw ta kumander ta mga gwardya ta Timplo. ² Gagilek mga gaprani ya tenged danen an Pedro daw Juan gatudlo na Jesus ya nabannaw daw pagbannaw ki kanen pamatuod na mabannaw mga patay an. ³ Tenged dili mapati mga upisyalis an ta patudlo ya danen Pedro, papadakep ta mga upisyalis danen an Pedro daw Juan daw papriso asta ta sunod na adlaw tak pagdakep ya ki danen semsem en. ⁴ Piro, tama na mga ittaw na kamati ta iran na mga tudlo gapati. Katamaen ta mga mama na gatuo ki Jesus mga limma libo.

⁵ Sunod na adlaw, mga gapanguna ta banwa, mga gadumala ta mga Judio, daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises† gatipon naan ta Jerusalem. ⁶ Anen man dya Anas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw danen Caifas, Juan, Alejandro daw дума pa na mga mimbro ta pamilya Anas. ⁷ Gasugo danen na ipatubang Pedro ya daw Juan naan ta mga upisyalis. Na gatubang en danen Pedro, painsaan danen an ta mga upisyalis, “Iya san na gaem daw ngaran pagamit nyo ta pagpaayad ta mama na dati dili kapanaw?”

⁸ Pedro an, pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gasabat ki danen, “Mga gapanguna ta banwa daw mga gadumala

* **3:23** Deuteronomio 18:15, 18, 19 † **3:25** Genesis 22:18, 26:4 * **4:1** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Saduseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **4:5** Pwidi nyo mabasa parti ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

ta mga Judio,⁹ daw insaan nyo kami i parti ta miad na buat naan ta yi na mama na dati dili kapanaw daw parti man daw ino paagi na naayad kanen an,¹⁰ kyo daw tanan na mga paryo ta na linai Israel na anen di, dapat mlaman nyo gid na yi na mama na gatindeg naan ta inyo na atubangan nayad en paagi ta iya na pagtuo ki Jesu-Cristo na taga-Nazaret na papalansang nyo naan ta krus piro pabannaw ta Dyos.¹¹ Jesus an kanen pasambit naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal,

‘Kyo na mga manug-ubra ta balay,
bato an na ta isip nyo dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.’[‡]

¹² Gambal a ki kyo na ula gid duma na itaw naan ta bilog na kalibutan na makaluwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala daw dili, Jesus nang.”¹³ Gatingala gid mga manugdumala ki danen Pedro na gasabat danen an na ula adlek tak nlanan ta mga manugdumala na Pedro an daw Juan ula iniskwilaan daw kebes nang. Nlanan man danen na Pedro an daw Juan mga gaduma ki Jesus kan-o.¹⁴ Piro, tenged nakita danen mama an na nayad na gatindeg duma ki danen Pedro, ula nang en danen an gasasaba parti ta natabo.¹⁵ Papagwa anay ta mga upisyalis danen an Pedro aged danen na mga upisyalis magsapol.¹⁶ Na gasapol danen, gainsaay danen an ta kada isya, “Ino ate na imuon naan ta yon na mga mama? Tanan na mga gaistar naan ta Jerusalem nalam na danen an gabuat ta katingalaan. Gani, dili ki makabalibad.¹⁷ Piro, yi buaten ta aged dili maglapta naan ta mga itaw balita ya na mama an na dili kapanaw paayad paagi ta gaem Jesus. Andaman ta danen an na dili en magambal naan ta bisan kino parti ki Jesus.”¹⁸ Tapos sapol ta mga upisyalis, paumaw isab danen an Pedro daw paandaman na dili gid en magambal daw magtudlo parti ki Jesus.¹⁹ Piro, Pedro i daw Juan gainsa

naan ta mga upisyalis, “Pinsaren nyo, daw ino mas dayad an naan ta atubangan ta Dyos, magtuman ki kyo o magtuman ta Dyos? ²⁰ Daw parti ki kami, dili nay mapegengan ame na kaugalingen ta pagsugid ta ame na nakita daw namatian.”

²¹⁻²² Pagtapos na paandaman pa gid ta mga upisyalis danen an Pedro, pabuy-an danen an. Adlek mga upisyalis an na daw silutan danen an Pedro daw Juan, basi maggamo mga itaw tak gadayaw mga itaw an ta Dyos tenged ta katingalaan na natabo na nayad isya na mama na dili kapanaw alin ta pagtao na idad din subla kwarinta na taon.

Pagpangamuyo Ta Mga Gatuo Na Dili Danen Madlek

²³ Na pabuy-an Pedro an daw Juan, galik danen an ta iran na mga arey na mga gatuo daw pasugid danen ambal an ta mga manugdumala ta mga pari daw mga gadumala ta mga Judio.²⁴ Pagmati ta mga gatuo, gapangamuyo danen an ta Dyos, “O Makagagaem Na Dyos, kaon gabuat ta langit, ta basak, ta dagat daw tanan na mga anen don.²⁵ Pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo ame na kaapuan na Ari David na imo man na manugsirbi na gambal ka paagi ki kanen. Ambal David,

‘Man-o tak segeng gid na gilek ta mga dili-
Judio na gakontra ta Dyos?

Man-o tak mga itaw gaisip ta ula pulos na mga plano?

²⁶ Mga ari ta kalibutan daw mga manugdumala
gatipon na gakontra ta Ginuo Dyos
daw ta iya na Pinili.’[§]

²⁷ O Ginuo Dyos, iling gid tan natabo naan ta yi na syudad na danen ya Herodes,* Poncio Pilato, mga dili linai Israel daw mga linai Israel man gakontra ki Jesus na imo gid na Manugsirbi daw Pinili Na Mag-ari.²⁸ Pabuat danen tanan ya paryo gid ta imo na naplano daan na matabo.²⁹ Anduni,

[‡] **4:11** Mga Salmo 118:22 Ta timpo danen Pedro, tama na mga balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurta na bato. Pinakaimportanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurta na mga bato. Ta pagsambit Pedro ta mga manug-ubra ta balay, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. Pamag-ang na bato na pasambit din beet ambalen Jesus. **§ 4:26** Mga Salmo 2:1-2 *** 4:27** Herodes na pasambit naan ta birsikulo binti-syiti ari na paumaw na Herodes Antipas. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Antipas naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

O Ginuo Dyos, matian no iran an na pag-palleg ki kami na imo na mga suguon daw tabangan kay ta ame na pag-ambal na ula kay adlek ta pagsugid ta miad na balita na alin ki kaon parti ki Jesus. ³⁰ Ipakita no imo an na gaem paagi ta pagpaayad nay ta mga itlaw na may masakit daw itugot no man na paagi ta gaem Jesus na imo gid na Manugsirbi mabuat nay mga katingalaan na pamatuod na ame na sugid alin gid ki kaon.” ³¹ Pagtapos ta iran na pagpangamuyo, gaeyeg-eyeg lugar an na patipunan danen. Pagaeman danen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gasugid danen an ta miad na balita na alin ta Dyos na ula danen adlek.

Pagtabangay Ta Mga Gatu

³² Mga gatu an ki Jesus, danen an gaisyaay nang ta isip. Patingeb danen tanan na mga pagkabetang danen daw ula bisan isya ki danen gaangken ta iya na pagkabetang para nang ta iya gid na kaugalingen tak iran na mga pagkabetang pakabig danen na para ta tanan. ³³ Paagi ta gaem ta Dyos, gapadayon mga apustulis an ta pagpamatuod parti ta pagbannaw ki Ginuo Jesus daw tenged ta tabang ta Dyos ki danen, nlaman ta tanan na Dyos an sikad miad ki danen tanan. ³⁴ Ula gid bisan isya ki danen nakulangi ta iran na mga kinanglanen tak duma ki danen may mga basak daw mga balay na pabligya, daw kantidad an ta iran na pabligya padala danen ³⁵ daw paatag naan ta mga apustulis. Patagtag ta mga apustulis kwarta an naan ta mga gatu dipindi ta iran na kinanglan. ³⁶ May isya na mama na taga-Cipre na ngaran din an Jose. Kanen an Judio na alin ta linai Levi. Umaw ta mga apustulis ki kanen Bernabe na beet ambalen Manugtabang. Kanen an may miad man na pabuat na iling ti: ³⁷ May basak kanen na pabligya daw bayad ya paintriga din man naan ta mga apustulis.

5

Ananias Daw Safira

¹⁻² May magsawa na Ananias daw Safira na gabligya man ta iran na basak para itabang danen naan ta mga gakinanglan

na mga gatu. Piro, patago Ananias duma ya na kwarta na alin ta bayad ta iran na basak daw gakumpurmi man iya an na sawa. Nabilin ya na kwarta, paatag Ananias naan ta mga apustulis. ³ Gambal Pedro i ki kanen, “Ananias, man-o tak gapadaag ka naan ki Satanas na magbula ka ta Dyos Ispiritu Santo? Man-o tak patago no duma ya na kwarta na bayad ta inyo na basak?” ⁴ Na ula nyo pa nabligya inyo an na basak, di' ba kyo tag-ya? Na nabligya nyo en, di' ba inyo man gyapon na pagbeet daw inuon nyo kwarta nyo an? Man-o tak pabetang nyo naan ta inyo na isip na magbuat kaw ta malain? Ula kaw gabula naan ta mga itlaw, gabula kaw naan ta Dyos!” ⁵ Na namatian Ananias, natumba kanen an daw napatay dayon. Tanan na mga kamati parti ta natabo ya nadlek. ⁶ Mga miron na naan dya, gaprani daw paputos danen lawa an Ananias daw palayungan danen pagwa daw ilebbeng.

⁷ Paglambay ta mga tallo uras, gabot Safira na sawa Ananias, piro ula kanen an nalam ta natabo ya ta iya na sawa. ⁸ Gambal Pedro i ki kanen, “Sugiran a no daw yi gid tanan kantidad na nabaton nyo na bayad ta pagbligya nyo ta inyo na basak.” Sabat Safira, “Ee, nyan tanan na nabaton nay.” ⁹ Ambal Pedro ki kanen, “Man-o tak gakumpurmiay kaw na mag-sawa na magbula naan ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta Ginuo naan ta mga gatu? Salig nyo taan na dili kaw din silutan. Lagen no! Mga galebbeng an ta imo na sawa, gabalik en daw naan en ta gangaan daw kaon man sunod na layungan danen pagwa!” ¹⁰ Natumba dayon daw napatay man Safira an naan ta atubangan Pedro. Gaselled mga miron an daw nakita danen na patay en Safira an daw palayungan man danen pagwa daw lebbeng abay ta iya na sawa. ¹¹ Tanan na mga gatu daw tanan na mga kamati parti ta natabo ki Ananias daw Safira nadlek gid.

Pagbuat Ta Mga Apustulis Ta Mga Katingalaan

¹²⁻¹³ Papakita ta mga apustulis naan ta mga itlaw tama na mga katingalaan na pamatuod na danen an paatagan ta abilidad

na alin ta Dyos. Kaysan, gatipon mga gatuo an naan ta paumaw na Balkon Solomon na sakep ta Timplo. Ula gid duma na mga itlaw nangiseg na magtipon duma ki danen, bisan pa na mga gatuo an pataa gid ta mga itlaw. ¹⁴ Piro, gadugang pa gid man gyapon sikad tama na mga mama daw mga bai na gatuo ta Ginuo. ¹⁵ Tenged ta mga katingalaan na pabuat ta mga apustulis, padala ta mga itlaw naan ta dalan mga may masakit an daw pabetang naan ta mga neggaan daw ikam aged daw magagi dya Pedro an, maayad danen an bisan paagi nang ta iya na alo. ¹⁶ Tama man na mga itlaw gabot naan alin ta mga banwa na dani ta Jerusalem. Padala man danen mga itlaw an na may masakit daw mga itlaw na naseddepan man ta malain na ispiritu daw tanan nayad.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Apustulis

¹⁷ Pinakadatas an na manugdumala ta mga pari daw iya na mga duma na mga Saduseo nainggit gid ta mga apustulis ya. ¹⁸ Papadakep danen daw papriso mga apustulis ya. ¹⁹ Piro, naan ta yon man na kilem na danen an padakep, pabukasan ta isya na angil ta Ginuo Dyos mga gangaan an ta prisuan daw papagwa danen an. Gambal angil i ki danen, ²⁰ “Miling kaw naan ta Timplo daw ambalen nyo naan ta mga itlaw dya minsai an parti ta bag-o na kabui na maangken paagi ta pagtuo ki Jesus.” ²¹ Patuman danen pambal an ta angil daw ta pagsennang ta adlaw, gaselled danen an naan ta Timplo daw gatudlo.

Na gabot pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw iya na mga duma naan ta iran na tipunan, paumaw din na magsapol mga mimbrow an ta Sanedrin* daw tanan man na mga gadumala ta mga linai Israel. Gapasugo danen an na kamangen mga apustulis an naan ta prisuan daw ipatubang ki danen. ²² Piro, pag-abot ta mga gwardya naan ta prisuan, ula dya en mga apustulis ya. Gabalik mga gwardya an naan ta mga manugdumala daw gambal danen an, ²³ “Na gabot kay naan ta prisuan,

nakita nay na nakandado pa daw tanan na mga gwardya gabantay naan ta mga gangaan, piro ta pag-abri nay ta gangaan, ula nay danen an nakita!” ²⁴ Na namatian ta pangulo ta mga gwardya ta Timplo daw ta mga manugdumala na mga pari, gatingala danen an daw gakullaw daw ino pa gid sunod na matabo. ²⁵ Na gakullaw pa danen an, gabot isya na mama daw gambal ki danen, “Mamati kaw anay! Mga mama ya na papriso nyo, naan en ta Timplo daw gatudlo ta mga itlaw dya!” ²⁶ Pangulo an ta mga gwardya giling dayon naan ta Timplo duma ta iya na mga itlawan daw padala danen malik mga apustulis ya. Piro, ula danen papwirsaa mga apustulis ya tak nadlek danen an na basi daw timbagen danen an ta mga itlaw.

²⁷ Pasedel mga apustulis an daw patubang naan ta mga mimbrow ta Sanedrin aged insaan ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari. ²⁸ Ambal din ki danen, “Gapaandam kay en ki kyo na dili kaw gid en magtudlo parti ki Jesus! Piro papalapta nyo pa man gyapon inyo an na patudlo naan ta bilog na Jerusalem daw gambal kaw pa man na kami i may sabaten ta iya an na kamatayen!” ²⁹ Piro, gasabat Pedro an daw mga apustulis, “Daw pilien nay daw kino dapat na tumanen, Dyos o itlaw, Dyos nang gid tumanen nay, dili itlaw!” ³⁰ Dyos an na pasimba ta ate na mga alinan na kaapuan gabannaw ki Jesus na papapatay nyo na kanen an palansang naan ta krus. ³¹ Pabannaw Jesus an ta Dyos daw paatagan kanen an ta pinakadatas na katengdanan na papungko tengged ta Dyos naan dapit ta tuo aged magdumala ta tanan. Anduni kanen an Manugdumala daw Manluluwas na mag-atag ta mga linai Israel ta upurtunidad na magnelsel daw dilian iran na mga sala aged mapatawad danen an ta iran na mga sala. ³² Kami gapamatuod ta mga natabo parti ki Jesus. Dyos Ispiritu Santo an na paatag ta Dyos naan ta mga gatumang ta Dyos, kanen man gapamatuod parti ta mga natabo ya.”

³³ Pagmati ta mga mimbrow ta Sanedrin

* **5:21** Ta timpo ta mga apustulis, Sanedrin umaw ta kadatasan na kungsiyo ta mga Judio na yon man mga linai Israel. Pwidi nyo mabasa parti ta Sanedrin naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

ta ambal danen Pedro, segeng gid iran na kagilek daw gusto gid danen na patayen mga apustulis an. ³⁴ Piro, gatindeg isya na mimbrow ta Sanedrin na ngaran din Gamaliel. Kanen an isya ta grupo ta mga Pariseo.† Kanen isya man na manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw pataa man ta tanan na mga itlaw. Gasugo kanen an na pagwaen anay mga apustulis an. ³⁵ Pagpagwa ki danen Pedro, gambal Gamaliel an naan ta mga duma din na mga mimbrow ta Sanedrin, “Mga paryo ko na linai Israel, mag-andam kaw daw ino buaten nyo ta yon na mga mama. ³⁶ Nademdeman nyo na pugya may mama na ngaran din Teudas na giling di na gapabugal-bugal na salig din daw kino gid kanen an. May mga gasunod man ki kanen na mga appat gatos na mama. Piro, papatay kanen ya daw gabelag-belagay mga gasunod ya ki kanen daw ula en batia parti ki danen. ³⁷ Pagtapos ki Teudas, ta uras ta sinsos, may isya pa na mama na ngaran din Judas na taga-Galilea. Kanen isya na gakontra ta gubirno daw gadumala ta mga gasunod ki kanen. Piro, papatay man kanen ya daw gabelag-belagay man mga gasunod ya ki kanen. ³⁸ Gani, sugiran ta kyo yan, laraan nyo nang en mga mama na yan. Buy-an nyo danen an tak daw iran an na plano iya nang man ta mga itlaw, dili madayon. ³⁹ Piro, daw iran na plano iya ta Dyos, ula kaw gid en sarang mabuat tak Dyos an pakontra nyo.”

⁴⁰ Pagtapos ta laygay Gamaliel, kumpurmi mga mimbrow an ta Sanedrin ta iya na ambal. Papaselled isab danen mga apustulis an daw pakastigo. Pagtapos ta kastigo, paandaman danen isab mga apustulis an na dili en mag-ambal parti ki Jesus. Dayon, pabuy-an. ⁴¹ Galin mga apustulis an naan ta tubangan ta Sanedrin na may kalipay tak paatagan danen an ta Dyos ta pribiliyo na naagian danen mga malain na buat daw pagayyaan man danen an tenged ta iran na pagtuo ki Jesus. ⁴² Adlaw-adlaw, naan ta Timplo daw naan ta mga balay, gapadayon danen an ta pagtudlo daw pagsugid ta miad na balita

parti ki Jesus na kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

6

Pagpili Ta Pitto Na Manugtabang

¹ Ta yon man na timpo na gatudlo pa daw gawali mga apustulis an naan ta Timplo, gatama pa gid mga gatuo an ki Jesus. Piro, mga gatuo an na iran an na linggwai Griego gariklamo kuntra ta mga gatuo man na iran an na linggwai Hebreo. Gariklamo danen an tak daw may patagtag na pagkaan adlaw-adlaw naan ta mga balo na bai, mga balo an na iran na linggwai Griego, ula naatagi. Piro, mga balo an na iran na linggwai Hebreo, naatagan ta pagkaan. ² Tenged ta yon na riklamo, paumaw ta dusi na apustulis tanan an na mga gatuo na gatipon-tipon ta pagsimba naan ta Jerusalem daw ambal danen, “Dili naan ta plano ta Dyos na pabay-an nay nang pagsugid an ta miad na balita na alin ta Dyos aged magtagtag nang ta pagkaan. ³ Gani, mga utod nay ki Cristo, magpili kaw ta pitto na mama naan ki kyo na pataa gid ta mga itlaw daw nlaman nyo na pirmi danen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo daw maalam man danen an. Tagan nay danen an ta katengdanan ta pagtagtag ta pagkaan naan ta mga gakinanglan ⁴ daw kami i a, iatag nay ame na uras ta pagsugid ta miad na balita na alin ta Dyos daw ta pagpangamuyo.”

⁵ Pag-ambal ta mga apustulis, nadayaran mga gatuo an ta ambal danen. Papili danen Esteban an na mama na terek gid iya na pagtuo daw pirmi man kanen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo. Napili man: Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas daw Nicolas na taga-Antioquia na gasalyo naan ta tuuan ta mga Judio. ⁶ Papatubang ta mga gatuo naan ta mga apustulis iran an na mga napili. Papangamuyuan ta mga apustulis daw patungtong danen iran na mga lima naan ta mga napili aged bindisyunan.

⁷ Gapadayon mga apustulis an ta pagsugid ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus naan ta mga itlaw. Tenged ta miad

† 5:34 Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na balita na pasugid danen, gadugang pa gid mga gatuo an ki Jesus naan ta Jerusalem daw tama na mga pari ta mga Judio gatuo man.

Pagdakep Ta Mga Judio Ki Esteban

⁸ Esteban i, patabangan gid kanen an ta Dyos daw may gaem alin ta Dyos aged magbuat kanen an ta mga katingalaan naan ta mga itlaw na pamatuod na iya an na pawali alin gid ta Dyos. ⁹ Piro, may mga Judio na gadiskas kuntra ki Esteban. Danen an mga mimbrow ta paumaw na Balay Tipunan Ta Mga Nalibri Na Mga Ulipen. Naan danen alin ta mga banwa na Cirene daw Alejandria daw alin man ta mga prubinsya na Cilicia daw Asia. ¹⁰ Piro, napirdi danen an ta rason ta mga paambal ya Esteban tak Dyos Ispiritu Santo gaatag ki kanen ta alam.

¹¹ Tanged danen an napirdi Esteban, gasuol danen an ta pila na mga itlaw na mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban. Iling ti ambal ta mga pasuulan danen: “Namatian nay kanen an na papakalain din Moises an daw Dyos!” ¹² Paagi ta iran na ambal na dili matuod, pasegyet danen mga itlaw an, daw mga gadumala ta mga Judio daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises aged kuntraen man danen Esteban an. Pailingan danen tanan kanen an daw padakep daw padala naan ta mitingan ta mga manugdumala na mga pari na Sanedrin. ¹³ May duma na mga itlaw na papadala man danen aged mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban naan ta tubangan ta Sanedrin. Ambal danen, “Yi na mama ni pirmi din nang papakalain ate na Timplo daw Mga Sinulat Moises. ¹⁴ Namatian nay na kanen an gambal na Jesus ya na taga-Nazaret gubbaen din kon ate na Timplo daw silian din man tanan na mga sunuran na paatag Moises ki kiten.”

¹⁵ Tanan na mga mimbrow ta Sanedrin gatan-aw gid ki Esteban daw nakita danen na iya an na sura paryas ta sura ta angil.

7

Pagsabat Esteban Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

¹ Pagtapos ta ambal ta mga itlaw ta dili matuod kuntra ki Esteban, gainsa pinakadatas an na manugdumala ta mga pari ki kanen, “Matuod ni mga paambal i danen?” ² Gasabat kanen i, “Mga kasimanwa ko na mga Judio, daw pwidi nang matian a nyo! Anay pa sa, makagagaem an na Dyos gapakita naan ta ate na alinan na kaapuan na Abraham na naan pa kanen ya ta lugar na Mesopotamia na ula pa kanen ya gasalyo naan ta syudad na Haran.* ³ Ta yon man na timpo anay pa sa, gambal Dyos an ki kanen, ‘Malin ka ta lugar na i na paistaran nyo. Ibilin no imo an na mga parinti daw miling ka ta lugar na itudlo ko ki kaon.’† ⁴ Yon na galin Abraham ya ta lugar na Caldea‡ daw gasalyo naan ta syudad na Haran. Na napatay iya na amay, pailing kanen ya ta Dyos naan ta yi na lugar na paistaran ta anduni. ⁵ Piro, pag-iling din di anay pa sa, ula pa naatag ta Dyos ki kanen panublien din an na basak maskin isya nang na paryo ta palad kalapad. Piro, gangako Dyos an ki kanen na yi na lugar iatag ki kanen daw ta iya na mga linai maskin kanen ya ula pa bata.§ ⁶ Gambal Dyos an ki kanen, ‘Imo na mga linai mag-istar naan ta isya pa na lugar na dili iran daw danen an mga istrangiro dya. Naan dya buaten danen an na mga ulipen daw pabellayan ta usto ta mga itlaw na naan dya keteb ta appat gatos na taon.’ ⁷ Ambal pa ta Dyos ki Abraham, ‘Piro, silutan ko mga itlaw an naan ta nasyon na mag-ulipen ta imo na mga linai daw ta uryan, imo na mga linai malin dya daw malik isab naan ta yi na lugar. Pagbalik danen, magsimba danen eman ki yaken na iran na Dyos.’ ”*

⁸ Ambal pa Esteban, “Pasugo ta Dyos danen ya Abraham na buatan ta tanda naan ta lawa† iran ya na mga bata na mama na

* **7:2** Haran ya isya na syudad na naan dapit ta nurti na parti ta Mesopotamia. Pwidi nyo mabasa parti ta Mesopotamia naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **7:3** Genesis 12:1 ‡ **7:4** Caldea isya na lugar na naan dapit ta sur na parti ta Mesopotamia. § **7:5** Naan ta Genesis 17:1-8 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos ki Abraham.

* **7:7** Genesis 15:13-14; Exodo 3:12 † **7:8** Tanda na pasambit naan ta birsikulo utso, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

beet ambalen Dyos an may kasugtanan ki danen. Abot timpo na Abraham ya may bata na mama na pangaranan din na Isaac daw kanen ya pabuatan man Abraham ta tanda naan ta lawa naan ta pangwallo na adlaw alin ta pagtao din. Ta uryan, Isaac ya may bata na mama na pangaranan din na Jacob, daw Jacob ya may dusi man na mga bata na mama na ate na mga bantog na alinan na kaapuan.†

⁹ “Duma ya ta bantog ta na mga kaapuan nainggit ki Jose na iran na mangngod daw pabligya danen naan ta mga Egiptuanen bilang isya na ulipen. Piro, Dyos an gaubay ki Jose ¹⁰ daw gatabang na masarangan din mga kabellay na naagian din. Patagan kanen an ta Dyos ta kaalam daw Paraon ya na ari ta lugar na Egipto nadayaran ki kanen. Paimo Paraon kanen an na gu-birnadador naan ta bilog na Egipto daw ta palasyo Paraon.§

¹¹ “Ta yon man na timpo anay pa sa, naan ta Egipto daw lugar na Canaan may segeng gid na letem na yon tenaan ta segeng na kabellay na naagian ta mga itaw. Ate ya na mga kaapuan naan ta Canaan ula may kamangan ta pagkaan. ¹² Piro, pagmati Jacob na may tama na trigo naan ta lugar na Egipto, papadala din dya iya an na mga bata na mama. Yi una na pag-iling dya ta ate na mga kaapuan. ¹³ Ta pangarwa danen na pag-iling naan ta Egipto, gapakala Jose ya ta iya na kaugalingen naan ta iya na mga utod daw yon na nlaman en ta Paraon parti an ta pamilya Jose. ¹⁴ Gatugon Jose ya na pailingen naan ta Egipto Jacob ya na iya na amay daw tanan din na mga parinti na sitintay-singko tanan. ¹⁵ Giling danen ya Jacob ta Egipto daw naan dya danen an gaistar asta danen an napatay.* ¹⁶ Iran an na mga lawa padala malik naan ta Siquem daw naan dya palebbeng naan ta lebbengan ya na anay pa sa papalit Abraham

naan ta mga bata Hamor na mama.”†

¹⁷ “Na dali nang en mabot timpo na matuman pangako ya ta Dyos ki Abraham na librien din ate na mga kaapuan naan ta Egipto daw atagan ki danen ta panublien ta ya na basak naan ta Canaan, gatama pa gid danen an dya ¹⁸ asta na may bag-o eman na ari na gadumala naan ta Egipto. Ari ya ula nalam parti ki Jose daw iya na pamilya. ¹⁹ Paluko ta ari ate ya na mga kaapuan daw padaeg-daeg. Papilit din danen ya na ipagwa naan ta lawas ta iran na mga balay iran na mga bata na bag-o nang natao daw largaan nang aged mapatay.‡

²⁰ “Ta yon man na timpo anay pa sa, natao Moises ya. Kanen ya gwapo na bata daw nadayaran Dyos an ki kanen. Pasagod kanen ya ta iya na mga ginikanan naan ta iran na balay ta tallo na bulan. ²¹ Na dili en danen matago kanen ya, pabetang danen kanen ya naan ta kilid ta suba na may tama lamunon na datas. Naan dya, Moises ya nakita daw pakamang ta bai na bata Paraon na ari ta Egipto. Pasagod ta bai Moises ya na paryo gid ta iya na kaugalingen na bata. ²² Patudluan Moises ya ta tanan na mga alam ta mga Egiptuanen daw bantog kanen ya tenged ta iya na abilidad ta paglaygay daw ta mga pabuat din.

²³ “Na kwarinta en taon idad Moises, naisipan din na magbisita naan ta mga paryo din na linai Israel. ²⁴ Nakita din isya ya ki danen na padaeg-daeg ta isya na Egiptuanen. Pakampian din iya ya na kalai daw bilang bales, papatay din Egiptuanen ya. ²⁵ Salig din na maintindian ta mga kalai din na gamiten kanen an ta Dyos para librien din danen ya ta pag-ulipen naan ta lugar na Egipto, piro ula danen kaintindi. ²⁶ Ta sunod na adlaw, nakita din darwa na mga mama na kalai din na gatiruay daw gatingwa kanen an na baw-

† **7:8** Naan ta Genesis 17:9-14, 21:2-4, 25:19-26, daw 29:31 - 30:24 pwidi nyo mabasa mga isturya na nasambit naan ta birsikulo utso. § **7:10** Naan ta Genesis mga kapitulo trintay-syiti asta kwarintay-uno pwidi nyo mabasa parti ki Jose na pabligya kanen an daw padala naan ta Egipto daw parti man ta iya na mga inagian naan ta Egipto. * **7:15** Naan ta Genesis kapitulo kwarintay-dos asta kapitulo singkwinta pwidi nyo mabasa parti ta segeng na letem daw mga pag-iling ta mga utod Jose daw iya na amay daw tanan din na parinti naan ta Egipto. † **7:16** Naan ta Genesis 33:18-19 pwidi nyo mabasa parti ta pagpalit Abraham ta basak naan ta mga bata Hamor. ‡ **7:19** Naan ta Exodo 1:6-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagdaeg-daeg ta ari naan ta mga linai Jacob.

ien din danen ya. Ambal din, ‘Mga utod ko, kyo yan gaturay, man-o tak gatiruay kaw?’ ²⁷ Piro, patulod kanen an ta mama ya na nakasala daw gambal mama ya, ‘Kino gaimo ki kaon na manugdumala daw manug-ukom ki kami?’ ²⁸ Ino! Patayen a no man paryo ta Egiptuanen ya na papatay no kabii?’ ²⁹ Pagmati Moises, galayas kanen an alin ta Egipto daw gistar naan ta lugar na Midian na kanen an istrangiro dya. Na kanen an naan ta Midian, nangasawa kanen daw kabata ta darwa na mama. §

³⁰ “Paglambay ta kwarinta na taon na naan Moises ya ta lugar na ula kabalayan na dani ta Bukid Sinai, may angil na gapakita ki kanen naan ta galegleg na tanem. ³¹ Gatingala gid Moises ya ta iya na nakita daw gaprani kanen an dya aged usisaen din gid. Na gaprani kanen an dya, namatian din na Ginuo Dyos gambal, ³² ‘Yaken i Dyos ta inyo na mga kaapuan, Abraham, Isaac daw Jacob.’* Gakereg Moises ta subla na adlek daw ula kanen an kaiseg ta pagtan-aw. ³³ Ginuo Dyos gambal pa ki Moises, ‘Tangtangen no mga sandal no an tak patindegan no an sagrado na basak tenged naan a di. ³⁴ Nakita ko gid na padaeg-daeg ake an na mga itlaw naan ta Egipto. Namatian ko iran na pag-agal. Yon na giling a di alin ta langit aged librien ko danen an alin ta pag-ulipen ki danen. Gani, mag-anda ka, Moises! Pabaliken ko kaon yan naan ta Egipto.’ †

³⁵ Ambal pa Esteban, “Yon man na Moises pasikway ta mga paryo din na linai Israel na painsaan danen kanen ya, ‘Kino gaimo ki kaon na manugdumala daw manug-ukom ki kami?’ † Piro, bisan pasikway danen Moises ya, kanen papadala ta Dyos na iran na manugdumala daw manugluwas paagi ta tabang ta angil na gapakita ki kanen naan ta galegleg na tanem. ³⁶ Papangunaan Moises mga kalai

din ya pagwa alin ta Egipto. Na naan pa danen ta Egipto, gabuat kanen an ta mga katingalaan na pamatuod na kanen an padala ta Dyos na iran na manugdumala daw manugluwas. Iling tan pabuat din naan ta lugar na Egipto, naan ta Dangat Minog daw naan man ta lugar na ula kabalayan na naan dya danen an seled ta kwarinta na taon. § ³⁷ Yon man na Moises an gambal naan ta mga paryo din na linai Israel, ‘Anay pa sa, papadala a ta Dyos naan ki kyo, piro ta mabot pa na adlaw, magpadala kanen an ta isya na prupita naan ki kyo na ate man na utod.’ ”*

³⁸ Ambal pa Esteban, “Moises ya, kanen man duma ta ate na mga kaapuan na naan danen ta lugar na ula kabalayan. Duma man kanen ta angil na gambal ki kanen naan ta Bukid Sinai daw pabaton din mga ambal ta Dyos ki kanen na dili masilian aged iatag din man naan ki kiten. † ³⁹ Piro, ate ya na mga kaapuan ula gapati ki Moises. Pasikway danen kanen ya daw gusto danen na magbalik naan ta lugar na Egipto.

⁴⁰ “Tenged lugay Moises ya naan ta bukid, gambal mga itlaw ya ki Aaron, ‘Ubraan kay no ta mga dyos na magpanguna ki kiten tak ula kay nalam daw ino en natabo ki Moises na ya na gapanguna ki kiten ta ate na pag-alin ta Egipto.’ † ⁴¹ Iling tan iran na isip na gaubra danen ya ta dyos-dyusan na paryo ta tinday na baka lagen. May mga ayep na paiyaw danen ya daw pasunog bilang iran na alad naan ta dyos-dyusan daw gasadyaay danen ya tenged ta iran na pabuat. § ⁴² Piro, patalikuran danen ya ta Dyos daw pabay-an din nang bisan pa na magsimba danen an ta adlaw, bulan daw mga bituon na naan ta kalangitan. Pabuat ya danen paryo ta nasulat naan ta libro Amos na prupita anay pa sa na Dyos gambal,

§ 7:29 Naan ta Exodo 2:1-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagtao Moises daw pagbakod din daw paglayas alin ta Egipto.

* 7:32 Exodo 3:6 † 7:34 Naan ta Exodo 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pag-isturya ta Dyos ki Moises daw pasugo din na malik naan ta Egipto. † 7:35 Exodo 2:14 § 7:36 Naan ta Exodo 7:8 - 17:16 pwidi nyo mabasa parti ta pagpanguna Moises ta mga Israelinen daw mga katingalaan na pabuat din. * 7:37 Deuteronomio 18:15 † 7:38 Naan ta Exodo kapitulo disi-nuibi asta kapitulo trintay-uno pwidi nyo mabasa isturya parti ki Moises na naan kanen an ta Bukid Sinai daw pabaton din mga sugo ta Dyos. † 7:40 Exodo 32:1 § 7:41 Naan ta Exodo 32:1-6 pwidi nyo mabasa parti ta pagbuat ta mga Israelinen ta dyos-dyusan.

‘Mga linai Israel!

Dili para ki yaken mga paiyaw nyo an daw paalad na mga ayep naan ta lugar na ula kabalayan seled ta kwarinta na taon.

43 Inyo na mga paalad para ta mga dyos-dyusan nyo paryo ki danen Moloc na iya na balbalay papadala nyo daw Refan na bituon nyo na dyos na papadala nyo man. Danen mga dyos-dyusan na pabuat nyo na simbaen.

Tenged ta pabuat nyo, palinen ko kyo yan daw ipadala naan ta unaan ta lugar na Babilonia.’ ”*

44 Gambal pa Esteban naan ta mga mimbro ta Sanedrin, “Ate ya na mga kaapuan na naan danen ta lugar na ula kabalayan, may turda na para ta pagsimba ta Dyos na naan dya kasugtanan na alin ki kanen. Turda ya paubra ta iran na mga kaapuan paryo ta paambal ta Dyos ki Moises sunod ta plano na pakita ta Dyos ki kanen. †

45 Paglambay ta tama na mga taon, iran na mga linai na ate man na alinan na mga kaapuan, danen man ya gadala ta turda ta timpo na Josue ya gapanguna ki danen.

Josue ya gapanguna † ki danen ta timpo na papaalin ta Dyos mga ittaw ya na ula gapati ki kanen daw iran ya na basak paatag din ta ate ya na mga kaapuan. Turda ya naan ki danen asta ta timpo na Ari David gadumala ki danen. 46 Dyos an nalipay gid ki David. Gangayo David ya naan ta Dyos na tugutan kanen an na magpatindeg ta pirmaninti na balay ta Dyos aged mga ittaw an naan dya magsimba ta Dyos na yon man Dyos na pasimba Jacob na kaapuan na alinan David. § 47 Piro, ula natukod David balay ya. Iya na bata na Solomon, kanen gapatukod.* 48 Piro, Dyos Na Labaw

Ta Tanan dili din kinanglan na mag-istar naan ta balay na papatindeg ta mga ittaw paryo ta paambal din paagi ki Isaias na prupita anay pa sa,

49 ‘Langit an ake na truno na pungkuan ko daw kalibutan an tungtungan ta ake na batiis.

Impusibli na maubra nyo balay na paryo tan para ki yaken.

Ula istaran para puayan ko.

50 Yaken gabuat ta tanan na naan ta langit daw kalibutan.’ ”†

51 Gambal pa gid Esteban naan ta mga mimbro ta Sanedrin, “Mga sutil kaw gid na mga ittaw! Paryo kaw inyo ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Paryo kaw gid man ta inyo na mga alinan na kaapuan tak pirmi kaw ula gatuman ta Dyos Ispiritu Santo.

52 Tanan na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa papangabot ta inyo na mga alinan na kaapuan. Papatay man ta inyo na mga alinan na kaapuan bisan pa mga gatagna ya parti ta pag-abot ta Matareng Na Manugsirbi Ta Dyos na bag-o nyo nang patrayduran daw papatay. 53 Inyo na mga kaapuan kabaton ta Mga Sinulat Moises na paatag ta Dyos ki kyo paagi ta iya na mga angil. Piro, ula nyo gid patumana.”

Pagpatay Ki Esteban Paagi Ta Pagtimbag Ta Bato

54 Pagmati ta mga mimbro ta Sanedrin ta ambal Esteban, gagilek gid danen an daw gabaggit ta tudo ta subla na kaeget.

55 Piro, Esteban i pagaeman gid ta Dyos Ispiritu Santo daw gatan-aw gid naan ta langit. Nakita din kapawa naan alin ta Dyos daw nakita din man Jesus an na gatindeg tengged ta Dyos naan dapit ta tuo. 56 Gambal pa Esteban i naan ta mga mimbro ta Sanedrin, “Lagen nyo! Nakita ko langit an na gabukas daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

* 7:43 Amos 5:25-27 † 7:44 Naan ta Exodo kapitulo binti-singko asta kapitulo binti-utso pwidi nyo mabasa parti ta turda na para ta pagsimba daw mga gamit naan ta turda. † 7:45 Naan ta libro na Josue pwidi nyo mabasa parti ta iya na pagpanguna ta mga Israelinen. § 7:46 Naan ta 2 Samuel 7:5-16 pwidi nyo mabasa ambal ta Dyos parti ta pagpatindeg ta balay na para ta pagsimba ki kanen. * 7:47 Naan ta 1 Mga Ari kapitulo sais pwidi nyo mabasa parti ta pagpatindeg Ari Solomon ta Timplo. † 7:50 Isaias 66:1-2 † 7:56 Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan beet ambalen Jesus daw tengged ta Dyos naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

gatindeg tengged ta Dyos naan dapit ta tuo!” †

⁵⁷ Pagmati danen ta ambal Esteban, gasinggit danen an ta tudo daw pataklean danen iran an na mga talinga daw gadlagan munta ki kanen daw dakepen. §
⁵⁸ Payudyod danen kanen an na pagwa ta syudad daw paumpisaan danen ta timbag kanen an ta mga bato. Mga gatistigo kuntra ki Esteban, pabilin danen iran na mga pang-isleb na bayo naan tengged ta isya na mama na ngaran din Saulo. ⁵⁹ Na patimbang danen Esteban an, gapangamuyo gid kanen an na batunon Ginuo Jesus iya an na ispiritu. ⁶⁰ Galuod kanen an daw gasinggit na bakod iya na kagi, “Ginuo, dili no bilangen na sala iran i na buat ki yaken!” Pagtapos ta ambal Esteban, nabugtuan kanen an ta ginawa.

8

¹ Ta pagpatay ki Esteban, Saulo ya gakumpurmi man na miad iran ya na buat.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Gatuo Ki Jesus

Ta yon man na adlaw na Esteban ya papatay, gaumpisa en segeng gid na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus na naan ta Jerusalem. Duma na mga gatuo galapta en naan ta mga prubinsya na Judea daw Samaria. Piro mga apustulis Jesus a, gapabilin nang naan ta Jerusalem. ² Parti ki Esteban, lawa din ya palebbeng ta dyusnon na mga itlaw daw sikad gid iran na pag-ug-og.

³ Saulo i a, gatingwa gid ta iya na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus. Gabalay-balay gid kanen an daw papayudyod din daw papriso mga mama man daw mga bai.

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Judea Daw Samaria

⁴ Mga gatuo ya na galapta, gasugid danen an ta miad na balita parti ki Jesus bisan indi nang danen an punta. ⁵ Felipe i giling naan ta syudad na sakep ta Samaria. Gawali kanen dya na Jesus an kanen Pinili

Ta Dyos Na Mag-ari na papadala ta Dyos. ⁶ Na namatian ta sikad tama na mga itlaw dya wali an Felipe daw nakita danen tanan na mga katingalaan na pabuat din, gapati gid danen an ta iya na ambal. ⁷ Tenged ta mga katingalaan na pabuat din na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos, tama gid na mga malain na ispiritu gagwa ta mga itlaw daw gasinggit na bakod iran an na kagi. Tama man na mga itlaw na dili kapanaw daw mga itlaw na piang papayad din. ⁸ Tenged ta tanan na mga buat Felipe, nalipay gid mga itlaw an na naan ta syudad ya.

Simon Na Manugmadyik

⁹ May mama na dati na manugmadyik na ngaran din Simon. Kanen an naan gaistar ta yon man na syudad ta Samaria na naan dya gabuat Felipe an ta mga katingalaan. Ta kalugayen en na timpo, napatingala gid Simon mga Samaritano an ta iya na abilidad ta pagmadyik daw gapabugal kanen an na bantog na itlaw. ¹⁰ Tanan na mga Samaritano alin ta mga manggaranen asta ta mga imol gamati daw galuag ki kanen daw gambal, “Kanen dyos an na paumaw na Bakod Na Gaem.” ¹¹ Gambal danen ta iling tan daw gapati danen ki kanen tak ta lawig na timpo gatingala gid danen an ta iya na abilidad ta pagmadyik. ¹² Piro, na namatian ta mga itlaw pasugid an Felipe daw gapati danen an parti ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos daw parti man ki Jesu-Cristo na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, tama ki danen gapabautismo, mga mama man daw mga bai. ¹³ Asta Simon an na manugmadyik gapati man ta wali an Felipe daw nabautismuan. Pirmi kanen an gakuyogkuyog ki Felipe daw indi punta tak gabilib kanen an ta mga katingalaan na buat Felipe.

¹⁴ Mga apustulis an na naan ta Jerusalem, na namatian danen na mga Samaritano an gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus, papadala danen Pedro an daw Juan na miling

§ 7:57 Gagilek gid ki Esteban mga manugdumala an tak ta iran na isip iya an na ambal insulto ta uturidad ta Dyos tenged naintindian danen na beet ambalen Esteban na isya nang gid ta uturidad Jesus daw Dyos.

naan ta Samaria. ¹⁵ Pag-abot danen dya, papangamuyuan danen mga bag-o nang an gatuo aged mabaton ta mga gatuo Dyos Ispiritu Santo an. ¹⁶ Ta yon man na timpo, Dyos Ispiritu Santo an ula pa nabaton ta bisan kino ki danen. Nabautismuan nang danen an na pamatuod na danen an gatuo ki Ginuo Jesus. ¹⁷ Tenged ula pa danen kabaton ta Dyos Ispiritu Santo, patungtong Pedro daw Juan iran an na mga lima naan ki danen aged mabaton danen Dyos Ispiritu Santo an. ¹⁸ Na nakita Simon na Dyos Ispiritu Santo an paatag paagi ta pagtungtong ta mga lima Pedro daw Juan, patanyagan din danen an ta kwarta ¹⁹ daw gambal, “Tagan a nyo man ta inyo na gaem aged daw kino matungtungan ko ta ake na lima, mabaton din man Dyos Ispiritu Santo an.” ²⁰ Piro, sabat Pedro ki kanen, “Kabay pa inta na marwad ka asta kwarta no an tak salig no mapalit no gaem an na paatag nang an ta Dyos! ²¹ Kaon yan, ula ka gid imo labet ta ame na ubra tak ta pagtan-aw ta Dyos, malain imo an na isip. ²² Magnysel ka daw dilian no malain no an na isip daw mangamuyo ka ta Ginuo Dyos na kabay pa na patawaren ka din ²³ tak ta panilag ko, nainggit ka nang gid daw naulipen man ta sala.” ²⁴ Sabat Simon, “Pangamuyuan a nyo naan ta Ginuo aged dili matabo ki yaken mga naambal nyo an.”

²⁵ Pagtapos ta pagpamatuod daw pag-sugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta mga itaw, danen Pedro daw Juan gabalik naan ta Jerusalem. Ta iran na pagpanaw na malik, gaapit-apit danen an naan ta tama na mga banwa ta Samaria daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta tama na mga itaw.

Felipe Daw Upisyal Na Taga-Etiopia

²⁶ May angil ta Ginuo na gambal ki Felipe, “Magpripaparar ka daw miling naan dapit ta bagat daw magi ka ta dalan na alin ta Jerusalem na megbeng naan ta Gaza. Yon na dalan gaagi man naan ta lugar na ula kabalayan.” ²⁷ Pagmati Felipe, patuman din ambal ya ta angil daw gapanaw. Ta iya na pagpanaw, nakita din isya na

upisyal na taga-Etiopia na may datas na katengdanan. Upisyal an isya na manug-ibit ta tanan na manggad ta Candace na rayna ta Etiopia. Naan galin upisyal an ta Jerusalem tak naan dya kanen gasimba ta Dyos. ²⁸ Guli kanen an na gasakay ta iya na kalisa daw gabasa ta sinulat Isaias na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.

²⁹ Gambal Dyos Ispiritu Santo an ki Felipe, “Pranian no kalisa an daw abayan.” ³⁰ Pagmati Felipe ta ambal ta Dyos Ispiritu Santo, gadlagan kanen i na marani naan ta kalisa. Namatian din pabasa an ta upisyal na alin ta sinulat Isaias. Gainsa kanen i, “Naintindian no beet ambalen ta pabasa no an?” ³¹ Sabat ta upisyal, “Ino pag-intindi ko ti daw ula may magsaysay ki yaken?” Pag-ambal ta upisyal, paambalan din Felipe i na makay daw mungko tengged ki kanen. ³² Yi parti ta sinulat Isaias na pabasa ta upisyal:

“Kanen an paryo ta karniro
na padala aged iyawen.
Kanen an paryo man
ta bata pa na karniro
na daw guntingan ta belbel,
gapabaya nang gid.
Iling man tan kanen an,
ula gasasaba.

³³ Papagayyaan kanen an daw dili man matareng pagsintinsya ki kanen. Ula linai na kaapuan alin ki kanen tak iya na kabui unti ta kalibutan i palipo nang ta mga gasintinsya ki kanen.”*

³⁴ Upisyal an gambal ki Felipe, “Sugiran a no tuo daw kino paisturya ta manugsulat i. Iya na kaugalingen o duma na itaw?”

³⁵ Alin ta yon man gyapon na sinulat, pasugid Felipe ki kanen miad i na balita parti ki Jesus. ³⁶ Ta pagpadayon danen, kasampet danen an naan ta lugar na may waig daw gambal upisyal an, “Lagen no! May waig di! Pwidi a mabautismuan?” ³⁷ Sabat Felipe, “Pwidi, daw magtuo ka ki Jesus na terek gid ta imo na tagipusuon.” Ambal din, “Gatuo a gid na Jesu-Cristo an Bata

* **8:33** Isaias 53:7-8

Ta Dyos.”† ³⁸ Pateneng ta upisyal kalisa an. Danen an na darwa gapanaog naan ta waig daw pabautismuan Felipe kanen an. ³⁹ Pagtakas danen, gulpi nang pakamang Felipe i ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta Ginuo naan ta mga gatuo daw ula en nakita ta upisyal Felipe i. Gapadayon upisyal ya ta iya na pagpanaw na may kalipay. ⁴⁰ Felipe i a, namasman din nang en na naan en kanen i ta Asoto na sakep ta Judea. Naan dya, galibot kanen an na gasugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ta tanan na mga banwa asta kabot kanen i naan ta Cesarea.

9

Pagtu Saulo Ki Jesus

¹ Saulo i, gapadayon pa gid ta pagpangabot na ipapatay din bisan kino nang na mga gasunod ta mga patudlo Ginuo Jesus. Giling kanen i ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari ² para mangayo ta mga sulat na magpakala ki kanen naan ta mga manugdumala ta mga balay tipunan ta mga Judio naan ta syudad na Damasco. Paagi ta mga sulat na ya, mlaman ta mga manugdumala na kanen i may uturidad na daw makita din maskin kino nang, mga mama man daw mga bai, na isya ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus* dakepen na pusasan daw dleen naan ta Jerusalem aged prisuon. ³ Ta iya na pagiling naan ta syudad Damasco na dali nang en kanen an kabot, nali nang may gasilak naan ki kanen na sikad pawa na naan alin ta langit. ⁴ Natumba kanen i naan ta basak daw may namatian kanen i na gambal ki kanen, “Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?” ⁵ Saulo i gainsa, “Sir, kino ka?” Sabat ta gambal ya ki kanen, “Yaken i Jesus na papangabot no. ⁶ Mangon ka daw melled naan ta Damasco daw naan dya may magsugid ki kaon daw ino naan ta plano ta Dyos na buaten no.”

⁷ Mga duma ya Saulo ula gasasaba. Namatian danen kagi ta gambal ya, piro

ula danen may nakita na bisan kino. ⁸ Gabangon Saulo i, piro pagmuklat din, dili en kanen i kakita. Pasagabay nang danen kanen i asta kabot naan ta Damasco. ⁹ Seled ta tallo na adlaw, dili kanen i makakita daw ula kanen gakaan daw gainem ta bisan ino.

¹⁰ Naan ta Damasco may isya na gatuo ki Jesus na ngaran din Ananias. Gambal Dyos an ki kanen paagi ta pananawan, “Ananias!” Sabat Ananias, “Ginuo, anen a di.” ¹¹ Ambal ta Ginuo ki kanen, “Miling ka naan ta balay danen Judas na naan ta dalan na paumaw na Kalsada Na Tadleng daw insaan no daw pwidi no isturyaen mama ya na taga-Tarso na ngaran din Saulo tak naan kanen dya gapangamuyo. ¹² Paagi man ta pananawan, nakita Saulo isya na mama na gaprani ki kanen daw mama an patungtong din iya an na mga lima naan ki Saulo aged Saulo an makakita isab.” ¹³ Sabat Ananias, “Ginuo, tama gasugid ki yaken parti ta yon na mama daw parti ta makaadlek din na mga pabuat naan ta imo na mga ittaw naan ta Jerusalem. ¹⁴ Giling kanen an di na may uturidad naan alin ta mga manugdumala na mga pari aged magdakep ta tanan na mga ittaw na gasimba ki kaon.” ¹⁵ Piro, ambal ta Ginuo ki Ananias, “Manaw ka! Mama na ya na Saulo, papili ko na gamiten para magsirbi ki yaken daw magsugid parti ki yaken naan ta mga dili linai Israel, mga ari daw mga linai Israel. ¹⁶ Ipakita ko ki kanen mga kabellay an na naan ta plano ta Dyos na maagian din tenged ki yaken.”

¹⁷ Pagtapos ta ambal ta Dyos, gapanaw Ananias an daw gaselled naan ta balay danen Judas. Patungtong din iya an na mga lima ki Saulo daw gambal kanen an, “Saulo, utod ko, papadala a di Ginuo Jesus na gapakita ki kaon naan ta dalan na giling ka di ta Damasco i. Papadala a din aged makakita ka isab daw mabaton no man Dyos Ispiritu Santo.” ¹⁸ Nali nang, may nulog na naan alin ta mga mata Saulo na paryo imbis ta sidda daw kakita en kanen an isab. Gabangon kanen an daw

† **8:37** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-syiti. * **9:2** Ta timpo Pablo, Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus isya na umaw para ta mga ittaw na gapati ta mga patudlo Jesus parti ta igo na paagi na marani ta Dyos.

gapabautismo. ¹⁹ Gakaan en kanen an daw gabalik en iya ya na keseg.

Pagwali Saulo Naan Ta Damasco

Gatinir Saulo i ta pila na mga adlaw naan ta Damasco duma ta mga gatuo na naan dya. ²⁰ Gaumpisa dayon kanen i ta pagwali naan ta mga balay tipunan na Jesus an Bata Ta Dyos. ²¹ Gatingala gid tanan an na mga itlaw na kamati ki kanen daw gainsa danen an, “Di' ba yi mama na gapangabot daw gapatay ta mga itlaw naan ta Jerusalem na mga gatuo ki Jesus? Di' ba kanen i giling di aged dakepen mga gatuo an daw dleen danen an naan ta mga manugdumala na mga pari?” ²² Iling tan iran na isip parti ki Saulo, piro paagi ta tabang ta Dyos ki kanen, gadugang pa gid iya na abilidad ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus asta na mga Judio an na naan ta Damasco gatingala gid daw ula man danen an may isabat kuntra ta iya na pawali tak pamatuuran din gid na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

²³ Paglambay ta tama na mga adlaw, pila na mga manugdumala ta mga Judio gaplano na Saulo an patayen danen. ²⁴ Piro, may gasugid ki Saulo parti ta iran na plano. Adlaw daw kilem, pabantayan ta mga Judio mga gangaan an ta syudad aged patayen kanen an. ²⁵ Piro, isya na kilem, kanen an patabangan ta mga itlaw na gasunod ta iya na tudlo parti ki Jesus. Kanen an paugsak danen naan ta bangkat daw patunton naan agi tumbuan ta padir ta syudad.

Pagwali Saulo Naan Ta Jerusalem

²⁶ Giling Saulo an naan ta Jerusalem daw gatingwa kanen an na mabet ta mga gatuo na naan dya, piro nadlek danen ya ki kanen tak dili danen ya magpati na kanen an gatuo man en ki Jesus. ²⁷ Piro, isya ki danen na ngaran din Bernabe, patabangan din Saulo an daw papakala naan ta mga apustulis. Pasaysay Bernabe ki danen na Saulo an na naan kanen ta dalan munta ta Damasco nakita din Ginuo ya daw Ginuo ya gambal ki kanen. Pasugid man Bernabe ki danen na Saulo an na naan kanen an ta Damasco, ula gid kanen adlek na gawali

parti ki Jesus. ²⁸ Pagtapos Bernabe ta ambal, pabaton ta mga apustulis ambal din an parti ki Saulo daw gakuyog Saulo an ki danen na galibot ta bilog na Jerusalem daw ula adlek kanen an na gawali parti ta Ginuo. ²⁹ Naan man ta mga Judio na iran na linggwai Griego gaisturya kanen an daw gadiskas, piro paplanuan danen na patayen kanen an. ³⁰ Na nlanan ta mga gatuo parti ya ta plano na patayen danen Saulo an, padul-ong danen kanen an naan ta Cesarea daw papailing naan ta Tarso. ³¹ Ta yon man na timpo, mga gatuo an naan ta bilog na Judea, Galilea daw Samaria ula en papangabot ta mga gakontra ki danen daw galig-en pa gid iran an na pagtuo. Mga gatuo an dya gatama pa gid daw tenged ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo, papakita danen paagi ta iran na ugali na danen an may bakod gid en na pagtaod ta Ginuo.

Pagwali Pedro Naan Ta Lida

³² Pedro i, tama en na mga banwa na nailingan din daw giling man kanen i naan ta mga itlaw na iya ta Dyos na naan gaistar ta Lida. ³³ Naan dya, may nakita kanen i na mama na ngaran din Eneas na n-paralays daw ula kabangon naan ta iya na neggaan ta wallo en na taon. ³⁴ Gambal Pedro i ki kanen, “Eneas, paayad ka en Jesu-Cristo. Mangon ka daw imesen no imo an na neggaan.” Dayon gabangon Eneas an. ³⁵ Tanan na mga itlaw na gistar naan ta Lida daw Patag Saron na kakita na Eneas an nayad en, danen an gatuo ta Ginuo.

Pagbui Ki Dorcas

³⁶ Naan ta syudad Jope may bai na gatuo ki Jesus na ngaran din Tabita. Naan ta linggwai na Griego iya na ngaran Dorcas na beet ambalen usa. Pirmi kanen an gabuat ta miad daw matabyangen man kanen an ta mga imol. ³⁷ Ta yon na mga inadlaw na Pedro an naan ta Lida, gamasakit Tabita i daw kanen i napatay. Iya na lawa patrapuan danen daw naan kanen i ta apaw na kwarto pauyusa. ³⁸ Tenged dili gid madyo Jope an ta Lida daw tenged man na mga gatuo na naan ta Jope kabalita na Pedro an naan ta Lida, papailing danen ki kanen darwa na mga mama. Gapangabay danen

ki kanen na muyog ki danen dayon na miling naan ta Joje. ³⁹ Gaimes Pedro i daw muyog ki danen. Pag-abot danen naan ta Joje, papanaik danen kanen an naan ta apaw ya na kwarto. Galibot ki kanen mga bai an na balo na nangagal daw papakita danen ki kanen mga bayo na patai Dorcas na kanen ya bui pa. ⁴⁰ Papagwa Pedro alin ta kwarto danen an tanan daw galuod kanen i na mangamuyo. Pagtapos din ta pagpangamuyo, gatubang kanen i naan ta patay ya daw gambal, “Tabita, mangon ka!” Pag-ambal Pedro, gamuklat Tabita an. Pagkita din ki Pedro, gabangon kanen an daw mungko. ⁴¹ Paibitan Pedro iya na lima daw patindegen kanen an. Paumaw Pedro dayon mga gatuo an daw mga bai na balo daw patugyan din ki danen Tabita an na bui en. ⁴² Nabalitaan ta mga itaw naan ta bilog na Joje natabo ya ki Tabita daw tama en gatuo an ta Ginuo. ⁴³ Pedro ya gatinir naan ta Joje ta pila na mga adlaw duma ta isya na mama na ngaran din Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep.

10

Pedro Daw Cornelio

¹ May mama naan ta syudad Cesarea na ngaran din Cornelio. Kanen an upisyal ta mga sundalo ta gubirno ta Roma na naan ta batalyon na paumaw Batalyon Italyano. ² Kanen an dyusnon na itaw daw bilog din na panimalay iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Bakod gid iya an na tabang naan ta mga imol na mga Judio daw pirmi man kanen an gapangamuyo ta Dyos. ³ Isya na mapon na mga tallo uras galambay alin ta ugto-adlaw, may nakita kanen an na panan-awan. Naan ta iya na panan-awan may nakita kanen an na angil ta Dyos na gaprani daw gaumaw ki kanen, “Cornelio!” ⁴ Patan-aw din gid ta miad angil an ta subla din na kaadlek daw gasabat kanen an, “Sir, man-o a?”

Sabat ta angil, “Pabaton ta Dyos imo na mga pangamuyo daw nlanan din man na gatabang ka ta mga imol. Yon na gademdem kanen ki kaon. ⁵ Anduni, magpadala ka ta mga mama naan ta syudad Joje aged sugaten danen mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro. ⁶ Gadayon kanen an naan ta balay Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep daw iya na istaran dani nang ta baybay.” ⁷ Na galin angil ya, paumaw Cornelio darwa ta iya na mga suguon daw isya ta iya na mga sundalo. Sundalo an dyusnon daw saligan din man. ⁸ Pasugiran din danen an ta tanan parti ta panan-awan din daw papailing din danen an naan ta Joje.

Panan-awan Pedro

⁹ Ta sunod na adlaw, mga suguon Cornelio giling naan ta Joje. Ta mga ugto-adlaw dani nang en danen an mabot naan ta Joje. Ta yon man na uras, Pedro i gapanaik naan ta atep* ta balay aged mangamuyo. ¹⁰ Nletem gid en kanen i daw gusto din en na maan. Na paimes nang pa pagkaan an para ki kanen, may papakita Dyos an ki kanen na panan-awan. ¹¹ Naan ta iya na panan-awan nakita din na langit an gabukas daw may gababa na paryo ta syal na lapad na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan ta basak. ¹² Naan ta syal ya tanan na mga klasi ta mga ayep na appat batiis, mga ayep na gagyanap daw mga yupan. May anen na mga ayep na naan ta syal na bawal kan-enen para ta mga Judio.† ¹³ May namatian kanen i na gambal na naan ta langit, “Pedro, mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!” ¹⁴ Piro gasabat Pedro i, “Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na ‘dili-limpyo.’” ¹⁵ Pagsabat Pedro, namatian din isab gambal ya ki kanen, “Dili no ambalen na ‘dili-limpyo’ bisan ino na pakabig en ta Dyos na ‘limpyo.’”‡ ¹⁶ Tallo bisis iling tan natabo

* **10:9** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Pedro, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan na naan gwa ta balay na agian manaik naan ta atep. Kaysan mga itaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. † **10:12** Naan ta Levitico kapitulo dusi asta ta kapitulo kinsi pwidi nyo mabasa parti ta mga bawal kan-enen ta mga Judio. ‡ **10:15** ‘Dili-limpyo’ beet ambalen bawal kan-enen. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.

daw paryo ya ta syal pabatak na balik naan ta langit. ¹⁷ Na gaisip pa Pedro i daw ino beet ambalen ta iya na panan-awan, mga mama ya na papailing Cornelio ki kanen, nakita danen balay an Simon. Paagi ta pag-insa-insa ta mga mama ya, naisipan danen na yon taan balay na dayunan Pedro daw anen en danen an ta gangaan ta sular. ¹⁸ Gaumaw anay danen an daw gainsa, “May gadayon di na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro?”

¹⁹ Na gapalibeg pa Pedro i parti ta iya na panan-awan, Dyos Ispiritu Santo an gambal ki kanen, “Mamati ka! May tallo na mama di na gangita ki kaon. ²⁰ Manaog ka daw dili ka magdua-dua ta pagkuyog ki danen tak yaken gapadala ki danen.” ²¹ Pag-ambal ta Dyos Ispiritu Santo, gapanaog Pedro i daw gambal naan ta mga mama, “Yaken papangita nyo. Ino tuyo nyo ta pagiling nyo di?” ²² Gasabat danen an, “Papailing kay di ki kaon ta isya na upisyal ta mga sundalo na ngaran din Cornelio. Miad kanen an na mama na iya na pasimba Dyos an ta mga Judio daw kanen an pataa gid ta tanan na mga Judio. May panan-awan kanen an na isya na angil ta Dyos gambal ki kanen na imbitaren ka na miling naan ta iya na balay aged mamati kanen an ta imo na ambal.” ²³ Pagmati Pedro, paambalan din mga mama an na melled daw naan din dya danen an patunugaa.

Pag-iling Pedro Naan Ta Balay Cornelio

Sunod pa gid na adlaw, gaimes Pedro i daw gakuyog ta mga mama na papailing Cornelio ki kanen. May pila na mga utod ki Cristo na mga taga-Jope na gakuyog man ki kanen. ²⁴ Sunod na adlaw, gabot danen an naan ta syudad Cesarea. Cornelio an gatagad ki danen duma ta iya na mga parinti daw mga seed din na arey na paimbitar din. ²⁵ Na melled en Pedro i naan ta balay danen Cornelio, pasugat Cornelio kanen i daw galuod Cornelio an naan ta atubangan din na simbaen inta kanen i. ²⁶ Piro, gambal Pedro i ki Cornelio, “Mindeg ka tak itaw a nang man na paryo ki kaon.” ²⁷ Gaisturya pa Pedro ki

Cornelio na gaselled danen ta balay daw nakita Pedro tama na mga itaw na gatipon dya. ²⁸ Gambal Pedro i ki danen Cornelio, “Nlaman nyo gid na kami i na mga Judio ula kay patuguti ta ame na patuuan na magbisita ki kyo na mga dili-Judio. Dili kay man pwidi magduma ki kyo. Piro, papaintindi ta Dyos ki yaken na dili ko kabigen na ‘dili-limpyo’§ bisan ino na lai ta mga itaw. ²⁹ Gani, na paimbitar a nyo na miling di, ula a gabalibad. Anduni, liag ko na mlaman man-o na papaumaw a nyo.” ³⁰ Sabat Cornelio, “Mga tallo en adlaw galambay, gapangamuyo a naan ta ake i na balay. Ta iling man ti na uras na mga tallo uras paglambay ta ugto-adlaw, nali nang may gapakita ki yaken na mama na sikad silaw iya na bayo ³¹ daw gambal kanen ki yaken, ‘Cornelio! Imo an na pangamuyo namatian ta Dyos daw gademdem kanen ta imo na pagtabang naan ta mga imol. ³² Magpadala ka ta mga mama naan ta Jope aged sugaten danen mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro. Gadayon kanen an naan ta balay Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep daw iya na istaran dani nang ta baybay.’ ³³ Pag-ambal ta mama ki yaken ta iling tan, papailingan ko kaon yan dayon daw gapasalamat a gid ki kaon na giling ka di. Anduni, naan kay di tanan ta tubangan ta Dyos gatagad aged mamati ta bisan ino na pasugo din na iambal no.”

Pagsugid Pedro Ta Miad Na Balita Ki Danen Cornelio

³⁴ Gaumpisa Pedro i ta pagwali naan ki danen Cornelio parti ki Jesus, “Anduni, naintindian ko en na paryo nang pagkabig an ta Dyos ta tanan na mga itaw. ³⁵ Bisin kino na gataod ta Dyos daw gabuat ta matareng, nadayaran Dyos an ki kanen bisan ino iya na lai. ³⁶ Nlaman nyo miad na balita na papasugid ta Dyos ki kami na mga linai Israel para mlaman ta daw ino na paagi na patawaren ki din ta ate na mga sala. Miad an na balita pasugid ki kiten paagi ki Jesu-Cristo na Ginuo Ta Tanan. ³⁷ Nlaman nyo na minsai ya nawali umpisa

§ 10:28 Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.

alin ta Galilea asta ta bilog na Judea pag-tapos Juan ta wali na mga itlaw an dapat na magnelsel daw dilian iran an na mga sala daw magpabautismo. ³⁸ Nlaman nyo parti ki Jesus na taga-Nazaret, daw paino kanen ya papili ta Dyos daw paubayan ta Dyos Ispiritu Santo. Jesus an paatagan man ta Dyos ta uturidad na paryo gid ta iya na uturidad. Nlaman nyo man na Jesus ya giling naan ta lain-lain na mga banwa daw gabuat ta mga miad naan ta mga itlaw daw gapaayad man ta tanan na mga itlaw na pagaeman Satanas. Iling tan pabuat Jesus tenged pirmi gaduma Dyos an ki kanen. ³⁹ Kami na mga apustulis mga kakita gid ta tanan na mga pabuat din naan ta Jerusalem daw naan man ta duma pa na mga banwa ta mga Judio. Papapatay kanen ya ta mga manugdumala ta Judio paagi ta paglansang naan ta krus. ⁴⁰ Piro, ta pangallo na adlaw, pabannaw kanen ta Dyos daw gapakita kanen an naan ta mga itlaw. ⁴¹ Piro, dili naan ta tanan na mga itlaw gapakita kanen an. Naan nang kanen gapakita ki kami na mga papili daan ta Dyos aged makita nay kanen an. Dili nang nyan, nakita nay kanen an daw gakaan kay man duma ki kanen tapos ta pagbannaw ki kanen. ⁴² Pasugo kay din na magsugid ta miad na balita naan ta mga itlaw daw magpamatuod na kanen ya pinili ta Dyos na mag-ukom ta mga itlaw bui daw patay. ⁴³ Parti ki kanen, tanan na mga prupita gapamatuod na tanan na mga itlaw na magtuo ki kanen, iran na mga sala napatawad en.”

Dyos Ispiritu Santo Nabaton Ta Mga Dili-Judio

⁴⁴ Na gasugid pa Pedro i ta miad na balita parti ki Jesus, tanan na mga itlaw na gapamati ta iya na paambal pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo. ⁴⁵ Mga Judio na gatuo na gakuyog ki Pedro alin ta Jope, gatingala gid danen an tak maskin naan ta mga dili-Judio papadala man Dyos Ispiritu Santo an. ⁴⁶ Nlaman danen Pedro na danen an Cornelio pagaeman man ta Dyos Ispiritu Santo bisan danen an mga dili-Judio tak

gambal danen an ta mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw gadayaw man ta Dyos. Gambal Pedro i parti ta natabo ki danen Cornelio, ⁴⁷ “Anduni, tenged Dyos Ispiritu Santo an nabaton ta yi na mga dili-Judio na paryo man na nabaton nay kanen an, kino pa magpegeng ki danen na mabautismuan?” ⁴⁸ Pag-ambal Pedro, gasugo kanen an na magpabautismo danen an Cornelio na pamatuod na gatuo danen ki Jesu-Cristo. Pagtapos ta bautismo ki danen, papangabay danen na Pedro i magtinir anay na duma ki danen ta pila na mga adlaw.

11

Pagbalik Pedro Naan Ta Jerusalem

¹ Nabalitaan ta mga apustulis daw duma na mga gatuo naan ta Judea na may mga dili-Judio na gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus. ² Piro, na gabalik Pedro daw iya na mga duma naan ta Jerusalem, kanen an pasaway ta mga Judio na gatuo ki Jesus na alin ta grupo na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Jesus kinanglan man buatan ta tanda naan ta lawa* sunod ta kaugalian ta mga Judio. ³ Ambal danen ki kanen, “Nabalitaan nay na gaselled ka naan ta balay ta mga dili-Judio daw gakaan ka man duma ki danen. Dili kay kumpurmi ta pabuat no naan ta Cesarea tak kuntra ta mga sunuran ta ate na tuuan.” ⁴ Dayon, pasaysay Pedro ki danen tanan ya na natabo ki kanen alin ta umpisa parti ta panan-awan din.

⁵ Ambal din, “Naan a ta syudad na Jope na gapangamuyo a daw may nakita a na panan-awan. Nakita ko paryo ta syal na lapad na gababa alin ta langit na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan dani ki yaken. ⁶ Patan-aw ko gid ta miad mga ugsak an ta syal daw nakita ko klasi-klasi na mga ayep na may appat na batiis, mga pintas na mga ayep, mga gaganap ta basak daw mga yupan. Tanan na mga ayep na naan ta syal bawal kanenen para ki kiten na mga Judio. ⁷ May namatian a na gambal ki yaken, ‘Pedro,

* **11:2** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!’⁸ Piro, gasabat a, ‘Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na “dili-limpyo”.’⁹ Piro, pagsabat ko, namatian ko isab gambal ya ki yaken, ‘Dili no ambalen na “dili-limpyo” bisan ino na mga betang na pakabig en ta Dyos na “limpyo”.’[†]¹⁰ Iling tan natabo ta tallo bisis daw tanan ya pabatak na balik naan ta langit.

¹¹ “Ta yon gid na uras, may tallo na mga mama na papaling alin ta Cesarea na gabot naan ta balay na padayunan ko. Danen ya papadala na mangita ki yaken.¹² Dayon, gambal Dyos Ispiritu Santo ki yaken na muyog a ki danen na dili a magdua-dua. Annem na mga utod ta ki Cristo na taga-Jope gakuyog man ki yaken na giling kay naan ta balay Cornelio na isya na upisyal ta mga sundalo.¹³ Pag-abot nay dya, gasugid Cornelio ki kami na kakita kanen an ta angil na gatindeg naan selled ta iya na balay daw gambal ki kanen na magpadala kanen an ta mga mama naan ta Jope aged sugaten mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro¹⁴ tak yon kon na mama magsugid ki kanen ta paagi na Dyos an magluwas ki kanen alin ta silot ta mga sala asta ta tanan na mga itlaw naan ta iya na panimalay.¹⁵ Na gaumpisa a ta pag-ambal ki danen Cornelio, napaabot ki danen Dyos Ispiritu Santo an paryo man na napaabot kanen an ki kiten kan-o na ta una nabaton ta kanen an.¹⁶ Na nabaton danen Dyos Ispiritu Santo an, nademdeman ko paambal ya ta Ginuo, ‘Juan ya gabautismo ta mga itlaw paagi ta waig, piro Dyos an magbautismo ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo.’¹⁷ Tenged paatag ta Dyos iya an na Ispiritu naan ta mga dili-Judio paryo man ta iya na paatag ki kiten kan-o na kiten i umpisa na gatuo ki Ginuo Jesu-Cristo, kino a gid na magkuntra ta Dyos?”

¹⁸ Mga Judio na dili kumpurmi ta buat Pedro naan ta Cesarea, pagmati danen ta mga paambal Pedro, ula en danen an gambal kuntra ki kanen. Gadayaw danen an ta

Dyos daw gambal, “Beet ambalen anduni paatag man ta Dyos naan ta mga dili-Judio upurtunidad an na magnelsel daw dilian iran na mga sala aged maangken man danen kabui na ula katapusan!”

Mga Gatuo Naan Ta Antioquia

¹⁹ Mga gatuo an na gawasak alin ta Jerusalem tenged ta pagpangabot na gaumpisa pagtapos ta pagpatay ki Esteban, danen an kalambot asta ta lugar na Fenicia, pulo Cipre daw syudad Antioquia.[‡] Naan ta mga lugar na nalambutan danen, gasugid danen an ta miad na balita parti ki Jesus, piro naan nang danen an gasugid ta mga Judio.²⁰ Piro, duma an ki danen na mga mama na taga-pulo Cipre daw lugar na Cirene, giling danen an naan ta Antioquia daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan man ta mga dili-Judio.²¹ Tenged Ginuo Dyos an gatabang ki danen ta iran na pagsugid, tama na mga itlaw gapati ta miad na balita daw gatuo ki Ginuo Jesus.

²² Na nabalitaan ta mga gatuo na naan ta Jerusalem na tama na mga itlaw naan ta Antioquia gatuo ki Jesus, papadala danen Bernabe an naan ta Antioquia.²³ Na gabot kanen dya, nakita din na miad gid Dyos an naan ta mga itlaw na naan dya daw nalipay kanen an daw gambal kanen ki danen na magpadayon ta iran na pagtuo ki Ginuo Jesus na terek gid ta iran na tagipusuon.²⁴ Bernabe an miad na itlaw na pirmi kanen an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo daw iya man na pagtuo ta Dyos terek gid. Tenged ta iya na pagtabang naan ta Antioquia, sikad tama na mga itlaw gatuo ki Ginuo Jesus.

²⁵ Galin Bernabe an naan ta Antioquia daw giling naan ta Tarso para ngitaen Saulo ya.²⁶ Na nakita din en, padala din malik naan ta Antioquia. Asta ta isya taon, gatinir danen an duma ta mga gatipon-tipon na gatuo daw tama na mga itlaw patudluan danen. Mga gatuo an ki Jesu-Cristo na naan ta Antioquia, danen una na paumaw na mga Kristyano.

[†] 11:9 May pasaysay parti ta dili-limpyo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 10:15. [‡] 11:19 Syudad Antioquia na nasambit naan ta birsikulo disi-nuibi Antioquia na sakep naan ta prubinsya Siria.

²⁷ Ta yon na mga inadlaw na danen Bernabe daw Saulo naan ta Antioquia, may mga gatuo na gabot dya na alin ta Jerusalem. Danen mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ²⁸ Na gatipon danen duma ta mga gatuo dya, gatindeg isya an ki danen na ngaran din Agabo. Pagae-man kanen an ta Dyos Ispiritu Santo daw gatagna na may segeng na letem na mabot naan ta tanan na mga lugar na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. -- Letem na ya natabo na Claudio ya pangulo ta Roma. -- ²⁹ Tened ta tagna ta prupita parti ta segeng na letem, mga gatuo an ki Cristo na naan ta Antioquia gaplano na magtabang ta iran na mga utod ki Cristo naan ta Judea dipindi ta iran na masarangan. ³⁰ Na katipon en danen ta iran na tabang, papadala danen paagi ki danen Bernabe daw Saulo aged iatag man naan ta mga gapanguna ta mga gatuo naan ta Judea.

12

Pagpangabot Herodes Kuntra Ta Mga Gatuo

¹ Ta yon man na timpo na danen Bernabe daw Saulo gatudlo pa naan ta Antioquia, Ari Herodes* gaumpisa ta pagpangabot ta pila na mga gatuo ki Jesus. ² Papapatay din Santiago an na utod Juan paagi ta ispada. ³ Na nakita din na nadayaran mga Judio an ta iya na pabuat na Santiago ya papapatay din, papadakep din man Pedro an. Pagdakep an ki Pedro natabo ta timpo ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. ⁴ Pagpadakep din ki Pedro, papapriso din daw gaeles-eles ta pagbantay appat na grupo ta mga sundalo na kada grupo may appat na mga sundalo. Gaplano Herodes na sintinsyaan din Pedro an naan ta tubangan ta mga ittaw daw tapos en Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. ⁵ Na Pedro an napriso, mga gatuo an gapangamuyo ta Dyos na terek gid para ki kanen.

Pagpagwa Ta Angil Ki Pedro Naan Ta Prisuan

* **12:1** Ari Herodes na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na Herodes Agripa I. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Agripa I naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

⁶ Ta kilem bag-o sintinsyaan Pedro i naan ta tubangan ta mga ittaw, gatunuga kanen i naan ta tengnga ta darwa na sundalo daw nakadinaan kanen i ta darwa na kadina na anget naan ta darwa an na sundalo. May anen man mga sundalo na gabantay naan ta gangaan ta prisuan. ⁷ Nali nang may gapakita na angil alin ta Ginuo daw gapawa prisuan ya. Pakablit ta angil kilid an Pedro daw papukaw din. Ambal din, “Pedro, mangon ka! Giran no!” Pag-ambal ta angil, natangtang dayon mga kadina ya na gagapos ta mga lima Pedro. ⁸ Ambal pa ta angil, “Suksukon no imo an na bayo daw igot no imo an na sandal.” Patuman Pedro sugo an ta angil. Ambal pa gid ta angil, “Kegmean no lawa no an daw muyog ka ki yaken.” ⁹ Pag-ambal ta angil, dayon gapanaw Pedro i pagwa ta prisuan na gasunod kanen i ta angil. Piro, ula kanen i nalam daw matuod gid pabuat an ta angil. Salig din daw isya nang na panan-awan. ¹⁰ Nalambayan danen una daw pangarwa na gwardya asta kalambot danen ta salsalen na gangaan na gadiritso ta syudad. Gangaan ya gaabri nang ta iya daw gagwa danen an alin ta prisuan. Na gapanaw danen an na gagi ta isya na dalan, nali nang padilian kanen i ta angil. ¹¹ Na kamasmas en Pedro i, ambal din, “Anduni, sigurado a na matuod gid na padala ta Ginuo iya na angil aged librien a din ta malain na plano Herodes daw ta papaabot ta mga Judio na matabo ki yaken.”

¹² Na namadmaran gid Pedro na nalibri en kanen alin ta prisuan, giling kanen an naan ta balay Maria na inay Juan. Juan ya paumaw man na Marcos. Tama na mga gatuo gatipon dya daw gapangamuyo danen an. ¹³ Ganuktok Pedro i naan ta sara ta gangaan na melled ta sular. Pailingan dya ta suguon na dlaga na ngaran din Roda. ¹⁴ Na nakala din kagi an Pedro, subla iya na kalipay na imbis abrian sara ya, gadlagan kanen an malik naan selled daw gasugid naan ta mga gatuo na Pedro an naan ta gwa. ¹⁵ Pagmati danen, gambal danen an, “Buang ka gid!” Piro, galalis

gid kanen an na anen gid don Pedro an. Sabat danen, “Basi angil din nang an taan!”¹⁶ Gapadayon gyapon ta pagnuktok Pedro i. Ta uryan, pabukasan gid man danen sara ya. Gatingala gid danen an na nakita kanen i.¹⁷ Pasinyasan din danen an na dili magsagbak daw pasaysay din ki danen daw ino pagpagwa ta Ginuo ki kanen alin ta prisuan. Gambal kanen an, “Isugid nyo ni ki Santiago† daw ta duma man na mga utod ta ki Cristo.” Pagtapos ta iya na sugid parti ta natabo ki kanen, gapanaw dayon kanen an daw giling naan ta duma na lugar.

¹⁸ Na sellem en, nataranta gid mga sundalo an na gabantay naan ta prisuan tak ula danen nalam daw ino natabo ya ki Pedro.¹⁹ Gasugo Herodes an na ngitaen Pedro ya, piro ula gid danen nakita. Tenged ula danen nakita Pedro ya, pausisa Herodes mga sundalo an daw gasugo na patayen danen an.

Pagtapos ta tanan na mga natabo, galin Herodes an ta Judea na miling naan ta Cesarea daw naan kanen dya gatinir.

Kamatayen Herodes

²⁰ Na naan pa Herodes ta Cesarea, gagilek gid kanen an naan ta mga itlaw na taga-Tiro daw Sidon. Tenged ta kagilek Herodes naan ta mga itlaw, duma ki danen gatingeb na giling ki kanen aged mag-ayaray isab danen an daw Herodes. Pamiaran anay danen Blasto an na saligan ta ari aged kanen magtabang ki danen na magmiaray isab danen daw Herodes tak iran an na pakamang na mga pagkaan naan alin ta basak Herodes.²¹ Naan ta patirmino na adlaw na Herodes an magambal naan ta mga itlaw, pasuot din pangari din an na bayo daw gapungko kanen an naan ta iya na truno daw gadiskurso ki danen.²² Nadayaran gid mga itlaw an ta pagdiskurso Herodes asta gasinggit danen an na gadayaw, “Dili en itlaw gambal i! Kanen i isya na dyos!”²³ Nali nang kanen ya pasilutan ta angil alin ta Ginuo Dyos

ta segeng na masakit tak imbis na mag-atag kanen an ta pagdayaw naan ta Dyos, pabaton din pagdayaw an alin ta mga itlaw na gambal na kanen an isya na dyos. Gani, napatay kanen an daw patuok-tuok kanen an ta mga luod.

²⁴ Tama na mga itlaw kamati ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus daw gadugang pa gid mga gatuo ki Jesus.²⁵ Na natapos en danen Bernabe daw Saulo ta iran na mga pabuat naan ta Jerusalem, gabalik danen ya ta Antioquia daw Juan ya na paumaw man na Marcos pakuyog danen.

13

Pagpadala Ki Bernabe Daw Saulo Na Magwali

¹ Naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Antioquia, may mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga gatudlo man ta mga gatuo. Yi danen: Bernabe, Simeon na paumaw na Negro, Lucio na taga-Cirene, Saulo daw Manaen na gabakod duma ki Herodes na manugdumala naan ta Galilea.² Ta isya na adlaw na mga gatuo an naan ta Antioquia gasimba ta Ginuo daw gapwasa, papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen iya an na plano para ki danen Bernabe daw Saulo. Ambal din, “Pilien nyo Bernabe an daw Saulo para nang ki yaken tak papili ko en danen an na tumanen danen ubra na patagana ko para ki danen.”³ Pagtapos ta pagpwasa daw pagpangamuyo, patung-tong ta mga gatuo iran an na mga lima naan ki Bernabe daw Saulo aged bindisyunan ta Dyos danen an na darwa. Tapos ta pagbindisyon ki danen, papanaw ta mga gatuo danen ya.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Saulo Naan Ta Pulo Cipre

⁴ Patuman danen Bernabe daw Saulo ambal ya ta Dyos Ispiritu Santo ki danen daw galin danen naan ta Antioquia daw giling naan ta syudad Seleucia. Alin dya, gabyai danen an munta ta pulo Cipre.

† **12:17** Santiago an na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti mangngod Jesus daw gapanguna ta mga gatuo naan ta Jerusalem. Lain man na Santiago na nasambit naan ta Mga Binuatan 12:2 na papatay tenged ta sugo Ari Herodes.

⁵ Pag-abot danen ta syudad Salamina na naan ta pulo Cipre, giling danen an naan ta mga balay tipunan ta mga Judio daw pasugid danen miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus. Juan ya na paumaw man na Marcos gakuyog ki danen daw gatabang ta iran na ubra.

⁶ Galibot danen an ta pulo na gawali asta na kalambot ta banwa Pafos na naan ta liyo ta pulo. Naan dya, nakita danen isya na Judio na manugmadyik na ngaran din Bar-Jesus. Gapakuno-kuno nang Bar-Jesus an na kanen man prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ⁷ Kanen an pirmi duma ta gubirnadador ta Cipre na ngaran din Sergio Paulo. Gubirnadador an isya na maalam na mama. Papaumaw din Bernabe i daw Saulo tak gusto din na mamati ta iran na tudlo parti ta miad na balita parti ki Jesus. ⁸ Piro, manugmadyik ya na paumaw man na Elimas tak Elimas beet ambalen manugmadyik, kanen ya gakuntra ki danen tenged pirmi gatingwa kanen na madala din gubirnadador an na dili magpati ta miad na balita parti ki Jesus. ⁹ Piro, Saulo i na paumaw man na Pablo* pagaeman gid ta Dyos Ispiritu Santo daw patan-aw din gid manugmadyik ya ¹⁰ daw pambalan, “Paryo ka gid ki Satanas! Pirmi no gid pakuntra tanan na mga miad daw sikad ka gid manluko! Pirmi ka gid gatingwa na kamatuuran an na alin ta Ginuo masilian ta bula! ¹¹ Anduni, silutan ka gid ta Ginuo daw mabulag ka na dili ka makakita ta pawa ta pila na mga adlaw.” Dayon, gadelem mata an Elimas daw gakapkap kanen an na mangita ta may magguyod ki kanen.

¹² Na nakita ta gubirnadador natabo ya ki Elimas, gatuo dayon kanen an ki Jesus tak gatingala gid kanen an ta mga patudlo parti ta Ginuo.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Pablo Ta Antioquia Na Sakep Ta Pisidia

* **13:9** Ngaran na Saulo alin ta Hebreo na linggwai. Ngaran na Pablo alin ta Latin na linggwai. Umpisa ta birsikulo nuibi asta ta katapusan ta libro na Mga Binuatan, na pasambit Saulo an, pasambit kanen an paagi ta iya na ngaran na Pablo, dili en Saulo. † **13:14** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggu, pangpitto na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. ‡ **13:20** Kwattro sintos singkwinta na taon beet ambalen mga taon alin ta pag-istar ta mga linai Israel naan ta lugar na Egipto asta ta timpo na umpisa danen ya gaistar naan ta lugar na Canaan.

¹³ Alin ta Pafos naan ta pulo Cipre, gabyai isab Pablo daw iya na mga duma daw gadungka naan ta banwa Perge na sakep ta prubinsya Pamfilia. Naan dya, Juan na paumaw man na Marcos gabelag ki danen daw gabalik naan ta Jerusalem. ¹⁴ Alin ta Perge gadiritso danen Pablo asta kalambot ta Antioquia na sakep ta Pisidia. Ta Adlaw Ta Pagpuay,† giling danen an ta balay tipunan ta mga Judio daw gamungko na magsimba duma ta mga itlaw dya. ¹⁵ Pagtapos ta basa naan ta Mga Sinulat Moises daw naan man ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, mga manugdumala an ta balay tipunan may pasugo na pranian Pablo an daw Bernabe daw iambal ki danen iling an ti, “Mga utod, gusto ta mga manugdumala ta balay tipunan na magambal kaw naan ta mga itlaw daw may anen kaw iambal na magpabiskeg ki danen.”

¹⁶ Pag-ambal ta pasugo ya, gatindeg Pablo i daw gasinyas na mga itlaw dya dili danen magsagbak tak may ambalen kanen an. Ambal din, “Mga paryo ko na linai Israel daw tanan na anen di na gatuo man ta Dyos, matian a nyo! ¹⁷ Dyos an na pasimba nay na mga linai Israel, kanen gapili ta ame na mga kaapuan anay pa sa aged buaten din danen an na iya na mga itlaw. Na naan danen ya ta lugar na Egipto, pabindisyunan din danen ya na magtama pa gid. Paagi ta bakod din na gaem, papagwa din danen ya alin ta Egipto. ¹⁸ Seled ta kwarinta na taon na naan danen ya ta lugar na ula kabalayan, patabangan din danen ya maskin ula danen gatuman ki kanen. ¹⁹ Paglambay ta kwarinta na taon, kalambot danen an naan ta lugar na Canaan. Naan dya, papirdi ta Dyos paagi ki danen mga itlaw ya ta pitto na mga nasyon na naan ta Canaan daw paatag din ki danen na iran en basak ya na iya ta mga itlaw na napirdi danen. ²⁰ Tanan na ya na paisturya ko natabo ta ame na mga kaa-

puan seled ta kwattro sintos singkwinta na taon.†

“Na gaistar en ame na mga kaapuan naan ta Canaan, patagan ta Dyos danen an ta mga manug-ukom na magdumala ki danen asta ta timpo Samuel na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ²¹ Piro, ta timpo Samuel, nangayo ame ya na mga kaapuan ta ari na magdumala ki danen. Tenged ta iran na pangayo, paatag ta Dyos ki danen mama na ngaran din Saulo. Kanen ya bata Cis na alin ta linai Benjamin. Gaari kanen ya ki danen ta kwarinta na taon. ²² Na paalin en kanen ya ta Dyos ta iya na pag-ari, David pasal-i ta Dyos ki kanen. Yi paambal ta Dyos parti ki David: ‘David an na bata Jesse, nadayaran ake na nakem ki kanen tak gatuman kanen an ta tanan ko na mga sugo.’ ”

²³ Ambal pa gid Pablo, “Alin ta linai David, papadala ta Dyos isya na manluluwas naan ta mga linai Israel sunod ta papangako din ki danen. Manluluwas ya, kanen Jesus. ²⁴ Na ula pa gaumpisa Jesus ya ta iya na mga buaten, gawali pa Juan ya na manugbautismo naan ta mga linai Israel na kinanglan magnelsel danen an daw dilian iran an na mga sala daw pamatuuran man iran na pagnelsel paagi ta pagpabautismo naan ki kanen. ²⁵ Na dali nang en matapos Juan tanan ya na pabuat din, gainsa kanen naan ta mga itlaw daw kala danen daw kino kanen an tak salig ta duma ki danen na kanen an papaabot ya danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Piro, ambal Juan, ‘Dili yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. May mabot sunod ki yaken. Dili a bagay na magsirbi ki kanen maskin ta pagbadbad nang ta igot ta iya na sandal§ tak datas gid iya na katengdanan.’ ”

²⁶ Gapadayon pa gid Pablo i ta pag-ambal, “Mga utod ko na mga linai Abraham daw kyo tanan na mga dili-Judio na inyo na pasimba Dyos an ta mga Judio, para ki kiten tanan miad i na balita parti ta pagluwas ta Dyos ta mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala! ²⁷ Mga Judio na gaistar naan ta Jerusalem daw iran na

mga manugdumala ula danen nakala na Jesus ya, kanen Manluluwas na papadala ta Dyos. Maskin kada Adlaw Ta Pagpuay may pabasa danen an naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, ula danen naintindii na may mga ambal dya na parti ki kanen. Piro, maskin ula danen naintindii, danen mismo tenaan na mga paambal ya ta mga prupita natuman en na Jesus ya nasintinsyaan ta kamatayen paagi ta iran na pabuat. ²⁸ Maskin ula may nakita danen an na sala naan ki Jesus na dapat sintinsyaan kanen ya ta kamatayen, papangayo man gyapon danen ki Pilato na ipapatay kanen ya. ²⁹ Na pabuat en tanan ya na nasulat ta mga prupita na matabo ki kanen, pakamang iya na lawa naan ta krus daw palebbeng. ³⁰ Piro, pabannaw kanen an ta Dyos ³¹ daw ta tama na mga adlaw nakita kanen an ta mga itlaw na kakuyog ki kanen alin ta Galilea munta ta Jerusalem. Danen anduni mga gapamatuod parti ki kanen naan ta mga paryo nay na mga Judio.

³² “Gani, kami i Bernabe, anen kay di na gasugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos parti ta papangako din anay pa sa naan ta ame na mga kaapuan. ³³ Papangako din ya ki danen natuman en anduni para man ki kami na iran na mga linai daw para man ki kyo na mga dili-Judio. Patuman din iya na pangako paagi ta pagbannaw din ki Jesus. Paryo man ta nasulat naan ta pangarwa na Salmo na gambal Dyos an naan ta pinili din na mag-ari,

‘Kaon ake na Bata.

Anduni, gapamatuod a na yaken en imo na Amay.’ *

³⁴ Jesus ya pabannaw ta Dyos daw dili en mapatay. Parti ta pagbannaw ta Dyos ki kanen, iling man ti ambal ta Dyos naan ta ate na mga kaapuan na mga Judio,

‘Atagan ko gid kyo yan ta mga kaayaran na papangako ko ki David.’ †

³⁵ Naan ta isya pa na Salmo, gambal David ya naan ta Dyos,

§ 13:25 Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay. * 13:33 Mga Salmo 2:7 † 13:34 Isaias 55:3

‘Nlaman ko na dili no dilian imo gid an na Manugsirbi na malunot nang iya na lawa naan ta lugar ta mga patay.’ †

³⁶ “Gapadayon pa gid Pablo i ta iya na mga ambal, “Nlaman ta na ula paisturya Ari David parti ya ta iya na kaugalingen tak na natuman din en tanan na mga papabuat ta Dyos ki kanen naan ta iya na timpo, napatay kanen ya daw palebbeng naan tengged ta iya na mga kaapuan daw nalunot iya na lawa. ³⁷ Piro, Jesus ya na pabannaw ta Dyos, ula gid nalunot iya ya na lawa. ³⁸ Gani, mga utod ko daw kyo tanan na mga dili-Judio na inyo na pasimba Dyos an ta mga Judio, liag nay na mlaman nyo na paagi ki Jesus mapatawad inyo na mga sala na yon man miad an na balita na pasugid nay ki kyo. ³⁹ Tengged man ki Jesus, daw kino magtuo ki kanen, buaten kanen an ta Dyos na kanen an matareng daw malibri man kanen alin ta silot ta iya na mga sala tak impusibli na malibri paagi ta iya na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. ⁴⁰ Piro, mag-andam kaw na dili matabo ki kyo mga paambal ta Dyos paagi ta mga prupita. Yi ambal ta Dyos:

⁴¹ ‘Mamati kaw, kyo na mga gapakalain ta ake na ambal! Naan ta timpo na mag-ukom a ki kyo, magtingala kaw gid daw mapatay man tak ta inyo na timpo may buaten a na dili nyo gid mapatian bisan pa na may magsaysay ki kyo!’ ” §

⁴² Pagtapos Pablo ta iya na ambal daw malin en inta kanen i daw Bernabe naan ta balay tipunan, papangabay danen an ta mga itlaw na malik isab ta sunod na Adlaw Ta Pagpuay aged mag-ambal pa ki danen parti ta mga patudlo Pablo. ⁴³ Na gagwa en mga itlaw an ta balay tipunan, gakuyog ki danen Pablo daw Bernabe tama na mga Judio daw mga dili-Judio na gasalyo ta tuuan ta mga Judio. Mga gakuyog ya, paisturyaan danen Pablo daw palaygayan na magpadayon ta iran na pagsalig ta Ginuo Dyos na gapatawad ta iran na mga sala.

⁴⁴ Ta sunod na Adlaw Ta Pagpuay, tama na mga itlaw na gaistar naan ta syudad Antioquia gatipon naan ta balay tipunan ta mga Judio daw gamati ta pagsugid danen Pablo ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. ⁴⁵ Piro, na nakita ta mga manugdumala ta mga Judio na tama na mga itlaw gatipon dya, nainggit gid danen an. Pakontra danen mga paambal Pablo daw papakalain man danen kanen an. ⁴⁶ Piro, gadugang pa gid kaiseg Pablo daw Bernabe daw isya an ki danen gambal, “Naan ta plano ta Dyos na kyo yan na mga paryo nay na mga Judio una na sugiran nay ta miad na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Piro, tengged na dili kaw miag na batunon miad na balita, pamatuod nang na pakabig nyo inyo an na kaugalingen na dili kaw bagay ta pagbaton ta kabui na ula katapusan. Gani, umpisa anduni, naan kay ta mga dili-Judio magsugid ta miad na balita. ⁴⁷ Gasugid kay ki danen tak yi pasugo ta Ginuo Dyos ki kami. Ambal din, ‘Papili ko kyo yan na magsugid parti ki yaken

naan ta mga dili-Judio na paryo kaw ta ilaw na gapawa naan ta delem na lugar. Papadala ko kyo yan aged sugiran nyo mga itlaw an naan ta bilog na kalibutan na may paagi na maluwas danen alin ta silot ta iran na mga sala.’ ” *

⁴⁸ Na namatian ta mga dili-Judio ambal danen Pablo daw Bernabe, nalipay gid danen an daw gadayaw danen ta Ginuo Dyos tengged ta miad na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tanan danen na naan ta plano ta Dyos na danen an mga magangkeng ta kabui na ula katapusan, gapati ta mga ambal parti ki Jesus.

⁴⁹ Ta yon man na timpo, naan ta tanan na mga banwa na dani ta Antioquia, tama na mga itlaw nasugiran ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. ⁵⁰ Piro, pasegyet ta mga manugdumala ta mga Judio mga mama na kala naan ta iran na syudad daw mga dyusnon na bai na may datas na katengdanan na kuntraen danen an Pablo

† 13:35 Mga Salmo 16:10 § 13:41 Habakuk 1:5 * 13:47 Isaias 49:6

daw palinen. ⁵¹ Na danen an Pablo papalin naan ta Antioquia, papadpad danen yabok an ta iran na batiis na alin ta banwa ya bilang pamatuod kuntra ta mga manugdumala ta mga Judio tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita. Galin danen an Pablo ta Antioquia na miling naan ta Iconio. ⁵² Mga gatuo ya naan ta Antioquia gapadayon gid na nalipay daw pirmi pagaeman danen ta Dyos Ispiritu Santo.

14

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Iconio

¹ Naan ta Iconio danen an Pablo daw Bernabe giling naan ta balay tipunan ta mga Judio. Tenged ta iran na pagwali dya, tama na mga Judio daw mga dili-Judio gatuo ki Jesus. ² Piro, mga Judio na dili magtuo, pasegyet danen duma ya na mga dili-Judio aged maglain iran na isip naan ta mga gatuo. ³ Tenged tama na mga Judio daw mga dili-Judio gatuo, danen an Pablo gatinir ta lugay naan ta Iconio. Gapadayon danen an na ula kaadlek ta pagsugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus. Papamatuuran man Ginuo Jesus na iran na paambal matuod tak pagaeman din danen an ta pagbuat naan ta mga itlaw ta mga katingalaan na pamatuod na iran na paambal alin ta Dyos. ⁴ Piro, mga itlaw naan ta syudad, ula gaparyo isip danen parti ta mga gatuo. Duma an ki danen gakampi naan ta mga Judio na ula gatuo daw duma an a gakampi naan ki danen Pablo daw Bernabe.

⁵ Gaplano mga dili-Judio daw mga Judio man duma ta iran na mga manugdumala na buatan ta malain danen an Pablo daw timbagen ta mga bato. ⁶ Na nlaman danen Pablo plano ya, galin danen ya ta Iconio aged maglikaw ta mga gakuntra ki danen daw giling danen ya naan ta mga banwa na Listra daw Derbe daw naan ta duma pa na palibot na mga banwa na sakep ta lugar na Licaonia. ⁷ Na naan danen dya, gasugid danen ta miad na balita parti ki Jesus.

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Listra Daw Derbe

⁸ Na gawali danen Pablo daw Bernabe naan ta Listra, may isya na mama na naan dya na dili din magamit iya an na batiis tak may dipirinsya alin ta iya na pagtao na ula gid kanen an kapanaw. ⁹ Gamungko kanen an na gamati ta paambal Pablo naan ta mga itlaw parti ki Ginuo Jesus. Pablo an, patan-aw din gid ta miad mama an na dili kapanaw daw namasman din na may pagsalig mama ya na pwidi mayad. ¹⁰ Gambal kanen ta mama an na bakod iya na kagi, “Mindeg ka!” Dayon gatindeg mama an daw gapanaw-panaw. ¹¹ Na nakita ta mga itlaw pagpaayad an Pablo ta mama, salig danen na Pablo i daw Bernabe mga dyos na pasimba danen. Gasinggit danen an ta iran na linggwai na Licaonia, “Gapanaog ki kiten mga dyos an daw paryo ta sura ta itlaw!” ¹² Bernabe i paumaw danen na Zeus daw Pablo i a paumaw danen na Hermes tak kanen manugambal.

¹³ May timplo naan ta gwa ta syudad na naan dya Zeus ya pasimba ta mga itlaw. Pari an na gasirbi naan ta timplo gaguyod ta turo na mga baka daw gadala ta mga garlan naan ta gangaan ta syudad tak gusto ta pari an daw gusto man ta mga itlaw na iyawen mga turo an daw ialad para simbaen danen Pablo an daw Bernabe. ¹⁴ Piro, na nlaman danen Bernabe daw Pablo plano ya ta mga taga-Listra, pagisi danen iran na kaugalingen na bayo tak nalainan gid danen an ta pabuat ya ta mga itlaw na gainsulto ta uturidad ta Dyos tak salig ta mga itlaw na danen an mga dyos. Gadlagan danen an naan ta tengnga ta mga itlaw daw gasinggit, ¹⁵ “Mga arey, man-o tak pabuat nyo ni na simbaen nyo kami i? Mga itlaw kay nang man na paryo ki kyo! Giling kay di na magsugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos. Gusto din na dilian nyo en inyo na pagsimba ta mga dili matuod na dyos na dili katabang ki kyo. Gusto din na magsimba kaw ki kanen na bui na Dyos. Kanen gabuat ta kalangitan, basak, dagat daw tanan na mga betang na anen don. ¹⁶ Alin pa pugya, kyo na mga dili-Judio gasimba kaw ta maski ino na mga dyos na liag nyo na simbaen daw pabay-an nang ta Dyos inyo an na pabuat

tak ula kaw kakala ki kanen na matuod na Dyos. ¹⁷ Piro, bisan ula kaw kakala ki kanen, papakala din man gyapon iya na kauling naan ta tanan na mga itlaw paagi ta mga miad din na pabuat. Paatagan kaw din ta uran daw mga dayad na tubbas ta timpo ta pamunga ta mga tanem aged may kan-enen kaw daw may kalipay.” ¹⁸ Piro, bisan iling pa tan paambal danen Pablo, nabellayan man gyapon danen an ta pagpegeng ta mga itlaw na liag mag-alad na magsimba ki danen.

¹⁹ Paglambay ta pila na mga adlaw, may mga Judio na gabot alin ta syudad Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw alin man ta banwa Iconio. Pakumbinsi danen mga itlaw ya na maglabet ki danen na timbagen Pablo an ta mga bato asta mapatay. Patimbag danen Pablo an daw payudyod danen lawa din an pagwa ta syudad tak salig danen patay en kanen an. ²⁰ Piro, na patipunan kanen ta mga gatuo, gabangon kanen an daw gabalik naan ta syudad. Ta sunod na adlaw, kanen an daw Bernabe giling naan ta banwa na Derbe.

Pagbalik Pablo Daw Bernabe Naan Ta Antioquia

²¹ Naan ta banwa na Derbe, pasugid danen Pablo daw Bernabe miad an na balita daw tama na mga itlaw gatuo ki Jesus. Pagtapos ta pagsugid danen, gabalik danen an naan ta banwa Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw gapit danen naan ta mga banwa na Listra daw Iconio. ²² Naan ta kada syudad na nailingan danen, papabiskeg danen nakem an ta mga gatuo dya daw palaygayan man na magpadayon ta iran na pagtuo ki Jesus. Gambal danen an Pablo, “Kiten na mga gatuo, maagian ta gid tama na mga malain na buat kuntra ki kiten bag-o ki makalabet naan ta mga itlaw na padumalaan ta Dyos naan ta iya na kaarian ta timpo na mabot.” ²³ Naan ta kada lugar na nailingan danen Pablo na may mga gatipon-tipon na gatuo, gapili danen Pablo ta pila na mga mama aged magpanguna ta grupo ta mga gatuo naan ta iran na lugar. Pagtapos ta pagpili daw ta

pagpangamuyo daw pagpwasa, patugyan danen Pablo mga gapanguna ya daw tanan na mga gatuo naan ta Ginuo na iran na saligan.

²⁴ Gaagi danen Pablo daw Bernabe naan ta prubinsya Pisidia daw alin dya gadayon danen an asta kalambot danen naan ta prubinsya Pamfilia. ²⁵ Naan ta banwa Perga na sakep ta Pamfilia, pasugid danen miad an na balita parti ki Jesus naan ta mga itlaw dya. Pagtapos ta pagsugid naan ta Perga, giling danen an naan ta syudad Atalia. ²⁶ Alin ta Atalia, gabyai danen an na makted naan ta syudad Antioquia na sakep ta prubinsya Siria.* Antioquia ya syudad na naan dya danen an Pablo daw Bernabe pangamuyuan pugya ta mga gatuo para tabangan ta Dyos danen ya ta mga ubra na natapos en danen.

²⁷ Pag-abot danen naan ta Antioquia, patipon danen tanan na mga gatuo daw pasugid danen tanan an na pabuat ta Dyos paagi ki danen tenged ta iya na pagtabang ki danen. Pasugid man danen daw ino pagatag ta Dyos ta upurtunidad naan ta mga dili-Judio na magtuo ki Jesus. ²⁸ Pablo an daw Bernabe gatinir dya ta binulan duma ta mga gatuo naan ta Antioquia.

15

Pagsapol Naan Ta Jerusalem Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo

¹ Na naan pa danen Pablo daw Bernabe ta syudad Antioquia, may mga mama na naan alin ta Judea na giling naan ta Antioquia daw gatudlo ta mga dili-Judio na mga gatuo. Ambal danen, “Daw dili kaw magpabuat ta tanda naan ta inyo na lawa* sunod ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, dili kaw maluwas alin ta silot ta Dyos ta inyo na mga sala.” ² Gakuntra gid danen Pablo daw Bernabe ta paambal an ta mga mama naan ta mga dili-Judio asta na sikad gid iran na pagdiskasay. Ta uryan, gadisisyon nang en mga gatuo na pailingen Pablo an daw Bernabe daw duma pa na mga gatuo naan ta Jerusalem

* **14:26** Siria an tengged ta prubinsya Cilicia. Ta timpo Pablo, Siria daw Cilicia sakep ta isya nang na pangulo.

* **15:1** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

aged isturyaan danen dya duma ta mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo parti an ta iran na padiskusyunan.

³ Papanaw ta mga gatuo danen an Pablo. Ta iran na pagpanaw, gaapit danen naan ta mga lugar na Fenicia daw Samaria. Gasugid danen an ta mga gatuo dya parti ta pagsalyo ta mga dili-Judio naan ta pagtuo ki Jesus. Nalipay gid mga gatuo an tenged ta balita parti ta mga dili-Judio.

⁴ Na gabot danen Pablo naan ta Jerusalem, mga gatipon-tipon na gatuo na naan dya, mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo gabaton ki danen. Danen an Pablo gasugid parti ta tanan na mga buat ta Dyos paagi ki danen. ⁵ Piro, naan man dya mga gatuo alin ta grupo na Pariseo na gatindeg daw gambal, “Daw gusto ta mga dili-Judio na kabigen nay danen an na mga gatuo ki Jesus, kinanglan na magpabuat danen an ta tanda naan ta iran na lawa daw magtuman man ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises.”

⁶ Tenged ta paambal ta mga Pariseo, gasapol mga apustulis an daw mga gapanguna ta mga gatuo parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta mga gatuo na dili-Judio. ⁷ Pagtapos ta sikad lawig na pagdiskasay, gatindeg Pedro i daw gambal naan ta mga gatipon dya, “Mga utod ko, nalam kaw na kan-o i papili a ta Dyos naan alin ta ate na grupo para magwali a naan ta mga dili-Judio aged masugiran danen an paagi ki yaken ta miad na balita parti ki Jesus daw magtuo man danen ki kanen. ⁸ Dyos an na nalam ta isip ta tanan na mga itlaw pamatuuran din iya na pagbaton ta mga dili-Judio na paatag din Dyos Ispiritu Santo naan ki danen paryo man ta pag-atag din ki kiten. ⁹ Beet ambalen paryas nang pagtan-aw ta Dyos naan ta mga dili-Judio daw ki kiten na mga Judio tak na gatuo danen an ki Jesus, palimpyo din man iran na tagipusuon. ¹⁰ Gani, man-o tak dili kaw mapati na pabaton ta Dyos mga dili-Judio paryo ta pagbaton din ki kiten? Danen an pabellayan nyo paagi ta mga sunuran na bisan ate na mga kaapuan

anay pa sa daw kiten man anduni dili ta masarangan na tumanen. ¹¹ Piro, gapati ki na kiten i naluwas tenged ta dayad na kabebet-en Ginuo Jesus ki kiten daw iling man tan kanen naan ta mga dili-Judio.”

¹² Pagtapos danen ta pagmati ki Pedro, galineng gid danen tanan daw gapamati ta pasugid Bernabe daw Pablo parti ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos naan ta mga dili-Judio paagi ki danen Pablo na yon man mga katingalaan na pamatuod na iran na pawali alin gid ta Dyos.

¹³ Pagtapos ta iran na pag-ambal, dayon Santiago an gambal, “Mga utod ko, matian a nyo! ¹⁴ Pasaysay Simon† gina daw ino paagi na papakita ta Dyos iya na pagdem-dem naan ta mga dili-Judio tak papili din alin ki danen mga itlaw na pabuat din na iya gid. ¹⁵ Mga paambal an ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa, yon man paambal Pedro anduni parti ta mga dili-Judio tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos, gambal Dyos an paagi ta mga prupita,

¹⁶ Pagtapos ti, malik a
daw patindegan ko isab pagdumala
David
na ula napadayon
na paryo patindegan ko isab
isya na balay na nagubba.

¹⁷ Iling tan buaten ko
aged tama na mga dili-Judio
naan ta bilog na kalibutan marani ki
yaken,
labi en gid tanan danen na mga papili
ko
na ake na mga itlaw.

¹⁸ Yon ambal ta Ginuo Dyos
na pasugid yi na mga betang anay pa
sa.”‡

¹⁹ Ambal pa Santiago, “Gani, ta ake na isip, dili ta pabellayan mga dili-Judio na gatuo ki Jesus. ²⁰ Piro, dapat padalaan ta nang danen ta sulat daw ambalen na dili danen an magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Ambalen ta man na dili danen magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw dili man magkaan ta lengngessa daw ta karni ta mga ayep na

† 15:14 Ngaran na Simon na pasambit Santiago beet ambalen Pedro tak yon man isya na umaw ki Pedro. ‡ 15:18 Amos 9:11-12

paiyaw na ula nakamangi ta lengngessa. ²¹ Mga iling an tan na sunuran dapat tumanen danen para dili maglain nakem ta mga paryo danen na gatuo na Judio tak alin ta anay pa sa na timpo Mga Sinulat Moises pabasa kada Adlaw Ta Pagpuay naan ta mga balay tipunan daw iya na mga ambal palaygay man naan ta tanan na mga syudad.”

²² Pagtapos ta ambal Santiago, gaugyon ki kanen mga apustulis an, mga gapan-guna ta mga gatuo daw tanan na duma pa na mga gatuo na naan dya na danen an magpili ta darwa na mama alin ki danen na ipadala naan ta Antioquia duma ki danen Pablo daw Bernabe. Iran na papili Silas daw Judas na paumaw man na Barsabas. Danen an na darwa pataa naan ta tanan na mga gatuo. ²³ Naan ki danen Silas papadala yi na sulat:

“Kami na mga utod nyo ki Cristo, mga apustulis man daw mga gapan-guna ta mga gatuo, gapaabot kay ta ame na pangamusta ki kyo na mga dili-Judio na gaistar naan ta syudad Antioquia daw naan man ta mga prubinsya Siria daw Cilicia. ²⁴ Kamati kay na may mga ittaw na alin ki kami giling dyan ki kyo na gagamo daw gatublag ki kyo paagi ta iran na mga paambal. Piro, ula kay gasugo ki danen. ²⁵ Gani, gasapol kay daw gaugyon na magpili ta pila na mga mama na ipadala ki kyo. Danen an muyog naan ta ate na palangga na mga arey na danen Bernabe daw Pablo ²⁶ na mga mama na iran na kabui nabentang ta piligro ta iran na pagsirbi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ²⁷ Papadala nay ki kyo Judas i daw Silas na magsugid ki kyo ta mga natugon naan man ta yi na sulat. ²⁸ Paagi ta pag-ubay ta Dyos Ispiritu Santo ki kami, gaugyon kay na mas miad daw dili nay kyo yan pabel-layan na magtuman ta tanan na mga sunuran naan ta kasuguan nay na mga Judio. Piro, yi nang na mga sugo na dapat tumanen nyo: ²⁹ Dili kaw magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga

dyos-dyusan. Dili kaw magkaan ta lengngessa. Dili kaw magkaan ta karni ta mga ayep na paiyaw na ula nakamangi ta lengngessa. Dili kaw magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. Miad gid para ki kyo na dili kaw magbuat ta iling tan. Unti nang en keteb ame i na sulat ki kyo.”

³⁰ Mga gadala an ta sulat papanaw ta mga gapanguna ta mga gatuo aged mil-ling naan ta Antioquia. Pag-abot danen dya, patipon danen tanan an na mga gatuo daw paatag sulat ya. ³¹ Na nabasa ta mga gatuo sulat ya, nalipay gid danen an tenged ta minsai na gapabiskeg gid ki danen. ³² Judas an daw Silas na mga manugsugid man ta kabebet-en ta Dyos gambal man ta malawig daw papalig-en danen mga gatuo an dya ta iran na pagtuo daw papabiskeg man na magpadayon ta iran na pagtuo ki Jesus.

³³ Mga gadala an ta sulat, pagtapos ta pagtinir danen naan ta Antioquia ta pila na mga adlaw, papanaw danen an ta mga gatuo na gambal, “Kabay pa na ubayan kaw ta Dyos bisan indi kaw punta.” Pag-alin danen dya, gabalik danen an naan ta Jerusalem naan ta mga gapadala ki danen. ³⁴ Piro, gatinir pa Silas an naan ta Antioquia tak paisip din na miad pa na magpa-bilin kanen dya. ³⁵ Danen an Pablo daw Bernabe naan man dya gatinir. Danen an daw iran na mga duma gatudlo daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus.

Paglalisay Pablo Daw Bernabe

³⁶ Paglambay ta tama na mga adlaw, gambal Pablo i ki Bernabe, “Malik ki naan ta tanan na mga banwa na naan ki dya gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus daw bisitaan ta man mga gatuo an dya para mlaman ta daw ino kaimtangan ta iran na pagtuo.” ³⁷ Gusto Bernabe na pakuyugon Juan an na paumaw man na Marcos, ³⁸ piro dili miag Pablo i na pakuyugon Juan an tak na naan pa danen ta prubinsya Pamfilia, padilian Juan danen an daw ula kanen an gapadayon ta

§ 15:34 Naan ta pila na mga kupyta ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-kwattro.

pagtabang ta iran na mga pabuat. ³⁹ Sikad gid paglalisay danen Pablo daw Bernabe daw gabelagay danen an. Juan Marcos an pakuyog Bernabe daw gabyai danen an munta ta pulo Cipre, ⁴⁰ piro Silas papili ya Pablo na muyog ki kanen. Bag-o mag-alin danen an Pablo, papangamuyuan danen an ta mga gatuo na tabangan danen an ta Ginuo Dyos. ⁴¹ Giling danen ya naan ta Siria daw Cilicia daw papalig-en danen mga gatuo an dya ta iran na pagtuo ki Jesus.

16

Pagkuyog Timoteo Ki Danen Pablo Daw Silas

¹ Gapadayon Pablo i daw Silas ta iran na pagpanaw daw kalambot naan ta mga banwa na Derbe daw Listra. May gatuo ki Jesus naan ta Listra na ngaran din Timoteo. Inay din an Judio daw isya man na gatuo ki Jesus, piro iya na amay dili-Judio. ² Mga gatuo na naan ta mga banwa na Listra daw Iconio miad iran na sugid parti ki Timoteo. ³ Liag Pablo na kuyugon din Timoteo an ta pagpanaw na maglibot aged magwali danen an naan ta mga banwa. Piro, tenged ta mga Judio na gaistar naan ta mga banwa na ilingan danen, pabuatan din ta tanda naan ta lawa* Timoteo an tak tanan na mga Judio na naan dya nalam na amay Timoteo dili-Judio daw Pablo an dili kanen miag na Timoteo an tenaan na mga Judio dili mamati ta iran na pagwali. ⁴ Ta iran na pag-apit-apit naan ta mga banwa, pasugid danen naan ta mga gatuo na dili-Judio mga sunuran ya na padisisyunan ta mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo na naan ta Jerusalem. Pasugid man danen naan ta mga dili-Judio na kinanglan man tumanen mga sunuran ya. ⁵ Tenged ta minsai na pasugid Silas daw Pablo, galigen pa gid pagtuo an ta mga gatuo na dili-Judio daw adlaw-adlaw katamaen danen gadugang pa gid.

Panan-awan Pablo Na Naan Kanen Ta Troas

⁶ Gapadayon Pablo i daw iya na mga duma ta iran na pagpanaw daw giling danen naan ta mga banwa na sakep ta mga prubinsya Frigia daw Galacia tak Dyos Ispiritu Santo an gapegeng ki danen ta pag-sugid ta miad na balita na alin ta Dyos naan ta mga itaw naan ta prubinsya Asia. ⁷ Pag-abot danen naan ta dlunan ta prubinsya Misia, gusto danen inta na miling naan ta prubinsya Bitinia, piro Dyos Ispiritu Santo na papaubay Jesus ki danen ula gatugot ki danen. ⁸ Tenged ula danen tuguti na miling naan ta Bitinia, gaagi nang danen i ta prubinsya Misia daw kabot naan ta syudad Troas. ⁹ Ta yon man na kilem ta iran na pag-abot naan ta Troas, papakita ta Dyos ki Pablo isya na panan-awan. Nakita Pablo isya na mama na taga-Macedonia na gapangabay ki kanen. Ambal ta mama, “Miling ka di ta prubinsya Macedonia daw tabangan kay no!” ¹⁰ Pagtapos ta panan-awan Pablo, gaimes kay na miling dayon naan ta Macedonia tenged naintindian nay na papailing kay dya ta Dyos ta pag-sugid ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo naan ta mga itaw dya.

Pagtuo Lydia Ki Jesus

¹¹ Galin kay ta Troas daw galayag na rumbo nay an diritso ta pulo na Samotracia daw ta sunod na adlaw gadungka kay naan ta banwa Neapolis na sakep ta Macedonia. ¹² Alin ta banwa Neapolis, gadungka kay naan ta syudad Filipos na pinakaimpurtanti na syudad naan ta prubinsya Macedonia na padumalaan ta gubirno ta Roma. Gatinir kay dya naan ta Filipos ta pila nang na mga adlaw. ¹³ Ta Adlaw Ta Pagpuay, gagwa kay ta syudad daw giling naan dani ta suba tak gasalig kay na may lugar dya na pangamuyuan. Gapungko kay daw gaisturya duma ta mga bai na gatipon dya. ¹⁴ Isya ki danen na gamati ki kami ngaran din Lydia daw kanen an taga-Tiatira. Kanen an manugbli-gya ta mga maalen na tila na kulor bayulit daw iya man na pasimba Dyos an ta mga Judio. Patandeg ta Ginuo tagipusuon an Lydia aged batunon din mga paambal an

* **16:3** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

Pablo. ¹⁵ Na kanen an daw tanan na mga itlaw na naan ta iya na panimalay nabautismuan en, nangabay kanen an ki kami na ambal din, “Daw gapati kaw na anduni gatuo a ki Ginuo Jesus, naan kaw nang magdayon ta ame na balay.” Sikad gid iya na pangabay asta na pabaton nay iya na imbitasyon.

Pagpriso Ki Danen Pablo Daw Silas Naan Ta Filipos

¹⁶ Isya man na adlaw na giling kay naan ta lugar na pangamuyuan na naan gwa ta syudad Filipos, nasugat nay ulipen na dlaga na may kanlaman na makasugid ta mga matabo pa naan ta paabuton na mga adlaw tak naseddepan ta malain na ispiritu na gagaem ki kanen. Paagi ta iya na kanlaman ta pagsugid ta mga matabo pa, nakakwarta ta bakod iya an na mga amo. ¹⁷ Sigi kanen an sunod-sunod ki kami Pablo na kanen an gasinggit, “Yi na mga mama mga manugsirbi ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Pawali danen ki kyo paagi an na maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala!” ¹⁸ Adlaw-adlaw, iling tan pabuat din asta na nataka en Pablo i daw pablikid din dlaga an daw pambalan malain ya na ispiritu, “Paagi ta gaem na naan ta ngaran Jesu-Cristo, pasugo ko kaon yan na maggwa ki kanen!” Pag-ambal Pablo, gagwa dayon ispiritu ya ta yo gid na uras.

¹⁹ Na namasman ta mga amo ta dlaga ya na narwaran en danen an ta paagi na makakwarta danen an, pagabling danen Pablo i daw Silas daw padala munta ta plasa naan ta atubangan ta mga upisyalis na gausay ta mga kaso naan ta iran na lugar. ²⁰ Na paatubang Pablo i daw Silas naan ta mga upisyalis, mga amo ya ta dlaga gambal, “Yi na mga mama mga Judio daw pagulo danen ate i na syudad. ²¹ Patudlo danen mga kaugalian na kuntra ta ate na kasuguan. Mga banwaanen ki ta Roma daw dili ta maimo na batunon daw sunuron iran na mga kaugalian!” ²² Pagtapos danen ta ambal, galabet man ki danen mga itlaw an ta pagsakit ki Pablo daw Silas. Paganit-ganit ta mga upisyalis asta na nagisi daw nakamang mga bayo

Pablo daw Silas daw gasugo danen an na kastiguon Pablo i daw Silas.

²³ Tapos kastigo, danen an Pablo papriso ta mga upisyalis daw paambalan gwardya an naan ta prisuan na bantayan gid ta miad danen an. ²⁴ Paseded danen an ta gwardya naan gid ta tengnga ta prisuan daw paipitan ta kaoy iran an na mga batiis.

²⁵ Na mga tenga kilem en, gapangamuyo Pablo i daw Silas daw gakanta ta pagdayaw ta Dyos daw duma an na mga priso gamati ki danen. ²⁶ Nali nang, may linog na biskeg na gaeyeg-eyeg gid ta prisuan asta ta pundasyon. Gaabri dayon tanan na mga gangaan ta prisuan daw gatangtang mga kadina an ta tanan na mga priso. ²⁷ Kabugtaw gwardya an. Na nakita din na abri en mga gangaan an ta prisuan, pagabot din ispada din an aged magpakamatay tak salig din na kapuga en tanan na mga priso. ²⁸ Piro, gasinggit Pablo i ki kanen, “Dili no bunuon kaugalingen no an! Anen kay di tanan!”

²⁹ Gapakamang gwardya an ta ilaw daw gadali-dali kanen an na melled daw galuod na gakereg ta subla na adlek naan ta atubangan Pablo daw Silas aged mag-atag ta pagtaod ki danen. ³⁰ Padala ta gwardya danen an Pablo daw Silas mwa ta prisuan. Tenged nlaman din na danen Pablo mga gatuo ki Jesus, painsaan din, “Mga Sir, ino imuon ko aged maluwas a alin ta silot ta ake na mga sala?” ³¹ Gasabat danen i Pablo, “Magtuo ka ki Ginuo Jesus aged maluwas ka asta ta mga sakep ta imo na pamilya.” ³² Gapadayon danen an ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ki kanen daw naan ta tanan na mga itlaw na anen ta iya na balay.

³³ Ta yon gid na uras na mga tenga pa kilem, padala din danen an Pablo naan ta may waig daw paugasan iran na mga nina daw gapabautismo dayon kanen an asta ta mga sakep ta iya na panimalay. ³⁴ Papanaik din danen i Pablo naan ta iya na balay daw pakan-enen. Kanen daw tanan na mga mimbrow ta iya na panimalay nalipay gid tak gatuo en danen an ta Dyos.

³⁵ Na sellem en, mga upisyalis an gasugo ta iran na mga pulis na buy-an Pablo an

daw Silas. ³⁶ Gambal gwardya an ki Pablo, “May mga pasugo mga upisyalis an na anen di aged buy-an kaw. Gani, muli kaw en na may kataway ta nakem.”

³⁷ Piro, gambal Pablo i naan ta mga pulis na pasugo dya, “Pabuat ki kami ta mga upisyalis kuntra ta kasuguan ta Roma! Maskin ula kay sala, papakastigo kay danen naan ta tubangan ta mga itlaw daw papriso dayon bisan mga banwaanen kay ta Roma. Ta! Anduni gusto danen na pagwaen kay ta sikrito nang! Dili pwidi! Kinanglan miling di mga upisyalis an daw danen gid magpagwa ki kami.”

³⁸ Pasugid ta mga pulis paambal ya Pablo naan ta mga upisyalis na gapapriso ki danen Pablo. Na namatian ta mga upisyalis na Pablo daw Silas mga banwaanen ta Roma, nakulbaan gid danen an. ³⁹ Giling danen an naan ta prisuan daw gangayo ta pasinsya. Papagwa danen Pablo i daw Silas daw papangabay na malin ta banwa. ⁴⁰ Na gagwa Pablo i daw Silas naan ta prisuan, dayon giling danen i naan ta balay Lydia. Naan dya, gaisturya danen naan ta mga gatuo daw gawali man danen aged palig-enen pagtuo an ta mga gatuo. Pagtapos ta pagwali, galin danen an Pablo naan ta Filipos.

17

Pablo Daw Silas Naan Ta Tesalonica

¹ Na kaagi en danen Pablo daw Silas naan ta mga banwa na Amfipolis daw Apolonia, gadiritso danen an asta kalambot naan ta syudad Tesalonica. Anen dya may balay tipunan ta mga Judio. ² Gaselled Pablo i naan ta balay tipunan paryo ta pirmi din pabuat daw seled ta tallo na duminggo, kada Adlaw Ta Pagpuay, gadiskusyon kanen an ki danen na pagamit din sinulat na pulong ta Dyos. ³ Pasaysay din daw pamatuuran ki danen na naan ta plano ta Dyos na maagian Cristo segeng na mga kabellay, mapatay kanen an daw mabannaw. Gambal Pablo i, “Jesus an na pasugid ko ki kyo kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.” ⁴ May mga Judio na nadala Pablo ta iya na mga paambal daw gatuo danen an ki Jesus daw galabet ki

danen Pablo daw Silas. Gatuo man ki Jesus daw galabet ki danen Pablo tama na mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an ta mga Judio daw galabet man tama na mga bantog na mga bai ta iran na syudad.

⁵ Piro, nainggit duma an na mga Judio. Patipon danen mga lukolukol na mga mama na naan ta istambayan ta syudad aged manggamo. Ta iran na panggamo, pasulong danen balay an Jason ta pagpangita ki Pablo daw Silas aged madala naan ta atubangan ta mga itlaw. ⁶ Piro, na ula danen nakita, pasagnoy danen Jason an daw duma man na mga gatuo daw padala naan ta mga gadumala ta syudad daw gasinggit danen an, “Yi na mga mama gaatag ta gamo bisan indi danen an punta! Anduni, anen di danen an ta ate i na syudad ⁷ daw pabaton man Jason danen an naan ta iya na balay. Danen an ula gasunod ta mga kasuguan ta pangulo ta Roma tak gambal danen an na may isya pa na ari na ngaran din Jesus.” ⁸ Na namatian ta mga itlaw daw ta mga gadumala ta syudad, gagamo pa gid danen an. ⁹ Na napyansaan danen an Jason daw duma na mga gatuo, pabuyan danen an.

Pablo Daw Silas Naan Ta Berea

¹⁰ Ta yon man na kilem na may gamo naan ta syudad Tesalonica, papadala ta mga gatuo danen an Pablo daw Silas naan ta banwa Berea aged ilikaw ta gamo ya. Pag-abot danen Pablo dya, giling danen an naan ta balay tipunan ta mga Judio. ¹¹ Mga Judio an na naan ta Berea mas dayad iran na pagbaton ta tudlo Pablo kaysa ta mga Judio na taga-Tesalonica. Mga taga-Berea an gamati ta pagsugid Pablo ta miad na balita parti ki Jesus na may bakod na kalipay danen an daw pausisa danen adlaw-adlaw sinulat an na pulong ta Dyos aged sigurado danen na matuod gid paambal an Pablo. ¹² Tenged ta patudlo Pablo daw iran na pag-usisa naan ta sinulat na pulong ta Dyos, tama na mga Judio gatuo ki Jesus. Tama na mga kala na dili-Judio, bai man daw mama, na gatuo man. ¹³ Piro, pagmati ta mga Judio naan ta Tesalonica na Pablo i naan ta Berea daw gasugid man dya ta

miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus, galutos danen an daw pasegyet danen mga itlaw an na maggamo. ¹⁴⁻¹⁵ Padul-ong dayon ta mga gatuo Pablo i naan ta baybay aged marga na munta ta syudad Atenas. Mga gadul-ong an ki kanen gabyai man duma ki kanen asta nang ta Atenas daw gabalik dayon danen an naan ta Berea. Piro, danen i Silas daw Timoteo gapabilin naan ta Berea daw may patugon Pablo i ki danen na daw may upurtunidad, maglutos dayon danen an ki kanen naan ta Atenas.

Pablo Naan Ta Atenas

¹⁶ Na gatagad pa Pablo na mabot Silas daw Timoteo naan ta syudad Atenas, natublag gid kanen an na nakita din sikad tama na mga balay-balay para ta mga dyos-dyusan naan ta syudad. ¹⁷ Tenged natublag kanen, gaselled kanen an naan ta balay tipunan aged magdiskusyon naan ta mga itlaw dya parti ta mga dyos-dyusan naan ta iran na syudad. Mga padiskusyunan din mga Judio daw mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Adlaw-adlaw gaisturya man kanen an naan ta mga itlaw na masugat din naan ta plasa. ¹⁸ May darwa na grupo na gadiskusyon ki Pablo. Isya an na grupo paumaw na mga Epicureo daw isya ya a mga Estoico. May gambal naan ta iran na mga duma parti ki Pablo, “Ino taan pabansag ta yi na bugalen?” Duma an gasabat, “Iba man na mga dyos iya na pawali.” Iling tan paambal danen tak Pablo i gawali parti ki Jesus daw parti man ta pagbannaw ta Dyos ta mga napatay. ¹⁹ Padala danen Pablo i naan ta lugar na tipunan na paumaw na Areopago. Na naan danen dya, may gambal ki kanen, “Liag nay na mlaman bag-o i na patudlo no ²⁰ tak may mga patudlo ka na bag-o ki kami. Gani, liag nay na mlaman daw ino beet ambalen ta patudlo no.” ²¹ Iling tan paambal ta mga taga-Atenas ki Pablo tak mga taga-Atenas an daw mga istrangiro man na naan gaistar dya sikad gid magsugid daw magpamati ta bag-o na mga tudlo.

²² Tenged liag ta mga itlaw na mamati danen ta mga tudlo Pablo, gatindeg kanen i

naan ta atubangan ta mga gatipon naan ta Areopago daw gambal, “Mga taga-Atenas! Nakita ko na kyo yan sikad gid riliyuso ²³ tak ta ake na paglibot ta inyo i na syudad daw ta ake na pagtan-aw, nakita ko inyo an na mga pasimba. May nakita a man na altar na may nasulat: TA DYOS NA ULA NAKALA. Inyo an na pasimba na ula nyo pa nakala, kanen ake an na iwali ki kyo anduni. ²⁴ Dyos an na gabuat ta kalibutan i daw ta tanan na anen di, kanen Ginuo Dyos na gadumala ta langit daw kalibutan i, daw ula kanen gaistar ta balay na paubra ta mga itlaw. ²⁵ Ula man kanen an gakinanglan ta tabang alin ta mga itlaw tak kanen gaatag ki kiten ta kabui, ginawa daw duma pa na mga kinanglan ta. ²⁶ Alin ta isya na mama, pabuat din tanan na mga itlaw daw papaistar din danen an naan ta bilog i na kalibutan. Naplano din en daan iran na timpo daw dlunan ta mga lugar na istaran danen. ²⁷ Iling tan pabuat ta Dyos aged kanen an ngitaen ta tanan na mga itlaw daw basi pa nang na ta iran na pagprusigir na makala kanen an mabatyagan danen na kanen an dili madyo ki danen. Piro ta matuod, Dyos an dili madyo ta kada isya ki kiten. ²⁸ Paryo ta sinulat ta inyo na mga manugsulat ta mga birso,

‘Tenged ki kanen, kiten i nabui daw gaulag. Daw ino kiten i, iling tan pagbuat ta Dyos ki kiten.’

May nasulat man,

‘Mga bata ki din.’

²⁹ Tenged mga bata ki din, dapat dili ta isipen na Dyos an paryo ta dyos-dyusan na blawan, pilak o bato na pasilsil ta mga panday. ³⁰ Anay pa sa, ula pasiluti ta Dyos mga itlaw an ta timpo na ula pa danen nalam parti ki kanen. Piro anduni, pasugo din tanan na mga itlaw bisan indi na mga lugar na magnelsel danen an daw dilian man iran na mga sala ³¹ tak gatirmino en Dyos an ta adlaw na ukuman din tanan na mga itlaw ta bilog na kalibutan daw kino matareng daw dili matareng. Ukuman din tanan na mga itlaw paagi ta isya na itlaw na pinili din na yon man Jesus an. Pamatuuran man ta Dyos naan ta tanan na mga itlaw na Jesus an iya na papili paagi ta

pagbannaw din ki Jesus.”

³² Pagmati ta mga itlaw na gatipon naan ta Areopago ta ambal Pablo parti ta pagbannaw, gayami duma an. Piro, duma an a gambal ki kanen, “Gusto nay pa mamati isab ki kaon parti ta patudlo no.”

³³ Pagtapos ta iran na ambal ki kanen, galin kanen an. ³⁴ Piro, duma an na mga itlaw gakuyog ki kanen daw gatuo man ki Jesus. Isya ki danen mama na ngaran din Dionisio na isya ta mga upisyalis naan ta Areopago daw isya man na bai na ngaran din Damaris daw mga duma pa gid.

18

Pagwali Pablo Naan Ta Corinto

¹ Galin Pablo naan ta syudad Atenas na munta kanen an naan ta syudad Corinto.

² Na naan kanen ta Corinto nakala din dya isya na Judio na ngaran din Aquila. Taga-Ponto Aquila an daw bag-o nang abot alin ta lugar na Italia na duma din Priscila na iya na sawa. Naan danen ta Corinto tak Claudio na pangulo ta Roma, papasugo din na malin tanan na mga Judio naan ta syudad Roma. Pailingan Pablo danen an ³ daw naan kanen dya gadayon daw gaubra duma ki danen tak paryas nang danen an ta pangabuian tenged gabuat danen ta klasi-klasi na mga turda. ⁴ Kada Adlaw Ta Pagpuay, gadiskusyon kanen an naan ta mga Judio daw mga dili-Judio naan ta balay tipunan ta mga Judio tak liag din gid na madala danen an na magtuo ki Cristo.

⁵ Na gabot Silas an daw Timoteo alin ta prubinsya Macedonia, paatag Pablo tanan din na uras ta pagsugid ta miad na balita parti ki Jesus naan ta mga Judio. Pamaturan din ki danen na Jesus an kanen papaabot danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. ⁶ Piro, na pakontra kanen an ta mga Judio daw patangayawan, papadpad din iya na bayo daw pambalan din danen an, “Ula aren sabaten ta Dyos parti ki kyo. Inyo nyan en na sabaten na ula nyo pabaton miad na balita. Umpisa anduni, miling aren ta mga dili-Judio.”

⁷ Pag-ambal din, galin dya kanen an daw giling naan ta balay Tito Justo na isya ta mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Iya na balay tengged gid ta balay tipunan ta mga Judio. ⁸ Manugdumala an ta yon man na balay tipunan na ngaran din Crispo, gasalyo ta pagtuo ta Ginuo asta tanan na mga sakep ta iya na panimalay. Tama na mga taga-Corinto na kamati ki Pablo gatuo man daw gapabautismo.

⁹ Ta isya na kilem na Pablo naan pa ta Corinto, kakita kanen an ta isya na pananawan na Ginuo Jesus gambal ki kanen, “Dili ka madlek! Dayunon no nang imo an na pagwali. Dili ka mag-untat ¹⁰ tak yaken gaubay ki kaon. Ula may magbuat ki kaon ta malain tak tama ake na mga itlaw naan ta yi na syudad.” ¹¹ Tenged ta ambal Jesus ki Pablo, gatinir Pablo dya ta isya taon tenga na gatudlo naan ta mga itlaw ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus.

¹² Ta timpo na Galion gubirnadador naan ta Acaya,* mga Judio na ula gatuo gaisyaay naan ta syudad Corinto ta pagkuntra ki Pablo. Papatubang danen kanen an naan ki Gubirnadador Galion. ¹³ Ambal danen, “Yi na mama gakumbinsi ta mga itlaw na magsimba danen an ta Dyos ta paagi na kuntra ta kasuguan!”

¹⁴ Piro, na mambal inta Pablo an para dipindiran iya na kaugalingen, naunaan kanen an Gubirnadador Galion na gambal naan ta mga Judio na gakontra ki Pablo, “Daw gabuat kanen an kuntra ta kasuguan ta gubirno ta Roma o gabuat ta begat na sala, dili a makabalibad ta pag-usay ki kyo na mga Judio. ¹⁵ Piro, tenged na padiskusyon nyo an mga pulong, mga ngaran daw inyo na kaugalingen na mga kasuguan, dili a magpasilabet. Kyo nang en bala mag-usay san!” ¹⁶ Pag-ambal Gubirnadador Galion, pasugo din na danen an palinen dayon naan ta kurti. ¹⁷ Pagpaalin ki danen, Sostenes an na manugdumala ta balay tipunan ta mga Judio padakep ta mga dili-Judio daw pasakit kanen an naan

* **18:12** Acaya an dati na ngaran ta Grecia daw isya man na prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma anay pa sa. Kapital an ta Acaya syudad na Corinto.

ta atubangan ta kurti. Piro, ula pasapaka Gubirnadador Galion.

Pagbalik Pablo Naan Ta Antioquia

¹⁸ Tama pa na mga adlaw gatinir Pablo naan ta syudad Corinto. Bag-o kanen malin, gapalam kanen an ta mga gatuo na magbyai kanen an na malik naan ta prubinsya Siria. Ta iya na pagbyai, gakuyog man magsawa na Priscila daw Aquila. Gapit danen an duma ki kanen naan ta banwa na Cencrea daw naan dya gapabulog Pablo an aged ipakita na natuman din en isya na saad naan ta Dyos.† ¹⁹ Na gabot danen Pablo naan ta syudad Efeso, pabilin din magsawa ya na Priscila daw Aquila daw kanen nang giling naan ta balay tipunan daw gadiskusyon ta mga Judio na gatipon dya. ²⁰ Papangabay danen kanen an na magtinir nang anay dya, piro ula din batuna iran an na pangabay. ²¹ Bag-o kanen galin ki danen, ambal din, “Daw pagbeet ta Dyos, malik a di ki kyo.” Pag-alin din ta balay tipunan, galarga kanen alin ta Efeso na gapadayon ta iya na pagbyai.

²² Na gadungka sakayan Pablo naan ta syudad Cesarea, giling kanen an naan ta Jerusalem daw gabisita kanen an dya naan ta mga gatuo. Pag-alin din ki danen, giling kanen an naan ta syudad Antioquia. ²³ Na katinir kanen dya ta tama na mga adlaw, gapanaw kanen an daw gaagi naan ta mga banwa na sakep ta mga prubinsya Galacia daw Frigia. Galibot kanen an dya daw gawali naan ta mga gatuo daw papalig-en din iran na pagtuo.

Pagwali Apolos Naan Ta Efeso

²⁴ May mama na Judio na taga-Alejandria na gabot naan ta syudad Efeso. Ngaran din Apolos. Kanen an sagad magambal daw tama iya na nlanan parti ta sinulat na pulong ta Dyos. ²⁵ Natudluan kanen an ta usto parti ta mga patudlo Ginuo Jesus daw nadayaran kanen an ta pagwali daw igo man iya an na patudlo parti ki Jesus. Piro, daw parti ta pagbautismo, iya

nang an na nlanan patudlo ya Juan na manugbautismo.

²⁶ Gaumpisa Apolos an ta pagwali naan ta mga itlaw na naan ta balay tipunan daw ula kanen an adlek ta bisan kino ta iya na pag-ambal. Na namatian kanen an danen Priscila daw Aquila, paanggat danen kanen an naan ta iran na balay daw pasaysay gid ta usto ki kanen kamatuuran an parti ta kabebet-en ta Dyos. ²⁷ Na gaandem Apolos an na miling naan ta lugar na Acaya,‡ patabangan kanen an ta mga gatuo naan ta Efeso paagi ta pagpadala ta sulat naan ta mga gatuo naan ta Acaya na batunon gid danen kanen an. Na gabot en kanen an naan ta Acaya, bakod gid iya na natabang naan ta mga itlaw dya na gatuo en ki Ginuo Jesus tenged miad Dyos an ki danen. ²⁸ Tenged sikad gid dayad iya na pagdiskusyon naan ta balay tipunan, nasito din mga Judio an naan ta tubangan ta mga itlaw daw papamatuuran din paagi ta pagamit ta sinulat na pulong ta Dyos na Jesus an kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

19

Pablo Naan Ta Efeso

¹ Na naan pa Apolos an ta Corinto, Pablo i gaagi naan ta mga prubinsya na Galatia daw Frigia asta na nakalambot kanen an naan ta syudad Efeso. Naan dya, nakala din pila na mga gatuo ² daw gainsa kanen ki danen, “Na gatuo kaw ki Jesus, nabaton nyo Dyos Ispiritu Santo?” Sabat danen, “Ula kay gani kamati na may paumaw na Dyos Ispiritu Santo.”

³ Painsaan isab Pablo danen an, “Ta, ino klasi na bautismo nabuat ki kyo?” Sabat danen, “Bautismo Juan.”

⁴ Gambal Pablo i ki danen, “Pagbautismo an na patudlo Juan tanda ta pagnansel ta mga sala. Paambalan man Juan mga itlaw an na kinanglan danen an magtuo ta isya na mabot na sunod ki kanen na beet ambalen din Jesus.” ⁵ Na namatian ta mga gatuo paambal ya Pablo, gapabautismo danen an na pamatuod na danen an gatuo

† **18:18** Dili sigurado daw ino gid pasaad Pablo, piro may posibilidad na iya na pasaad klasi ta saad na paumaw ta mga Judio na ‘saad ta isya na Nazareno’. Naan ta Mga Numero 6:1-21 daw Mga Binuatan 21:23-24 pwidi nyo mabasa parti ta saad ta Nazareno. ‡ **18:27** May pasaysay parti ta ngaran na Acaya na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 18:12.

ki Ginuo Jesus. ⁶ Patungtong Pablo iya na mga lima naan ki danen aged mabaton danen Dyos Ispiritu Santo an. Ta pagtung-tong din ta iya na lima, pagaeman danen ta Dyos Ispiritu Santo daw gaumpisa danen an ta pag-ambal ta mga lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw gasugid man danen an ta mga papaintindi ta Dyos ki danen. ⁷ Mga dusi danen an tanan.

⁸ Seled ta tallo na bulan, Pablo i sigi iling naan ta balay tipunan ta mga Judio naan ta Efeso daw gadiskusyon dya na ula adlek daw papaintindi din ki danen parti an ta pagdumala ta Dyos. ⁹ Piro, pila an ki danen dossen iran na ulo daw dili miag mamati. Naan ta tubangan ta mga itlaw na gatambong dya, papakalain gid danen pagpati an ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. Tenged ta iran na paambal, galin Pablo i ki danen naan ta balay tipunan daw pakuyog din mga gatuo an. Pag-alin danen Pablo, gasalyo danen an naan ta isya na tipunan ta mga gadiskurso na paumaw na Iskwiwaan Tirano. Naan dya adlaw-adlaw na gatudlo Pablo i parti ki Jesus. ¹⁰ Iling tan iya na pabuat ta darwa na taon asta tanan na mga itlaw na gaistar naan ta prubinsya Asia, mga Judio man daw mga dili-Judio, kamati ta miad na balita na alin ta Ginuo Dyos parti ki Jesus.

Natabo Naan Ta Mga Bata Esceva

¹¹ Sikad gid tingala ta mga itlaw naan ta syudad Efeso parti ta mga pabuat ta Dyos paagi ki Pablo. ¹² Bisan mga panyo daw mga ampi na nagamit din padala na taklap naan ta mga itlaw na may masakit daw gaayad dayon danen an. Gagwa man mga malain an na mga ispiritu na gaseddep ki danen.

¹³ May mga Judio na iran na buat giling naan ta lain-lain na mga lugar daw gapagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga itlaw. Abot adlaw na patilawan danen na pagwaen mga malain an na ispiritu paagi ta pagsambit ta ngaran Ginuo Jesus. Gambal danen an naan ta mga malain na ispiritu, “Ta ngaran Jesus na

pawali Pablo, pasugo ta kaw na maggwa ka!” ¹⁴ Duma an ki danen na gabuat ta iling tan pitto na mama na mga bata Esceva na isya ta mga manugdumala ta mga pari ta Judio. ¹⁵ Piro, malain na ispiritu na patilawan danen pagwaen gambal ki danen, “Kala ko Jesus an, daw kala ko man Pablo an, piro kyo a, kino kaw?” ¹⁶ Pag-ambal ta malain na ispiritu, paluskuan din pitto ya na mag-utod daw pabugbog danen an asta na nagisi iran na bayo daw nalubbasan. Ula gid danen an maimo. Gadlagan danen an na palaw na gapadyo ta balay na tama gid iran na mga nina. ¹⁷ Na namatian ta mga Judio daw mga dili-Judio naan ta Efeso parti ta natabo ta mga bata Esceva, gatingala gid danen an tenged ta gaem na naan ta ngaran Ginuo Jesus daw gadayaw gid danen an ta iya na ngaran. ¹⁸ Naan ta atubangan ta mga itlaw, paamin daw pasugid ta mga gatuo iran na mga malain na buat. ¹⁹ Tama ki danen mga madyikiro. Patipon danen iran na mga libro na pangmadyik daw pasunog naan ta tubangan ta tanan na mga itlaw. Kantidad an ta mga libro na pasunog danen kalambot ta singkwinta mil na pilak na sinsilyo.* ²⁰ Tenged ta tanan na mga natabo, tama pa gid na mga itlaw kamati ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus daw gapati man danen an.

²¹ Pagtapos ta mga natabo ya naan ta Efeso, gaplano Pablo i na miling naan ta Jerusalem na magi anay kanen i naan ta mga prubinsya Macedonia daw Acaya. Gambal kanen i ta iya na mga duma, “Tapos a iling ta Jerusalem, kinanglan na miling a man naan ta Roma.” ²² Papauna Pablo naan ta Macedonia darwa din an na mga duma na pirmi gatabang ki kanen. Danen an Timoteo daw Erasto. Piro Pablo i a, gatinir pa naan ta prubinsya Asia.

Gamo Naan Ta Efeso

²³ Ta yon man na mga adlaw na naan pa Pablo ta syudad Efeso, may bakod na gamo dya tenged ta pawali Pablo parti ta pagpati an ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. ²⁴ Naan ta

* **19:19** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, ta timpo Pablo kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw.

Efeso may manugsilsil ta pilak na ngaran din Demetrio. Kanen isya na manug-ubra ta mga balay-balay na pilak na para ta iran na dyusa na Artemis. Pag-ubra an ta balay-balay na pilak dayad na pangabuian para ta mga manugsilsil ta pilak. ²⁵ Patipon Demetrio iya na mga ittawan daw duma na mga manugsilsil ta pilak daw gambal ki danen, “Mga arey, nlanan ta na gamang-gad ki alin ta yi na pangabuian. ²⁶ Piro anduni, nakita nyo daw namatian pabuat an ta mama na ya na Pablo. Gambal kanen an na mga dyos an na paubra ta mga ittaw dili matuod na mga dyos. Tama gapati ki kanen unti ta Efeso i daw asta naan ta bilog ta prubinsya Asia. ²⁷ Gani, may pusibilidad na ate i na pangabuian marwad daw bantog i na timplo ta dyusa ta na Artemis isipen ta mga ittaw na ula en pulos. Dili nang nyan, basi marwad man pagkabantog an ta ate i na dyusa na pasimba ta tanan na mga ittaw naan ta prubinsya Asia daw naan ta bilog na kalibutan!”

²⁸ Na namatian ta mga manugsilsil, gagilek gid danen an daw gaumpisa ta pagsinggit, “Dayawen Artemis an na dyusa ta mga taga-Efeso!” ²⁹ Ula nang lugay, umpisa na gagamo mga ittaw an naan ta bilog na syudad na Efeso. Darwa na mga taga-Macedonia na gakuyog ki Pablo na danen Gayo daw Aristarco pagabling daw padala naan ta sikad wayang na tipunan naan ta Efeso. ³⁰ Gusto inta Pablo na miling naan ta tipunan ya aged mag-ambal naan ta sikad tama na mga ittaw dya, piro papegengan kanen an ta mga gatuo. ³¹ Mga arey Pablo na mga upisyalis naan ta prubinsya Asia, may papailing danen an naan ki kanen na iambal iran na pakiluoy na dili gid kanen an miling naan ta tipunan ya. ³² Gagamo pa gid mga ittaw an na naan ta tipunan ya. Katamaan ki danen ula gani nalam daw man-o tak gatipon danen an tak ula gaparyo singgit an ta mga ittaw. ³³ May mama dya na ngaran din Alejandro na patulod ta mga Judio naan ta unaan aged magpaintindi na danen an na mga Judio ula labet ta paimo danen Pablo. Gasinyas kanen i naan ta mga ittaw na maglineng

daw gatingwa ta pagpaintindi ki danen. ³⁴ Piro, na nlanan danen na kanen i isya na Judio, mas pa gid gadugang iran na pagsinggit asta ta darwa uras na gasinggit danen, “Dayawen Artemis an na dyusa ta mga taga-Efeso!”

³⁵ Ta uryan, napalineng gid man ta sikritaryo ta syudad mga ittaw an. Gambal kanen an, “Mga paryo ko na banwaan na taga-Efeso, tanan na mga ittaw bisan indi nang, nalam danen an na mga ittaw ta syudad i na Efeso manug-ibit ta bantog na timplo na naan dya pasimba dyusa an na Artemis daw sagrado na bato na nulog naan alin ta langit. ³⁶ Ula may makaambal na dili matuod mga paambal ko. Gani, maglineng kaw daw dili kaw man basta-basta magbuat ta bisan ino. ³⁷ Padala nyo pa di yi na mga ittaw bisan danen an ula ganakaw ta maskin ino naan ta timplo ta ate na dyusa daw ula man danen papakalain kanen an. ³⁸ Daw Demetrio an daw iya na mga duma na manugsilsil may riklamo na kuntra ta bisan kino, may mga kurti ki daw mga upisyalis. Naan dya inta danen dleen iran an na riklamo. ³⁹ Piro, daw may duma kaw pa na riklamo, kinanglan usayen naan ta pagtipon ta mga pumuluyo. ⁴⁰ Dilikado ate i na paimo na gamo anduni. Basi iakusar ki naan ta mga upisyalis ta gubirno ta Roma tenged ta ate i na paimo na gamo. Ula ki gid irason ki danen man-o tak paimo ta ni.” ⁴¹ Pagtapos din ta pag-ambal, papauli din mga ittaw ya.

20

Pablo Naan Ta Macedonia Daw Grecia

¹ Na natapos en gamo ya naan ta Efeso, patipon Pablo mga gatuo an daw palaygayan din aged magbiskeg iran na nakem na danen an magpadayon ta iran na pagtuo. Tapos ta iya na paglaygay, gapalam kanen i ki danen na miling naan ta prubinsya Macedonia. ² Naan ta Macedonia, tama na mga banwa pailingan din daw papaligen din pagtuo an ta mga gatuo paagi ta mga pawali din ki danen. Na galin Pablo

* **20:2** Grecia an isya na prubinsya na paumaw man na Acaya. Kapital an ta Acaya syudad na Corinto.

ta Macedonia, giling kanen an naan ta Grecia.*

³ Gatinir Pablo i naan ta Grecia ta tallo bulan. Na magbyai en inta kanen i alin dya na malik naan ta prubinsya Siria, namatian din na mga Judio an may plano na patayen kanen an naan ta sakayan. Tenged ta iran na plano kuntra ki kanen, gadisisyon kanen an na manaw nang en na magi naan ta Macedonia na malik naan ta Siria. ⁴ Na gaagi kanen an naan ta Macedonia, gakuyog ki kanen Sopater na taga-Berea na bata Pirro. Gakuyog man danen an Aristarco daw Segundo na mga taga-Tesalonica, Gayo na taga-Derbe, Timoteo daw danen Taquico daw Trofimo na taga-Asia. ⁵ Gauna en danen an naan ta banwa Troas daw naan dya gatagad ki kami. ⁶ Kami i a, patapos nay anay pagsilibrar ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok bag-o kay galarga alin ta Filipos na mutos ki danen. Paglarga nay tanan, limma adlaw ame na byai bag-o kay kalambot naan ta Troas daw gakitaay kay daw ame na mga duma na gauna dya. Gatinir kay dya ta pitto na adlaw.

Pagbui Pablo Ki Eutico

⁷ Ta una na adlaw ta duminggo,† kami Pablo gatipon daw gakaan. Tapos kaan, gawali Pablo i naan ta mga itlaw. Tenged marga kanen i ta sunod na adlaw, palugay din gid iya na pagwali asta ta tenga kilem. ⁸ Tama apoy naan ta apaw na kwarto na patipunan nay. ⁹ May miron dya na ngaran din Eutico na gamungko naan ta tumbuan. Tenged na lawig wali ya Pablo, tunugaen Eutico an asta katunuga na nameekan gid. Nulog kanen an ta tumbuan alin ta tallo na isturi ta balay daw ta pag-akwat danen patay en kanen an. ¹⁰ Piro, Pablo i gapanag daw patakes din miron an daw gambal naan ta mga itlaw, “Dili kaw magkulba tak bui kanen i!” ¹¹ Pagtapos ta ambal Pablo, gapanag isab kanen i daw gayapon danen tanan. Gaisturya kanen ki danen asta madlaw daw gapanaw kanen an. ¹² Padala ta mga gatuo na muli Eutico an na bui daw sikad gid iran na kalipay.

Pagbyai Pablo Alin Ta Troas Munta Ta Mileto

¹³ Gauna kay ki Pablo daw gasakay kay na galayag munta ta Ason aged naan nay dya kanen an sugaten daw pasakayen na sunod ta tugon din ki kami tak kanen manaw nang. ¹⁴ Na gakitaay kami i Pablo naan ta Ason, papasakay nay kanen an daw gadiritso kay tanan naan ta Mitilene. ¹⁵ Alin dya gabyai kay daw ta sunod na adlaw, gaapit kay ta pulo Quios. Ta sunod pa gid na adlaw, galakted kay naan ta pulo Samos daw ta sunod pa gid na adlaw galakted kay naan ta syudad Mileto. ¹⁶ Ula kay en gaapit naan ta syudad Efeso tak dili miag Pablo na magteneng naan ta prubinsya Asia tenged gadali kanen an na kalambot naan ta Jerusalem na dili pa Pista Ta Pentecostes.‡

Tugon Bilin Pablo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo Naan Ta Efeso

¹⁷ Na naan pa Pablo i ta Mileto, gapasugo kanen an naan ta Efeso na miling ki kanen mga gapanguna ta mga gatuo. ¹⁸ Pag-abot danen ta Mileto, gambal kanen i ki danen, “Nlaman nyo daw ino ake na paubra na duma a nyo pa umpisa ta pag-abot ko ta prubinsya Asia. ¹⁹ Mapainebesen a na gasirbi ta Ginuo daw gagal a gid na tama na lua naageman ko na nabellayan a tenged ta pagpangabot ta mga Judio na gakuntra ki yaken. ²⁰ Nlaman nyo man na ta ake na pagtudlo ki kyo, patudlo ko tanan gid na magpabiskeg ta inyo na pagtuo. Gatudlo a ki kyo naan ta publiko daw naan man ta inyo na mga istaran. ²¹ Paambal ko gid naan ki kyo tanan, mga Judio man daw mga dili-Judio, na kinanglan magnelsel kaw daw dilian nyo man inyo na mga sala daw marani ta Dyos paagi ta pagtuo naan ta ate na Ginuo Jesus.

²² “Anduni, kinanglan na miling a naan ta Jerusalem tak Dyos Ispiritu Santo gabeet ki yaken na miling a dya maskin ula a nalam daw ino matabo ki yaken dya. ²³ Piro, nlaman ko nang an na naan ta kada syudad na pailingan ko, Dyos Ispiritu

† 20:7 Adlaw an na paumaw ta mga Judio na una na adlaw ta duminggo yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

‡ 20:16 Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Pentecostes naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Santo an gasugid ki yaken na maagian ko na prisuon a daw pangabuton ta mga itaw. ²⁴ Piro, bisan ino pa matabo ki yaken, ula bali, basta na matapos ko nang sirbisyo na papabuat Ginuo Jesus ki yaken na mag-sugid a ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus na papadala din na ate na Manluluwas.

²⁵ “Anduni, nlanan ko na yaken i daw kyo tanan na mga nailingan ko daw pawalian parti ta pagdumala ta Dyos, kiten i dili en isab magkitaay. ²⁶ Gani, sugiran ta kyo na daw may anen ki kyo na mapatay na ula gatuo ki Jesus, ula aren sabaten na maageman din silot na ula katapusan.

²⁷ Ula aren sabaten tak ula a may patago ki kyo na parti ta tuyo daw plano ta Dyos.

²⁸ Gani, ambligan nyo inyo an na pagtuo daw ambligan nyo man pagtuo an ta tanan na mga gatuo ki Jesus na patugyan ta Dyos Ispiritu Santo naan ki kyo na bilang mga gapanguna ki danen. Tabangan nyo danen an paryo na manugbantay gatabang ta mga karniro tak danen an mga gatipon-tipon na mga itaw na iya ta Dyos. Danen an mga pabuat ta Dyos na iya gid na mga itaw tenged ta kamatayen ta iya na Bata naan ta krus na lengngessa din natulo.

²⁹ Nlanan ko na daw kaalin aren, tama na mga manugtudlo miling naan ki kyo na ula kaluoy danen an na mangita ta paagi na kyo yan magtalikod ta inyo na pagtuo ki Jesus. Ta iling tan na buat danen ki kyo, danen an paryo mga mapintas na ayep na gapanekab ta mga karniro. ³⁰ Mabot uras na naan alin mismo ta inyo na grupo, may mga itaw na magtudlo ta dili matuod parti ki Jesus aged kyo yan magsunod ta iran na pagtudlo imbis na sunuron nyo mga natudlo ko. ³¹ Gani, mag-andam kaw tenged ta mga itaw na paryo ki danen! Demdemen nyo na keteb ta tallo na taon, ula a gauntat ta paglaygay ki kyo daw kaysan gagal a gid.

³² “Anduni, gapangamuyo a naan ta Dyos na tabangan kaw din daw mademdeman nyo pirmi miad an na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tenged ta inyo na pagpati ta miad na balita, maglig-en inyo an na pagtuo daw maangken nyo man mga kaayaran na patagana ta Dyos para ta

tanan na mga itaw na iya gid. ³³ Nlanan nyo na ula a galagas ta mga pilak, blawan o bayo ta bisan kino para may gastuon a ta ake na mga kinanglanan. ³⁴ Nlanan nyo gid man na gaubra a aged may gastuon a ta ake na mga kinanglanan daw ta ake man na mga duma. ³⁵ Ta tanan ko na pabuat, papakita ko ki kyo na dapat na magpangabellay kaw man aged makatabang kaw ta mga gakinanglan. Demdemen ta pirmi ambal ya Ginuo Jesus, ‘Mas makaangken ta kalipay alin ta Dyos itaw an na gaatag kaysa ta gabaton.’ ”

³⁶ Pagtapos ta ambal Pablo, kanen an daw tanan na mga gapanguna ta mga gatuo na giling dya alin ta Efeso, galuod daw gapangamuyo. ³⁷ Nangagal danen an tanan na patakes danen Pablo i daw paarekan. ³⁸ Nasebean gid danen an ta iya na paambal na kanen an dili en danen makita isab. Pagtapos ta iran na pagtakes ki kanen, padul-ong danen kanen ya naan ta bakod na sakayan na di-layag.

21

Pagbyai Pablo Naan Ta Jerusalem

¹ Pagtapos ta ame na pagpalam daw pagbelag alin ta mga gapanguna ta mga gatuo na naan ta Efeso, galakted kay na galayag na rumbo nay an diritso ta pulo Coos. Ta sunod na adlaw, giling kay ta pulo Rodas daw alin dya gadiritso kay ta Patara.

² Naan dya, may sakayan na miling ta Fenicia. Gasakay kay daw galayag. ³ Na nabantaw nay en pulo Cipre, galayag kay na pulo an naan dapit ta wala nay daw rumbo nay an pabagat munta naan ta prubinsya Siria. Pag-abot nay naan ta Siria, gadungka kay naan ta banwa na Tiro tak gaaw-as ta mga kargaminto. ⁴ Na kakawas kay en, papangita nay mga gatuo an dya. Pagkita nay ki danen, gatinir kay ki danen ta isya na duminggo. Na naan kay dya, papaintindi naan ki danen ta Dyos Ispiritu Santo daw ino matabo ki Pablo. Yon na gambal danen an ki Pablo na dili dapat kanen an miling naan ta Jerusalem. ⁵ Paglambay ta isya duminggo, gaimes kay na maglayag. Na gapanaw kay miling naan ta baybayen, tanan danen asta ta iran na mga sawa daw

mga kabataan gadul-ong ki kami naan ta gwa ta syudad. Naan ta baybayen galuod kay tanan daw nangamuyo. ⁶ Na gapalam kay en ta kada isya, gasakay kay ame daw danen an a guli.

⁷ Gapadayon kay ta ame na pagbyai daw galayag kay alin ta Tiro munta naan ta syudad Tolemaida. Pag-abot nay, gangamusta kay ta mga gatuo dya daw gadayon kay ki danen ta isya adlaw. ⁸ Ta sunod na adlaw, galin kay dya daw kabot kay ta syudad Cesarea. Naan dya, gadayon kay naan ta balay Felipe na manugsugid ta miad na balita parti ki Jesus. Isya kanen an ta pitto na mga manugtabang na napili naan ta iran na pagtipon-tipon naan ta Jerusalem.* ⁹ May appat kanen an na bata na mga dlaga na may sarang na magsugid ta kabebet-en ta Dyos. ¹⁰ Na mga pila kay en adlaw dya, gabot isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos na ngaran din Agabo na gabot naan alin ta prubinsya Judea. ¹¹ Gaprani kanen an ki kami daw pakamang din bakles an Pablo daw pagapos din iya an na kaugalingen na mga batiis daw lima daw mambal, “Dyos Ispiritu Santo an gambal, ‘Iling ti na paagi ta paggapos buaten ta mga Judio na naan ta Jerusalem tag-iya an ta yi na bakles daw intriga man kanen an naan ta mga dili-Judio.’”

¹² Pagmati nay, kami daw duma na mga itaw gapangabay gid ki Pablo na dili kanen an miling naan ta Jerusalem. ¹³ Piro, gasabat kanen i, “Man-o tak nangagal kaw daw papasebe a nyo? Daw pagbeet ta Ginuo Jesus, anda a dili nang na gapuson daw prisuon, anda a man bisan na patayen a pa naan ta Jerusalem tenged yaken i gasirbi ki kanen.”

¹⁴ Tenged dili nay kanen an mapenggan, ula kay en gapilit pa ki kanen daw gambal kay nang en, “Kabay pa na matuman kabebet-en an ta Ginuo Dyos.”

¹⁵ Tapos ta ame na pagtinir dya ta pila na mga adlaw, pames nay ame na mga dala daw miling naan ta Jerusalem. ¹⁶ May pila na mga gatuo na taga-Cesarea na gakuyog

man ki kami. Padala kay danen naan ta balay Mnason na taga-Cipre daw naan kay dya gadayon. Mnason an isya ta mga una na gatuo ki Jesus.

Pagbisita Pablo Ki Santiago

¹⁷ Na gabot kay naan ta Jerusalem, mga utod nay an dya ta pagtuo, pabaton kay danen na may kalipay. ¹⁸ Ta sunod na adlaw, Pablo i gabisita ki Santiago duma ki kami. Naan man dya tanan na mga gapanguna ta mga gatuo. ¹⁹ Pablo i gangamusta ki danen daw pasugiran din danen an ta tanan na mga pabuat ta Dyos naan ta mga dili-Judio paagi ki kanen. ²⁰ Pagmati danen, gadayaw danen an ta Dyos daw gambal ki Pablo, “Utod na Pablo, linibo na mga Judio gasalyo en ta pagtuo ki Jesus. Piro, gaprusigir man gyapon danen an ta pagtuman ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises. ²¹ May gasugid ki danen na mga Judio an na naan gaistar ta mga lugar ta mga dili-Judio patudluan no kon na dili en magtuman ta Mga Sinulat Moises. Gambal ka pa kon na dili en buaten danen ta tanda naan ta lawa† iran an na mga bata daw dili man en magsunod ta duma man na mga kustumbri ta mga Judio. ²² Ino imuon ta? Sigurado gid na nlaman en danen na gabot ka di. ²³ Gani, sunuron no paambal nay ki kaon. May appat na mga mama na duma ta di na may saad naan ta Dyos. Dili danen pwidi magpabulog ta iran na buok na ula pa danen natuman iran na saad. ²⁴ Piro, iran an na saad ula natuman. Yon na kinanglan danen na magbuat ta sirimunya ta pag-alad sunod ta Mga Sinulat Moises. Muyog ka ki danen daw mabet ka ta iran na sirimunya ta pag-alad. Bayaran no iran an na bayad ta pag-alad aged danen an pwidi en magpabulog daw magsimba isab ta Dyos. Daw iling an tan buaten no, mlaman ta tanan na dili matuod mga sugid an parti ki kaon daw ino na patudlo no tak mapamatuuran no na kaon yan gapati ta Mga Sinulat Moises. ²⁵ Piro, mga dili-Judio na gatuo ki Jesus, padalaan nay ta sulat ta ame na kasugtanan na dapat gid na dili

* **21:8** Naan ta Mga Binuatan 6:3-5 pwidi nyo mabasa parti ta pagpili ki Felipe. † **21:21** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

danen an magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Dapat man na dili magkaan ta lengngessa daw karni ta mga ayep na paiyaw na ula pakamangi ta lengngessa. Dapat man na dili magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.”

²⁶ Ta sunod na adlaw, gakuyog Pablo i naan ta appat an na mga mama daw galabet kanen an ta iran na sirimunya ta pag-alad. Pagtapos ta sirimunya, kanen an giling naan ta Timplo ta pagpalam naan ta mga pari daw pila pa na mga adlaw asta na matapos iran an na sirimunya ta pag-alad tak daw tapos en, may ialad pa na mga ayep na para ta kada isya ki danen.

²⁷ Na dali nang en matapos pitto an na mga adlaw ta sirimunya ta pag-alad, may mga Judio na alin ta prubinsya Asia na kakita ki Pablo naan ta Timplo. Papagamo danen tanan na mga itlaw dya daw pagabling danen Pablo i. ²⁸ Gasinggit danen an, “Mga paryo nay na linai Israel, tabangan kay nyo na magkuntra ta yi na itlaw! Bisan indi kanen an punta iya na patudlo kuntra ta mga Judio daw kuntra man ta Mga Sinulat Moises daw ta yi man na Timplo! Dili nang nyan, padala din man mga dili-Judio naan ta sular ta Timplo daw pamansaan din man yi na sagrado na lugar!” ²⁹ Danen an gambal ta iling tan tak nakala danen Trofimo ya na taga-Efeso na gakuyog ki Pablo naan ta syudad daw salig danen na pakuyog kanen an Pablo naan ta sular ta Timplo na para nang ta mga Judio.

³⁰ Gagamo bilog na syudad daw mga itlaw an gadlagan ta pagdakep ki Pablo daw payudyod danen kanen an paggwa ta Timplo daw pasaraduan dayon gangaan ya. ³¹ Na patayen en inta danen Pablo i, may gasugid naan ta kumander ta mga sundalo na mga itlaw an ta bilog na Jerusalem gagamo. ³² Dayon gadala kumander an ta mga sundalo daw ta mga upisyal ta mga sundalo daw gadali-dali danen an munta naan ta tama ya na mga itlaw. Na nakita ta mga gagamo ya kumander an daw mga sundalo, pauntatan danen pagbugbog an ki Pablo. ³³ Papranian Pablo i ta kumander daw padakep daw pagapos kanen i ta mga sundalo ta darwa na kadina. Tapos

ta paggapos ki kanen, gainsa kumander an naan ta mga itlaw, “Kino itlaw na i? Ino nabuat din na sala?” ³⁴ Lain-lain na mga sabat namatian din. Tenged sikad en gamo, dili en mlaman ta kumander daw ino gid natabo ya. Pasugo din iya an na mga sundalo na dleen Pablo i naan ta iran na kampo. ³⁵⁻³⁶ Tanan an na mga gagamo galagas ki danen. Pag-abot danen naan ta geddan na melled ta kampo, kinanglan danen na pas-anen Pablo i tak mga itlaw an anda na patayen kanen i. Sigi danen an singgit, “Patayen kanen an!”

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen

³⁷ Na dleen en inta ta mga sundalo Pablo i naan ta selled ta kampo, gambal kanen an naan ta kumander, “Pwidi a mag-ambal ki kaon?” ³⁸ Gasabat kumander an, “Nalam ka pla mag-ambal ta Griego? Salig ko kaon Egiptuanen ya na kan-o gaumpisa ta paggamo kuntra ta gubirno. Kanen ya gadumala ta appat libo na mga armado na mga ribildi na padala din naan ta lugar na ula kabalayan.”

³⁹ Sabat Pablo, “Yaken i Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta Cilicia. Yaken isya na pumuluyo naan ta bantog na syudad Tarso. Daw pwidi, tugutan a no ta pag-ambal naan ta mga itlaw.”

⁴⁰ Na patugutan Pablo i ta kumander, gatindeg kanen i naan ta geddan daw gasinyas naan ta mga itlaw na maglineng. Na galineng en danen an, gambal kanen i ki danen ta Hebreo na linggwai.

22

¹ Ambal din, “Mga kasimanwa ko na mga Judio, matian nyo anay anduni ake i na ambalen ta pagdipindir ko ta ake na kaugalingen.” ² Pagmati danen ki kanen na gambal naan ta iran gid na linggwai na Hebreo, galineng pa gid danen an daw gapadayon kanen i ta pag-ambal, ³ “Isya a na Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta prubinsya Cilicia, piro unti a gabakod ta Jerusalem i daw gaistudyo a naan ki Gamaliel. Kanen gatudlo ki yaken ta tanan parti ta Mga Sinulat Moises na nabaton ta ate na mga kaapuan alin ta Dyos daw paryo a man ki kyo anduni na matetem

ta pagsirbi ta Dyos. ⁴ Papangabot ko gid kan-o mga itlaw an na gasunod ta bag-o ya na mga tudlo Jesus daw duma an a ki danen papasintinsyaan ko ta kamatayen. Papadakep ko mga mama daw mga bai daw papriso danen an. ⁵ Pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw tanan na mga gadumala ta mga Judio pwidi na magpamatuod na iling tan ake na mga pabuat. Danen mismo gaatag ki yaken ta mga sulat na dala ko naan ta mga utod ta na Judio naan ta syudad Damasco aged mlaman ta mga Judio dya na may uturidad a na dakepen na pusasan mga gatuo an na naan dya daw padala ko danen an naan ta Jerusalem aged prisuon. ⁶ Na mag-ugto-adlaw en na gapanaw a na dani nang en naan ta Damasco, nali nang may gasilak naan ki yaken na sikad pawa na naan alin ta langit. ⁷ Natumba a naan ta basak daw may namatian a na gambal ki yaken, ‘Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?’ ⁸ Gasabat a, ‘Sir, kino ka?’ Sabat ta gambal ya, ‘Yaken Jesus na taga-Nazaret na papangabot no.’ ⁹ Ake an na mga duma, nakita danen silak ya, piro ula danen an kamati ki kanen na gambal ki yaken. ¹⁰ Gainsa a, ‘Ginuo, ino naan ta imo na plano na buaten ko?’ Ginuo an gambal ki yaken, ‘Mangon ka daw miling naan ta syudad Damasco. May magsugid ki kaon dya ta tanan na mga pasugo ko na buaten no.’ ¹¹ Pagtapos din ta ambal, pasagabay a nang en ta ake na mga duma asta mabot kay naan ta Damasco tenged nabulag a ta kasilaw.

¹² “Naan ta syudad Damasco may isya na mama na ngaran din Ananias. Kanen an dyusnon na itlaw na gasunod ta ate na kasuguan daw pataa gid ta tanan na mga Judio na gaistar naan ta Damasco. ¹³ Giling kanen an ki yaken daw gatindeg naan tengged ki yaken daw gambal, ‘Utod na Saulo, makakita ka en isab!’ Ta yon gid na uras, kakita a isab daw patanaw ko kanen an. ¹⁴ Gambal kanen an, ‘Dyos an ta ate na mga kaapuan gapili ki kaon aged mlaman no iya na kabebet-en daw makita no man iya na Matareng Na Manugsirbi na Jesu-Cristo daw mamatian iya na ambal ki kaon. ¹⁵ Iling tan natabo ki

kaon tak magpamatuod ka para ki Ginuo Jesus na magwali ka naan ta mga itlaw parti ta imo na nakita daw namatian alin ki kanen. ¹⁶ Gani, ino pa patagaran no? Mangon ka daw magpabautismo na pamatuod na kaon yan gatuo en ki Ginuo Jesus. Naan ki kanen mangayo ka ta kaluoy daw patawaren ka din man ta imo na mga sala.’

¹⁷ “Na gabalik aren naan ta Jerusalem, ta ake na pagpangamuyo naan ta Timplo may nakita a na panan-awan. ¹⁸ Nakita ko Ginuo an na gambal ki yaken, ‘Giran no! Malin ka dayon ta Jerusalem i tak mga itlaw an di dili magbaton ta imo an na pasugid parti ki yaken.’ ¹⁹ Gasabat a, ‘Ginuo, nlaman gid danen na yaken i giling naan ta mga balay tipunan ta mga Judio na gapangdakep a daw gapangastigo ta mga gatuo ki kaon. ²⁰ Naan a man dya na papatay Esteban ya na gapamatuod kanen parti ki kaon daw gakumpurmi a man na patayen kanen an daw yaken man gabantay ta mga bayo ya ta mga gapatay ki kanen.’ ²¹ Piro, Ginuo an gambal ki yaken, ‘Manaw ka tak ipadala ko kaon yan naan ta madyo na mga lugar ta mga dili-Judio.’”

²² Pag-ambal Pablo parti ta mga dili-Judio, gagilek mga itlaw an daw ula en gamati ki kanen daw dayon gasinggit danen an ta tudo, “Patayen nyo kanen an! Dili kanen an dapat mabui!” ²³ Gapadayon danen an ta pagsinggit daw palubbas danen iran na mga bayo daw papilak daw gasabwag danen an ta yab-ok naan ta apaw tak segeng gid iran na kagilek. ²⁴ Pasugo ta kumander iya an na mga itlaw na paselleren Pablo i naan ta kampo daw kastiguon aged magsugid kanen i man-o tak gasinggit mga Judio an na kuntra ki kanen. ²⁵ Piro, na Pablo i pagapos na paduppa aged kastiguon, gambal kanen i naan ta upisyal ta mga sundalo na gatindeg dani ki kanen, “Di’ ba dili tugot ta kasuguan ta gubirno ta Roma na kastiguon nyo isya an na banwaanen ta gubirno ta Roma na ula pa gani mlami daw may sala kanen an?”

²⁶ Pagmati ta upisyal ta mga sundalo ta ambal ya Pablo, giling kanen an ta kumander daw gambal, “Ino buaten no? Yon

na itlaw isya na banwaanen ta gubirno ta Roma!”

²⁷ Dayon pailingan ta kumander Pablo i daw painsaan, “Sugiran a no! Isya ka na banwaanen ta gubirno ta Roma?” Sabat Pablo, “Ee.”

²⁸ Kumander an gambal, “Isya a na banwaanen ta Roma paagi ta pagbayad ko ta bakod na kantidad.”

Pablo i gasabat, “Yaken i a banwaanen ta Roma alin pa ta pagtao ko.” ²⁹ Pag-ambal Pablo, gattras dayon mga itlaw an na magkastigo inta ki kanen. Nadlek kumander an na nlanan din na Pablo i isya na banwaanen ta gubirno ta Roma tak pakadinaan din Pablo an.

³⁰ Ta sunod na adlaw, tenged liag ta kumander na mlaman man-o tak paakusar ta mga Judio Pablo i, pabadbaran din Pablo i daw pasugo mga manugdumala na mga pari daw tanan na duma na mga mimbrow ta Sanedrin na magtipon danen an para magsapol. Na gatipon danen an, papatubang din Pablo i ki danen.

23

¹ Patan-aw gid Pablo mga mimbrow an ta Sanedrin daw ambal din ki danen, “Mga utod ko! Daw parti ta ake na kabui, limpyo ake na kunsinsya naan ta atubangan ta Dyos asta ta yi na adlaw.”

² Pag-ambal din, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari gasugo ta mga gatindeg dani ki Pablo na tampaen kanen an. ³ Tapos tampa, gambal Pablo i ki Ananias, “Tampaen ka gid ta Dyos tak gapakuno-kuno ka nang na matareng ka, nyan pla tappaw nang gid imo na pagkamatareng! Gamungko ka dyan ta pag-usay ki yaken sunod ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises, piro pabuat no an na papatampa a no kuntra ta mga sugo!”

⁴ Mga itlaw na dani ki Pablo gasaway ki kanen, “Ara! Nino ka imo a! Tenged ta ambal no, painsultuan no pinakadatas na pari ta Dyos.”

⁵ Pablo i gasabat, “Mga utod ko, ula a nalam na kanen pla pinakadatas na pari. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may

ambal, ‘Dili kaw mag-ambal ta malain na kuntra ta gadumala ki kyo.’ ”*

⁶ Na nakala Pablo na duma an ki danen na gatambong dya mga Saduseo daw duma an a mga Pariseo, pabakod din iya an na kagi na gambal ki danen, “Mga utod! Isya a man na Pariseo daw ake na alinan na kaapuan mga Pariseo man. Anen a di anduni ta pausayan i tenged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.”

⁷ Pag-ambal din parti ta pagbannaw, mga Pariseo an daw mga Saduseo gaumpisa ta pagdiskasay daw gatenga-tenga mga mimbrow an ta Sanedrin ⁸ tak gambal mga Saduseo an na ula pagbannaw ta mga patay daw ula man mga angil daw mga ispiritu, piro mga Pariseo an a gapati na may anen tan tanan. ⁹ Ta iran na pagdiskasay, gadugang pa gid iran na pagsinggitay. Mga Pariseo an na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gatindeg daw gasinggit na kuntra gid ta mga gaakusar ki Pablo. Ambal danen, “Ula kay may nakita na sala ta yi na itlaw! Basi daw may gambal ki kanen na isya na ispiritu o isya na angil!” ¹⁰ Gadugang pa gid pagdiskasay an danen asta na nadlek kumander an tak basi ganit-ganiten danen Pablo i. Tenged adlek kanen an daw ino matabo ki Pablo, pasugo din iya an na mga sundalo na magpatengnga ki danen daw kamangen Pablo i daw dleen naan ta selled ta kampo.

¹¹ Sunod na kilem, Ginuo Jesus gapakita na gatindeg tengged ki Pablo daw gambal, “Biskegen no nakem no an. Paryo ta imo na pagpamatuod parti ki yaken unti ta Jerusalem i, magpamatuod ka man naan ta syudad Roma tak pagbeet ko.”

Pagplano Ta Pagpatay Ki Pablo

¹² Na sellem en, may mga Judio na gatipon daw gaplano ta iran na malain na buaten kuntra ki Pablo. Ganumpa danen an na dili magkaan daw mag-inem asta na Pablo an mapatay danen. ¹³ Subla kwarinta danen an na galabet. ¹⁴ Pagtapos ta iran na pagtipon, giling danen an naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio daw gambal,

* 23:5 Exodo 22:28

“Ganumpa kay na dili kay magkaan asta na mapatay nay Pablo an. ¹⁵ Gani, daw pwidi, kyo daw duma man na mga mimbrow ta Sanedrin magpadala kaw ta surat naan ta kumander ya na Pablo an ipadala ki kyo unti daw magpakuno-kuno kaw na tuyo nyo an usisaen kanen an. Piro, patayen nay kanen an na ula pa kabot di.”

¹⁶ Piro, gamangken Pablo na mama na bata ta utod din na bai kamati parti ta iran an na plano. Giling kanen an naan ta kampo daw pasugiran din Pablo i. ¹⁷ Dayon paumaw Pablo isya ta mga upisyal ta mga sundalo daw ambal din, “Dleen no miron na i naan ta kumander tak may isugid kanen i.”

¹⁸ Pagmati ta upisyal, padala din gamangken ya Pablo naan ta kumander daw ambal din, “Paumaw a ta priso ya na Pablo daw gapangabay na dleen ko yi na miron naan ki kaon tak may isugid kon kanen i.”

¹⁹ Pagmati ta kumander, paibitan din lima ta gamangken an Pablo daw padala naan ta lugar na danen nang daw painsaan din, “Ino isugid no ki yaken?”

²⁰ Gasabat batan-en an, “Gasugtanay mga Judio na kisyem pangabayen ka danen na ipadala Pablo ya naan ta Sanedrin. Magpakuno-kuno danen na iran an na tuyo usisaen ta miad Pablo ya. ²¹ Piro, dili ka magpati ki danen tak may subla kwarinta na mga mama na abungan kanen ya naan ta dalan para patayen. Danen ya ganumpa na dili gid danen magkaan daw mag-inem asta na Pablo an mapatay danen. Anda en danen an daw gatagad nang en ta imo na sabbat ta iran na pangabay.”

²² Gambal kumander i, “Dili ka gid mugid ta bisan kino na pasugiran a no.” Tapos ta iran na pag-isturyaay, papanaw din batan-en ya.

Pagdala Ki Pablo Naan Ki Gubirnadador Felix

²³ Pag-alin ta gamangken Pablo, dayon paumaw ta kumander darwa din an na mga upisyal daw ambal din, “Mag-anda kaw ta darwa gatos na mga sundalo, sitinta na mga manugkabayo na mga sundalo daw darwa gatos na mga manugbangkaw

na mga sundalo aged miling naan ta syudad Cesarea kani kilem ta mga tallo uras alin ta pagsalep ta adlaw. ²⁴ Magdala kaw man ta mga kabayo para sakayan Pablo daw bantayan nyo gid kanen an aged dili maino asta na kalambot kaw ki Gubirnadador Felix.” ²⁵ Pag-ambal ta kumander, gasulat dayon kanen an naan ta gubirnadador daw surat an papadala paagi ta mga sundalo. Iling ti iya na surat:

²⁶ “Dungganen na Gubirnadador Felix,

Yaken Kumander Claudio Lisias na gapangamusta ki kaon. ²⁷ Padakep ta mga Judio yi na itaw na Pablo daw patayen man inta danen. Piro, na nlanan ko na kanen an banwaan ta gubirno ta Roma, yaken daw ake na mga sundalo pasalbar nay kanen an. ²⁸ Tenged gusto ko gid mlaman daw ino akusar an danen na kuntra ki kanen, padala ko kanen an naan ta iran na Sanedrin. ²⁹ Nlanan ko man na ula gid kanen an may nabuat na sala na dapat sintinsyaan ta kamatayen o prisuon. Iran an na mga akusar kuntra ki kanen parti nang gid ta iran na kasuguan. ³⁰ Na pasugiran a na may mga Judio na gaplano ta pagpatay ki kanen, paisip ko na mas miad pa na ipadala ko kanen an naan ki kaon. Pambalan ko mga Judio an na dleen danen ki kaon iran an na mga akusar kuntra ki kanen. Unti nang en keteb ake i na surat.”

³¹ Patuman ta mga sundalo mga pasugo an ki danen. Ta yon man na kilem, pakamang danen Pablo i daw padala asta ta banwa na Antipatris. ³² Ta sunod na adlaw, mga manugkabayo na mga sundalo gapadayon ta pagduma ki Pablo miling ta syudad Cesarea, piro mga sundalo an na gapanaw nang gabalik naan ta iran na kampo. ³³ Pag-abot ta mga manugkabayo na mga sundalo naan ta syudad Cesarea, paatag danen surat an ki Gubirnadador Felix daw Pablo i paintriga ki kanen.

³⁴ Pabasa ta Gubirnadador surat an daw painsaan din Pablo i daw taga-indi kanen na prubinsya. Na nlanan din na Pablo i taga-Cilicia na prubinsya, ³⁵ gambal kanen an, “Lagen ko imo an na kaso daw mag-

abot en mga Judio na gaakusar ki kaon.” Dayon, gasugo kanen an na ibetang Pablo i naan ta palasyo Herodes daw pabantayan.

24

Pag-akusar Ki Pablo Naan Ta Atubangan Gubirnadador Felix

¹ Paglambay ta limma na adlaw alin ta pag-intriga ki Pablo naan ki Gubirnadador Felix, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari giling naan ta syudad Cesarea daw gakuyog man pila na mga gadumala ta mga Judio daw isya na abugado na ngaran din Tertulo. Danen an gatubang ki Gubirnadador Felix daw pasaysay danen iran an na mga akusasyon na kuntra ki Pablo. ² Na papatubang en Pablo i, Tertulo an gaumpisa ta pagsugid parti ki Pablo. Ambal din, “Dungganen na Gubirnadador! Tenged ta miad no na pagdumala, nalipay kay tak may kalineng naan ta ame na banwa daw tama mga nabuat no para ta kayaran nay na mga Judio. ³ Gani, bakod gid ame na pagpasalamat ki kaon daw dili nay gid malipatan. ⁴ Anduni, dili ko nang en palawigen ake i na ambal. Gapangabay a nang na daw maimo maski ta lipo nang na uras pamatian no ame i na sugid. ⁵ Nlaman nay na prublima gid na itaw ni. Kanen gaumpisa ta gamo naan ta mga Judio ta bilog na kalibutan daw kanen gadumala ta grupo ta mga itaw na gasunod ta mga patudlo Jesus na Nazareno.* ⁶ Pamansaan din man inta Timplo an, piro padakep nay kanen an. Paplano nay na sintinsyaan kanen an sunod ta ame na kasuguan,† ⁷ piro kumander an na Lisias, gabot daw paagaw din ki kami Pablo an. ⁸ Gambal Kumander Lisias ya ki kami na daw kino may akusasyon kuntra ki Pablo, kinanglan mag-iling ki kaon. Daw usisaen no yi na itaw, mlaman no gid na matuod tanan an na mga pasugid nay na kuntra ki kanen.” ⁹ Pagtapos ta ambal Tertulo, paugyunan ta mga Judio iya na mga akusar daw gambal danen an na tanan din na sugid matuod.

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Gubirnadador Felix

¹⁰ Pablo i pasinyasan Gubirnadador Felix na kanen man en mag-ambal.

Ambal Pablo, “Nalam a na lugay ka en na manug-ukom naan ta yi na lugar. Gani, kalipay ko ake an na pagdipindir ta ake na kaugalingen naan ta imo na atubangan.

¹¹ Daw usisaen no, mlaman no na mga dusi nang pa na adlaw, gabot a naan ta Jerusalem aged magsimba naan ta Timplo.

¹² Mga gaakusar an ki yaken ula gid danen kakita ki yaken na gadiskas a naan ta bisan kino o gasegyet a ta mga itaw na maggamo naan ta Timplo, naan ta mga balay tipunan daw naan man ta bisan indi na lugar ta syudad. ¹³ Dili man danen mapamaturan pasugid an danen kuntra ki yaken.

¹⁴ Piro, yi paako ko naan ta atubangan no: Pasimba ko Dyos an ta ame na mga kaa-puan paagi ta pagsunod ta mga patuuan ta Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus na ambal ta mga gaakusar ki yaken na dili kon matuod na tuuan. Piro, gapati a man ta tanan na naan ta Mga Sinulat Moises daw tanan man na naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita. ¹⁵ Ake an na pagsalig ta Dyos paryo man ta pagsalig ta mga Judio na tanan an na mga patay bannawen ta Dyos, mga matareng man daw mga dili matareng. ¹⁶ Tenged iling tan ake na pag-pati, patingwaan ko gid na limpyo ake an na kunsinsya naan ta atubangan ta Dyos daw ta mga itaw.”

¹⁷ Ambal pa Pablo, “Tapos ta pila na mga taon na ula a naan ta Jerusalem, gabalik a dya ta pagdala ta kwarta na itabang naan ta ake na mga kasimanwa na Judio na mga imol daw gadala a man ta mga alad para ta Dyos. ¹⁸ Na bag-o a nang tapos ta ame an na sunuran ta sirimunya ta pag-alad naan ta Timplo, naabutan a danen dya. Ula gid itaw ta miad dya daw ula man gamo. ¹⁹ Piro, may mga Judio na anen dya na naan alin ta prubinsya Asia. Danen ya mismo kakita an ki yaken naan ta Timplo. Danen inta mag-atubang ki kaon daw

* **24:5** Jesus gabakod naan ta banwa Nazaret na sakep ta prubinsya Galilea. Yon tenaan na kanen an paumaw na Nazareno. † **24:6** Naan ta pila na kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula mga birsikulo umpisa ta uryan na parti ta birsikulo sais asta ta una na parti ta birsikulo utso.

may isugid danen kuntra ki yaken. ²⁰ Daw dili danen ya mag-atubang ki kaon, mga ittaw an na naan di anduni dapat ambalen nang an danen daw ino iran na nakita na sala ki yaken na tenaan na pausisa a naan ta atubangan ta Sanedrin. ²¹ Piro, ula danen duma na iakusar ki yaken daw dili, na gatindeg a naan ta atubangan danen, pasinggit ko, 'Pausisa a nyo anduni ta pausayan i tenged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.'

²² Gubirnadador Felix nlanan din gid partian ta mga papatian ta Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. Ambal din, "Asikasuon ko yi na kaso daw mabot en Kumander Lisias." Pagtapos ta ambal Felix, pauntat din iran na pag-usay. ²³ Pasugo din upisyal ya ta mga sundalo na bantayan gid Pablo an, piro tagan man kanen an ta kunswilo daw tugutan iya an na mga arey ta pag-atag ki kanen ta iya na mga kinanglanan.

Pag-atubang Pablo Naan Ki Gubirnadador Felix Daw Drusila

²⁴ Paglambay ta pila na mga adlaw, giling Felix i naan ta usayan duma ki Drusila na iya na sawa na isya man na Judio. Pablo i papatubang ki Felix daw gamati Felix an ta pagsaysay Pablo parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo. ²⁵ Piro, na gambal en Pablo i parti ta matareng na pangabui daw parti ta pagpegeng ta kaugalingen aged dili magbuat ta sala daw parti man ta mabot na adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga ittaw, nadlek Felix an daw gambal kanen an, "Ta en! Unsan nang anay keteb! Pwidi ka en manaw! Umawen ko nang isab kaon yan daw may timpo eman." ²⁶ Ta pag-ambal din, gusto din na Pablo i magtanyag ki kanen ta kwarta aged librién din Pablo i. Yon na paumaw din Pablo i pirmi na mag-ambal ki kanen.

²⁷ Paglambay ta darwa na taon, Felix ya pasilian ki Porcio Festo na gubirnadador. Tenged na gusto Felix na mapaburan kanen an ta mga Judio, pabay-an din nang Pablo i na ula din papagwaa naan ta prisuan.

25

Pagdangep Pablo Naan Ta Pangulo Ta Gubirno Ta Roma

¹ Paglambay ta tallo na adlaw alin ta pag-abot Gubirnadador Festo naan ta prubinsya Judea aged mag-umpisa ta iya na pagdumala, giling kanen an naan ta Jerusalem alin ta syudad Cesarea. ² Naan dya, mga manugdumala na mga pari daw mga Judio na may datas na katengdanan gasugid ki kanen ta mga akusar danen kuntra ki Pablo. ³ Gapangabay danen ki Festo na tagan danen an ta pabor na ipadala din Pablo i naan ta Jerusalem. Piro, iran an na plano, abungan danen Pablo i naan ta dalan daw patayen. ⁴ Sabat Festo, "Naan nang ta Cesarea papriso Pablo ya daw malik a man dya ta pila nang na mga adlaw. ⁵ Pakuyugon nyo ki yaken mga manugdumala nyo an na miling naan ta Cesarea. Daw naan danen an dya, kanen an akusaran danen daw may malain gid man na nabuat."

⁶ Festo an gatinir pa naan ta Jerusalem ta subla isya duminggo bag-o kanen malik naan ta Cesarea. Sunod na adlaw ta iya na pagbalik, gapungko kanen an naan ta kurti daw gasugo na paatubangen Pablo an naan ki kanen. ⁷ Na papatubang Pablo an, palibutan kanen an ta mga Judio na naan alin ta Jerusalem daw tama iran na mga akusar ki kanen na mabeg-at na mga sugid na dili gani danen mapamatuuran. ⁸ Piro, padipindiran Pablo iya an na kaugalingen. Ambal din, "Ula a may nabuat na malain kuntra ta Mga Sinulat Moises daw ta Timplo daw ta pangulo ta Roma."

⁹ Piro, gusto Festo na madayaran mga Judio an ki kanen. Yon na gainsa kanen an ki Pablo, "Gusto no na miling naan ta Jerusalem daw unso ko usayen imo an na kaso?"

¹⁰ Pablo i gasabat, "Naan a unti ta atubangan i ta kurti na iya gid ta pangulo ta Roma daw dapat unti a usayen. Nlanan no na ula a may nabuat na malain kuntra ta mga Judio. ¹¹ Daw kasala a gid man daw gusto no na silutan a ta kamatayen, batunon ko. Piro, daw ula kamatuuran mga sugid an danen kuntra ki yaken, dili a dapat intriga ki danen. Gani, magdangep

a nang en ta pangulo ta Roma aged kanen nang mag-usay ta ake na kaso!”

¹² Pagtapos ta sapol Festo naan ta iya na mga tagalaygay, gambal kanen an ki Pablo, “Tenged na gadangep ka naan ta pangulo ta Roma, naan ko dya kaon yan ipadala!”

Pag-atubang Pablo Naan Ki Danen Ari Agripa Daw Bernice

¹³ Paglambay ta pila na mga adlaw, Ari Agripa an* daw Bernice na mangngod din gabot naan ta Cesarea aged mag-atag danen ta miad na pag-abot ki Festo. ¹⁴ Na gatinir danen an dya ta tama na mga adlaw, pasaysay Festo naan ki Ari Agripa kaso an Pablo. Ambal Festo, “May isya di na priso na pabilin kan-o Felix. ¹⁵ Na giling a ta Jerusalem, mga manugdumala an na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gapangabay ki yaken na sintinsyaan ko kanen an. ¹⁶ Piro, gambal a ki danen na dili kaugalian ta mga Romanen pagsilot an naan ta bisan kino na kanen an daw mga gaakusar an ki kanen ula pa gaatubangay aged matagan kanen an ta uras ta pagdipindir ta iya na kaugalingen kuntra ta paakusar ki kanen. ¹⁷ Ta pag-abot ta mga manugdumala di, ula a gasayang ta uras daw ta sunod gid na adlaw ta iran na pag-abot, gapungko a naan ta kurti daw papaumaw ko itlaw na Pablo. ¹⁸ Salig ko gabuat kanen an ta segeng na sala. Piro, na gatindeg mga Judio an na gasugid kuntra ki kanen, ula man pla danen an may isugid parti ta mga malain kon na pabuat din. ¹⁹ Gagilek nang danen an daw gadiskasay ki kanen parti ta bag-o na patudlo din na dili danen mabaton daw parti man ta isya na mama na napatay na ngaran din Jesus na ambal Pablo bui kanen ya. ²⁰ Ula a nalam daw ino ake na buaten parti ta yi na kaso. Gani, painsaan ko Pablo an daw gusto din na miling naan ta Jerusalem daw naan ko dya usayen iya an na kaso. ²¹ Piro, gambal kanen an na idangep din iya na kaso naan ta pangulo ta Roma aged pangulo an ta Roma mismo mag-usay an. Gani,

pasugo ko na pabantayan gid Pablo an asta na mapadala ko kanen an dya.”

²² Pagmati Agripa, ambal din ki Festo, “Gusto ko gid mamatian yi na itlaw.”

Sabat Festo, “Sigi, kisyem mamatian no kanen an.”

²³ Sunod na adlaw, gaselled Ari Agripa daw Bernice naan ta kurti na may bakod na pagdayaw ki danen. Gaprusisyon man na gaselled mga upisyal ta mga sundalo daw kala na mga mama naan ta syudad Cesarea. Pagselled danen, gasugo Festo an na paselleren Pablo an. ²⁴ Na kaselled en Pablo an, gambal Festo an, “Ari Agripa, daw kyo tanan na anen di! Tan-awen nyo yi na mama! Tanan na mga Judio unti ta Cesarea i daw naan man ta Jerusalem gasugid ki yaken parti ki kanen. Gasinggit danen an na yi na mama dapat patayen. ²⁵ Ula a may nakita na malain na pabuat ta yi na itlaw na kanen an dapat silutan ta kamatayen. Piro, tenged na gadangep kanen an naan ta pangulo ta Roma, gadis-isyon a na ipadala ko kanen an dya. ²⁶ Piro, dili ko mlaman daw ino dapat ko isulat naan ta pangulo ta Roma parti ki kanen. Gani, patubang ko kanen i naan ki kyo daw labi en gid ki kaon, Ari Agripa, aged daw matapos ko maimbistigar iya an na kaso, may isulat a ²⁷ tak dili man bagay na ipadala ko isya an na priso na ula pa gani may nasulat parti ta mga akusar kuntra ki kanen.”

26

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Ari Agripa

¹ Gambal Ari Agripa i ki Pablo, “Sigi, pwidi ka en mag-ambal ta pagdipindir ta imo na kaugalingen.” Pag-ambal Ari Agripa na pwidi Pablo an mag-ambal, gasinyas Pablo an na kanen an mambal en daw gaumpisa kanen an ta iya na pagdipindir. Ambal din, ² “Dungganen na Ari Agripa! Anduni, miad gid na kadipindir a ta ake na kaugalingen naan ki kaon parti ta tanan na mga sugid ta mga Judio kuntra ki yaken, ³ labi en gid

* **25:13** Ari Agripa na pasambit naan ta birsikulo trisi ari na paumaw man na Herodes Agripa II. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Agripa II naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

tak nlaman no tanan na mga kaugalian daw mga padiskasan ta mga Judio. Gani, gapangabay a na daw maimo, pamatian a no anay.

⁴ “Nlaman ta tanan na mga Judio daw ino ake na kabui daw batasan alin na sise a pa asta anduni bisan naan a ta ake na kaugalingen na banwa daw naan man ta Jerusalem. ⁵ Kala a danen alin pa kan-o. Daw gusto danen magsugid ta matuod, danen mismo magpamatuod na alin pa ta una, nangabui a bilang isya na mimbrow ta Pariseo na grupo ta mga Judio na iran na pagtuman ta ame na tuuan pinakaistrikto. ⁶ Anduni, paakusar a tak gasalig a ta pangako ta Dyos naan ta ate na mga kaapuan na may ipadala kanen na Manluluwas. ⁷ Yon man na pangako papaabot alin pa sa ta dusi na grupo ta mga linai Israel. Tenged ta iran na paglaem na matuman pangako ya ta Dyos ki danen, pasimba ta mga Judio Dyos an adlaw daw kilem. Anduni, paakusar a ta mga Judio, Ari Agripa, tak gasalig a man na matuman yon man na pangako! ⁸ Man-o tak duma ki kyo na mga Judio dili kaw magpati na masarangan ta Dyos na bannawen din mga napatay?

⁹ “Salig ko man kan-o na dapat ko imuon ake an na masarangan ta pagkuntra ta mga gatuo ki Jesus na taga-Nazaret. ¹⁰ Yon pabuat ko naan ta Jerusalem. Tama na mga itlaw na iya ta Dyos papriso ko paagi ta uturidad na paatag ki yaken ta mga manugdumala na mga pari. Na mga gatuo an ki Jesus pasintinsyaan ta mga Judio ta kamatayen, gakumpurmi a man. ¹¹ Tama na bisis giling a naan ta mga balay tipunan daw pasilutan ko mga gatuo na maabutan ko dya daw papangitaan ko man ta paagi na danen an mag-insulto ta ngaran Jesus. Ta subla ko na kagilek ki danen, kalambot a ta madyo na mga lugar ta pagpangabot ki danen.”

Pagsugid Pablo Parti Ta Iya Na Pagtuo Ki Jesus

¹² Gapadayon Pablo ta ambal ki Ari Agripa, “Tuyo ko na giling a naan ta Damasco na dala ko mga sulat an alin ta mga manugdumala na mga pari aged pangabuton ko mga gatuo dya. Yo na mga sulat

na dala ko gaatag ki yaken ta uturidad daw may ambal man daw ino ake na buaten kuntra ki danen. ¹³ Ugto-adlaw gid nya, Ari Agripa, na gabyai a kan-o. Nali nang yaken daw mga duma ko nasilakan ta sikad pawa na naan alin ta langit na pawa an mas pa ta adlaw. ¹⁴ Natumba kay tanan naan ta basak daw may namatian a na gambal naan ta Hebreo na linggwai, ‘Saulo! Saulo! Man-o tak papangabot a no? Na pakuntra no ake na kabebet-en, pasilutan no nang imo na kaugalingen paryo ta baka na gabatok ta gusto ta manug-arado daw iya na pagbatok tenaan na kanen an sakiten.’ ¹⁵ Gainsa a, ‘Sir, kino ka?’ Gasabat Ginuo an, ‘Yaken Jesus na papangabot no. ¹⁶ Mangon ka! Gapakita a ki kaon tak papili ta kaw para magsirbi ki yaken daw magpamatuod ta imo i na nakita anduni daw ta mga ipakita ko pa ki kaon. ¹⁷ Ipadala ko kaon yan naan ta mga Judio daw ta mga dili-Judio daw librien ta kaw alin ta iran na mga malain na buaten ki kaon. ¹⁸ Kaon magtudlo ki danen aged mabukasan iran an na isip para talikuran danen kadeleman an daw marani ta kapawa. Beet ambalen, talikuran danen pagpasakep an ki Satanas daw magpasakep ta Dyos aged mapatawad danen an ta iran na mga sala paagi ta iran na pagtuo ki yaken daw maglabet man danen an naan ta mga itlaw na iya ta Dyos.’ Iling tan ambal ta Ginuo ki yaken.

¹⁹ “Gani, Ari Agripa, patuman ko gid ambal Jesus naan ta panan-awan na nakita ko naan alin ta langit. ²⁰ Una, gawali a naan ta mga itlaw ta Damasco, sunod naan ta mga itlaw ta Jerusalem daw ta bilog na Judea. Gawali a man naan ta mga lugar ta mga dili-Judio. Gawali a na kinanglan magnelsel danen an daw dilian man iran na mga sala, marani ta Dyos daw ipakita danen iran na pagnelsel paagi ta miad na mga buat. ²¹ Tenged ta ake na pagwali ta iling tan, padakep a ta mga Judio na naan a ta Timplo daw gatingwa danen an na patayen a. ²² Piro asta anduni, patabangan a ta Dyos. Gani, anen a di ta pagpamatuod naan ta tanan na mga itlaw, mga kebes man daw mga may datas na katengdanan.

Ake i na paambal, yon man paambal ya Moises daw paambal man ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Danen an gambal ²³ na Pinili an Ta Dyos Na Mag-ari maagian din gid segeng na kabellay daw patayen man. Ambal pa danen na kanen una na mabannaw aged magpapawa ta isip ta tanan na mga itlaw, mga Judio man daw mga dili-Judio, parti ta pagluwas ta Dyos ta mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala.”

²⁴ Na gadipindir pa Pablo i ta iya na kaugalingen, gasinggit Festo an ki kanen, “Pablo, buang ka gid imo! Subla no an na alam gapabuang ki kaon!”

²⁵ Sabat Pablo, “Dungganen na Festo, dili a buang. Matuod ake an na mga paambal daw unto ake na isip. ²⁶ Nlaman gid Ari Agripa parti an ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na ake na pasugid. Yon na gambal a ki kanen na ula a adlek tak nlanan ko na namatian din parti ki Jesus tenged ula palikem natabo ya parti ki Jesus.” ²⁷ Pagtapos Pablo ta ambal naan ki Festo, patubang Pablo Ari Agripa an daw gambal, “Dungganen na Ari Agripa, gapati ka ta pawali ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos? Sigurado a na gapati ka.”

²⁸ Ambal Agripa ki Pablo, “Ta isip no dali a no nang maimo na Kristyano?”

²⁹ Sabat Pablo, “Ta madali o ta malugay, gapangamuyo a ta Dyos na kaon yan daw tanan na mga itlaw na gamati ki yaken anduni magparyo inta ki yaken, piro simpri dili paryo ta ake na kaimtangan na pakadinaan a.”

³⁰ Pagtapos ta ambal Pablo ki Ari Agripa, gatindeg Ari Agripa an daw Gubirnadador Festo daw Bernice daw tanan na mga gamungko na duma ki danen. ³¹ Na gagwa en danen an, gaisturyaay danen an, “Ula may nabuat na malain yon na itlaw na dapat sintinsyaan kanen an ta kamatayen, daw dili man gani dapat na mapriso.”

³² Gambal Agripa an ki Festo, “Daw ula nang inta kanen an gadangep ta pangulo ta Roma, pwidi en inta kanen an buy-an.”

¹ Abot adlaw na marga kay tak gadis-isyon Gubirnadador Festo na ipadala Pablo i naan ta syudad Roma na sakep ta Italia. Pablo i daw duma pa na mga napriso paintriga naan ta isya na upisyal ta mga sundalo na ngaran din Julio. Kanen an kumander ta mga sundalo na paumaw na Batalyon Na Pataa Ta Tanan. ² Gasakay kay ta bakod na sakayan na di-layag na naan alin ta Adrumentina na magbyai na miling ta mga dungkaan na pantalan naan ta prubinsya Asia. Galarga kay alin ta pantalan Cesarea. Gakuyog man Aristarco an na isya na taga-Tesalonica na isya na syudad naan ta prubinsya Macedonia. ³ Sunod na adlaw, gadungka kay naan ta banwa Sidon. Dayad gid pagtratar an Julio ki Pablo daw patugutan din Pablo i na magbisita ta iya na mga arey dya aged kanen an matagan danen ta iya na mga kinanglanan. ⁴ Alin dya gadayon kay ta ame na pagbyai. Tenged sikad gid pelles angin an, galayag kay naan ta liyo ta pulo Cipre tak naan dya dili bansada angin an. ⁵ Galakted kay ta dagat alin ta mga prubinsya Cilicia daw Pamfilia daw gadungka kay naan ta banwa na Mira na sakep ta prubinsya Licia. ⁶ Naan dya, nakita Julio bakod na sakayan na di-layag na naan alin ta syudad Alejandria na sakep ta Egipto na magbyai munta ta lugar na Italia daw gasalyo kay dya.

⁷ Tama na mga adlaw ame na pagbyai tak luya nang lagan ta ame na sakayan tenged ta pelles na angin daw nakulian gid kami i bag-o kay kabot naan ta dani ta banwa na Gnido. Tenged sungsong angin an, dili kay kadiritso ta ame na puntaan. Galiid kay naan ta pulo na Creta na gapaliped ta angin daw galayag kay na galambay naan ta Dawisan Salmon. ⁸ Nakulian kay na gaubay naan ta bay-bayen asta na kaabot kay naan ta lugar na paumaw na Dayad Na Dungkaan na dani ta banwa Lasea.

⁹ Galugay kay naan ta Dayad Na Dungkaan asta na natapos en Adlaw Ta

27

Pagdala Ki Pablo Naan Ta Roma

Pagpwasa* daw naabutan kay en ta timpo na dilikado en magbyai tak timpo en ta pelles. Gambal Pablo i naan ta mga itlaw,¹⁰ “Mga arey, napanilagan ko na dilikado en daw magdiritso ki pa. Dili nang mga pangarga daw sakayan i marwad basi asta ate i na kabui marwad man.”¹¹ Piro, Julio an ula gapati ta paambal Pablo tak naan kanen gapati ta paambal ta kapitan daw ta tag-iya ta sakayan.¹² Tenged dili dayad na magpabilin kay naan ta dungkaan ya ta timpo ta pelles, katamaan ta ame na mga duma miag na magsalyo kay daw tingwaen gid na makalambot naan ta banwa Fenice na isya man na dungkaan naan ta pulo Creta na naan gatubang ta laga daw bagat. Naan kay dya pwidi magpalipas asta na matapos timpo ta pelles.

Pag-abot Ta Bagyo

¹³ Na gadepey-depey bagat na angin, gadisison mga gadala ta sakayan na magpadayon ta iran na plano na munta naan ta Fenice. Pabatak danen angkla an ta sakayan nay daw galayag kay na galiid naan ta Creta.¹⁴ Piro, ula nang lugay gaunos en angin an na mian na naan alin ta pulo.¹⁵ Nasintro gid ta angin sakayan an daw tenged dili kay makaa-banti, gapaanod-anod kay nang en daw indi kay dleen ta angin.¹⁶ Na gaagi kay naan dapit ta bagat ta sise na pulo na Cauda, kapaliped kay dya. Pabatak nay buti an daw pagaid aged dili maino bisan pa na nabellayan kay.¹⁷ Pagtapos ta pag-gaid ta mga mama ta buti, pableberan danen ta miad sakayan an ta mga baal na kalat. Nadlek danen na basi masarpa sakayan an daw mawasak naan ta mga blunbon na dani ta baybayen ta lugar na Sirtis. Yon na paaryaan danen mga layag an daw gapaanod-anod nang en.¹⁸ Na sigi pa gid biskeg bagyo an, sunod na adlaw, papilak danen naan ta dagat mga kargam-into ya.¹⁹ Sunod pa gid na adlaw, papilak man danen mga gamit an ta sakayan.

²⁰ Mga pila gid adlaw, ula nay nakita adlaw an daw mga bituon daw gapadayon pa gid pag-eyep an ta biskeg na angin. Ta uryan, narwaran kay en ta paglaem na malibri pa.

²¹ Tenged lugay en na ula kakaan mga itlaw an, gambal Pablo i ki danen, “Mga arey! Daw gapati kaw nang inta ki yaken na dili ki dapat mag-alin naan ta Creta, ula inta natabo yi na mga kabellay daw ula man may mga narwad.²² Piro anduni, gapangabay a na dili kaw magpakulba daw madlek! Ula bisan isya ki kiten mapatay, piro sakayan nang magubba²³ tak kabii kilem, may gapakita ki yaken na angil ta ake na Dyos na gatag-iya ki yaken daw ake na pasirbian.²⁴ Gambal angil an ki yaken, ‘Pablo, dili ka madlek! Dili ka mapatay tak naan ta plano ta Dyos na magtubang ka ta pangulo ta Roma. Tenged sikad miad Dyos an ki kaon, tanan na mga duma no ta pagbyai librien din man.’

²⁵ Gani mga arey, magpakaiseg kaw tak gasalig a ta Dyos na matuman iya an na paambal ki yaken.²⁶ Piro, mabara ki nang naan ta baybayen ta isya na pulo.”

²⁷ Ta pangkatursi na kilem ta ame na pag-anod naan ta Dagat Adria, mga tenga kilem, namasman ta mga gurmiti na dani kay nang en ta baybay.²⁸ Paulog danen kalat an na may bato na pameg-at daw nlanan danen na dagat an may kadalemen na binti duppa. Ta uryan, pasukol isab danen daw nlanan danen na dagat an may kadalemen nang en na kinsi duppa.

²⁹ Nadlek danen an na mapilpil sakayan an naan ta mga bato, yon na paulog danen appat an na mga angkla naan ta ulin daw gapangamuyo danen na inta magadlaw en.³⁰ Mga gurmiti an gatingwa inta na malin naan ta sakayan daw dilian.

Patunton danen buti an naan ta dagat daw gapakuno-kuno na danen an mag-ulog ta mga angkla naan ta dulong. Gatingwa inta na malin naan ta sakayan daw dilian,

³¹ piro Pablo i gambal ki Kumander Julio daw ta mga sundalo, “Daw dili magpabilin mga gurmiti an naan ta sakayan, ula kaw

* 27:9 Adlaw Ta Pagpwasa ispisyal na adlaw na pasilibrar ta mga Judio kada taon naan ta bulan na Siptimbri o Uktubri. Naan ta Adlaw Ta Pagpwasa, mangamuyo danen naan ta Dyos na magpatawad kanen ki danen ta iran na mga sala. Siptimbri daw Uktubri kaumpisaan man ta timpo na dilikado magbyai naan ta Dagat Mediteraneo.

paglaem na makalambot naan ta baybay.”
³² Tenged ta ambal Pablo, pautod ta mga sundalo mga kalat an na naigot naan ta buti daw pabuy-an na manod.

³³ Na dali nang en madlaw, gapangabay Pablo i na magkaan danen an tanan. Gambal kanen an, “Darwa en duminggo na gapaabot kaw na maglinaw daw ula kaw gid kakaan. ³⁴ Gani, gapangabay a ki kyo na maan kaw maskin tise nang tak kinanglan nyo gid aged magbiskeg inyo na lawa. Ula may marwad ki kyo, bisan isya nang na naet ta inyo na buok.” ³⁵ Pagambal Pablo, gakamang kanen an ta tinapay daw naan ta atubangan ta tanan gapasalamat ta Dyos. Tapos ta iya na pangamuyo, pabiak din tinapay an daw maan. ³⁶ Gabalik iran an na paglaem daw danen an tanan gakaan. ³⁷ Mga dos sintos sitintay-sais kay tanan na mga gasakay. ³⁸ Na nabusog en danen an, paulog danen naan ta dagat iran an na mga dala na trigo aged maggaan pa gid sakayan an.

Pagsanglad Ta Sakayan Naan Ta Blunbon

³⁹ Na sellem en, ula nakala ta mga gasakay daw indi en na baybay danen an, piro nabantaw danen isya na leek na may baybay daw gaplano danen an na naan nang dya ibara sakayan an. ⁴⁰ Patabtab danen mga kalat an na gaanget naan ta mga angkla daw pabilin nang en mga angkla ya naan ta dagat daw pabadbad danen mga kalat an na angetan ta timon. Paisa dayon danen layag an na trangkiti aged eyepan danen an ta angin na munta ta baybayen. ⁴¹ Piro, nasanglad sakayan an naan ta blunbon daw nabara gid. Nadessek dulong an ta sakayan daw dili gid makaalin. Nawasak ulin an tenged ta biskeg na paglampes ta mga baled.

⁴² Patayen inta ta mga sundalo tanan an na mga priso aged dili danen an makaluoy pailis daw makapuga. ⁴³ Piro, mga sundalo an papenggan Kumander Julio tak gusto din na luwasen Pablo an ta kamatayen. Pasugo din na tanan an na nalam magluoy dapat mugpa ta dagat daw magpailis. ⁴⁴ Magsunod man mga nabilin an na mga itlaw na dili malam magluoy.

Pasugo Julio na mamang danen ta mga tapi o daw ino pa na mga parti ta sakayan na galuttaw para kappitan miling ta ilis. Ta iling tan nakalambot kay tanan naan ta ilis na ula kay naino.

28

Mga Inagian Pablo Naan Ta Pulo Malta

¹ Na naan kay en ta takas na nalibri kay ta kamatayen naan ta dagat, nlanan nay na yi na pulo paumaw na Malta. ² Miad mga itlaw an na naan dya daw dayad man pagbaton danen ki kami. Tenged gaumpisa na gauran daw natignawan kay, gadabok danen ta apoy. ³ Gatipon Pablo i ta kaoy daw pasunggan din naan ta apoy. Tenged ta kadangga, may bekkessan na gagwa daw pakagat lima an Pablo. ⁴ Na nakita ta mga itlaw na taga-pulo na bekkessan an gabingbiling naan ta lima Pablo, gaisturyaay danen an, “Manugpatay taan yi na itlaw. Maskin nalibri kanen an ta kamatayen naan ta dagat, dili kanen tugutan ta dyusa an na Ustisya na mabui kanen an.” ⁵ Piro, pawaslik nang Pablo bekkessan an naan ta apoy daw ula man kanen an naino. ⁶ Gapaabot-abot danen an na mubbag lima an Pablo daw dili gani, nali nang kanen an matumba daw mapatay. Piro, lugay en iran an na pagtagad daw ula man gyapon may nakita danen an na malain na natabo ki Pablo. Tenged ula may natabo ki kanen, gaisab iran an na isip daw ambal danen, “Kanen an isya na dyos!”

⁷ Dani nang ta lugar na naan dya danen gadabok ta apoy, may mga basak na iya ta manugdumala ta pulo na ngaran din Publio. Pabaton kay din ta dayad bilang iya na mga bisita ta tallo na adlaw. ⁸ Natabuan man na amay an Publio gamasakit. May dangga kanen an daw gadisintirya. Gaselled Pablo i naan ta kwarto amay Publio daw gapangamuyo. Dayon patungtong Pablo iya na mga lima naan ta amay Publio daw paayad din. ⁹ Tenged ta pabuat Pablo na naayad amay Publio, tanan na mga itlaw naan ta pulo ya na may masakit, giling ki Pablo daw paayad din man danen an.

10-11 Gatinir kay dya ta tallo bulan daw mga taga-pulo tama iran na mga atag ki kami. Na magbyai kay en, padalaan kay danen naan ta sakayan ta ame na mga balon para ta ame na pagbyai. Gasakay kay ta isya na sakayan na naan galin ta Alejandria na gapalimbeng naan ta pulo ta timpo ta pelles. Naan ta dulong may ribulto na sura ta kapid na dyos ta mga Griego.

Pag-alin Pablo Ta Malta Munta Ta Roma

12 Ta pagbyai nay alin ta pulo Malta na munta ta Roma, gadungka kay naan ta Siracusa daw gatinir kay dya ta tallo adlaw. 13 Alin dya, gabyai kay daw gadungka naan ta Regio. Ta sunod na adlaw, gaeyep angin an na bagat daw ta kadarwa na adlaw gabot kay naan ta dungkaan ta Puteoli. 14 Naan dya, may naisturya kay na mga gatuo ki Jesus daw gapangabay danen ki kami na magtinir kay ki danen ta isya duminggo. Tapos ta mga pitto na adlaw na naan kay dya, gadiritso kay munta ta Roma. 15 Na namatian ta mga gatuo dya na miling kay naan ta Roma, giling danen an asta ta darwa na banwa na paumaw na Foro Appio daw Tres Tavernas para sugaten kay. Na nakita Pablo danen an, gapasalamat kanen an ta Dyos daw gabiskeg man iya na nakem.

Mga Inagian Pablo Naan Ta Roma

16 Ta pag-abot nay naan ta Roma, paintriga mga priso an naan ta kumander ta mga sundalo dya, piro patugutan Pablo i ta pag-istar bisan indi gusto din na may isya na sundalo na magbantay ki kanen.

17 Paglambay ta tallo na adlaw, paumaw Pablo mga manugdumala an ta mga Judio na anen ta Roma. Pagtipon danen, gambal kanen an ki danen, “Mga kasimanwa ko na mga Judio! Maskin pa na ula a may naimo na kuntra ta ate na mga kasimanwa o kuntra ta mga kaugalian ta ate na mga kaapuan, papriso na naan ta Jerusalem daw paintriga naan ta mga Romanen. 18 Pagtapos ta pag-usisa danen ki yaken, gusto danen na buy-an a inta tak nlaman danen na ula a may nabuat

na malain na dapat a sintinsyaan ta kamatayen. 19 Piro, na dili miag mga Judio an na buy-an a, napilitan a ta pagdangep naan ta pangulo ta Roma, bisan pa na ula a may iambal na kuntra ta ake na mga kasimanwa. 20 Yi tenaan na papaumaw ko kyo yan: Liag ko na magkitaay ki daw mag-isturyaay aged mlaman nyo na yaken i pakadinaan tenged ta ake na pagsalig naan ta ittaw na papaabot ta na mga linai Israel.”

21 Gasabat danen an ki Pablo, “Ula kay kabaton ta mga sulat na alin ta Judea parti ki kaon. Ula man may mga utod na gabot di na may dala na mga balita daw malain na ambal kuntra ki kaon. 22 Piro, liag nay matian daw ino naan ta imo an na isip tak nlaman nay na bisan indi gambal mga ittaw kuntra ta inyo na grupo.”

23 Tenged gusto danen na mamati ki Pablo, gaplano danen an daw ino na adlaw danen an magtipon para ta pagmati ki kanen. Ta adlaw na paplano danen, sikad tama na mga ittaw gatipon naan ta balay na paistaran Pablo. Alin ta sellem asta ta kilem, pasaysay din ki danen parti an ta pagdumala ta Dyos. Paprusigiran din gid na ipaintindi ki danen parti ki Jesus paagi ta paggamit din ta Mga Sinulat Moises daw ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita. 24 May anen ki danen na gatuo tenged ta iya an na paambal, piro duma an dili magtuo. 25 Tenged na duma an ki danen ula gaintindiay, gaumpisa na nanguli danen an. Piro, na ula pa danen an nanguli, Pablo i gasugid ki danen parti ta mga ula gapati ta iya na paambal, “Matuod gid paambal an ta Dyos Ispiritu Santo naan ta ate na mga kaapuan paagi ki Isaias na prupita, 26 ‘Ilingan no mga linai Israel daw ambalan,

Maski mamati kaw pa ta miad daw magtan-aw,
dili kaw man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen.

27 Yi na mga ittaw, dessen iran na ulo. Gapabengngel nang danen an daw gapabulag-bulag aged paryo na ula danen an kakita, kamati daw kaintindi tak basi daw maintindian danen,

* 28:27 Isaias 6:9-10

magnelsel daw marani ki yaken
daw patawaren ko danen an.’ ”*

²⁸ Ta katapusan, Pablo i gambal pa gid,
“Gani, mga kasimanwa ko na mga Judio,
sugiran ta kyo na miad an na balita parti
daw ino paagi na mga itlaw an maluwas
ta Dyos alin ta silot ta iran na mga sala
napaabot din en naan ta mga dili-Judio
daw sigurado gid na magpati gid danen
an!”

²⁹ Tapos ta ambal Pablo, guli mga Judio
an na gadiskasay ta miad.†

³⁰ Ta darwa na taon, gaarkila Pablo i
ta balay daw pabaton din na may kalipay
tanang na mga itlaw na giling ki kanen.

³¹ Ula kanen adlek na gawali kanen i parti
ta pagdumala ta Dyos daw gatudlo man
parti ki Ginuo Jesu-Cristo. Ta iya na pag-
wali daw pagtudlo naan ta mga itlaw, ula
may gapegeng ki kanen.

---

† **28:29** Naan ta pila na mga kupyta ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-nuibi.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Roma

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Roma

Yi na libro pasulat Pablo na ula pa kanen kailing ta syudad Roma. Piro, bisan ula pa kanen kailing dya, nlanan din en ngaran ta pila na mga itlaw dya na gatuo ki Cristo daw plano din na bisitaan danen an aged pabiskegen iran na pagtuo. Gaplano man kanen an na daw tapos kanen magbisita naan ta mga gatuo na naan ta Roma, miling kanen an naan ta lugar na Espania aged magsugid dya ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo.

Una na nabatang naan ta yi na libro na sulat Pablo, gapangamusta kanen ta mga gatuo daw pagtapos ta mga pagpangamusta din asta ta katapusan ta yi na libro, gasaysay kanen parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo daw parti man daw ino dapat na batasan para ta mga gatuo. Ta iya na pagsaysay parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo, ambal din na naan ta miad na balita papakita ta Dyos paagi an na buaten ta Dyos na matareng mga itlaw an.

Naan ta yi na libro papademdem Pablo naan ta mga itlaw na kabasa na kiten tanan gabuat ta malain kuntra ta Dyos. Ambal din man na dili paagi ta ate na mga buat na kiten buaten ta Dyos na kiten matareng. Ambal din na tanan na mga itlaw nakasala daw ula man gatuman ta liag ta Dyos na danen an magparyo ki kanen na ula sala. Tenged dili paagi ta ate na mga buat na miad pabuat ki ta Dyos na kiten matareng, pasaysay gid Pablo naan ta yi na libro daw ino paagi na buaten ta Dyos mga itlaw na danen an matareng.

Naan ta yi na libro pasaysay man Pablo daw ino naan ta plano ta Dyos parti ta mga itlaw na Judio daw mga dili-Judio. Ambal din na bisan tama na mga paryo din na Judio gasikway ki Jesus, iran na pagsikway naan man ta plano ta Dyos aged tagan ta upurtunidad mga itlaw an na dili-Judio para magtuo man danen an ki Jesus

daw tanan na mga itlaw mag-isyta ta pagpasakep naan ta pagdumala Jesu-Cristo. Ambal din man na dili magpadayon mga Judio ta pagsikway ki Jesus ta ula katapusan. Mabot adlaw na mga Judio magtuo man ki kanen.

Naan ta katapusan na parti ta yi na libro ambal Pablo parti daw ino dapat na batasan ta mga gatuo ki Cristo na danen an duma ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Ambal din na impurtanti gid na maggugma ki ta tanan na mga itlaw daw ate na paggugmaay pamatuod na kiten i mga gatuo ki Cristo.

Katapusan na nabatang naan ta sulat i Pablo, gapangamusta kanen an naan ta mga itlaw na naan ta Roma daw gadayaw kanen ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Roma

1. Pagsugid Pablo parti ta miad na balita (1:1-17)
2. Tanan na mga itlaw nakasala kuntra ta Dyos (1:18 - 3:20)
3. Paagi na mga itlaw buaten na matareng (3:21 - 4:25)
4. Bag-o na pamatasan ta mga itlaw na iya ta Dyos (5:1 - 8:39)
5. Mga linai Israel (9:1 - 11:36)
6. Paggugma naan ta Dyos daw naan ta mga itlaw (12:1 - 15:13)
7. Mga plano Pablo daw iya na pagpangamusta naan ta mga itlaw na naan ta Roma (15:14 - 16:27)

Pagpakala Pablo Daw Pagpangamusta

¹ Yaken i Pablo na manugsirbi na iya Jesu-Cristo. Papili a ta Dyos na isya na apustol tak plano din daan na tagan a din ta katengdanan na isugid ko miad i na balita na alin ki kanen. ² Anay pa sa papangako daan ta Dyos paagi ta ambal ta mga prupita naan ta iya na sinulat na pulong na mabot timpo na may anen na isugid na miad na balita ki kiten. ³⁻⁴ Yi na balita parti ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo. Kanen an Bata Ta Dyos na natao alin ta linai Ari David daw pamatuuran paagi ta Dyos Ispiritu Santo na kanen an makaga-gaem na Bata Ta Dyos na nabannaw kanen an alin ta mga patay. ⁵ Paagi ki kanen, nabaton ko pribiliyo daw katengdanan na

isya na apustol din aged tama na mga dili-Judio matabangan ko na magtuo daw magtuman ki kanen para dayawen danen kanen an. ⁶ Kyo yan na mga gatuo na naan ta Roma, labet kaw man en ta mga napili ta Dyos na buaten din na mga itlaw na iya Jesu-Cristo.

⁷ Anduni, gapangamusta a daw gasulat ki kyo tanan na naan ta Roma na mga papalangga ta Dyos daw kabaton man ta upurtunidad na paatag din na kyo yan buaten din na iya na mga itlaw. Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Katengdanan Pablo Parti Ta Pagsugid Ta Miad Na Balita

⁸ Una ta tanan, gapasalamat a ta Dyos na pasaligan ko tak tama na mga itlaw, bisan indi nang, kamati na kyo yan mga gapati ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo. Nlaman ko na tenged ki Jesu-Cristo namatian ta Dyos ake na pagpasalamat. ⁹ Dyos na pasirbian ko na terek ta ake na tagipusuon paagi ta pagsugid ta miad i na balita parti ta iya na Bata, nlanan din gid na pirmi ta kyo pasambit naan ta ake na pangamuyo. ¹⁰ Lugay en na sigi a gapangabay naan ta Dyos na daw pagbeet din, magbisita a ki kyo. ¹¹ Andem ko gid na magbisita ki kyo aged maatagan kaw man ta kaayaran na alin ta Dyos na magpabiskeg ta inyo na pagtuo ki kanen. ¹² Beet ko ambalen na kiten magtabyangay na magpalig-en ta pagtuo ta kada isya.

¹³ Mga utod ko ki Cristo, liag ko na mlanan nyo na pila aren bisis gaplano na magbisita ki kyo, piro ula a kadayon tenged may mga natabo na dili malikawan. Liag ko na mag-iling a gid unsan ki kyo naan ta Roma aged na magdugang mga dili-Judio an dyan na magtuo man ki Cristo paryo naan ta duma na mga lugar na nailingan ko en. ¹⁴ May katengdanan a na magsugid ta miad na balita naan ta tanan na mga itlaw: mga may iniskwilaan man daw ula, mga maalam man daw ula alam. ¹⁵ Gani, bakod gid ake na andem na isugid miad na balita ki kyo dyan naan ta Roma.

¹⁶ Bugal ko gid na magsugid ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo tak naan ta miad na balita papakita gaem ta Dyos na tanan na mga itlaw na magpati luwasen din alin ta silot ta iran na mga sala. Miad i na balita una para ta mga Judio daw anduni para man ta mga dili-Judio. ¹⁷ Naan man ta miad na balita papakita ta Dyos paagi an na buaten din na matareng mga itlaw an. Iling tan buaten ta Dyos naan ta mga itlaw na gatuo na terek gid ta iran na tagipusuon. Paryo man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen an gambal,

“Bisan kino na pabuat na matareng tenged ta iya na pagtuo, mabui gid ta ula katapusan.”*

Tanan Na Mga Itlaw Nakasala Kuntra ta Dyos

¹⁸ Papakita ta Dyos na bakod iya na kagilek naan ta mga itlaw an na ula gapati ki kanen daw gabuat man ta malain daw paagi ta malain danen na pabuat, pakita na danen an dili miag magbaton ta kamatuuran parti ki kanen daw dili man danen miag na iran na mga duma magbaton man. ¹⁹ Bakod kagilek din tenged ula man gyapon danen an gapati ki kanen bisan pa na daw ino pwidi mlaman ta mga itlaw parti ki kanen napakita en ki danen tak kanen mismo, papakita din ki danen. ²⁰ Maskin dili ta makita daw ino naan ki kanen, umpisa ta pagbuat din ta kalibutan daw kalangitan, naintindian ta daw ino naan ki kanen paagi ta iya na mga nabuat. Papakita din na kanen matuod gid na Dyos daw naan man ki kanen gaem na kanen an magbuat ta daw ino liag din. Gani, mga ula an gapati ki kanen ula gid irason man-o tak danen an ula gabaton ta kamatuuran parti ki kanen. ²¹ Nlanan danen na may Dyos, piro ula danen gataod ki kanen bilang iran na Dyos daw ula man gapasalamat ki kanen. Iran na isip madyo ki kanen daw iran na mga paisip ula pulos. Gani, dili danen makaintindi ta kamatuuran. ²² Gambal danen na mga maalam danen

* 1:17 Habakuk 2:4

an, piro ta matuod danen an mga buang-buang. ²³ Ula danen an gasimba ki kanen na matuod na Dyos na ula kamatayen tak pabalyo danen pagsimba an ki kanen ta pagsimba naan ta mga dyos-dyusan na pabuat paryo ta sura ta mga itlaw, yupan, ayep daw mga sapat na gagyanap na ubos may kamatayen.

²⁴ Tenged ula danen an gasimba ta Dyos, yon na ula danen an papegengi ta Dyos ta iran na pagbuat ta malain daw pabay-an din nang man danen an na imuon daw ino iran an na liag na buaten na sikad malain daw makagayya naan ta kada isya.

²⁵ Pabay-an din nang danen an tak pagpati an ta kamatuuran parti ki kanen pabalyo danen naan ta pagpati ta bula na yon na pasimba danen dili matuod na dyos. Pasimba danen daw pasirbian mga pabuat din nang an. Dyos an, kanen dapat dayawen ta ula katapusan! Amen!

²⁶ Tenged na pabalyo danen pagpati an ta kamatuuran naan ta pagpati ta bula, pabay-an nang en danen an ta Dyos na dayunon pa danen iran an na mga pabuat na makagayya. Pabalyo ta mga bai igo na pagsawa ta dili dapat na pagsawa. Dili mama iran an na pasawa. Pasawa an danen paryo danen na bai. ²⁷ Yon man mga mama an. Dili bai iran an na pasawa. Pasawa an danen paryo danen na mama daw dili man en danen mapegengan iran na kaugalingen. Tenged ta iran na mga buat na makagayya, danen mismo gapangita ta silot na para gid ki danen.

²⁸ Tenged na ula danen pakabig na may pulos iran na pagkala ta Dyos, pabay-an nang en danen an ta Dyos na iran na mga paisip malain daw gabuat man danen ta mga makagayya na dili dapat buaten. ²⁹ Pabuat danen sikad malain na mga buat. Danen an mga kriminal, mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang, mga pirmi gabuat ta malain naan ta duma, mga mainggiten, mga manugpatay, mga sikad magbutal, mga sikad magdaya, mga manluko, mga babaan, ³⁰ mga sikad magambal kuntra ta paryo danen na itlaw, mga gakuntra gid ta Dyos, mga gainsulto ta mga paryo danen na itlaw, mga ambog,

mga bugalen, mga gapangita ta mga bago na paagi na magbuat ta malain, mga ula gatuman ta iran na mga ginikanan, ³¹ mga dili miag magtuman ta kamatuuran, mga dili masaligan, mga ula gapalangga ta iran na mga parinti daw mga ula kaluoy naan ta duma. ³² Nlaman danen na Dyos an gambal na daw kino gabuat ta iling tan na mga malain dapat na sintinsyaan ta silot na ula katapusan. Bisan nlaman danen na iling tan ambal ta Dyos, gapadayon man gyapon danen an ta pagbuat ta mga malain, piro dili nang nyan, nalipay pa danen na nakita danen na duma an gabuat man ta malain.

2

¹ Anduni, kyo na gambal na mga itlaw an na gabuat ta malain na iling tan dapat sintinsyaan ta Dyos ta silot na ula katapusan, ula kaw irason daw sintinsyaan kaw din man tenged ta inyo na mga buat na malain tak ta inyo na pag-ambal ta iling tan, inyo man na kaugalingen pasintinsyaan nyo tenged pabuat an danen, yon man pabuat nyo. ² Nlaman ta na igo gid pagsintinsya an ta Dyos ki danen na gabuat ta malain na iling tan. ³ Gani, dili kaw magsalig na kyo yan makalikaw ta pagsintinsya ta Dyos tak pabuat nyo man mga malain ya na paryo ta pabuat ta mga itlaw na ta inyo na isip danen an dapat sintinsyaan ta Dyos. ⁴ Basi salig nyo na kunsintien kaw nang ta Dyos tak miad gid kanen an daw langkaw iya na nakem daw mapasinsyaen. Ula nyo paisip na miad Dyos an ki kyo para tagan kaw din ta upurtunidad na magnysel daw dilian man inyo na mga sala. ⁵ Piro, dessen gid inyo na ulo na dili kaw miag magnysel daw dilian inyo na mga sala. Yon tenaan na padugangan nyo segeng na silot na maageman nyo naan ta adlaw na magsintinsya Dyos an ta mga itlaw na gabuat ta malain. Naan ta yon man na adlaw ipakita ta Dyos na igo gid iya na pagsintinsya. ⁶ Ta yon man na adlaw, mag-atag kanen an ta bales naan ta kada isya sunod man ta iran na mga buat. ⁷ Mga itlaw na gaprusigir na magbuat ta miad tak gaandem danen na dayawen gid ta Dyos daw tagan man ta kabui na danen an dili en mapatay, danen an tagan din ta

kabui na ula katapusan. ⁸ Piro, mga itlaw an a na gasunod ta iran na kaugalingen na liag daw imbis na pasunod danen kamatuuran an parti ta Dyos pasunod danen iran an na liag na magbuat ta malain, maageman gid danen segeng na silot daw kagilek ta Dyos. ⁹ Tanan na mga itlaw na gabuat ta malain, maageman danen segeng na kalised daw kasakit, mga Judio man daw mga dili-Judio. ¹⁰ Piro, tanan na mga itlaw na gabuat ta miad, danen an dayawen gid ta Dyos daw tagan man ta katawayan ta nakem, una mga Judio daw sunod mga dili-Judio. ¹¹ Iling tan buaten ta Dyos tak ta iya na pag-ukom naan ta mga itlaw, ula kanen may pinili.

¹² Bisan kino na gabuat ta malain sintinsyaan ta Dyos ta silot na ula katapusan. Mga dili-Judio, bisan ula danen nlami mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, tenged gabuat danen ta malain, sintinsyaan danen an ta Dyos, piro dili sunod ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Mga Judio an a, nlaman en danen mga sugo ta Dyos. Gani, tenged gabuat danen ta malain, sintinsyaan man danen an ta Dyos, piro sunod ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. ¹³ Iling tan pagsintinsya ta Dyos tak naan ta iya na pagtan-aw dili matareng mga itlaw an na gamati nang ta pabasa naan ta Mga Sinulat Moises piro ula gatuman. Mga itlaw an a na gatuman gid ta mga sinulat ya, danen pabuat din na matareng. ¹⁴ Mga dili-Judio, bisan ula naan ki danen naatag mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, duma an ki danen gatuman ta mga sugo ya paagi ta iran na isip daw ino miad na buat. Tenged ta mga buat danen na miad, gapakita nang na bisan ula danen nlami mga sugo an ta Dyos, naan en ta iran na isip daw ino miad daw malain. ¹⁵ Paagi ta iran na buat na miad, napakita na anen en ta iran na isip mga kinanglan na tumanen na naan ta Mga Sinulat Moises daw tenged ta mga nabetang naan ta iran na isip, kaysan nlaman danen na iran na buat dili miad tak nakunsinsya danen an daw kaysan nlaman man danen na iran na buat

miad. ¹⁶ Iling tan pagsintinsya ta Dyos naan ta adlaw na Jesu-Cristo an intrigaan ta Dyos na kanen an mag-ukom ta mga itlaw dipindi daw ino iran na mga pabuat daw isip asta man mga palikem danen. Iling an tan naambal ko parti ta pag-ukom ta Dyos na gasugid a ta miad na balita.

Mga Judio Daw Iran Na Pagtuman Ta Mga Sinulat Moises

¹⁷ Kyo na mga paryo ko na Judio, gasalig kaw na tenged ta inyo na lai na Judio* daw ta inyo man na pagtuman ta Mga Sinulat Moises malikawan nyo sintinsya ta Dyos. Gapabugal kaw na kala nyo Dyos an daw kanen nang man pasimba nyo. ¹⁸ Ambal nyo pa na nlaman nyo daw ino liag ta Dyos daw nlaman nyo man daw ino mas miad na buaten tenged patudlo en ki kyo mga sugo an ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises. ¹⁹ Gasalig kaw gid na tenged natudlo en ki kyo mga sugo ta Dyos, pwidi kaw en magpapawa ta isip ta mga itlaw na ula kaintindi ta kamatuuran. Isip nyo na paryo kaw ta manugguyod ta bulag daw paryo man ta ilaw na gapapawa naan ta delem. ²⁰ Ambal nyo pa gid na masarangan nyo na magtudlo ta mga ula alam daw ta mga kulang ta pag-intindi tenged nlaman nyo tanan an na naan ta Mga Sinulat Moises na naan dya nabetang kamatuuran parti ta Dyos. ²¹ Piro, daw ino patudlo nyo an naan ta duma, man-o tak kyo mismo ula gatuman ta inyo na patudlo? Gawali kaw na dili manakaw, piro kyo yan ganakaw! ²² Gambal kaw na dili magdulog ta dili imo na sawa, piro kyo yan gadulog ta dili inyo na sawa! Nalainan kaw gid ta mga dyos-dyusan an na pasimba ta mga dili-Judio, piro gaselled kaw naan ta iran na mga timplo daw ganakaw ta mga betang na naan dya! ²³ Gapabugal kaw na kyo yan kabaton ta mga sugo ta Dyos paagi ta Mga Sinulat Moises piro kyo mismo ula nyo patuman iya na mga sugo daw paagi ta iling tan na buat nyo Dyos an nainsultuan ²⁴ paryo man ta ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen an gambal, "Tenged ki

* **2:17** Pwidi nyo mabasa parti ta Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:24** Isaias 52:5; Ezekiel 36:22

kyo na mga Judio, yaken i papakalain ta mga dili-Judio.”†

²⁵ Kyo na paryo ko na Judio, gasalig kaw na kyo mga itlaw ta Dyos tenged nang ta inyo na pagtuman ta iya na sugo na magbuat kaw ta tanda naan ta lawa ta mga mama.‡ Daw magtuman kaw ta tanan na mga duma pa na sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, pagbuat an ta tanda may pulos. Piro, daw dili kaw magtuman, paryo kaw man gyapon ta mga itlaw na ula nabuatan ta tanda naan ta iran na lawa. ²⁶ Gani, daw mga itlaw na ula nabuatan ta tanda magtuman ta mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, danen an bilangen man ta Dyos na paryo man ki kyo na may tanda naan ta inyo na lawa na yon man danen an iya na mga itlaw. ²⁷ Daw danen na mga dili-Judio gasunod ta Mga Sinulat Moises, iran na buat pamatuod na kyo na mga Judio kasala tenged bisan may tanda kaw en naan ta inyo na lawa daw naan man ki kyo paatag Mga Sinulat Moises, ula nyo tumana. ²⁸ Beet ambalen ko na isya an na matuod na Judio dili nang itlaw na gasunod ta mga sirimunya ta tuuan ta mga Judio. Iling man tan, itlaw na pabaton ta Dyos dili nang itlaw na may tanda naan ta iya na lawa na pamatuod na kanen an isya na Judio. ²⁹ Isya na itlaw matuod na Judio tenged iya an na tagipusuon pabago ta Dyos Ispiritu Santo, dili tenged nabuatan kanen an ta tanda naan ta iya na lawa. Gani, mga itlaw an na iran na tagipusuon pabago kabaton ta pagdayaw alin ta Dyos, dili alin ta mga itlaw.

3

Pagtratar Ta Dyos Naan Ta Mga Judio

¹ Parti ta ambal ko ya na mga dili-Judio pabaton man ta Dyos, basi may magrik-lamo, “Ta, daw iling tan, ino ate na bintaa bilang isya na Judio? Ino man pulos ta ate na pagbuat ta tanda naan ta lawa?”* ² Yi sabat ko: Kiten na mga Judio tama gid na bintaa! Una ta tanan, paintriga ta Dyos ki

kiten iya an na mga ambal na papasulat din. ³ Piro, maskin may duma na mga Judio na dili masaligan ta Dyos daw ula gapati ta iya na mga ambal, dili beet ambalen na dili en tumanen ta Dyos iya an na mga pangako ki kiten na mga Judio. ⁴ Dyos an masaligan gid ta iya na ambal maskin pa na bula tanan na mga itlaw. Iling an tan nabatang naan ta iya na sinulat na pulong na may gambal ki kanen,

“Nlaman nay na daw ino ambal no, mapamatuuran na igo gid.

Daw may magrik-lamo tenged ta imo na ambal,

pirmi kanen mapirdi.”†

⁵ Basi may mga pilusupo na itlaw na magambal na daw magbuat ki ta malain, miad tak daw mga itlaw magkumparar ki kiten naan ta Dyos, simpri makita ta mga itlaw na Dyos an matareng gid. Basi ambalen man ta mga pilusupo na tenged makita na Dyos an matareng gid paagi ta ate na mga buata na malain, dili igo na sintinsyaan ki din parti ta ate na mga buata na malain. Paambal ko nang daw ino isip ta mga pilusupo. ⁶ Piro, iling tan na isip dili igo tak simpri matareng Dyos an na sintinsyaan din mga itlaw na gabuat ta malain. Daw dili matareng kanen an, dili man pwidi na kanen an mag-ukom ta tanan na mga itlaw naan ta kalibutan. ⁷ Basi mambal pa gid mga pilusupo an na paagi ta ate an na pagbula mas dayawen Dyos an tenged kanen pirmi gambal ta matuod. Basi mambal pa gid man danen an na tenged Dyos an mas dayawen paagi ta ate na pagbula, dili igo na sintinsyaan ki din tenged ta ate na sala. ⁸ Ino, miad daw magbuat ki ta malain aged Dyos an dayawen? Sabat ko na dili miad na iling tan isipen ta! Nlaman ko na pausgaran a ta duma daw painsultuan man na yaken kon gambal na miad daw magbuat ta iling tan. Piro, sugiran ta kyo na igo nang na sintinsyaan ta Dyos danen ya na gausgar ki yaken.

⁹ Basi may mag-insa daw mas pa dayad

‡ 2:25 Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 3:1 May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Roma 2:25. † 3:4 Mga Salmo 51:4

pagtratar ta Dyos ki kiten na mga Judio kaysa ta mga dili-Judio. Sabat ko na dili iling tan tenged tanan ki, mga Judio man daw mga dili-Judio, paryo nang na mga ulipen ta sala. ¹⁰ Nlaman ta na tanan na mga itlaw nakasala tenged naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal na iling ti, “Ula itlaw na ula sala! Ula maski isya!

¹¹ Ula bisan isya na itlaw makaintindi parti ta Dyos

daw ula man may gaandem na kalaen kanen an.

¹² Tanan na mga itlaw gatalikod ta Dyos daw ula pulos para ki kanen.

Ula itlaw na gabuat ta miad! Ula maski isya!”†

¹³ “Iran na ambal malain gid na paryo alin ta lebbengan na ula natampekan.

Daw mambal danen, sikad magbula.”§

“Gagwa alin ta iran na baba sakit na mga ambal na paryo ta makapatay na dalit ta bekkessan.”*

¹⁴ “Ubos nang pagpakalain daw sakit na mga ambal gagwa alin ta iran na baba.”†

¹⁵ “Ta tise nang na dipirinsya, papatay danen dayon iran an na duma.

¹⁶ Bisan indi danen an punta, pagubba danen pangabui an ta duma daw papabellayan man.

¹⁷ Dili danen malam daw ino paagi na maglineng iran na pagdumaay naan ta duma na mga itlaw.”‡

¹⁸ “Ula naan ta iran na isip na dapat danen an may kaadlek ta Dyos.”§

¹⁹ Nlaman ta na tanan na nabatang naan ta Mga Sinulat Moises para ki kiten na mga Judio na mga sakep ta pagsunod ta mga sinulat ya aged ula bisan kino magrason na ula kanen nalam na iya na buat sala. Tanan na mga itlaw, Judio man daw dili-Judio, may sabaten naan ta Dyos tenged ta iran na mga sala. ²⁰ Gani, ula itlaw na matareng ta pagtan-aw ta Dyos paagi ta pagsunod nang ta mga kinanglan na tumanen na naan ta Mga Sinulat Moises

tak mga sinulat ya paagi an na nlaman ta na kiten tanan mga nakasala.

Ambal Pablo Parti Ta Paagi An Na Mga Itlaw Buaten Na Matareng

²¹ Anduni, papasugid en ta Dyos paagi an na buaten din na matareng mga itlaw an. Piro, dili din buaten na matareng mga itlaw paagi ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita bisan naan ta mga sinulat ya papasugid din daan iya an na plano daw ino paagi an na buaten din na matareng mga itlaw an. ²² Pabuat din na matareng mga itlaw an tenged ta iran na pagtuo naan ki Jesu-Cristo. Maskin mga Judio daw mga dili-Judio, paryo nang na iling tan pabuat ta Dyos naan ta tanan na mga itlaw na gatuo ki Jesu-Cristo. Naan ta pagtan-aw ta Dyos paryo nang ²³ tak tanan na mga itlaw nakasala daw tanan ula man gatuman ta liag ta Dyos na dapat danen an matareng paryo ki kanen na matareng ta tanan. ²⁴ Piro, tenged nang na miad gid Dyos an pabuat din na matareng mga itlaw. Iling tan pabuat din paagi ki Jesu-Cristo na gatubos ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala. ²⁵ Jesus an papadala ta Dyos naan ta kalibutan i aged kiten i mapatawad ta ate na mga sala paagi ta pagatag Jesus ta iya na kabui bilang alad para ta mga sala na kanen napatay naan ta krus na lengngessa din natulo. Daw kiten i magpati na kanen alad para ta ate na mga sala, patawaren ki ta Dyos. Iling tan pabuat ta Dyos aged ipakita din na matareng kanen an. Tenged langkaw iya na nakem, anay pa sa bag-o napatay Jesu-Cristo, ula din anay pasilutan mga itlaw an ta iran na mga sala. ²⁶ Anduni papamatuuran din na kanen an matareng tak dapat gid na silutan mga itlaw an, piro paagi ki Jesus iran an na silot nabayaran en. Tenged man na kanen an matareng, tanan na mga itlaw na gatuo ki Jesus pabuat din na matareng.

²⁷ Gani, ula ki may ipabugal na kiten i matareng tak kiten i ula pabuat na matareng paagi ta ate na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Pabuat ki na matareng

† **3:12** Mga Salmo 14:1-3; 53:1-3 § **3:13** Mga Salmo 5:9 * **3:13** Mga Salmo 140:3 † **3:14** Mga Salmo 10:7
 † **3:17** Isaias 59:7-8 § **3:18** Mga Salmo 36:1

tenged ta ate na pagtuo. ²⁸ Gapati ki gid na mga itlaw pabuat na matareng tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo, dili tenged ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises.

²⁹ Dyos an dili nang iya ta mga Judio tak kanen Dyos man ta mga dili-Judio. Kanen Dyos ta tanan na mga itlaw ³⁰ tak isya nang na Dyos para ta mga Judio daw mga dili-Judio. Pabuat ta Dyos mga Judio an na danen an matareng tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo daw mga dili-Judio pabuat din man na matareng tenged man ta pagtuo ki Jesu-Cristo. ³¹ Basi may mag-insa na daw pwidi na bay-an ta nang en Mga Sinulat Moises na paryo ula en pulos tak kiten i gatuo ki Cristo. Sabat ko, dili ta bay-an! Tenged ta ate na pagtuo, patuman ta daw ino gid beet ambalen ta Mga Sinulat Moises.

4

Ambal Pablo Parti Ta Tenaan Na Abraham Pabuat Na Matareng

¹ Basi may mag-insa man ta iling ti: Tenged mga itlaw an na gatuo danen nang mga pabuat na matareng, ino maambal ta parti ki Abraham na ate na kaapuan? Ino tenaan na Abraham ya pabuat ta Dyos na kanen ya matareng? ² Daw kanen pabuat na matareng tenged ta iya na mga buat, may ipabugal kanen an. Piro, nlaman ta na ula kanen may ipabugal naan ta Dyos ³ tenged naan ta sinulat na pulong ta Dyos iling ti nasulat, “Abraham an gatuo ta Dyos daw tenged ta iya na pagtuo, pakabig ta Dyos na kanen an matareng.”*

⁴ Nlaman ta na mga itlaw an na gapangabellay, iran an na suol ula pabilang na atag nang tak iran an na suol alin ta iran na binellayan. ⁵ Piro, pagtuo an naan ta Dyos dili iling tan. Mga itlaw na pakabig ta Dyos na danen an matareng, gatuo nang danen an naan ta Dyos na may sarang na mga itlaw na kasala buaten din na matareng. Ula danen an gapangabellay aged batunon ta Dyos. ⁶ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal Ari David parti ta mga itlaw na may angken na kalipay alin ta Dyos tak

danen an pakabig ta Dyos na danen an matareng dili tenged ta iran na mga buat. Ambal David,

⁷ “May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na iran an na sala napatawad en ta Dyos daw ula din en pademdem.

⁸ Ambalen ko isab, may angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na ula en pabilang ta Dyos na danen an may sala.”†

⁹ Kalipay na tenged ta mga sala na napatawad dili para nang ki kiten na mga Judio na mga itlaw na pabuatan ta tanda naan ta lawa. Iling tan na kalipay para man ta mga dili-Judio bisan ula iran pabuatan ta tanda naan ta lawa.‡ Di' ba paryas ta paambal ko ya, gapati ki na Abraham ya pakabig ta Dyos na kanen ya matareng tenged nang ta iya na pagtuo ta Dyos? ¹⁰ Kan-o pakabig Abraham ya na matareng? Naan ta timpo na ula pa kanen ya pabuatan ta tanda naan ta iya na lawa o naan ta timpo na pagtapos ta pagbuat ki kanen ta tanda? Simpri naan ta timpo na ula pa tanda naan ta iya na lawa kanen ya pakabig en na matareng. ¹¹ Tanda na naan ta iya na lawa pamatuod na pakabig en ta Dyos na kanen ya matareng tenged ta iya na pagtuo naan ta Dyos ta timpo na ula pa kanen pabuatan ta tanda naan ta iya na lawa. Kanen ya pakabig na matareng bag-o pa nabuatan ta tanda naan ta lawa aged kanen bilangen na amay ta tanan na mga itlaw na gatuo na pakabig na matareng tenged nang ta iran na pagtuo bisan danen an ula nabuatan ta tanda naan ta lawa. ¹² Abraham ya pabilang na amay ta mga nabuatan ta tanda naan ta iran na lawa. Piro, dili tenged nabuatan danen an ta tanda kanen ya pabilang na iran en na amay. Kanen pabilang na iran na amay tenged na gatuo danen ta Dyos paryo ki kanen na gatuo bisan ula pa kanen nabuatan ta tanda naan ta iya na lawa.

¹³ Dyos gapangako ki Abraham daw ta iya na mga linai na kalibutan i iran. Piro, dili tenged ta iran na pagtuman ta sugo ta Dyos parti ta pagbuat ta tanda naan

* **4:3** Genesis 15:6 † **4:8** Mga Salmo 32:1-2 ‡ **4:9** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Roma 2:25.

ta lawa na Dyos an gapangako. Kanen an gapangako ki danen tak pakabig din danen an na matareng tenged ta iran na pagtuo. ¹⁴Daw kiten nang na mga gasunod ta Mga Sinulat Moises paatagan ta pangako ta Dyos, ula pulos pagtuo an naan ta Dyos. Ula man pulos iya na mga pangako ¹⁵ tak ula bisan isya na may sarang na magtuman ta tanan gid na naan ta Mga Sinulat Moises. Tenged iling tan, maageman ta tanan silot ta Dyos. Daw indi sa na may mga sunuron na sugo may mga itlaw man na ula gatuman.

¹⁶ Gani, papangako ya ta Dyos tumanen din naan nang ta mga itlaw na gatuo ki kanen aged mabaton danen papangako din ya tenged ta iya na pagbeet na iatag din, dili tenged ta mga buat danen. Beet ambalen na sigurado gid na tumanen din iya na papangako naan ta mga itlaw na pakabig na mga linai Abraham. Piro, dili nang mga gasunod ta Mga Sinulat Moises pakabig an na mga linai Abraham. Mga itlaw na gatuo ki kanen paryo ki Abraham, danen an pakabig man na mga linai Abraham tak Abraham ya pakabig na amay ta tanan na gatuo ta Dyos. ¹⁷ Iling man tan beet ambalen ta ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal ki Abraham, “Buaten ko kaon yan na amay ta tama na mga nasyon.”[§] Natuman gid ambal ya ta Dyos ki Abraham tak naan ta pagtan-aw ta Dyos Abraham ya amay ta tanan na gatuo ta Dyos. Dyos an na patuuan Abraham, kanen an gaatag ta kabui naan ta mga patay daw paagi ta iya na sugo nabuat mga betang na ta primiro ula pa. ¹⁸ Abraham ya ula en paglaem anay pa sa na makabata pa, piro gapati man gyapon kanen ta pangako ta Dyos na kanen maimo na amay ta tama na mga nasyon ta mga itlaw na dili mabilang paryo ta mga bituon na sikad tama tak paambal ta Dyos, “Iling man tan katama ta imo na mga linai.”* ¹⁹ Ula narwari Abraham ya ta iya na pagsalig ta pangako ta Dyos bisan nlanan din na paryo impusibli na makabata pa kanen tak idad din dali nang en ta isya gatos anyos daw Sarah

na iya na sawa baog. ²⁰ Maskin iling pa tan, gapadayon kanen ta iya na pagsalig daw ula kanen ya gadua-dua na tumanen gid ta Dyos pangako ya ki kanen. Paligen pa gid ta Dyos iya na pagsalig daw gadayaw man kanen ya ta Dyos. ²¹ Bakod gid pagsalig Abraham na Dyos an may sarang na magtuman ta iya na pangako. ²² Tenged ta pagtuo Abraham, kanen ya pakabig na matareng. ²³ Ambal ya na “pakabig kanen an na matareng” nasulat naan ta sinulat na pulong ta Dyos dili para nang ki Abraham. ²⁴ Nasulat ambal na ya para man ki kiten na pakabig na matareng tenged gatuo ki ta Dyos na gabannaw ki Jesus na ate na Ginuo ²⁵ na pasintinsyaan ta kamatayen tenged ta ate na mga sala daw pabannaw ta Dyos para kiten i buaten din na matareng.

5

Kalipay Para Ta Mga Pabuat Na Matareng

¹ Tenged pabuat ki ta Dyos na kiten matareng tak gatuo ki, pabaton ki din en na papatawad paagi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ² Paagi man ki Cristo, anduni kaangken ki ta bakod na pribiliyo na kaprani ki en ta Dyos. Nalipay ki man tenged gasalig ki na mabot adlaw na kiten i magduma ta Dyos daw makala ta pa man gid kanen an. ³ Dili nang nyan, nalipay ki bisan naagian ta malain na mga buat kuntra ki kiten tenged ta ate na pagsunod ki Jesus tak daw maagian ta iling an tan, magbiskeg ate na nakem na masarangan ta pa gid maskin ino na kakulian. ⁴ Daw masarangan ta maskin ino na kakulian, malipay Dyos an tenged ligen ate na nakem. Daw iling tan na malipay Dyos an ki kiten, magbiskeg ate na pagsalig na mabot adlaw na kiten i magduma ta Dyos daw makala ta pa man gid kanen an. ⁵ Dili ki magayyaan tenged ta ate na pagsalig na iling tan matabo ta mabot pa na adlaw tak nlanan ta na tumanen din gid iya na pagbeet. Sigurado ki na tumanen din tak nlanan ta man na pagugma ki din gid paagi ta Dyos Ispiritu Santo na paatag din ki kiten.

§ 4:17 Genesis 17:5 * 4:18 Genesis 15:5

⁶ Iling ti bakod na gugma ta Dyos ki kiten: Na kiten na mga kasala ula sarang na magtuman ta liag ta Dyos, napatay Cristo an para ki kiten ta igo gid na timpo na naan ta plano ta Dyos. ⁷ Tagsa nang na may itlaw na mag-atag ta iya na kabui na kanen an mapatay para ta itlaw na matareng. Basi pa taan may anen na itlaw na mangiseg na mag-atag ta iya na kabui na kanen an mapatay para ta miad gid na itlaw. ⁸ Piro Dyos an a, iling ti pagpakita din daw ino paggugma din ki kiten: Papadala din Cristo an aged mapatay para ki kiten maski gabuat ki pa ta sala na kuntra ki kanen.

⁹ Tenged ta kamatayen Cristo naan ta krus na iya na lengngessa natulo, pabuat ki en ta Dyos na kiten matareng. Tenged iling tan pabuat ta Dyos paagi ki Cristo, sigurado gid na paagi man ki Cristo maluwas ki alin ta silot ta Dyos. ¹⁰ Ta una, kuntra ki pa ta Dyos, piro tenged ki Cristo na iya na Bata na napatay para ki kiten, pabaton ki din na ula en kanen an kagilek ki kiten. Daw iling tan iya na kaluoy naan ta mga gakontra ki kanen, mas pa iya na kaluoy naan ki kiten na mga pabaton din na kiten i maluwas alin ta iya na silot. Tenged Jesus pabannaw ta Dyos, sigurado ki gid na kiten i maluwas. ¹¹ Dili nang nyan, tenged ta mga buat ta Dyos paagi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo may anen ki kalipay. Tenged ki Cristo, pabaton ki en ta Dyos.

Pabuat Adan daw Pabuat Jesu-Cristo

¹² Anay pa sa na Adan ya nakasala, yon en umpisa na mga itlaw an nakasala. Tenged ta iya na sala, pasintinsyaan kanen an ta Dyos na kanen ya mapatay daw yon en umpisa na tanan na mga itlaw mapatay tenged tanan nakasala. ¹³ Anay pa sa na ula pa naatag ta Dyos Mga Sinulat Moises, nakasala en mga itlaw an. Piro, dili maambal na sala mga nabuat an danen tak ula pa mga sinulat an parti daw ino sala an daw ino man igo an. ¹⁴ Piro, alin pa ta timpo Adan asta ta timpo Moises, mga itlaw an nakasala daw tenged ta iran na mga sala napatay danen an bisan iran na sala dili paryo ta sala Adan na ula din patuman sugo ya ta Dyos ki kanen. Adan ya isya na

papaanggid parti ki Cristo na pangako ta Dyos na mabot.

¹⁵ Piro, dili paryo nabuat Adan daw nabuat ya a Jesus. Tenged ta sala ya Adan, tanan na mga itlaw may kamatayen. Piro, tenged ta nabuat Jesu-Cristo mabaton ta mga itlaw libri na atag alin ta Dyos na yon man na mga itlaw an buaten din na matareng. Tama na mga itlaw napatay tenged ta sala ta isya na itlaw na Adan. Piro, tenged Dyos an miad gid daw tenged man ta miad na buat ta isya na itlaw na Jesu-Cristo, mabaton ta tama na mga itlaw libri an na atag ta Dyos. ¹⁶ Mga pabuat ta Dyos naan ta mga itlaw tenged ta libri na atag din dili paryo ta iya na pabuat naan ta mga itlaw tenged ta sala ta isya na itlaw na Adan. Tenged ta sala ya Adan, tanan na mga itlaw nasintinsyaan ta Dyos ta silot na ula katapusan. Piro, tenged ta libri na atag ta Dyos, pabuat ki din en na matareng bisan tama ate na mga sala. ¹⁷ Tenged ta sala ta isya na itlaw na Adan, tanan na mga itlaw maagian danen kamatayen an. Piro, sigurado gid na paagi man ta isya na itlaw na Jesu-Cristo, kiten na kabaton ta libri na atag ta Dyos na yon man na pabuat ki din na matareng, mabui ki na libri en alin ta pag-ulipen ta sala. ¹⁸ Tenged ta sala ta isya na itlaw, igo nang daw tanan na mga itlaw sintinsyaan ta silot na ula katapusan, piro tenged ta nabuat na matareng ta isya na itlaw, may upurtunidad na tanan na mga itlaw malibri alin ta silot daw tagan man ta kabui na ula katapusan. ¹⁹ Tenged ta isya na itlaw na ula gatuman ta Dyos, tama na mga itlaw nakasala. Tenged man ta isya na itlaw na gatuman ta Dyos, tama man na mga itlaw buaten na matareng. ²⁰ Mga Sinulat Moises paatag aged mas mlaman ta mga itlaw na kasala gid danen an. Piro, daw indi pa sa na gatama mga buat na sala, kaluoy an ta Dyos usto man gyapon daw subla pa. ²¹ Iling ti bakod na kaluoy ta Dyos ta mga gabuat ta sala: Paryo na pagbuat an ta sala tenaan na maagian ta mga itlaw kamatayen, iling man tan kaluoy ta Dyos tenaan na mga itlaw buaten din na matareng daw iran man na maangken kabui na ula katapusan tenged

ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

6

Kiten Dili En Ulipen Pa Ta Sala

¹ Piro, basi may mag-insa ki yaken, “Ino, magpadayon ki pa ta pagbuat ta sala aged Dyos an maluoy pa gid ki kiten?” ² Sabat ko na dili igo iling an tan na isip tak impusibli na magpadayon ki pa ta pagbuat ta sala tenged kiten i ula en naan ta dati ta na kabui na pirmi ki gabuat ta sala na yon man paryo kiten i napatay en ta pagbuat ta sala. ³ Dapat demdemen nyo na kan-o na nabautismuan ki en na pamatuod na kiten sakep ki Jesu-Cristo, yon man pamatuod na kiten i paryo napatay duma ki kanen. ⁴ Ate ya na pagpabautismo beet ambalen na kiten i paryo napatay man en daw nalebbeng duma ki Cristo. Paryo ki Cristo na kanen ya pabannaw paagi ta bakod na gaem ta Dyos na iya na Amay, iling man tan kiten i patagan ki ta bag-o na kabui. Gani, anduni dapat na sunuron ta pamatasan na igo para ta mga itlaw na patagan ta bag-o na kabui. ⁵ Na Cristo an napatay, kiten i paryo man napatay tenged ula ki en naan ta dati ta na kabui na pirmi gabuat ta sala. Na Cristo ya pabannaw, kiten i paryo man pabannaw tenged natagan ki ta bag-o na kabui. ⁶ Nlaman ta na kiten i ula en naan ta dati ta na kabui na pirmi ki gabuat ta sala tak paryo ki palansang naan ta krus na napatay duma ki Cristo aged malibri ki alin ta ate na kaugalingen na liag na gadala ki kiten na magbuat ta sala, na yon man kiten i dili en ulipen pa ta sala. ⁷ Simpri libri ki en tak itlaw an na napatay en, nalibri en kanen an alin ta pag-ulipen ta sala tenged dili en kanen an makabuat pa ta sala.

⁸ Tenged kiten i paryo na napatay duma ki Cristo, gapati ki na paatagan ki man ta bag-o na kabui na paryo na kiten i pabannaw duma ki kanen. ⁹ Nlaman ta na Cristo an nabannaw daw dili man en isab mapatay. Anduni ula en kanen an kamatayen. ¹⁰ Isya nang bisis napatay kanen an daw iya na kamatayen usto na bayad para ta sala ta tanan na mga itlaw. Anduni, nabui kanen an isab para Dyos an

dayawen ta mga itlaw. ¹¹ Iling man tan, dapat na kabigen ta ate an na kaugalingen na paryo napatay ki en ta pagbuat ta sala daw kabigen ta man na pabannaw ki para magsirbi ta Dyos tenged kiten i sakep ki Jesu-Cristo. ¹² Gani, dapat na kiten i dili en magpaulipen pa naan ta sala daw kiten i dili man en madala pa ta ate na mga liag na magbuat ta malain. ¹³ Dili ta man en gamiten maskin ino na parti ta ate na lawa ta pagbuat ta malain. Dapat naan ki nang ta Dyos magpasakep tak iling tan dapat na buaten ta mga itlaw na ula en naan ta iran na dati na kabui na danen an pirmi gabuat ta sala piro naan en ta bag-o na kabui na danen magsirbi ta Dyos. Dapat ialad ta naan ki kanen ate i na lawa para ta pagbuat ta miad. ¹⁴ Iling tan dapat ta na buaten tak kiten i dili en ulipen ta sala tenged dili ki en sakep ta mga sunuron na papatuman ki kiten aged sigurado ki na maluwas alin ta silot ta ate na mga sala. Anduni naan ki en sakep ta Dyos na galuwas ki kiten tenged ta iya na kaluoy.

¹⁵ Basi, may mag-insa pa gid ta iling ti, “Igo taan na libri ki en na magpadayon pa ta pagbuat ta sala tak anduni naluwas ki tenged ta kaluoy ta Dyos, dili tenged ta ate na pagsunod ta mga papatuman ki kiten?” Simpri dili igo! ¹⁶ Nlaman nyo na daw indi ki gapaulipen, iya na pagbeet ate na tumanen! Iling man tan, daw magpadayon ki ta pagbuat ta sala, ulipen ki ta sala. Daw ulipen ki ta sala, maageman ta silot na ula katapusan. Piro, daw magpasakep ki naan ta Dyos na gatuman ki ta iya na pagbeet, kiten i iya na mga manugsirbi. Gani, daw magpasakep ki naan ta Dyos, buaten ki din na matareng. ¹⁷ Gapasalamat a ta Dyos tak kyo yan na dati mga ulipen ta sala, anduni terek ta inyo na tagipusuon inyo na pagsunod ta mga tudlo na nabaton nyo. ¹⁸ Palibri kaw en ta Dyos alin ta pag-ulipen ta sala daw anduni pirmi kaw gabuat ta miad bilang mga manugsirbi ta Dyos.

¹⁹ Pagamit ko isturya na kiten paanggid ta mga ulipen aged maintindian nyo ta usto ake i na patudlo na bellay maintindian. Ta dati, papaulipen nyo inyo an na kaugalingen naan ta sala na gabuat kaw

ta makagayya. Tenged iling tan inyo na buat, gadugang pa gid man buat nyo an ta sikad malain. Anduni, ialad nyo inyo an na kaugalingen ta pagbuat ta miad. Daw iling tan buaten nyo, inyo na kaugalingen iya ta Dyos daw iya nang na pagbeet inyo an na tumanen. ²⁰ Na ulipen kaw pa kan-o ta sala, ula ta inyo na isip na dapat kaw magbuat ta mga makapalipay ta Dyos. ²¹ Ino gid pulos ta mga nabuat nyo na ulipen kaw pa ta sala na anduni nagayya kaw na iling sa inyo na pabuat? Ula gid pulos! Tenged ta inyo na pabuat, igo nang daw maageman nyo silot na ula katapusan. ²² Anduni, tenged nalibri kaw en alin ta pag-ulipen ta sala daw gapasakep kaw man en ta Dyos, sarang kaw en na magtuman ta kabebet-en din daw naangken nyo man en kabui na ula katapusan ²³ tak bayad an ta pagbuat ta sala silot na ula katapusan, piro libri an na atag ta Dyos kabui na ula katapusan para ki kiten na sakep ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

7

Ambal Pablo Parti Ta Mga Sinulat Moises

¹ Kyo na mga utod ko, nlaman ko na maintindian nyo ambalen ko i tak kyo yan mga ittaw na kaintindi ta paumaw na mga kasuguan. Nlaman nyo gid na naan ki sakep ta mga kasuguan asta nang na kiten i bui pa. ² Alimbawa, bai an na may sawa, mintras bui pa iya na sawa kanen an naan sakep ta sugo ya na dili pwidi na mangasawa isab ta duma. Piro, daw napatay en iya na sawa, ula en kanen sakep ta iling an tan na kasuguan. Pwidi man en kanen an mangasawa isab ta duma. ³ Daw mangasawa isab kanen an mintras bui pa iya na sawa, kanen an gaintra ta mama. Piro, daw napatay en iya na sawa, ula en kanen sakep ta iling an tan na kasuguan. Beet ambalen na daw mangasawa kanen isab, ula kanen gaintra ta mama. ⁴ Mga utod ko, iling ki man tan. Mga Sinulat Moises paryo ate na sawa na patay en na yon man ula ki en naan ta dalem ta sinulat ya tenged Cristo napatay bilang alad para ta ate na mga sala. Anduni paryo may bag-o ki en

na sawa tak kiten i naan en ki kanen na pabannaw ta Dyos na yon man Cristo. Anduni kiten naan en ki Cristo aged magsirbi ki naan ta Dyos daw magbuat man ta miad. ⁵ Ta dati ta na kabui na gasunod ki pa ta ate na kaugalingen na liag, mga buat na nlaman ta na kuntra ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, yon pa gid liag ta na buaten daw gadugang pa gid ate na pagbuat ta malain. Tenged ta malain ta na mga buat, dapat nang gid na masintinsyaan ki ta silot na ula katapusan. ⁶ Piro, ula ki en naan ta dalem ta Mga Sinulat Moises. Ta dati ta na kabui na salig ta pa na maluwas ki paagi ta ate na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, kiten i paryo mga biag na pabuat na suguon. Anduni, dili en iling tan ate na isip tak kiten i ula en naan ta dati ta na kabui. Anduni magsirbi ki ta Dyos ta bag-o na paagi na ate an na pasunod Dyos Ispiritu Santo, dili ta dati na paagi na ate ya na pasunod Mga Sinulat Moises.

⁷ Tenged ta ake na paambal na ula ki en naan ta dalem ta Mga Sinulat Moises, basi may mag-insa, “Beet ambalen na Mga Sinulat Moises malain?” Sabat ko na dili malain tak daw ula Mga Sinulat Moises, ula ko nlami na nakasala a. Alimbawa, sugo ta Dyos na iling ti, “Dili no pangabuton dili an imo.”* Daw ula sugo na iling tan, ula ko nlami na malain pla magpangabot an ta dili ake. ⁸ Piro, na nlaman ko na kuntra ta mga sugo ta Dyos na pangabuton ko dili an ake, gadugang pa gid liag ko na mag-isip ta iling tan tenged ta ake na liag na magbuat ta sala. Daw ula mga sugo parti daw ino kuntra na buaten, ula ko nlami na sala mga buat ko daw ula man inta gadugang ake an na liag na magbuat ta sala. ⁹ Na ula ko pa nlami kan-o mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, ta ake na isip, ula a nakasala. Piro, na natudluan a ta mga sugo, naintindian ko en na nakasala a daw bayad ta ake na sala na dapat masintinsyaan a ta silot na ula katapusan. ¹⁰ Tenged ta ake na inagian, naintindian ko na bisan naan ta mga sugo ta Mga Sinulat Moises nakita ta paagi na maangken kabui na ula katapu-

* 7:7 Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21

san, masintinsyaan a man gyapon ta silot na ula katapusan tenged ula a sarang na magtuman ta tanan na mga sugo. ¹¹ Paryo na naluko a ta liag ko na magbuat ta sala tak imbis na maangken ko kabui na ula katapusan paagi ta ake na pagtuman ta mga sugo, masintinsyaan a ta silot na ula katapusan tenged ula a sarang na magtuman ta tanan na mga sugo. ¹² Gani, igo gid Mga Sinulat Moises tenged naan alin ta Dyos daw tanan na mga sugo na naan ta mga sinulat ya igo daw matareng tenged iya ta Dyos na mga sugo. ¹³ Basi may maginsa parti ta paambal ko, “Daw matuod na matareng mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, man-o tak mga sinulat ya tenaan na masintinsyaan ki ta silot na ula katapusan?” Sabat ko na dili igo isip na iling tan tak masintinsyaan ki tenged ta ate na liag na magbuat ta sala. Paagi ta matareng na mga sugo nlanan ta na sala gid ate na mga malain na buat daw dapat ki masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Nlanan ta man paagi ta matareng na mga sugo na sikad gid malain ate na mga sala.

Gakuntraay Miad an Daw Malain Naan Ta Ate Na Isip

¹⁴ Nlanan ta na Mga Sinulat Moises alin ta Dyos daw parti man ta iya na kabebet-en na dapat tumanen. Piro, ino pagtuman ko? Ittaw a nang na nakasala daw ulipen a man ta sala. ¹⁵ Kaysan, dili ko maintindian ake na kaugalingen. Mga liag ko na buaten, dili ko mabuat. Piro, mga malain na dili ko liag buaten, yon ake na pabuat. ¹⁶ Tenged nlanan ko na sala buat ko ya na malain na dili ko liag na buaten, beet ambalen na gapati a na mga sugo ya na naan ta Mga Sinulat Moises matareng. ¹⁷ Gani, dili yaken mismo gabuat an ta malain na dili ko liag na buaten. Ake na liag na magbuat ta sala, yon gadala ki yaken na buaten ko malain an. ¹⁸ Nlanan ko na ula a sarang na magbuat ta miad. Beet ambalen, naan ta ake na kaugalingen liag ko na magbuat ta miad, piro dili ko mabuat. ¹⁹ Miad an na liag ko buaten, dili ko mabuat. Piro, malain ya na dili ko liag na buaten, padayon ko na pabuat. ²⁰ Daw buaten ko dili ko ya liag na buaten, beet ambalen dili yaken

mismo gabuat an. Ake na liag na magbuat ta sala, yon gadala ki yaken na magbuat ta iling tan. ²¹ Napanilagan ko man na iling ti pirmi ake an na nabuat: Na liag ko na magbuat ta miad, dili ko madayon tenged ta ake na liag na magbuat ta malain. ²² Naan gid ta ake na nakem liag an na magtuman ta mga sugo ta Dyos, ²³ piro napanilagan ko na dili iling tan ake na pabuat. Naan ta ake na isip gakuntraay ake an na liag na magbuat ta sala daw ake man na liag na magbuat ta miad. Yaken i paryo gid ta isya na biag na pabuat na ulipen tak pirmi ko pasunod ake an na liag na magbuat ta sala.

²⁴ Kaluluoy a gid! Kino makalibri ki yaken alin ta ake na liag na magbuat ta sala na tenaan na masintinsyaan a ta silot na ula katapusan? ²⁵ Dyos nang gid daw gapasalamat a gid ki kanen na paagi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, palibri a din! Gani, iling a ti anduni: Naan ta ake na nakem liag ko an na magsunod ta kabebet-en ta Dyos, piro nadala a man ta ake na liag na magbuat ta sala.

8

Bag-o Na Kabui Paagi Ta Dyos Ispiritu Santo

¹ Gani, dili en masintinsyaan ta silot na ula katapusan mga ittaw an na sakep ki Jesu-Cristo. ² Iling tan gid tak nalibri ki alin ta ate na kaugalingen na liag na gadala ki kiten na magbuat ta sala daw nalibri ki man alin ta silot na ula katapusan tenged mga ittaw na sakep ki Jesu-Cristo paatagan ta Dyos Ispiritu Santo ta bag-o na kabui. ³ Ula ki nalibri paagi ta ate na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tak ula ki sarang na magsunod tenged ate an na pasunod ate na kaugalingen na liag. Tenged ula ki sarang, palibri ki ta Dyos paagi ta iya na Bata na papadala din naan ta kalibutan i aged silutan para ta ate na mga sala. Cristo na Bata din papadala na natao na kanen ittaw man paryo ki kiten na mga ittaw na mga nakasala, piro kanen ula nakasala. Paagi man ta pabuat Cristo, libri ki en alin ta ate na kaugalingen na liag na gadala ki kiten na magbuat ta sala. ⁴ Iling tan pabuat ta Dyos aged kabigen ki din na natuman

ta en matareng din na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Anduni, ula ki en gasunod ta ate na kaugalingen na liag. Ate an na pasunod Dyos Ispiritu Santo na gaubay ki kiten. ⁵⁻⁶ Mga itlaw an na iran na kaugalingen na liag pasunod danen, pirmi naan ta iran na isip daw ino makapalipay nang para ta iran na kaugalingen. Mga itlaw na iran na pabuat iling tan, ula danen naangkén matuod na kabui. Piro, mga itlaw an a na iran na pasunod liag ta Dyos Ispiritu Santo, pirmi naan ta iran na isip daw ino makapalipay ta Dyos Ispiritu Santo. Mga itlaw na iran na pabuat iling tan, naangkén danen matuod na kabui daw nabaton man katawwayan na alin ta Dyos. ⁷ Mga itlaw an na pirmi naan ta iran na isip daw ino makapalipay nang an para ta iran na kaugalingen, danen an mga kuntra ta Dyos daw dili man magpasakep naan ta iya na mga sugo. Ta matuod impusibli na danen an magpasakep tak ula danen sarang na magbuat ta iling tan. ⁸ Iling an tan na mga itlaw na iran na liag na magbuat ta malain pasunod danen, impusibli na danen an makapalipay ta Dyos. ⁹ Piro, kyo yan a, ula nyo pasunod inyo na kaugalingen na liag. Pasunod nyo liag an ta Dyos Ispiritu Santo tenged kanen an naan ki kyo. Daw kino na ula naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo na papangako Cristo na mag-ubay ki kiten na mga gatuo, kanen an dili iya Cristo. ¹⁰ Piro kyo an, tenged Cristo naan ki kyo, bisan mapatay kaw na lawa nyo malunot tenged iling tan silot ta ate na sala, naan man gyapon ki kyo kabui na ula katapusan na paatag ta Dyos Ispiritu Santo tak pabuat kaw ta Dyos na matareng. ¹¹ Tenged Dyos Ispiritu Santo naan ki kyo, bannawen kaw ta Dyos. Iling tan buaten ta Dyos tak kanen na gabannaw ki Jesu-Cristo, magbannaw man ta inyo na mga lawa paagi ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo aged mabui kaw isab.

¹² Gani, mga utod ko, dapat gid na ate an na sunuron liag ta Dyos, dili ate na kaugalingen na liag ¹³ tenged daw inyo an na sunuron inyo na kaugalingen na liag, impusibli na maluwas kaw alin ta silot na ula katapusan. Piro, daw paagi ta tabang ta

Dyos Ispiritu Santo dilian ta en ate na mga buat na alin ta ate na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos, may kabui ki na ula katapusan.

¹⁴ Tanan na mga itlaw na gatuman ta Dyos Ispiritu Santo, danen an mga bata ta Dyos. ¹⁵ Dyos Ispiritu Santo an paatag ki kiten dili para madlek ki pa gyapon naan ta Dyos paryo ta adlek ta isya na suguon naan ta iya na amo. Paatag Dyos Ispiritu Santo an ki kiten para imuon ki din na mga bata ta Dyos. Tenged naan en kanen ki kiten, pwidi ta en umawen Dyos an, “Amay ko!” ¹⁶ Dyos Ispiritu Santo mismo gapamatuod naan ta ate na tagipusuon na kiten i mga bata ta Dyos. ¹⁷ Tenged mga bata ki ta Dyos, mabaton ta daw ino na pribiliyo na patagana din para ta iya na mga bata daw mabaton ta man daw ino nabaton Cristo. Isya pa, mabot adlaw na ilabet ki man ta datas na katengdanan na iya Cristo. Piro, daw liag ta na kiten may datas na katengdanan duma ki Cristo, kinanglan na mabaton ta mga buaten kuntra ki kiten tenged ta ate na pagsunod ki kanen na yon man paryo na kiten i duma ki kanen na naagian din mga buat kuntra ki kanen.

Kaayaran Na Patagana Ta Dyos Para Ta Mga Itlaw Na Pakabig Din Na Iya Na Mga Bata

¹⁸ Daw ino man na mga malain na buat kuntra ki kiten na naagian ta anduni, para ki yaken sise nang daw ikumparar ta bakod ta na kalipay naan ta adlaw na ipakita ta Dyos ki kiten datas an na katengdanan na iatag din naan ta iya na mga bata. ¹⁹ Tanan na mga pabuat ta Dyos paryo na danen galangkag na ipakita din daw kino matuod na mga bata din. ²⁰ Galangkag danen tak maskin danen an naan pa ta dalem ta iya na sumpa na dili danen maimo na tumanen pagbeet din ta iya na pagbuat ki danen, may paglaem pa na mabot adlaw na malibri danen an alin ta sumpa. Na pasintinsyaan ta Dyos una na mga itlaw anay pa sa tenged ta sala, naumid man tanan na mga pabuat din naan ta kalibutan daw kalangitan. Tanan pasumpa dili tenged ta iran na liag. Pasumpa tanan tenged ta liag ta Dyos. Piro, pasumpa din danen an na

may paglaem ²¹ na mabot adlaw na danen an malibri alin ta kamatayen na dili en danen an malunot o masamad, daw baguon din man danen an na duma ta iya na mga bata. ²² Nlaman ta na asta anduni na ula pa natabo iran na patagaran, danen tanan nakulian gid na paryo ta bai ta iya na pagbata.

²³ Dili nang mga pabuat ta Dyos kabatyag ta iling tan, kiten i man na kabaton en ta Dyos Ispiritu Santo na bilang una na atag alin ta Dyos, sikad gid ate na paglangkag ta adlaw na iatag ta Dyos ki kiten tanan ya na kaayaran na patagana din para ta mga pakabig din na iya na mga bata na yon man ate na lawa baguon din. ²⁴ Sikad gid ate na paglangkag tak na naluwas ki, nlaman ta na iling tan ate na palaeman na tanan baguon ta Dyos. Daw natuman en palaeman ya, simpri dili en kinanglan na maglaem ki pa tak ula bisan kino galaem pa para ta natuman ya en! ²⁵ Daw ate na palaeman ula pa natuman, magpadayon ki nang ta paglangkag.

²⁶ Ta mga kabellay na naagian ta, ate na mga palaeman bakod na tabang aged magpadayon ki ta paglangkag. Iling man tan Dyos Ispiritu Santo tak daw galuya ate na pagtuo, kanen an bakod na tabang ki kiten. Kaysan dili ta mlaman daw ino ipangamuyo ta, piro Dyos Ispiritu Santo an, kanen mismo gapakiluoy gid para ki kiten ta mga pakiluoy na dili ta maambal. ²⁷ Dyos an, kanen nalam daw ino naan ta ate na tagipusuon daw nlaman din man daw ino ipakiluoy ta Dyos Ispiritu Santo tenged pirmi sunod ta liag ta Dyos mga pakiluoy an ta Dyos Ispiritu Santo para ta mga ittaw na iya ta Dyos. ²⁸ Nlaman ta na bisan ino pa ate na maagian, tanan buaten ta Dyos para ta kayaran ta mga gagugma ki kanen na yon man mga papili din sunod ta iya na plano. ²⁹ Bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i, nlaman din daan daw kino magtuo ki kanen. Naplano din man en na baguon din mga magtuo an para danen an magparyo ki Jesus na iya na Bata aged Jesus an paryo panganay ta mga gatuo na yon man mga pakabig din na iya

na mga bata. ³⁰ Daw kino na naan daan ta plano din na baguon na magparyo ki Jesus, gabot adlaw na pabetang din naan ta iran na isip na magtuo ki kanen. Daw kino gatuo ki kanen, pabuat din na matareng. Daw kino na pabuat din na matareng, sigurado na ipalabet din man ta datas na katengdanan na iya Cristo.

Gugma Ta Dyos Ki Kiten

³¹ Ino maambal ta parti ta tanan ya na nasambit ko? Nlaman ta gid na tenged buaten ta Dyos tanan para ta ate na kayaran, ula gid may makapirdi ki kiten. ³² Bisan kaugalingen din na Bata anda kanen an na intriga din na masintinsyaan ta kamatayen para ki kiten. Tenged iling tan pabuat din naan ta iya na Bata para ki kiten, impusibli na dili din man iatag tanan na para ta ate na kayaran. ³³ Ula gid en may mag-akusar kuntra ki kiten naan ta tubangan ta Dyos tenged Dyos gid mismo gabuat ki kiten na kiten matareng. ³⁴ Kino mag-usgar na mambal naan ta tubangan ta Dyos na dapat ki sintinsyaan ta silot na ula katapusan? Ula gid tenged Jesu-Cristo an napatay daw nabannaw daw gamungko naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo na may katengdanan kanen na gapakiluoy naan ta Dyos para ki kiten.

³⁵ Gani, ula may makapegeng ki Cristo ta iya na paggugma ki kiten maskin na maagian ta mga gamo, kalised, may kuntra na magpangabot ki kiten, letem, kakulian ta pangabui, piligro daw maski may magpatay ki kiten. ³⁶ Iling tan na mga inagian paryo man ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na gambal Ari David ki kanen,

“Tenged ta ame na pagtuo ki kaon,
adlaw-adlaw ame na kabui pirmi
naan ta piligro.

Paryo kay ta mga karniro na iyawen.”

*

³⁷ Piro maskin iling tan ate na maagian, masarangan ta man gyapon paagi ta tabang Jesu-Cristo na gagugma ki kiten na paryo na kiten i subla pa ta mga gadaag ta gira. ³⁸ Gasalig a gid na ula may makapegeng ta Dyos ta iya na paggugma ki kiten

* 8:36 Mga Salmo 44:22

maski ate na kamatayen daw kabui, maski mga angil daw mga malain na ispiritu, mga natabo anduni daw mga matabo pa, ³⁹ maski mga may gaem, mga naan ta apaw daw naan ta dalem ta kalibutan daw maski ino pa na mga nabuat ta Dyos. Ula gid may makapegeng ta Dyos ta iya na paggugma ki kiten na papakita din paagi ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

9

Mga Linai Israel

¹ Liag ko na mlaman nyo na ake i na ambalen matuod gid. Tenged yaken sakep ki Cristo daw tenged man na Dyos Ispiritu Santo na naan ki yaken gagiya ta ake na isip, nlaman ko na yi na ambalen dili bula: ²⁻³ Sikad gid ake na kasebe daw dili man mapegengan kasakit an ta ake na tagipusuon tenged ta mga paryo ko na linai Israel* na ula gatuo ki Cristo. Daw pwidi nang, yaken nang en sumpaen ta Dyos na mabelag ki Cristo para mga paryo ko na linai Israel maluwas alin ta silot ta Dyos. ⁴ Kiten na mga linai Israel kabaton ta tama na pribiliyo tenged kiten mga itlaw na iya na pinili. Pakabig ki ta Dyos na iya na mga bata daw papakita din man na kanen gid Dyos na gaduma ki kiten. Gabuat kanen ta mga kasugtanan ki kiten daw paatag din man iya an na mga sugo paagi ta Mga Sinulat Moises. Natudluan ki en daw ino matuod na pagsimba ki kanen daw kabaton man ta iya na mga pangako. ⁵ Ate na alinan bantog na mga kaapuan na danen Abraham, Isaac daw Jacob daw naan alin ta ate na kaapuan Cristo an natao. Salamat ta Dyos na gadumala ta tanan daw kabay pa na dayawen kanen an asta ta ula katapusan. Amen.

⁶ Paambal ko i parti ta mga paryo ko na linai Israel na ula gatuo ki Cristo dili beet ambalen na ula natuman ta Dyos iya na mga pangako naan ta mga linai Israel tak dili tanan na linai Israel matuod na mga itlaw na iya ta Dyos. ⁷ Iling man tan, dili tanan na mga linai Abraham pakala

na matuod na mga bata din na kabaton ta mga pangako ta Dyos. Ambal ta Dyos ki Abraham, “Mga linai nang Isaac kalaen ko na imo na mga linai.”† ⁸ Beet ambalen mga pakala na mga bata ta Dyos danen nang na mga linai Abraham na paagi ki danen natuman pangako ta Dyos ki kanen. ⁹ Yi pangako ta Dyos ki kanen, “Ta sunod na taon, ta iling man ti na timpo, Sara an may bata en na mama.”‡ ¹⁰ Dili nang nyan, isipen ta paambal ta Dyos ki Rebeca na sawa ta ate na kaapuan na Isaac parti ta iran na mga bata na kapid. ¹¹⁻¹² Na ula pa natao kapid ya na danen Esau daw Jacob daw ula pa man danen an may nabuat na miad o malain, gambal daan Dyos an ki Rebeca, “Magulang an magsirbi naan ta mangngod.”§ Paagi ta iya na ambal, papakita din isab na padayon din na iya an na pagpili ta mga itlaw na kabigen din na iya na mga bata tenged nang ta iya na plano, dili tenged ta pabuat ta mga itlaw. ¹³ Naan ta iya na sinulat na pulong gambal kanen,

“Jacob an palangga ko,
piro Esau an a dili.”*

¹⁴ Basi may mag-insa, “Tenged Jacob an palangga ta Dyos piro Esau an a dili, beet ambalen taan dili usto buat ya ta Dyos?” Sabat ko na simpri usto tanan din na buat. ¹⁵ Paryo ta iya na ambal ki Moises anay pa sa,

“May kaluoy a naan ta liag ko na kaluuyan daw gatabang a naan ta liag ko na tabangan.”†

¹⁶ Gani, pabuat ta Dyos sunod nang ta iya na kaluoy, dili sunod ta liag o pabuat ta mga itlaw. ¹⁷ Iling man tan naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen an gambal naan ta Paraon na ari ta lugar na Egipto,

“Kaon yan paimo ko na ari para ipakita ko bakod ko na gaem paagi ta mga pabuat ko ki kaon aged mabantog a naan ta bilog na kalibutan.”‡

* **9:2-3** Mga linai Israel beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **9:7** Genesis 21:12 ‡ **9:9** Genesis 18:10, 14 § **9:11-12** Genesis 25:23 * **9:13** Malakias 1:2-3 † **9:15** Exodo 33:19 ‡ **9:17** Exodo 9:16

18 Gani, naluoy Dyos an naan ta mga itlaw na liag din kaluuyan daw papasutil din mga itlaw an na liag din na magsutil.

19 Basi may mag-insa ki yaken, “Daw matuod na pabuat ta Dyos daw ino liag din na buaten naan ta mga itlaw, man-o tak pasaway din pa kiten i na ula man itlaw na sarang magkuntra ta iya na liag?”

20 Yi sabat ko ki kanen na mag-insa ta iling tan: Kino ka gid na magriklamo ta iling tan naan ta Dyos? Ino, itlaw an na pabuat nang magriklamo naan ta gabuat ki kanen na ambalen din, “Man-o tak paimo a no na iling ti?” § 21 Paryo ta manugbuat ta kuron, daw ino liag din na buaten naan ta isya na namasa na lunang, may matareng kanen an na buaten din lunang an na kuron na maalen o baratuon nang. 22 Iling man tan Dyos an. May matareng kanen an daw liag din na ipakita iya na kagilek daw gaem. Piro bisan iling pa tan, palangkaw din iya na pasinsya naan ta mga itlaw na dapat sintinsyaan ta silot na ula katapusan

23 aged ipakita din mga kaayaran na atag din ki kiten na mga kaluuyan daw papili din man daan na ilabet ta kalipay naan ki kanen. 24 Yon na kiten i na mga itlaw na papili din dili nang tanan alin ta mga linai Israel, alin ki man ta mga dili linai Israel.

25 Iling man tan nasulat naan ta libro na Oseas anay pa sa na Dyos gambal,

“Bisan mga itlaw an na dili ake, umawen ko na ‘ake na mga itlaw’ daw mga itlaw na ta dati ula ko palangga, anduni danen an ‘ake na mga pinalangga’.”*

26 “Mga itlaw ya na kan-o i paambalan ko, ‘Kyo dili ake na mga itlaw,’ danen umawen na ‘mga bata ta bui na Dyos’.”†

27 Isaias man gambal parti ta mga linai Israel,

“Bisan pa mga linai Israel magtama na paryo katama ta pantad naan ta baybay,

sise nang ki danen mabilin na maluwas

28 tenged tumanen ta Ginuo Dyos iya na naambal na iatag din en silot naan ta mga itlaw ta kalibutan i na ula gatuo ki kanen daw dili din man en palugayen.”‡

29 Isaias gambal man,

“Daw kiten na mga linai Israel ula kaluuyi ta Ginuo Dyos Na Makaga-gaem na may mabilin ki kiten na maluwas, sigurado gid na marwad ki paryo ta mga itlaw naan ta mga banwa na Sodoma daw Gomora.”§

30 Tenged anduni mga dili linai Israel pabaton man ta Dyos, ino maambal ta? Iling ti ake na maambal: Mga itlaw an na dili linai Israel bisan ula gaprusigir na danen an buaten na matareng, danen an pabuat din na matareng tenged ta iran na pagtuo ki Cristo. 31 Piro, mga linai Israel na gaprusigir na buaten na matareng paagi ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, ula danen naangken iran na pangita.

32 Basi may mag-insa na man-o na iling tan? Sabat ko na ula danen naangken iran na pangita tak ula danen gaprusigir na maangken paagi ta pagtuo. Gasalig danen an ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, piro dapat na gatuo nang danen an naan ki Cristo. Tenged na Cristo an pasintinsyaan ta kamatayen naan ta krus, dili danen mabaton na kanen an manluluwas na papadala ta Dyos. Tenged Cristo an ula danen nabaton, kanen an paryo ta bato na nasandaran danen paryo ta ambal ta Dyos naan ta iya na sinulat na pulong,

33 “Lagen nyo! May papadala a naan ta syudad Sion.* Paryo kanen ta bato na masandaran daw paryo man ta unay na bato na tenaan na mga itlaw madagpa. Piro, bisan kino na magtuo ki kanen, dili magayyaan tenged ki kanen.”†

§ 9:20 Isaias 29:16, 45:9 * 9:25 Oseas 2:23 † 9:26 Oseas 1:10 ‡ 9:28 Isaias 10:22-23 § 9:29 Isaias 1:9 Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gistar naan ta Sodoma anay pa sa daw pagsilot man ta Dyos ki danen. * 9:33 Jerusalem paumaw man na Sion. † 9:33 Isaias 8:14, 28:16

10

¹ Mga utod ko ki Cristo, parti ta mga linai Israel na yon man mga paryo ko na mga Judio gaandem a gid para ki danen daw gapangamuyo a man ta Dyos na danen an maluwas alin ta iya na silot. ² Gapamatuod a na danen an gatingwa gid na magtuman ta liag ta Dyos, piro ula danen naintindii ta usto daw ino makapalipay an ta Dyos. ³ Ula danen naintindii paagi an na iya ta Dyos na danen an buaten din na matareng. Gatingwa man gyapon danen an na magsunod ta paagi an na salig danen na igo aged danen an buaten na matareng. Tenged pasunod nang danen iran na paagi, ula danen gapasakep ta paagi na iya ta Dyos na danen an buaten na matareng. ⁴ Iya an ta Dyos na paagi pagtuo ki Cristo tak paagi ki Cristo natuman ta Dyos iya na plano na pasugid naan ta Mga Sinulat Moises. Gani, mga itlaw na magtuo ki Cristo, danen an buaten din na matareng.

⁵ Parti ta pagsunod ta mga itlaw ta Mga Sinulat Moises para danen an buaten na matareng, iling ti naan ta sinulat Moises, “Daw kino gasunod gid ta tanan na mga sugo na naan ta yi na sinulat, mangabui kanen an na malipay Dyos an ki kanen tenged ta iya na pagsunod.”* ⁶ Piro, parti ta pagtuo ta mga itlaw aged danen an buaten na matareng, may ambal naan ta Mga Sinulat Moises na pamatuod na dili bellay para ta mga itlaw na danen an magtuo. Iling ti nasulat ya: “Dili ka mag-isip na ‘Kinanglan may miling naan ta langit’”† na beet ambalen kamangen dya Cristo an daw dleen di naan ta ebes i para mlaman ta daw ino na paagi na maluwas ki alin ta silot ta Dyos. Dili igo daw iling tan isip nyo an tak kailing di en Cristo an aged maluwas ki. ⁷ Nasulat pa gid, “Dili ka man mag-isip na ‘Kinanglan may miling naan ta lugar ta mga patay’”‡ na beet ambalen kamangen dya Cristo an daw dleen di. Dili igo daw iling tan isip nyo an tak nabannaw en kanen an. ⁸ Isipen nyo daw ino pa nasulat an Moises. Nasulat din iling ti: “Mga ambal ta Dyos dili madyo ki kaon

tak naan en ta imo na baba daw naan man en ta imo na tagipusuon.”§

“Mga ambal ta Dyos” beet ambalen mga pawali nay ki kyo parti ta pagtuo ki Cristo. ⁹ Iling ti pawali nay: Daw iambal no na gapati ka na Jesus, kanen Ginuo daw terek ta imo na tagipusuon magpati ka na kanen pabannaw ta Dyos, maluwas ka alin ta silot ta Dyos. ¹⁰ Iling tan paagi na maluwas tenged daw kino na terek ta iya na tagipusuon iya na pagpati na Jesus an pabannaw, kanen an pabuat ta Dyos na matareng. Daw kino gambal na kanen an gapati na Jesus an Ginuo, naluwas kanen an. ¹¹ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

“Bisan kino na magtuo ki kanen dili magayyaan tenged ki kanen.”*

¹² Beet ambalen na pagtratar an ta Ginuo Dyos ta bisan kino na gatuo paryo nang, mga Judio man daw mga dili-Judio tak ula duma na Ginuo ta tanan na mga gatuo daw dili, kanen nang daw naan ta tanan na mga gangayo ta kaluoy ki kanen paatag din mga kaayaran an na subla pa ta iran na kinanglan. ¹³ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

“Tanan na mga mangayo naan ta Ginuo ta kaluoy na danen an luwasen din, sigurado gid maluwas.”†

¹⁴ Piro, basi may mambal ta iling ti: Impusibli na mga itlaw mangayo ta kaluoy naan ta Ginuo na danen an ula gatuo ki kanen daw impusibli man na danen an magtuo na ula pa danen kamati ta minsai parti ki kanen. Impusibli na minsai an matatian danen na ula may magwali ki danen ¹⁵ daw impusibli man na may magwali na ula may papadala Dyos an. May ambal Isaias naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Bakod gid na kalipay ta mga itlaw daw mabot mga gasugid an ta miad na balita!”‡ ¹⁶ Piro, dili tanan na mga linai Israel gapati ta miad na balita paryo ta naambal Isaias, “O Ginuo Dyos, paryo ula may gabaton ta ame na pasugid!”§ ¹⁷ Nlaman ta gid na

* **10:5** Levitico 18:5 † **10:6** Deuteronomio 30:12 ‡ **10:7** Deuteronomio 30:13 § **10:8** Deuteronomio 30:14

* **10:11** Isaias 28:16 † **10:13** Joel 2:32 ‡ **10:15** Isaias 52:7 § **10:16** Isaias 53:1

mga itlaw an gatuo tenged ta iran na namatian na miad na balita. Nlaman ta man na namatian danen miad na balita paagi ta pagwali ki danen parti ki Cristo. ¹⁸ Piro, basi may mag-insa, “Ino, ula namatian ta mga linai Israel miad na balita?” Sabat ko na simpri namatian danen tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Iran na minsai namatian naan ta bisan indi nang na lugar

daw iran na mga paambal kalambot naan ta bilog na kalibutan.”*

¹⁹ Basi may mag-insa pa gid, “Ino, ula naintindii ta mga linai Israel minsai an na iran na namatian?” Sabat ko na naintindian danen, piro gapabengngel nang danen an paryo ta ambal ta Dyos naan ta sinulat Moises parti ki danen. Ambal ta Dyos,

“Paimunon ta kyo daw pagileken man paagi ta ake na kaluoy naan ta mga itlaw na dili linai Israel na papakalain nyo daw pakabig man na mga itlaw na dili kaintindi.”†

²⁰ Sikad pa gid prangka Isaias naan ta iya na sinulat na Dyos gambal parti ta mga itlaw na dili linai Israel,

“Nakita a ta mga itlaw na ula gangita ki yaken.

Papakala ko ake na kaugalingen naan ki danen na ula gausisa parti ki yaken.”‡

²¹ Piro, parti ta mga linai Israel gambal Dyos an,

“Bilog na adlaw gatagad a na marani ki yaken ake an na mga itlaw, piro sutil danen an daw dili man miag na magtuman ki yaken.”§

11

¹ Basi may mag-insa, “Tenged mga linai Israel dili miag magtuman ta Dyos, ino, pasikway din danen an na iya na mga itlaw?” Sabat ko na simpri dili! Yaken mismo pamatuod na ula din pasikway mga

Israelinen. Yaken i isya na Israelinen na yon man alinan ko na kaapuan Abraham daw naan man ta dusi na mga mama na bata Israel ake na alinan Benjamin. ² Ula din pasikway mga itlaw na anay pa sa papili din daan na danen buaten din na iya na mga itlaw. Sigurado na nlaman nyo isturya naan ta iya na sinulat na pulong parti ki Elias na Elias ya gariklamo naan ki kanen tenged ta pabuat ta mga linai Israel. ³ Ambal Elias, “O Ginuo Dyos, papatay danen imo an na mga manugsugid na prupita daw pasamad mga alaran na betangan ta mga paalad para ki kaon. Yaken nang en nabilin daw liag a pa danen na patayen.”*

⁴ Piro, sabat ta Dyos ki kanen, “May anen pa na nabilin na gasirbi ki yaken pitto libo na mama na ula gid gasimba ki Baal.”†

⁵ Iling man tan anduni. May nabilin na pila ki kiten na mga linai Israel na napili ta Dyos na matuod na mga itlaw din tenged miad gid kanen an. ⁶ Iya na pagpili ki kiten dili tenged ta ate na mga buat. Papili ki din tenged kanen miad gid. Daw iya na pagpili ki kiten pabasi naan ta ate na mga buat paryo ta isip ta duma na mga itlaw, dili ta maambal na Dyos an miad ki kiten.

⁷ Gani, dili tanan na mga linai Israel kaangken ta iran na paandem na danen an buaten ta Dyos na danen matareng. Mga matuod na napili din, danen kaangken. Piro, duma an a ula kaangken tak papasutil din danen an. ⁸ Iling man tan ambal naan ta iya na sinulat na pulong parti ki danen na papasutil din,

“Pabuat ta Dyos na iran na isip paryo ta isip ta itlaw na gatunuga na ula kalibutan ta maskin ino. Asta anduni dili danen kaintindi tak danen an gapabulag nang daw gapabengngel tenged iling tan pabuat ta Dyos ki danen.”‡

⁹ Bisai Ari David gambal naan ta iya na pangamuyo,

“Kabay pa na mabalesan danen an ta malain tenged ta iran na mga buat.

* **10:18** Mga Salmo 19:4 † **10:19** Deuteronomio 32:21 ‡ **10:20** Isaias 65:1 § **10:21** Isaias 65:2 * **11:3** 1 Mga Ari 19:10, 14 † **11:4** 1 Mga Ari 19:18 Ta timpo Elias, isya ta mga dyos-dyusan na pasimba ta mga itlaw pangaranan danen na Baal. Naan ta 1 Mga Ari kapitulo disi-utso daw disi-nuibi pwidi nyo mabasa isturya parti ki Elias daw Baal. ‡ **11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10

Kabay na paagi ta iran na kumbira na mag-atag ki danen ta kalipay maabutan danen an ta malain na danen paryo ta yupan na gulpi nang nasied daw mga ayep na nakulong naan ta pangdakep ta ayep.

¹⁰ Kabay pa na padelemen no iran an na mata aged danen an dili makakita. Pabuktuton no danen an ta subla na kabeg-at na dili en makamang asta ta ula kata-pusan.”§

¹¹ Basi may mag-insa pa gid, “Tenged na ula pabaton ta mga linai Israel paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, ino, mabelag danen an naan ta Dyos na dili en kabalik?” Sabat ko na padyo nang inta na matabo iling an tan! Pwidi pa danen malik naan ta Dyos. Piro, tenged na ula pabaton, mga itlaw na dili linai Israel naatagan ta Dyos ta upurtunidad na maluwas alin ta iya na silot daw tenged mga dili linai Israel naluwas, mga linai Israel gainggit daw liag man danen na maluwas. ¹² Gani, daw iling tan na mga dili linai Israel kabaton ta mga kaayaran alin ta Dyos tenged na ula pabaton ta mga linai Israel paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, mas pa gid mga kaayaran na mabaton ta mga itlaw naan ta bilog na kalibutan ta adlaw na mga linai Israel malik naan ta Dyos.

¹³ Anduni, may iambal a ki kyo na mga dili linai Israel. Papili a ta Dyos na apustol para magsugid ki kyo ta miad na balita. Pakabig ko ake na ubra na impurtanti na katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken.

¹⁴ Kabay na paagi ta ake na ubra bilang apustol para ki kyo basi pa nang mga paryo ko na linai Israel mag-inggit ki kyo aged duma an ki danen magtuo ki Cristo para maluwas alin ta silot ta Dyos. ¹⁵ Na mga linai Israel ula pabaton paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, mga dili linai Israel may upurtunidad na marani ki kanen. Ino pa gid taan daw mga linai an Israel malik ki kanen? Daw malik danen an, bakod gid na kalipay na paryo

ta may napatay na nabui isab. ¹⁶ Daw una na tinapay na naan alin ta namasa na arina paalad naan ta Dyos, paryas na naalad man en naan ki kanen tanan na tinapay na naan alin ta yon man na namasa na arina. Daw gamot ta kaoy paalad naan ta Dyos, paryas na naalad man en naan ta Dyos tanan na sanga.

¹⁷ Kiten na mga linai Israel, paryo ki ta kaoy na olibo na gatubo naan ta taneman ta olibo daw pautod pila na mga sanga. Kyo na mga dili linai Israel, paryo kaw ta mga sanga ta lettab nang na kaoy na olibo na gatubo naan gwa ta taneman ta olibo. Mga sanga an ta lettab na olibo pasugpon naan ta nauturan na sanga ta kaoy na olibo na naan ta taneman. Beet ambalen, kyo na mga dili linai Israel, anduni may labet ta mga kaayaran na iya ta mga linai Israel.

¹⁸ Gani, dili kaw magpabugal na mas miad mga sanga an na pasugpon kaysa ta pasugpunan. Daw magpabugal kaw, dapat demdemen nyo na dili mga sanga gaatag an ta sustansya naan ta gamot. Gamot gaatag an ta sustansya naan ta mga sanga. Beet ambalen na tenged ta mga linai Israel, kyo na mga dili linai Israel may upurtunidad na marani ta Dyos. ¹⁹ Basi gapabugal kaw na mambal, “Mga linai Israel pasikway ta Dyos aged kami sal-i ki danen na paryo ta mga sanga na pautod aged duma na mga sanga masugpon.” ²⁰ Sabat ko na matuod ambal nyo an. Danen an paryo ta nautod na mga sanga tenged ula danen gatuo ki Cristo daw kyo paryo ta nasugpon na mga sanga tenged gatuo kaw. Piro, dili kaw mag-ugal. Mag-andam kaw ²¹ tak daw ula naluoy Dyos an naan ta mga linai Israel na paryo matuod na mga sanga, dili man maluoy Dyos an ki kyo na paryo nasugpon nang na mga sanga. ²² Tandaan nyo na Dyos an sikad gid miad piro nalam man kanen magsilot. Mga linai Israel na ula gatumang ta iya na liag pasilutan din. Piro, miad gid kanen an ki kyo daw magpadayon kaw ta pagsalig na kanen an miad ki kyo. Piro, daw dili kaw magpadayon, silutan kaw din man na paryo kaw ta mga sanga na pautod. ²³ Daw mga paryo ko na

linai Israel magtuo ki Cristo, paryo danen an ta sanga na nautod na pasugpon isab tenged Dyos an may gaem ta pagbuat ta iling tan. ²⁴ Tenged pabaton din kyo yan na mga dili linai Israel na paryo mga sanga na alin nang ta lettab na kaoy na olibo na pasugpon naan ta olibo na naan ta taneman, sigurado na liag gid ta Dyos na batunon din mga linai an Israel na iya gid na mga itlaw na paryo ta matuod na mga sanga na pautod daw pabalik man naan ta puon na iran na inalinan.

²⁵ Mga utod ko, may papasugid Dyos an anduni parti ta mga linai Israel na ula din anay papasugid naan ta mga itlaw pugya. Yi papasugid din: May anen na mga linai Israel na dili magtuo ki Cristo, piro asta nang gid na makumplito katamaen ta mga dili linai Israel na paplano ta Dyos na marani ki kanen. Gani, liag ko na mlaman nyo iya na papasugid aged dili kaw magpabugal na Dyos an mas miad ki kyo kaysa ta mga linai Israel. ²⁶ Na mabot adlaw na kumplito en katamaen ta mga dili linai Israel na marani ta Dyos, maluwas mga linai an Israel paryo naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen gambal,

“May mabot na manluluwas
naan alin ta syudad Sion.*
Pabag-o din mga linai Jacob†
aged dili en danen magbuat ta kuntra
ta ake na liag.

²⁷ Yi ake na kasugtanan ki danen
na mabot adlaw na patawaren ko da-
nen an ta iran na mga sala.”‡

²⁸ Tenged ula pabaton ta mga linai Israel miad an na balita, pakabig ta Dyos danen an na iya na mga kuntra aged kyo na mga dili linai Israel may upurtunidad na maluwas. Piro, tenged danen an iya na pinili na mga itlaw, danen pa man gyapon mga itlaw na papalangga din tenged ta iya na mga pangako naan ta iran na mga kaapuan anay pa sa. ²⁹ Ula pabawia ta Dyos mga pribiliyo na paatag din naan ta mga linai Israel daw ula din man pabawia iya na pagpili ki danen para danen an

iya na mga itlaw. ³⁰ Una pa sa, kyo na mga dili linai Israel ula gatuman ta Dyos, piro anduni, naan kanen an naluoy ki kyo tenged mga linai Israel an ula gatuman ki kanen. ³¹ Iling man tan, anduni mga linai Israel ula gatuman ki kanen aged mabot adlaw na maluoy man kanen an ki danen paryo na kanen an naluoy ki kyo. ³² Iling tan pabuat ta Dyos tenged tanan na mga itlaw paryo padilian ta Dyos na danen an paulipen ta sala aged ipakita din naan ki danen iya an na kaluoy. ³³ Makatingala gid kaluoy an ta Dyos ki kiten! Iya na alam daw iya na pag-intindi dili mabot ta ate na isip. Impusibli na maintindian ta iya na mga buat daw plano!

³⁴ “Ula may nalam
daw ino naan ta isip ta Ginuo Dyos
daw ula man may pwidi maglaygay ki
kanen
daw ino dapat din na buaten.”§

³⁵ “Ula itlaw na may anen sarang na iatag
ki kanen
na tenged ta paatag ya ta itlaw ki ka-
nen,
kabigen kanen an na may utang naan
ta itlaw na gaatag.”*

³⁶ Kanen gabuat ta tanan daw kanen gadu-
mala ta tanan daw tanan pabuat din aged
kanen an dayawen. Kabay na kanen nang
gid dayawen ta ula katapusan! Amen.

12

Bag-o Na Batasan Ta Mga Itlaw Na Gatu

¹ Gani, mga utod ko, tenged ta bakod na kaluoy ta Dyos ki kiten, gapakiluoy a na iatag nyo inyo an na kaugalingen ki kanen bilang bui na alad na para nang gid ki kanen na makapalipay man ki kanen. Iling an tan na buat matuod na pagsirbi naan ta Dyos. ² Dili kaw en magsunod ta pamatasan na igo ta isip ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Magpasakep kaw naan ta Dyos aged bag-uon din inyo na isip para kyo yan mga bag-o en na mga itlaw na gasunod ta pamatasan na igo ta mga gapati ta Dyos. Daw iling tan na magpasakep

* **11:26** Jerusalem paumaw man na Sion. † **11:26** Mga linai Jacob beet ambalen mga linai Israel tak Israel paumaw man na Jacob. ‡ **11:27** Isaias 59:20-21, 27:9; Jeremias 31:33-34 § **11:34** Isaias 40:13 * **11:35** Job 35:7, 41:11

kaw, mlaman nyo daw ino iya na liag na buaten nyo na yon man mga buat na miad daw makapalipay man ki kanen daw igo gid.

³ Tenged ta katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken, yi maambal ko ki kyo: Dili kaw mag-isip parti ta inyo na kaugalingen subla pa ta daw ino gid matuod an. Isipen nyo gid ta usto daw ino mga abilidad na paatag ta Dyos naan ta kada isya ki kyo na inyo na pag-isip sunod ta isip na igo ta mga gatuo. ⁴ Paryo ta ate na lawa na isya nang piro tama na mga parti daw kada parti may iya gid na ubra, ⁵ iling man tan kiten i na mga gatuo ki Cristo. Tenged kiten i sakep ki kanen, bisan tama ki, paryo ki na isya nang na lawa daw kiten tanan may labet man ta kada isya. ⁶ Kiten i may lain-lain na mga abilidad alin ta Dyos sunod ta liag din na iatag naan ta kada isya ki kiten. Gani, gamiten ta mga paatag ki kiten. Daw paatagan ki ta abilidad na magsugid ta kabebet-en ta Dyos, gamiten ta ate na abilidad sunod ta kamatuuran na alin ta Dyos na ate na nlanan. ⁷ Daw paatagan ki ta abilidad ta pagsirbi naan ta mga ittaw na iya ta Dyos, magsirbi ki. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagtudlo parti ta ambal ta Dyos, magtudlo ki. ⁸ Daw paatagan ki ta abilidad ta pagpabiskeg ta pagtuo ta duma, pabiskegen ta pagtuo an ta duma. Daw paatagan ki ta abilidad ta pag-atag naan ta mga ittaw na gakinanglan, mag-atag ki na terek ta ate na tagipusuon. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagdumala naan ta mga ittaw, magdumala ki na terek gid ta ate na nakem. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagtabang naan ta mga ittaw na dapat kaluuyan, magtabang ki na may kalipay.

⁹ Dapat terek ta inyo na tagipusuon gugma nyo an naan ta duma na mga ittaw. Dapat dili kaw madayaran ta pagbuat ta malain. Dapat na magtingwa kaw na pirmi magbuat daw ino miad. ¹⁰ Bilang mga mag-utod ta pagtuo, magpalanggaay kaw. Dapat pirmi kaw alisto na magtaod ta kada isya. ¹¹ Magsigkat kaw ta inyo na pagsirbi naan ta Ginuo daw dili man magtamad. Magsirbi kaw ta Ginuo na may kalipay ta

nakem. ¹² Magkalipay kaw pirmi tenged ta inyo na pagsalig naan ta Dyos parti ta mga kaayaran na patagana din para ki kyo. Daw maagian nyo mga kalised, biskegen nyo inyo na nakem aged masarangan nyo. Mangamuyo kaw pirmi ta Dyos na tabangan kaw din. ¹³ Magtabang kaw ta inyo na mga utod ki Cristo ta iran na mga kinanglanen. Daw ula danen dayunan ta iran na pagpanaw, padayunon nyo danen an naan ta inyo na balay.

¹⁴ Mangamuyo kaw ta Dyos na atagan din ta kaayaran mga ittaw an na gapangabot gid ki kyo tenged ta inyo na pagsunod ki Cristo. Dili nyo pangamuyuan na danen an sumpaen na silutan. ¹⁵ Magkalipay kaw duma ta mga gakalipay daw mangasebe man duma ta mga gasebe. ¹⁶ Paryuon nyo pagtratar nyo an ta tanan na mga ittaw. Dapat dili kaw magugal. Dapat malipay kaw na magduma ta mga ittaw na kebes iran na kaimtangan. Dili kaw mag-isip na mas malam kaw kaysa ta duma.

¹⁷ Daw buatan kaw ta duma ta malain, dili nyo balesan ta malain. Mag-ambilig kaw na inyo an na mga buaten matareng ta isip ta mga ittaw aged ula may maambal na malain parti ki kyo. ¹⁸ Asta ta masarangan nyo, tingwaen nyo gid na miad inyo an na pagdumaay naan ta duma na mga ittaw. ¹⁹ Mga utod ko, dili kaw gid magbales ta malain naan ta mga nakasala ki kyo. Bayan nyo nang! Dyos bala magbales ki danen tenged naan ta iya na sinulat na pulong ambal din, “Yaken bala magbales. Yaken man bala magsilot daw kino nakasala.”* ²⁰ Tenged dili dapat na kyo yan magbales, magbuat kaw ki danen ta miad na iling ti: “Daw nletem imo na kuntra, tagan no ta pagkaan. Daw nlao kanen an, tagan no ta waig. Daw iling tan imo na buaten, magayya kanen an ta iya na nabuat ki kaon.”† ²¹ Dili kaw magpadala na males ta malain naan ta ittaw na gabuat ta malain ki kyo. Dapat madala nyo kanen an na dili en magbuat ta malain paagi ta inyo na pagbuat ta miad ki kanen.

* 12:19 Deuteronomio 32:35 † 12:20 Mga Ambalanan 25:21-22

13

Pagpasakep Naan Ta Mga Manugdumala Ta Gubirno

¹ Tanan na mga itlaw kinanglan magpasakep naan ta mga manugdumala ta gubirno tenged ula uturidad na magdumala daw dili alin ta Dyos daw mga manugdumala an paatagan ta Dyos ta iran na katengdanan. ² Gani, daw kino gakontra ta mga manugdumala ta gubirno, gakontra man ta Dyos na gaatag ki danen ta iran na uturidad daw mga gakontra an silutan. ³ Simpri igo nang na mga itlaw na gabuat ta malain adlek na silutan ta mga manugdumala, piro mga itlaw na gabuat ta miad ula adlek. Liag nyo na dili kaw madlek ta mga manugdumala? Magbuat kaw ta miad aged dayawen kaw danen. ⁴ Danen an mga manugsirbi ta Dyos para ta inyo na kayaran. Piro, daw magbuat kaw ta malain, dapat madlek kaw ki danen tak may uturidad danen an ta pagsilot ki kyo. Danen mga manugsirbi ta Dyos daw paagi ki danen pasilutan ta Dyos daw kino gabuat ta malain. ⁵ Gani, kinanglan na magpasakep kaw naan ta mga manugdumala, piro dili para nang na malikawan nyo silot an ta Dyos na paagi ki danen. Magpasakep kaw ki danen tenged nlanan nyo na iling tan dapat na buaten.

⁶ Iling man tan, magbayad kaw man ta buis tak mga manugdumala ta gubirno mga manugsirbi ta Dyos ta iran na pagtuman ta katengdanan na magsukot ta buis. ⁷ Iatag nyo naan ta mga itlaw na may katengdanan mga dapat iatag na paryo ti: Bayaran nyo daw ino na buis pasukot ki kyo. Tauron nyo daw kino na dapat tauron. Dayawen nyo daw kino na dapat dayawen tenged ta iya na pabuat.

Paggugma Naan Ta Kada Isya

⁸ Dapat ula kaw pirmi utang naan ta bisan kino. Piro, may isya na paryo utang na pirmi ta paisip na dapat bayaran na yon man dapat ki maggugmaay naan ta kada isya tak daw gugmaen ta mga paryo ta na itlaw, gatuman ki ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. ⁹ Mga sugo ta Dyos

na “Dili ka mag-intra ta bai, dili magpatay, dili manakaw, dili no pangabuton dili an imo”^{*} daw duma pa na mga sugo tanan sakep ta isya nang gid na sugo na “Gugmaen no duma na mga itlaw paryo ta paggugma no ta imo na kaugalingen.”[†] ¹⁰ Daw maggugma ki ta duma na mga itlaw, dili ki magbuat ta malain ki danen. Gani, daw maggugma ki ta duma, beet ambalen na tanan na naan ta Mga Sinulat Moises ate na patuman.

¹¹ Impurtanti na iling tan buaten nyo tak nlanan nyo na ta yi na timpo anduni, dapat inyo na isip alisto paryo ta mga itlaw na bugtaw en tak uras en na dapat ula en gatunuga pa. Dapat inyo na isip alisto tak kada adlaw mas pa gid gadani adlaw an na malik Jesu-Cristo kaysa kan-o na kiten gaumpisa ta pagtuo ki kanen. Naan ta adlaw na kanen an malik, makumplito tanan na naan ta plano ta Dyos para ta mga naluwas din. ¹² Dali nang en matapos yi na timpo anduni ta kalibutan i na katamaan ta mga itlaw ula gapati ta Dyos tak dali nang en mabot adlaw na malik Jesu-Cristo. Na malik en Jesu-Cristo, paryo na kilem dali nang en maglambay daw mag-umpisa man en adlaw an daw dapat mangabui ki na paryo na ula ki en naan ta delem tak naan en ta pawa. Gani, mga buat ta na malain dilian ta en na paryo na palubbas ta ate na bayo na tama buling daw kuntraen ta man Satanas an paagi ta ate na pagsunod ta liag ta Dyos na paryo na pasuot ta panggira na gamit ta sundalo. ¹³ Gani, dapat mangabui ki na ate na batasan igo ta mga gasunod ta liag ta Dyos para ula may masaway ki kiten. Beet ambalen na dili kaw maglabet ta mga kasadyaan na naan dya mga itlaw sikad mingaw daw gabuat man ta mga makagayya na buat. Dili kaw sali ta inem ta makaingaw na inemen. Dili kaw magdulog ta dili inyo na sawa daw dili kaw man magbuat ta ino pa na malaw-ay. Dili kaw magbutalay daw mag-imunay. ¹⁴ Dapat dili kaw magbuat ta malain na iling tan. Dapat sunuron nyo batasan Ginuo Jesu-Cristo. Dili nyo en sali ta isip na inyo nang

^{*} **13:9** Exodo 20:13-15, 17; Deuteronomio 5:17-19, 21   [†] **13:9** Levitico 19:18

na kaugalingen na liag masunod nyo.

14

Pagtratar Naan Ta Mga Gatuo Na Luya Iran Na Pagtuo

¹ Parti ta mga gatuo ki Cristo na luya iran na pagtuo, batunon nyo danen an, piro daw iran na isip dili paryo ta inyo na isip, dili nyo danen an sali ta diskas. ² Alimbawa, may utod ki Cristo na gapati na pabawal ta Dyos na magkaan ta karni daw tenged iling tan iya na pagpati, ula kanen gakaan ta karni, pakaan din an gulay. Piro, duma an a gapati na ula pagkaan na pabawal ta Dyos. ³ Mga gatuo an na gakaan ta maskin ino na pagkaan, dapat dili danen pakebesen mga gatuo an na ula gakaan ta pagkaan na ta iran na isip pabawal ta Dyos. Mga gatuo an na naan ta iran na isip may pabawal na pagkaan, dapat dili danen mag-usgar ta mga gatuo na gakaan ta maskin ino na pagkaan tenged mga gatuo an na gakaan ta maskin ino pabaton man ta Dyos. ⁴ Kino ki gid na mag-usgar ta manugsirbi ta duma? Ginuo nang gid may matareng na mag-ambal naan ta iya na mga manugsirbi daw iran an na pabuat miad o malain. Dili kiten may matareng na magbuat ta iling tan. Paagi ta pagtabang ta Ginuo, iya na mga manugsirbi magtuman daw ino sugo din ki danen daw kanen an madayaran man ta iran na pabuat.

⁵ Isya man na alimbawa: Basi isya ta mga utod ki Cristo gapati na may mga adlaw na mas impurtanti pa kaysa ta duma na mga adlaw,* piro duma an a na mga gatuo, danen an gapati na tanan na mga adlaw paryo nang. Kada isya ki kiten, dapat isipen din ta usto iya an na patian parti daw ino miad o malain na buaten aged sigurado kanen ta tanan din na buaten. ⁶ Mga itlaw an na may mga adlaw na palabi danen, iling tan pabuat danen tak liag danen na tenged ta iran na pabuat Ginuo an dayawen. Iling man tan mga itlaw na gakaan ta karni. Liag danen na tenged

ta iran na pabuat Ginuo an dayawen tak gapasalamat danen an ta Dyos tenged ta iran na pagkaan. Mga itlaw na ula gakaan ta karni, iling man tan pabuat danen tak liag danen na tenged ta iran na pabuat Ginuo Jesus an dayawen. Gapasalamat man danen an ta Dyos tenged ta iran na pagkaan. ⁷ Iya ki ta Ginuo. Daw bui ki o mapatay man, dili para ta ate na kaugalingen. ⁸ Daw bui ki pa, kabay na paagi ta ate na kabui Ginuo an dayawen. Daw mapatay ki, kabay na paagi ta ate na kamatayen Ginuo an dayawen man gyapon. Gani, bisan bui ki o mapatay man, iya ki man gyapon ta Ginuo. ⁹ Ginuo Jesu-Cristo an napatay daw nabannaw aged kanen an Ginuo na gadumala ta mga gatuo, bui man daw patay. ¹⁰ Gani kyo yan, dili kaw en mag-usgar ta inyo na mga utod ki Cristo daw dili nyo man danen an pakebesen. Kiten tanan magtubang naan ta Dyos aged ukuman din daw ino buat ta na miad daw malain. ¹¹ Iling man tan nasulat naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen gambal,

“Tanan na mga itlaw magluod ki yaken daw tanan magdayaw na mag-ako man na yaken gid Dyos.

Tenged yaken i Dyos, sigurado gid ake i na ambal matuman.”†

¹² Gani, sigurado na kada isya ki kiten magtubang naan ta Dyos na ukuman ki din parti ta ate na mga buat.

¹³ Tenged tanan ki magtubang naan ta Dyos, dili ki en mag-usgar naan ta kada isya. Dapat naan gid ta ate na isip na dili ki magbuat ta bisan ino na kiten tenaan na ate na utod ki Cristo makasala. ¹⁴ Tenged yaken sakep ki Ginuo Jesus, sigurado a na ta pagtan-aw ta Dyos ula pagkaan na “dili-limpyo” na yon man bawal kan-enen. Piro, daw may itlaw na gapati na isya na pagkaan bawal, para ki kanen daw kan-enen din, gakaan gid kanen ta bawal na pagkaan. ¹⁵ Daw gasakit beet ta inyo na utod ki Cristo tenged gakaan kaw ta

* **14:5** Na nasulat Pablo “may mga adlaw na mas impurtanti pa kaysa ta duma na mga adlaw”, basi naan ta isip din mga gatuo na Judio na gasunod pa ta kaugalian ta mga Judio na may mga adlaw na impurtanti paryo ta Adlaw Ta Pagpuay, mga adlaw ta pagpwasa daw mga adlaw ta iran na mga pista. Mga gatuo na dili-Judio, ula danen gasunod ta kaugalian ta mga Judio parti ta iling tan na mga adlaw. † **14:11** Isaias 45:23

pagkaan na ta iya na pagpati bawal, ula kaw en gagugma ki kanen. Tenged Cristo an napatay para man ki kanen, dapat inyo na pakaan dili tenaan na iya an na pagtuo magluya. ¹⁶ Bisan naan ta inyo na isip na buat nyo an miad piro daw inyo an na buat tenaan na duma an nakasala, dili nyo nang en buaten. ¹⁷ Ta pagdumala ta Dyos ki kiten impurtanti an dili ate na pagtuman ta mga sunuran parti ta pagkaan daw inemen. Impurtanti an ta iya na pagdumala ki kiten na buaten ki din na matareng daw miad man ate na pagdumaay naan ta kada isya daw may kalipay ki man na alin ta Dyos Ispiritu Santo. ¹⁸ Daw kino gasirbi ki Cristo na iling tan iya na isip parti daw ino impurtanti ta pagdumala ta Dyos ki kiten, makapalipay kanen ta Dyos daw mga ittaw madayaran man ta iya na pabuat.

¹⁹ Gani, tingwaen ta gid na tenged ta ate na pabuat magdayad ate na pagdumaay naan ta kada isya daw magbiskeg pa gid pagtuo ta kada isya. ²⁰ Dili nyo gubbaen daw ino pabuat ta Dyos naan ta isya na gatuo tenged nang ta pagkaan na ta iya na isip bawal kan-enen. Tanan na pagkaan “limpyo” daw pwidi man makaan. Piro, dili igo na magkaan kaw ta bisan ino daw yon nang man tenaan na duma nyo an makasala. ²¹ Miad pa daw dili kaw nang en maan ta karni daw mag-inem man ta bino daw yon nang man tenaan na makasala inyo an na utod ki Cristo.

²² Gani, daw inyo na papatian dili paryo ta papatian ta duma na mga gatuo parti daw ino miad o dili miad na buaten, dapat kyo nang gid daw Dyos nalam. May kalipay mga ittaw an na ula gabasol ta iran na kaugalingen na sala iran an na nabuat na ta iran na pagpati igo. ²³ Piro, mga ittaw na gadua-dua parti ta iran na pagkaan daw bawal o dili, dapat dili danen kan-enen tak daw kan-enen danen, nakasala danen an naan ta pagtan-aw ta Dyos tenged gakaan danen na kuntra ta iran na papatian. Daw ino pabuat ta mga ittaw na kuntra ta iran na papatian, iran na buat sala.

15

¹ Kiten na mga lig-en ta pagtuo dapat ta langkawen ate na isip daw tabangan ta man mga ittaw na luya iran na pagtuo na dili sigurado pa daw ino iran na miad na buaten. Bisan ino pabuat ta, dapat dili para nang ta ate na kaugalingen na kalipay. ² Dapat daw ino ate na pabuat para man na madayaran ate an na mga utod ki Cristo tak iling tan na buat para ta iran na kayaran aged mapalig-en iran na pagtuo. ³ Bisan Cristo an, ula kanen gaisip ta iya nang na kaugalingen paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na may gambal naan ta Dyos ta iling ti:

“Na kaon painsulto danen,
yaken iran na painsulto.”*

⁴ Tanan na nasulat anay pa sa naan ta sinulat na pulong ta Dyos pasulat para itudlo ki kiten aged magsalig ki gid ta Dyos na tumanen din iya na mga pangako. Yi tenaan na magsalig ki gid ta Dyos: Paagi ta mga patudlo ki kiten gabiskeg ate na nakem para masarangan ta bisan ino ate na maagian daw ate man na pagtuo galigen. ⁵ Dyos gid gaatag an ta biskeg na nakem para masarangan ta maskin ino ate na maagian daw gatabang man ki kiten na ate na pagtuo maglig-en. Kabay na tabangan kaw din na mag-isyaw kaw ta nakem na igo ta mga gasunod ki Jesu-Cristo ⁶ aged mag-isyaw kaw ta pagdayaw ki kanen na Dyos daw Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

⁷ Gani, batunon nyo kada isya paryo na pabaton kaw Cristo. Daw iling tan buaten nyo, Dyos an dayawen. ⁸ Sugiran ta kyo na Cristo an giling di ta kalibutan i bilang manugsirbi ta mga Judio aged ipakita din na Dyos an masaligan daw paagi ki kanen gatuman man Dyos an ta iya na mga pangako naan ta iran na kaapuan anay pa sa. ⁹ Isya pa, Cristo an giling di aged mga dili-Judio magdayaw ta Dyos tenged ta iya na kaluoy ki danen. Iling man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ki danen, “O Ginuo,

dayawen ko kaon yan naan ta mga
dili-Judio
parti ta imo na kaluoy ki yaken

* **15:3** Mga Salmo 69:9 † **15:9** 2 Samuel 22:50; Mga Salmo 18:49

daw magkanta a man ta pagdayaw ki kaon.”†

¹⁰ Nasulat man parti ki danen,
“Kyo na mga dili-Judio, magkalipay kaw
duma ta mga ittaw na iya ta Dyos.”‡

¹¹ Nasulat pa gid,
“Tanan kaw na mga dili-Judio
dayawen nyo Ginuo Dyos an!
Kyo tanan magkanta
ta pagdayaw ki kanen.”§

¹² Ambal man Isaias,
“Alin ta mga linai Jesse
may mag-abot na magdumala
ta mga dili-Judio.

Naan ki kanen iran na paglaem.”*

¹³ Kabay na Dyos na alinan ta ate na paglaem mag-atag ki kyo ta bakod na kalipay daw katawwayan tenged ta inyo na pagtuo ki kanen. Kabay man na magdugang pa gid inyo na paglaem ki kanen paagi ta kasarangan na alin ta Dyos Ispiritu Santo.

Tuyo Pablo Ta Pagsulat

¹⁴ Mga utod ko, sigurado a gid na miad kaw na mga ittaw daw tama man en inyo na nlaman parti ta ate na pagtuo daw sarang kaw man en magtudlo ta kada isya.

¹⁵ Piro, naan ta pila na mga parti ta sulat ko i prangka a gid ki kyo aged dili kaw malipat ta ake na tudlo ki kyo. Iling tan paglaygay ko ki kyo tenged ta katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken ¹⁶ na yaken manugsirbi ki Jesu-Cristo para ta mga dili-Judio. Ta pagtuman ko ta ake na katengdanan paryo a ta isya na pari tak gasugid a ta miad na balita na alin ta Dyos aged may mga dili-Judio na magtuo ki Cristo daw kabigen man danen an na mga alad na padala ko para ta Dyos. Danen alad na makapalipay ki kanen tenged pabuat danen an na iya gid na mga ittaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo.

¹⁷ Tenged sakep a ki Jesu-Cristo, ake na pabugal mga nabuat ko ta ake na pagsirbi ta Dyos. ¹⁸ Ula a duma na ipabugal daw dili, mga nabuat an Cristo paagi ki yaken na mga dili-Judio gasunod en naan ta Dyos tenged ta ake na pagwali daw ake man

na mga nabuat na naan a pa ki danen ¹⁹ daw tenged man ta mga katingalaan na pabuat ko paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo. Nalibot ko tanan na mga lugar alin ta Jerusalem asta ta Ilirico ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. ²⁰ Tuyo ko gid na magsugid a ta miad na balita naan ta mga lugar na mga ittaw ula pa gid kamati parti ki Cristo. Dili ko liag na magwali a naan ta mga lugar na mga ittaw dya nawalian en ta duma tenged daw iling tan ake na ubra, papadayon ko nang ubra na naumpisaan ta duma na paryo gapatindeg a ta balay naan ta pundasyon na pabuat ta duma. ²¹ Ake na pagwali paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,
“Mga ittaw na ula pa nasugiri parti ki kanen,
makala danen kanen an.
Mga ittaw na ula kamati parti ki kanen,
maintindian danen parti an ki kanen.”†

Plano Pablo Na Magbisita Ta Mga Gatuo Naan Ta Roma

²² Ula a pa gid giling unsan ki kyo tenged ta ake na ubra ta pagwali naan ta duma na mga lugar. ²³ Piro anduni, tenged natapos ko en ake na ubra naan ta mga lugar na ake na nailingan daw tenged man na pila en na mga taon na andem ko na miling a dyan ki kyo, ²⁴ basi magkitaay ki en. Plano ko na mapit anay dyan bag-o a miling ta lugar na Espania. Liag ko anay na magbisita ki kyo bisan lipo nang na timpo. Kabay na daw matapos ake na pagbisita ki kyo, matabangan a nyo ta pagpadayon ta ake na pagbyai na miling ta Espania. ²⁵ Piro anduni, miling a anay ta Jerusalem tak may atag a na tabang para ta mga ittaw na naan dya na iya ta Dyos. ²⁶ Mga dili-Judio naan ta Macedonia daw Acaya na gatuo ki Cristo gatipon ta kwarta para tabang ta mga imol naan ta Jerusalem na mga ittaw na iya ta Dyos. ²⁷ Liag danen na magtabang daw dapat nang man na magtabang danen an tak bakod iran na kabalasan naan ta mga Judio na gatuo tak namatian danen miad na balita daw kabaton man ta mga kaayaran na alin ta Dyos paagi ta mga Judio na

† 15:10 Deuteronomio 32:43 § 15:11 Mga Salmo 117:1 * 15:12 Isaias 11:10 † 15:21 Isaias 52:15

gatuo. Gani, mga dili-Judio na gatuo dapat man na magtabang ta mga Judio na gatuo ta iran na kinanglanen. ²⁸ Daw madala ko en kwarta an daw matapos intriga naan ta mga gatuo naan ta Jerusalem, mapit a anay unsan ki kyo bag-o a miling ta Espania. ²⁹ Nlaman ko na daw maduma ta kyo, ate gid na mabaton tama gid na kaayaran na alin ki Cristo.

³⁰ Mga utod ko, tenged kiten sakep ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw tenged man ta ate na pagpalanggaay ta kada isya paagi ta Dyos Ispiritu Santo, gapangabay a na tabangan a nyo ta pagpangamuyo naan ta Dyos para ki yaken. ³¹ Pangamuyuan nyo gid na dili a mabuatan ta malain ta mga ittaw naan ta Judea na ula gatuo ki Cristo. Pangamuyuan nyo man na malipay mga gatuo an naan ta Jerusalem ta pagbaton danen ta tabang na padala ko para ki danen. ³² Iling tan ipangamuyo nyo aged daw pagbeet ta Dyos, makailing a dayon ki kyo na may kalipay para makapuay a na duma ki kyo. ³³ Anduni, kabay pa na kyo tanan ubayan gid pirmi ta Dyos na gaatag ta katawayan ta ate na kabui. Amen.

16

Pagpangamusta Pablo Ta Iya Na Mga Arey

¹ Anduni, liag ko na ipakala ki kyo Febe na ate na utod ki Cristo. Kanen isya ta mga gapanguna na may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Cencrea. ² Gani, kyo na mga gatuo ki Cristo, batunon nyo kanen an na isya ta mga ittaw ta Dyos na gasirbi para ki Ginuo Jesu-Cristo. Tabangan nyo kanen an daw ino iya na ipangabay ki kyo para ta iya na mga kinanglanen tak tama man iya na mga natabangan. Yaken man isya na natabangan din. ³ Ipakamusta a nyo ki danen Priscila daw Aquila. Danen an ate na mga utod ki Jesu-Cristo na gatabang ki yaken ta ake na ubra ⁴ daw iran na kabui nabatang kan-o ta piligro tenged ki yaken. Yon na bakod ake na pasalamat ki danen. Piro, dili nang yaken gapasalamat ki danen, tanan na mga dili-Judio na mga

gatuo gapasalamat man. ⁵ Ipakamusta a nyo man naan ta tanan na mga gatuo na gatipon-tipon naan ta iran Aquila. Ipakamusta a nyo man ta palangga ko na arey na Epeneto. Kanen una na gatuo ki Cristo naan ta prubinsya Asia. ⁶ Ipakamusta a nyo man ki Maria.* Kanen gapangabellay ta miad para ki kyo. ⁷ Ipakamusta a nyo man ta ake na mga paryo na Judio na danen Andronico daw Junia. Danen duma ko na napriso daw nakala man ta mga apustulis Cristo. Danen una pa ki yaken na gatuo ki Cristo. ⁸ Ipakamusta a nyo man ki Ampliato. Kanen palangga ko man na utod ki Ginuo Jesu-Cristo. ⁹ Ipakamusta a nyo man ki Urbano na gatabang ki kiten ta ate na ubra ta pagsirbi ki Cristo. Ipakamusta a nyo man ta palangga ko na arey Staquis. ¹⁰ Ipakamusta a nyo man ki Apelles. Bisan tama na kabellay naagian din, gapadayon pa man gyapon na gatuo ki Cristo. Ipakamusta a nyo man ta pamilya Aristobulo. ¹¹ Ipakamusta a nyo naan ta ake na paryo na Judio na Herodion daw pamilya man Narciso na mga gatuo man ta Ginuo. ¹² Ipakamusta a nyo man ki Trifena daw Trifosa na mga gasirbi man ta Ginuo. Ipakamusta a nyo man ta ake na palangga na arey Persida na gapangabellay man gid ta iya na pagsirbi ta Ginuo. ¹³ Ipakamusta a nyo man ki Rufo na bantog na manugsirbi ta Ginuo daw ipakamusta a nyo man naan ta inay din na gatratat ki yaken na paryo a gid iya na bata. ¹⁴ Ipakamusta a nyo man ki danen Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas daw ta tanan na mga utod ki Cristo na iran na duma. ¹⁵ Ipakamusta a nyo man ki danen Filologo, Julia, Nereo daw iya na utod na bai, daw ki Olimpas man daw ta tanan na mga ittaw na iya ta Dyos na iran na duma. ¹⁶ Magkamustanay kaw man ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo. Tanan na mga grupo ta mga gatuo ki Cristo unti gapangamusta man ki kyo.

Katapusan Na Laygay Pablo Naan Ta Yi Na Libro

¹⁷ Mga utod ko, mag-andam kaw ta mga ittaw na alinan ta pagbelag-belagay ta mga

* **16:6** Maria na pasambit naan ta birsikulo sais dili Maria na inay Jesus.

gatuo daw gatudlo man kuntra ta kamatuuran na patudlo ko en ki kyo. Likawan nyo danen an. ¹⁸ Iling tan na mga itlaw ula gasirbi ki Cristo na ate na Ginuo. Pasunod danen iran nang na andem. Pagamit danen mga ambal na dayad matian daw gadayaw-dayaw man danen ta mga itlaw na dali lukuon aged magpati ta iran na tudlo na kuntra ta kamatuuran. ¹⁹ Nalipay a gid tak nlanan ta tanan inyo na pagtuman ki Cristo. Liag ko na magbuat kaw pa gid daw ino na miad daw dili kaw man magbuat ta malain.

²⁰ Dyos an na gaatag ta katawwayan, kanen magpirdi ki Satanas para ki kiten na paryo pautaran ta Satanas an. Kabay na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

²¹ Timoteo na gatabang ki yaken gapangamusta ki kyo. Gapangamusta man ki kyo mga paryo ko na Judio na danen Lucio, Jason daw Sosipatro.

²² Yaken Tercio na inyo man na utod ki Ginuo Jesu-Cristo daw gasulat man ta yi na sulat Pablo, gapangamusta a man ki kyo.†

²³ Gayo i gapangamusta man ki kyo. Naan a‡ gadayon ta iya na balay daw naan man di gatipon-tipon mga gatuo an. Erasto na trisuriro ta yi na syudad daw Cuarto na ate man na utod ki Cristo gapangamusta man ki kyo. ²⁴ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.§

²⁵ Dayawen ta Dyos an na may sarang na magpabiskeg ta inyo na pagtuo paagi ta inyo na pagpati ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo na pasugid ko. Miad an na balita ula papasugid anay ta Dyos naan ta mga itlaw alin pa ta una, ²⁶ piro anduni papasugid din en aged tanan na mga itlaw may upurtunidad na magpati daw magpasakep ki kanen. Miad na balita na pasugid paryo gid ta nabatang naan ta mga sinulat ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos parti ta iya na plano daw balita an pasugid anduni tenged Dyos an na ula

kaumpisaan daw ula man katapusan, kanen gasugo na isugid anduni. ²⁷ Kanen an Dyos na kanen nang gid maalam. Kabay pa na kanen an dayawen asta ta ula katapusan tenged ta mga pabuat Jesu-Cristo para ki kiten! Amen.

† **16:22** Tercio an, kanen papasulat Pablo ta yi na sulat na para ta mga taga-Roma. Padikta Pablo ki kanen daw ino isulat din. ‡ **16:23** Ambal na 'a' naan ta birsikulo binti-tris beet ambalen Pablo tak balik isab na Tercio an gasulat daw ino papasulat Pablo ki kanen. § **16:24** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Roma anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-kwattro.

Una Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Corinto

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Corinto

Yi na libro una na sulat na papadala Pablo ta mga itlaw naan ta Corinto na mga gatuo ki Cristo. Corinto an bakod na syudad na kapital ta prubinsya Acaya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na Pablo naan ta Corinto, gaumpisa kanen ta iya na pagwali naan ta balay tipunan ta mga Judio. Piro, pila nang kanen adlaw na gawali dya tak tama na mga Judio gakontra ki kanen. Galin kanen dya daw naan kanen gawali ta balay ta isya na dili-Judio na isya man na gasunod ki Jesus. Iya na balay naan tengnged ta balay tipunan. Katamaan ta mga gatuo naan ta Corinto mga imol, piro may anen man manggaranen na mga gatuo daw isya ki danen trisuriro ta syudad.

Mga gatuo an na naan ta Corinto tama iran na prublima. Iling ti iran na mga prublima: gabelag-belagay danen an, gabuat danen ta makagayya paryo ta pagdulog ta dili iran na sawa, gabutalay danen an daw dili man dayad pagtratar danen ta kada isya. May mga insa man danen an ki Pablo. Iling ti iran na mga insa: Ino igo na batasan na sunuron danen bilang mga gatuo na gistar naan ta Corinto na katamaan ta mga kasimanwa danen gapati ta mga dyos-dyusan. Insa man danen daw ino dapat na buaten daw dapat na dili buaten naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo daw may insa man danen parti ta kabui ta mga gatuo pagtapos ta pagbannaw. Mga prublima danen daw insa pasabat Pablo naan ta yi na libro paagi ta mga tudlo na naan alin ta miad na balita.

Na Pablo naan ta Corinto, gaubra kanen ta mga turda na pabuat na balay daw pabligya din aged masupurtaan iya na mga kinanglanan. Naan ta *Mga Binuatan* 18:3 pwidi nyo mabasa na iling tan iya na ubra ta pagsupurta ta iya na kaulinggen daw naan ta *Mga Binuatan* 18:1-11 pwidi nyo mabasa parti ta pag-umpisa

din ta iya na ubra naan ta Corinto na kanen an gasugid ta miad na balita na mga itlaw an na magtuo ki Jesu-Cristo maluwas alin ta silot ta iran na mga sala.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Corinto

1. Pagpangamusta Pablo daw panga-muyo (1:1-9)
2. Pag-andem Pablo na mga gatuo naan ta Corinto mag-isyta ta isip daw nakem (1:10 - 4:21)
3. Mga prublima parti ta pagtratar ta mga gatuo naan ta kada isya (5:1 - 7:40)
4. Pagpaandam Pablo parti ta pagsirbi naan ta mga dyos-dyusan (8:1 - 11:1)
5. Paglaygay Pablo daw ino dapat daw dili dapat na buaten ta mga gatuo daw naan danen ta iran na pagtipon-tipon (11:2 - 14:40)
6. Ambal Pablo parti ta pagbannaw (15:1-58)
7. Ambal Pablo parti ta kwarta na tabang alin ta mga gatuo para ta mga imol naan ta Jerusalem (16:1-4)
8. Plano Pablo ta iya na pagbyai (16:5-12)
9. Mga pagpademdem Pablo daw kata-pusan din na pagpangamusta ta mga itlaw naan ta Corinto (16:13-24)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo na papili ta Dyos na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pag-beet ta Dyos. Ake na duma di Sostenes na ate na utod ki Cristo. ² Gapangamusta kay ki kyo na mga itlaw na iya ta Dyos na gatipon-tipon naan dyan ta syudad Corinto. Kyo mga pabuat ta Dyos na iya gid tenged sakep kaw ki Jesu-Cristo na yon man kyo yan kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na kyo yan buaten din na iya gid na mga itlaw. Iling man tan pabuat din naan ta tanan na mga itlaw naan ta lain-lain na mga lugar na ate an na Ginuo Jesu-Cristo iran man na pasimba. Kiten tanan na mga gatuo isya nang ta Ginuo na ate na pasunod tak Jesu-Cristo iran na Ginuo daw ate man. ³ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

⁴ Gapasalamat a pirmi ta Dyos tenged ta tanan na paatag din ki kyo para ta inyo na kayaran tak kyo mga sakep ki Jesu-Cristo. ⁵ Tenged man na sakep kaw ki kanen, tama gid na mga abilidad na nabaton nyo en alin ta Dyos. Naintindian nyo en ta usto kamatuuran parti ta Dyos daw nalam kaw man en magtudlo daw magwali parti ta yon man na kamatuuran. ⁶ Paagi ta mga abilidad na nabaton nyo alin ta Dyos, pamatuuran din na matuod ame na tudlo kan-o ki kyo parti ki Cristo. ⁷ Tenged ta mga abilidad na nabaton nyo, naan en ki kyo tanan na kinanglan nyo para magsirbi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo mintras na galangkag kaw ta iya na pag-abot na kanen an magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. ⁸ Palig-enen pirmi ta Dyos inyo an na pagtuo asta ta katapusan na adlaw aged ula may masaway ki kyo naan ta adlaw na mabot ate an na Ginuo Jesu-Cristo na mag-ukom ta tanan na mga itlaw. ⁹ Sigurado ki na iling tan pabuat ta Dyos para ki kiten tak kanen an masaligan na magtuman ta iya na ambal daw kanen mismo gaatag ki kiten ta upurtunidad na kiten i pirmi may dayad na pagdumaay naan ta iya na Bata na ate na Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pagbelag-belagay

¹⁰ Mga utod ko ki Cristo, tenged ta uturid na paatag ki yaken bilang apustol Jesu-Cristo na ate na Ginuo, gapangabay a na magkumpurmiay kaw ta inyo na mga paambal daw dapat na dili kaw man maglalisay tenged nang na ula gaparyo inyo na isip. Dapat na mag-isyay kaw nang ta isip daw nakem. ¹¹ Iling tan pangabay ko ki kyo na mga utod ko tak mga itlaw na alin ta iran Cloe gasugid ki yaken na kyo yan galalisay daw kino sunuron nyo. ¹² Beet ambalen ko na may anen ki kyo na gambal na yaken i iran kon na sunuron, duma an a Apolos, duma ya a Cefas* daw duma pa gid ya Cristo. ¹³ Dapat na mag-isyay kaw ta pagsunod ki Cristo, piro pabuat nyo an gatenga-tenga kaw na paryo lain-lain na Cristo inyo an na pasunod. Dapat dili

kaw mag-ambal na yaken nang sunuron nyo tak dili yaken nalansang ya naan ta krus para ki kyo. Na gapabautismo kaw kan-o, dili naan ta ake na ngaran na pamatuod na kyo sakep ki yaken. Inyo na pagpabautismo naan ta ngaran Cristo pamatuod na kyo sakep ki kanen. ¹⁴ Salamat nang gid ta Dyos tenged darwa nang naan ki kyo na nabautismuan ko, danen Crispo daw Gayo, ¹⁵ tak daw tama taan ki kyo nabautismuan ko, basi mag-ambal kaw pa na nabautismuan kaw naan ta ake na ngaran. ¹⁶ Ee pla, nademdeman ko na nabautismuan ko man Estefanas ya daw mga itlaw na naan ta iya na panimalay. Piro, ula aren en may nademdeman daw kino pa nabautismuan ko naan ki kyo. ¹⁷ Nabautismuan ko ya pila nang na mga itlaw tenged pasugo a Cristo dili para magbautismo ta mga itlaw. Pasugo a din para magsugid ta miad na balita parti ki kanen. Ta ake na pagsugid ula a gaambal ta dayad nang matian na mga ambal tak imbis na mga itlaw an mapati ta sugid ko parti ta kamatayen Cristo naan ta krus para mapatawad iran na mga sala, basi madayaran nang danen an ta ake na paagi ta pagwali.

Papakita Ta Dyos Na Kanen Maalam Paagi Ta Kamatayen Cristo

¹⁸ May mga itlaw na gambal na kabuangan pawali an parti ta kamatayen Cristo naan ta krus, piro danen mga itlaw na ula naluwas na yon man sintinsyaan ta silot na ula katapusan. Piro, kiten i a na naluwas, nlaman ta na daw iwali parti an ta kamatayen Cristo naan ta krus, ipakita ta Dyos iya na sarang na magluwas ta mga itlaw tak mga itlaw na gapati ta pawali ya parti ki Cristo paluwas din. ¹⁹ Mga itlaw an na gambal na danen an maalam daw gambal man na ame na pawali kabuangan, pabuat ta Dyos ki danen paryo ta ambal din naan ta iya na sinulat na pulong,

“Mga itlaw an na maalam, iran na alam bawien ko.

Mga itlaw an na sagad, imuon ko na ula pulos iran na abilidad.”†

* **1:12** Cefas an isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus. † **1:19** Isaias 29:14

²⁰ Daw iling tan buaten ta Dyos, ino maambal ta parti ta alam ta mga maalam na mga itlaw, ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw ta mga manugdibati ta yi na timpo? Tenged ta pabuat ta Dyos paagi ta kamatayen Cristo papakita din na kabuangan nang isip ta mga itlaw parti ta paagi na maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala. ²¹ Nlaman ta na Dyos an maalam gid daw liag din na dili kanen an makala ta mga itlaw paagi nang ta iran na alam. Piro, liag din na luwasen alin ta silot na ula katapusan mga itlaw an na gapati ta ame na pawali parti ki Cristo, bisan pa na ame na pawali kabuangan nang ta isip ta duma na mga itlaw. ²² Katamaan ta mga Judio ula gapati ta pawali nay tak liag danen na magbuat kay ta mga katingalaan paagi ta gaem na alin ta Dyos aged may pamatuod parti ta ame na ambal. Katamaan ta mga dili-Judio ula man gapati tak liag danen na mamati ta wali na ta iran na isip alin ta maalam na itlaw. ²³ Piro, pawali nay man gyapon na mga itlaw an maluwas alin ta silot ta Dyos tenged Cristo pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus bisan pa na mga Judio dili magbaton ta ame na pawali† daw mga dili-Judio isip danen na kabuangan nang. ²⁴ Piro, kiten i na mga kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na luwasen ki din alin ta silot, mga Judio man daw mga dili-Judio, nlaman ta na papakita ta Dyos na masarangan din daw ino iya na buaten daw papakita din man na kanen an maalam paagi ta kamatayen Cristo naan ta krus. ²⁵ Maskin isip ta mga itlaw na kabuangan nang plano ta Dyos na mga itlaw maluwas tenged ta kamatayen Cristo, ta matuod, napakita pa gid na mas maalam pa kanen an kaysa ta bisan kino na maalam na itlaw. Maskin isip ta mga itlaw na pigaw plano ta Dyos na mga itlaw maluwas tenged ta kamatayen Cristo, ta matuod, napakita pa gid na mas may sarang kanen an daw ino iya na buaten kaysa ta bisan kino na itlaw. ²⁶ Mga utod ko, para maintindian nyo daw ino

beet ambalen ko, demdemen nyo daw kino kaw kan-o na ula kaw pa gatuo ki Cristo. Ta pagtan-aw ta mga itlaw pila nang ki kyo maalam, pila nang na may datas na katengdanan daw pila nang ki kyo alin ta kala na pamilya. ²⁷ Napili ta Dyos mga itlaw na dili maalam daw mga itlaw man na ula datas na katengdanan aged mga itlaw na may datas alam daw may datas na katengdanan mlaman danen na daw magpili Dyos an ta mga itlaw, dili impurtanti ki kanen iran na alam daw katengdanan. ²⁸ Napili man ta Dyos mga itlaw na kebes, mga ula patubaya daw mga pabilang ta duma na ula pulos aged bisan ino na palabi ta mga itlaw, ipakita din na ula pulos. ²⁹ Tenged napili din mga itlaw an na iling tan, ula may mapabugal naan ki kanen na danen an napili tenged danen maalam daw may datas na katengdanan. ³⁰ Iya gid ta Dyos na buat na kyo yan sakep ki Jesu-Cristo daw paagi ki Cristo papakita din man na kanen an maalam. Tenged man ki Cristo pabuat ki din na matareng daw pabuat ki din man na iya gid na mga itlaw na may sarang na magtuman ta iya na kabebet-en daw palibri ki din man alin ta pag-ulipen ta sala. ³¹ Gani, sunuron ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Daw kino magpabugal, dapat ula duma na iya na ipabugal daw dili, Ginuo nang.”§

2

¹ Mga utod ko, na yaken i giling kan-o ta inyo na lugar aged isugid plano ta Dyos na anay pa sa ula din anay papasugid parti ki Cristo, ula a gawali ki kyo ta dayad nang matian paryo ta pagtudlo ta mga itlaw na dayad mag-ambal daw may datas man na alam. ² Ula a gawali na paryo ki danen tak gadisasyon a na daw naan a dyan ki kyo, ula a duma na iwali ki kyo daw dili, parti nang ki Jesu-Cristo daw parti man ta iya na kamatayen naan ta krus. ³ Na naan a dyan ki kyo, luya ake na lawa. Kulbaan a gid tak nlaman ko na daw saligan ko ake nang na abilidad, basi dili ko matuman katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken. ⁴ Na

† **1:23** Katamaan ta mga Judio ula gapati ta pawali danen Pablo parti ki Cristo tak ta iran na isip impusibli na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari masintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus. § **1:31** Jeremias 9:24

gawali a ki kyo, dili paagi ta dayad matian na mga ambal paryo ta ambal ta mga itaw na maalam. Piro, nlanan ko na gatuo kaw ki Cristo tak papakita ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo paagi ta iya na gaem na matuod ake na pawali. ⁵ Iling tan ake na pagwali aged magtuo kaw ki Cristo tenged ta gaem ta Dyos, dili tenged ta dayad matian na mga ambal na alin ta itaw na maalam.

Alam Na Alin Ta Dyos

⁶ Bisan ula kay gawali ki kyo paagi ta dayad matian na mga ambal, gawali kay ta alam na alin ta Dyos naan ta mga itaw na iran na pagtuo lig-en. Piro, ame na pawali dili alin ta alam ta mga itaw na ula gapati ta Dyos daw dili man alin ta mga manugdumala ta yi na timpo na iran na pagdumala dili maglugay. ⁷ Ame na pawali alin ta Dyos tak pawali nay an iya na plano na ula din anay papasugid pugya naan ta mga itaw na yon na plano din na maluwas mga itaw tenged ta kamatayen Cristo. Anay pa sa bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i, iling tan plano din en daan aged mabot adlaw na kiten i na mga gatuo magduma ki kanen daw makala ta man gid kanen an. ⁸ Piro, mga manugdumala ta yi na timpo ula danen naintindii plano ta Dyos tak daw naintindian danen, ula danen inta gapilit na Ginuo ya na makagagaem sintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus. ⁹ Ula danen naintindian plano ta Dyos paryo ta ambal naan ta iya na sinulat na pulong,

“Ula nakita ta mga itaw, ula man danen namatian daw ula man naisip mga kaayaran an na patagana ta Dyos para ta mga itaw na gagugma ki kanen.”*

¹⁰ Piro, paagi ta Dyos Ispiritu Santo, pasaysay ta Dyos iya na plano naan ki kiten.

Tanan pausisa ta Dyos Ispiritu Santo daw nlanan din bisan dalem na isip ta Dyos. ¹¹ Kiten na mga itaw, ula ki nalam daw ino naan ta isip ta isya na itaw tak kanen nang nalam. Iling man tan parti ta Dyos. Dyos Ispiritu Santo, kanen nang nalam daw ino naan ta isip ta Dyos. ¹² Piro,

kiten i na mga gatuo, ate na isip dili paryo ta isip ta mga itaw na ula gapati ta Dyos tak naan ki kiten Dyos Ispiritu Santo na paatag ta Dyos aged maintindian ta gid iya na plano na sikad dayad para ki kiten.

¹³ Gani, ame an na pawali dili alin ta tudlo ta mga itaw. Ame na pawali alin gid ta tudlo ta Dyos Ispiritu Santo daw pasaysay nay kamatuuran an parti ta Dyos paagi ta mga tudlo na alin ta Dyos Ispiritu Santo.

¹⁴ Piro, mga itaw na ula ki danen Dyos Ispiritu Santo dili magbaton ta tudlo na alin ki kanen tak para ki danen kabuangan nang. Dili man danen maintindian daw ino beet ambalen ta iya na tudlo tak iya na tudlo maintindian nang paagi ta iya na tabang. ¹⁵ Daw kino na itaw na naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo, may sarang kanen an na mag-isip daw mag-intindi gid daw ino beet ambalen ta tanan na tudlo na alin ta Dyos Ispiritu Santo. Piro, mga itaw an na ula naan ki danen Dyos Ispiritu Santo, ula danen sarang na mag-ambal ki kanen daw iya na buat miad o malain.

¹⁶ Iling man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Ula may nalam daw ino naan ta isip ta Ginuo!

Ula man may pwidi maglaygay ki kanen!”†

Piro kiten i, nlanan ta daw ino naan ta isip Cristo tenged Dyos Ispiritu Santo naan ki kiten.

3

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatudlo Ta Mga Taga-Corinto

¹ Mga utod ko, na naan a pa dyan kan-o ki kyo, ake na tudlo dili paryo ta patudlo ko naan ta mga gatuo na gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki danen. Ake na tudlo ki kyo paryo ta patudlo ko naan ta mga gatuo na gasunod pa ta iran na kaugalingen na liag. Iling tan ake na tudlo ki kyo tak kyo paryo pa ta mga bag-o nang gatuo ki Cristo. ² Gatudlo a ki kyo ta dili bellay intindien tak dili nyo pa masarangan na maintindian tudlo na para ta mga itaw na gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo. Paryo kaw ta mga bata na

* **2:9** Isaias 64:4 † **2:16** Isaias 40:13

bag-o nang natao na kinanglan na gatas nang ipainem ki danen tak ula pa danen gakaan ta kan-en. Bisan anduni dili nyo pa man gyapon masarangan na maintindian tudlo an na para ta mga itlaw na gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo ³ tak gasunod kaw pa ta inyo na kaugalingen na liag. Nlaman ko na gasunod kaw pa ta inyo na liag tak kyo yan gainggitay daw gabutalay. Inyo na batasan paryo ta batasan ta mga itlaw na ula ki danen Dyos Ispiritu Santo an na yon man gasunod danen ta isip na alin nang ta itlaw parti daw ino dapat buaten. ⁴ Duma ki kyo gambal, “Yaken iya Pablo na taga-sunod,” daw duma ya a gambal, “Yaken iya Apolos.” Iling tan na ambal nyo pamatuod na paryo kaw ta mga gasunod ta isip na alin nang ta itlaw.

⁵ Man-o tak pabutalan kay nyo gid? Kino gid kami i Apolos? Kami i mga manugsirbi nang ta Dyos na pasugo din aged kamati kaw ta miad na balita daw magtuo man ki Cristo. Gatuman kay nang ta katengdanan na paatag ta Ginuo ki kami. ⁶ Yaken una na gawali ki kyo daw Apolos an a kanen gapadayon ta pagtudlo ki kyo, piro Dyos nang gapalig-en ta inyo na pagtuo. Paryo kay ta mga gaubra naan ta taneman na isya an ta mga gaubra gatanem daw isya an a gabunyag, piro Dyos nang gapatubo an. ⁷ Tenged Dyos nang gapatubo ta tanem, kanen an mas impurtanti kaysa ta mga gatanem daw mga gabunyag. ⁸ Mga gatanem daw mga gabunyag isya nang ta tuyo daw kada isya ki danen may batunon man na suol dipindi ta iran na ubra. ⁹ Iling man tan kami Apolos tak isya kay nang ta ubra na duma ta Dyos para ta inyo na kayaran. Kyo paryo ta taneman na iya ta Dyos na paasikaso nay. Paryo kaw man ta balay na iya ta Dyos na papatukod din ki kami. ¹⁰⁻¹¹ Yaken i paryo ta sagad na manugtukod ta balay na gaplastar ta pundasyon ta balay daw duma an a gapadayon ta pagdapat ta mga sangkap naan ta naubra en na pundasyon. Daw naplastar en pundasyon an, simpri dili igo na magsampaw pa ta isya man na pundasyon naan ta naubra en na pundasyon. Beet ambalen ko na paagi ta abilidad na paatag

ta Dyos ki yaken aged matuman ko ake na katengdanan bilang apustol, yaken una na gasugid ta miad na balita naan ta inyo na syudad daw gatabang ki kyo na magtuo. Duma an a gapadayon ta pagtudlo ki kyo. Piro, daw kino na mga manugsirbi ta Dyos na gapadayon ta pagtudlo ki kyo kinanglan na mag-amblig gid na iran na itudlo dili kuntra ta patudlo ko kan-o ki kyo. Ake na patudlo ki kyo parti nang ki Jesu-Cristo daw parti man ta iya na kamatayen naan ta krus. ¹² Daw igo patudlo an ta mga gapadayon ta pagtudlo ki kyo parti ki Cristo, paryo danen ta mga karpintiro na ta iran na pagdapat ta mga sangkap naan ta naubra en na pundasyon gagamit ta mga sangkap na dili masunog paryo ta blawan, pilak daw maalen na bato. Piro, daw dili igo iran na patudlo, paryo danen ta mga karpintiro na gagamit ta mga sangkap na maubos nang ta sunog paryo ta kaoy, kugon daw uot. ¹³ Na mabot adlaw na Jesus mag-ukom ta mga itlaw daw dayad o dili dayad iran na ubra, mlaman ta tanan na mga itlaw daw kino gaubra ta dayad daw kino man gaubra ta dili dayad. Iya na pag-ukom paryo ta pagbuat ta itlaw na patistingan din mga sangkap paagi ta pagbetang naan ta apoy. Daw dayad klasi ta sangkap, dili masunog, piro daw dili dayad klasi, maubos nang ta sunog. ¹⁴ Daw kino na gapadayon ta tudlo parti ki Cristo na iya na ubra paryo ta mga sangkap na natistingan en naan ta apoy na ula man nasunog daw padapat man ta sagad na karpintiro naan ta pundasyon, may nabaton kanen an na dayad na bales naan ta adlaw ta pag-ukom Cristo. ¹⁵ Piro, daw kino na iya na ubra paryo ta natistingan na sangkap na ubos nang ta sunog, dili din mabaton dayad na bales naan ta adlaw ta pag-ukom Cristo. Maluwas man gyapon kanen an alin ta silot na ula katapusan, piro paryo kanen an ta itlaw na naluwas alin ta iya na balay na nasunog na tanan din na pagkabetang ubos ta sunog.

¹⁶ Paryo kaw inyo ula nalam na tanan kaw paryo balay na paistaran ta Dyos! Kyo yan gaisya paagi ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo! ¹⁷ Gani, bisan kino

na gagubba ta pagdumaay ta mga gatuo paryas pagubba din Balay Ta Dyos. Maageman din segeng gid na silot na alin ta Dyos tak Balay Ta Dyos sagrado na para gid ki kanen daw kyo tanan paryo ta balay an na paistaran din.

¹⁸ Dili nyo lukuon inyo na kaugalingen. Daw kino ki kyo gaisip na maalam kanen an naan ta pagtan-aw ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos, dapat na lipatan din iya na alam maskin kabigen kanen an na buang-buang aged mabaton din matuod na alam na alin ta Dyos. ¹⁹ Dapat lipatan din iya na alam tak daw ino na ta isip ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos napakita na danen an maalam, kabuangan nang ta pagtan-aw ta Dyos. Nlaman nyo na matuod ake na ambal tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal na iling ti, “Mga itlaw na salig danen na maalam danen an, iran na alam pagamit ta Dyos kuntra ki danen aged iran na mga plano dili matuman na paryo danen an nalambing naan ta iran na sied.”* ²⁰ Nasulat man, “Nlaman ta Ginuo Dyos na ula pulos plano ta mga itlaw na salig danen ta iran na kaugalingen na danen an maalam.”† ²¹ Gani, dili kaw mag-pabugal daw kino na manugtudlo pasunod nyo tak tanan paatag ta Dyos para ta inyo na kayaran. ²² Kami Apolos daw Cefas‡ pasugo ta Dyos ki kyo para ta inyo na kayaran daw tanan man na naan ta kalibutan para ta inyo na kayaran. Bisan mapatay kaw o bui man, bisan ino na natabo ki kyo anduni daw matabo pa, tanan para ta inyo na kayaran. ²³ Kyo yan iya Cristo na tagasunod daw Cristo an iya ta Dyos.

4

¹ Gani, kami i na mga manugtudlo dapat kabigen nyo na mga manugsirbi na iya Cristo daw mga pasaligan man ta Dyos na magsugid ta miad na balita na ula din anay papasugid ta mga itlaw pugya. ² Simpri dapat masaligan kay ta pagtuman ta papabuat ta Dyos ki kami paryo ta isya na suguon na pasaligan ta iya na amo ta ubra. ³ Para ki yaken, dili gid impurtanti daw ino

isipen nyo daw isipen man ta duma parti ta ake na ubra daw miad o dili. Yaken mismo, dili ko mambal ta kaugalingen ko daw ake na ubra para ta Ginuo miad o dili ⁴ tak Ginuo nang may matareng na mag-ambal daw yaken i masaligan o dili. Limpyo ake na kunsinsya parti ta ake na ubra, piro dili beet ambalen ko na ula a sala tak Ginuo nang nalam ta ake na ubra. ⁵ Gani, untaten nyo en inyo na pag-usgar ki kami na mga manugtudlo tak naan ta adlaw na Ginuo an mabot, kanen mag-ukom daw kami masaligan ta pagtuman ta papabuat ki kami. Naan ta yon man na adlaw isugid din daw ino naan ta isip ta mga itlaw daw ino man pabuat danen na ula nlami ta duma. Daw kino gabuat ta dayad, kanen an dayawen ta Ginuo.

⁶ Mga utod ko, yaken daw Apolos pagamit ko na alimbawa para ta inyo na kayaran aged maintindian nyo paagi ki kami daw ino beet ambalen ta ambalanen na “Dili kaw mag-isip na subla pa ta daw ino naan ta sinulat” tak nlaman ko na daw maintindian nyo, dili nyo ipabugal isya an na manugtudlo daw duma an a ipakebes nyo. ⁷ Kino gambal ki kyo na kyo yan mas maalam kaysa ta duma daw may matareng man na mag-usgar ki kami na mga manugtudlo? Di' ba tanan nyo na alam daw abilidad alin ta Dyos, dili alin ta inyo na kaugalingen? Tenged inyo na alam daw mga abilidad alin ta Dyos, man-o tak papabugal nyo pa inyo na mga abilidad na paryo alin ta inyo nang na kaugalingen?

⁸ Salig nyo na nlaman nyo en tanan na mga tudlo na alin ta Dyos daw nabaton nyo man en tanan na mga kaayaran na alin ki kanen. Salig nyo man na kyo yan may datas na katengdanan ta pagdumala, piro kami ame a na mga manugtudlo, ula kay datas na katengdanan. Dayad inta daw gadumala kaw aged kami i magdumala man duma ki kyo para magdayad man ame na kaimtangan. ⁹ Piro ta panilag ko, kami i na mga apustulis, pabetang kay ta Dyos naan ta malain gid na kaimtangan daw uryan gid ta tanan. Paryo kay ta mga priso na biag na sintinsyaan ta ka-

* **3:19** Job 5:13 † **3:20** Mga Salmo 94:11 ‡ **3:22** Cefas an isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus.

matayen na paparid naan ta pinakauryan daw pagsintinsya ki danen buaten naan ta tubangan ta tama na mga itlaw para masadyaan mga itlaw an. Iling tan kami i na mga apustulis tak tanan na mga itlaw daw mga angil man gatan-aw daw ino ate na mga maagian.

¹⁰ Ta panilag ko inyo an na isip parti ki kami paryo ta isip ta mga itlaw na gambal na kami i buang-buang tenged na gawali kay parti ki Cristo daw ula kay man alam daw abilidad na alin ta Dyos daw ula man pataod ta mga itlaw. Piro, inyo na kaugalingen pabugal nyo na kyo yan mga maalam tak sakep kaw ki Cristo daw tama man inyo na mlaman daw abilidad na alin ta Dyos daw pataod kaw gid ta mga itlaw. ¹¹ Kami i, asta anduni kaysan naagian nay pa na nakulangan kay ta pagkaan daw waig na inemen daw daan gid man ame na bayo. Kaysan pabellayan kay ta mga itlaw daw pasakit kay man danen. Ula kay pirmaninti na ulian tak gasalyo-salyo kay pirmi. ¹² Gapangabellay kay gid para ta ame na pangabui. Na painsultuan kay ta mga itlaw, papangamuyuan nay danen an na tagan ta Dyos ta kaayaran. Na papangabot kay ta mga itlaw na gakuntra ki kami, ula kay gabales. ¹³ Na mga itlaw gaimo-imo ta mga ambal na kuntra ki kami, ame na ambal ki danen dayad. Alin kan-o asta anduni, malain pagtratar ta mga itlaw ki kami tak ta iran na isip paryo kay ta sagbet daw mga ligna na papilak.

¹⁴ Yi pasulat ko ki kyo dili para pagayyaan kaw. Gasulat a para laygayan kaw paryo ta isya na amay na galaygay ta palangga din na mga bata. ¹⁵ May matareng a ta paglaygay ki kyo bilang inyo na amay. Bisan sikad tama na mga itlaw gatudlo ki kyo parti ta pagtuman ki Cristo, yaken nang kabigen nyo na inyo na amay tenged yaken una na gasugid ki kyo ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo. ¹⁶ Gani, gapangabay a ki kyo na sunuron nyo ake na batasan. ¹⁷ Para may magtabang ki kyo na masunod nyo ake na batasan, papadala ko dyan ki kyo Timoteo an na pakabig ko na pinalangga ko na bata daw ka-

nen an masaligan man na manugsirbi ta Ginuo. Kanen magpademdem ki kyo daw ino patudlo ko daw ake man na batasan ta pagsunod ko ki Cristo. Iya na ipademdem ki kyo paryo ta ake na patudlo ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta tanan na mga lugar na ake na nailingan.

¹⁸ May namatian a na pila ki kyo gapabugal tak salig danen na dili a miling ki kyo na magsud-o. ¹⁹ Dili kaw inta mag-isip ta iling tan tak daw pagbeet ta Dyos, ta dili nang en lugay miling aren dyan. Daw mabot a dyan, makita ko gid mga buat ta mga itlaw na bugalen daw mlaman ko man daw ino gid matuod an. Mlaman ko daw sikad nang danen mag-isturya parti ta iran na mga buat na dili matuod. ²⁰ Beet ambalen ko na mlaman ta mga itlaw na kiten mga padumalaan ta Dyos tenged ta ate na mga buat, dili tenged ta ate na mga ambal. ²¹ Daw miling a dyan ki kyo, ino liag nyo na buaten ko? Daw dili nyo dilian malain nyo na mga buat, kinanglan na sawayen ta kyo. Piro, daw dilian nyo en, magpakita a ki kyo ta ake na pagpalangga daw miad na kabebet-en.

5

Ambal Pablo Parti Ta Itlaw Na Gabuat Ta Makagayya

¹ May namatian a na isya ki kyo gabuat ta makagayya gid. Pasawa din sawa ta iya na amay. Sikad lain buat din tak bisan mga ula gapati ta Dyos nalainan ta buat na iling tan. ² Piro, gapabugal kaw pa man gyapon parti ta inyo na kaugalingen bisan isya ki kyo gabuat ta sikad malain. Dapat inta mangasebe kaw daw palinen nyo naan ta inyo na grupo kanen an na gabuat ta iling tan na makagayya. ³⁻⁴ Maskin ula a dyan anduni, paryo man gyapon na naan a dyan duma ki kyo tak ake na nakem naan ki kyo. Tenged paryo na naan a dyan duma ki kyo, may ambalen a ki kyo paagi ta uturidad na atag ta Ginuo Jesus ki yaken. Yi ake na ambalen: Dapat na kanen an disiplinaen. Gani, magtipon kaw tanan daw demdem nyo na ake na nakem naan ki kyo daw demdem nyo man na may uturidad kaw na alin ta ate na Ginuo Jesus na magdisiplina. ⁵ Daw magtipon kaw, palinen nyo

naan ta inyo na grupo kanen an na gabuat ta makagayya na paryo intriga nyo kanen an naan ki Satanas para maagian din mga kabellay daw bag-uon din man malain din na batasan. Kinanglan na iling tan buaten nyo ki kanen para maluwas kanen an alin ta silot ta Dyos naan ta adlaw na mabot Ginuo para mag-ukom ta tanan na mga itlaw.

⁶ Dayad ba na gapabugal kaw? Paryo kaw inyo ula kaintindi ta ambalanan na “Bisan sise nang na pampaabok na palaket naan ta pamasa na arina, paabukon din bilog gid na namasa.”* ⁷ Gani, dapat buaten nyo paryo ta pabuat nyo ta pagsilibrar ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok na papilak nyo mga pampaabok an ta tinapay aged buaten nyo bag-o na namasa na arina na ula laket na pampaabok.† Beet ko ambalen palinen nyo kanen an na gabuat ta makagayya aged kyo yan limpyo naan ta tubangan ta Dyos. Piro ta matuod, limpyo kaw en tak napatawad kaw en ta Dyos ta inyo na mga sala daw palibri kaw man en alin ta pag-ulipen ta sala tenged ta kamatayen Cristo naan ta krus. Ta iya na kamatayen, kanen an paryo ta isya na karniro na papatay ta mga Judio ta iran na pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto‡ na karniro an ialad naan ta Dyos. ⁸ Gani, dapat ate na buaten paryo ta pabuat ta mga gasilibrar an ta pista. Papilak danen pampaabok an ta tinapay daw gabuat danen an ta bag-o na tinapay na ula pampaabok. Beet ambalen na dilian ta ate na pagbuat ta malain kuntra ta ate na mga paryo na itlaw daw pagbuat man ta makagayya daw anduni magbag-o ki en daw tumanen ta kamatuuran na pulong ta Dyos na terek ta ate na tagipusuon.

* **5:6** Paagi ta ambalanan na pasambit Pablo beet din ambalen na daw dili danen palinen mama ya na gabuat ta makagayya, basi tama ki danen magsunod ta mama ya na danen an magbuat man ta makagayya. † **5:7** Ta isip ta mga Judio, daw ino na malain paanggid ta pampaabok ta tinapay. Isya na kaugalian danen na tanan na pampaabok ta tinapay na naan ta iran na balay papilak danen ta pagpripayar para ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok aged danen an limpyo naan ta tubangan ta Dyos. Naan ta Exodo 12:14-20 pwidi nyo mabasa parti ta kaumpisaan ta iling tan na kaugalian danen. Pwidi nyo mabasa man parti ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **5:7** Naan ta Exodo 12:21-27 pwidi nyo mabasa parti ta kaumpisaan ta kaugalian ta mga Judio na gasilibrar danen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Pwidi nyo man mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **5:9** May isya pa na sulat Pablo para ta mga taga-Corinto bag-o yi na sulat na para ki danen. Piro, anduni, ula kupya ta una din na sulat daw ula ta man nlami daw ino mga nasulat dya. * **5:12-13** Deuteronomio 17:7

⁹ Naan ta una ko na sulat§ ki kyo ambal ko na dili kaw sali ta duma ta mga itlaw na gabuat ta malaw-ay ta pananaw ta Dyos. ¹⁰ Dili ko beet ambalen na kinanglan likawan nyo mga itlaw na ula gapati ta Dyos na gabuat ta malaw-ay ta iya na pananaw, mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang, mga sikad manluko daw mga gapati ta dyos-dyusan tak daw liag nyo likawan mga itlaw an na iling tan, kinanglan na malin kaw gid ta yi na kalibutan. ¹¹ Piro, yi beet ambalen ta nasulat ko kan-o: Dili kaw sali ta duma naan ta mga itlaw na gambal na danen an utod nyo ki Cristo piro gabuat pa man gyapon ta malaw-ay ta pananaw ta Dyos, gapangabot pa gid ta tama na mga betang, gapati ta dyos-dyusan, gambal ta malain kuntra ta duma na mga itlaw, sikad mingaw daw sikad manluko man. Dili kaw sali duma ta mga itlaw na iling tan bisan magduma kaw nang ki danen ta pagkaan naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.

¹²⁻¹³ Simpri, ula ki matareng na magambal parti ta mga ula gatuo daw dayad o dili dayad iran na buat tak Dyos nang may matareng na mag-ukom ki danen. Piro, may matareng kaw na magambal parti ta mga gatuo na naan ta inyo na grupo daw dayad o dili dayad iran na mga buat tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Dapat na palinen nyo naan ta inyo na grupo itlaw an na gabuat ta malain.”*

6

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gakaso Naan Ta Mga Paryo Danen Na Gatuo

¹ May namatian a man na isya ki kyo pakasuan din duma ta na utod ki Cristo daw naan pa ta tubangan ta uwis na ula

gatuo ki Cristo. Kyo na mga itlaw na iya ta Dyos dili nyo inta dleen mga kaso nyo an naan ta tubangan ta mga uwis na ula gatuo. Dapat kyo nang mag-ayos ta inyo na mga kaso. ²⁻³ Paryo kaw inyo ula nalam na mabot adlaw na kiten na mga itlaw na iya ta Dyos mag-ukom ta mga itlaw ta kalibutan i asta mga angil. Tenged kyo may bakod na katengdanan na mag-ukom ta tanan, simpri masarangan nyo man na mag-ayos ta mga kaso na ordinaryo daw mga riklamo parti ta ate na adlaw-adlaw na pangabui. ⁴ Gani, daw may kaso kaw na iling tan kuntra ta isya na utod nyo ki Cristo, dili nyo dleen inyo na kaso naan ta mga itlaw na ula labet ta mga gatipon-tipon na gatuo. ⁵ Dapat na magayya kaw inta tenged pasaway ta kyo tak buat nyo an na iling tan paryo na ula gid dyan ki kyo may itlaw na malam na mag-ayos ta kaso ta mga utod nyo ki Cristo. ⁶ Lain buat nyo an tak kyo mismo gakaso ta mga paryo nyo na mga utod ki Cristo. Isya pa, padala nyo inyo na mga kaso naan ta tubangan ta mga uwis na ula gatuo ki Cristo.

⁷ May isya a pa na ambalen ki kyo na mga gakuay. Bisan daw mambal pa uwis an na igo kaw, ta pagtan-aw ta Dyos sala man gyapon buat nyo an tak dili nyo dapat na kasuan inyo an na mga utod ki Cristo. Mas miad pa daw bay-an nyo nang inyo na mga utod ki Cristo na gabuat ta malain daw galuko ki kyo kaysa na kasuan nyo pa danen naan ta tubangan ta uwis. ⁸ Kyo yan, gabuat kaw man ta sala tak gabuat kaw ta malain daw galuko man naan pa ta inyo na mga utod ki Cristo.

⁹⁻¹⁰ Paryo kaw inyo ula nalam na mga itlaw na gabuat ta malain dili kalabet ta mga itlaw na dumalaan ta Dyos ta timpo na mabot.* Dili nyo lukuon inyo na kaugalingen. Iling ti mga itlaw na dili kalabet ta mga dumalaan ta Dyos: mga itlaw na gabuat ta malaw-ay ta iya na panan-aw, mga gapati ta mga dyos-dyusan, mga gadulog ta dili iran na sawa, mga mama na pagamit ta paryo danen na mama daw mga mama man na pagamit

* **6:9-10** Pwidi nyo mabasa parti ta timpo na mabot naan ta Mga Ambal Na Pasaysay daw ngitaen nyo ambal na yi na timpo.

ta paryo danen na mama, mga manakaw, mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang, mga sikad mingaw, mga gambal ta malain kuntra ta duma na mga itlaw daw mga tulisan. ¹¹ May anen ki kyo na iling tan buat danen na ula pa danen gatuo. Piro anduni, dapat batasan nyo an igo ta pabuat ta Dyos ki kyo na mga iling ti: Napatawad kaw din en ta inyo na mga sala. Pabuat kaw din en na iya gid na mga itlaw na may sarang na magtuman ta iya na kabebet-en daw pabuat kaw din en na matareng. Iling tan tanan pabuat ta ate na Dyos tenged ki Ginuo Jesu-Cristo daw tenged man ta Dyos Ispiritu Santo na paatag din ki kiten.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbuat Ta Malaw-ay Ta Panan-aw ta Dyos

¹² Anduni may ambal a para ta mga itlaw na iran na isip iling ti, “Pwidi a magbuat ta bisan ino na liag ko.” Matuod nyan, piro daw ate na pabuat dili dayad para ta ate na kayaran, dapat dili ta nang en buaten. Para ki yaken, maskin pwidi a magbuat ta bisan ino, dili a magbuat ta bisan ino na paryo mag-ulipen ki yaken na dili a makapegeng ta ake na kaugalingen. ¹³ May ambalanan na pasambit ta duma na mga itlaw na “Pagkaan an pabuat para ta gettek daw gettek an pabuat para ta pagkaan.” Matuod na dili malain na tumanen ta ate an na liag na pagkaan ta maskin ino, piro mabot adlaw na buaten ta Dyos na dili ta en kinanglan pagkaan daw parti ta lawa na gatunaw ta pagkaan. Bisan matuod ambalanan an parti ta gettek daw pagkaan, dili beet ambalen na pwidi ta na tumanen bisan ino na liag ta na buaten. Ate i na lawa pabuat ta Ginuo Dyos dili para magbuat ki ta malaw-ay ta iya na panan-aw. Ate i na lawa pabuat din para kiten i magsirbi ki kanen daw kanen gabuat para ta kayaran ta ate na lawa ¹⁴ tak bag-uon din ate na lawa ta iya na pagbannaw ki kiten paagi ta iya na gaem paryo ta pagbannaw din ki Ginuo Jesus.

¹⁵ Paryo kaw inyo ula nalam na kiten na mga gatuo, ate na lawa mga parti ta lawa Cristo. Isipen nyo, kiten i na mga

parti ta lawa Cristo, ino, igo na gamiten ta pa ate na lawa para magdulog ta bai na gabligya ta iya na lawa? Simpri dili igo! ¹⁶ Paryo kaw inyo ula nalam na daw kino magdulog ta bai na gabligya ta iya na lawa, danen isya nang ta lawa tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Danen na darwa mimo na isya.”† ¹⁷ Piro, daw kino gapasakep naan ta Ginuo, kanen daw Ginuo gaisyaay ta ispiritu. ¹⁸ Gani, dili kaw magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. Likawan nyo gid buat na iling tan tak daw magbuat kaw ta iling tan, buat nyo an mas malain pa gid kaysa ta duma na mga buat na sala tenged ula duma na sala na kuntra gid ta kaugalingen nyo na lawa paryo ta pagbuat ta iling tan. ¹⁹ Paryo kaw inyo ula nalam na inyo na mga lawa sagrado na paistaran ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo! Kanen paatag ta Dyos naan ki kyo! Dili en kyo gatag-iya ta inyo na kaugalingen ²⁰ tak ta pagpadala ta Dyos ki Cristo na mapatay para ki kiten paryo napaalit kaw ta Dyos ta sikad bakod na bayad aged kyo yan iya gid na mga itlaw.‡ Gani, gamiten nyo inyo na mga lawa aged Dyos an dayawen ta mga itlaw.

7

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatuo Na Mangasawa

¹ Anduni sabaten ko inyo na sulat kan-o ki yaken. Una, may laygay a parti ta inyo na ambal, “Miad daw dili ki nang en mangasawa.” ² Yi laygay ko: Pwidi man dili nang en mangasawa, piro miad man na mangasawa nang en tak tama na mga itlaw natintar en na gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. Tenged tama en na natintar, dapat na kada isya ki kyo may sawa ³ daw dapat man na iatag nyo inyo an na kaugalingen naan ta sawa nyo ⁴ tak lawa nyo an dili en inyo. Inyo an na lawa iya en ta sawa nyo. ⁵ Gani, dili kaw en mag-ambal na dili nyo iatag inyo an na kaugalingen naan ta inyo na

sawa. Piro, daw mag-intindiay kaw na dili kaw anay magdulog bisan ta lipo nang na timpo aged labien nyo inyo an na pagpangamuyo, pwidi man. Daw tapos timpo ta inyo na pagpangamuyo, malik kaw ta dati tak daw dili, basi kyo yan mabellayan na pegengan nyo inyo an na kaugalingen daw Satanas an may upurtunidad man na matintar kaw din na magdulog ta dili inyo na sawa. ⁶ Paambal ko ki kyo dili sugo, laygay nang tak kyo na mga mag-sawa dapat na magdisisyon. ⁷ Ta matuod, liag ko inta na tanan na mga gatuo dili nang en mangasawa paryo ki yaken. Piro, ula gaparyo mga itlaw an tak kada isya ki kiten lain-lain ate na masarangan sunod ta pagbeet ta Dyos. Duma an a pwidi na dili mangasawa daw duma man an a mas miad na mangasawa.

⁸ Kyo na mga ula sawa daw mga balo, may ambal a ki kyo: Miad pa daw dili kaw nang en mangasawa paryo ki yaken. ⁹ Piro, daw dili kaw kapegeng ta inyo na kaugalingen, mangasawa kaw nang en kaysa na pirmi kaw mag-andem na magdulog ta duma.

¹⁰⁻¹¹ Kyo na mga may sawa, may sugo a ki kyo alin ta Ginuo, dili alin ki yaken. Yi sugo ki kyo: “Dapat dili nyo belagan inyo na sawa.”* Piro, daw magbelagay kaw gid man, dapat na dili kaw en mangasawa isab. Pwidi man na magbalikay kaw na magsawa.

¹²⁻¹³ Para ta duma may ambal a man, piro ambalen ko i dili alin ta Ginuo, alin nang ta ake na isip. Parti ta mga utod ki Cristo na iran na sawa ula gatuo ki kanen, yi ake na maambal ki danen: Daw liag ta sawa danen na magduma pa ki danen, dapat na dili danen belagan iran na sawa.

¹⁴ Dapat dili danen an magbelag tak sawa an danen na ula gatuo ki Cristo pakabig ta Dyos na iya na mga itlaw tenged isya nang en danen an na magsawa. Alimbawa, daw sawa na ula gatuo ki Cristo dili kabigen ta Dyos na isya ta iya na mga itlaw, simpri iran na mga bata kabigen na mga bata

† **6:16** Genesis 2:24 ‡ **6:20** Sikad bakod na bayad beet ambalen kamatayen Cristo naan ta krus bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki ta Dyos daw pabuat man na iya gid na mga itlaw. * **7:10-11** Naan ta Mateo 5:31-32, 19:3-9; Marcos 10:2-12; daw Lucas 16:18 pwidi nyo mabasa sugo ta Ginuo na pasambit Pablo.

ta mga itlaw na dili iya ta Dyos. Piro ta matuod, tenged ki danen na mga gatuo iran an na mga bata pakabig man ta Dyos na iya na mga itlaw. ¹⁵ Piro, daw iran an na sawa na ula gatuo ki Cristo liag na magbelag ki danen, dapat na tugutan nang en danen. Danen an na ate na mga utod ki Cristo dili kinanglan na pegengan pa danen iran an na sawa na ula gatuo ki Cristo na liag en magbelag ki danen tak pagbeet ta Dyos na kiten na mga gatuo magtingwa na miad ate an na pagdumaay naan ta duma na mga itlaw. ¹⁶ Kyo na mga gatuo na may sawa, ula kaw nalam daw kyo yan paagi na gamiten ta Dyos aged sawa nyo an magtuo man.

¹⁷ Kiten na mga gatuo pabetang ta Dyos naan ta lain-lain na kaimtangan daw katengdanan. Dapat na magtuman ki ta Dyos daw ino tuyo din para ki kiten maskin ino pa ate na kaimtangan daw katengdanan kan-o na ula ki pa kabaton ta upurtunidad na paatag din na kiten i magtuo ki Cristo. Iling tan sugo ko ta tanan na mga gatipon-tipon na gatuo. ¹⁸ Alimbawa, kyo na nabuatan ta tanda naan ta inyo na lawa kan-o bag-o kaw gatuo ki Cristo,† dapat dili kaw magbuat na marwad tanda na naan en ta inyo na lawa. Piro, daw ula kaw pa nabuatan ta tanda naan ta inyo na lawa bag-o kaw gatuo ki Cristo, dili en kinanglan na magpauat kaw pa ta tanda. ¹⁹ Dili impurtanti daw nabuatan ki ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan. Impurtanti an na magtuman ki ta mga sugo ta Dyos. ²⁰ Gani, dapat na padayon ta nang daw ino ate na kaimtangan daw katengdanan kan-o na umpisa nang pa na gatuo ki tak dili kinanglan na bag-uon. ²¹ Daw ulipen kaw kan-o na umpisa nang pa na gatuo kaw ki Cristo, dili nyo prublumaen kaimtangan nyo an. Piro, daw may upurtunidad na librien kaw, batunon nyo. ²² Ta pagtan-aw ta Dyos ula bali daw ulipen kaw o dili. Daw kino na kanen an ulipen naan ta adlaw na

kabaton kanen ta upurtunidad na paatag ta Dyos na kanen an sakep ta Ginuo, kanen paryo isya na ulipen na natubos na anduni Ginuo en iya na pasirbian. Iling man tan, daw kino na kanen an dili ulipen naan ta adlaw na umpisa nang pa na gatuo kanen an ta Ginuo, anduni paryo kanen may amo tak gasirbi kanen ki Cristo. ²³ Tenged pabuat kaw ta Dyos na iya gid na mga itlaw na paryo napalit kaw din ta sikad bakod na bayad,‡ dili nyo sali ta tuman tudlo na alin nang ta isip ta mga itlaw na paryo na danen inyo na agalen tak iya kaw ta Dyos daw dapat kanen nang inyo na tumanen. ²⁴ Gani, ambalen ko isab na kyo tanan na mga utod ko ki Cristo bisan ino inyo na kaimtangan daw katengdanan kan-o na umpisa nang pa na gatuo kaw ta Ginuo, dapat magpadayon kaw na yon man gyapon inyo na kaimtangan daw katengdanan na may pagsalig kaw na mabuat ta Dyos iya na tuyo para ki kyo.

²⁵ Anduni, parti ta pasambit nyo naan ta inyo na sulat parti ta mga ula pa sawa, may laygay a. Ula a sugo na alin ta Ginuo, piro iambal ko daw ino naan ta ake na isip bilang isya na masaligan tenged ta kaluoy ta Ginuo. ²⁶ Isip ko na tenged ta lised na pangabui na naagian ta anduni bilang mga gatuo ki Cristo, miad daw magpadayon kaw nang en daw ino inyo na kaimtangan daw katengdanan. ²⁷ Kyo na mga may sawa, dili kaw mag-isip na belagan nyo inyo an na sawa. Iling man tan, kyo na ula sawa, dili kaw nang en mag-andem na mangasawa. ²⁸ Piro, daw mangasawa kaw, ula kaw nakasala. Ambal ko na miad daw dili kaw nang en mangasawa tak liag ko nang na dili nyo maagian mga kabellay ta mga may sawa anduni na timpo.

²⁹ Mga utod ko, beet ambalen ko na dili nang en lugay na mabot adlaw na malik Ginuo. Gani, umpisa anduni, mga may sawa, dapat labien danen iran na pagsirbi ta Ginuo paryas na ula danen sawa. ³⁰⁻³¹ Iling man tan mga gangasebe,

† **7:18** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **7:23** May pasaysay parti ta sikad bakod na bayad na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta 1 Corinto 6:20.

mga gakaipay, mga gapamalit daw mga itaw na sake ta pagpangita ta iran na pangabui. Dapat labien danen iran na pagsirbi ta Ginuo, dili iran na kaimtangan daw mga pabuat tak ate na pangabui unti ta kalibutan i dili maglugay daw ta uryan marwad man en.

³² Ambal ko isab na miad daw dili kaw nang en mangasawa tak liag ko na dili nyo maagian tama na palibegan. Alimbawa, mga mama na ula sawa, pwidi na iran na nakem naan nang gid ta pagsirbi ta Ginuo tak ula danen duma na isipen daw dili, makapalipay nang an ta Ginuo. ³³ Piro, naan ta nakem ta mga mama na may sawa pagpangita an ta pangabui daw mga makapalipay an ta iran na sawa. ³⁴ Tenged danen an may sawa, tama iran na isipen: makapalipay an ta Ginuo daw makapalipay man an ta iran na sawa. May isya pa na alimbawa, mga bai na ula sawa, pwidi na iran na nakem naan gid ta pagsirbi ta Ginuo tak ula danen duma na isipen daw dili, iran na pagtuman ta kabebet-en ta Ginuo bilang mga itaw na iya gid maskin ino pa iran na buat daw isip. Piro, naan ta nakem ta mga bai na may sawa pagpangita an ta pangabui daw mga makapalipay an ta iran na sawa. ³⁵ Ula a gambal ki kyo ta iling tan para pegengan ta kyo ta inyo na liag tak gatabang a nang aged inyo na buaten igo ta dapat buaten ta mga itaw na sakep ta Ginuo daw liag ko man na inyo an na pagsirbi ta Ginuo ula isturbo.

³⁶ May ambal a ta mga gasugtanay na magpakasal, piro gaintindiay na dili pa anay dayunon iran na pagsawaay. Daw isip ta nubyo na kinanglan na magpakasal danen an tak dili kanen kapegeng ta iya na kaugalingen, miad pa daw magpakasal nang en tak yon liag din. Daw magpakasal danen an, dili sala. ³⁷ Piro, miad man daw gadisisyon kanen an na dili magpakasal, basta sigurado kanen na iling tan miad na buaten daw ta iya na pagdisisyon ula kanen an papilit ta duma daw masarangan din man na pegengan iya na kaugalingen. ³⁸ Gani, miad daw magpakasal kanen, piro mas miad daw dili nang en.

³⁹ Kyo na mga bai na may sawa, may ambal a man ki kyo. Dapat na dili nyo

belagan inyo na sawa daw dapat na dili kaw mangasawa ta duma mintras bui pa inyo na sawa. Piro, daw mapatay sawa nyo an, pwidi kaw en na mangasawa ta bisan kino na mama na liag nyo, basta sawaen nyo an gatuo ta Ginuo. ⁴⁰ Piro, ta ake na isip, mas malipay mga balo na dili mangasawa isab. Laygay ko an ki kyo na alin ta ake na isip, dapat tandaan nyo gid tak para ki yaken, ake na isip pagiyaan ta Dyos Ispiritu Santo.

8

Ambal Pablo Parti Ta Pagkaan Na Paalad Naan Ta Mga Dyos-dyusan

¹ Anduni, parti ta pasambit nyo naan ta inyo na sulat parti ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, may laygay a. Matuod inyo na ambal na kiten na mga gatuo nlanan ta na “kiten tanan may alam” parti ta mga dyos-dyusan an. Piro, bag-o ko iatag ake na laygay, liag ko na ipademdem ki kyo na iling tan na alam dili beet ambalen na kiten mas maalam kaysa ta duma ta na mga gatuo. Mas impurtanti pa kaysa ta inyo na alam inyo an na paggugma naan ta kada isya para magpaligen ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo. ² Bisn kino na gambal na kumplito gid iya na alam parti ta mga dyos-dyusan, ta matuod kulang pa iya na alam. ³ Piro, bisn kino na gagugma ta Dyos, kala kanen an ta Dyos.

⁴ Anduni, yi sabat ko ta inyo na insa daw pwidi ki maan ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan. Nlanan ta na mga dyos-dyusan dili matuod na Dyos daw nlanan ta man na isya nang gid na Dyos, daw ula en duma. ⁵ Bisn isip ta mga ula gatuo na tama na paambal na mga “dyos” naan ta langit daw naan man ta kalibutan i na pasirbian danen bilang iran na “ginuo,” ⁶ kiten i a gasirbi ta isya nang na Dyos na yon man Dyos Amay. Kanen gabuat ta tanan daw gaatag ki kiten ta kabui para kanen ate na sirbian. Isya nang man na Ginuo na yon man Jesu-Cristo. Paagi ki kanen tanan pabuat ta Dyos Amay daw paagi man ki kanen nabui ki.

⁷ Piro, dili tanan na mga gatuo kaintindi na mga dyos-dyusan dili matuod tak kan-o na ula pa danen gatuo, iran na pasir-bian adlaw-adlaw mga dyos-dyusan. Asta anduni, daw maan danen ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, isip danen na mga dyos-dyusan man gyapon iran na pasirbian. Gani, nakunsinsya danen an na ta iran na isip kasala danen an tenged ula pa danen kaintindi ta usto daw ino igo daw sala na buat. ⁸ Dili tenged ta ate na pakaan na malipay Dyos an ki kiten. Daw maan ki ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, dili mabuinan kalipay din ki kiten. Iling man tan, daw dili ki maan, dili man madugangan kalipay din ki kiten. ⁹ Ta matuod, pwidi ki maan ta bisan ino. Piro, amblihan nyo na kyo dili tenaan na duma na mga gatuo na luya pa iran na pagtuo makasala tak gasunod danen an ki kyo na gakaan man ta bisan ino na ta iran na isip daw kan-enen, sala. ¹⁰ Kyo na mga lig-en ta pagtuo, nlanan nyo na mga dyos-dyusan dili matuod na Dyos. Piro, duma na mga gatuo ula pa kaintindi. Alimbawa, daw makita danen na gakaan kaw naan ta balay na simbaan ta mga dyos-dyusan, iling tan na pabuat nyo magtintar ki danen na makasala tak basi magkaan man danen ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan bisan nakunsinsya danen an. ¹¹ Daw iling tan matabo, mga gatuo an na ula pa kaintindi marwaran danen an ta pagtuo tenged ta inyo na pagkaan ta mga paalad naan ta mga dyos-dyusan na sunod ta inyo na alam na mga dyos-dyusan dili matuod. Malain gid daw marwaran danen an ta iran na pagtuo tenged ki kyo tak danen inyo na utod ki Cristo daw para man ki danen napatay Cristo. ¹² Daw nakunsinsya inyo na utod ki Cristo tenged ta iran na pagsunod ta inyo na buat na gakaan ta mga pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan tak kulang pa iran na pag-intindi parti ta mga dyos-dyusan, nakasala kaw dili nang ki danen, nakasala kaw man naan ki Cristo. ¹³ Gani, dapat iling ti isipen ta: Daw tenged nang ta ake na pakaan nakasala utod ko an ki Cristo, dili aren en magkaan ta karni na paalad naan ta mga

dyos-dyusan aged dili kanen an matintar na makasala.

9

Katengdanan Ta Mga Apustulis Jesu-Cristo

¹ Nlanan nyo gid na yaken i may mga matareng tenged ta ake na katengdanan daw pwidi ko man gamiten. Nlanan nyo man na yaken i isya ta mga apustulis Jesu na ate na Ginuo tenged nakita ko kanen an. Nlanan nyo pa gid na kyo yan bunga ta ake na pagsirbi ki kanen. ² Bisin yaken i ula pakabig ta duma na mga itaw na isya a ta iya na mga apustulis, kyo yan dapat ula gadua-dua. Paagi ki kyo napamatuuran na yaken i isya ta mga apustulis din tak kyo yan mga gatuo ki kanen tenged ta ake na pagsugid ki kyo parti ki kanen.

³ Yi sabat ko ta mga itaw na gambal na ula a may matareng bilang isya ta mga apustulis ta Ginuo. ⁴ Tenged kami mga pasugo din na magwali ki kyo, simpri may matareng kay na tagan kay nyo ta ame na kinanglanan na pagkaan. ⁵ Alimbawa, daw kami i may sawa daw ame an na sawa gatuo man, simpri may matareng kay man na kuyugon nay danen an naan ta ame na pagpanaw na magwali paryo ta pabuat ta duma na mga apustulis na danen Pedro daw danen man na mga utod ta Ginuo na mga mama. ⁶ Paryo kaw inyo gaisip na kami Bernabe nang ula matareng na supurtaan ta mga gatuo daw dapat na mag-ubra kay para ta ame na kinanglanan.

⁷ Pamatuuran ko na kami may matareng na supurtaan kay nyo. Kino na sundalo na gagastos ta iya na kaugalingen na kinanglanan? Kino na itaw na gatanem ta ubas naan ta iya na uma na dili pwidi na maan ta bunga ta iya na tinanem? Kino na itaw na manugbantay ta karniro na dili pwidi na mag-inem ta gatas ta mga karniro? ⁸ Iling tan na mga pamatuod alin ta kaugalian ta mga itaw unti ta kalibutan i. Naan ta Mga Sinulat Moises may pamatuod man na mga manug-ubra an dapat may makamang tenged ta iran na ubra ⁹ tak naan ta sinulat ya may ambal na iling ti, "Daw inanian nyo an papagupaan nyo ta baka, dapat dili nyo pegangan baka an na

magkaan ta inanian.”* Yon na sugo ta Dyos dili parti nang ta baka,¹⁰ parti man ki kami na mga gawali aged sigurado na tagan kay man ta ame na kinanglanan paryo ta mga garado daw mga galinas man na gasalig na may parti danen an ta inanian.¹¹ Paryo kay man ta mga itlaw na gasabwag ta binni daw gapaabot na danen an may anien man. Tenged gasugid kay ki kyo ta miad na balita parti ki Cristo daw kyo kabaton man ta mga kaayaran na alin ta Dyos, simpri may matareng kami i na tabangan nyo ta ame na kinanglanan.¹² Daw duma na mga manugwali may matareng na magpaabot na supurtaan nyo danen an, mas pa gid may matareng kay na supurtaan kay nyo.

Piro, bisan may matareng kay na supurtaan, gadisisyon kay na dili nay gamiten ame na matareng tak dili nay liag na yon tenaan na dili kaw mamati ta ame na pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Yon en na gaagwanta kay nang ta bisan ino na kabellay.¹³ Paryo kaw inyo ula nalam na mga gaubra naan ta timplo, iran na pagkaan naan alin ta mga pagkaan na paalad ta mga itlaw na giling naan ta timplo. Iling man tan, mga itlaw na iran na ubra naan ta timplo parti ta mga ayep na paalad ta mga itlaw, may ulas man danen an ta karni.¹⁴ Iling tan paryo ta sugo ta Ginuo na mga gasugid an ta miad na balita dapat supurtaan ta iran na mga kinanglanan alin ta mga itlaw na pasugiran danen.†

¹⁵ Piro, bisan may matareng kay na supurtaan kay nyo, ula nay pagamit ame na matareng. Dili nyo isipen na paagi ta ake i na surat gapabati-bati a na mag-supurta kaw ki yaken. Mas miad pa daw mapatay a ta letem kaysa pasupurtaan a nyo na yon na ula aren mapabugal na gawali a na ula a pabayaran.¹⁶ Piro, ula a gapabugal parti ta ake na pagsugid ta miad na balita tenged Dyos gasugo an ki yaken. Nlaman ko na daw dili a magtuman ta iya na sugo na magsugid a ta miad na balita, bakod ake na sabaten naan ki kanen.¹⁷ Alimbawa, daw ake nang na

pagbeet na magsugid a ta miad na balita, dapat bayaran a ta mga itlaw na pasugiran ko. Piro ta matuod, dili ake nang na pagbeet tak gatuman a nang ta katengdanan na pasalig ta Dyos ki yaken.¹⁸ Tenged gatuman a nang ta sugo ta Dyos ki yaken, ino bales na nabaton ko ta ake na pagsugid ta miad na balita? Yi bales na nabaton ko: Nalipay a na gasugid a ta miad na balita na ula gapabayad ta mga itlaw daw ula ko man pagamit ake na matareng na supurtaan a danen.

¹⁹ Tenged ula a gapasupurta ta bisan kino, beet ambalen na ula a gapaulipen naan ta bisan kino. Piro, ta ake na pagsugid ta miad na balita, paayunan ko tanan na mga itlaw na pasugiran ko na paryo a iran na ulipen aged tama danen an na magtuo ki Cristo.²⁰ Beet ambalen ko na daw mga pasugiran ko ta miad na balita mga paryo ko na Judio, gasunod a ta mga kaugalian ta mga Judio daw mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Bisin dili aren sakep ta iran an na mga kaugalian daw sugo tenged sakep aren ki Cristo, gadisisyon a na magtuman man gyapon aged madala ko danen an na magtuo ki Cristo.²¹ Na pasugiran ko ta miad na balita mga dili-Judio na dili sakep ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, paryo isya a man ki danen na dili sakep ta yon man na mga sugo aged madala ko man danen an na magtuo ki Cristo. Piro, bisan paryo a ki danen na mga dili sakep ta mga sugo ya, gasunod a man gyapon ta mga sugo ta Dyos tak sakep a ta mga sugo Cristo.²² Na mga itlaw na luya iran na pagtuo pasugiran ko, paryo isya a man ki danen aged madala ko danen an na maglig-en pa gid iran na pagtuo ki Cristo. Yon na paayunan ko tanan na mga itlaw na pasugiran ko ta miad na balita aged ta bisan iling tan na paagi may anen ki danen na madala ko na magtuo ki Cristo para maluwas danen an alin ta silot ta Dyos.²³ Iling tan mga pabuat ko tak liag ko na magtabang a ta mga itlaw na danen man magpati ta miad na balita daw malabet man duma ki yaken ta mga

* 9:9 Deuteronomio 25:4 † 9:14 Naan ta Mateo 10:10 daw Lucas 10:7-8 pwidi nyo mabasa parti ta pagsupurta para ta mga manugsugid ta miad na balita.

ittaw na tagan ta Dyos ta mga kaayaran na papangako din ta bisan kino na magpati.

²⁴⁻²⁵ Paryo kaw inyo ula nalam na naan ta lumba isya nang na manug-ampang makabaton an ta kuruna na para ta ittaw na kadaag bisan tanan danen kalabet ta dlagan. Gapraktis danen an ta usto daw may disiplin man ta iran na kaugalingen para magdaag daw makabaton man ta primyo na kuruna bisan kuruna an dili maglugay.† Iling man tan kiten i, dapat na magprusigir ki gid na magpadayon ta pagsunod ta Ginuo daw magpegeng ta ate na kaugalingen aged makabaton ki man ta bales na alin ta Dyos. Piro, bales na batunon ta dili paryo ta primyo na dili maglugay na paatag naan ta mga manug-ampang tak ate na bales ula katapusan. ²⁶ Yon na gaprusigir a gid na magpadayon ta ake na pagsunod ta Ginuo tak dili a miag na magparyo a ta isya na manug-ampang ta dlagan na maski indi nang dlagan daw dili a man miag na magparyo ta isya na buksingiro na sigi nang na tiro na ula man naigo iya na kuntra. ²⁷ Tenged liag ko na makabaton ta dayad na bales alin ta Dyos, paagwanta ko mga kabellay daw gapegeng a gid man ta ake na kaugalingen aged dili ake na kaugalingen na liag masunod an. Iling tan pabuat ko na gapegeng a ta ake na kaugalingen tak daw tama na mga ittaw patabangan ko na magtuo ki Cristo paagi ta ake na pagsugid ta miad na balita piro ula a gapegeng ta ake na kaugalingen, basi dili a tagan ta Dyos ta dayad na bales.

10

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pagpati Naan Ta Mga Dyos-dyusan

¹ Mga utod ko, liag ko na ipademdem ki kyo mga inagian ta ame na mga kaapuan anay pa sa aged may alimbawa na paandam ki kyo. Na padala Moises danen ya

na maggwa alin ta Egipto, danen ya tanan paubayan ta Dyos paagi ta panganod na pasunuran danen asta na kalambot ta dagat. Patenga ta Dyos dagat ya daw galakted danen ya tanan naan ta liyo ta dagat na danen an gapanaw naan ta mara na agian naan ta tengnga ta dagat.* ² Na duma danen an ki Moises ta pagsunod ta panganod daw paglakted naan ta tengnga ta dagat, danen tanan paryo pabautismuan na pamatuod na danen an mga gasunod ki Moises. ³ Danen tanan gakaan ta pagkaan na naan alin ta langit na paatag ta Dyos† ⁴ daw gainem man ta waig na paatag ta Dyos na alin ta bato na papatubod din na waig† tak paryo gainem danen naan ta bato na paatag din. Cristo an, kanen yon na bato na gaubay ki danen. ⁵ Piro, bisan paatag ta Dyos pagkaan na alin ta langit daw papatubod din man waig alin ta bato para ta iran na kayaran, katamaan ki danen ula man gyapon gapalipay ta Dyos tak gabuat danen ta malain. Yon en na napatay danen daw iran na mga lawa galapta naan ta lugar na ula kabalayan.

⁶ Yon na alimbawa paandam ki kiten na dapat dili ki mag-andem na magbuat ta malain paryo ki danen. ⁷ Dapat na dili ki magsirbi ta mga dyos-dyusan paryo ta pabuat ta duma ki danen. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal parti ki danen, “Gapungko mga ittaw na gakumbira. Piro, pagtapos danen ta kaan, gatindeg danen na gasinadyaay daw gabuat man ta makagayya.”§ ⁸ Dapat na dili ki magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos paryo ta pabuat ta duma ki danen. Nyan na pasilutan danen ya ta Dyos na seled ta isya nang na adlaw napatay binti-tris libo ki danen. ⁹ Dapat dili ki magriklamo kuntra ki Cristo paryo ta pabuat ta duma ki danen na gariklamo kuntra ta Dyos tak patilawan danen na piliten Dyos an na pamatuuran

† **9:24-25** Mga ittaw ta timpo Pablo may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Piro, kuruna an ula galugay tak buat alin nang ta daon daw bulak.

* **10:1** Naan ta Exodo 13:17 - 14:31 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagsunod danen Moises ta panganod daw paglakted naan ta dagat. † **10:3** Naan ta Exodo 16:4-30 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ta pagkaan na alin ta langit. † **10:4** Naan ta Exodo 17:1-7 daw Mga Numero 20:2-13 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagpatubod ta Dyos ta waig alin ta bato. § **10:7** Exodo 32:6 * **10:9** Naan ta Mga Numero 21:4-9 pwidi nyo mabasa isturya parti ta silot ta Dyos tenged ta iran na riklamo.

din pa iya na pag-ambilig ki danen. Nyan na papatay din danen ya paagi ta pagkagat ta mga bekkessan ki danen.* ¹⁰ Dapat na dili ki sali ta gumod paryo ta pabuat ta duma ki danen. Nyan na papatay danen ta Dyos paagi ta angil na Manugpatay.†

¹¹ Yon na mga inagian ta ame na mga kaapuan anay pa sa nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos para paandam ki kiten na dili magbuat ta malain paryo ta iran na pabuat tak naan ki ta timpo na dali nang en mabot katapusan na mga adlaw. ¹² Gani, bisan kino gaisip na dili kanen matintar na magbuat ta malain, dapat kanen mag-ambilig aged dili makasala. ¹³ Daw maagian ta mga pagtilaw, dapat na demdemen ta na dili nang kiten kaagi ta iling tan. Dapat gid na demdemen ta na maskin ino na pagtilaw na ate na naagian, iling man tan naagian ta duma na mga itlaw. Piro, Dyos an masaligan daw dili din man tugutan na may maagian ki na pagtilaw na dili ta masarangan. Daw maagian ta mga pagtilaw, tagan ki din ta paagi na matabangan ki aged masarangan ta mga pagtilaw.

¹⁴ Gani, mga pinalangga ko, dili kaw magsirbi ta mga dyos-dyusan. Likawan nyo gid. ¹⁵ Isipen nyo gid daw igo o dili ake na ambalen tak nlanan ko na gasulat a ta mga itlaw na maalam. ¹⁶ Nlanan nyo gid na ta ate na pag-inem ta inemen na para ta ate na pagdemdem ta kamatayen Cristo daw ta ate na pagpasalamat, beet ambalen na gaisya ki ta mga itlaw na kaangkan ta mga kaayaran alin ta Dyos tenged ta kamatayen Cristo naan ta krus na iya na lengngessa natulo. Nlanan nyo man na ta ate na pagkaan ta tinapay na pabiak-biak, gaisya ki ta mga itlaw na iya Cristo tenged ta pag-alad din ta iya na lawa na napatay kanen para ki kiten. ¹⁷ Tenged isya nang na tinapay, beet ambalen na bisan tama ki, paryo ki na isya nang na lawa tak gakaan ki alin ta isya nang na tinapay na pabiak-biak. ¹⁸ Isipen nyo man mga linai Israel. Na gakaan danen ta karni

na paalad naan ta Dyos, beet ambalen na danen an gaisya ta pagsirbi naan ki kanten na iran na paalaran. ¹⁹ Dili ko beet ambalen na may duma man na mga dyos kaysa ta matuod na Dyos daw dili man beet ambalen na mga pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan mas may pulos kaysa ta pagkaan na ula naalad. ²⁰ Piro, beet ambalen ko daw mga itlaw na ula gapati ta Dyos gaalad naan ta mga dyos-dyusan, iran na paalaran mga malain na ispiritu, dili Dyos. Dili ko liag na magisya kaw ta mga itlaw na gasirbi ta mga malain na ispiritu. ²¹ Dapat pilien nyo daw kino sirbian nyo tak kuntra ta liag ta Dyos na darwa sirbian nyo an. Daw magkaan kaw daw minem para ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, kuntra ta liag ta Dyos na magkaan kaw man daw minem ta mga paalad naan ta mga malain na ispiritu. ²² Salig nyo taan na daw magpadayon kaw ta pagsirbi naan ta mga malain na ispiritu, dili maggilek Ginuo an? Liag ta Ginuo na kanen nang sirbian nyo. Basi ta inyo na isip may sarang kaw na likawan iya na silot?‡

²³ Ambal ta duma, “Pwidi a magbuat ta bisan ino na liag ko.” Matuod nyan na pwidi ki magbuat ta bisan ino. Piro, daw ate na pabuat dili dayad para ta ate na kayaran, dapat dili ta nang en buaten. Daw ate na pabuat dili magpaligen ta pagtuo ta duma, dili ta nang en buaten. ²⁴ Beet ambalen ko na kada isya ki kiten dapat na dili nang ate na kayaran isipen ta. Dapat isipen ta man kayaran ta duma. ²⁵ Pwidi kaw magkaan ta bisan ino na karni na pabligya. Dili kinanglan na mag-insa kaw pa daw paalad naan ta dyos-dyusan para mlaman nyo daw pwidi makaan. ²⁶ Nlanan ta na pwidi ki maan ta bisan ino tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Kalibutan i daw tanan na naan di iya ta Ginuo.”§ ²⁷ Daw kyo yan imbitaren ta mga itlaw na ula gatuo na magkaan naan ta iran na balay daw liag nyo na batunon, pwidi kaw magkaan ta bisan ino na papatad danen. Dili ki-

† **10:10** Naan ta Mga Numero 14:1-38 daw 16:41-50 pwidi nyo mabasa mga isturya parti ta iran na paggumod kuntra ki Moises daw ta Dyos. ‡ **10:22** Exodo 20:5; Deuteronomio 32:21 § **10:26** Mga Salmo 24:1

nanglan na mag-insa kaw pa daw pagkaan an paalad naan ta dyos-dyusan para mla-man nyo daw pwidi kan-enen. ²⁸ Piro, daw gakaan kaw naan ta balay ta mga ula gatuo daw may mag-ambal ki kyo na pagkaan an naagi alad naan ta mga dyos-dyusan, dapat na dili nyo kan-enen tenged ta itlaw na gasugid ki kyo parti ta karni daw tenged man ta kunsinsya. ²⁹ Beet ambalen ko na dapat nyo isipen iya na kunsinsya, dili inyo nang. Daw maan kaw ta karni na naagi alad naan ta mga dyos-dyusan, maskin dili kaw makunsinsya basi makunsinsya kanen an tak ta iya na isip daw kan-enen nyo, kasala kaw. Basi gaisip kaw ta iling ti, “Man-o na pegengan ko liag ko an na buaten tenged nang ta isip ta duma ko na ake na buat sala? ³⁰ Daw magpasalamat a ta Dyos para ta ake na pagkaan, man-o tak papakalain a pa ta duma na itlaw tenged ta ake na pakaan?”

³¹ Gani, bisan ino buaten nyo, magkaan o mag-inem, dapat na isipen nyo anay daw Dyos an dayawen ta mga itlaw na kakita ta inyo na pabuat. ³² Dili nyo buaten bisan ino na may masaway ki kyo mga Judio man, mga dili-Judio o mga paryo nyo na mga itlaw na iya ta Dyos. ³³ Iling tan pabuat ko tak ta tanan ko na pabuat, gatingwa a na madayaran bisan kino na itlaw daw ake man na paisip dili ake nang na kaugalingen na kayaran. Paisip ko man daw ino para ta kayaran ta duma aged may upurtunidad man na maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala.

11

¹ Gani, sunuron a nyo tak yaken i, pasunod ko Cristo an.

Laygay Pablo Parti Ta Pagbetang Ta Tageb Naan Ta Ulo Daw Mga Gatuo Magtipon

² Nalipay a tak maski ino inyo na pabuat, pirmi naan ta inyo na isip na sunuron nyo ake i na ugali daw pasunod nyo pa man mga sunuran na natudlo ko en ki kyo. ³ Piro, liag ko man na maintindian nyo na umpisa ta una pa, iling ti en: Naan ki Cristo sakep mga mama an daw naan ta mga mama sakep mga bai an daw naan ta Dyos

Amay sakep Cristo an. ⁴ Alimbawa, daw naan ta inyo na pagtipon mga mama may tageb naan ta ulo mintras na magpangamuyo daw magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki danen, papagayya danen Cristo an na iran na pasakepan. ⁵ Piro, daw naan ta inyo na pagtipon mga bai ula tageb naan ta ulo mintras na magpangamuyo daw magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki danen, papagayya danen mga mama an na iran na pasakepan. Pagayyaan man danen iran na kaugalingen na paryo gapakalbo danen an. ⁶ Daw ula tageb mga bai naan ta ulo, miad pa na magpabulog nang en danen an. Piro, tenged makagayya mga bai daw magpabulog daw magpakalbo, dapat na may tageb nang en danen naan ta iran na ulo. ⁷ Mga mama an dapat ula tageb naan ta ulo tak pabuat danen ta Dyos na paryo ta iya na kaugalingen daw Dyos an dayawen tenged ki danen. Piro, mga bai dapat may tageb naan ta ulo tak danen an pabuat ta Dyos para mga mama an dayawen tenged ki danen. ⁸ Iling tan mga bai an kinanglan may tageb piro mga mama dili kinanglan tak ta una na timpo na Dyos an gabuat ta mga itlaw, dili naan alin ta bai pabuat din mama. Naan alin ta mama pabuat din bai. ⁹ Mama an ula pabuat ta Dyos para ta bai. Pabuat ta Dyos bai an para ta mama. ¹⁰ Tenged pabuat bai an para ta mama an daw tenged man ta mga angil na gatan-aw, dapat mga bai may tageb naan ta iran na ulo tak mga tageb naan ta ulo tanda na danen an may matareng na mangamuyo daw magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos. ¹¹ Piro, bilang mga sakep ta Ginuo kiten tanan paryo nang, bisan bai man daw mama, tak bai kinanglan ta mama daw mama kinanglan man ta bai. ¹² Iling tan tenged una na bai pabuat alin ta lawa ta mama daw umpisa man ta pagbuat ta Dyos ta una na bai asta anduni tanan na mga mama pabata en ta mga bai daw Dyos an kanen alinan ta tanan na mga itlaw. ¹³ Isipen nyo daw dayad na magpangamuyo mga bai na ula danen tageb naan ta iran na ulo. ¹⁴ Ta isip ta mga itlaw dapat nang na magayya mga mama an na langkaw iran na buok. ¹⁵ Piro,

mga bai na langkaw iran na buok dayad lagen tak paatag ta Dyos para pangtageb ta iran na ulo. ¹⁶ Daw may liag na magkuntra ta ambal ko an, yi nang sabat ko ki danen: Ula duma na sunuran na patudlo nay daw pasunod man ta tanan na mga gatipon-tipon na gatuo daw dili, iling tan na daw mga bai mangamuyo daw magsaysay man ta mga papaintindi ta Dyos, dapat na may tageb danen an naan ta ulo.

Ambal Pablo Parti Ta Lain Na Batasan Ta Mga Gatuo Naan Ta Iran Na Pagtipon

¹⁷ Ta sunod na laygay ko ki kyo, dili ta kyo dayawen. Na gatipon kaw, dapat na tenged ta inyo na mga pabuat magdayad inyo na pagdumaay bilang mga gatipon-tipon na gatuo, piro dili iling tan natabo ya. Tenged ta inyo na mga pabuat, pagubba nyo inyo an na pagdumaay. ¹⁸ Namatian ko na ta inyo na pagtipon-tipon, gabelag-belagay kaw. Paryo mapati a na matuod sugid ya. ¹⁹ Dapat na dili kaw magbelag-belagay, piro kinanglan na iling tan na gagrupo-grupo kaw na mga gaparyuay an ta pagpati yon nang gadumaay aged mla-man nyo en daw kino gid ki kyo matuod na gatuo. ²⁰ Na gatipon-tipon kaw na magsilibrar ta yapon ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, madyo ta Ginuo inyo an na isip tak ²¹ na gakaan kaw, duma an ki kyo gauna daw ula kaw man gata-gad na kyo tanan magdengngan. Tenged duma ki kyo gauna, duma an busog en daw ningaw, piro duma an a nletem pa daw nlao.* ²² Man-o tak ula kaw anay gakaan daw ginem naan ta inyo na balay? Ino, papakebes nyo mga paryo nyo na itaw na iya ta Dyos? Ino, papagayyaan nyo mga imol na inyo man na mga utod ki Cristo? Dili maimo na dayawen ta kyo tak inyo na buat malain.

²³ Yi na tudlo alin ta Ginuo daw paryo man ta ake na natudlo ki kyo: Ta kilem na ya bag-o Ginuo Jesus patrayduran, gaka-mang kanen an ta tinapay ²⁴ daw gapasalamat man ta Dyos. Pagtapos din pasalamat,

pabiak-biak din daw ambal din, “Yi ni ake na lawa na alad para ki kyo. Padayunon nyo pagbuat ta iling ti ta pagdemdem ki yaken.” ²⁵ Iling man tan, pagtapos ta yapon, gaatag kanen isab ki danen ta in-eman na may ugsak na bino. Ambal din, “Yi na inemen bag-o na kasugtanan alin ta Dyos na palig-enen paagi ta kamatayen ko bilang alad para ki kyo na lengngessa ko matulo. Kada inem nyo ti, padayunon nyo pagbuat ta iling ti ta pagdemdem ki yaken.”† ²⁶ Beet ambalen ta sugo ta Ginuo na asta malik kanen an, kada kaan nyo ta tinapay daw inem man ta inemen ta pagdemdem ki kanen, pasugid nyo daw ino beet ambalen ta iya na kamatayen.

²⁷ Gani, bisan kino na gabuat ta mga dili dapat buaten na kanen an naan ta pagtipon ta mga gatuo na danen an gakaan ta tinapay daw gainem man ta inemen ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, nakasala kanen an daw manabat naan ta Dyos tenged ta iya na buat na ula ta iya na isip kamatayen ta Ginuo. ²⁸ Daw magtipon kaw na magkaan ta tinapay daw mag-inem ta inemen ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, dapat siguraduon nyo inyo na kaugalingen na naan ta inyo na isip Ginuo an daw duma nyo na mga gatuo. ²⁹ Bisan kino na maan daw minem ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo piro ula gaisip ta mga paryo din na gatuo na labet man naan ta paumaw na lawa ta Ginuo, kanen mismo gangita ta silot na para ta iya na kaugalingen tak iya na buat kuntra ta ate na pag-isyay bilang mga sakep naan ta paumaw na lawa ta Ginuo. ³⁰ Yon na tama ki kyo galuya, gamasakit daw duma an napatay en. ³¹ Piro, daw pasigurado ta anay ate na kaugalingen na ate gid na paisip ate an na mga paryo na gatuo, dili ki silutan ta Dyos. ³² Daw kiten na mga gatuo silutan ta Dyos, padisiplina ki din nang aged dili ki din sintinsyaan ta silot na ula katapusan duma ta mga itaw na ula gapati ki kanen.

³³ Gani, mga utod ko, daw magtipon

* **11:21** Ta timpo Pablo, isya na kaugalian ta mga gatuo na danen an pirmi gadumaay ta pagyapon daw isya na buat danen ta iran na pagyapon danen an gakaan daw gainem ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo. † **11:25** Naan ta Mateo 26:26-30, Marcos 14:22-26 daw Lucas 22:14-20 pwidi nyo mabasa parti ta katapusan na yapon Jesus duma ta iya na mga tinudluan. Naan ta Hebreo 8:6-12 pwidi nyo mabasa parti ta bag-o na kasugtanan na alin ta Dyos.

kaw na maan daw minem para ta inyo na pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, dapat magtagad kaw ta kada isya. ³⁴ Daw duma ki kyo nletem, miad pa daw maan anay naan ta inyo na balay aged daw kyo yan daw duma man na mga gatuo magtipon, buaten nyo an dili tenaan na silutan kaw ta Dyos tenged ula naan ta isip nyo Ginuo an daw ula nyo man patubaya mga duma nyo na mga gatuo.

Parti ta duma nyo na mga insa ki yaken, sabaten ko daw naan a dyan en duma ki kyo.

12

Ambal Pablo Parti Ta Mga Abilidad Na Atag Ta Dyos Ispiritu Santo Naan Ta Mga Gatuo

¹ Anduni, parti ta pasambit nyo naan ta inyo na sulat parti ta mga abilidad na atag ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatuo may ambal a ki kyo tak liag ko na maintindian nyo ta usto. ² Nlaman nyo na kan-o na ula kaw pa gapati ta Dyos, pirmi kaw nadala ta duma na mga itlaw na magsirbi ta mga dyos-dyusan na dili kaambal. ³ Gani, liag ko na makala nyo daw kino na naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo. Daw Dyos Ispiritu Santo naan ta isya na itlaw, impusibli na itlaw an mag-ambal ta malain kuntra ki Jesus. Iling man tan, daw Dyos Ispiritu Santo ula naan ta isya na itlaw, impusibli na itlaw an mag-ako na gapati na Jesus an, kanen Ginuo.

⁴ May lain-lain na mga abilidad na paatag ki kiten na mga gatuo, piro isya nang na Dyos Ispiritu Santo na alinan.

⁵ Iling man tan, may lain-lain na mga paagi ta pagsirbi naan ta Ginuo, piro isya nang na Ginuo ate na pasirbian. ⁶ May lain-lain man na mga papabuat ki kiten na ubra para ta pagsirbi naan ta Dyos, piro isya nang na Dyos na gaatag ta mga abilidad naan ta tanan na mga gatuo para matuman iya na papabuat ki danen.

⁷ Kada isya ki kiten paatagan ta abilidad na pamatuod na Dyos Ispiritu Santo naan ki kiten daw mga abilidad an paatag ki kiten para ta kayaran ta tanan na mga gatuo. ⁸ May anen ki kiten na mga gatuo na

paatagan ta Dyos Ispiritu Santo ta abilidad ta paglaygay naan ta mga paryo danen na mga gatuo. Duma an ki kiten na mga gatuo paatagan din ta abilidad ta pag-intindi daw pagwali ta kamatuuran parti ta Dyos. ⁹ Duma an a paatagan din ta bakod na pagsalig naan ta Dyos. Duma an a, paagi ta abilidad na paatag din ki danen magpaayad ta mga itlaw na may masakit. ¹⁰ Duma an a paatagan din ta abilidad ta pagbuat ta katingalaan, duma an a ta pagsaysay parti ta mga papaintindi ta Dyos ki danen, duma an a makala danen daw alin ta Dyos o dili mga patudlo an ki danen, duma an a ta pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw duma an a ta pagsaysay daw ino beet ambalen ta paambal ta mga itlaw na gambal ta lain-lain na mga linggwai. ¹¹ Paryo ta paambal ko, isya nang gaatag an ta tanan na mga abilidad na iling tan. Kanen Dyos Ispiritu Santo. Paatag din mga abilidad naan ta kada isya sunod ta iya na pagbeet.

Mga Gatuo Pakabig Na Paryo Ta Isya Na Lawa

¹² Bisan ula gaparyo ate na mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, isya ki nang man gyapon. Di' ba lawa ta itlaw isya nang, piro may lain-lain na mga parti daw tanan na mga parti sakep ta isya na lawa? Iling man tan Cristo an daw mga gatuo ki kanen. Kiten tanan pakabig na lawa Cristo daw kada isya ki kiten pakabig na lain-lain na mga parti ta iya na lawa. ¹³ Paisya ki bilang isya nang na lawa tenged paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na ate na nabaton na kiten pabautismuan paagi ki kanen. Ta matuod, maskin kiten mga Judio daw mga dili-Judio, mga ulipen daw mga dili ulipen, pabilang ki na isya nang na lawa tenged paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten tak ta ate na pagbaton ki kanen paryo na patagan ki ta inemen na paryas nang.

¹⁴ Paryo ta ambal ko, lawa an ta mga itlaw tama parti, dili isya nang na parti.

¹⁵ Kinanglan ta gid tanan na mga parti ta ate na lawa. Alimbawa, bisan batiis an dili paryo ta duma na mga parti ta lawa paryas

ta lima, batiis an parti man gyapon ta lawa. ¹⁶ Bisan talinga an dili paryo ta duma na mga parti ta lawa paryas ta mata, talinga an parti man gyapon ta lawa. ¹⁷ Daw bilog na lawa mata nang, simpri dili ki kamati. Daw bilog na lawa talinga nang, simpri dili ki kalimao. ¹⁸ Gani, tanan na mga parti ta ate na lawa naan pabetang ta Dyos daw indi din liag ibetang. ¹⁹ Impusibli na tanan na mga parti ta ate na lawa isya nang na parti tak dili en maumaw na lawa. ²⁰ Piro ta matuod, bisan ate an na lawa tama parti, lawa ta an isya nang man gyapon na lawa.

²¹ Gani, isya na parti ta ate na lawa dili mas kinanglan kaysa ta duma na mga parti. Alimbawa, impusibli na dili kinanglan ta mata duma na mga parti ta lawa paryas ta blukan. Iling man tan impusibli na batiis an dili kinanglan ta ulo. ²² Ta matuod, mga parti ta ate na lawa na paisip ta na dilikado yon gid na mga parti na kinanglan ta gid. ²³ Mga parti ta ate na lawa na paisip ta na lain lagen paasikaso ta gid ta usto. Iling man tan mga parti ta lawa na dili dapat makita, pabistian ta gid ta usto. ²⁴ Piro, mga parti ta lawa na dayad lagen, dili en kinanglan na asikasuon gid ta usto. Pabuat ta Dyos ate na mga lawa na mga parti an ta lawa na salig ta na dili gid impurtanti maasikaso man ta usto ²⁵⁻²⁶ aged mga parti ta lawa mag-isyas ta ubra para ta kayaran ta bilog na lawa daw dili man magkuntranay. Yon en tenaan na daw ino pamatyag ta isya na parti ta lawa, bilog na lawa kabatyag man. Iling man tan kiten i na mga gatuo ki Cristo. Dapat magtabangay ki, dili magkuntranay tak daw isya ki kiten nakulian, paryo kiten tanan nakulian an. Daw isya ki kiten padayaw ta duma na mga itaw, kiten tanan magkalipay duma ki kanen.

²⁷ Beet ambalen ko na tenged kiten tanan mga itaw na sakep ki Cristo, kiten tanan pakabig na iya na lawa. Kada isya ki kiten paryo ta isya na parti ta lawa Cristo. ²⁸ Lain-lain man na katengdanan na paatag ta Dyos ki kiten na mga gatuo. Una, may mga papili kanen na mga apustulis. Pangarwa, may duma man kanen an na mga papili na mga manugsaysay parti

ta mga papaintindi din ki danen. Pangallo, may anen pa gid kanen an na mga papili na mga manugtudlo. Duma pa an a na papili din na mga magbuat ta katingalaan, mga magpaayad ta mga itaw na may masakit, mga magtabang ta duma na mga itaw, mga magdumala daw mga mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itaw. ²⁹ Kiten i, dili tanan mga apustulis, dili man tanan mga manugsaysay ta papaintindi ta Dyos, dili man tanan mga manugtudlo, dili man tanan mga manugbuat ta katingalaan, ³⁰ dili man tanan mga manug-ayad ta mga itaw na may masakit, dili man tanan mga manug-ambal ta lain-lain na mga linggwai daw dili man tanan mga manugsaysay daw ino beet ambalen ta mga itaw na gambal ta lain-lain na mga linggwai. ³¹ Bisan iling tan na lain-lain ate na mga abilidad, mangamuyo kaw na mabaton nyo mga abilidad na magtabang pa gid ta duma na mga gatuo.

Laygay Pablo Parti Ta Paggugma

Anduni, itudlo ko ki kyo daw ino dayad ta na buaten.

13

¹ Alimbawa, daw may abilidad a na mag-ambal ta lain-lain na linggwai ta mga itaw asta man ta linggwai ta mga angil piro ula a gugma ta duma, ake na abilidad ta pag-ambal ula pulos tak ake na ambal paryo nang ta sagbak ta agong na papukpok daw sagbak man ta simbal na pasantik. ² Alimbawa man, daw ula a gugma ta duma, ula a man gyapon pulos bisan may abilidad a na magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki yaken, bisan nla-man ko tanan na ula pa papasugid ta Dyos naan ta duma na mga itaw asta tanan man na pwidi ko mlaman daw bisan may bakod a man na pagtuo na sarang ko mapasalayo mga bukid. ³ Alimbawa pa gid, daw patagtag ko naan ta mga imol tanan ko na mga pagkabetang daw gasakripisyo a man na maagian ko tama na mga kabellay aged may ipabugal a piro ula a gugma ta duma, ula a man gyapon may nabaton na dayad na bales alin ta Dyos.

⁴ Daw kiten i maggugma ta mga paryo ta na itlaw, kiten i mapasinsyaen daw miad man. Dili ki mag-inggit ta duma na itlaw daw dili ki man mag-ugal. Ula ki gapalabaw ta ate na kaugalingen. ⁵ Dili lain ate na ugali daw ula ki man gaisip ta ate nang na kayaran. Dili ki magileken daw ula ta man pademdem mga sala an ta duma kuntra ki kiten. ⁶ Ula ki nalipay ta mga malain na buat naan ta duma na mga itlaw. Nalipay ki ta mga miad na buat alin ta pagtuman ta kamatuuran na alin ta Dyos. ⁷ Daw kiten i maggugma ta mga paryo ta na itlaw, kiten i maagwantaen ta bisan ino na kabellay, dili marwaran ta pagsalig, pirmi galaem daw gapadayon man ate na paggugma ki danen bisan ino matabo.

⁸ Matuod na gugma gapadayon asta ta ula katapusan. Piro, naan ta uryan na adlaw dili ta en kinanglan ate an na mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo paryo ta abilidad an ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos, pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw ate an na pag-intindi anduni parti ta Dyos. ⁹ Anduni kulang pa ate na pag-intindi parti ta Dyos daw ula pa man tanan papaintindi ta Dyos ki kiten, ¹⁰ piro mabot adlaw na tanan ikumplito en ta Dyos daw ate an na mga abilidad na anduni dili kumplito dili ta en kinanglan. ¹¹ Alimbawa, na bata ki pa, dili usto ate na pag-ambal, pag-isip daw pag-intindi. Piro, anduni na may idad ki en, padilian ta en ugali na paryo ta ugali ta bata. ¹² Daw makita ta sura ta duma piro patan-aw ta paagi nang naan ta ispiyo, dili paryo daw makita ta gid danen an na tubang ki kiten. Iling man tan, anduni kulang pa ate na pag-intindi parti ta Dyos daw iya na kabebet-en, piro ta uryan na adlaw na makita ta en na tubang ta gid kanen an, dili ta en kinanglan ate an na mga abilidad na nabaton ta alin ta Dyos Ispiritu Santo tak maintindian ta en ta usto parti ta Dyos paryo ta iya na pagkala anduni ki kiten.

¹³ Maskin mabot adlaw na may mga abilidad na dili ta en kinanglan, yi na tallo magpadayon asta ta ula katapusan: pag-

tuo, pagsalig daw paggugma. Piro, mas impurtanti gid paggugma an kaysa ta tanan.

14

Dugang Na Ambal Pablo Parti Ta Mga Abilidad Na Atag Ta Dyos Ispiritu Santo Naan Ta Mga Gatuo

¹ Prusigiran nyo na maggugmaay kaw ta kada isya daw andemen nyo gid na mabaton nyo lain-lain na mga abilidad na atag ta Dyos Ispiritu Santo, labi en gid abilidad an na magsaysay ta papaintindi ta Dyos ki kyo. ² Bisn kino na gambal naan ta mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw, kanen an gambal naan ta Dyos, dili naan ta mga itlaw. Dili kaintindi mga itlaw an ta iya na paambal tak pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo na gapaambal ki kanen ta mga ula nlami ta duma. ³ Piro, bisn kino na gasaysay ta mga papaintindi ta Dyos, kanen an gambal naan ta mga itlaw na iya ta Dyos aged magpalig-en pa gid ta iran na pagtuo, magpalig-en ta iran na nakem daw magpalipay ki danen para masarangan danen mga kabellay. ⁴ Gani, daw kiten na mga gatuo magtipon, miad gid daw magsaysay ki ta mga papaintindi ta Dyos ki kiten tak daw kino na iling tan iya na buat gapalig-en kanen an ta pagtuo ta mga paryo din na gatuo. Piro, daw kino mag-ambal ta linggwai na dili maintindian ta duma, iya nang na kaugalingen na pagtuo palig-en din. ⁵ Liag ko na kyo tanan mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw. Piro, mas liag ko na magsaysay kaw ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo tak mas may tabang para ta mga paryo nyo na gatuo pagsugid an ta mga papaintindi ta Dyos kaysa ta pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai. Piro, makatabang pag-ambal an ta lain-lain na mga linggwai daw may itlaw na magsaysay daw ino beet ambalen aged magpalig-en ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo.

⁶ Mga utod ko, alimbawa, daw miling a ki kyo na mag-ambal nang ta linggwai na ula nlami ta mga itlaw na yon man dili nyo maintindian, inyo na pagtuo dili mapalig-en. Para mapalig-en inyo na pagtuo dapat

na magwali a parti ta mga papakita ta Dyos parti ta iya na kabebet-en daw magwali a man parti ta alam ko parti ki kanen daw parti man ta mga papaintindi din ki yaken daw magtudlo a ta mga magpalig-en ta inyo na pagtuo. ⁷ Maskin ta mga instruminto na plawta daw arpa na mga betang nang, daw dili klaro pagtukar an, ula man pulos tak dili ta mlaman daw ino na kanta patukar an. ⁸ Yon man trumpita an na paeyepan ta sundalo para ta pagumaw ta mga duma din na magsulong ta gira. Daw dili klaro tuno ta iya na pag-eyep, ula man pulos tak ula sundalo na magpripapar na magsulong. ⁹ Iling man tan kiten i na mga gatuo. Daw mag-ambal ki ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw ate an na paambal dili man maintindian ta duma, ula gid pulos ate an na paambal tak paryo ki nang gais-turya naan ta angin. ¹⁰ Nlaman ta na tama na mga linggwai naan ta kalibutan i daw kada isya may anen gid beet ambalen. ¹¹ Piro, daw may isya na itlaw na gambal ki yaken ta linggwai na dili ko maintindian, dili kay mag-intindiay paryo ta mga gaisturyaay na istrangiro na ula gaparyo iran na linggwai. ¹² Kyo man, tenged gaandem kaw gid na mabaton nyo mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat na tingwaen nyo na gamiten mga abilidad an para magpalig-en ta pagtuo ta tanan na mga paryo nyo na gatuo.

¹³ Gani, bisan kino ki kyo may abilidad na mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta duma, dapat kanen an mangamuyo na tagan ta Dyos kanen an ta abilidad na magsaysay man daw ino beet ambalen ta iya na paambal. ¹⁴ Dapat iling tan buaten an tenged daw mangamuyo a naan ta linggwai na ula nlami ta mga itlaw, nangamuyo a na gambal a nang daw ino paambal ta Dyos Ispiritu Santo naan ta ake na kaugalingen na ispiritu, piro ula a man gyapon makamang na idugang ta ake na alam tak dili ko maintindian. ¹⁵ Gani, daw mangamuyo a daw magkanta, dayad daw

buaten ko na iling ti: Mangamuyo a na mag-ambal daw ino paambal ta Dyos Ispiritu Santo naan ta ake na kaugalingen na ispiritu daw mangamuyo a man na mag-ambal naan ta linggwai na ake na ambalen maintindian ta duma ko na mga gatuo. Iling man tan daw magkanta a.* ¹⁶ Beet ambalen ko na daw magtipon kaw daw isya ki kyo mangamuyo na magdayaw ta Dyos na iya na ambal papaambal ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen naan ta linggwai na ula naintindian ta duma na mga itlaw na naan dya, kyo yan na duma din paryo nang ta mga kulang pag-intindi. Tenged ula nyo naintindian iya na ambal, impusibli na mag-ambal kaw na “kabay pa” parti ta iya na pagpasalamat tak ula nyo naintindian iya na ambal. ¹⁷ Iya an na pagpasalamat dayad, piro pagtuo an ta duma din na mga gatuo dili man gyapon maglig-en. ¹⁸ Gapasalamat a ta Dyos tak may abilidad a ta pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw daw dili a nyo mapirdi ta pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai. ¹⁹ Piro, daw magtipon mga gatuo, mas dayad pa daw mag-ambal a ta limma nang na ambal na maintindian ta mga paryo ko na gatuo aged madugangan iran na alam kaysa ta linibo na mga ambal ta linggwai na dili danen maintindian.

²⁰ Mga utod ko, dapat usto inyo na pag-intindi parti ta mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo. Dili inta kulang pa inyo na isip paryo ta bata na sise. Daw parti ta malain na mga buat, dayad gani daw magparyo kaw ta mga bata na sise tak ula ta isip danen na magbuat ta malain. Piro, parti ta mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat inyo na isip paryo ta isip ta mga may idad en ²¹ tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal kanen an na iling ti,

“Mag-ambal a naan ta yi na mga itlaw paagi ta mga itlaw alin ta duma na mga lugar na mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai.

* **14:15** Beet ambalen Pablo na daw kino mangamuyo daw magkanta naan ta linggwai na kanen nang kaintindi, miad pa daw kanen an mangamuyo daw magkanta na kanen nang. Piro, daw naan ta mga gatipon-tipon na gatuo, miad daw mangamuyo kanen daw magkanta naan ta linggwai na maintindian ta tanan na mga itlaw na gamati.

Piro, bisan mag-ambal a paagi ta mga itlaw na may lain-lain na mga linggwai, dili man gyapon danen magpati ki yaken.”

Iling tan ambal ta Ginuo.†

²² Tenged ta yon na ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, nlanan ta na ate an na pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai isya na pamatuod na dili para ta mga paryo ta na gatuo, para ta mga itlaw na ula pa gatuo tak ta pagtan-aw ta Dyos danen an paryo ta mga itlaw na dili man gyapon mapati ki kanen. Piro, ate an na pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kiten isya man na pamatuod na dili para ta mga itlaw na ula pa gatuo, para ta mga paryo ta na gatuo tak beet ambalen Dyos an naan gid ki kiten. ²³ Alimbawa, may mga bisita na maglabet ta inyo na pagtipon na danen an mga ula pa gatuo daw kulang man ta pag-intindi parti ta pagtuo ki Cristo. Daw kyo tanan na mga gatuo mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nلامي ta mga itlaw, mag-isip danen an na kyo yan buang. ²⁴ Piro, daw naan ta linggwai na maintindian ta mga bisita kyo yan magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo, nlanan danen na may sabaten danen an ta Dyos tenged ta mga nabuat danen na sala. ²⁵ Magluod danen an daw magnelsel ta iran na mga sala bisan pa mga sala na palikem danen. Magdayaw danen ta Dyos daw mag-ambal man na Dyos an naan gid ki kyo.

Paglaygay Pablo Daw Ino Dapat Buatn Naan Ta Pagtipon-tipon Ta Mga Gatuo

²⁶ Mga utod ko, dapat magbuat kaw ta iling ti ta inyo na pagtipon-tipon: Daw magtipon kaw, duma an ki kyo magkanta, duma an a magtudlo, duma an a magsugid ta papakita ta Dyos ki danen, duma an a mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nلامي ta mga itlaw daw duma pa gid a magsaysay daw ino beet ambalen ta itlaw

na gambal ta lain-lain na mga linggwai. Piro, dapat na siguraduon nyo na tanan nyo an na buat magpalig-en ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo. ²⁷ Daw may anen ki kyo na mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai tenged ta abilidad na atag ta Dyos Ispiritu Santo, dapat darwa nang o pwidi man tallo nang mag-ambal daw dapat man na isya-isyang nang mag-ambal an. Daw tapos en mag-ambal, dapat may isya ki kyo na magsaysay daw ino beet ambalen ta paambal ya naan ta lain-lain na mga linggwai. ²⁸ Piro, daw ula ki kyo may abilidad na magsaysay daw ino beet ambalen ta mga paambal, dapat dili nang en mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai. Pwidi kaw mag-ambal, piro naan nang ta inyo na kaugalingen daw naan man ta Dyos. ²⁹ Dapat darwa daw pwidi man tallo nang ki kyo magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos daw duma an mag-isip daw inyo na pasaysay sunod ta tudlo na alin ta Dyos Ispiritu Santo. ³⁰ Daw isya ki kyo ula pa tapos ta iya na ambal piro may papaintindi Dyos an naan ta isya pa ki kyo, dapat na tapuson en ta una ya iya an na ambal aged pangarwa an mag-ambal man. ³¹ Ta iling tan na paagi tanan kaw eles-eles ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo aged madugangan pa gid inyo na pag-intindi ta iya na ambal daw maglig-en pa gid man inyo na nakem. ³² Bisan kino may abilidad na magsaysay ta papaintindi ta Dyos ki kanen, may abilidad man kanen an na magpegeng ta iya na pag-ambal ³³ tak liag ta Dyos na dili magamo ate na pagtipon. Liag din na may kalineng ate na pagdumaay.

Daw magtipon kaw, dapat sunuron nyo kaugalian na paryo ta pabuat ta tanan na mga gatipon-tipon na mga itlaw na iya ta Dyos. ³⁴ Dayad daw naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo mga bai an mamati nang daw dili man sali ta insa.‡ Dayad man daw

† 14:21 Isaias 28:11-12 ‡ 14:34 Naan ta duma na mga birsikulo na 1 Corinto 11:2-16, Filipos 4:2-3 daw Roma 16:1-2 pwidi nyo mabasa ambal Pablo na mga bai an naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo pwidi mangamuyo daw magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki danen. Gani, iya an na sugo naan ta 1 Corinto 14:34 na “mga bai an mamati nang daw dili man sali ta insa” dili beet ambalen na mga bai an dapat mipes nang naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo. May pusibilidad na sugo an Pablo beet ambalen na daw naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo, dapat na mga bai dili magkuntra ta uturidad ta mga mama na manugtudlo naan ta tubangan ta mga itlaw.

magpaebes danen an paryo ta ambal naan ta mga sugo. § 35 Iling man tan, daw may insa danen an, dapat na magtagad nang anay asta na muli aged naan dya mag-insa danen ta mga mama naan ta iran na balay. Daw magtipon mga gatuo, maka-gayya mga bai an na gaisturbo.

36 Daw magtipon kaw, man-o tak gasunod kaw ta inyo nang na isip daw ino dapat buaten? Salig nyo taan na kyo yan alinan ta miad na balita na papasugid ta Dyos daw kyo nang man mga kabaton?

37 Daw ta inyo na isip kyo yan may papaintindi Dyos an ki kyo daw may duma man na abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, tumanen nyo gid mga sugo ko i ki kyo naan ta yi na sulat tak mga sugo ko dili nang alin ki yaken, alin man ta Ginuo.

38 Daw kino ula gatuman ta mga sugo ko i, dapat dili nyo patian iya na ambal.

39 Gani, mga utod ko, dayad daw an-demen nyo na mabaton nyo abilidad ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo. Piro, dili nyo ibawal na mga paryo nyo na gatuo mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga itlaw.

40 Daw magtipon kaw, demdemen nyo pirimi na tanan nyo an na buaten dapat usto daw ta dayad man na paagi.

15

Ambal Pablo Parti Ta Pagbannaw

1 Mga utod ko, anduni liag ko na ipademdem ki kyo miad an na balita parti ki Jesu-Cristo na pasugid ko ki kyo. Yon man na miad na balita inyo na papatian daw asta anduni basian ta inyo na pagtuo na ligen. 2 Daw magpadayon kaw ta pagpati ta miad i na balita na ake na pasugid ki kyo, maluwas kaw alin ta silot na ula katapusan. Piro, daw dili kaw magpadayon na inyo na papatian sunod ta ake na pasugid ki kyo, ula pulos na gapati kaw kan-o.

3 Gani, isipen nyo parti ta miad na balita. Yi pinakaimpurtanti na pasugid ki yaken daw pasugid ko man en ki kyo: Cristo

napatay aged maluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos. 4 Cristo an palebbeng daw ta pangallo na adlaw pabannaw kanen an ta Dyos paryo man ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos. 5 Na kanen an nabannaw en, gapakita kanen ki Cefas* daw sunod gapakita man naan ki danen tanan na mga apustulis. 6 Pagtapos ta pagpakita din naan ta mga apustulis, gapakita man kanen an naan ta subla limma gatos na mga tinudluan din na gatipon. Anduni duma ki danen patay en, piro katamaan ki danen bui pa. 7 Pagtapos ta pagpakita din naan ta limma gatos na mga tinudluan, kanen an gapakita man ki Santiago daw gapakita isab naan ta tanan din na mga apustulis. 8 Dili a paryo ta duma na mga apustulis Cristo tak yaken uryan gid ta tanan na pakitaan din. Gulpi nang pabuat a din na apustol naan ta adlaw na ula pa-paabot ta mga itlaw paryo ta bata na natao na kulang ta bulan daw naan ta adlaw na ula papaabot.† 9 Yon man na kebes a gid ta tanan na mga apustulis daw yaken dili man dapat na umawen na apustol tenged na ula a pa gatuo ki kanen, gakontra a ta mga gatipon-tipon na mga itlaw na iya ta Dyos daw papangabot ko man danen an. 10 Piro, tenged Dyos an miad gid, pabuat a din na apustol. Ula nasayang na miad kanen an ki yaken tak mas gapangabellay a gid para ta Dyos kaysa ta duma na mga apustulis. Piro, dili paagi ta ake nang na kaugalingen na sarang na gasirbi a ta Dyos. Gasirbi a ki kanen paagi ta iya na tabang tenged miad kanen an ki yaken. 11 Gani, yaken i daw mga paryo ko na apustulis, bisan kino ki kami na gawali ki kyo, paryo nang ame na pawali na yon man inyo na papatian.

12 Di' ba gapati kaw ta ame na pawali na Cristo an pabannaw ta Dyos alin ta mga patay? Piro anduni, man-o tak duma ki kyo dili magpati na mga napatay an bannawen ta Dyos ta uryan na adlaw?

§ 14:34 Pusibilidad na “ambal naan ta mga sugo” beet ambalen isturya naan ta Genesis 2:18-24 na mama an una na pabuat ta Dyos daw bai an pabuat ta Dyos para ta mama. * 15:5 Cefas an isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus. † 15:8 Naan ta Mga Binuatan 9:1-19 pwidi nyo mabasa parti ta pagpakita Cristo ki Pablo daw pag-umpisa Pablo ta pagsunod ki kanen.

¹³Tenged dili kaw magpati na mga napatay an bannawen ta Dyos, beet ambalen ula kaw man gapati na Cristo an pabannaw ta Dyos. ¹⁴Isipen nyo. Daw Cristo an ula nabannaw paryo ta isip ta duma ki kyo, beet ambalen ula pulos ame na pagwali daw ula man pulos inyo na pagtuo. ¹⁵Dili nang nyan, daw Cristo an ula nabannaw, beet man ambalen na kami i gabula nang parti ta pabuat ta Dyos tak gambal kay na pabannaw din Cristo an. Piro, daw paryo ta inyo na pagpati mga napatay an dili din bannawen, beet ambalen na Cristo an ula din pabannaw. ¹⁶Ambalen ko isab, daw mga napatay dili din bannawen, simpri beet ambalen Cristo an ula din pabannaw. ¹⁷Daw Cristo an ula pabannaw ta Dyos, beet ambalen ula pulos inyo na pagtuo daw ula kaw man napatawad ta Dyos ta inyo na mga sala. ¹⁸Beet man ambalen na mga gatuo ya ki Cristo na napatay en ula man naluwas alin ta silot ta iran na mga sala. ¹⁹Daw mga napatay an dili bannawen ta Dyos, beet man ambalen kalu-loy ki gid na mga itlaw kaysa ta tanan na mga itlaw tak ate na mga palaeman naan ki Cristo para nang ta ate na kabui unti kalibutan i.

²⁰Piro, matuod gid na Cristo an pabannaw ta Dyos daw Cristo an pamatuod man na mga gatuo na napatay bannawen man ta Dyos ta uryan na adlaw. ²¹Adan tenaan na mga itlaw mapatay. Cristo tenaan na mga itlaw bannawen ta Dyos. ²²Tanan na mga itlaw may kamatayen tenged kiten tanan alin ki Adan. Piro, tanan na mga itlaw na sakep ki Cristo bannawen ta Dyos. ²³Pagbannaw an ta mga napatay sunod ta plano ta Dyos. Plano din na Cristo una gid na pabannaw ta Dyos na Cristo an pamatuod na may duma pa na mga bannawen ta Dyos na sunod ki kanen na yon man naan ta adlaw na mabot kanen an, kiten na iya gid na mga itlaw bannawen man ta Dyos. ²⁴Ta iya na pag-abot, yon en katapusan na adlaw na pirdien din tanan na mga gakontra ki kanen na mga gapanguna, mga may uturidad daw mga gagaem. Ta yon man na adlaw itugyan din

iya an na mga padumalaan naan ta Dyos Amay ²⁵tak magdumala kanen an asta tanan na mga gakontra ki kanen pirdien din tenged iling tan plano ta Dyos. ²⁶Naan ta yon man na adlaw, may uryan na kuntra na pirdien din na yon kamatayen an. Daw mabannaw mga gatuo an, beet ambalen na pirdi din en kamatayen tak ula ki en kamatayen. ²⁷Nlaman ta na pirdien Cristo tanan din na mga kuntra tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Tanan gid papasakep ta Dyos ki kanen aged kanen magdumala.”[‡] Piro, dili beet ambalen na ipasakep ta Dyos Amay iya man na kaugalingen naan ki Cristo tak kanen gapasakep ta tanan naan ki Cristo. ²⁸Pagtapos na tanan an pasakepen ta Dyos Amay naan ki Cristo na iya na Bata, Cristo an magpasakep ta iya na kaugalingen naan ta Dyos na gapasakep ta tanan naan ki kanen aged tanan gid sakep naan ta pagdumala ta Dyos Amay.

²⁹Isipen ta gid. Alimbawa, daw paryo ta inyo na pagpati mga napatay an dili bannawen ta Dyos, man-o tak duma ki kyo gasunod ta kaugalian na magpabautismo para ta mga napatay? Daw mga napatay dili bannawen ta Dyos, ula gid pulos na may magpabautismo para ki danen na mga napatay! ³⁰Isya pa, isipen ta man ni: Daw mga napatay dili bannawen ta Dyos, man-o na gawali kay pa parti ta pagbannaw ta Dyos ta mga itlaw bisan kami i pirmi nabatang naan ta piligro? Paryo kay mga buang-buang na pabuat nay iling an tan! ³¹Mga utod ko, ta matuod kada adlaw ake na kabui naan ta piligro. Pwidi na sigurado kaw na ake na paambal matuod na paryo man na sigurado kaw gid na nalipay a tenged kyo yan sakep ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ³²Naan ta Efeso pakontra a ta mga itlaw na iran an na batasan paryo ta batasan ta mga mapintas na ayep. Daw mga napatay an dili mabannaw paryo ta inyo na pagpati, ula pulos na gaagwanta a tenged ta buat ta yon na mga itlaw na mapintas. Daw dili mabannaw mga napatay, miad pa daw sunuron ta nang en ambalanen na “Magpagusto ki nang en ta

[‡] 15:27 Mga Salmo 8:6 § 15:32 Isaias 22:13

kaan daw inem tak basi kisyem mapatay ki en.”§

³³ Dili kaw magpaluko ta mga itlaw na gatudlo ta dili matuod. Demdemen nyo ambalanen na iling ti, “Daw magduma kaw ta mga gabuat ta malain, munod kaw man ki danen.” ³⁴ Dapat na isipen nyo ta usto aged dilian nyo mga buat na sala tak duma ki kyo ula pa danen nakala Dyos an. Iling tan ambal ko para magayya kaw gid.

Ambal Pablo Parti Ta Bag-o Na Lawa Ta Mga Itlaw Na Mabannaw

³⁵ Basi may itlaw na ta iya na pagkuntura ta pagpati na mga napatay mabannaw mag-insa, “Ino paagi na mabannaw mga napatay? Ino sura lawa danen?” ³⁶ Sabat ko na daw kino mga gainsa ta iling tan paryo mga buang-buang gid. Yi isipen nyo: Daw magsabwag ki ta binni, simpri manlisok. Piro, kinanglan na binni an paryo malunot anay aged manlisok. ³⁷ Dili mga puon pasabwag nyo tak pasabwag nyo an mga binni gid paryo abi ta binni ta trigo daw binni man ta bisan ino na tanem. ³⁸ Naplano en ta Dyos daw ino sura ta tanem na gatubo alin ta klasi-klasi na binni. ³⁹ Iling man tan, mga klasi-klasi na may kabui ula gaparyas iran na mga lawa. Iba man lawa ta mga itlaw, mga ayep, mga yupan daw mga sidde. ⁴⁰ May mga betang na bagay ta langit daw may mga betang man na bagay ta kalibutan i. Dayad lagen mga betang naan ta langit daw dayad man lagen mga betang naan ta kalibutan, piro mga betang naan ta langit dili paryas ta mga betang naan ta kalibutan. ⁴¹ Dayad lagen adlaw, bulan daw mga bituon, piro kada isya ki danen lain-lain man lagen. Bisman mga bituon dili paryo-paryo lagen.

⁴² Iling man tan kiten i tak na mabannaw ki, tagan ki ta Dyos ta bag-o na lawa na dili paryo ta ate na lawa anduni. Ate na lawa anduni may kamatayen daw malunot man, piro na mabannaw ki, ate na lawa ula en kamatayen daw dili man en malunot. ⁴³ Daw mapatay ki, ate na lawa lain lagen daw ula en sarang, piro na mabannaw ki, ate na lawa dayad lagen daw biskeg gid. ⁴⁴ Ate na lawa anduni

para nang ta yi na kalibutan, piro na mabannaw ki, ate na lawa para gid ta langit. ⁴⁵ Nlaman ta na may lawa na bagay ta kalibutan daw may bag-o man na lawa na bagay ta langit tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Una na itlaw na Adan, paatagan ta kabui.”* Piro, Cristo an na paumaw na uryan na Adan, kanen gaatag ta kabui na ula katapusan. ⁴⁶ Una, paatagan ki ta lawa na para ta yi na kalibutan daw sunod tagan ki ta bag-o man na lawa na para ta langit. ⁴⁷ Una na itlaw na Adan, iya na lawa para ta yi na kalibutan tak pabuat kanen an alin ta basak. Cristo an a na paumaw na pangarwa na itlaw iya na lawa para ta langit. ⁴⁸ Simpri mga itlaw ta kalibutan, iran na lawa paryo ta lawa Adan na buat alin ta basak. Mga itlaw an a na naan ta langit, iran na lawa paryo ta lawa Cristo. ⁴⁹ Gani, anduni ate na lawa para ta yi na kalibutan paryo ta lawa Adan na para ta yi na kalibutan. Iling man tan mabot adlaw na tagan ki ta lawa na para ta langit paryo ta lawa Cristo na para ta langit.

⁵⁰ Mga utod ko, beet ko ambalen na ate i na lawa na may sapo daw lengngessa kinanglan na bag-uon ta Dyos aged bagay ta kabui naan ta kaarian ta Dyos tak ate i na lawa anduni na may kamatayen dili bagay ta kabui naan na lugar na ula dya kamatayen. ⁵¹ Anduni, isugid ko i ki kyo parti ta plano ta Dyos na ula din anay papasugid naan ta mga itlaw: Kiten na mga gatuo, dili ki tanan mapatay bag-o mabot adlaw na malik Cristo. Piro, ta iya na pagbalik, kiten i tanan, mga napatay man en daw mga bui pa, ate na lawa bag-uon ta Dyos. ⁵² Sikad dasig iya na pagbag-o ta ate na mga lawa paryo kadasig ta isya nang na pagkipat ta mata. Iling tan matabo dengngan ta pag-eyep ta trumpita na sinyalis na abot en katapusan na adlaw. Na mamatian tunog ta trumpita, mga napatay an bannawen ta Dyos na ula en danen an kamatayen daw kiten man na mga bui pa, ate na lawa bag-uon din ⁵³ tak ate na lawa na may kamatayen daw malunot man kinanglan gid silian ta bag-o na lawa na ula en ka-

* 15:45 Genesis 2:7

matayen daw dili man en malunot. ⁵⁴ Naan ta adlaw na tagan ki din ta bag-o na lawa, matuman en ambal naan ta iya na sinulat na pulong,

“Ula en kamatayen. Daag Dyos an!”†

⁵⁵ “Kamatayen, napirdi ka en!

Kamatayen, ino pa imo na sarang para manakit ki kami?”‡

⁵⁶ Anduni kamatayen an may sarang pa na manakit ki kiten tak gabuat ki ta sala daw yon tenaan na kiten i mapatay. Tenged ta Mga Sinulat Moises nlanan ta na kiten i mga nakasala daw bayad an ta ate na mga sala kamatayen. § ⁵⁷ Piro, salamat gid ta Dyos tak kiten paryo ta mga kadaag. Tenged ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo, libri ki en alin ta silot ta ate na mga sala daw naan ta adlaw na bannawen ki, ula ki en kamatayen. ⁵⁸ Gani, pinalangga ko na mga utod, magpalig-en kaw ta inyo na pagtuo daw dili kaw man mapati ta mga tudlo na dili paryo ta ame na patudlo ki kyo. Magpadayon kaw na sigkat ta inyo na pagsirbi ta Ginuo tak nlanan nyo na may pulos gid inyo na ubra na para ta Ginuo.

16

Ambal Pablo Parti Ta Kwarta Na Tabang Alin Ta Mga Gatuo

¹ Anduni, may ambal a parti ta kwarta na itabang nyo naan ta mga ittaw na iya ta Dyos. Yi na sugo ko ki kyo paryo man ta sugo ko kan-o ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Galacia. ² Kada una na adlaw ta duminggo* dapat kada isya ki kyo magtagana ta inyo na atag na tabang dipindi ta inyo na kita aged matipon nyo en inyo na tabang bag-o a mabot dyan. ³ Daw mabot a dyan, mga mama na pilien nyo ipadala ko naan ta Jerusalem aged danen magdala ta inyo na atag na tabang. Magpadala a man ta surat naan ki danen para ipakala danen an naan ta mga gatuo naan ta Jerusalem. ⁴ Piro, daw kinanglan gid na yaken magdala ta inyo na atag na tabang

naan ta Jerusalem, muyog nang en danen an ki yaken.

Plano Pablo Na Magsud-o Naan Ta Mga Taga-Corinto

⁵ Plano ko na miling a dyan ki kyo naan ta Corinto, piro bag-o a miling dyan mapit a anay naan ta mga gatuo naan ta prubinsya Macedonia. ⁶ Maglugay a taan naan ki kyo asta paglambay ta timpo ta tagtignaw aged matabangan a nyo ta mga kinanglanen ko ta pagbyai na munta ta duma na mga lugar. ⁷ Dili ko gusto na mag-iling a ki kyo anduni tak dili pwidi na maglugay a dyan. Yon na gaandem a na magtagad a nang asta ta timpo na pwidi a maglugay duma ki kyo daw pagbeet ta Ginuo. ⁸ Anduni, unti a nang anay ta Efeso i asta ta adlaw na Pista Ta Pentecostes† ⁹ tak tama pa liag mamati ta ake na pagwali daw nlanan ko man na bisan tama gakontra ki yaken, dayad resulta ta ake na ubra.

¹⁰ Daw mabot Timoteo dyan ki kyo, batunon nyo daw tauron nyo man kanen an tak gasirbi kanen ta Ginuo paryo ki yaken. ¹¹ Ambligan nyo na ula bisan kino magdaeg-daeg ki kanen. Daw malin kanen dyan na miling ki yaken, tabangan nyo man kanen an aged dayad iya na pagbyai tak gatagad a ki kanen daw duma pa na mga utod ta ki Cristo.

¹² Parti man ki Apolos na ate man na utod ki Cristo, pirmi a gapangabay ki kanen na magsud-o kanen an ki kyo duma ta ate na mga utod ki Cristo na miling dyan. Dili din pa liag na munta dyan anduni, piro daw may timpo kanen an, miling nang dyan.

Katapusan Ta Yi Na Surat

¹³ Magbantay kaw daw lig-enen nyo man pirmi inyo na pagtuo. Dapat na dili kaw madlek na magkuntra ta mga ittaw na iran na tudlo dili paryo ta ame na tudlo. Dapat na magprusigir kaw gid ta pagtuman ta ame na mga tudlo. ¹⁴ Dapat bisan ino buaten nyo, buaten nyo na may gugma.

† 15:54 Isaias 25:8 ‡ 15:55 Oseas 13:14 § 15:56 Naan ta Roma 7:7-13 pwidi nyo mabasa duma man na ambal Pablo parti ta Mga Sinulat Moises, ate na mga sala daw bayad ta sala. * 16:2 Una na adlaw ta duminggo yon man anduni paumaw ta na Duminggo. † 16:8 Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Pentecostes naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

¹⁵ Mga utod ko, nlaman ko na nademdem nyo pa Estefanas daw mga itlaw naan ta iya na balay na danen una gid na mga gatuo ki Cristo naan ta Acaya. Asta anduni tedteed iran na pagsirbi ta mga paryo danen na mga itlaw na iya ta Dyos. Gani, gapangabay a ki kyo na ¹⁶ magpasakep kaw naan ta mga itlaw na paryo ki danen Estefanas daw naan man ta tanan na sigkat ta pagsirbi ta Dyos.

¹⁷ Anduni, nalipay a gid tak danen Estefanas, Fortunato daw Acaico giling di. Na nakita ko danen an, paryo na kyo en mga nakita ko man ya. ¹⁸ Gapalipay danen ki yaken daw nlaman ko man na gapalipay danen ki kyo. Mga itlaw na paryo ki danen dapat nyo pasalamatan.

¹⁹ Tanan na gatipon-tipon na mga utod ta ki Cristo naan ta prubinsya Asia gapangamusta ki kyo. Aquila daw Priscila daw mga gatuo na gatipon-tipon naan ta iran na balay, gapangamusta man danen daw gademdem man pirmi ki kyo bilang iran na mga utod ta Ginuo. ²⁰ Tanan na mga utod ta ki Cristo na gatipon-tipon unti gapangamusta man ki kyo. Magkamus-tanay kaw man ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

²¹ Naan ta katapusan i ta yi na sulat yaken en mismo na Pablo magsulat ta ake i na pagpangamusta. † Kamusta kaw!

²² Bisan kino na ula gagugma ta Ginuo, palinen nyo ta inyo na pagtipon.

O Ginuo nay, kabay pa na malik ka en!

²³ Mga utod ko, kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo Jesus.

²⁴ Demdemen nyo pirmi na kyo yan tanan pagugma ko bilang mga utod ko na sakep man ki Jesu-Cristo. Amen.

---

† **16:21** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta itlaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga itlaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Corinto

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Corinto

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itaw naan ta Corinto na mga gatuo ki Cristo. Corinto an bakod na syudad na kapital ta prubinsya Acaya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. *Pangarwa Na Corinto* pasulat Pablo ta timpo na kanen an daw mga gatuo naan ta Corinto ula gaintindiy.

Naan ta kaumpisaan ta yi na libro mga sabat an Pablo naan ta mga gatuo naan ta Corinto parti ta iran na ambal na ula din kon patuman iya na pangako na magsud-o ki danen. Piro, dayad iya an na rason na ula kanen gasud-o. Dili kanen an miag na maglain iran an na nakem tenged daw miling kanen an ki danen, kinanglan gid na sawayen din danen an ta iran na mga buat na malain. Isya pa, ula kanen an gasud-o ki danen tak liag din na mlaman daw magtuman man gyapon danen an ta iya na sugo maskin ula dya kanen an na duma ki danen. Sugo din ya na dapat danen patawaren isya na mama naan ta iran na grupo na gabuat ta malain daw tabangan man danen na papalipay iya na nakem. Nasulat man Pablo naan ta yi na libro parti ya ta tuyo din naan ta mas una na sulat din na palaygayan din danen an parti ta iran na mga buat na malain. Nasulat din man na bakod gid iya an na kalipay na nabalitaan din na pasunod danen iya an na laygay.

Naan man ta yi na libro gapangabay Pablo an na tapuson ta mga gatuo naan ta Corinto iran an na pagtipon ta kwarta para tabang ta mga gatuo naan ta Jerusalem na nakulian ta pangabui.

Naan ta katapusan na parti ta yi na libro padipindiran Pablo iya an na katengdanan bilang apustol tak may mga manugtudlo naan ta Corinto na gapakuno-kuno nang na danen kon an bantog na mga apustulis.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Corinto

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat Pablo naan ta Dyos (1:3-11)
3. Ambal Pablo parti ta pagbag-o din ta iya na plano na magbisita ta mga gatuo naan ta Corinto (1:12 - 2:11)
4. Tanan na mga buat Pablo tenged ta iya na paggugma naan ta Dyos (2:12 - 7:16)
5. Ambal Pablo parti ta kwarta na tabang para ta mga imol naan ta Jerusalem (8:1 - 9:15)
6. Pagdipindir Pablo na kanen an isya ta mga apustulis Cristo (10:1 - 13:10)
7. Katapusan ta yi na sulat (13:11-14)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Ake na duma di Timoteo na ate na utod ki Cristo. Gapangamusta kay ki kyo na mga itaw na iya ta Dyos na gatipon-tipon naan ta syudad Corinto asta man ta tanan na mga itaw na iya ta Dyos na naan ta bilog na prubinsya Acaya. ² Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

³ Dayawen ta Dyos an na Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. Kanen an ate man na Amay na maluluy-on daw pirmi gatabang ki kiten na papalipay din ate na nakem bisan ino pa ate na maagian. ⁴ Daw maagian ta mga kabellay, dili ki din pabay-an. Gatabang kanen an ki kiten na papalipay din ate an na nakem aged may sarang ki na magtabang ta duma na iran an na nakem mapalipay bisan ino pa na kabellay iran an na maagian. Daw ino na pagtabang ta Dyos ki kiten, iling man tan ate an na pagtabang naan ta duma na mga itaw. ⁵ Ate na naagian tama na mga kabellay paryo na naagian Cristo tama na mga kabellay. Piro, maskin tama gid mga kabellay na naagian ta, usto daw subla pa pagtabang ta Dyos ki kiten na papalipay din ate an na nakem paagi ki Cristo. ⁶ Mga kabellay an na naagian nay kan-o ta ame na pagwali parti ki Cristo, naagian nay para matabangan kaw na mapalipay inyo

na nakem daw para man magtuo kaw ki Cristo aged luwasen kaw din alin ta silot na ula katapusan. Iling man tan, naagian nay pagtabang an ta Dyos na papalipay din ame na nakem para matabangan kaw na mapalipay inyo na nakem aged masarangan nyo bisan ino pa na mga kabellay na maagian nyo na paryo ta ame na inagian. ⁷ Bakod ame na pagsalig ki kyo na magpadayon kaw ta inyo na pagtuo tak nlaman nay na daw maagian nyo mga kabellay paryo ta inagian nay, tabangan kaw man ta Dyos na mapalipay inyo na nakem. Sigurado kay na tabangan kaw din tak patabangan kay din.

⁸ Mga utod ko, liag nay na mlaman nyo na naan ta prubinsya Asia naagian nay segeng gid na kabellay na subla pa ta ame na masarangan asta na salig nay gid na mapatay kay en. ⁹ Pamatyag nay paryo kay ta mga pasintinsyaan ta kamatayen. Piro, naagian nay iling tan na kabellay aged dili kay magsalig ta ame na kaugalingen. Dyos nang dapat an na saligan nay tak kanen nang gid may gaem na magbannaw ta mga napatay. ¹⁰ Paluwas kay din alin ta piligro ta kamatayen daw sigurado kay na iling man tan gyapon buaten din para ki kami. Naan kay gid ki kanen gasalig na magpadayon kanen na magluwas ki kami alin ta piligro. ¹¹ Iling tan luwasen kay din paagi ta inyo na pagtabang na tama kaw na gapangamuyo para ki kami aged daw magsabat Dyos an ta mga pangamuyo nyo para ki kami, tama man na mga itlaw magpasalamat ki kanen tenged ta iya na kaluoy daw tabang ki kami.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbag-o Din Ta Iya Na Plano Na Magbisita Ta Mga Gatuo Naan Ta Corinto

¹² Yi ame na ipabugal: nlaman nay na nangabui kay na ula kay gabuat ta malain naan ta mga paryo nay na itlaw, labi en gid naan ki kyo. Paagi ta tabang ta Dyos ki kami, terek ta ame na tagipusuon tanan nay na mga pabuat daw paambal. Iling tan ame na mga pabuat tenged Dyos an miad gid ki kami, dili tenged kami i mga maalam na itlaw. ¹³⁻¹⁴ Ame na mga surat ki kyo ula may patago daw ino beet ambalen tak dili

bellay intindien. Nlaman ko na anduni ula nyo pa naintindii ta usto, piro kabay na mabot adlaw na maintindian nyo ta usto aged ta adlaw na mabot Ginuo Jesus para mag-ukom ta tanan na mga itlaw, mapabugal nyo kami i paryo ta pagpabugal nay ki kyo.

¹⁵⁻¹⁶ Tenged gasalig a na gaintindiay ki, una na plano ko na daw miling a ta Macedonia, mapit a anay ki kyo daw ta pagbalik ko alin ta Macedonia, mapit a dyan eman aged matabangan ta kyo ta darwa bisis. Naan ta isip ko man na daw malin a dyan ki kyo na munta ta Judea, matabangan a nyo man ta mga kinanglanan ko ta ake na pagbyai. ¹⁷ Tenged ula ko patuman ake an na plano, basi salig nyo na gaisab-isab a ta ake na isip. Dili iling tan tak dili a paryo ta mga itlaw na gaisip nang para ta iran na kaugalingen na kayaran na anduni gambal, “Ee”, piro lugay-lugay gaisab en iran na isip daw mag-ambal man “Dili”. ¹⁸ Sigurado a gid na ula ko paisab-isab ake an na ambal ki kyo paryo man na sigurado gid na Dyos an gatuman gid ta tanan din na ambal. ¹⁹ Tallo kay Silas daw Timoteo gawali ki kyo parti ki Jesu-Cristo na Bata ta Dyos. Nlaman ta na kanen an gatuman ta tanan din na ambal daw ula gaisab-isab ta iya na isip. ²⁰ Bisin ino na mga pangako ta Dyos, patuman din paagi ki Cristo. Tenged man ki Cristo, gakumpurmi ki gid paagi ta ate na pag-ambal na “Amen” na matuod mga pangako ta Dyos daw ta yon man na paagi dayawen ta Dyos an. ²¹ Dyos an, kanen gapalig-en an ta ate na pagtuo ki Cristo daw gapili man ki kiten na magsirbi ki kanen. ²² Kanen man gapamatuod na kiten i iya gid na mga itlaw na paryo pamarakaan ki din paagi ta iya na pag-atag ta Dyos Ispiritu Santo ki kiten aged sigurado ki na mabot adlaw na tumanen pa ta Dyos tanan din na pangako ki kiten.

²³ Nlaman ta Dyos na ambalen ko i matuod. Ula a gapadayon na miling dyan ki kyo naan ta Corinto tak liag ko na dili nyo maageman pagdisiplina ko ki kyo. ²⁴ Dili ko beet ambalen na kami nang gid sunuron nyo parti daw ino dapat nyo buaten bilang mga gatuo tak nlaman nay na

lig-en en inyo na pagtuo. Liag nay nang na magtabang ki kyo na malipay kaw.

2

¹ Gani, gadisisyon a na dili a nang anay magsud-o ki kyo tak dili ko liag na masakitan eman nakem nyo tenged ta ake na pagsaway ki kyo paryo kan-o. ² Kino gid gapalipay ki yaken daw dili, kyo nang? Ino paagi na mapalipay a nyo daw masakitan nakem nyo tenged ki yaken? ³ Gani, imbis na magsud-o a ki kyo, gasulat a nang en kan-o ki kyo tak liag ko na magbag-o kaw aged daw miling a dyan, dili maglain ake na nakem tenged ki kyo na mga dapat inta gapalipay ki yaken. Parti ki kyo, sigurado a na daw malipay a, kyo yan malipay man. ⁴ Na gasulat a kan-o ki kyo, nasebean a gid daw gatulo ake na luwa. Piro, dili ko liag na masakitan inyo na nakem tenged ta ake na sulat. Liag ko nang na ipakita na sikad bakod ake na pagpalangga ki kyo.

Ambal Pablo Parti Ta Pagpatawad Naan Ta Mama Ya Na Gabuat Ta Sala

⁵ Anduni, may ambal a ki kyo parti ta mama ya na naan dyan na gaatag ki yaken ta kunsimisyon. Dili nang yaken paatagan din ta kunsimisyon, kyo man paatagan din. Piro, nlaman ko na dili kyo tanan. Ambal ko na dili kyo tanan tak dili ko liag na kanen an pakalainen gid ta miad. ⁶ Katamaan ki kyo gaisyaay ta pagdisiplina ki kanen. Anduni usto en inyo na pagdisiplina ⁷ daw dapat na patawaren nyo en kanen an daw tabangan nyo man na papalipay iya na nakem aged dili kanen an masakitan ta usto daw dili man magluya iya na pagtuo. ⁸ Gapangabay a ki kyo na ipakita nyo isab inyo an na pagpalangga ki kanen. ⁹ Tuyoy ko ta ake na pagsulat ki kyo kan-o aged pamatuuran nyo paagi ta inyo na pagdisiplina ki kanen na gatumang kaw ki yaken ta tanan na tudlo ko ki kyo. ¹⁰ Bisan kino na patawaren nyo, patawaren ko man. Nlaman Cristo na para ta inyo na kayaran na napatawad ko en daw kino na dapat patawaren ¹¹ tak kinanglan na magpatawad ki aged dili ki mapirdi Satanas tenged nlaman ta gid na plano din na lukuon ki.

Pagwali Pablo Naan Ta Troas

¹² Na giling a kan-o naan ta syudad Troas na magsugid ta miad na balita parti ki Cristo, miad gid tak pag-abot ko dya may upurtunidad na paatag ta Ginuo ki yaken aged naan a dya magwali. ¹³ Piro, dili a mapaamtang tak ula ko dya nakita Tito na ate na utod ki Cristo. Tenged ula ko nakita kanen an, gapalam a nang en daw galin naan ta Troas na miling ta Macedonia aged naan ko dya kanen an ngitaen.

Paglapta Ta Miad Na Balita Naan Ta Bilog Na Kalibutan

¹⁴ Gapasalamat a gid ta Dyos tak kami i na mga manugwali pagamit din para mlaman ta mga itlaw naan ta tama na mga lugar miad na balita parti ki Cristo. Kami i paryo mga itlaw na labet ta parid ta pagsilibrar ta pagdaag Cristo na kanen gapanguna ki kami naan ta parid. Gapasalamat a man na paagi ta ame na pagsugid ta miad na balita naan ta tama na mga lugar galapta miad na balita na paryo may dayad na ammot na gaenneb naan ta bilog na balay. ¹⁵ Paagi man ta ame na pagsugid parti ki Cristo, paryo kay ta ammot na nagustuan ta Dyos. Iling man tan naan ta tanan na mga itlaw na pasugiran nay ta miad na balita, mga naluwas an daw mga ula naluwas, paryo kami ta napalimao danen. Piro, iran na palimao dili paryo. ¹⁶ Para ta mga itlaw na ula danen pabaton miad an na balita paryo kay ta bao ta patay na yon man maageman danen silot na ula katapusan. Piro, para ta mga itlaw an a na pabaton danen miad an na balita paryo kay ta dayad na ammot na yon man naangken danen kabui na ula katapusan. Tenged iling tan resulta ta pagsugid ta miad na balita, kino gid may sarang an na magsugid? ¹⁷ Kami i may sarang tenged pasugo kay ta Dyos daw nlaman din na gaubra kay na terek ta ame na tagipusuon tenged sakep kay ki Cristo. Dili kay paryo ta duma na mga itlaw na gawali parti ta ambal ta Dyos aged mangwarta nang.

3

¹ Basi salig nyo na gadayaw kay isab ta ame na kaugalingen naan ta ake i na sulat

para batunon kay nyo. Dili kinanglan na may sulat pa na ipakala kay naan ki kyo para batunon kay nyo paryo ta pabuat ta duma na mga itlaw. Dili man kinanglan na mangayo kay ki kyo ta sulat parti ta ame na ubra para ipakala kay naan ta mga itlaw na naan ta duma na mga lugar. ² Dili nay kinanglan mga sulat na iling tan tak nlanan nay na kyo yan paryo ta sulat na gapamatuod parti ta ame na ubra! Nlanan ta tanan na dayad ame na ubra tak nakita danen na biskeg inyo na pagtuo daw dayad man inyo na mga buat. ³ Tenged ta inyo na pagtuo nakita man ta tanan na paryo kaw ta sulat alin ki Cristo na gapamatuod parti ta dayad na resulta ta ame na pagsugid ta miad na balita ki kyo. Piro, dili kaw paryo ta sulat na tinta nang pagamit an o pasilsil naan ta bato paryo ta kasuguan Moises tak pabag-o kaw Cristo na kyo yan a paryo sinulat na papasulat din paagi ta Dyos Ispiritu Santo na papadala ta Dyos na bui. ⁴ Ula a gayya na iling tan ake na pagpabugal parti ta ame na ubra tak nlanan ko na dayad an na resulta ta ame na pagsugid ta miad na balita tenged ta pagtabang Cristo ki kami daw pamatuod man na kami i mga papadala ta Dyos. ⁵ Ula kay gasalig na masarangan nay ame na ubra paagi ta ame na abilidad. Nasarangan nay ame na ubra paagi ta abilidad na alin ki kanen. ⁶ Bag-o na kasugtanan dili paryo ta kasugtanan na Mga Sinulat Moises tak bag-o ya na kasugtanan pabasi naan ta pagbag-o ta Dyos Ispiritu Santo ta mga itlaw, dili naan ta iran na pagtuman ta mga sinulat na sunuron. Daw kino dili magtuman ta tanan gid na naan ta kasugtanan na Mga Sinulat Moises, masintinsyaan kanen ta silot na ula katapusan. Piro, naan ta bag-o na kasugtanan, daw kino na naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo maluwas kanen an alin ta silot na ula katapusan daw tabangan man kanen an na pirmi magtuman ta liag ta Dyos.

Bag-o Na Kasugtanan Kumparar Ta Una Na Kasugtanan

⁷ Na padala Moises naan ta mga Israelinen bato an na naan dya pasulat kasugtanan na alin ta Dyos, papakita ta Dyos iya na gaem paagi ta waleng Moises na gasilak gid ta pawa na alin ki kanen. Nasilawan mga Israelinen daw dili kaluag ki Moises bisan silaw ya gaamat-amat narwad.* Papakita ta Dyos bakod din na gaem ta pag-atag din ta iya na kasugtanan naan ki danen Moises maskin pa na kasugtanan an matuman paagi ta iran na pagsunod daw mlaman danen na masintinsyaan danen an ta silot na ula katapusan tak dili danen sarang sunuron tanan na naan ta kasugtanan. ⁸ Tenged napakita ta Dyos bakod din na gaem ta pag-atag din ta iling tan na kasugtanan naan ki danen Moises, mas pa gid pagpakita din ta bakod din na gaem paagi ta bag-o na kasugtanan na matuman paagi ta pagbag-o ta Dyos Ispiritu Santo ta mga itlaw na yon man tenaan na may sarang danen na magtuman ta liag ta Dyos. ⁹ Yi tenaan na nlanan ta na mas pa gid pagpakita din ta bakod din na gaem paagi ta bag-o na kasugtanan: Tenged napakita din bakod din na gaem ta iya na pag-atag ta kasugtanan na yon man paagi na mlaman ta mga itlaw na dapat danen an masintinsyaan ta silot, simpri mas pa gid pagpakita din ta bakod din na gaem paagi ta bag-o na kasugtanan na tenaan na tama na mga itlaw buaten din na matareng. ¹⁰ Daw ikumparar una na kasugtanan naan ta bag-o na kasugtanan, paryo na ula en napakita bakod na gaem ta Dyos paagi ta una ya na kasugtanan tenged mas pa gid mapakita paagi ta bag-o na kasugtanan. ¹¹ Iling gid tan parti ta darwa na kasugtanan tak bisan pa na napakita en bakod na gaem ta Dyos paagi ta sikad silaw na pawa ta iya na pag-atag ta una ya na kasugtanan na anduni pasilian en, mas pa mapakita bakod na gaem ta Dyos paagi ta bag-o na kasugtanan na dili en misab ta ula katapusan.

¹² Tenged gasalig kay na bag-o na kasugtanan na alin ta Dyos dili misab, ula kay adlek na magsugid ta miad na balita na ula may patago. ¹³ Moises ya paryo kanen may

* 3:7 Naan ta Exodo 34:29-35 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Moises na waleng din gasilak gid.

patago tak patageban din iya na waleng aged dili makita ta mga Israelinen silaw ya ta iya na waleng na gaamat-amat narwad. Piro, ame na buat dili paryo ta pabuat Moises tak kami i ula may patago ta ame na pagwali.

¹⁴ Anay pa sa, mga Israelinen an ula kaintindi ta usto daw ino beet ambalen ta una na kasugtanan tak iran an na isip paryo may tageb. Asta anduni iling man tan parti ta iran na mga linai na namatian danen Mga Sinulat Moises na pabasa tak paryo ya tageb na naan ta iran na isip ula pa nakamang. Paryo ya tageb ula pa nakamang tak dili danen sakep ki Cristo daw paagi nang ki kanen makamang. ¹⁵ Matuod gid na asta anduni iling tan man gyapon danen an tak kada pagbasa ta Mga Sinulat Moises, ula danen an kaintindi ta usto ta namatian danen. ¹⁶ Piro, daw kino magpasakep naan ta Ginuo, kanen an makaintindi en ta usto daw ino beet ambalen ta Mga Sinulat Moises tak paryo ya tageb na naan ta iya na isip nakamang en. ¹⁷ Pasambit ko ya na “Ginuo”, kanen daw Dyos Ispiritu Santo gaisya ta pagbuat. Daw kino na naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta Ginuo naan ta mga gatuo, libri en kanen alin ta paryo ya tageb na naan ta iya na isip aged maintindian din gid kamatuuran parti ta Dyos. ¹⁸ Kiten tanan na mga sakep ta Ginuo, nlaman ta daw ino gid naan ki kanen tenged na paryo may nakamang en na tageb naan ta ate na waleng aged kakita ki ta usto daw gabag-o ate na batasan. Amat-amat kiten i magparyo ki kanen paagi ta Dyos Ispiritu Santo na gaisya ki kanen ta ubra.

4

Masaligan Na Manugsugid Ta Miad Na Balita

¹ Gani, gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Ta ame na pagsugid, ula kay naluyai ta nakem tak nlanman nay na ta kaluoy ta Dyos pasalig din ki kami iling an tan na ubra. ² Gadisisyon kay gid na dili nay buaten paryo an ta pabuat ta duma na mga itlaw na iran an

na mga pabuat palikem daw makagayya. Na gawali kay, ula nay paluko mga itlaw an daw ula nay man paisab miad i na balita. Gawali kay ta kamatuuran na ula kay may patago. Iling tan pabuat nay an aged mlaman ta tanan na mga itlaw na dayad ame an na tuyo ta pagwali daw pabuat nay an gapalipay man ta Dyos. ³ Ula nay patagua ta bisan kino daw ino beet ambalen ta miad na balita na pasugid nay. Piro, daw patago gid man, patago nang naan ta mga itlaw na dili miag magpati ta miad na balita daw yon tenaan na maageman danen silot na ula katapusan. ⁴ Ula danen gapati ta miad na balita tak Satanas an na gagaem ta tanan na mga itlaw na gabuat ta malain, patageban din iran an na isip. Tenged ta pabuat din, ula napapawa iran an na isip paagi ta miad i na balita. Ula danen naintindii na daw ino naan ta Dyos naan man ki Cristo tak kanen an paryo gid ta Dyos. ⁵ Ame an na pawali dili parti ta ame na kaugalingen. Pawali nay na Jesu-Cristo, kanen an Ginuo daw kami i, ta ame na pagsirbi ki kanen, gasirbi kay man ki kyo paagi ta ame na pagwali ki kyo. ⁶ Gawali kay tenged Dyos an na gasugo na “Magpawa,” daw gapawa en dayon naan ta kadeleman,* kanen man Dyos na gapapawa ta ate na isip aged makala ta daw kino gid kanen an paagi ki Cristo.

⁷ Kami i na mga manugsugid ta miad na balita paryo ta mga kuron na buat alin ta lunang na dili inta dapat ugsakan ta mga maalen na betang. Beet ko ambalen na bisan iling kay nang tan na itlaw kay nang, pasaligan kay man gyapon ta Dyos ta pagsugid ta miad na balita aged ipakita din na ame an na abilidad ta pagsugid ta miad na balita alin ki kanen paagi ta bakod din na gaem, dili alin ki kami. ⁸ Naagian nay pirmi mga kabellay, piro ula kay gid gapapirdi. Dili nay mlaman daw ino buaten nay, piro gasalig kay man gyapon naan ta Dyos na ipakita din ki kami daw ino dapat nay na buaten. ⁹ Pirmi kay papangabot ta mga itlaw na gakuntra ki kami, piro ula kay pabay-i ta Dyos. Pasakit kay na tise nang en kami napatay, piro ta kaluoy ta

* 4:6 Genesis 1:3

Dyos bui kay man gyapon. ¹⁰ Gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita maskin iling tan na ame an na kabui pirmi nabetang ta piligro paryo ki Jesus na papangabot asta na pasintinsyaan ta kamatayen. Iling tan ame na pabuat aged mapakita naan ta mga itlaw na Jesus an bui tak pirmi kay din patabangan. ¹¹ Ta ame i na kabui pirmi kay nang tise napatay tenged ta ame na pagsirbi ki Jesus tak iling tan isya na paagi na mapakita naan ta mga itlaw na Jesus an bui tak pirmi kay din patabangan na mabui pa. ¹² Gani, ame an na kabui nabetang ta piligro ta pagsugid ta miad na balita, piro na namatian nyo ame an na pasugid, gatuo kaw daw paatagan kaw man ta kabui na ula katapusan.

¹³ Gaprusigir kay gid na magsugid ta miad na balita tenged ame an na pagsalig naan ta Dyos paryo ta pagsalig Ari David anay pa sa na gasulat kanen ta iling ti, “Gasalig a naan ta Dyos daw yon tenaan na yaken i gaambal.”† ¹⁴ Gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita tak nlaman nay na tenged Ginuo Jesus an pabannaw ta Dyos, kami i bannawen din man daw kiten tanan na mga gatuo dleen din na magduma ki kanen. ¹⁵ Tanan na mga kabellay na naagian nay para ta inyo na kayaran daw para man na Dyos an dayawen tak daw ta kaluoy ta Dyos tama na mga itlaw magbaton ta miad na balita, tama man na mga itlaw magpasalamat daw magdayaw ki kanen. ¹⁶ Gani, ula kay naluyai ta nakem bisan naagian nay tama na mga kabellay ta ame na pagsugid ta miad na balita. Bisn man na adlaw-adlaw gamanakem kay na gaamat-amat man en ta luya ame i na lawa, pabiskeg man gyapon ta Dyos ame an na pagsalig ki kanen. ¹⁷ Daw isipen nay ame an na maangken alin ta Dyos naan ta uryan na adlaw, mga kabellay na naagian nay anduni paryo ula nang lugay daw dili man beg-at tak nlaman nay na tagan ki ta Dyos ta dayad na bales na ula katapusan daw dili man malabawan. ¹⁸ Gani, mas paatagan nay gid ta impurtansya mga ula nay pa nakita na naan ta langit kaysa ta mga nakita nay an anduni na naan ta

kalibutan i tak mga nakita nay an naan ta kalibutan i mga dili maglugay, piro mga makita nay pa naan ta langit ula katapusan.

5

Pag-andem Parti Ta Bag-o Na Lawa Na Atag Ta Dyos

¹ Nlaman ta na ate na lawa anduni paryo ta istaran na dili maglugay na ta uryan masamad na yon man na kiten i mapatay. Nlaman ta man na daw mapatay ki, may anen ki bag-o na lawa naan ta langit na alin ta Dyos daw ate an na bag-o na lawa ula katapusan tak ula en kamatayen. Ta adlaw na may anen ki na bag-o na lawa paryo may anen ki na istaran na pirmaninti na iya gid ta Dyos na buat, dili iya ta mga itlaw na buat. ² Anduni, tenged naan ta kalibutan i tama na mga kabellay ate na naagian, gaandem ki gid na inta naan ki en ta langit na ate na lawa anduni na para ta kalibutan silian en ta Dyos ta bag-o na lawa na para ta langit. ³ Naan ta adlaw na bannawen ki ta Dyos, dili ki mga ispiritu nang na ula lawa tak may bag-o ki en na lawa. ⁴ Piro, dili beet ambalen ko na liag nay na mapatay tenged ta tama na mga kabellay na naagian nay mintras naan ki pa ta ate na lawa na para ta kalibutan. Beet ambalen ko na gaandem kay na tagan kay ta bag-o na lawa aged lawa nay na may kamatayen silian ta lawa na mabui ta ula katapusan. ⁵ Dyos an, kanen gapripalar ki kiten na pabuat ki din na iya gid na mga itlaw para tagan ki din ta bag-o na lawa. Paatag din man ki kiten Dyos Ispiritu Santo aged sigurado ki na mabot adlaw na may bag-o ki na lawa na ula en kamatayen.

⁶ Tenged sigurado ki na tagan ki ta Dyos ta bag-o na lawa, pirmi biskeg ate na pagsalig ki kanen maskin nlaman ta na mintras na bui ki pa naan ta kalibutan, ula ki pa duma ki Ginuo Jesus naan ta iya na istaran. ⁷ Biskeg ate na pagsalig tak basian ta ate na pagsalig mga matabo pa na sigurado ki na matuman, dili ate na mga nakita nang an anduni naan ta kalibutan i. ⁸ Ambalen ko isab na biskeg ate na pagsalig naan ta Dyos tak nlaman ta na miad daw

† 4:13 Mga Salmo 116:10

mapatay ki na ula ki en naan ta ate na lawa naan ta kalibutan i aged maduma Ginuo Jesus an naan ta iya na istaran. ⁹ Piro, bisan naan ki pa ta kalibutan o naan ki en ta langit na duma ki kanen, ate na tuyo makapalipay ki kanen ¹⁰ tak kiten tanan magtubang ki kanen na kada isya ki kiten ukuman din dipindi daw miad o malain ate na mga buat na naan ki pa ta kalibutan i aged tagan ki din ta bales dipindi daw dayad o malain ate na mga buat.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbaton Ta Dyos Ta Mga Gatuo Paagi Ki Cristo

¹¹ Tenged nlaman ta na kiten tanan magtubang naan ta Ginuo, pirmi kay gawali ta mga itlaw para madala danen na magtuo ki kanen. Nlaman ta Dyos na gaubra kay na terek ta ame na tagipusuon daw kabay na nlaman nyo man en. ¹² Dili nyo inta isipen na gadayaw kay isab ta ame na kaugalingen. Iling tan ame na ambal tak liag nay na may ipabugal kaw parti ki kami aged may sabat kaw man naan ta mga itlaw na gausgar ki kami. Danen gadayaw ta mga itlaw tenged nang ta katengdanan, dili tenged ta daw ino naan ta iran na tagipusuon. ¹³ Daw may mag-ambal na kami i buang tenged ta ame na ubra, ula bali tak tanan nay na mga buat para ta Dyos daw nlaman din gid na dili kay buang. Daw may mag-ambal na usto ame na isip, nlaman nyo gid na ame na ubra para ta inyo na kayaran. ¹⁴ Maskin buang kay man o dili buang, gatuman kay ta liag Cristo tenged ta iya na paggugma ki kami. Gapati kay gid na Cristo napatay aged tanan na mga itlaw na magtuo ki kanen maluwas alin ta silot ta iran na mga sala. Tenged ta iya na kamatayen, gapati kay man na pakabig ta Dyos na kiten tanan na mga gatuo napatay en na yon man ula ki en naan ta dati ta na kabui na ula ki pa gatuo ki Cristo. ¹⁵ Napatay Cristo para ta tanan aged mga gatuo an ki kanen na yon man mga itlaw na patagan ta Dyos ta bag-o na kabui, dili en iran na kaugalingen na liag masunod danen. Cristo an na napatay daw pabannaw para ki danen, iya en na liag sunuron danen.

¹⁶ Tenged pasunod nay liag Cristo, an-duni basian an ta ame na isip parti ta mga itlaw dili naan ta mga nakita nay nang naan ki danen. Dili kay en paryo ta mga ula gatuo ki Cristo na basian ta iran na isip mga nakita nang an naan ta mga itlaw. Mga nakita nay nang an basian ta ame na isip kan-o parti ki Cristo, piro anduni dili en. ¹⁷ Iling man tan, bisan kino na sakep ki Cristo, pabag-o en ta Dyos. Beet ambalen na ula en iran na dati na ugali tak gabag-o en. ¹⁸ Ate an na bag-o na ugali alin gid ta Dyos. Tenged ta kamatayen Cristo, pabaton ki ta Dyos na iya gid na mga itlaw na ula ki din en pakabig na mga gakontra ki kanen. Pasalig man ta Dyos ki kami katengdanan na magtabang ta mga itlaw aged danen an batunon man ta Dyos. ¹⁹ Iling ti patudlo nay ki danen: Paagi ki Cristo, Dyos an magpatawad ki danen ta iran na mga sala na yon man batunon din danen an na iya gid na mga itlaw. Pasugid nay man ki danen na kami i mga pasaligan din ta katengdanan ta pagtudlo ta iling tan parti ta iya na pagbaton ta mga itlaw.

²⁰ Tenged iling tan ame na katengdanan, beet ambalen na kami i mga manugsugid para ki Cristo na paagi ki kami Dyos an gapangabay ki kyo. Gani, gapangabay kay ta mga itlaw, “Ta ngaran Cristo magpasakep kaw ta Dyos para batunon kaw din na iya gid na mga itlaw.” ²¹ Cristo an ula sala, piro pasilutan kanen an para ki kiten tenged ta ate na mga sala aged buaten ki ta Dyos na kiten matareng tenged kiten sakep ki Cristo.

6

¹ Kami i na mga gaisya ta ubra na duma ta Dyos, gapangabay ki kyo na sunuron nyo batasan na igo ta mga itlaw na sakep ki Cristo tak dapat na dili nyo buaten bisan ino na buat na tenaan na ula pulos en mga miad na pabuat ta Dyos para ki kyo. ² Demdemen nyo ambal ta Dyos parti ta iya na pagtabang naan ta mga itlaw,

“Ta uras na igo ta ake na plano pamatian ko inyo na pagpangayo ta kaluoy

* 6:2 Isaias 49:8

daw patabangan ta kyo aged maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala.”*

Sugiran ta kyo na anduni en igo na uras. Anda en Dyos an anduni na luwasen din mga itlaw na gangayo ta kaluoy.

³ Tenged anda en Dyos an na luwasen din mga itlaw na gangayo ki kanen ta kaluoy, gaambilig kay gid ta tanan nay na buat na kami i dili tenaan na mga itlaw dili magtuo ki Cristo. Liag nay na ula may masaway ta ame na pagsirbi ta Dyos. ⁴ Napamatuuran na kami i mga manugsirbi ta Dyos paagi ta tanan na mga inagian nay. Kami gaprusigir man gyapon ta pagsirbi ta Dyos bisan pa na may naagian kay na mga kalised, mga kabellay daw mga makaadlek na natabo. ⁵ Naagian nay man pila bisis na palatigo kay, papiso daw pasakit man ta mga itlaw na gagamo tenged ki kami. Naagian nay man sikad bellay na ubra, puyat daw letem. ⁶ Nlaman ta mga itlaw na kami i matuod na mga manugsirbi ta Dyos tenged na ula may masaway ki kami, naintindian nay ta usto pulong ta Dyos, mapasinsyaen kay daw miad kay man na mga itlaw. Nlaman danen na kami i matuod na mga manugsirbi ta Dyos tenged man na may mga abilidad kay na paatag ta Dyos Ispiritu Santo ki kami, gagugma kay ta duma na terek ta ame na tagipusuon, ⁷ gatudlo kay ta kamatuuran parti ta Dyos, gabuat kay ta mga katingalaan paagi ta iya na gaem daw napirdi nay mga itlaw na gakontra ki kami paagi ta miad nay na mga buat na kami i paryo ta mga sundalo na gagamit ta mga armas na para ta pagsulong daw mga armas na para ta pagsagang. ⁸ Ta ame na pagsirbi ta Dyos naagian nay man na kaysan pataod kay ta mga itlaw daw kaysan ula. Kaysan papakalain kay daw kaysan man papabugal kay. Kaysan may gambal na kami kon manluluko. Piro, tanan nay na ambal matuod gid. ⁹ Nlaman ta tama na mga itlaw na kami i mga apustulis, piro duma ki danen ula kay danen patubay na paryo ula danen nalam na kami mga apustulis. Pirmi nabatang ta

piligro ame na kabui, piro asta anduni, bui kay pa man gyapon. Naagian nay na kami i pasakit gid ta mga itlaw, piro ula kay danen napatay. ¹⁰ Naagian nay sikad na kasebe, piro nalipay kay pa man gyapon. Imol kay nang, piro tama man gyapon na mga itlaw gatuo tenged ta ame na pagwali na yon man kabaton danen an ta mga kaayaran na alin ta Dyos. Ambal ta duma nakulangan kay ta ame na kinanglanen. Piro ta matuod, tanan na mga kinanglan nay paatag ta Dyos ki kami.

¹¹ Mga utod nay na taga-Corinto, prangka kay ta ame na pag-ambal ki kyo daw bakod gid ame na pagpalangga ki kyo. ¹² Gapadayon kay ta ame na pagpalangga ki kyo, piro kyo yan a, ula gapadayon. ¹³ Gapangabay a ki kyo bilang ake na mga bata: Palanggaen kay nyo paryo ta bakod nay na pagpalangga ki kyo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pagduma Naan Ta Mga Itlaw Na Ula Gatuo Ki Cristo

¹⁴ Mga utod ko, di' ba daw isya na baka pasingkawan duma ta ayep na dili baka, impusibli na dayad agi ta pag-arado? Iling man tan, dapat na kyo yan na mga gatuo ki Cristo dili sali ta labet ta pabuat ta mga itlaw na ula gatuo ki Cristo. Di' ba impusibli na mag-isyay ta nakem matareng na itlaw daw malain na itlaw? Di' ba impusibli na magdumaay pawa an daw delem? ¹⁵ Impusibli man na mag-intindiay Cristo daw Satanas. Impusibli man na mag-isyayay mga itlaw na gatuo ki Cristo daw mga itlaw na ula gatuo ki kanen. ¹⁶ Di' ba kuntra gid na ibetang mga dyos-dyusan naan ta Balay Ta Dyos? Kiten na mga gatuo pabilang na Balay Ta Dyos tak naan ki kiten kanen an na bui paryo man ta iya na ambal,

“Naan a ki danen daw pirmi a man magduma ki danen aged yaken Dyos na iran na sirbian daw danen an buaten ko na ake gid na mga itlaw.”†

¹⁷ Ambal pa ta Dyos, “Dapat na dili kaw en sali ta duma ta mga itlaw na ula gasunod ki yaken.

† 6:16 Levitico 26:11-12; Jeremias 32:38; Ezekiel 37:27 ‡ 6:17 Isaias 52:11; Ezekiel 20:34, 41

Dili kaw man en sali ta labet ta bisan ino na dili ko mabaton aged batunon ko kyo yan. †

¹⁸ Daw iling tan buaten nyo, yaken i inyo en na Amay daw kyo yan kabigen ko na ake en na mga bata.

Yon ambal ta Ginuo Na Makagagaem.”§

7

¹ Mga pinalangga ko, iling an tan na mga pangako ta Dyos nasulat anay pa sa para ki kiten tanan. Gani, dilian ta en malain ta na mga buat daw isip aged ate na batasan magdayad. Prusigiran ta na matuman ta gid liag ta Dyos tenged kiten i gataod ki kanen.

Kalipay Pablo Tenged Ta Pagnelsel Ta Mga Taga-Corinto

² Daw maimo, palanggaen kay nyo isab paryo ta dati nyo na pagpalangga ki kami tak ula bisan kino ki kyo pabuatan nay ta sala daw nadala nay na magbuat ta sala daw paluko man. ³ Ula a gausgar ki kyo paagi ta ake i na surat tak paryo ta naambal ko en palangga nay gid kyo yan. Dili nay kyo yan malipatan asta ta kamatayen. ⁴ Nlaman ko na lig-en gid en inyo an na pagtuo daw nyan na padayaw ko kyo yan naan ta ake na mga дума. Yon man tenaan na bisan naagian ko mga kabellay, biskeg pa man gyapon ake na nakem daw bakod man ake na kalipay tenged ki kyo.

⁵ Pag-abot nay kan-o naan ta Macedonia, dili kay kapuay tenged ta tama na mga prublima. Tama na mga itlaw gakuntra ki kami daw tama man ame na mga palibegan. ⁶ Piro, tenged Dyos an pirmi gatabang ta mga gangasebe, kanen gatabang na magpalipay ki kami paagi ta pag-abot Tito na alin ki kyo. ⁷ Piro, dili nang tenged ta pag-abot Tito nalipay kay. Nalipay kay man ta sugid din na napalipay nyo kanen an daw nidlaw kaw man ki kami. Nalipay kay gid ta iya na sugid na ganelssel kaw en ta mga malain nyo na buat daw anda kaw gid na magtuman ki yaken.

⁸ Ta matuod, ganelssel a kan-o na gasulat a ki kyo tak namatian ko na ta una gasakit

beet nyo tenged na pasaway ta kyo. Piro anduni, ula aren ganelssel tak nlaman ko na surat ko ya kan-o ki kyo para ta inyo na kayaran. ⁹ Nalipay a dili tenged gasakit inyo na beet. Nalipay a tak nlaman ko na ta pagsakit ta inyo na beet ganelssel kaw daw padilian nyo mga buat nyo na malain. Iling tan na pagsakit ta inyo na beet igo ta liag ta Dyos para ki kyo tak ake na pagsaway ki kyo naan ta surat ko ya ula gapaluya ta inyo na pagtuo. Mas galig-en pa gid gani inyo an na pagtuo tenged ta ake na pagsaway ki kyo. ¹⁰ Daw igo ta liag ta Dyos pagsakit ta beet ta itlaw parti ta iya na mga sala, dilian din iya na mga sala na yon man luwasen kanen an ta Dyos alin ta silot ta iya na mga sala. Sigurado na ula kanen nelselan na kaagi kanen ta iling tan na sakit ta iya na beet. Piro, daw isya na itlaw sakit beet din parti ta iya na mga sala piro ula din man gyapon padilian iya an na mga sala, maageman din silot na ula katapusan. ¹¹ Isipen nyo dayad na nabuat nyo en tenged kaagi kaw ta sakit ta beet na igo ta liag ta Dyos. Disidido kaw gid ta pagtuman ta ake na ambal daw gaprusigir kaw man en na ipakita nyo dayad na buat. Nasebean kaw gid ta buat nyo kan-o na malain na nasambit ko en naan ta isya ko ya na surat daw adlek kaw man na silutan kaw ta Dyos. Liag nyo gid na magmiad isab ki kami daw sunuron nyo gid ake na ambal. Disidido kaw gid ta inyo na pagdisiplina ta itlaw ya na gabuat ta malain. Tenged iling tan mga pabuat nyo, pakita nyo na ula may masaway ki kyo parti ta inyo na pagtuman ta ake na ambal ki kyo. ¹² Gasulat a kan-o ki kyo dili tenged liag ko nang na laygayan kaw parti ta itlaw na gabuat ta malain o itlaw na pabuatan ta malain. Nlaman ta Dyos na gasulat a aged ipakita nyo na matuod inyo na pagpalangga ki kami. ¹³ Gani, papalipay nyo ame na nakem tenged ta inyo na mga pabuat.

Dili nang inyo na mga pabuat gapalipay ki kami. Nalipay kay man tenged nakita nay na nalipay en Tito an daw gataway man iya na isip tenged ki kyo tanan. ¹⁴ Na ula pa kan-o Tito kiling dyan ki kyo, pa-

padayaw ta kyo ki kanen. Ula a nagayya tak pag-abot Tito dyan, nakita din man na matuod ake na ambal parti ki kyo paryo ta tanan na sugid ko ki kanen. ¹⁵ Gadugang pa gid iya na pagpalangga ki kyo ta iya na pagdemdem na pabaton nyo kanen an na bakod inyo na pagtaod ki kanen daw gatuman kaw man ta iya na mga ambal. ¹⁶ Gani, nalipay a gid tak sigurado aren na masaligan kaw.

8

Ambal Pablo Parti Ta Kwarta Na Tabang Para Ta Mga Gatuo Naan Ta Jerusalem

¹ Mga utod ko, liag nay na magsugid ki kyo parti ta mga miad na pabuat ta Dyos para ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Macedonia. ² Bisan pirmi danen naagian mga kabellay daw sikad gid imol danen an, bakod pa man gyapon iran na kalipay daw gaan iran na nakem na mag-atag pirmi naan ta mga ittaw na gakinanglan. ³ Nlaman ko na gaatag danen ta iran na masarangan daw subla pa man tak iling tan iran na liag. ⁴ Danen mismo gapangabay gid ki kami na daw maimo tagan man danen ta pribiliyo na magtabang danen naan ta imol na mga ittaw na iya ta Dyos. ⁵ Iran na pabuat subla pa man ta paisip nay tenged dili nang gaatag danen ta tabang tak una gid na pabuat danen, papasakep danen iran na kaugalingen naan ta Ginuo daw gapasakep man danen an ki kami tenged iling tan pagbeet ta Dyos.

⁶ Tenged na gatabang kan-o Tito an ki kyo na mag-umpisa kaw ta pagtipon ta inyo na atag, anduni gapangabay kay ki kanen na malik dyan daw magtabang isab ki kyo na tapuson nyo dayad nyo na ubra na magtipon ta kwarta na tabang para ta mga ittaw na iya ta Dyos. ⁷ Nlaman ko na ula kaw gakulang parti ta tanan na iling ti: Lig-en en inyo na pagtuo, sagad kaw magtudlo, naintindian nyo ta usto kamaturan parti ta Dyos, disidido kaw gid ta inyo na pagsirbi ta Dyos daw bakod inyo na pagpalangga ki kami. Tenged na ula kaw gakulang parti ta tanan na iling tan, miad

daw ula kaw man gakulang naan ta pag-atag ta tabang naan ta mga ittaw na iya ta Dyos.

⁸ Pasugid ko iling an tan, piro dili beet ambalen na kyo yan pasugo ko na mag-atag. Pasugid ko nang ki kyo parti ta duma na disidido gid na magtabang aged daw sunuron nyo, mlaman ko na inyo na pagpalangga terek gid ta inyo na tagipusuon. ⁹ Nlaman nyo pabuat an ta ate na Ginuo Jesu-Cristo tenged ta bakod din na kaluoy. Bisan tanan na mga betang iya Cristo, gaparyo kanen ta isya na imol na giling kanen ta kalibutan i na natao aged tagan ki ta tama na mga kaayaran alin ta Dyos tenged ki kanen.

¹⁰ Yi ambal ko ki kyo parti ta inyo na atag na tabang naan ta mga ittaw na iya ta Dyos: Tapuson nyo en dayad nyo na ubra na paumpisaan nyo ta galambay nang na taon tenged kyo una na gaisip na mag-atag daw kyo man una na gaatag. ¹¹ Bakod inyo na kalipay na umpisaan pagtipon ta inyo na atag na tabang daw anduni dapat iling man tan inyo na kalipay na tapuson naumpisaan nyo an. Magtipon kaw daw ino nang inyo na masarangan. ¹² Nlaman ta na daw mag-atag ki daw ino nang na ate na masarangan basta may kalipay ki ta pag-atag, madayaran Dyos an. Dyos an ula gapaabot na mag-atag ki ta dili ta masarangan.

¹³ Dili beet ambalen ko na gapaabot a na mag-atag kaw ta mas tama kaysa ta duma na mga gatipon-tipon na gatuo aged danen an dili makulian ta pag-atag. Beet ambalen ko na daw kino na mag-atag, dapat iran nang na masarangan iatag an danen. ¹⁴ Tenged anduni dayad inyo na pangabui, miad daw magtabang kaw ta mga ittaw na nakulian. Ta duma na adlaw, daw kyo man makulangan daw duma an a dayad iran na pangabui, simpri magtabang man danen an ki kyo. Ta iling tan na paagi, kiten tanan paryo nang na dili makulian.

¹⁵ Ake na ambal paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Bisan kino na gatipon ta tama,
ula man gyapon gasubla.

Piro, daw sise nang iya na patipon,

* 8:15 Exodo 16:18

ula man gyapon nakulangi.”*

¹⁶ Gapasalamat kay ta Dyos tak paatag din ki Tito andem na magtabang ki kyo na paryo ta ame na andem. ¹⁷ Kanen an gaandem na miling dyan ki kyo piro dili tenged nang ta ame na pangabay ki kanen. Iya mismo na liag na miling dyan daw terek gid ta tagipusuon din na magtabang ki kyo. ¹⁸ Daw pailingen nay Tito i ki kyo, pakuyugon nay man ki kanen isya ta na utod ki Cristo na kala ta tanan na mga gatuo tenged ta iya na pagwali ta miad na balita. ¹⁹ Dili nang nyan, kanen an isya man ta mga papili ta mga gatuo na magkuyog ki kami na magdul-ong ta mga atag na tabang para ta mga imol. Daw atag i madul-ong, Ginuo an dayawen ta mga itlaw daw mlaman man danen na liag nay gid na magtabang ta duma na mga gatuo.

²⁰ Gaambilig kay gid na ula may masaway ta ame na pag-asikaso ta bakod nyo na atag na tabang para ta mga imol. ²¹ Ame na tuyo magbuat ta usto dili nang naan ta pananaw ta Ginuo. Ame na tuyo na magbuat ta usto naan man ta pagtan-aw ta mga paryo nay na itlaw aged ula danen may masaway ki kami.

²² Daw miling dyan danen an Tito ki kyo, may isya pa na utod ki Cristo na pakuyugon nay man ki danen. Nlaman nay na gaeged gid kanen ta pag-ubra ta mga papabuat ta Dyos ki kanen tak nakita nay na iling tan pirmi din pabuat. Andem din gid na magtabang ki kyo tenged ta bakod din na pagsalig ki kyo. ²³ Tito i, kanen ake na duma ta ubra na gatabang ki yaken na magsirbi ki kyo. Darwa i na utod ta ki Cristo na magkuyog ki kanen, danen i mga pasugo alin ta mga gatipon-tipon na gatuo. Tenged ki danen, padayaw Cristo an ta mga itlaw. ²⁴ Gani, ipakita nyo ki danen inyo na pagpalangga aged mlaman ta tanan na mga gatuo na terek gid inyo na pagpalangga paryo ta ame na mga pasugid na padayaw nay kyo yan.

9

¹ Dili kinanglan na magpadayon a pa ta pagsulat ki kyo parti ta inyo na pagtabang ta mga itlaw na iya ta Dyos ² tak nlaman ko

na liag nyo gid na magtabang. Na naan a kan-o ta Macedonia, padayaw ko kyo yan naan ki danen na kyo na mga taga-Acaya, umpisa pa ta taon na galambay gapriparar kaw en na magtabang naan ta mga gatuo na gakinanglan. Pagmati ta mga itlaw na taga-Macedonia parti ta inyo na pabuat, liag man danen na magtabang. ³ Tenged liag ko na dili a magayyaan parti ta ake na pagdayaw parti ki kyo, ipadala ko Tito an daw darwa din na duma na ate na mga utod ki Cristo para danen an magtabang ki kyo aged daw mabot a dyan, inyo na atag na tabang napriparar en paryo ta pagdayaw ko parti ki kyo. ⁴ Daw miling a dyan, basi may magkuyog na mga taga-Macedonia daw dili a miag na makita danen na ula pa napriparar inyo na atag. Daw iling tan matabo, simpri magayyaan a daw kyo man tak gasalig a na tapos kaw en ta pagpriparar ta inyo na atag na tabang daw padayaw ko pa kyo yan. ⁵ Naan gid ta isip ko na miad daw magpangabay a ki danen Tito na muna ki yaken daw magtabang ki kyo ta inyo na pagpriparar ta tabang na pangako nyo kan-o aged bag-o a mabot dyan priparar en. Daw priparar en inyo na tabang, beet ambalen gaatag kaw tenged liag nyo na magtabang, dili tenged na papilit kaw na magtabang.

⁶ Parti ta pag-atag ta tabang, dapat na demdemen nyo yi na ambalanen: “Daw pila nang na binni ate na papanggas, pila nang man ate na anien. Piro, daw tama na binni ate na papanggas, tama man ate na anien.” ⁷ Gani, kada isya ki kyo dapat mag-isip daw pila gusto nyo na iatag. Dili kaw mag-atag na paryo kuntra ta inyo na gusto daw dili kaw man mag-atag na paryo napilitan kaw nang. Mag-atag kaw na may kalipay gid tak nalipay Dyos an ta iling tan na pag-atag. ⁸ Daw tagan ki ta Dyos, iya na paatag ki kiten dili igo nang ta ate na mga kinanglanen. Gaatag kanen ta subla pa gid ta ate na mga kinanglanen aged makatabang ki ta duma. ⁹ Ake na ambal paryo man ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Gatagtag kanen ta tama naan ta mga imol.

* 9:9 Mga Salmo 112:9

Iya na mga buat na miad dili malipatan ta ula katapusan.”*

¹⁰ Tenged na Dyos an gaatag ta binni naan ta mga mangunguma aged may pagkaan ki, simpri mag-atag man kanen ki kyo ta inyo na kinanglanan daw tamaen din pa aged makatabang kaw pirmi ta duma na gakinanglan. ¹¹ Sigurado a na tabangan kaw ta Dyos para usto inyo na manggad aged tama na mga itlaw inyo na matabangan. Tenged ta inyo na atag na tabang na ipadala nyo paagi ki kami, Dyos an pasalamat ¹² tak dili nang na mga gakinanglan na mga itlaw na iya ta Dyos matabangan tenged ta inyo na pag-atag. Magtama pa gid mga itlaw na magpasalamat ta Dyos tenged ta inyo na pag-atag. ¹³ Tenged man ta inyo na iatag, mapamatuuran na inyo na pagtuo terek ta inyo na tagipusuon. Gani, tama na mga itlaw magdayaw ta Dyos tenged ta inyo na pagtuman ta miad na balita parti ki Cristo daw tenged man ta inyo na pagtabang ta mga gatuo naan ta Jerusalem daw duma pa na mga gakinanglan. ¹⁴ Magpangamuyo danen para ki kyo daw magpalangga man ki kyo tak patabangan nyo danen an tenged ta bakod na tabang ta Dyos ki kyo. ¹⁵ Piro, mas dayad pa gid daw magpasalamat ki ta Dyos tenged na papadala din ki kiten Jesu-Cristo an. Kanen an pinakadayad na atag ta Dyos.

10

Katengdanan Bilang Apustulis Cristo

¹ Anduni, may pangabay a ki kyo. Ta ake na pagpangabay mapainebesen a daw miad paryo ki Cristo maskin may anen ki kyo gambal na yaken kon i talaw naan ta tubangan nyo, piro daw madyo a, iseg a kon ta pagsulat. ² Yi ake na pangabay: Dili kaw magbuat ta malain daw bag-uon nyo inyo na batasan tak liag ko na daw mabot a dyan, dili en kinanglan na ipakita ko pa ake na kaiseg ta pagsaway ki kyo. Piro, mga itlaw dyan na gambal na ame na buat daw tuyo paryo ta buat daw tuyo ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos, sigurado na sawayen ko gid danen an. ³ Ta matuod, kami i mga itlaw nang man na paryo ki kyo, piro ta ame na pagbatok ta

mga itlaw na gakontra ta kabebet-en ta Dyos ula kay gasalig ta ame na mga abilidad. ⁴ Ta pagbatok nay, dili kay paryo ta mga itlaw na gasalig nang naan ta iran na kaugalingen tak gasalig kay naan ta Dyos na magtabang ki kami aged masarangan nay na pirdien mga rason ta mga itlaw na iran na mga rason tenaan na kanen an dili danen makala. ⁵ Pirdien nay iran na mga rason na salig danen igo daw mga rason man ta mga itlaw na bugalen daw maskin ino pa na mga rason danen aged magbag-o iran na isip daw madala nay man danen an na magpasakep ki Cristo. ⁶ Gani, daw mabot kay dyan, makita nay daw kino gid ki kyo gatuman ta usto ki Cristo tak bisan kino ki kyo na dili man gyapon miag na magtuman ki kanen, disiplinaen nay.

⁷ Dili dayad daw basian ta inyo na isip parti ta mga itlaw daw ino nang nakita nyo naan ki danen. Daw kino gapabugal na kanen an matuod gid na manugsirbi ki Cristo, dapat demdemen din na kami man mga manugsirbi ki Cristo na paryo ki kanen. ⁸ Basi isip nyo na pabugal ko pirmi ake na katengdanan. Piro, ula a nagayya ta ake na pagpabugal tak katengdanan na paatag ta Ginuo ki yaken dili para magsamad ta inyo na pagtuo. Katengdanan na paatag din ki yaken para magpalig-en ta inyo na pagtuo paagi ta ake na tudlo. ⁹ Dili a miag na isipen nyo na paadlek ko kyo yan paagi ta ake na mga sulat. ¹⁰ Nlaman ko na may anen dyan na gambal na daw magsulat a ki kyo, iseg a kon magsaway, piro daw mag-atubang aren en ki kyo, dili a kon iseg daw dili man sagad gid magwali. ¹¹ Yi sabat ko ta mga itlaw na gambal ta iling tan: Dapat na maintindian danen na daw mabot a dyan ki kyo, buaten ko gid daw ino ambal ko kan-o naan ta ake na sulat.

¹² Dili a miag na magparyo a ta mga itlaw na gadayaw nang ta iran na kaugalingen. Dili igo iran na mga isip parti ta iran na kaugalingen tak iran na kaugalingen na batasan basian ta iran na isip daw ino igo na batasan. ¹³ Daw magdayaw a, ula a duma na dayawen daw dili, parti nang ta abilidad na alin ta Dyos daw ubra na

pasalig din ki yaken. Kyo man pwidi ko dayawen tenged pasalig man ta Dyos ki yaken pagwali an ki kyo. ¹⁴ Tenged sigurado a gid na pasugo a ta Dyos na miling ki kyo, giling a dyan daw yaken una na gasugid ki kyo ta miad na balita parti ki Cristo. ¹⁵ Ula ko paambo ubra an ta duma na mga itlaw para may ipabugal a tak pabugal ko nang mga itlaw an na pasalig ta Dyos ki yaken para tudluan. Gasalig a na ta duma na adlaw daw biskeg gid en inyo na pagtuo, magtabang kaw man ki yaken aged magpadayon a ta ubra na pasalig ta Dyos ki yaken naan ta duma na mga lugar. ¹⁶ Daw tapos en ake na ubra duma ki kyo, miling a man naan ta mga lugar na madyo ta inyo an na lugar na ula pa nailingi ta duma na mga manugtudlo aged naan a man dya magsugid ta miad na balita. Dili a miag na mag-agaw ta ubra na papaubra ta Dyos naan ta duma daw dili a man miag na ambuon ubra an na iya ta duma na mga itlaw.

¹⁷ Gani, sunuron ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Daw kino magpabugal, dapat ula duma na iya na ipabugal daw dili, Ginuo nang.”* ¹⁸ Ula nalipay Dyos an ta mga itlaw na gadayaw ta iran na kaugalingen. Nalipay Dyos an naan ta mga itlaw nang na padayaw din.

11

Mga Itlaw Na Gapakuno-kuno Na Apustulis

¹ Daw maimo, batunon nyo nang sunod na ambal ko ki kyo na paryo padayaw ko ake na kaugalingen. Nlaman ko na daw padayaw ko ake na kaugalingen, paryo kabuangan nang. Piro, magpadayon a man gyapon ta pagdayaw aged batunon nyo ake i na laygay ki kyo. ² Liag ko na inyo gid na tuuan Cristo an daw nlaman ko gid na ake na liag para ki kyo paryo ta liag ta Dyos. Na padala ta kyo na magtuo kaw ki Cristo, paryo kaw ta dlaga na papakagon ko naan ta isya na mama daw pabantayan ko para dili maagaw ta duma. Mama an na beet ko ambalen

Cristo.* ³ Galibeg a na basi magsunod kaw ki Eva na anay pa sa nadala ta panluko ta bekkessan. Basi madala kaw na magpati ta tudlo na dili paryo ta ame na tudlo daw dili kaw en magpadayon ta inyo na pagtuman ki Cristo na terek ta inyo na tagipusuon na ula kaw duma na pasirbian daw dili, kanen. ⁴ Iling tan ambal ko tak gapati kaw dayon ta pawali ta bisan kino na gailing dyan maskin iran na pawali parti ki Jesus dili paryo ta ame na wali parti ki kanen. Gapati kaw man ta iran na ambal maskin ispiritu na pawali danen dili paryo ta Dyos Ispiritu Santo na nabaton nyo daw maskin man na iran na pasugid na miad na balita dili paryo ta ame na pasugid ki kyo. ⁵ Man-o tak gapati kaw ki danen? Bisan gapabugal danen na danen kon an bantog gid na mga apustulis, nlaman ko gid na dili a man pauryan ki danen. ⁶ Nlaman ko na dili a sagad magwali paryo ta mga itlaw na patudluan ta paagi na magwali ta dayad gid matian. Piro, ta alam parti ta Dyos, dili a pauryan. Nlaman nyo gid na matuod ake na ambal tak tama en na bisis kamati kaw ta ake na pagwali.

⁷ Na naan a kan-o ki kyo na gasugid a ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Cristo, ula kaw gagasto ki yaken. Gapaebes a nang ta ake na kaugalingen na gapangabellay gid aged kyo yan tagan ta Dyos ta mga kaayaran. Basi gaisip kaw na iling an tan na pabuat ko sala daw beet ambalen man na ake na tudlo ula pulos. Simpri dili igo iling an tan na isip. ⁸ Na naan a dyan kan-o, pabaton ko tabang na alin ta mga gatuo na naan ta duma na mga banwa para magsirbi a ki kyo na ula kaw gagastos. ⁹ Na nakulangan a ta ake na kinanglanan kan-o na naan a pa ki kyo, ula a gangayo ta tabang ta bisan kino ki kyo tak ate na mga utod ki Cristo na taga-Macedonia giling dyan daw gaatag ki yaken ta tanan ko na mga kinanglanan. Alin ta una ula a gapaabot ta tabang na alin ki kyo para ta ake na mga kinanglanan daw ta mga adlaw na mabot pa dili a man gyapon magpaabot ta tabang na alin ki kyo para ta ake na mga

* **10:17** Jeremias 9:24

* **11:2** Naan ta birsikulo dos beet ambalen Pablo dili kanen miag na mga gatuo na naan ta Corinto madala ta duma na mga manugtudlo aged dili en Cristo iran na tuuan.

kinanglanan. ¹⁰ Tenged ake na pasunod Cristo daw ula kanen gabula, nlanan nyo na matuod gid ambal ko an na ula may itaw na magpabag-o ta ake na isip daw ula man may magpegeng ki yaken ta ake na buat na ula a gapaabot ta tabang alin ta mga itaw na pasugiran ko ta miad na balita. Magpadayon a gid na dili a mangayo ta tabang ki kyo daw bisan kino pa na naan ta prubinsya Acaya. ¹¹ Basi gaisip kaw na ula a gangayo ta tabang ki kyo tak dili ta kyo palangga? Dili nyan matuod. Nlanan ta Dyos na palangga ko gid kyo yan!

¹² Piro, padayunon ko na dili a mangayo ta tabang naan ki kyo aged mga gapakuno-kuno nang an na danen an mga apustulis ula upurtunidad na ipabugal na danen kon an paryo ki kami na matuod na mga apustulis tak daw mangayo kay ta tabang naan ki kyo, paryo kay nang ki danen na ta iran na pagtudlo pirmi danen an pagastusan ta mga patudluan danen. ¹³ Danen an ula papilia na apustulis Cristo, piro danen an gapakuno-kuno na mga apustulis daw paluko danen mga itaw an na patudluan danen. ¹⁴ Dili kaw magtingala na danen an gapakuno-kuno nang na danen an mga apustulis tak Satanas na pinakamalain ta tanan kanen an mismo gapakuno-kuno nang na kanen an matareng na angil na manugsirbi ta Dyos. ¹⁵ Gani, dili kaw magtingala na mga itaw na sinakepan Satanas gapakuno-kuno na danen an mga matareng kon na manugsirbi ta Dyos. Ta uryan na adlaw, danen an silutan ta Dyos tenged ta iran na mga buat.

Mga Bellay Na Inagian

¹⁶ Paryo ta ambal ko ta primiro, dili kaw mag-isip na kabuangan nang ake na ambal na paryo padayaw ko nang ake na kaugalingen. Piro, daw iling tan inyo na isip, ula bali basta isipen nyo nang parti ta sunod na ambalen ko. ¹⁷ Ula gasugo Ginuo an ki yaken na dayawen ko ake na kaugalingen daw dili ko man inta liag na dayawen ake na kaugalingen tak paryo kabuangan nang. ¹⁸ Piro, tenged na gamati kaw ta mga gapakuno-kuno nang na danen an apustulis na gadayaw ta iran na

kaugalingen, padayaw ko man ake na kaugalingen paryo ki danen aged mamati kaw man ta ake na tudlo ki kyo. ¹⁹ Pabugal nyo na kyo yan mga maalam, piro man-o tak pakunsinti nyo nang danen an na mga buang-buang na mga itaw? ²⁰ Pabay-an nyo nang na danen an may papabuat ki kyo na kyo paryo iran na ulipen. Danen gaubos ta inyo na pangabuian. Paluko kaw danen. Gapadatas danen an ta iran na kaugalingen daw kyo yan iran na papakebes. Pagayyaan kaw danen na paryo kaw patampaling. ²¹ Sakit gid beet ko na pabay-an nyo nang na iling tan iran na pagtratar ki kyo. Basi ta inyo na isip na dapat maggayya a ta pag-ambal na ula ko pabuat iling an tan na naan a pa duma ki kyo tak dili a iseg na paryas ki danen.

Nlanan ko na paryo kabuangan ake na ambal, piro tenged na gangaas danen na ipabugal danen iran na kaugalingen, ipabugal ko man ake na kaugalingen. ²² Daw ipabugal danen iran na kaugalingen na danen an mga Hebreo daw mga linai Israel daw linai man Abraham, pwidi a man magpabugal ta ake na kaugalingen na iling a man tan na Hebreo, linai Israel daw linai man Abraham. ²³ Daw ipabugal man danen na danen mga manugsirbi ki Cristo, pwidi a gid magpabugal na yaken mas sigkat na manugsirbi kaysa ki danen. Paryo a gid ta buang na itaw tak dili ko inta dapat na ipabugal ake na kaugalingen paryo ta pasulat ko i! Daw ikumparar iran na inagian naan ta ake, mas tama na bisis na sikad bellay ake na ubra daw papriso a pa daw palatigo daw ake na kabui nabetang naan ta piligro. ²⁴ Limma bisis na pasilutan a ta mga paryo ko na Judio na palatigo a ta trintay-nuibi na lapres. ²⁵ Tallo man bisis na pasilutan a ta mga upisyalis ta gubirno ta Roma paagi ta pagkastigo. Isya bisis na patimbag a ta bato ta mga paryo ko na Judio. Tallo man bisis na naleddang ake na pasakayan naan ta dagat daw naagian ko man na naanod ta isya adlaw daw isya kilem. ²⁶ Tama na bisis gabyai a naan ta lain-lain na mga lugar daw bisan indi a punta, naagian ko mga makaadlek na natabo daw pirmi nabetang

ta piligro ake na kabui tenged ta paglakted naan ta mga suba, tenged ta mga tulisan daw ta mga paryo ko na Judio daw mga dili-Judio, ta mga piligro na naan a ta mga syudad daw naan man ta mga lugar na ula kabalayan, ta paglakted naan ta dagat daw tenged man ta mga itlaw na gapakunokuno nang na danen an ate na mga utod ki Cristo. ²⁷ Naagian ko man na gapangabelay a gid daw tama na bisis dili a katunuga, dili a kakaan, dili a kainem daw ula a gid may makaan. Naagian ko man sikad tignaw tak ula a mapasilungan. ²⁸ Dili nang nyan na mga naagian ko, adlaw-adlaw galibeg gid isip ko daw ino en kaimtangan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta lainlain na mga lugar. ²⁹ Daw mamatian ko na may mga itlaw na galuya iran na pagtuo, nasebean a gid. Daw may mga itlaw na natintar daw gabuat ta sala, gasakit gid beet ko.

³⁰ Bisan dili ko liag na dayawen ko ake na kaugalingen, padayaw ko nang en aged mamati kaw ki yaken, piro ake na padayaw parti nang ta mga inagian ko na naan dya napakita na dili ko masarangan na magsirbi ta Dyos paagi ta ake nang na abilidad. ³¹ Dyos na amay ta ate na Ginuo Jesus daw padayaw man ta ula katapusan, nlaman din na matuod gid ake na ambal. ³² Na naan a ta Damasco, gubirnadador na sakep Ari Aretas, pasugo din mga itlaw na bantayan mga gangaan an ta padir na libot ta syudad aged dakepen a danen. ³³ Piro, pabetang a ta mga duma ko naan ta bangkat daw naan a danen paagia ta may naabrian na padir. Patunton a danen naan ta liyo ta padir asta kalambot a naan ta basak. Ta yon na paagi nalibri a.

12

¹ Bisan nlaman ko na ula pulos na sigi a nang dayaw parti ta ake na kaugalingen, magpadayon a pa man gyapon ta pagdayaw ta ake na kaugalingen. Isugid ko ki kyo parti ta mga panan-awan alin

ta Ginuo daw mga papaintindi din man. ² May kala a na isya na mama na gatuo ki Cristo.* Katurse en taon na galambay, kanen papadala ta Dyos naan ta pangallo na langit na paistaran ta Dyos.† Ula ko nlami daw kanen gid papadala ta Dyos naan ta langit o may nakita kanen na panan-awan. Dyos nang gid nalam. ³ Ta matuod, dili a sigurado daw kanen mismo padala o may nakita nang kanen an na panan-awan. Piro, maskin Dyos nang nalam daw paagi ta panan-awan o dili, nlaman ko ⁴ na kanen an papadala naan ta Paraiso daw naan dya may namatian kanen an na dili din masarangan na isaysay daw ula man kanen an patuguti ta Dyos na isugid naan ta mga itlaw. ⁵ Itlaw i na padala ta Dyos naan ta langit padayaw ko. Dili a miag na dayawen ko ake na kaugalingen. Piro, daw dayawen ko, parti nang ta mga inagian ko na naan dya mapakita na dili ko masarangan na magsirbi ta Dyos paagi ta ake nang na abilidad. ⁶ Daw dayawen ko ake na kaugalingen, ake na ambal dili kabuangan nang tak tanan na mga ambal ko matuod na inagian ko. Piro, ula ko padayaw ake na kaugalingen tak liag ko na basian ta isip ta mga itlaw parti ki yaken mga nakita danen na pabuat ko daw mga namatian danen na patudlo ko.

⁷ Para dili a magpadatas ta ake na kaugalingen tenged ta tama na mga katingalaan na papakita ta Ginuo ki yaken, paatagan a ta Dyos ta sakit gid na pamatyag ta lawa. Paatag an ta Dyos ki yaken paryo a natellek ta sikad sakit daw paryo man na may pasugo alin ki Satanas na pirmi gatingwa na pegengan din ake na ubra para ta Ginuo. ⁸ Tallo gid bisis na gapakiluoy a ta Ginuo na daw maimo, kamangen din sakit gid na pamatyag ta ake na lawa. ⁹ Piro, ula din pakamanga tak sabbat din ki yaken, “Ake an na tabang ki kaon usto gid para masarangan no maskin ino imo na maagian. Mga inagian ta mga itlaw na dili danen masarangan paagi ta

* **12:2** Mama na pasambit Pablo naan ta birsikulo dos beet ambalen iya na kaugalingen. Na gasulat kanen an parti ta iya na inagian, pabuat din na paryo ta inagian ta duma na itlaw tak dili din liag na dayawen iya an na kaugalingen.

† **12:2** Ta timpo Pablo, pagpati ta mga Judio may tallo na langit. Naan ta pinakababa na langit mga panganod. Naan ta pangarwa na langit adlaw, bulan daw mga bituon. Pangallo na langit paistaran ta Dyos.

iran nang na abilidad, naan dya makita danen na bakod ake an na gaem paagi ta ake na pagtabang ki danen.” Yon na, malipay a gid parti ta mga inagian ko na dili ko masarangan paagi ta ake nang na abilidad tak nlaman ko na naan ki yaken gaem na alin ki Cristo para masarangan ko. ¹⁰ Gani, ta ake na pagsirbi ki Cristo, nalipay a na naagian ko na nakulangan a ta sarang ta ake na ubra, painsultuan a, segeng gid ake na mga kabellay, papangabot a daw naagian ko man mga makaadlek na natabo. Nalipay a na iling tan ake na mga inagian tak ta mga inagian na dili ko masarangan, naan dya nlaman ko na masarangan ko man paagi ta pagtabang ta Ginuo.

Pagdemdem Pablo Ta Mga Taga-Corinto

¹¹ Dili ko liag inta na padayaw ko ake na kaugalingen naan ta ake i na sulat tak paryo kabuangan nang. Dapat kyo inta magsugid ta dayad parti ki yaken. Piro, tenged ula kaw gasugid ta dayad parti ki yaken, kinanglan na dayawen ko ake na kaugalingen. Bisan may mga gambal na yaken kon dili matuod na apustol, dili a man pauryan ta mga itlaw na gambal na danen bantog gid na mga apustulis. ¹² Na gaprusigir a gid kan-o na magpadayon ta pagwali ki kyo, nakita nyo mga pamatuod na yaken i apustol tenged ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos paagi ta iya na gaem. ¹³ Ake na mga pabuat para ki kyo kan-o paryo man ta mga pabuat ko naan ta duma na mga gatipon-tipon na gatuo, piro ula a gangayo ki kyo ta ake na mga kinanglanen. Daw ta inyo na isip kasala a tak ula a nangayo ta tabang ki kyo, patawaren a nyo!

¹⁴ Anduni, gapriparar aren en na miling a ki kyo daw pangallo en bisis. Dili a man gyapon mangayo ki kyo ta ake na mga kinanglanen tenged dili inyo na pagkabetang papangabot ko. Liag ko inyo an na pagpalangga ki yaken tenged kyo yan pabilang ko na ake na mga bata. Dili mga bata gangita an ta mga kinanglanen ta iran na mga ginikanan. Dapat mga ginikanan mangita ta kinanglanen ta iran na mga bata. ¹⁵ Malipay a man gyapon bisan maubos tanan na mga pagkabetang ko daw

maagian ko man mga kabellay, basta para nang ta inyo na kayaran. Man-o tak bisan na gadugang pa gid ake an na pagpalangga ki kyo, inyo an a na pagpalangga ki yaken kulang pa man gyapon?

¹⁶ Sigurado a na nlaman nyo na ula a gangayo ki kyo ta ake na mga kinanglanen. Piro, basi isip nyo man gyapon na wais a na itlaw daw paluko ko nang kyo yan.

¹⁷ Nlaman nyo na ula a gakamang ta kwarta ki kyo para ta ake na kaugalingen paagi ta mga itlaw na papadala ko dyan ki kyo. ¹⁸ Gapangabay a kan-o ki Tito na miling dyan ki kyo daw papakuyog ko man ki kanen isya ta na utod ki Cristo. Na danen an naan pa duma ki kyo, ula kaw danen palukua daw ula kaw man danen pakwartaan. Di' ba nlaman nyo na usto iran an na tuyo daw mga pabuat an danen ki kyo na paryo man ta ame na tuyo daw mga pabuat?

¹⁹ Basi isip nyo na gasulat a para dipindiran ko ake na kaugalingen ki kyo. Piro, mga pinalangga ko, nlaman ta Dyos na gambal a bilang isya na sakep ki Cristo daw ula a duma na tuyo daw dili, magpaligen ta inyo na pagtuo. ²⁰ Dili a mapaamtang tak daw miling a dyan ki kyo, basi makita ko na gabuat kaw pa man gyapon ta malain na dili ko magustuan. Daw iling tan makita ko ki kyo na may anen na galalisay, gainggitay, gagilekay, gaisaay, gambal ta malain batok ta kada isya, gapadatas ta iya na kaugalingen daw gaga-muay, sawayen ko kyo yan bisan dili nyo pa magustuan. ²¹ Daw miling a dyan ki kyo, basi masebean a gid daw magayya a man naan ta atubangan ta Dyos tak basi makita ko na tama pa gid ki kyo ula pa ganelsel daw ula nyo man padilian mga buat nyo na malain, mga buat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw duma pa na mga buat na makagayya.

13

Katapusan Na Mga Tudlo

¹ Mabot a dyan ta pangallo na bisis. Liag ko na isipen nyo gid ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Paagi ta darwa o tallo na tistigo mapamatuuran bisan ino

na naisturyaan.”* ² Ta pangarwa ko na pag-iling dyan kan-o, napaandaman ta kyo en na disiplinaen nyo mga itlaw an na gabuat ta sala daw anduni bisan na ula aren dyan, gapaandam a man gyapon. Daw mabot a dyan, ula gid ki danen makalikaw ta ake na pagdisiplina. ³ Iling tan buaten ko na disiplinaen danen an tenged liag nyo na may pamatuod na ake an na mga ambal ki kyo alin ki Cristo. Ake an na buaten paryo man ta pabuat Cristo tak kanen an dili pabaya ta pagdisiplina ki kyo na mga gabuat ta malain. Papakita din gid na bakod iya na gaem ta iya na pagdisiplina ki kyo. ⁴ Na palansang Cristo an naan ta krus, isip taan ta mga itlaw na ula kanen an gaem. Piro, nabannaw kanen an na anduni bui kanen an tenged ta gaem ta Dyos. Iling man tan, na giling a dyan kan-o paryo ula a gaem tenged pirmi ko naagian mga pagtilaw, piro daw malik aren dyan na magdisiplina ta mga gabuat ta sala, mlaman nyo en na gatabang Dyos an ki yaken paagi ta iya na gaem tenged gapasakep a ki kanen.

⁵ Usisaen nyo gid inyo na kaugalingen aged sigurado kaw na gatuo kaw ki Cristo. Isipen nyo gid tak impusibli na dili nyo mlaman na Jesu-Cristo naan ki kyo! Piro, daw Jesu-Cristo an ula ki kyo, beet ambalen na dili kaw matuod na gatuo ki kanen. ⁶ Daw sigurado kaw na gatuo kaw ki Jesu-Cristo, gasalig a gid na mlaman nyo na yaken matuod na apustol tak yaken gadala ki kyo na magtuo ki Jesus. ⁷ Gapangamuyo a ta Dyos na dili kaw magbuat ta bisan ino na malain. Dili ake na tuyo na ipakita ko ta mga itlaw na gasunod kaw ta ake na tudlo aged magpamatuod na yaken i apustol Cristo. Ula bali daw kalaen a ta mga itlaw na apustol na may katengdanan ta pagdisiplina ki kyo, basta magbuat kaw nang ta matareng. ⁸ Daw magpati kaw ta kamatuuran na patudlo ko na yon man miad na balita, impusibli na may ambalen a pa na kuntra ta inyo na mga pabuat. Tuyo ko pirmi ta ake na ubra na mga itlaw an magpati ta kamatu-

uran na patudlo ko. ⁹ Daw makita ko na dayad inyo na mga buhat, malipay a gid tak dili en kinanglan na disiplinaen ta kyo na gamiten ko ake na katengdanan bilang apustol. Gani, gapangamuyo kay na inyo na batasan magpadayon na magbag-o daw inyo na pagtuo maglig-en pa gid aged ula aren may masaway ki kyo. ¹⁰ Gasulat a daan ki kyo mintras na ula a pa dyan tak liag ko na daw mabot aren dyan, dili en kinanglan na disiplinaen ta kyo yan na gamiten ko pa ake na katengdanan bilang apustol. Paatag ta Ginuo ki yaken ake na katengdanan dili para magluya inyo na pagtuo. Katengdanan ko an para mapalig-en pa gid inyo na pagtuo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

¹¹ Mga utod ko, yi en katapusan na ambal ko ki kyo. Magtuman kaw ta usto ta ake na mga laygay ki kyo aged magbag-o kaw. Mag-isyay kaw ta nakem daw mag-intindiay kaw man. Daw tingwaen nyo na iling tan inyo na buaten, mlaman nyo gid na Dyos an gaubay ki kyo tak kanen an Dyos man na gagugma ki kyo daw gaatag ta katawayan.

¹² Magkamustanay kaw ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

¹³ Tanan na mga itlaw na iya ta Dyos unti gapangamusta ki kyo. ¹⁴ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Ginuo Jesu-Cristo daw mabatyagan nyo man pagpalangga an ta Dyos daw ubayan kaw ta Dyos Ispiritu Santo. Amen.

* **13:1** Deuteronomio 19:15 Na pasambit Pablo parti an ta darwa o tallo na tistigo beet ambalen din tallo ya na bisis na pag-iling din en naan ta mga taga-Corinto daw tallo man bisis na gapaandam kanen an ki danen.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Galacia

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Galacia

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta prubinsya Galacia na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, prubinsya Galacia isya ta mga prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma.

Naan ta yi na libro nasulat Pablo impur-tanti na tupiko na ula duma na paagi na mga itlaw mabaton ta Dyos daw dili, paagi nang ta iran na pagtuo ki Cristo. Iling tan nasulat Pablo tak may mga gatuo ki Cristo naan ta Galacia na paluko nang ta iran na mga kasimanwa. Patudluan danen an na dili nang kon tenged ta iran na pagtuo na mabaton danen an ta Dyos tak may kinanglan pa danen an na buaten. Gusto Pablo na dilian danen iran na pagpati ta iling tan na tudlo na dili matuod. Iran na mga kasimanwa na gatudlo ki danen ta dili matuod parti ta pagtuo ki Cristo, danen an gambal man na Pablo an dili matuod na apustol tak ula kanen kaduma ki Cristo na naan pa Cristo an ta kalibutan i. Sabat Pablo ki danen na gapakita gid Cristo an ki kanen na gapanaw kanen miling naan ta syudad Damasco. Naan ta yi na libro gambal Pablo na mga ambal din mapatian gid tak patagan kanen ta Dyos ta uturidad bilang isya na apustol daw patagan man ta sarang na magwali parti ta pagtuo ki Cristo. Ambal din man na papili kanen ta Dyos na apustol para magsugid ta miad na balita parti ki Cristo naan ta mga dili-Judio.

Naan ta katapusan na mga kapitulo ta yi na libro, ambal Pablo na mga gatuo ki Cristo dapat maggugma ta duma daw magbuat ta mga makapalipay nang an ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Galacia

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-5)
2. Miad na balita na pasugid Pablo (1:6-10)
3. Alinan ta katengdanan Pablo bilang apustol (1:11-24)

4. Pagdipindir Pablo ta iya na pawali (2:1-21)
5. Pagtudlo Pablo na mga itlaw buaten ta Dyos na danen an matareng tenged nang ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo (3:1 - 4:31)
6. Ambal Pablo Parti Ta Pagtuman Ta Mga Sugo Na Naan Ta Mga Sinulat Moises (5:1-15)
7. Pagpasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo (5:16-26)
8. Pagtabyangay ta kada isya (6:1-10)
9. Katapusan na laygay Pablo (6:11-18)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo. Ula itlaw na gapili ki yaken daw gaatag ta katengdanan na apustol. Jesu-Cristo an daw Dyos Amay na gaban-naw ki kanen gapili ki yaken na isya na apustol.

² Yaken daw tanan na mga gatuo ki Cristo na anen di duma ki yaken gapangamusta ki kyo na mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta prubinsya Galacia.

³ Kabay pa na mabaton nyo mga kaa-yaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo ⁴ na gaatag ta iya na kabui na kanen an napatay aged maluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala. Dili nang nyan, gaatag kanen an ta iya na kabui aged dili ki en paryo ta mga itlaw ta yi na timpo* na katamaan ki danen ula gatuman ta liag ta Dyos. Na paatag Jesus iya an na kabui, gasunod ka-nen ta kabebet-en ta Dyos na ate man na Amay. ⁵ Kabay pa na Dyos an dayawen asta ta ula katapusan. Amen!

Miad Na Balita Na Pasugid Pablo

⁶ Gatingala a gid ki kyo tak ula nang lugay pagtapos ta inyo na pagpati ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Cristo, gasikway kaw ta Dyos paagi ta pagsunod nyo ta lain man na tudlo alin ta mga itlaw na gambal na iran an na pasugid miad man kon na balita. Dyos an gaatag ki kyo ta upurtunidad na buaten kaw din na iya gid na mga itlaw tenged ta miad ya na buat Cristo, piro anduni, gapati kaw en ta

* 1:4 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

iran na lain man na tudlo. ⁷ Bisan gambal danen na iran na pasugid miad na balita, dili matuod iran na pasugid tak isya nang na miad na balita na yon man ame an na pasugid ki kyo. Pagulo danen inyo an na isip daw liag man danen na silian miad na balita parti ki Cristo aged magpati kaw ta iran na pawali na dili matuod. ⁸ Sugiran ta kyo na bisan kino na magwali ki kyo daw iya an na ambal dili paryo ta miad na balita na pasugid nay ki kyo, sigurado na maageman din silot na ula katapusan bisan kanen an isya ki kami o isya na angil na alin ta langit. ⁹ Nambal nay ya kan-o, iling man tan ambalen ko isab anduni: Bisan kino na magwali ki kyo na iya an na pawali dili paryo ta miad na balita na papatian nyo kan-o, sigurado gid na maageman din silot na ula katapusan!

¹⁰ Daw isipen nyo ambal ko an, maintindian nyo gid na ake na andem malipay Dyos an ki yaken, dili na malipay mga itaw an ki yaken o madayaran danen ki yaken. Daw andem ko na mga itaw an malipay ki yaken paryo ta dati ko na andem, dili a matuod na manugsirbi ki Cristo.

Alinan Ta Katengdanan Pablo Bilang Apustol

¹¹ Mga utod ko ki Cristo, liag ko na ipademdem ki kyo na miad i na balita na pasugid ko ki kyo dili imo-imo nang ta itaw. ¹² Miad i na balita ula ko nabaton alin ta itaw daw ula man natudlo ki yaken. Jesu-Cristo mismo, kanen gapaintindi ki yaken.

¹³ Nlaman ko na namatian nyo parti ta dati ko na mga buat na gasunod a pa gid ta patuuan ta mga Judio. Ta yon man na timpo, gakontra a ta mga gatipon-tipon na mga itaw na iya ta Dyos daw papangabot ko man danen an na ula kaluoy. Gatingwa a gid ta ake na pagpangabot ki danen aged ula en may mabilin na magtuo pa ki Cristo. ¹⁴ Ake an na pagsunod ta tuuan ta mga Judio mas pa kaysa ta pagsunod ta tama na mga paryo ko na Judio na kaidad ko daw gaprusigir a gid ta pagtuman ta mga

sunuran ta ake na mga kaapuan. ¹⁵ Piro, tenged miad gid Dyos an ki yaken, na ula a pa natao papili a din daan aged magsirbi ki kanen. Sunod ta iya na liag, ¹⁶ papaintindi din ki yaken parti an ta iya na Bata aged magsugid a ta miad na balita parti ta iya na Bata naan ta mga dili-Judio. Na gatuo a ki Cristo na iya na Bata, ula a giling ta maskin kino aged magpatudlo a ki danen parti ta miad na balita. ¹⁷ Ula a man giling naan ta Jerusalem para magpatudlo ki danen na mga una ki yaken na mga paatagan ta katengdanan na apustol. Gadiritso a naan ta Arabia† daw paglambay ta timpo na naan a dya, gabalik a naan ta Damasco.

¹⁸ Paglambay ta tallo na taon, giling a naan ta Jerusalem aged magbisita a ki Cefas‡ daw naan a dya gatinir duma ki kanen ta kinsi nang na adlaw. ¹⁹ Dili nang nyan, parti ta duma na mga apustulis, Santiago an na utod ta ate na Ginuo Jesus kanen nang nakita ko. ²⁰ Nlaman ta Dyos na dili bula ake i na ambal.

²¹ Pagtapos ta ake na pagbisita ki Cefas, galin a ta Jerusalem daw giling a naan ta mga prubinsya na Siria daw Cilicia. ²² Ta yon man na timpo, mga gatipon-tipon na gatuo ki Cristo naan ta prubinsya Judea ula a pa danen nakala ta sura. ²³ Namatian nang danen na yaken i gapangabot kan-o kuntra ta mga gatuo ki Cristo aged ula may mabilin na mga gatuo ki kanen, piro anduni gasugid aren ta miad na balita parti ta pagtuo ki kanen. ²⁴ Gani, mga gatuo an naan ta Judea na kamati ta iling an tan na sugid parti ki yaken padayaw danen Dyos an tenged anduni isya a man na gatuo ki Cristo.

2

Pagmiting Pablo Daw Mga Kala Na Mga Manugdumala Ta Mga Gatuo

¹ Paglambay ta katarsi na taon alin ta pagbisita ko ki Pedro naan ta Jerusalem, gabalik a naan ta Jerusalem duma ki Bernabe daw pakuyog ko man Tito an. ² Giling

† **1:17** Na lugar na Arabia pasambit naan ta Bag-o Na Kasugtanan, kaysan beet ambalen lugar na ula kabalayan na sakep ta prubinsya Siria daw kaysan man beet ambalen lugar na Sinai. ‡ **1:18** Cefas an isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus.

a dya tak papaintindi ta Dyos ki yaken na liag din na miling a.

Na naan kay ta Jerusalem, yaken nang daw mga kala na manugdumala ta mga gatuo gamiting. Pasaysay ko ki danen miad an na balita na pasugid ko naan ta mga dili-Judio para mlaman ko daw kumpurmi danen an ta ake na ubra tak daw dili kumpurmi, ula pulos ake na pagpangabellay ta pagsugid ta miad na balita kan-o daw anduni. ³ Gakumpurmi danen tanan ta ake na paambal. Nlaman ko na kumpurmi danen tenged ta pagtratar danen ki Tito na duma ko. Bisan nlaman danen na kanen an dili-Judio, ula danen papilita na munod kanen an ta kaugalian ta mga Judio parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa.* ⁴ Maskin naan ta isip ta duma nay na mga Judio na dapat kanen an buatan ta tanda naan ta iya na lawa, ula kanen an nabuatan ta tanda. Danen an na gaisip na dapat Tito an buatan ta tanda, danen mga gapanilag na galabet ta sikrito nang ta ame na pagmiting daw gapakuno-kuno nang na danen an mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Iran an na tuyo na bantayan ame na ulag bilang mga sakep ki Jesu-Cristo na nalibri en alin ta dati nay na kabui na gasunod kay gid ta Mga Sinulat Moises. Liag danen na ipatuman isab ki kami mga sugo ya na naan ta mga sinulat ya na dili kay en magsalig na maluwas kay tenged ta ame na pagtuo ki Cristo. ⁵ Piro, ula kay gid danen nadala na magkumpurmi ta iran na isip tak dili kay miag na miad an na balita dugangan ta mga sunuran na dili dapat ipatuman naan ki kyo na mga gatuo na dili-Judio aged dili kaw pabellayan na tumanen mga iling an tan na sunuran.

⁶ Mga kala na mga manugdumala ta mga gatuo na naan ta ame na pagmiting, ula bisan ino na padugang danen an naan ta ake na patudlo. -- Bisan datas iran na katengdanan, dili impurtanti ki yaken tak Dyos an ula may pinili.

⁷ Dili nang nyan na gakumpurmi danen ta ake na patudlo, naintindian man danen na yaken i pasaligan ta Dyos ta pagsugid ta miad na balita naan ta mga dili-Judio paryo man na Pedro an pasaligan din ta pagsugid ta miad na balita naan ta mga Judio. ⁸ Pedro an patabangan ta Dyos na masarangan din ubra na pasalig ta Dyos ki kanen parti ta mga Judio daw iling man tan yaken i patabangan man ta Dyos na masarangan ko ubra na pasalig ta Dyos ki yaken parti ta mga dili-Judio. ⁹ Tenged na danen an Santiago, Cefas† daw Juan na mga kala na manugdumala ta mga gatuo kaintindi na ake na katengdanan paatag man ta Dyos, danen an gakamusta ki kami Bernabe daw paagi ta iran na pagkamusta napakita danen na pabaton danen kami i bilang mga manugsugid ta miad na balita paryo ki danen. Ambal danen na kami Bernabe magpadayon ta pagsugid ta miad na balita naan ta mga dili-Judio daw danen an naan ta mga Judio. ¹⁰ Iran nang na papangayo ki kami na padayunon nay pagtabang an naan ta mga imol na yon man liag ko gid na buatan.

Pagsaway Pablo Ki Pedro

¹¹ Pagtapos ta ame na miting, gabalik kay naan ta Antioquia daw gabisita Pedro an ki kami. Na naan pa kanen an ki kami, may pabuat kanen na dili igo daw yon man tenaan na pasaway ko kanen an naan ta tubangan ta duma na mga gatuo. ¹² Ta una, miad iya na buat tak pabaton din mga dili-Judio daw gakaan man kanen duma ki danen. Piro, na gabot duma na mga gatuo na Judio na papadala Santiago, gabelag Pedro an naan ta mga dili-Judio daw kanen an ula gid en gakaan duma ki danen. Adlek kanen an na daw makita na kanen an gakaan duma ta mga dili-Judio, basi sawayen kanen an ta mga gatuo na Judio na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Jesus kinanglan magsunod man ta mga kaugalian ta mga Judio labi en gid ta

* **2:3** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na mga Judio magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Ta timpo Pablo, may mga Judio na gatuo ki Cristo na ta iran na isip dapat na mga dili-Judio na gatuo ki Cristo magpabuat man danen ta tanda naan ta iran na lawa. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:9** Cefas an isya man na paumaw ki Pedro. ‡ **2:12** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Galacia 2:3.

pagbuat ta tanda naan ta lawa.† 13 Duma na mga gatuo na Judio naan ta Antioquia gasunod man ki Pedro. Danen an ula man gakaan duma ta mga dili-Judio. Iran an na buat paryo ta pabuat ya Pedro na pakita-kita nang danen na gapati man danen an na kuntra na maan duma ta mga gatuo na dili-Judio bisan ta iran na pagpati dili kuntra. Ta iran na buat asta Bernabe an nadala man danen.

14 Na nakita ko na iran na pabuat dili sunod ta kamatuuran na naan ta miad na balita, pambalan ko Pedro an naan ta tubangan ta mga gatipon-tipon na gatuo, “Kaon isya na Judio na anduni ula gasunod ta kaugalian ta mga Judio na kuntra na maan duma ta mga dili-Judio na yon man gaparyo ka ta isya na dili-Judio. Piro, man-o tak anduni gabelag ka ki danen? Imo na buat na gabelag ka ki danen paryo nang na papilit no danen an na magparyo ta mga Judio daw magsunod ta ate na mga kaugalian aged batunon danen an ta mga gatuo na Judio.”

15 Kami i na mga Judio, natao kay alin ta linai na Judio na dili kay paryo ta mga dili-Judio na pabilang nay na “makasasala na mga itlaw”§ tak ula danen an gasunod ta Mga Sinulat Moises. 16 Piro, anduni nla-man nay na ula bisan kino pabuat ta Dyos na kanen an matareng paagi ta pagsunod din ta mga sinulat ya. Mga itlaw an pabuat ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo. Maskin kami i mga Judio na gasunod ta mga sinulat, gatuo kay ki Jesu-Cristo aged buaten kay ta Dyos na kami i matareng tenged ta ame na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta ame na pagsunod ta mga sinulat. Gatuo kay ki Cristo tak nla-man nay gid na ula itlaw na pabuat na matareng paagi ta iya na pagsunod ta mga sinulat.

17 Tenged kami i gatuo ki Cristo aged buaten kay na matareng, basi may mga paryo nay na Judio na gambal na kami i “makasasala na mga itlaw” paryo ta mga dili-Judio tak ula kay en gasalig naan ta ame na pagsunod ta Mga Sinulat Moises para buaten kay na matareng. Basi isipen

danen na ame na pagtuo ki Cristo beet ambalen na Cristo an gadala ki kami na magbuat ta sala? Dili igo iling an tan na isip! 18 Tenged anduni ula aren en gasalig ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises aged buaten a na matareng, di' ba dili igo na malik a naan ta ake na pagsunod ta mga sinulat ya? Daw malik a, papakita ko nang na yaken isya na nakasala tak dili ko masarangan na magtuman ta tanan gid na naan ta mga sinulat. 19 Piro, dili a malik ta dati ko na pagsalig tak ta ake na pagtingwa ta pagsunod ta mga sinulat kan-o naintindian ko na maskin sikad gid ake na pagtingwa, dili a man gyapon buaten na matareng. Yon na, ula aren gapadayon ta ake na pagtingwa ta pagsunod ta mga sinulat aged libri a na magtingwa na tanan na buat ko para nang na Dyos sirbian ko. 20 Ula aren naan ta dati ko ya na kabui tak paryo palansang a naan ta krus na napatay duma ki Cristo. Ta dati ko na kabui ake na mga liag pasunod ko, piro anduni pasunod ko mga liag Cristo na naan ki yaken. Mintras bui a pa, maskin ino na buaten ko, buaten ko bilang isya na gatuo ki Cristo na Bata Ta Dyos tak kanen gagugma ki yaken daw gaatag man ta iya na kabui na napatay kanen an para ki yaken. 21 Dili ko buaten na ula pulos kaluoy an ta Dyos paagi ta pagbalik ko ta ake na pagsalig ta pagsunod ko ta Mga Sinulat Moises tak daw mga itlaw buaten ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na pagsunod ta mga sinulat, beet ambalen na kamatayen Cristo ula pulos.

3

Ambal Pablo Parti Ta Pangako Ta Dyos Ki Abraham Daw Mga Sinulat Moises

1 Kyo na mga taga-Galacia, paryo kaw inyo mga buang-buang! Man-o tak gapaluko kaw na magpati ta dili matuod na tudlo? Paryo kaw ula kademdem ta mga natudlo ki kyo parti ta kamatayen Jesu-Cristo na kanen nalansang naan ta krus. Pasaysay ko gid ki kyo naan ta tubangan ta tama na mga itlaw daw ino beet ambalen ta iya na kamatayen. 2 Isipen

§ 2:15 Pwidi nyo mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

nyo parti kan-o na nabaton nyo Dyos Ispiritu Santo. Nlaman nyo gid na dili tenged ta inyo na pagsunod ta Mga Sinulat Moises nabaton nyo kanen an. Nabaton nyo kanen an tenged gapati kaw ta miad na balita na pasugid ki kyo parti ki Cristo!³ Buang-buang kaw gid! Ta una, na bag-o kaw nang pa gatuo, gasalig kaw ta Dyos Ispiritu Santo na kyo yan bag-uon din. Man-o tak anduni gabalik kaw ta pagsalig naan ta inyo na kaugalingen na pagtingwa aged padayon nyo na bag-uon inyo na batasan para igo gid ta mga gatuo?⁴ Ino? Liag nyo na ula pulos inyo an na mga naagian bilang mga gatuo ki Cristo? Kabay pa na dili iling tan na ula pulos inyo na mga naagian.⁵ Isipen nyo man parti kan-o na Dyos an gaatag naan ki kyo ta Dyos Ispiritu Santo daw pabuat din man mga katingalaan naan ki kyo na mga gatuo. Nlaman nyo gid na iling an tan na pabuat din dili tenged ta inyo na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Pabuat din iling an tan tenged gapati kaw ta miad na balita na pasugid ki kyo parti ki Cristo!

⁶ Inyo na inagian paryo man ta inagian Abraham. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Abraham an gatuo ta Dyos daw tenged ta iya na pagtuo, pakabig ta Dyos na kanen an matareng.”*⁷ Dapat maintindian nyo na mga itaw na gatuo, danen an mga pakabig na matuod na mga bata Abraham tenged danen an gatuo man paryo ki Abraham na gatuo.⁸ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal parti ta plano din na mga dili-Judio buaten din man na matareng tenged ta iran na pagtuo. Iling ti miad na balita na pasugid din naan ki Abraham, “Paagi ki kaon, mga itaw ta tanan na mga nasyon ta kalibutan tagan ko ta mga kaayaran.”†⁹ Gani, bisan kino na gatuo tagan ta mga kaayaran alin ta Dyos paryo man na Abraham patagan ta mga kaayaran tenged ta iya na pagtuo.

¹⁰ Piro, bisan kino na gasalig naan ta iya na pagsunod ta Mga Sinulat Moises aged buaten kanen an ta Dyos na kanen an matareng, pasumpa kanen an na maage-

man din silot ta Dyos tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Daw kino ula gatuman ta tanan gid na naan ta Mga Sinulat Moises, kanen an pasumpa na maageman din silot ta Dyos!”‡¹¹ Nlaman ta gid na ula itaw na matareng naan ta pagtanaw ta Dyos paagi ta iya na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Bisan kino na pabuat na matareng tenged ta iya na pagtuo, mabui gid ta ula katapusan.”§¹² Dili kinanglan ta mga itaw na may pagtuo danen an para magsunod ta Mga Sinulat Moises. Kinanglan nang danen na iran an na mga buaten igo gid ta mga sunuran. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Daw kino gasunod ta tanan gid na mga sugo na naan ta yi na sinulat, mangabui kanen an na Dyos an malipay ki kanen tenged ta iya na pagsunod.”*¹³ Tenged ula ki sarang na magtuman ta tanan gid na naan ta Mga Sinulat Moises, pasumpa na maageman ta inta silot ta Dyos, piro kiten i palibri Cristo alin ta silot. Palibri ki din tak pasilutan kanen an na napatay kanen naan ta krus para ki kiten tenged ta ate na mga sala. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Daw kino pasilutan ta kamatayen na kanen an pabitay naan ta kaoy na natansekan naan ta basak, kanen an pasumpa na maageman din silot ta Dyos.”†¹⁴ Iling tan naagian Cristo na pasilutan kanen an tenged ta mga sala ta mga itaw aged mga kaayaran na pangako ta Dyos ki Abraham maangken man ta mga dili-Judio tenged danen an gatuo man ki Cristo. Isya pa, iling an tan naagian Cristo aged ate na mabaton Dyos Ispiritu Santo an na papangako ta Dyos na ipadala din naan ta tanan na mga gatuo.

¹⁵ Mga utod ko, may alimbawa alin ta ate na adlaw-adlaw na mga kaugalian na pwidi gamiten para isaysay ko parti ta mga pangako ta Dyos ki Abraham. Yi alimbawa: Daw isya na kasugtanan napirmaan en, ula bisan kino na pwidi mag-ambal na kasugtanan an ula pulos daw ula man bisan kino na pwidi magdugang. Iling

* 3:6 Genesis 15:6 † 3:8 Genesis 12:3, 18:18 ‡ 3:10 Deuteronomio 27:26 § 3:11 Habakuk 2:4 * 3:12 Levitico 18:5 † 3:13 Deuteronomio 21:23

man tan parti ta mga pangako ta Dyos ki Abraham. ¹⁶ Abraham ya daw iya ya na linai napangakuan ta Dyos. Tandaan nyo na parti ta mga pangako ya ta Dyos ki danen Abraham ula nasulat na Dyos an gapangako naan ki Abraham daw “iya na mga linai” na beet ambalen tama na mga itlaw. Nasulat na Dyos an gapangako naan ki Abraham daw “iya na linai” na beet ambalen isya nang na itlaw daw yon na itlaw Cristo. ¹⁷ Paglambay ta kwattro sintos trinta na taon alin ta timpo na paatag ta Dyos iya an na kasugtanan ki Abraham paagi ta iya na mga pangako, abot timpo na may isya man na kasugtanan na paatag ta Dyos ki danen Moises na yon man Mga Sinulat Moises. Bisan paatag din isya pa na kasugtanan ki danen Moises, impusibli na dili din tumanen iya na pangako ki Abraham tak gangako kanen daan na tumanen din gid iya an na pangako ki Abraham. ¹⁸ Alimbawa, daw mga kaayaran an na pangako ta Dyos ki Abraham mabaton tenged ta pagsunod ta Mga Sinulat Moises, beet ambalen dili en kinanglan mga pangako ta Dyos para mabaton mga kaayaran ya. Piro ta matuod, nabaton Abraham mga kaayaran ya tenged nang gid ta pangako ta Dyos ki kanen.

¹⁹ Tenged iling tan ake na paambal parti ta Mga Sinulat Moises, basi may mag-insa daw ino gid tuyo ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sugo din na naan ta Mga Sinulat Moises. Sabat ko na paatag din para mlaman ta mga itlaw na kasala gid danen an. Tuyo din parti ta Mga Sinulat Moises magpadayon asta nang ta timpo na mabot linai an Abraham na yon man linai an na napangakuan ta Dyos ta paryo na pangako ya ki Abraham. Paatag ta Dyos iya na mga sugo paagi ta iya na mga angil daw paintriga din man naan ki Moises na isya na gapatengnga ta mga itlaw daw ta Dyos. ²⁰ Daw may kasugtanan ta darwa o tama pa na mga itlaw, kinanglan na may manugpatengnga. Piro, na Dyos an gapangako ki Abraham, dili din kinanglan na may manugpatengnga tak kanen nang mismo magtuman ta iya na pangako.

²¹ Basi may mag-insa ta iling ti: Ta pag-

atag ta Dyos ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, ino, gakontra kanen an ta iya ya na mga pangako ki Abraham na mas una ta Mga Sinulat Moises? Sabat ko na ula gakontra kanen an ta iya na pangako ki Abraham! Alimbawa, daw may naatag inta bisan isya nang gid na sugo na daw tumanen ta mga itlaw, tagan danen an ta bag-o na kabui, beet ambalen pwidi danen an buaten ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na pagtuman ta iling tan na sugo. ²² Piro, nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos na tanan na mga itlaw ulipen ta sala daw dili man danen an kalibri paagi ta iran na kaugalingen na pagtingwa. Plano ta Dyos daan na mga itlaw dili kalibri paagi ta iran na pagtingwa aged mga kaayaran na papangako din na para nang ta mga itlaw na gatuo ki Jesu-Cristo iatag naan ta mga itlaw tenged ta iran na pagtuo.

Ambal Pablo Parti Daw Kino Mga Bata Ta Dyos

²³ Na ula pa gabot timpo na may paambal na pagtuo ki Cristo, kami i na mga Judio paryo mga pabantayan gid ta usto na paryas ta isya na priso tenged ta Mga Sinulat Moises na papatuman ki kami. Asta gid ta timpo na papasugid en ta Dyos miad na balita parti ta pagtuo ki Cristo, ula kay paglaem na malibri alin ta mga papatuman ya ki kami. ²⁴ Na mga sinulat ya papatuman pa ki kami, paryo kay man ta isya na bata na patugyan ta iya na amay naan ta isya na taga-bantay. Kami i paryo ta bata na pabantayan asta ta adlaw na gatuo kay ki Cristo aged buaten kay ta Dyos na kami i matareng tenged ta ame na pagtuo, dili tenged ta ate na pagtuman ta mga sinulat ya. ²⁵ Anduni, papasugid en ta Dyos miad i na balita daw gatuo kay en ki Cristo daw ula kay en naan ta dati nay na kabui na paryo kay ta bata na may taga-bantay tak ula en papatuman ki kami mga sinulat ya para buaten kay na matareng.

²⁶ Gani, kyo tanan na mga taga-Galacia na mga sakep ki Jesu-Cristo, mga Judio man daw mga dili-Judio, kyo yan mga bata ta Dyos tenged ta inyo na pagtuo ki Cristo ²⁷ tak bisan kino na pabautismuan

na pamatuod na kanen an gatuo ki Cristo, paryo kanen gasuot ta bag-o na bayo tak pasunod din gid ugali Cristo. ²⁸ Anduni, ula bali daw kiten mga Judio o dili-Judio, mga ulipen o dili ulipen, mga mama o bai tak kiten tanan, isya ki nang bilang mga sakep ki Jesu-Cristo. ²⁹ Tenged kyo yan mga itlaw na iya Cristo, beet ambalen kyo mga matuod na mga linai Abraham. Tenged kyo yan mga linai Abraham, mga manunubli kaw man daw naangken nyo mga kaayaran alin ta Dyos sunod ta iya na pangako ki Abraham.

4

¹ May isya na alimbawa para masaysay ko daw ino beet ambalen ta paambal ko na kyo yan tagan ta Dyos ta mga papan-gako din: Bata na manunubli, ta timpo na ula pa kanen an ta igo na idad para makamang din iya na panublien, paryo nang man gyapon kanen an ta suguon ta iya na amay tak ula pa kanen an matareng na maangken din iya na panublien maskin kanen an pabilang na tag-iya ta tanan na mga pagkabetang ta iya na amay. ² Ta timpo na ula pa kanen ta igo na idad, kanen an patugyan ta iya na amay naan ta mga taga-bantay daw naan man ta mga itlaw na gadumala ta iya na mga panublien asta ta adlaw na patirmino ta iya na amay na kanen an may matareng en na makamang din daw dumalaan iya an na panublien.

³ Iling man tan kiten i na ula ki pa gatuo ki Cristo. Paryo ki man mga suguon na naan ta dalem ta pagbeet ta duma tak naan ki pa gasunod ta mga kaugalian daw mga patian ta mga itlaw parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan na papati ki kiten. ⁴ Piro, na gabot adlaw na patirmino daan ta Dyos Amay, papadala din iya an na Bata naan ta kalibutan i na matao paagi ta isya na bai. Natao kanen an alin ta linai na Judio daw gapasakep man naan ta mga sunuran ta mga Judio na naan ta Mga Sinulat Moises. ⁵ Kanen an papadala ta Dyos aged kiten i na naan ki kiten papatuman Mga Sinulat Moises, librien din alin ta silot tenged ula ki katuman ta tanan na naan ta mga sinulat. Iling tan pabuat ta Dyos paagi ki Cristo

aged kabigen ki din na iya gid na mga bata. ⁶ Tenged kiten i mga pakabig en na mga bata ta Dyos, papadala din naan ki kiten Dyos Ispiritu Santo na papangako ta iya na Bata daw anduni pwidi ki en mangabay naan ta Dyos daw umawen ta kanen an, “Amay ko!” ⁷ Gani, anduni ula kaw en gasunod ta mga kaugalian daw mga patian ta mga itlaw parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan na papati ki kiten. Kyo yan mga pakabig en ta Dyos na iya na mga bata daw tenged mga bata kaw din, mabaton nyo daw ino na pribiliyo na patagana din para ta iya na mga bata.

Pagdendem Pablo Ta Mga Taga-Galacia

⁸ Kyo na mga dili-Judio, na ula kaw pa gapati ta Dyos, gasirbi kaw ta mga paambal nyo na mga “dyos”. Piro, danen an dili matuod na Dyos na pwidi sirbian. ⁹ Anduni, kyo yan gakala ta matuod na Dyos daw mas miad pa gid na ambalen na kyo yan kala ta Dyos. Man-o tak gasunod kaw isab ta mga kaugalian daw mga patian parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan na danen an mga ispiritu na dili katabang ki kyo daw ula man pulos? ¹⁰ Man-o tak pirmi kaw gid gasilibrar ta mga papatian ta mga Judio na ispisyal na mga adlaw, mga binulan, mga timpo daw mga tinaon? ¹¹ Sikad gid ake na pag-isip para ki kyo na basi ake i na pagpangabellay ta pagtudlo ki kyo parti ta pagsunod ki Cristo maimo nang na ula pulos. ¹² Mga utod ko, gapakiluoy a gid ki kyo na magparyo kaw ki yaken na maintindian nyo man na dili malipay Dyos an ki kyo tenged ta dati nyo na mga papatian. Yaken i, bisan isya a na Judio, gaparyo a ki kyo na mga dili-Judio na anduni ula a man gasalig ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises para buaten a na matareng.

Na duma a pa ki kyo kan-o, ula kaw gabuat ta malain ki yaken. ¹³ Nlaman nyo na tenged gamasakit a, gatinir a dyan kan-o duma ki kyo daw yon na may upurtunidad a ta pagsugid ta miad na balita ki kyo parti ki Cristo. ¹⁴ Ula a nyo patamay daw ula a nyo man pasikway bisan pa bakod gid na pagtilaw para ki kyo ake an na masakit. Pabaton a nyo na paryo isya a na angil na alin ta Dyos daw paryo man na yaken

mismo Jesu-Cristo. ¹⁵ Nalipay kaw gid kan-o ki yaken! Man-o tak dili en iling tan anduni? Nlaman ko gid na tenged ta inyo na pagpalangga ki yaken kan-o, liag nyo gid na ta bisan ino na paagi tabangan a nyo maskin lukaten nyo pa inyo na mga mata para iatag ki yaken. ¹⁶ Basi isip nyo na gabag-o aren daw anduni yaken inyo na kuntra tenged gasugid a ki kyo ta matuod na inyo na mga pabuat dili igo ta mga itlaw na gapati ta kamatuuran na yon man miad na balita?

¹⁷ Mga itlaw na gatudlo ki kyo ta dili matuod, gapakita-kita nang na danen an gaprusigir gid para ta inyo na kayaran, piro ta matuod malain iran na tuyo. Liag nang danen na lipatan a nyo aged danen nang patian nyo daw sunuron. ¹⁸ Daw magbuat isya na itlaw para ta kayaran ta paryo din na itlaw, simpri dayad gid iya na buat basta miad iya na tuyo. Iling man tan kyo yan kan-o ta inyo na pagpalangga ki yaken. Piro, dapat dili magbag-o inyo na pagtratar ki yaken. Dapat patien a nyo daw sunuron maskin ula a dyan duma ki kyo. ¹⁹ Kyo yan na pakabig ko na pinalangga ko na mga bata, segeng gid na kabellay na naagian ko kan-o para ki kyo aged magtuo kaw ki Cristo. Yaken i paryo ta isya na inay na gabatyag ta segeng na sakit ta iya na pagbata. Anduni, iling man tan isab ake na pamatyag daw dili a man mapaamtang asta na sigurado a na lig-en kaw en ta inyo na pagtuo ki Cristo daw gasunod kaw gid ta iya na batasan. ²⁰ Bakod gid ake na andem na magkitaay ki aged mag-isturya a gid ki kyo ta dayad na dili maglain inyo na nakem tak dili ko mlaman daw ino pag-isturya ki kyo.

Hagar Daw Sara Paanggid Ta Darwa Na Kasugtanan

²¹ Kyo na gusto na magsunod isab ta Mga Sinulat Moises, paryo kaw inyo ula kaintindi daw ino beet ambalen ta Mga Sinulat Moises. ²² Naan dya nasulat bantog na isturya parti ki Abraham. Kanen may darwa na bata na mama. Isya ki danen bata din naan ki Hagar na isya na suguon na pasawa-sawa nang ki kanen. Isya an

a bata din naan ta bai na dili suguon na yon Sara na iya gid na sawa.* ²³ Iya an na bata naan ta bai na suguon natao tenged ta liag nang danen Abraham. Piro, iya an a na bata naan ta bai na dili suguon natao tenged ta pagtuman ta Dyos ta iya na pangako ki Abraham.

²⁴ Isturya ya parti ki Hagar daw Sara pagamit ko bilang isya na paanggid aged isaysay ko darwa na kasugtanan na pabuat ta Dyos naan ta iya na mga itlaw. Hagar ya paanggid ta kasugtanan na pabuat ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sugo naan ki Moises naan ta Bukid Sinai. Mga itlaw an na naan ki danen papatuman mga sugo ya na naan ta kasugtanan na Mga Sinulat Moises, danen an paryo ta mga suguon na kinanglan magtuman ta bisan ino na sugo ta iran na amo. Danen an paryo man ta bata na natao naan ki Hagar tak iya an na bata suguon man tenged kanen na inay isya na suguon. ²⁵ Hagar ya paanggid man ta Bukid Sinai naan ta Arabia na naan dya pabaton Moises kasugtanan ya na pabuat ta Dyos daw anduni paanggid pa gid Hagar an ta syudad Jerusalem tak Bukid Sinai daw syudad Jerusalem beet ambalen mga Judio na paryo mga suguon na naan ta dalem ta pagbeet ta duma tak naan ki danen papatuman pa mga sugo ya na naan ta Mga Sinulat Moises. ²⁶ Piro, Sara ya na dili suguon, paanggid kanen ta bag-o na Jerusalem na iya gid ta Dyos na syudad tak bag-o an na Jerusalem beet ambalen mga itlaw na libri alin ta pagpatuman ki danen ta Mga Sinulat Moises na yon man kiten i na mga gatuo. Tenged libri ki alin ta pagpatuman ki kiten, paryo ki ta mga suguon na dili en naan ta dalem ta pagbeet ta duma. Yon na Sara ya pakabig na ate na inay tak mga bata na natao naan ta inay na dili suguon, danen an dili man suguon na naan ta dalem ta pagbeet ta duma. ²⁷ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

“Magkalipay ka, kaon yan na bai na baog!
Maglusko ka ta kalipay, kaon na ula kaagi ta kasakit ta pagbata!

Dapat iling tan imo na kalipay tak bai an na baog makabata pa ta

* **4:22** Genesis 16:15, 21:1-3 † **4:27** Isaias 54:1

tama kaysa ta bai na pasawa-sawa nang.”†

²⁸ Gani, mga utod ko, kiten na mga gatuo ki Cristo paryo ki Isaac na bata danen Abraham daw Sara tak natao kanen an tenged ta pangako ta Dyos. Kiten i pakabig na mga bata Abraham tenged ta yon man gyapon na pangako. ²⁹ Anay pa sa, bata Abraham na natao tenged ta liag danen Abraham, gakontra ta iya na utod na natao tenged ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo. Anduni iling man tan tak mga itlaw an na naan pa ki danen papatuman mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, danen an gakontra ta mga itlaw na gatuo ki Cristo.

³⁰ Demdemen nyo nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti, “Palayasen no suguon na bai daw iya na bata tenged bata an ta suguon dili pwidi na isya man na manubli ta mga pagkabetang na para ta bata ta bai na dili suguon.”‡

³¹ Gani, mga utod ko, ula ki pakabig na mga bata ta bai na suguon nang. Pakabig ki na mga bata ta bai na dili suguon.

5

Ambal Pablo Parti Ta Pagtuman Ta Mga Sugo Na Naan Ta Mga Sinulat Moises

¹ Kiten i mga palibri en Cristo alin ta pagpatuman ki kiten ta Mga Sinulat Moises para buaten ki ta Dyos na kiten i matareng. Dapat mangabui kaw na demdemen nyo pirmi na kyo yan mga nalibri en. Ambli-gan nyo na dili kaw magpaluko na naan ki kyo isab papatuman mga sinulat ya.

² Tandaan nyo! Yaken, Pablo, gaambal ki kyo na daw magpabuat kaw ta tanda naan ta inyo na lawa,* beet ambalen ula pulos para ki kyo pabuat ya Cristo paagi ta iya na kamatayen aged buaten ki ta Dyos na kiten matareng. ³ Ambalen ta kyo isab na maskin kino na magpabuat ta tanda naan ta iya na lawa, kinanglan tumanen din gid tanan na duma na mga sugo na naan ta Mga Sinulat

Moises tak iya na pagtuman ta sugo ya parti ta pagbuat ta tanda beet ambalen na salig din na buaten kanen an ta Dyos na kanen matareng paagi ta iya na pagsunod ta mga sinulat ya. ⁴ Kyo yan na gatingwa na buaten kaw ta Dyos na kyo yan matareng paagi ta inyo na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, paryo pabuat nyo na ula pulos inyo na pagpasakep ki Cristo daw ula kaw man en gapati na mga itlaw buaten ta Dyos na danen an matareng tenged nang ta iya na kaluoy ki danen. ⁵ Piro kiten i, gapaabot ki ta adlaw na matuman ate na pasaligan na batunon ki ta Dyos na dili ki din silutan ta ate na mga sala tenged pabuat ki din na matareng. Bisan na gapaabot ki pa, sigurado ki na matuman ate na pasaligan tenged na pasigurado ki kiten ta Dyos Ispiritu Santo daw tenged man na kiten i gatuo ki Cristo. ⁶ Parti ki kiten na sakep ki Jesu-Cristo, dili impurtanti daw nabuatan ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan. Impurtanti gid na kiten i gatuo ki Cristo daw ate na pagtuo pamatuuran ta paagi ta ate na paggugma ta Dyos daw mga paryo ta na itlaw.

⁷ Igo gid dati nyo na pagsunod ta kamatuuran na tudlo alin ta miad na balita parti ki Cristo. Kino gadala ki kyo na anduni dili igo inyo na pagsunod ta kamatuuran na natudlo ko en ki kyo? ⁸ Sigurado a gid na dili Dyos gadala an ki kyo tak kanen gaatag an ki kyo ta upurtunidad na magpati kaw ta miad na balita! ⁹ Igo gid ambalanan an na “Bisan sise nang na pampaabok na palaket naan ta pamasa na arina, paabukon din bilog gid na namasa.”† ¹⁰ Gasalig a ta Ginuo na magpati kaw ta ake i na tudlo, dili tudlo ta duma, parti ta paagi na mga itlaw buaten ta Dyos na danen an matareng. Sigurado a gid na itlaw an na gapagulo ta inyo na isip, maskin kino pa kanen an, silutan kanen an ta Dyos.

¹¹ Mga utod ko, may mga gambal na yaken kon gatudlo na mga gatuo ki Cristo kinanglan magpabuat man ta tanda naan

‡ 4:30 Genesis 21:10 * 5:2 May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Galacia 2:3. † 5:9 Paagi ta ambalanan na pasambit Pablo beet ambalen din na tama na mga gatuo naan ta Galacia na nadala na patian danen dili igo na tudlo maskin pila nang na mga itlaw gatudlo ki danen ta iling tan.

ta iran na lawa aged danen an buaten ta Dyos na danen an matareng. Dili matuod na iling tan ake na patudlo! Daw ake na patudlo paryo ta iran an na ambal, man-o tak papangabot a pa ta mga Judio? Man-o tak tama ki danen dili magbaton ta ake na pawali parti ta kamatayen Cristo naan ta krus? Daw ake na patudlo parti ta pagpabuat ta tanda naan ta lawa paryo ta ambal ta duma parti ki yaken, simpri mga Judio an magpati ta ake na pawali daw dili man danen an magkuntra ki yaken! ¹² Mga itlaw an a na gapagulo ta inyo na isip parti ta pagpabuat ta tanda naan ta lawa, dapat malin nang en danen an na dili en maglabet pa ki kyo na mga gatipon-tipon na gatuol!

¹³ Mga utod ko, kyo yan mga kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na kyo yan librien Cristo alin ta pagpatuman ki kyo ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Piro, dili beet ambalen na tenged libri kaw en, pwidi kaw magbuat ta bisan ino na sunod ta inyo na kaugalingen na liag. Dapat magsirbi kaw na may pagpaebes naan ta kada isya tenged ta inyo na paggugmaay. ¹⁴ Tanan na beet ambalen ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises matuman daw iling ti buaten an: “Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.”[†] ¹⁵ Piro, daw kyo yan sigi butalay, magandam kaw tak daw ipadayon nyo, sigurado gid na maggubba gid inyo na pagmi-aray.

Ambal Pablo Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Dyos Ispiritu Santo

¹⁶ Yi ake na laygay ki kyo: Dapat pirmi kaw magpasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo aged dili kaw madala ta inyo na kaugalingen na liag ¹⁷ tak inyo na kaugalingen na liag kuntra ta liag ta Dyos Ispiritu Santo. Iling man tan, liag an ta Dyos Ispiritu Santo kuntra ta inyo na kaugalingen na liag. Gakuntraay darwa an na liag daw yon tenaan na mga liag nyo na buaten, dili nyo mabuat. ¹⁸ Piro, daw inyo an na pasunod liag an ta Dyos Ispiritu Santo, dili en naan ki kyo papatuman mga sugo na

naan ta Mga Sinulat Moises na ta dati salig nyo na daw tumanen gid, buaten kaw na matareng.

¹⁹ Nlaman ta gid na mga itlaw an na nadala ta iran na kaugalingen na liag, mga pabuat an danen iling ti: pagbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, pagbuat ta sikad malain, pagbuat ta makagayya, ²⁰ pagsirbi naan ta mga dyos-dyusan, pagbuat ta malain naan ta duma na mga itlaw paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos, pagkuntra naan ta duma na mga itlaw, pagbutal, pag-imon, paggilek, pagandem na pirmi labaw ta duma, pagbelag-belagay tenged ula gakumpurmiay, pagduma nang naan ta mga itlaw na iran na pagpati paryo ta imo na pagpati, ²¹ paginggit, pag-ingaw-ingaw, paglabet ta mga kasadyaan na naan dya mga itlaw sikad mingaw daw gabuat man ta mga makagayya na buat daw duma pa gid. Anduni, paandaman ta kyo isab paryo ta pagpaandam ko kan-o: Mga itlaw na gabuat ta malain na iling tan dili kalabet ta mga itlaw na dumalaan ta Dyos ta timpo na mabot.

²² Piro, bunga an ta ate na pagpasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo mga iling ti: gugma, kalipay, tawway ta nakem, langkaw na pasinsya, mga miad na buat para ta kayaran ta duma, ula may maambal na malain parti ki kiten, masaligan ki, ²³ beet ki gid daw nalam ki magpegeng ta ate na kaugalingen na dili madala ta ate na kaugalingen na liag. Ula ambal naan ta mga sugo na kuntra iling an tan na mga buat daw ugali.

²⁴ Kiten na mga gatuol ki Jesu-Cristo, ula ki en naan ta dati ta na kabui tak paryo ki palansang naan ta krus na napatay duma ki Cristo. Ta dati ta na kabui pirmi ki gasunod ta ate na kaugalingen na liag daw gabuat man ta malain. ²⁵ Tenged Dyos Ispiritu Santo gaatag ki kiten ta bag-o na kabui, dapat kiten i naan ki kanen magpasakep. ²⁶ Dapat dili ki magpadatas ta ate na kaugalingen daw dili ki man magayatay ta kada isya daw dili ki man maginggitay.

[†] 5:14 Levitico 19:18

6

Pagtabyangay Ta Kada Isya

¹ Anduni, mga utod ko, daw mlaman nyo na isya na paryo nyo na gatuo nadala ta pagbuat ta sala, kyo na mga gasunod gid ta liag ta Dyos Ispiritu Santo tabangan nyo paryo nyo an na gatuo na magbuat kanen isab ta igo ta liag ta Dyos, piro daw tabangan nyo, dapat na miad inyo na kabebet-en para ki kanen. Mag-ambilig kaw man na kyo yan dili matintar na magbuat kaw man ta malain paryo ta pabuat din. ² Magtabyangay kaw ta kada isya aged masarangan nyo na pas-anen inyo an na mga prublima tak daw iling tan buaten nyo na magtabyangay kaw, matuman nyo sugo an Cristo.* ³ Daw kino gaisip na kanen an impurtanti gid na ittaw daw yon man tenaan na ta isip din dili kinanglan na kanen an magtabang ta duma, paluko din nang iya an na kaugalingen. Piro, ula ittaw na kanen an impurtanti gid en na dili kanen katabang ta duma. ⁴ Dapat siguraduon ta kada isya na iya an na kaugalingen na mga buat miad gid tak daw miad iya na mga buat, malipay kanen ta iya na kaugalingen daw dili en kinanglan na ikumparar din iya na kaugalingen naan ta duma ⁵ tenged kada isya ki kiten may rispunsibilidad na dapat na matuman ta gid mga papabuat ta Dyos.

⁶ Kyo na mga patudluan parti ta ambal ta Dyos, daw ino mga kaayaran na nabaton nyo alin ta Dyos dapat mang-atag kaw man naan ta mga gatudlo ki kyo.

⁷ Dili nyo lukuon inyo na kaugalingen na mag-isip kaw na maluko nyo Dyos an. Ula may makaluko ki kanen tak daw ino napanggas nyo, yon man anien nyo. ⁸ Daw kino gasunod ta iya na kaugalingen na liag, maageman din silot na ula katapusan. Piro, daw kino gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo, iya na maangken kabui na ula katapusan. ⁹ Dapat dili ki mataka ta pagbuat ta miad para ta kayaran ta duma na mga ittaw tak daw magprusigir ki nang, naan ta igo na timpo mabaton ta dayad

an na bales alin ta Dyos. ¹⁰ Gani, daw may mga upurtunidad, magbuat ki ta miad naan ta tanan na mga ittaw, labi en gid naan ta ate na mga utod ki Cristo.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo

¹¹ Yaken mismo gasulat ta katapusan ko i na mga ambal. Mlaman nyo gid na ake ni na sulat tak darko gid ake i na agi.

¹² Mga gatuo na Judio na gapilit ki kyo na magpabuat kaw ta tanda naan ta inyo na lawa,† liag nang danen na mga paryo danen na Judio malipay ki danen aged dili en danen an pangabuton tenged ta iran na pagpati na Cristo an napatay naan ta krus para mga ittaw mapatawad ta iran na mga sala. ¹³ Ta matuod, bisan mga ittaw an na nabuatan ta tanda naan ta iran na lawa ula gatuman ta tanan gid na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Liag nang danen na magpabuat kaw ta tanda naan ta inyo na lawa aged ipabugal danen na kyo yan gasunod ta iran na tudlo parti ta pagbuat ta tanda. ¹⁴ Piro, yaken i a, daw may ipabugal a, kabay na ake nang an na ipabugal parti ta ate na Ginuo Jesu-Cristo na napatay naan ta krus para mapatawad ki ta ate na mga sala. Tenged ta ake na pagpati ki Cristo, anduni mga impurtanti an ta mga ittaw na ula gapati ki kanen pakabig ko en na dili en impurtanti. Isya pa, ta iran na isip yaken i ula pulos na ittaw tak dili aren intrisado ta mga pakabig danen na impurtanti. ¹⁵ Ta pagtan-aw ta Dyos, dili impurtanti daw mga ittaw nabuatan ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan. Impurtanti gid na danen an pabag-o ta Dyos.

¹⁶ Kyo tanan na gapati ta ake i na ambal na naan ta ake i na sulat, kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos daw kaluuyan kaw din man. Kyo yan mga matuod na mga ittaw na iya ta Dyos.

¹⁷ Kabay na umpisa anduni, ula en inta bisan kino na mag-atag ki yaken ta prublima paagi ta iya na tudlo na dili igo daw dili man paryo ta ake na patudlo tak n laman nyo gid na tama na mga ulat naan ta ake na lawa tenged na pasakit a ta mga

* **6:2** Sugo an Cristo na pasambit naan ta birsikulo dos beet ambalen sugo na pasambit naan ta Galacia 5:14. † **6:12** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Galacia 2:3.

gakontra ki yaken ta ake na pagdipindir ta kamatuuran na tudlo parti ki Jesus.

¹⁸ Mga utod ko, kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. Amen.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Efeso

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Efeso

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta syudad Efeso na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, syudad Efeso sakep ta prubinsya Asia daw pang-appat na bakod na syudad na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Efeso an naan kilid Dagat Agenas daw dungkaan ta tama na mga sakayan daw ilingan ta mga ganigusyos. Naan ta Efeso bantog na timplo ta dyusa na Artemis daw tama na mga taga-Efeso gasimba naan ta dyusa na Artemis. Naan ta *Mga Binuatan 19:23-28* pwidi nyo mabasa isturya an parti ta pagkuntra ta pila na mga taga-Efeso ki Pablo tenged ta iran na dyusa Artemis.

Na Pablo an naan ta Efeso, gasugid kanen ta miad na balita parti ki Cristo. Tenged tama na mga taga-Efeso gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binuatan 18:18-21* daw *Mga Binuatan 19:1-41* pwidi nyo mabasa parti ta pag-umpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Efeso. Paglabay ta mga sampulo na taon o dusi na taon alin ta timpo na Pablo naan ta Efeso, gasulat kanen ta yi na libro para ta mga gatuo naan ta Efeso.

Naan ta yi na libro nasulat Pablo impurtanti na tupiko na plano ta Dyos na tanan na mga nabuat din na naan ta langit daw naan ta kalibutan i ipasakep din ki Cristo para isya nang na manugdumala ta tanan. Nasulat man parti ta plano ta Dyos na paagi ta kamatayen Cristo naan ta krus, mga dili-Judio daw mga Judio paisya Cristo na papranien naan ta Dyos aged patawaren. Tuyo Pablo ta pagsulat para mangabay ta mga gatuo naan ta Efeso na sunuron gid danen batasan na igo ta mga itlaw na isya ta pagtuo ki Cristo.

Naan ta yi na libro may darwa na parti. Naan ta una na parti na mga kapitulo uno

asta tris, nasulat Pablo parti ta iran na pag-isyay paagi ta mga pabuat ta Dyos para ki danen paryo ta iya na pagpili ki danen na buaten na iya gid na mga itlaw daw iya na pagpatawad paagi ki Cristo daw iya na pagpamatuod paagi ta Dyos Ispiritu Santo na mabaton danen tanan an na mga kaayaran na patagana din para ta iya na mga itlaw. Naan ta pangarwa na parti na mga kapitulo kwattro asta sais nasulat Pablo iya na mga palaygay parti ta iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga itlaw na iya ta Dyos daw parti man daw ino dapat buaten danen aged magpadayon pa gid iran na pag-isyay paagi ta malineng na pagdumaay.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Efeso

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Ambal Pablo parti ta mga kaayaran na atag ta Dyos naan ta mga itlaw na sakep ki Cristo (1:3 - 3:21)
3. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga itlaw na iya ta Dyos (4:1 - 6:20)
4. Katapusan ta yi na surat (6:21-24)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Gapangamusta a ki kyo na mga itlaw na iya ta Dyos na yon man mga gatuo ki Jesu-Cristo.

² Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Mga Pagdayaw Para Ta Dyos

³ Magpasalamat ki ta Dyos! Kanen na Dyos daw Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, paatag din ki kiten tanan na mga kaayaran na para ta mga itlaw na gatuo. Mga kaayaran na alin ki kanen para ki kiten tenged kiten i sakep ki Cristo daw tenged man na kiten i isya ta mga itlaw na labet en ta pagdumala Cristo na manugdumala na naan ta langit.* ⁴Yi mga kaayaran na ate na pasalamatan:

Papili ki din daan, alin pa gid ta una bag-o pabuat kalibutan i, na kiten i na sakep ki Cristo gatuman gid ta iya

* **1:3** Naan ta Efeso 1:20-21 daw Efeso 2:6-7 pwidi nyo mabasa parti daw ino beet ambalen na mga gatuo an labet en ta pagdumala Cristo na manugdumala na naan ta langit.

na kabebet-en daw ula masaway kanen ki kiten. Papili ki din tenged ta iya na paggugma ki kiten.

⁵ Paplano din daan na paagi ki Jesu-Cristo buaten ki din na iya gid na mga bata tenged ta iya na liag. ⁶ Gani, magpasalamat ki gid ta Dyos tenged ta sikad dayad din na kabebet-en na pirmi din papakita ki kiten paagi ki Jesu-Cristo na iya na pinalangga.

⁷ Natubos ki alin ta silot ta ate na mga sala paagi ki Cristo na kanen an pasilutan daw napatay naan ta krus para ki kiten na lengngessa din an natulo.† Na natubos ki, napatawad ki man ta Dyos ta ate na mga sala tenged ta sikad dayad din na kabebet-en. ⁸ Subla pa ta ate na maisip mga pabuat din para ki kiten tak kanen an maalam daw kaintindi gid daw ino dapat din na buaten para ki kiten.

⁹ Papasugid din naan ki kiten iya na plano na ula din papasugid naan ta mga itaw anay pa sa tak nadayaran kanen an na iling tan iya na pabuat. Patuyo din daan na tumanen iya na plano paagi ki Cristo. ¹⁰ Yi plano din: Daw mabot en igo na timpo na patirmino din, tanan na nabuat din na naan ta langit daw naan ta kalibutan i ipasakep din ki Cristo para isya nang na manugdumala ta tanan.

¹¹ Pabuat din kami i na iya gid na mga itaw tenged sakep kay ki Cristo daw tenged man na plano din alin pa ta una na pilien kay din aged buaten na iya gid na mga itaw. Nlaman ta na tanan na buat din sunod gid ta iya na plano na igo man ta iya na kabebet-en. ¹² Kami i na mga Judio na mga una en na gasalig ki Cristo pabuat din na iya gid na mga itaw aged kanen an dayawen daw mas makala pa gid ta mga itaw.

¹³ Kyo yan na mga dili-Judio pabuat din man na mga sakep ki Cristo tak gatuo kaw ki Cristo na namatian

nyo tudlo an parti ta kamatuuran na yon man miad na balita na paagi ki kanen maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala. Tenged man na gatuo kaw ki kanen, Dyos Ispiritu Santo an na papangako ta Dyos paatag ta Dyos ki kyo para pamatuod na kyo yan iya gid na mga itaw.

¹⁴ Tenged naan en ki kiten Dyos Ispiritu Santo an, sigurado ki na tanan na mga papangako ta Dyos ki kiten na iya na mga itaw mabaton ta naan ta adlaw na tumanen din gid tanan na naan ta iya na plano para ta mga itaw na patubos din. Gani, Dyos an dayawen daw mas makala pa gid ta mga itaw.

¹⁵⁻¹⁶ Tenged ta sikad dayad na mga kaayaran na paatag ta Dyos ki kiten na mga sakep ki Jesu-Cristo, ula a gid gauntat ta ake na pagpasalamat ta Dyos naan ta ake na pangamuyo na kyo yan pasambit ko tak namatian ko na gatuo kaw ki Ginuo Jesus daw gapalangga man ta tanan na mga itaw na iya ta Dyos. ¹⁷ Naan a gapangamuyo ta Dyos na makagagaem na Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw gapangabay a ki kanen na paagi ta Dyos Ispiritu Santo ipaintindi din daw ipakala pa ki kyo daw kino gid kanen an daw ino man ubra din an. ¹⁸ Gapangabay a man na pawaan din inyo na isip aged mlaman nyo daw ino pa na papaabot ta na mga pangako din para ki kiten na kabaton ta upurtunidad na paatag din na buaten ki din na iya na mga itaw. Pawaan din inyo na isip aged mlaman nyo man daw ino na mga sikad dayad na mga kaayaran na patagana din para ki kiten na iya na mga itaw ¹⁹ daw mlaman nyo daw ino gid masarangan ta Dyos ta iya na pagtabang ki kiten na mga gatuo. Masarangan din an labaw gid ta tanan na yon man bakod din na gaem. Paagi ta bakod din na gaem ²⁰ pabannaw din Cristo an daw papungko naan tengged ki kanen naan dapit ta tuo‡ naan ta langit. ²¹ Tenged Cristo an naan dya gamungko,

† **1:7** Naan ta Hebreo 9:11-22 pwidi nyo mabasa parti ta lengngessa Jesus daw pagpatawad ta Dyos ta mga sala.

‡ **1:20** Ambal an na papungko naan tengged ki kanen naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

beet ambalen na kanen an datas gid na manugdumala na labaw pa gid ta tanan na mga malain na ispiritu na mga gapanguna, mga may uturidad, mga gagaem, daw mga gadumala. Bisan kino pa na may gaem, dili din malabawan Cristo an anduni asta ta ula katapusan. ²² Papasakep ta Dyos tanan ya ki Cristo daw Cristo an pabetang din na pangulo ta tanan gid na mga gatuo ²³ na paumaw man na lawa Cristo. Tenged Cristo an bilang ulu daw tanan na mga gatuo, danen bilang lawa, beet ambalen na mga gatuo an pangkumplito ki Cristo. Cristo an a, pakumplito din plano ta Dyos parti ta tanan na pabuat ta Dyos.

2

Dayad Na Kabebet-en Ta Dyos Naan Ki Kiten Na Mga Nakasala

¹ Kyo na mga dili-Judio, na ula kaw pa kan-o gatuo ki Cristo, ula gid ta inyo na isip Dyos an tenged pirmi nyo nang ula pasunod kanen an daw gabuat kaw man ta sala kuntra ki kanen. ² Na ula kaw pa gatuo, nangabui kaw na pasunod nyo malain an na batasan ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Pasunod nyo man mga liag an Satanas. Kanen pangulo ta tanan na naan ta lugar ta mga ispiritu na yon man tanan na mga ispiritu ta kalibutan i na ula gapasakep ta Dyos. Gagaem man kanen an naan ta mga itlaw na ula gasunod ta liag ta Dyos. ³ Kami i na mga Judio, paryas kay man kan-o ta mga itlaw na ula gasunod ta liag ta Dyos. Gapagusto kay nang ta pagbuat ta malain nay na mga andem daw pasunod nay nang ame an na mga naliagan daw mga naisipan. Tenged iling tan buat nay, dapat nang gid na magilek Dyos an ki kami na silutan kay paryas ta iya na silot ta duma na mga itlaw na ula gasunod ta liag din. ⁴ Piro, tenged kanen an maluluyon gid daw bakod iya na gugma ki kiten, ⁵ patagan ki din ta bag-o na kabui na paryo kiten i pabui din duma ki Cristo. Pabuat din iling tan maskin ula gid ta ate na isip kanen an daw pirmi ki nang gabuat ta sala

kuntra ki kanen. -- Salamat gid na tenged ta dayad din na kabebet-en, paluwas ki din alin ta silot na ula katapusan! -- ⁶ Kiten i paryo man na pabannaw duma ki Cristo daw papungko na magdumala duma ki kanen naan ta langit tak kiten sakep ki kanen. ⁷ Iling tan pabuat ta Dyos para ki kiten aged anduni asta ta ula katapusan ipakita din na kanen an sikad gid miad paagi ta mga miad din na pabuat para ki kiten na sakep ki Jesu-Cristo.

⁸ Tenged ta dayad na kabebet-en ta Dyos, paluwas ki din alin ta silot paagi ta ate na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta ate na kaugalingen na mga buat. Atag nang gid ta Dyos na naluwas ki, ⁹ dili bales ta ate na mga buat aged ula may magpabugal ta iya na kaugalingen. ¹⁰ Matuod gid na kiten i mga buat gid ta Dyos tak pabag-o ki din paagi ki Jesu-Cristo aged magbuat ki ta mga miad tak plano din daan na tumanen ta mga miad na liag din na ate na buaten.

Mga Itlaw Na Pabag-o Ta Dyos

¹¹ Anduni, demdemen nyo daw ino kaw dati. Di' ba natao kaw na dili-Judio? Pasali-gaan kaw ta mga paryo nay na mga Judio na ambal danen na kyo yan "dili mga itlaw na iya ta Dyos" daw danen an gabugal na danen nang "mga itlaw na iya ta Dyos" tak danen an nabuatan ta tanda naan ta lawa, piro kyo yan a, ula nabuatan ta tanda.* Piro, tanda na naan ta iran na lawa buat nang ta itlaw daw tappaw nang tak dili buat ta Dyos tenged iran na tagipusuon ula gabag-o. ¹² Dati kyo yan iling ti: Dili kaw pa sakep ki Cristo. Dili kaw kalai nay na mga Israelinen na mga itlaw na pinili ta Dyos daw ula kaw pa man labet ta mga pangako din na paatag ki kami. Isya kaw ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos na yon man ula kaw paglaem na tabangan kaw din daw ula kaw din man kalaa. ¹³ Dati, madyo kaw ta Dyos, piro anduni tenged sakep kaw en ki Jesu-Cristo, kaprani kaw en ta Dyos paagi ki Cristo tak pasilutan kanen an para ki kiten tenged ta ate na

* **2:11** Tanda na pasambit naan ta birsikulo unsi, daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:13** Naan ta Hebreo 9:11-22 pwidi nyo mabasa parti ta lengngessa Jesus daw pagpatawad ta Dyos ta mga sala.

mga sala na napatay kanen naan ta krus na lengngessa din an natulo.†

14-15 Kiten i na mga Judio daw mga dili-Judio pausay Cristo. Paisya ki din na mga itlaw na iya ta Dyos. Dati, mga Judio daw mga dili-Judio ula gamiaray tak mga Judio an gasunod gid ta tama na mga sugo daw sunuron na alin ta Mga Sinulat Moises, piro mga dili-Judio a, ula gasunod. Tenged ula gamiaray kan-o, paryo na may padir na gabelag ki kiten, piro anduni patumba en tak paagi ta kamatayen Cristo pagsunod an ta mga sunuron alin ta Mga Sinulat Moises anduni dili en tenaan na dili magmiaray mga dili-Judio an daw mga Judio. Iling tan pabuat Cristo aged kiten na mga Judio daw dili-Judio buaten din na bag-o na mga itlaw na gaisya ta pagpasakep naan ki kanen. Tenged ki kanen, kami i na mga Judio daw kyo yan na mga dili-Judio gamiaray en. 16 Tuyo din man na paagi ta iya na kamatayen naan ta krus, kiten i, mga Judio man daw mga dili-Judio, paisya ki din na papranien naan ta Dyos aged patawaren. Tenged ki Cristo, ula en tenaan na dili ki magmiaray. 17 Cristo an giling naan ta kalibutan i aged kyo na mga dili-Judio na dati madyo ta Dyos daw kami man na mga Judio na dili madyo ta Dyos, magpati ta miad na balita parti ta paagi na kiten i patawaren ta Dyos. 18 Tenged ki Cristo, anduni kiten tanan, mga Judio man daw dili-Judio, pwidi en kaprani ta Dyos Amay paagi ta paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten. 19 Gani, kyo na mga dili-Judio dili en umawen na ula nay nakala na mga itlaw daw mga taga-duma na lugar. Kyo yan paumaw en na mga kasimanwa ta mga itlaw na iya ta Dyos daw mga mimbro en ta pamilya ta Dyos 20 tak gatuo kaw ki Cristo tenged ta tudlo ta mga apustulis daw mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Iran na tudlo paryo pundasyon ta balay daw kyo yan paryo ta mga sangkap na padapat naan ta pundasyon. Jesu-Cristo an na ate na patuuan, kanen an paryo ta pamag-ang na bato‡ na

21 naan dya padapat mga sangkap ta balay daw maimo na sagrado na istaran para gid ta Ginuo. 22 Tenged gatuo kaw man ki Cristo, labet kaw man en naan ta mga gatuo na paryo kaw man mga sangkap na nadapat daw maimo na balay na naan dya gistar Dyos an paagi ta Dyos Ispiritu Santo.

3

Miad Na Balita Para Man Ta Mga Dili-Judio

1 Tenged ta bakod na kaluoy ta Dyos ki kyo, gapangamuyo a para ki kyo. Nlaman nyo na papriso a tak may mga gakontra ki yaken ta ake na pagwali naan ta mga dili-Judio parti ki Jesu-Cristo.

2 Sigurado a na nlaman nyo en ake na katengdanan. Tenged ta dayad na kabebet-en ta Dyos, pasalig din ki yaken na magwali a ki kyo na mga dili-Judio. 3 Pasugid din ki yaken iya na plano na anay pa sa ula din anay pasugira naan ta mga itlaw. Plano din an nasambit ko en naan ta sulat ko i, piro lipo nang. 4 Daw mabasa nyo, mlaman nyo na naintindian ko iya an na plano na pabuat din paagi ki Cristo. 5 Alin pa ta una, iya an na plano ula din anay pasugira naan ta mga itlaw, piro anduni, paagi ta Dyos Ispiritu Santo pasugid din en ki kami na iya na napili na mga apustulis daw mga manugsugid ta iya na kabebet-en. 6 Iling ti iya na plano: Kyo na mga dili-Judio may pribiliyo kaw man na paryas ta pribiliyo nay na mga Judio tak gatuo kaw man ki Cristo na namatian nyo miad na balita parti ki kanen. Gani, kyo yan bilang mga manunubli man en paryo ki kami tak kyo yan mga bata man ta Dyos daw mabaton nyo man mga kaayaran na patagana ta Dyos para ta iya na mga bata. Gaisya kaw ta paumaw na lawa Cristo na yon man tanan na mga gatuo ki kanen. Labet kaw man en ta mga pangako ta Dyos para ta mga sakep ki Jesu-Cristo.

7 Pabuat a ta Dyos na isya ta iya na mga manugsirbi na magsugid ta miad na balita. Ake na katengdanan isya na bakod

† 2:20 Ta timpo Pablo, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato.

na pribiliyo na paatag ki yaken tenged ta dayad din na kabebet-en. Paagi ta iya na gaem nasarangan ko na magtuman ta ake na katengdanan. ⁸ Daw isipen ta gid, naan ta tanan na mga itlaw na iya ta Dyos, dili yaken papaabot na tagan ta Dyos ta bakod na pribiliyo. Piro, patagan a din ta pribiliyo na isugid ko naan ta mga dili-Judio miad an na balita parti ta dili maisip na mga kaayaran alin ki Cristo. ⁹ Pribiliyo ko man na ipaintindi naan ta mga itlaw paagi an na natuman plano ta Dyos parti ta mga dili-Judio. Alin ta pagbuat ta kalibutan i, kanen na Dyos na gabuat ta tanan, ula din anay pasugira iya an na plano. ¹⁰ Yi iya na plano: Anduni paagi ki kiten na mga gatuo mapakita din na kanen an maalam gid daw mga pakitaan din an mga malain na ispiritu na gapanguna daw may uturidad naan ta lugar ta mga ispiritu. ¹¹ Paagi ki kiten napakita din ki danen na kanen an maalam tak iling tan tuyo din bag-o pa pabuat kalibutan i daw iya na plano natuman en paagi ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo. ¹² Tenged kiten i sakep ki Cristo, may pagsalig ki na paagi ta ate na pagtuo ki Cristo libri ki en na marani ta Dyos na ula ki adlek. ¹³ Gani, pangabay ko nang na dili magluya inyo na nakem tenged ta kabellay na naagian ko anduni naan ta prisuan tak inagian ko i para ta inyo na kayaran.

Pangamuyo Pablo

¹⁴ Tenged ta bakod na kaluoy ta Dyos ki kyo na mga dili-Judio, galuod a gid ta pagpangabay para ki kyo naan ta Dyos Amay. ¹⁵ Kanen Dyos na alinan ta tanan na mga angil na naan ta langit daw kiten tanan na naan ta kalibutan i. ¹⁶ Tenged kanen an may tama gid na mga kaayaran na para ta iya na mga itlaw, gapangabay a ki kanen na tabangan kaw din paagi ta Dyos Ispiritu Santo para magbiskeg pa gid inyo na nakem. ¹⁷ Gapangabay a man na paagi ta terek nyo na pagtuo ki Cristo buaten kaw na paryo balay na istaran din na kanen gid tag-iya. Daw kyo paryo en balay Cristo, terek pa gid ta inyo na nakem gugma nyo an naan ta Dyos daw naan ta iya na mga itlaw. Terek nyo na gugma paryo ta kaoy na may dalem na gamot

daw balay na may dayad na pundasyon. ¹⁸ Gapangabay a man ta Dyos na kyo yan daw tanan na duma pa na mga itlaw din makaintindi gid ta gugma Cristo na sikad gid bakod na paryo dili masukol daw ino kalaparen, kalangkawen, kadasen daw kadalemen. ¹⁹ Gapangabay a pa man na maski dili ta maintindian tanan gid parti ta gugma Cristo ki kiten, padayon na magdugang inyo an na pag-intindi parti ta iya na gugma aged ugali ta Dyos inyo na sunuron.

²⁰ Anduni, dayawen ta Dyos an. Pirmi kanen an gabuat para ki kiten ta subla pa gid ta ate na ayuon daw subla pa man ta ate na maisipan daw buaten din sunod ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten para matuman iya na kabebet-naan ta ate na kabui. ²¹ Dayawen ta gid Dyos an ta tanan na timpo, anduni man daw asta ta ula katapusan, tenged ta mga pabuat din para ta mga gatuo daw tenged man ki Jesu-Cristo! Amen.

4

Mga Pakiluoy Pablo

¹ Ta matuod, tama na mga miad na pabuat ta Dyos para ki kiten. Gani, yaken i na isya na gasakripisyo naan ta prisuan ta ake na pagsirbi ki Ginuo Jesus, gapakiluoy a ki kyo na sunuron nyo batasan na liag ta Dyos para ki kiten na mga kabaton ta upurtunidad na paatag din na buaten ki din na iya na mga itlaw. Iling ti mga batasan na liag din: ² pirmi mapainebesen, miad batasan, mapasinsyaen may pasunaid ta kada isya tenged ta inyo na paggugma, ³ daw gaisyaay ta nakem tenged paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo. Tingwaen nyo na magpadayon inyo an na pag-isyay paagi ta malineng na pagdumaay. ⁴ Di' ba kiten tanan na sakep ki Cristo paanggid na naan ki ta isya nang na lawa? Paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten. Isya ki nang ta paglaem ta mga pangako para ta mga papili ta Dyos. ⁵ Isya ki nang man ta Ginuo na ate na pasunod. Isya ki nang ta pagtuo ki Ginuo Jesus. Isya ki ta pagpabautismo naan ta ngaran Ginuo Jesus. ⁶ Isya ki nang ta Dyos

na Amay ta tanan. Kanen gagaem ki kiten tanan, kanen gid gabuat para mga plano din matuman paagi ki kiten tanan daw kanen naan ki kiten tanan.

⁷ Anduni, naan ta kada isya ki kiten Cristo an gaatag ta mga abilidad dipindi ta liag din na iatag ki kiten. ⁸ Iling man tan nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Na giling kanen an naan ta datas na lugar, padala din tama na mga biag na nakamang din

daw gatag ta mga rigalo naan ta mga itlaw.”*

⁹ Ambal an na “giling kanen an naan ta datas na lugar” beet ambalen na kanen gapanaog anay naan ta ebes ta kalibutan i. ¹⁰ Gani, kanen an na gapanaog anay ta kalibutan i, kanen man gyapon giling ya asta ta kadatasan aged tanan na naan ta kalibutan daw kalangitan sakep ta iya na gaem.†

¹¹ Ambal an na “gaatag ta mga rigalo” beet ambalen na naan ki kiten na mga gatuo may paatag Cristo an na mga itlaw na magsirbi bilang apustulis, duma an mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, duma an a mga manugsugid ta miad na balita, daw duma pa gid a mga pastor‡ daw manugtudlo. ¹² May paatag kanen an na iling tan na mga itlaw aged kiten na mga itlaw na iya ta Dyos tudluan para malam magsirbi naan ki kanen daw naan ta mga paryo ta na utod ki Cristo. Daw kada isya ki kiten magsirbi na terek gid ta ate na nakem, maglig-en ate na pagtuo daw magdayad man ate na pagdumaay bilang mga utod ki Cristo. ¹³ Daw lig-en ate na pagtuo daw dayad ate na pagdumaay, ate na pag-isyay igo gid ta mga itlaw na mga gatuo. Mag-isyay ki man ta pagkala gid ta usto ki Cristo na Bata ta Dyos daw ate

na batasan igo gid ta mga itlaw na gatuo na yon man sunod gid ta batasan Cristo.

¹⁴ Daw batasan Cristo ate na sunuron, dili ki en paryo nang ta mga bata na dali nang maluko tak dili ki en mapapati ta lain-lain na mga tudlo na dili igo. Dili ki man en paryo ta mga gakuyog-kuyog nang naan ta baled daw paliso-liso nang ta angin na gasalyo-salyo tak dili ki en madala ta tudlo ta mga itlaw na sikad manluko daw mga pwirti mandaya na gaisab ta kamatuuran.

¹⁵ Dapat gid na dili ki iling tan na paryo ta bata na dali nang maluko. Dapat na magambal ki daw magpati ki man ta kamatuuran na may gugma ki ta Dyos daw ta kada isya aged ta tanan na mga buaten ta daw ambalen magparyo ki pa ki Cristo na ate na pangulo. ¹⁶ Tenged ta pagdumala Cristo ki kiten, paryo ki ta isya na lawa na mga parti an naplastar ta usto daw lig-en man pag-anget-angetay ta mga leke-lekean na tanan na mga parti magbiskeg pa gid daw makagiyo ta usto. Iling man tan, daw kiten na mga gatuo magpalanggaay pa gid daw magtuman ta usto ta ubra na papabuat Cristo ta kada isya ki kiten, maglig-en pa gid ate na pagtuo paagi ta iya na tabang na may pag-ugyunay.

Pagsunod Ta Batasan Na Igo Ta Mga Gatuo

¹⁷ Anduni, tenged ta uturidad na paatag ta Ginuo ki yaken, galaygay a gid na dili kaw en munod ta batasan ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Iran an na papuat naan alin ta isip danen na ula pulos. ¹⁸ Dili kaintindi danen an parti ta Dyos daw ula man danen kabaton ta bag-o na kabui na atag ta Dyos tak dili danen an miag na mlaman kamatuuran an daw deszen gid iran an na ulo. ¹⁹ Danen an mga ula gayya. Gapagusto nang en ta pagbuat ta mga makagayya daw sigi-sigi nang en buat ta maski

* **4:8** Mga Salmo 68:18 Naan ta Mga Salmo kapitulo sisintay-utso pwidi nyo mabasa parti ta isya na ari na kadaag ta gira na ta iya na pag-uli may kasadyaan. Naan ta iran na kasadyaan, may parid na munta ta apaw Bukid Sion na naan Jerusalem daw mga itlaw na pabiag ta ari papakuyog din naan ta parid. Naan ta Mga Salmo kapitulo sisintay-utso ambal na ari beet ambalen Ginuo Dyos. Naan ta Efeso 4:8 punto Pablo na gadaag na ari beet ambalen Cristo. † **4:10** Naan ta birsikulo dyis, ambal na kanen beet ambalen Cristo. Naan ta Efeso 1:20-21 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cristo na kanen an giling naan ta kadatasan daw tanan sakep en ki kanen. ‡ **4:11** Ambal na pastor alin ta Latin na lingwai na beet ambalen manugbantay na gapaalab ta mga ayep labi en gid ta mga karniro. Gani, mga paumaw na pastor iran an na katengdanan manugtabang daw manuglaygay tak yi paryo ta pagpakaan ta ispiritwal na kinanglanen aged maglig-en pagtuo an ta mga mimbro ta simbaan.

ino na malain. ²⁰ Piro kyo yan a, na gatuo kaw ki Cristo, iya na batasan na natudlo ki kyo na inyo na pasunod dili paryo ta iran na batasan na malain! ²¹ Sigurado a na nlaman nyo gid parti ki Cristo daw sakep kaw en ki kanen. Natudluan kaw gid ta kamatuuran na alin ki Cristo. ²² Natudlo ki kyo na dapat isaben dati nyo an na batasan na paryo pasilian nyo daan na bayo ta bag-o. Dati, inyo nang an na mga liag pasunod nyo daw salig nyo dayad pa, piro ta matuod, malain. ²³ Natudlo man ki kyo na dapat bag-uon kaw ta Dyos na yon man isip nyo an magbag-o. ²⁴ Natudlo pa gid ki kyo na dapat sunuron nyo bag-o na batasan na alin ta Dyos na paryo na may pasuot kaw na bag-o na bayo. Bag-o an na batasan na paatag ta Dyos paryo ta iya na batasan. Daw bag-uon ki ta Dyos, kiten i magparyo ki kanen na matareng gid daw ula man sarang sawayen.

²⁵ Tenged ate na pasunod bag-o na batasan na alin ta Dyos, dili ki en magbula. Dapat pirmi matuod ate na ambal naan ta ate na mga duma tak paryas ki nang na mga sakep ki Cristo. ²⁶ Ambligan nyo gid na daw maggilek kaw, dili kaw makasala. Dili palugayen gilek nyo an na maabutan ta pagsalep ta adlaw. ²⁷ Dili nyo man tagan ta lugar Satanas an na magtintar ki kyo na makasala kaw. ²⁸ Daw kino na ganakaw, dili din en isaben. Dapat kanen an mangita ta dayad na pangabuian aged magtabang man kanen an ta mga itlaw na gakinanglan. ²⁹ Dili kaw mag-ambal ta malain. Dapat mag-ambal kaw nang ta dayad na naan ta lugar daw magpabiskeg man ta nakem aged inyo na ambal para ta kayaran ta mga itlaw na gapamati. ³⁰ Dili kaw man magbuat ta maski ino na yon tenaan na mangasebe Dyos Ispiritu Santo. Kanen an paatag ta Dyos ki kiten para pamatuod na kiten iya gid na mga itlaw tak kumplituon din pa gid tanan para ta mga itlaw na patubos din. ³¹ Dili magsakit beet nyo, dili kaw gulpi maggilek, dili mag-init gid ulo nyo, dili magbutalay daw dili nyo man pakalainen duma na mga itlaw. Daw ino pa na malain kuntra ta duma

na mga itlaw, dilian nyo. ³² Mas dayad na magmiaray kaw, magpalanggaay daw magpatawaray kada isya ki kyo paryas ta pagpatawad ta Dyos ki kyo paagi ki Cristo.

5

¹ Gani, sunuron nyo Dyos an na paryo kaw ta isya na bata na gasunod ta ugali ta iya na amay tak kyo yan pinalangga din na mga bata. ² Dapat makita ki kyo na gagugmaay kaw na paryo ta paggugma Cristo ki kiten na paatag din iya na kabui na napatay para ki kiten. Iya an na pag-atag ta iya na kabui paryo ta ammot na alad na makapalipay ta Dyos.*

³ Dapat ula gid ki kyo gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw gabuat ta malain daw gapangabot pa gid ta tama na mga betang tak mga buat na iling tan dili dayad ki kyo na mga itlaw na iya ta Dyos. ⁴ Dili kaw mag-ambal ta law-ay daw ula pulos na mga isturya. Dili kaw man maglaeg-laeg ta dili dayad matian ta duma. Ambal an na iling tan dili dayad ki kyo. Mas dayad na magpasalamat kaw ta Dyos. ⁵ Nlaman nyo gid na ula gid labet ta pagdumala Cristo daw Dyos mga itlaw an na gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, mga gabuat ta malain daw mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang. Bisan kino na magpangabot ta tama pa gid na mga betang, makasala kanen an paryo ta mga itlaw na gasirbi ta mga dyos-dyusan tak palabi din mga betang kaysa ta Dyos. ⁶ Dili kaw man magpaluko ta mga itlaw na gambal na mga buat na pasambit ko dili malain. Ta matuod, tenged ta iling tan na malain na mga buat, gagilek Dyos an daw pasilutan din mga itlaw an na ula gasunod ta iya na liag. ⁷ Gani, dili kaw maglabet ta buat danen ⁸ tak anduni paryo kaw “naan ta pawa” tenged sakep kaw en ta Ginuo. Dati, paryo kaw “naan ta delem” tak ula gasunod ki kanen. Gani, sunuron nyo batasan na igo ki kiten na mga “naan ta pawa”. ⁹ Iling tan ake na laygay tak daw kino “naan ta pawa”, iya na batasan magbag-o na kanen an miad, matareng daw masaligan. ¹⁰ Tenged sakep kaw en

* 5:2 Naan ta Exodo 29:15-18 pwidi nyo mabasa parti daw ino beet ambalen ta ammot na alad.

ta Ginuo, isipen nyo daw ino inyo na buaten na makapalipay ki kanen. ¹¹ Dili kaw maglabet ta ula pulos na ubra ta mga itlaw na “naan ta delem”. Magpadayon kaw ta pagbuat ta mga miad aged mapakita nyo na iran an na mga pabuat malain. ¹² Mga malain an na buat danen naan ta tago, bisan sambiten nang, makagayya gid. ¹³⁻¹⁴ Piro, mga buat na miad paryo ta isya na gapawa naan ta delem tak tanan na naan ta delem makita paagi ta gapawa. May ambalanan na:

Mugtaw ka, kaon na paryo ta itlaw na gatunuga.

Mangon ka, kaon na paryo ta itlaw na napatay

para pawa an Cristo naan ki kaon.†

¹⁵ Gani, kyo yan na “naan ta pawa”, amblihan nyo gid ta usto batasan nyo an. Dili kaw magparyo ta itlaw na ula isip. Dapat magparyo kaw ta itlaw na maalam ¹⁶ na gakalit ta tanan na upurtunidad aged magbuat ta mga miad tak anduni na timpo tama na mga itlaw na gabuat ta malain. ¹⁷ Dili kaw man magparyo ta itlaw na buang-buang. Dapat intindien nyo ta usto daw ino gid liag ta Ginuo. ¹⁸ Dili kaw sali ta inem ta makaingaw na inemen tak itlaw na ingaw, gapagusto nang ta mga ubra na dili dayad. Dapat na magpasakep kaw pirmi naan ta Dyos Ispiritu Santo. ¹⁹ Bilang mga gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo, naan ta inyo na pagtipon magkanta kaw na gamiten nyo mga salmo, mga kanta na pangsimba daw duma pa na mga kanta ta mga gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo. Manta kaw man na may pagdayaw naan ta Ginuo na terek ta inyo na tagipusuon. ²⁰ Magpasalamat kaw man pirmi ta Dyos Amay tenged ta tanan tak sakep kaw ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ²¹ Bilang mga gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo, dapat anda kaw gid na magpasakep ta kada isya tenged ta pagtaod nyo ki Cristo.

²² Parti ta ate na pagpasakep ta kada isya, may laygay a ki kyo na mga bai na may sawa. Magpasakep kaw naan ta inyo

na sawa tenged iling tan na buat pagtuman ta liag ta Ginuo. ²³ Magpasakep kaw naan ta inyo na sawa tak mga mama an gapanguna ta iran na sawa, paryo ki Cristo na ate na manluluwas, kanen gapanguna ta tanan na mga gatuo na paumaw man na iya na lawa. ²⁴ Gani, mga bai an dapat magpasakep naan ta iran na sawa parti ta tanan paryo ta pagpasakep ta mga gatuo naan ki Cristo.

²⁵ Kyo man na mga mama, gugmaen nyo sawa nyo an paryo ta paggugma Cristo ki kiten na paatag din iya na kabui na napatay para ki kiten ²⁶ aged buaten ki na matareng na mga itlaw ta pagkamang din ta ate na sala paagi ta iya na pulong na papatian ta na paryo ki palimpyuan ta waig. ²⁷ Pabuat ki din na matareng na mga itlaw aged kiten na mga gatuo magtubang ki kanen na limpyo en daw ula masaway na paryo ta kasalen na bai na sikad dayaw na ula mansa daw ula dipirinsya daw duma pa na lain na makita. ²⁸ Bakod gid paggugma Cristo ki kiten na mga gatuo! Iling man tan dapat mga mama an maggugma ta iran na sawa na paryo ta paggugma danen ta iran na kaugalingen. Bisan kino na gagugma ta iya na sawa, gagugma man ta iya na kaugalingen ²⁹ tak ula may gakontra ta iya na kaugalingen. Bisan kino na itlaw, paasikaso din daw paamblihan ta usto iya an na kaugalingen. Iling man tan pabuat an Cristo ki kiten na paamblihan ki din na mga gatuo. ³⁰ Nlaman ta na kiten i paamblihan din tak paryo ki gid mga parti ta iya na lawa. ³¹ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos nabatang iling ti: “Yon tenaan na mama malin ta pudir ta iya na amay daw inay tak kanen daw iya na sawa magdumaay na danen na darwa mimo na isya.”‡

³² Makatingala gid na kamatuuran naan ta sinulat na pasambit ko. Ta isip ko, ambal na “darwa mimo na isya” beet ambalen Cristo daw mga gatuo. ³³ Piro, ambal ya parti man ta mga magsawa. Kada isya ki kyo na mga mama, gugmaen nyo sawa nyo an paryo ta inyo na kaugalingen. Kyo man na mga bai, dapat tauron nyo inyo an na

† **5:13-14** Naan ta ambalanan na pasambit naan ta birsikulo trisi daw katursi, itlaw na bugtaw en, bangon en daw naan ki kanen pawa an Cristo beet ambalen mga gatuo ki Cristo. ‡ **5:31** Genesis 2:24

sawa.

6

¹ May laygay a man ki kyo na mga bata. Tumanen nyo ginikanan nyo an tak iling tan igo na buat ta mga gapasakep ta Ginuo. ² Yi una na sugo ta Dyos na may pangako: “Tauron nyo inyo na amay daw inay ³ para magdayad inyo an na pangabui daw maglawig man kabui nyo an naan ta kalibutan i.”* ⁴ Kyo man na mga amay, amblihan nyo inyo na pagtratar naan ta inyo an na mga bata na dili danen magilek ki kyo ta subla na pagsakit nyo ta iran na beet. Miad pa na tudluan nyo daw laygayan danen an na magsunod ta liag ta Ginuo.

⁵ May laygay a man ki kyo na mga suguon. Tumanen nyo gid amo nyo an na may pagtaod ki danen. Inyo na pagtuman ki danen dapat terek ta inyo na tagipusuon na paryo na Cristo inyo an na patuman. ⁶ Dapat dili pakita-kita nang inyo an na pagtuman naan ta amo nyo. Magtuman kaw na may dayad na nakem tak iling tan liag ta Dyos para ki kyo na mga gasirbi ki Cristo. ⁷ Magsirbi kaw ta inyo na amo na may kalipay ta nakem na paryo inyo na pagsirbi naan ta Ginuo, dili naan nang ta itlaw. ⁸ Nlaman nyo gid na kada itlaw, suguon man daw dili suguon, maskin ino na dayad na paubra din, may batunon na dayad na bales na naan alin ta Ginuo. ⁹ Kyo man na mga amo, magpasunaid kaw man ta inyo na mga suguon. Dili nyo en sali ta palleg danen an tak nlaman nyo na kyo yan daw danen an paryo nang na sakep ta Ginuo na naan ta langit. Nlaman nyo man na Ginuo an ula may palabi na itlaw.

Mga Kinanglanan Para Magkuntra Ta Malain na Mga Ispiritu

¹⁰ Yi pa liag ko na inyo na buaten: Magpadayon kaw ta lig-en na pagtuo ta tabang ta Ginuo paagi ta bakod din na gaem. ¹¹ Beet ambalen na dapat na

gamiten nyo tanan na paatag ta Dyos ki kyo aged masarangan nyo na magkuntra ki Satanas daw dili kaw din man madayaan. Daw gamiten nyo tanan na mga paatag ki kyo, paryo kaw ta mga sundalo na kumplito gamit an na panggira. ¹² Tanan gid na paatag ta Dyos kinanglan gamiten ta tak dili mga itlaw nang ate na kuntra. Ate na kuntra mga malain na ispiritu na mga gapanguna, mga may uturidad, mga gagaem ta mga gaubra ta malain naan ta bilog na kalibutan daw duma pa na mga malain na ispiritu na may gaem. ¹³ Gani, gamiten nyo tanan na naan alin ta Dyos aged ta adlaw na gamuon kaw danen, masarangan nyo na kuntraen na paryo kaw ta sundalo na tapos ta gira padayon man gyapon naan ta iya na tingdegan. ¹⁴ Iling ti mga paagi na mag-anda kaw na paryo ta sundalo na gatindeg daw listo gid na magtubang ta gira: Magpati kaw ta kamatuuran na alin ta Dyos na paryo ta tagkes na naan en ta awak ta sundalo na beet ambalen na kanen anda en. Sunuron nyo pamatasan na igo ta itlaw na matareng na paryo ta pangsagang ta lawa ta sundalo na pasuot din para dili maninaan. ¹⁵ Mag-anda kaw na magsugid ta miad na balita parti ta pagpatawad ta Dyos ta mga itlaw na paryo kaw ta anda na sundalo na takked en sandal na panggira naan ta iya na batiis.† ¹⁶ Dugang pa ta pasambit ko i, magsalig kaw ki Cristo para makabatok kaw ta tanan na mga tintar daw pagpangabot Satanas na paryo kaw ta anda na sundalo na gadala ta taming‡ na pangsagang para matapna galayog na uwas na may apoy. ¹⁷ Pirmi nyo demdemmen na naluwas kaw en ta Dyos na paryo kaw ta anda na sundalo na may kalo na ilmit na pabaton din en alin ta manug-atag ta armas. Paagi ta Dyos Ispiritu Santo gamiten nyo pulong an ta Dyos ta inyo na pagbatok ki Satanas na pulong i paryo ta ispada§ na pabaton nyo man en.

* **6:3** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † **6:15** Isaias 52:7 ‡ **6:16** Ta timpo Pablo, taming an klasi ta pangsagang na pagamit ta mga sundalo. Purma ta taming langkaw na paryo sara ta ngaan balay. Taming an buat alin ta kaoy daw may apin na gaming daw langgit ta ayep. Daw magsulong ta gira, iran na taming pabasa anay danen aged gaapoy na uwas alin ta kuntra na migo naan ta taming, mapatay dayon. § **6:17** Ispada an na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti darwa sellab daw kalangkawen an mga appat nang dangaw. Iling tan na ispada pagamit naan ta pangseeray na gira.

¹⁸ Ta tanan na pag-anda nyo, mangamuyo kaw pirmi ta tanan na uras paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo ta maski ino na pangabayen nyo naan ta Dyos. Alisto kaw daw prusigiran nyo pirmi na pangabayen Dyos an na tabangan tanan din na mga itlaw ¹⁹ asta yaken i man. Mangabay kaw ta Dyos na tabangan a din daw ino ambalen ko aged dili a madlek na magsaysay ta kamatuuran na anduni papasugid en ta Dyos paagi ta miad na balita.* ²⁰ Pasugid ko miad na balita tak yaken i isya na papadala Cristo daw tenged ta ake na pagsugid, pakadinaan a naan ta prisuan. Mangabay kaw ta Dyos na kabay pa tagan a din ta biskeg na nakem na magpadayon a ta pagsugid tenged iling gid tan dapat ko na buaten.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

²¹ Anduni, liag ko na mlaman nyo daw ino ake na kaimtangan daw ubra. Gani, Tiquico nang en bala magbalita ki kyo ta tanan parti ki yaken. Kanen an ate na palangga na utod ki Cristo daw gaunong gid na manugsirbi ta Ginuo. ²² Gapangabay a ki kanen na miling ki kyo para mlaman nyo ame i na kaimtangan daw para man biskegen din inyo na nakem.†

²³ Kabay pa na paagi ta tabang ta Dyos Amay daw Ginuo Jesu-Cristo, kyo na mga utod ko ki Cristo magtawway inyo na nakem, maggugmaay ta kada isya daw magpadayon kaw ta pagsalig nyo ta Dyos. ²⁴ Kabay pa man na kyo yan tanan na mga ula gauntat ta paggugma naan ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, mabaton nyo mga kaa-yaran na alin ta Dyos.

---

* **6:19** Naan ta Efeso 3:5-6 pwidi nyo mabasa daw ngaran sa na papasugid ta Dyos. † **6:22** Naan ta Efeso 3:13 pwidi nyo mabasa parti daw ino rason na kinanglan na biskegen Tiquico iran an na nakem.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Filipos

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Filipos

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta syudad Filipos na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Filipos an naan dapit ta nurti na parti ta Macedonia. Na Pablo naan ta Filipos, gawali kanen ta miad na balita parti ki Cristo daw tenged tama na mga taga-Filipos gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binuatan 16:11-40* pwidi nyo mabasa parti ta pagumpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Filipos.

Na gasulat Pablo ta mga gatuo na naan ta Filipos, naan kanen ta prisuan tak pakasuan ta mga itlaw na gakontra ta iya na pagwali parti ki Cristo. Tuyo din ta pasulat para pasalamatan din mga gatuo an tenged ta iran na mga atag na tabang daw pagpangamuyo para ki kanen. Na gasulat kanen, ula din pa nlami daw ino resulta ta iya na kaso. Gasalig kanen an na malibri ta iya na kaso daw gasalig man na magpadayon kanen ta pagsugid ta miad na balita. Piro, nlanan din man na basi masintinsyaan kanen an ta kamatayen. Naan ta *Mga Binuatan 25:1 - 26:31* daw *Mga Binuatan 28:16-31* pwidi nyo mabasa parti ta kaso daw pagpriso ki Pablo.

Naan ta yi na libro, pasugid man Pablo iya an na plano na Timoteo daw Epafrodito pailingen din naan ta Filipos.

May prublima mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Filipos. May anen ki danen na gapati na daw gatuo nang danen an ki Cristo, kulang pa tak kinanglan na mag-sunod man ta Mga Sinulat Moises. Naan ta yi na libro gapademdem Pablo ki danen na naan danen sakep ki Cristo tenged ta iran na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Nasulat din man parti ta kalipay daw katawayan ta nakem alin ta Dyos na nabaton ta mga itlaw na sakep ki Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Filipos

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (1:3-11)
3. Kalipay Pablo tenged tama na mga itlaw gamati ta miad na balita maskin kanen naan ta prisuan (1:12-26)
4. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga itlaw na gatuo ki Cristo (1:27 - 2:18)
5. Ambal Pablo parti ki danen Timoteo daw Epafrodito (2:19-30)
6. Ambal Pablo parti ta bakod na pulos ta pagkala ki Cristo (3:1 - 4:1)
7. Mga katapusan na laygay Pablo naan ta yi na sulat (4:2-9)
8. Pagpasalamat Pablo ta tabang ta mga taga-Filipos ki kanen (4:10-20)
9. Katapusan na mga pagpangamusta (4:21-23)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo daw ake na duma Timoteo, kami i mga manugsirbi na iya Jesu-Cristo. Kyo na naan ta Filipos na mga itlaw na iya ta Dyos na yon man mga itlaw na sakep ki Jesu-Cristo, gapangamusta kay ki kyo tanan labi en gid naan ta mga gapan-guna daw mga may katengdanan ta pag-asikaso ki kyo na mga gatipon-tipon na gatuo. ² Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

³ Kada mademdeman ta kyo gapasalamat a gid ta Dyos. ⁴ Kada pangamuyo ko para ki kyo tanan, pirmi a nangamuyo na may kalipay. ⁵ Nalipay a tak kyo yan gatabang ki yaken ta pagpalapta ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo. Umpisa pa gid ta una na adlaw ta inyo na pagtuo patabangan a nyo. ⁶ Nalipay a man tak sigurado a na Dyos an magpadayon pa gid na kumplituon din mga buat na miad na naumpisaan din naan ta inyo na pamatasan asta ta adlaw na mabot Jesu-Cristo para magukom ta tanan na mga itlaw. ⁷ Simpri, iling tan isip ko parti ki kyo tak palangga ko gid kyo yan. Umpisa kan-o na ula a pa napriso kalabet kaw ta pribiliyo na atag ta Dyos ki yaken ta pagsugid ta miad na

balita daw anduni labet kaw man gyapon maski napriso aren. Patabangan a nyo ta pagsabat ko ta mga itlaw na gakuntra ta miad na balita daw patabangan a nyo man ta pagpamatuod ko parti ta miad na balita naan ta mga itlaw na ula gapati. ⁸ Nlaman ta Dyos na nidlaw a gid ki kyo tak kyo yan pagugma ko paryo man ta paggugma Jesu-Cristo ki kyo.

⁹ Gapangamuyo a na magdugang pa gid paggugmaay nyo ta kada isya. Gapangamuyo a man na ta inyo na paggugmaay magdugang pa gid alam nyo parti ta Dyos daw parti daw ino dapat nyo na buaten ta maski ino na inyo na maagian. ¹⁰ Daw magdugang iling an tan na alam, masarangan nyo na magpili daw ino mas miad pa gid na buaten daw naan ta adlaw na mabot Cristo para mag-ukom ta tanan na mga itlaw, limpyo inyo an na tagipusuon daw ula may masaway ki kyo. ¹¹ Daw tama inyo an na mga buat na miad paagi ta pagtabang Jesu-Cristo ki kyo, Dyos an mas makala pa gid ta mga itlaw daw dayawen man danen kanen an.

Kalipay Pablo Tenged Tama Na Mga Itlaw Gamati Ta Miad Na Balita

¹² Mga utod ko, liag ko na mlaman nyo na bisan napriso a, gatama pa gid mga itlaw na gamati ta miad na balita parti ki Cristo. ¹³ Tanan na mga gwardya na nadistino di na alin ta mga gwardya ta palasyo daw duma pa man na mga itlaw na naan di, nlaman danen na napriso a tak isya a na manugsugid ta miad na balita parti ki Cristo. ¹⁴ Tenged gapadayon a ta pagsugid parti ki Cristo maski naan a ta prisuan, katamaan ta ate na mga utod ta pagtuo, gabisseg pa gid iran na pagsalig naan ki Ginuo Jesu-Cristo daw danen an ula adlek na gasugid ta miad na balita na papasugid ta Dyos ki kiten.

¹⁵ Ta matuod, may mga itlaw na gawali parti ki Cristo tenged nang ta iran na inggit ki yaken daw liag man danen na malabawan a. Piro duma an a, dayad iran na tuyo ta pagwali. ¹⁶ Danen an gawali tenged ta iran na paggugma ki yaken. Nlaman danen na yaken pasaligan ta Dyos ta pagsabat naan ta mga itlaw na gakuntra

ta pagwali ta miad na balita. ¹⁷ Piro, mga itlaw an na gainggit ki yaken gawali danen an parti ki Cristo tenged liag danen na mabantog iran na kaugalingen, dili tenged na terek ta iran na tagipusuon iran an na pagwali. Liag man danen na madugangan pa gid sakit an ta ake na beet paagi ta iran na ubra na naan a ta prisuan i. ¹⁸ Piro, ula bali ki yaken daw ino tuyo ta mga itlaw ta iran na pagwali parti ki Cristo. Bisan miad o lain iran na tuyo, nalipay a man gyapon basta Cristo iran na pawali.

Magpadayon a na may kalipay ¹⁹ tak nlaman ko na bisan ino pa ake na maagian naan ta prisuan i malibri a man gyapon tenged ta inyo na pagpangamuyo daw tenged man ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay Jesu-Cristo ki yaken. ²⁰ Bisan ino resulta ta ake na kaso, mabui a man o mapatay, gapaabot a gid na dayawen Jesu-Cristo an paagi ki yaken. Gasalig a gid na bisseg pa man gyapon ake na nakem na magpamatuod a parti ki Cristo daw dili a man magayya na kulang ake na pagsirbi ki kanen. ²¹ Para ki yaken, daw mabui a pa, beet ambalen magsirbi a pa ki Cristo. Daw mapatay a, mas miad tak magduma aren ki kanen. ²² Daw resulta ta ake na kaso na mabui a pa, beet ambalen may ubraen a pa na may pulos. Gani, dili ko mlaman daw ino mas miad para ki yaken, mabui a man o mapatay. ²³ Nabellayan a gid ta isip daw ino mas miad para ki yaken. Liag ko gid na muna aren ta liyo na kabui aged maduma ko Cristo an tak mas miad pa gid para ki yaken. ²⁴ Piro, para ta inyo na kayaran, kinanglan na magpadayon a pa ta yi na kabui. ²⁵ Tenged sigurado a na para ta inyo na kayaran daw mabui a, nlaman ko na mabui a pa na dili ta kyo madilian aged magtabang a pa ki kyo na maglig-en pa gid inyo an na pagtuo ki Cristo na may kalipay. ²⁶ Daw pagwaen aren alin ta prisuan daw malik a ki kyo, bakod inyo na kalipay ki Jesu-Cristo tenged ta ake na pagbalik.

Batasan Na Igo Ta Mga Itlaw Na Gatuo Ki Cristo

²⁷ Bisan ino pa matabo ki yaken, impurtanti gid na ta inyo na pagdumaay bilang mga gatuo ki Cristo, sunuron nyo gid

batasan an na igo ki kiten na mga gapati ta miad na balita parti ki Cristo. Daw magsud-o a ki kyo o masugiran a nang ta duma parti ki kyo, kabay na mlaman ko na kyo yan gapadayon ta inyo na pagtuo na gaisyaay kaw ta nakem. Kabay man na mlaman ko na kyo yan gaisyaay man gyapon ta pagpangabellay ta inyo na pagpamatuod parti ta pagtuo an na tenged ta pagpati ta miad na balita ²⁸ na ula kaw adlek bisan ino buaten ki kyo ta mga itlaw na gakontra ki kyo. Daw ipakita nyo na ula kaw adlek, mlaman danen na maageman danen silot an ta Dyos, piro kyo yan a maluwas. Iling tan matabo pa tak pagbeet ta Dyos. ²⁹ Patagan kaw ta pribiliyo na magtuo ki Cristo, piro patagan kaw man ta pribiliyo na maagian nyo man mga kabellay ta inyo na pagsirbi ki kanen. ³⁰ Ate na inagian paryo tak nakita nyo kan-o mga kabellay na naagian ko daw nabalitaan nyo anduni na iling man tan gyapon mga kabellay na naagian ko.

2

¹ Ta inyo na pagdumaay bilang mga gaisyaay ta pagtuo, naagian nyo en na iling ti: galig-en nakem nyo an tak sakep kaw ki Cristo, gataway man nakem nyo tak pagugma kaw din, paubayan kaw ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo daw nalam kaw magmiad daw maluoy naan ta duma. ² Tenged ta inyo na inagian, dapat iling ti buaten nyo aged magbakod pa gid ake na kalipay: mag-isyay kaw man ta nakem, magpalanggaay daw mag-intindiay na mag-isyay kaw ta isip. ³ Dili kaw magbuat ta bisan ino na tenged gaandem kaw na kyo yan mabantog o tenged liag nyo na magpadas ta inyo na kaugalingen. Dapat na magpaebes kaw na trataren nyo tanan na mga itlaw na danen labaw pa ta inyo na kaugalingen. ⁴ Dili nang inyo na kayaran isipen nyo an. Isipen nyo man kayaran an ta duma. ⁵ Dapat

naan ta inyo na nakem na kyo yan ma-painebesen paryo ki Jesu-Cristo.

⁶ Daw ino naan ta Dyos yon man naan ki kanen, piro ula din gid anay pabetang naan ta iya na isip na kanen an Dyos.

⁷ Pabuat din iya na kaugalingen na paryo ula kanen mga matareng daw mga pribiliyo na iya ta Dyos paagi na paimo din iya na kaugalingen na daw ino suguon an yon man kanen an daw natao kanen an na isya na itlaw.

⁸ Bilang itlaw gid na paryo ki kiten, gapaebes kanen an ta iya na kaugalingen daw pirmi kanen gatuman ta pagbeet ta Dyos bisan pa na kanen an mapatay. Sikad gid iya na pagtuman bisan iya na kamatayen sikad lain na kanen palansang naan ta krus.

⁹ Yon na, paatagan kanen an ta Dyos ta datas gid na katengdanan daw ngaran na pakita na kanen an may katengdanan na labaw ta tanan.*

¹⁰ Tenged ta datas na katengdanan Jesus, tanan na naan ta langit daw naan ta kalibutan i daw naan man ta lugar ta mga patay magluod na magtaod ki kanen

¹¹ daw tanan mag-ako man na gapati danen an na Jesu-Cristo, kanen an Ginuo.† Yon en na Dyos Amay dayawen ta tanan.

¹² Gani, mga pinalangga ko, tenged pirmi gatuman Jesus an naan ta Dyos daw tenged kyo man pirmi gatuman naan ta Dyos dili nang na naan a pa ki kyo kan-o labi pa gid anduni na ula aren dyan, magpadayon kaw ta inyo na pagtuman na magtingwa gid ta pagsunod ta batasan na igo ta mga itlaw na naluwas en ta Dyos. Iling tan buaten nyo na may pagtaod naan ta Dyos daw demdemen nyo na kiten i may sabaten ki kanen. ¹³ Masarangan nyo na sunuron batasan an na igo ta mga itlaw na naluwas

* **2:9** Ginuo ngaran na paatag ki Jesus na pakita na kanen an may katengdanan na labaw ta tanan. Naan ta Mga Binuatan 2:33-36, Efeso 1:20-21 daw Filipos 2:11 pwidi nyo mabasa parti ki Ginuo Jesus na iya na katengdanan labaw ta tanan. † **2:11** Paagi ta pagsambit Pablo ta tallo na lugar na langit, kalibutan daw lugar ta mga patay, beet ambalen din na tanan-tanan gid magluod na magtaod ki Jesu-Cristo daw mag-ako na gapati danen an na Jesu-Cristo, kanen an Ginuo.

en tak Dyos an gatabang gid ki kyo aged mag-andem kaw na tumanen iya na liag daw gaatag man kanen ta sarang na matuman.

¹⁴ Daw ino man buaten nyo, buaten nyo nang na dili kaw sali ta gumod daw lalis ¹⁵ aged ula may masaway ki kyo daw limpyo man inyo na tagipusuon. Yon man Dyos an pasunod nyo na paryo kaw ta bata na gasunod ta ugali ta iya na amay daw tenged Dyos an pasunod nyo, ula kaw gabuat ta malain mintras naan kaw pa ta kalibutan i duma ta mga dili matareng daw makasasala na mga ittaw. Na naan kaw duma ki danen paryo kaw ta mga bituon na gapawa naan ta kadeleman ¹⁶ tak kyo yan gasugid ki danen ta miad na balita parti ta paagi na maangken kabui na ula katapusan. Daw iling tan inyo na buaten, malipay a gid naan ta adlaw na mabot Cristo tenged nlaman ko na may pulos gid ake na pagprusigir daw pangabellay para ki kyo. ¹⁷ Nalipay a na paagi ta ate na mga naagian na mga kabellay ta ate na pagsirbi ta Dyos yaken paryo alad na inemen daw kyo yan paryo paalad na ayep na pabubuan. Nalipay a gid duma ki kyo tanan tenged ta inyo na pagsirbi ta Dyos maskin ino inyo na naagian. ¹⁸ Iling man tan, kyo yan dapat man na malipay gid duma ki yaken tenged ta ake na pagsirbi ta Dyos maskin ino ake na naagian.

Timoteo Daw Epafrodito

¹⁹ Gasalig a ki Ginuo Jesus na ta dili nang en lugay Timoteo i pailingen ko ki kyo dyan aged malipay ake na nakem na malik kanen di na magsugid ki yaken parti ki kyo. ²⁰ Kanen pailingen ko dyan tenged kanen nang paryo ki yaken na terek ta tagipusuon iya na pag-isip ta inyo na kayaran. ²¹ Duma an iran nang na kayaran paisip danen daw ula danen gatuman ta pagbeet Jesu-Cristo. ²² Nlaman nyo na Timoteo i masaligan na ittaw tak bakod gid tabang din ki yaken ta pagsugid ko ta miad na balita paryo ta pagtabang ta isya na bata naan ta iya na amay. ²³ Gani, ta kaluoy ta

Ginuo, daw mlaman ko en daw ino resulta ta ake na kaso, pailingen ko dayon kanen an dyan ki kyo. ²⁴ Gasalig a man ta Ginuo na ta dili nang en lugay yaken i mismo magsud-o ki kyo.

²⁵ Piro anduni, gaisip a na kinanglan un-aen ko anay paulien dyan Epafrodito i. Papadala nyo di kanen an kan-o aged magtabang ki yaken ta ake na kinanglanen. Kanen bilang utod ko daw ake na duma ta ubra na isya kay nang ta pagsugid ta miad na balita bisan pa na may mga gakuontra. ²⁶ Piro, paulien ko gid man en kanen i dyan tak nidlaw en kanen ki kyo tanan daw kaulien gid en kanen i tenged nlaman din na nabalitaan nyo man na gamasakit kanen i. ²⁷ Matuod tise nang en kanen napatay, piro naluoy Dyos an ki kanen. Dili nang naan ki kanen naluoy Dyos an. Naluoy man Dyos an ki yaken aged dili madugangan ake na kalised. ²⁸ Gani, liag ko gid en na paulien kanen an aged malipay kaw na makita nyo kanen isab daw dili aren magpalibeg. ²⁹ Batunon nyo kanen an na may kalipay tenged kanen ate na utod ta Ginuo. Mga ittaw na paryo ki kanen dapat pasalamatan daw tagan ta pagtaod ³⁰ tak nabatang iya na kabui naan ta piligro na tise nang kanen an napatay tenged ta iya na pagsirbi ki Cristo na kanen an gatabang ki yaken bilang sal-i ki kyo.

3

Bakod Na Pulos Ta Pagkala Ki Cristo

¹ Anduni, mga utod ko, magkalipay kaw, kyo na mga sakep ta Ginuo. Dili a mataka na isulat isab ki kyo paryo ya ta ambal ko ki kyo kan-o aged dili kaw madala ta dili igo na tudlo.

² Mag-andam kaw gid ta mga ittaw na iran na batasan paryo ta ayam na ula tagiya.* Danen an mga gabuat ta malain paagi ta pagtudlo ta dili igo. Paryo nang

* **3:2** Ambal an Pablo na ayam na ula tag-ya papakita na pakuntra din gid iran na buat. Ta timpo Pablo, daw ambalen ta mga Judio na isya na ittaw paryo ta ayam na ula tag-ya, yon insulto gid tak ta iran na isip mga ayam na ula tag-ya sikad lain batasan daw damak.

danen an mga ganina ta lawa† tak gambal danen na bisan kino na gatuon na dili-Judio kinanglan magpabuat ta tanda naan ta lawa para may pamatuod na kanen an itaw na iya ta Dyos. ³ Piro, danen an na gambal ta iling tan dili matuod na mga itaw ta Dyos. Kiten matuod na mga itaw ta Dyos. Kiten i mga gasirbi ki kanen paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo. Kiten i may kalipay tak naan ki gasalig ta ate na pagtuo ki Jesu-Cristo para buaten ta Dyos na kiten i matareng. Ula ki en gasalig ta ate na pagsunod ta mga kaugalian na paambal ta mga itaw na dapat ta kon sunuron. ⁴ Alimbawa, daw may mga itaw na iran na alinan na lai daw iran na pagsunod ta mga kaugalian basian na danen an buaten na matareng, inta pugya nang pa nabuat aren na matareng. Daw duma na mga itaw naan gasalig ta iling an tan na mga basian, mas tama ake na mga basian kaysa ki danen. ⁵ Na wallo a nang pa adlaw alin ta pagtao ko, pabuatan a ta tanda naan ta lawa na pamatuod na Judio a na isya ta mga itaw na iya ta Dyos.‡ Yaken i isya na linai Israel§ daw naan ta dusi din na mga bata na mama, ake na alinan Benjamin. Yaken i matuod gid na Hebreo.* Parti ta ake na pagsunod kan-o ta Mga Sinulat Moises, isya a ta mga Pariseo na iran na pagsunod ta mga sinulat ya sikad gid istrikto. ⁶ Parti ta pagbuat ko daw ino na ta isip ko makapalipay ta Dyos, sikad gid ake na pagpangabot na pakuntra ko mga gatuon an ki Jesu-Cristo. Parti ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tenged salig ko kan-o na paagi ta pagsunod ko ta tanan gid na nasulat dya buaten a na matareng, ula gid may masaway ki yaken. ⁷ Piro, mga iling an tan na salig ko kan-o na may pulos para buaten a na matareng, anduni

tenged sakep aren ki Cristo pabilang ko gid na ula en pulos. ⁸ Dili nang mga iling an tan pabilang ko an na ula en pulos, tanantanan en tak para ki yaken isya nang may bakod na pulos na yon pagkala ko ki Jesu-Cristo na ake na Ginuo. Tenged ki kanen, pasikway ko tanan daw pabilang ko man na ula gid en pulos na paryo sagbet nang aged maangken ko isya an na may bakod na pulos na yaken i iya Cristo. ⁹ Yon man sakep aren ki Cristo daw pabuat a man ta Dyos na yaken i matareng tenged ta ake na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tak pagtuo an ki Cristo iya ta Dyos na paagi na buaten din mga itaw na danen an matareng. ¹⁰ Liag ko na makala ko pa gid ta miad Jesu-Cristo an paagi na iya na mga inagian ake man na maagian. Beet ambalen ko na andem ko gid na pirmi naan ki yaken sarang an na paryo ta sarang na paatag ta Dyos ki Cristo na pabannaw din Cristo an. Andem ko man na ta ake na pagtuman ta Dyos, mabaton ko daw ino man na mga kabalay maskin pa na mapatay a tak iling tan pabuat Cristo. Ta iya na pagtuman ta Dyos, nabaton din daw ino man na mga kabellay maskin pa ta iya na kamatayen. ¹¹ Yon man na galaem a gid na isya a ta mga bannawen ta Dyos naan ta adlaw na bannawen din mga napatay.

¹² Dili beet ambalen ko na anduni natuman en andem ko na nakala ko gid en Jesu-Cristo an daw dili ko man beet ambalen na yaken i paryo en ki kanen na pirpikto. Piro, gaprusigir a pa gid na sunuron ko batasan din tak iling tan tuyo din ta iya na pagbuat na yaken iya gid na itaw. ¹³ Mga utod ko, yaken i a, ula ko pabilang na paryo a gid en ki kanen. Piro, iling ti ake na pabuat: Gatingwa a na sunuron ko iya na batasan daw ta ake na pagtingwa

† **3:2** Ambal an Pablo na ganina ta lawa papakita na pakuntra din gid iran na pagpatuman naan ta duma na mga itaw ta sugo an parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama na yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Iran na pagpatuman paryo danen an ganina nang ta lawa ta duma na mga itaw tak pagbuat ta tanda naan ta lawa ula pulos na ubra para mga itaw buaten ta Dyos na danen an matareng. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **3:5** Pasambit Pablo adlaw an ta pagbuat ta tanda naan ta iya na lawa para ipakita na mga ginikanan din gatuman gid ta mga sunuran ta mga Judio na naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga bata na mama. § **3:5** Anay pa sa bag-o ta timpo danen Jesus daw Pablo, mga linai an Israel paumaw na mga Hebreo, piro ta timpo Jesus daw Pablo paumaw man danen an na mga Judio. * **3:5** Pablo an matuod gid na Hebreo tak mga kaapuan na alinan din Hebreo daw gasunod kanen ta mga kaugalian ta mga Hebreo daw iya na linggwai Hebreo.

paryo a ta isya na kalabet ta lumba lagan na ula gablikid ta mga nalambayan din. Gatingwa gid kanen ta iya na pagdlagan na ula duma na naan ta iya na isip daw dili, tumanan ta lumba aged maangken din primyo ya ta lumba. ¹⁴ Yaken iling man tan tak gaprusigir a pa gid asta na maangken ko dayad na bales na patagana ta Dyos para ki kiten tanan na kabaton ta upurtunidad na paatag din na kiten i sakep ki Jesu-Cristo na yon man tenaan na kiten magduma ki kanen naan ta langit. ¹⁵ Gani, kiten tanan na may lig-en na pagtuo, dapat iling tan ate na isip parti ta pagprusigir na sunuron ta batasan Cristo. Piro, daw may anen ki kyo na dili kumpurmi ta laygay ko i, gasalig a na Dyos nang en magpaintindi ki kyo. ¹⁶ Bisan iling tan, sigi nang, basta magpadayon ki na magsunod ta kamatuuran na ate en na nlaman parti ta Dyos.

¹⁷ Mga utod ko, mag-isyay kaw na sunuron nyo batasan ko bilang mudilo nyo. Panilagan nyo man mga itaw dyan na iran na batasan paryo man ta ame na batasan. Sunuron nyo danen an bilang mudilo man para ki kyo. ¹⁸ Mag-amblig kaw daw kino sunuron nyo. Gapaandam aren ki kyo ta pila na bisis daw anduni gapaandam a man gyapon ki kyo na gatulo gid ake na lua. Tama na mga itaw na gambal na danen an gasunod kon ki Cristo, piro iran na mga pabuat gapakita nang na danen gapati na ula pulos kamatayen Cristo naan ta krus. ¹⁹ Sigurado na maageman danen segeng gid na silot ta Dyos. Daw ino nang na liag ta iran na kaugalingen papagustuan nang danen tak iran na mga liag pabuat danen na iran na dyos. Pabugal man danen iran na mga pabuat na makagayya. Paisip nang an danen parti ta kabui naan ta kalibutan i. ²⁰ Piro, kiten a, dili ki paryo ki danen. Pabilang ta na kiten i mga banwaanen ta langit, dili ta kalibutan tak kiten i mga sakep ta pagdumala ta Dyos. Naan alin ta langit ate na palangkagan na manluluwas na malik di na yon Ginuo Jesu-Cristo. ²¹ Ta iya na

pagbalik, bag-uon din ate i na lawa. Ate i na lawa na malunot daw para nang ta kalibutan buaten na paryo ta iya na lawa na ula en kamatayen daw para ta langit. Kanen may gaem na gabeet ta tanan daw paagi ta yon man na gaem bag-uon din ate i na lawa.

4

¹ Gani, mga utod ko, paryo ta ake i na palaygay ki kyo magpadayon kaw ta inyo na pagtuo ta Ginuo. Palangga ko gid kyo yan daw nidlaw a man ki kyo. Mga pinalangga ko, kyo yan ake na kalipay daw bugal na paryo may pabaton a na kuruna na primyo tenged ki kyo.*

Mga Katapusan Na Laygay Pablo Naan Ta Yi Na Sulat

² Anduni, kyo Eudia daw Sintique, gapangabay a gid na magmiaray kaw tak mag-utod kaw ta Ginuo. ³ Kaon man na arey ko na masaligan na duma ko ta ubra, gapangabay a ki kaon na tabangan no na magmiaray darwa ya na bai tak danen mga duma ko man ta pagpangabellay ta pagpalapta ta miad na balita duma ki Clemente daw duma pa na mga itaw na gatabang ta ubra ko. Danen an tanan mga itaw na iran na ngaran naan ta libro ta Dyos na listaan ta mga itaw na kaangken ta kabui na ula katapusan.

⁴ Magkalipay kaw, kyo na mga sakep ta Ginuo. Ambalen ko isab: Magkalipay kaw. ⁵ Tingwaen nyo na paagi ta inyo na mga buat makita ta tanan na dayad inyo an na ugali. Demdemen nyo na mabot en adlaw na malik ate an na Ginuo. ⁶ Dili kaw sali palibeg parti ta bisan ino nang. Mangamuyo kaw naan ta Dyos parti ta tanan na mga kinanglanan nyo na ta inyo na pagpangamuyo magpangabay kaw na may pagpasalamat. ⁷ Ta inyo na pagpangamuyo, Dyos an mag-atag ki kyo ta katawwayan ta nakem na dili malambot ta ate na isip. Katawwayan an iatag din paagi ki Jesu-Cristo daw tenged ta katawwayan

* **4:1** Kuruna na pasambit naan ta birsikulo uno buat alin ta daon daw bulak daw pabetang naan ta ulo ta mga manug-ampang na gadaag bilang iran na primyo. Beet ambalen Pablo na mga gatuo an naan ta Filipos paryo papabugal din na primyo alin ta iya na pagpangabellay ta iya na pagsirbi ta Dyos.

ya paryo may gasagang ta inyo na tagipusuon daw isip aged dili kaw magpalibeg maskin ino pa inyo na maagian.

⁸ Mga utod ko, yi pa liag ko na inyo na buaten: Pirmi nyo isipen daw ino matuod, daw ino dapat tauron, daw ino matareng, daw ino na ula sawayen, daw ino na makapalipay ta mga itlaw, daw ino man miad na buaten. Pirmi nyo buaten mga iling an tan na miad daw dapat dayawen. ⁹ Sunuron nyo gid pirmi tanan na nlaman nyo paagi ta tudlo ko ki kyo. Magpadayon kaw na sunuron nyo daw ino namatian nyo daw nakita nyo ki yaken. Daw iling tan buaten nyo, Dyos an na gaatag ta katawwayan mag-ubay ki kyo.

Pagpasalamat Pablo Ta Tabang Ta Mga Taga-Filipos

¹⁰ Nalipay a gid ta ake na pagpasalamat naan ta Dyos tak anduni pakita nyo isab na gademdem kaw ki yaken. Nlaman ko na pirmi a nyo pademdem, piro ula kaw pirmi upurtunidad na ipakita ki yaken na gademdem kaw. ¹¹ Dili beet ambalen ko na nakulangan a ta mga kinanglanan ko tak nalam a makuntinto ta bisan ino nang ake na kaimtangan. ¹² Naagian ko kuli na pangabui na kulang ta mga kinanglanan daw naagian ko man dayad na pangabui na subla ta mga kinanglanan. Nalam a makuntinto bisan ino na kaimtangan ko, mabusog a man o maleteman, miad gid na pangabui o ula gid ta ula. ¹³ Masarangan ko gid na tubangen bisan ino na kaimtangan ko paagi ki Cristo na gatabang ki yaken para masarangan ko. ¹⁴ Bisn kuntinto a maskin ino kaimtangan ko, miad gid na patabangan a nyo ta mga kabellay na naagian ko.

¹⁵ Kyo na mga taga-Filipos, nlaman nyo na ta pag-alin ko kan-o ta prubinsya Macedonia, ula duma na grupo ta mga gatuo na gatabang ki yaken ta ake na kinanglan daw dili, kyo nang. Patabangan a nyo maski bag-o nyo nang namatian miad na balita parti ki Jesu-Cristo. ¹⁶ Maski na naan a pa ta syudad Tesalonica, pila bisis gapadala kaw ta inyo na tabang ki yaken. ¹⁷ Dili beet ambalen ko na gapaabot a ta tabang nyo isab. Gapaabot a na mabaton nyo mga

kaayaran na alin ta Dyos tak patabangan a nyo. ¹⁸ Anduni tanan ko na mga kinanglanan en ki yaken. Subla pa gani. Ula gid kulang tak nabaton ko en inyo na tabang na padala nyo paagi ki Epafrodito. Inyo na tabang igo ta liag ta Dyos daw makapalipay ki kanen paryo na naammutan kanen an ta isya na alad na pasunog. ¹⁹ Sigurado a na tanan nyo na mga kinanglanan iatag din man ki kyo paagi ki Jesu-Cristo tak makagagaem daw tag-iya ta tanan na mga betang kanen an na pasaligan ko na Dyos. ²⁰ Dayawen ta gid Dyos an na ate man na Amay. Ula katapusan pagdayaw an ki kanen. Amen!

Katapusan Na Mga Pagpangamusta

²¹ Ipakamusta a nyo ta tanan na mga itlaw dyan na iya ta Dyos na yon man mga sakep ki Jesu-Cristo. Mga duma ko di na ate na mga utod ki Cristo gapangamusta man ki kyo. ²² Tanan di na mga itlaw na iya ta Dyos gapangamusta ki kyo, labi en gid mga itlaw na gaubra para ta pangulo ta Roma. ²³ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Colosas

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Colosas

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta syudad Colosas na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Colosas an sakep ta prubinsya Asia na isya ta mga prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na giling Pablo naan ta lain-lain na mga lugar na gasugid kanen an ta miad na balita, ula kanen giling ta Colosas. Piro, pademdem din man gyapon mga gatuo na naan ta Colosas. Papangamuyuan din danen an daw papailingan din man ta duma na mga gatuo para tabangan na maglig-en iran na pagtuo.

Tuyo Pablo ta pagsulat para isaysay din naan ta mga gatuo naan ta Colosas parti ki Cristo aged dili danen an maluko ta maskin kino na gatudlo ta dili igo, bisan pa na mga rason an dayad matian. Katamaan ta mga gatuo naan ta Colosas mga dili-Judio daw yon man tenaan na dali nang mapapati danen an na malik naan ta pagsunod ta dati danen na kaugalian daw papatian parti ta mga ispiritu na naan ta kalibutan i. Tenged ta patudlo na dili igo parti ta pagtuman naan ta Dyos para malipay kanen an ki danen, salig danen na kinanglan na ipakita na dyusnon danen an paagi ta iran na pagpaebes pirmi ta iran na kaugalingen. Salig danen na kinanglan man na magsimba danen an naan ta mga angil. Naan ta yi na surat, papademdem Pablo ki danen kamatuuran an parti ki Cristo na Cristo an manugdumala na labaw gid ta tanan daw kanen nang dapat simbaen daw tumanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Colosas

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (1:3-14)
3. Katengdanan Cristo (1:15-23)
4. Ambal Pablo parti ta iya na pagsirbi para ta mga gatuo (1:24 - 2:5)
5. Pagpaandam Pablo parti ta pagsunod ta dili igo na mga kaugalian daw patian (2:6-23)

6. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga itlaw na gatuo ki Cristo (3:1-17)
7. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta magpamilya na mga gatuo (3:18 - 4:1)
8. Duma pa na mga laygay Pablo (4:2-6)
9. Katapusan ta yi na surat (4:7-18)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Ake na duma Timoteo na ate na utod ki Cristo. ² Kami i gapangamusta ki kyo na naan ta Colosas na mga itlaw na iya ta Dyos na yon man mga masaligan na utod nay ki Cristo.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

³ Ta ame na pagpangamuyo para ki kyo, pirmi kay gapasalamat naan ta Dyos na Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ⁴ Gapasalamat kay ki kanen tenged nabalitaan nay na gatuo kaw ki Jesu-Cristo daw gagugma kaw gid ta tanan na mga itlaw na iya ta Dyos. ⁵ Iling tan inyo an na pagtuo daw paggugma tak gasalig kaw gid na mabaton nyo alin ta Dyos mga kaayaran na patagana din naan ta langit. Nlaman nyo en parti ta mga kaayaran tenged namatian nyo kamatuuran na tudlo na yon man miad na balita parti ki Cristo ⁶ na pasugid Epafra ki kyo. Umpisa kan-o na gapati kaw ta miad na balita daw naintindian nyo man ta usto na Dyos an sikad miad, tama ki kyo gatuo ki Cristo daw pabag-o kaw ta Dyos na inyo na mga buat igo ta iya na liag. Iling man tan natabo naan ta bilog na kalibutan tak tama na mga itlaw gatuo man ki Cristo daw pabag-o danen an ta Dyos tenged pasugiran danen an ta miad na balita daw gapati man danen an. ⁷ Epafra an na gasugid ki kyo ta miad na balita pinalangga nay na duma ta ubra daw masaligan na manugsirbi ki Cristo. Kanen papailing nay ki kyo kan-o aged magtudlo sal-i ki kami tak dili kay kailing dyan. ⁸ Pasugiran kay din na gagugmaay kaw ta kada isya paagi ta tabang ta Dyos Espiritu Santo na naan ki kyo.

⁹ Umpisa na pasugiran kay parti ki kyo, pirmi kay gapangamuyo na gapangabay na tabangan kaw ta Dyos. Kabay pa na paagi ta mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo, mlaman nyo pa gid ta usto daw ino liag ta Dyos na buaten nyo. ¹⁰ Daw mlaman nyo gid en pagbeet din, mangabui kaw na magsunod ta batasan na igo ta mga gatuo ta Ginuo daw pirmi Ginuo an malipay ta inyo na buaten. Iling ti mga makapalipay ki kanen: Tama pa gid mga mabuat nyo na miad daw makala nyo pa gid Dyos an ¹¹ daw pagtuo nyo an palig- enen pa gid ta Dyos paagi ta bakod din na gaem aged masarangan nyo na may kalipay bisan ino na mga kabellay na maagian nyo daw langkaw man inyo an na pasinsya naan ta mga itlaw na gabuat ta malain ki kyo. ¹² Magpasalamat kaw man pirmi naan ta Dyos Amay tenged pabuat ki din na iya gid na mga itlaw aged isya ki man ta mga magbaton ta mga patagana din para ta iya na mga itlaw na yon man mga pabilang na “naan ta pawa”. ¹³ Dati kiten i pabilang na “naan ta delem” tak kiten i sakep ta pagbeet Satanas. Piro, paluwas ki ta Dyos alin ta pagbeet Satanas daw papasakep ki din naan ta pagdumala Cristo na pinalangga din na Bata. ¹⁴ Paagi ki Cristo natubos ki alin ta silot ta ate na mga sala na yon man napatawad ki en ta Dyos.

Katengdanan Cristo

¹⁵ Dili ta makita Dyos an, piro paagi ki Cristo nlanan ta daw ino naan ta Dyos tak naan ki Cristo nakita ta daw kino Dyos an. Katengdanan Cristo datas gid kaysa ta katengdanan ta tanan na mga nabuat paryo ta panganay na bata na iya na katengdanan datas kaysa ta tanan din na mga utod. ¹⁶ Paagi ki Cristo pabuat ta Dyos tanan na naan ta kalangitan daw kalibutan i, mga makita daw mga dili makita asta ta mga ispiritu na gaari, gadumala, gapanguna daw may uturidad. Tanan gid nabuat paagi ki Cristo daw tanan pabuat aged Cristo an tagan ta pagdayaw. ¹⁷ Bag-o nabuat tanan, anen en Cristo an daw paagi ki kanen tanan gapadayon daw natuman man mga tuyo ta Dyos ta pagbuat din ta

tanan. ¹⁸ Cristo an pangulo ta tanan na mga gatuo na yon man kanen gadumala ta paumaw na iya na lawa. Kanen alinan ta bag-o ta na kabui tenged kanen una na nabannaw na dili en mapatay isab aged kanen an may katengdanan na labaw ta tanan. ¹⁹ Igo gid ta liag ta Dyos na daw ino naan ta Dyos naan man ki Cristo. ²⁰ Igo man ta liag ta Dyos na tenged ki Cristo, tanan an na naan ta kalibutan i daw kalangitan papasakep ta Dyos naan ta iya na kaugalingen aged ula en magkuntra ki kanen. Iling tan pabuat din para ta tanan paagi ta kamatayen Cristo naan ta krus na natulo iya na lengngessa.

²¹ Dati, kyo yan madyo ta Dyos daw gakuntra ki kanen tenged ta malain nyo na isip daw mga buat. ²² Piro, bisan iling kaw tan kan-o, anduni papatawad kaw ta Dyos daw pabaton kaw din tak giling Cristo an naan ta kalibutan i na natao daw napatay para ki kiten aged iparani ki din naan ta Dyos na kiten i matareng, ula sala daw ula may masaway ki kiten. ²³ Piro, kinanglan na padayon kaw na galig-en ta inyo na pagtuo ki Cristo na yon man dili kaw magduadua daw dili man mag-isab inyo na pagtuo daw padayon kaw na magsalig ta mga pangako ta Dyos na namatian nyo na pasugiran kaw ta miad na balita. Pasugid an ki kyo na miad na balita paryo man ta pasugid naan ta bilog na kalibutan daw yaken i isya man ta mga pabuat ta Dyos na iya na mga manugsirbi na magsugid ta miad na balita.

Ambal Pablo Parti Ta Iya Na Pagsirbi Para Ta Mga Gatuo

²⁴ Bisanduni naagian ko mga kabellay ta ake na pagsirbi ki Cristo, nalipay a man gyapon tak tuyo ko ta ake na pagsirbi na kyo yan na mga dili-Judio may upurtunidad na mamatian nyo miad na balita. Na naan kan-o Cristo ta kalibutan i, naagian din mga kabellay daw dapat maagian ko man mga kabellay tenged ta iya na plano para ta kayaran ta tanan na mga gatuo na yon man kiten na paumaw na iya na lawa. ²⁵ Paatag ta Dyos ki yaken katengdanan na isya a na manugsirbi ta mga gatuo paagi ta pagsaysay ko ta usto ki kyo ta tanan

na naan ta miad na balita na alin ki kanen. ²⁶ Paagi ta miad na balita papakita din iya an na plano na ula din anay papasugid naan ta maskin kino alin ta pagbuat ta kalibutan i, piro anduni papasugid din en naan ki kiten na iya na mga itlaw. ²⁷ Anduni papasugid din tak liag din na mlaman ta iya an na sikad dayad na plano para ta kayaran ta tanan na mga itlaw. Yi plano din: Cristo naan ki kiten daw yon man tenaan na gasalig ki na mabot adlaw na kiten i magduma ta Dyos daw makala ta pa gid kanen an.

²⁸ Cristo an ame na pawali naan ta tanan. Gatudlo kay daw gapaandam ki danen sunod ta tanan na mga papaintindi ta Dyos ki kami aged naan ta adlaw na mga pawalian nay an magtubang naan ta Dyos iran na batasan igo gid ta liag ta Dyos para ta mga itlaw na sakep ki Cristo. ²⁹ Yon na gapangabellay a gid ta pagwali naan ta tanan paagi ta pagtabang Cristo ki yaken para masarangan ko ubra na pasalig din ki yaken.

2

¹ Liag ko na mlaman nyo daw ino ake na pagpangabellay para ki kyo daw ta mga gatuo naan ta Laodicea daw mga gatuo man na ula pa kakala ki yaken ta sura. ² Gapangabellay a gid aged maglig-en pa gid inyo na nakem daw mag-isyay kaw na may paggugma ta kada isya. Liag ko na maintindian nyo gid ta usto plano ta Dyos na anay pa sa ula din papasugid piro anduni papasugid din en. Beet ambalen na liag ko na makala nyo pa gid ta usto Cristo an ³ tenged maintindian ta gid ta usto plano ta Dyos paagi ki Cristo tak daw ino alam daw pag-intindi ta Dyos yon man alam daw pag-intindi Cristo. ⁴ Naan ta yi na surat pasaysay ko ki kyo parti ki Cristo aged dili kaw maluko ta maskin kino na iya na tudlo dili igo, bisan pa na dayad matian iya na mga rason. ⁵ Liag ko na dili kaw madala ta dili igo na tudlo tak ake na nakem naan ki kyo bisan ula a dyan daw

nalipay a tenged gaisyaay kaw gid daw ligen man en inyo na pagtuo ki Cristo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pagsunod Ta Dili Igo Na Mga Kaugalian Daw Patian

⁶ Tenged gapati kaw na Jesu-Cristo an inyo na Ginuo, dapat mangabui kaw na inyo na batasan sunod ta iya na liag. ⁷ Dapat padayon na galig-en inyo na pagtuo ki kanen daw gadugang inyo na pagsalig na paryo kaw ta kaoy na may dalem na gamot daw ta balay na may dayad na pundasyon. Dapat padayon kaw man na gapati na matuod patudlo ya ki kyo kan-o parti ki kanen daw pirmi kaw gid magpasalamat ta Dyos.

⁸ Ambligan nyo na ula bisan isya ki kyo na magpaluko ta mga itlaw na gatudlo ta mga patian na dayad nang matian, piro dili matuod daw dili man makatabang ki kyo. Iran an na mga patudlo alin ta mga kaugalian na buat nang ta mga itlaw daw mga pagpati parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan i. Iran na patudlo dili alin ki Cristo. ⁹ Yi matuod na tudlo na dapat nyo patian: Daw ino naan ta Dyos naan man ki Cristo bisan pa na Cristo an giling ta kalibutan i na natao kanen an na isya na itlaw. ¹⁰ Tenged kiten i sakep en ki Cristo, ula ki duma na kinanglan bilang mga gatuo daw dili, Cristo nang. Kanen an pangulo ta tanan na mga ispiritu na gapanguna daw may uturidad.

¹¹ Tenged sakep kaw ki Cristo, pabuat kaw ta Dyos na iya gid na mga itlaw. Dili kaw paryo ta mga Judio na danen an nabuatan ta tanda naan ta iran na lawa. Buat nang ta itlaw iran an na tanda na pamatuod na danen an mga itlaw na iya ta Dyos.* Piro, paagi ki Cristo, kyo yan a pabuat ta Dyos na iya gid na mga itlaw daw pabag-o kaw din man aged dilian nyo inyo na mga buat na alin ta inyo na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos. ¹² Iling man tan, na pabautismuan kaw kan-o, paryo kaw napatay, nalebbeng daw pabannaw duma ki Cristo tenged patagan kaw ta Dyos ta bag-o na kabui paagi ki Cristo. May bag-o kaw na kabui tenged

* **2:11** Tanda na pasambit naan ta birsikulo unsi, daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

gapati kaw na may sarang Dyos an ta pag-atag ta bag-o na kabui tak pabannaw din Cristo an.

¹³ Na naan kaw ta dati nyo na kabui, ula gid ta inyo na isip Dyos an tenged pirmi nyo nang ula pasunod kanen an daw ula nyo man padilian mga buat na alin ta inyo na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos. Piro anduni, may bag-o kaw na kabui alin ki kanen tak kiten i na mga gatuo paryo pabannaw din duma ki Cristo na yon man napatawad din tanan ta na mga sala. ¹⁴ Na napatawad din ate na mga sala, paryo na papala din lista ta mga akusar na tenaan na kiten dapat silutan. Paryo man na lista an pakamang din daw palansang naan ta krus tak papatawad ki din tenged Cristo an pasilutan na napatay kanen naan ta krus para ki kiten. ¹⁵ Paagi ta kamatayen Cristo, papirdi ta Dyos tanan na mga malain na ispiritu na gapanguna daw may uturidad. Napamatuuran din naan ta tanan na mga itaw na mga malain an na ispiritu napirdi din gid tak pabuat din mga ispiritu an na paryo ta mga nabia na paparid ta gadaag na ari naan ta tubangan ta tama na mga itaw.

¹⁶ Gani, dili nyo patian mga itaw an na gambal na dili igo inyo na mga pabuat tenged ula kaw gasunod ta iran na patudlo parti daw ino dapat daw dili dapat kanenen daw inemen daw tenged man na ula kaw galabet ta pagsilibrar ta mga pista ta mga Judio, ta primero na ayag ta bulan o Adlaw Ta Pagpuay. ¹⁷ Dili kaw mapati ki danen tak mga kaugalian an na paatag ta Dyos naan ta mga Judio anay pa sa paanggid nang ta isya na mabot daw tenged Cristo gabot en, natuman en tanan na beet ambalen ta mga kaugalian. ¹⁸ Dili nyo patian mga itaw na gausgar ki kyo na dili igo inyo na pagsimba. Patudlo danen na dapat kon ipakita nyo na dyusnon kaw gid paagi ta pagpaebes nyo pirmi ta inyo na kaugalingen daw dapat kaw kon magsimba ta mga angil paryo ta iran na pabuat. Ambal man danen na basian ta iran na patudlo mga papakita kon ta Dyos ki danen. Gabugalen danen an tenged salig danen na igo gid iran na patudlo, piro ula pulos iran na patudlo tak alin nang ta

iran na kaugalingen na isip. ¹⁹ Dili igo iran na mga patudlo tak ula en danen gasunod ki Cristo na pangulo ta tanan na mga gatuo. Tenged ta pagdumala Cristo ki kiten, paryo ki ta isya na lawa na biskeg daw dayad paggiyo an tenged mga parti an naplastar ta usto daw dayad pag-angetay ta mga leke-lekean daw mga kaugatan. Iling man tan, daw kiten magsunod ki Cristo na ate na pangulo, magdugang ate na pag-isyay bilang mga gatuo daw mas igo pa gid ate na pagtuman ta mga papabuat ta Dyos ki kiten.

²⁰ Tenged na sakep kaw ki Cristo, paryo kaw napatay na duma ki kanen tak dili kaw en naan ta dati nyo na kabui na gasunod kaw ta mga kaugalian parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan. Man-o tak anduni paryo kaw isab ta mga itaw na ula gapati ta Dyos? Man-o tak anduni pabaton nyo mga patudlo ²¹ parti ta mga betang na kuntra gamiten daw mga pagkaan na kuntra kanenen? ²² Dili kaw magsunod ta iran na patudlo tak parti nang ta mga betang na dili maglugay daw iran an na mga kaugalian daw patudlo buat-buat nang danen. ²³ Salig ta mga itaw na dayad daw munod danen ta mga kaugalian na iling tan tak mga itaw na gasunod kinanglan na magpangabellay gid na ipakita na dyusnon danen an daw magpaebes ta iran na kaugalingen daw magpinitinsya. Piro ta matuod, daw magsunod mga itaw ta mga kaugalian an, dili man gyapon makatabang ki danen tak gapagusto man gyapon danen daw ino iran na kaugalingen na liag.

3

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Igo Ta Mga Itaw Na Gatuo Ki Cristo

¹ Tenged na paryo kaw pabannaw duma ki Cristo na yon man may bag-o kaw na kabui, labien nyo inyo na pagsunod ta kabebet-en Cristo na anduni naan kanen ta langit gamungko naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo. ² Dapat gid na isipen nyo inyo an na pagsunod ki Cristo, dili parti ta kabui naan ta kalibutan i ³ tak paryo kaw napatay duma ki kanen na yon man dili kaw en naan ta dati nyo na kabui na palabi nyo inyo an na kabui naan ta

kalibutan. Anduni, naan kaw ta bag-o na kabui na paryo duma kaw ki Cristo ta iya na kabui naan ta langit duma ta Dyos. Dili pa maintindian ta mga itlaw bag-o nyo an na kabui. ⁴ Piro, naan ta adlaw na Cristo an mabot na magpakita daw ta iya na pagpakita naan ki kanen sikad silaw na pawa ta Dyos, kyo yan duma ki kanen daw maintindian en ta mga itlaw na kanen an alinan ta bag-o nyo na kabui na paryo ta iya na kabui na para ta langit daw ula en kamatayen.

⁵ Tenged kyo yan mga itlaw na may bag-o na kabui, dapat dilian nyo mga pabuat nyo kan-o na gasunod kaw pa ta inyo na kaugalingen na liag. Dilian nyo mga buat na iling ti: pagbuat na malaw-ay ta pananaw ta Dyos, pagbuat ta malain, pagbuat ta makagayya, gapagusto nang ta pagbuat ta maskin ino na liag nyo daw pagpangabot pa gid ta tama na mga betang. Bisan kino na magpangabot pa gid ta tama na mga betang, makasala kanen an paryo ta mga itlaw na gasirbi ta mga dyos-dyusan tak palabi din mga betang kaysa ta Dyos. ⁶ Dapat na dili kaw magbuat ta malain tak mabot adlaw na silutan gid ta Dyos mga itlaw na gabuat ta iling tan. ⁷ Na naan kaw pa ta dati nyo na kabui na ula kaw pa gatuo, gabuat kaw man ta malain na iling tan. ⁸ Dapat dili kaw paryo ta mga itlaw na iling ti: mga mainiten ulo, mga dali maggilek, mga pirmi gabuat ta malain naan ta duma, mga gapakalain ta duma daw mga gambal ta law-ay. ⁹ Dili kaw man sali ta bula naan ta paryo nyo na itlaw tak ula nyo en pasunod dati nyo na batasan na ula kaw pa gatuo. Anduni, paryo na gasili kaw en ta bayo na palubbas nyo daan na bayo ¹⁰ daw may pasuot kaw na bag-o tak pasunod nyo bag-o na batasan na alin ta Dyos. Padayon din na bag-uon kyo yan aged magparyo kaw ki kanen na alinan ta bag-o nyo na batasan daw makala nyo pa gid kanen an ta usto. ¹¹ Tenged iling tan pabuat din na pabag-o din mga gatuo an, dili impurtanti daw ino ki ta dati bag-o ki gatuo: Judio o dili-Judio, mga nabuatan ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan,* mga

ula iniskwilaan, mga mapintas na itlaw na gistar naan ta bukid daw madyo ta syudad, mga ulipen o dili ulipen. Impurtanti gid ta tanan Cristo an tak kanen an naan ki kiten na mga gatuo.

¹² Gani, tenged na kiten papili ta Dyos na iya gid na mga itlaw na papalangga din, dapat terek ta ate na nakem na magtabang ta mga gakinanglan ta kaluoy daw dapat miad ki, mapainebesen, miad ate na kabebet-en, mapasinsyaen ¹³ daw may pasunaid ta kada isya. Daw isya na utod nyo ki Cristo makasala ki kyo, patawaren nyo. Magpatawaray kaw ta kada isya paryo ta pagpatawad ta Ginuo ki kyo. ¹⁴ Piro, impurtanti ta tanan na dapat nyo buaten, maggugmaay kaw tak mga itlaw na gagugmaay dayad iran na pagdumaay.

¹⁵ Tenged Cristo alinan ta inyo na malineng na pagdumaay, magpasakep kaw pirmi ta iya na pagpanguna para padayon na dayad inyo na pagdumaay tak naan daan ta plano ta Dyos na kiten tanan na pakabig na mga parti ta lawa Cristo may malineng na pagdumaay. Dapat man na magpasalamat kaw pirmi naan ta Dyos. ¹⁶ Itanem nyo gid naan ta inyo na tagipusuon mga patudlo Cristo. Magtudlo kaw ta kada isya daw maglaygay na naan ta lugar. Naan ta inyo na pagtipon magkanta kaw man na gamiten nyo mga salmo, mga kanta na pangsimba daw duma pa na mga kanta ta mga gapasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo. Magkanta kaw na may pagpasalamat naan ta Dyos na terek gid ta inyo na tagipusuon. ¹⁷ Bisan ino ambalen nyo daw buaten, dapat igo ta mga itlaw na gasunod ki Ginuo Jesus. Pirmi kaw man magpasalamat ta Dyos Amay tenged ta mga pabuat Jesus para ki kyo.

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Igo Ta Magpamilya Na Mga Gatuo

¹⁸ Kyo na mga bai na may sawa, magpasakep kaw naan ta inyo na sawa tak iling tan na buat igo ta mga itlaw na sakep ta Ginuo.

¹⁹ Kyo na mga mama na may sawa, gugmaen nyo gid inyo an na sawa daw trataren nyo gid ta miad.

* **3:11** May pasaysay parti ta tanda naan ta lawa na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Colosas 2:11.

²⁰ Kyo na mga bata, tumanen nyo ginikanan nyo an bisan ino iran na laygay tak iling an tan makapalipay ta Dyos.

²¹ Kyo na mga amay, ambligan nyo inyo na pagtratar naan ta inyo na mga bata na dili subla pagsakit nyo ta iran na beet tak basi marwad iran na andem na magbuat ta mga miad.

²² Kyo na mga suguon, tumanen nyo amo nyo an bisan ino iya na sugo. Inyo na pagtuman dapat dili pakita-kita nang na para dayawen kaw ta inyo na amo. Dapat na magtuman kaw na terek ta inyo na tagipusuon na may pagtaod naan ta Ginuo.

²³ Bisin ino na ipabuat ki kyo, dapat buaten nyo na terek gid ta inyo na nakem na paryo inyo na pagsirbi naan ta Ginuo, dili nang naan ta itaw ²⁴ tak nlaman nyo na Ginuo an mag-atag ki kyo ta dayad na bales na patagana din para ta iya na mga itaw. Demdemen nyo man na Cristo an, kanen matuod na Amo na pasirbian nyo. ²⁵ Piro, daw magbuat kaw ta malain, sigurado gid na maageman nyo silot bisan ino pa inyo na katengdanan.

4

¹ Kyo na mga amo, dapat na usto inyo na pagtratar naan ta inyo na mga suguon tak nlaman nyo na may Amo kaw na naan ta langit na yon man Ginuo.

Duma Pa Na Mga Laygay Pablo

² Dapat magpadayon kaw gid ta pagpangamuyo. Ta inyo na pagpangamuyo, dapat dili kaw mataka daw dapat pirmi kaw magpasalamat naan ta Dyos.

³ Pangamuyuan kay nyo na tagan kay pa ta Dyos ta mga upurtunidad na magsugid kay ta miad na balita aged magsaysay kay ta plano ta Dyos parti ki Cristo na anay pa sa ula din anay papasugid naan ta mga itaw. Tenged ta ake na pagsugid, anduni papriso a. ⁴ Pangamuyuan a nyo man na mapaintindi ko gid naan ta mga itaw ake na pasugid parti ki Cristo tak iling tan liag ta Dyos na buaten ko.

⁵ Ambligan nyo na dayad pagtratar nyo ta mga itaw na ula gatuo. Dapat ta tanan na uras anda kaw na magsugid parti ta inyo na pagtuo. ⁶ Dapat man na dayad

inyo na pag-isturya naan ta duma aged intrisado danen na mamati. Daw iling tan buaten nyo, dayad pagsabat nyo an ta bisan kino na mag-insa ki kyo parti ta inyo na pagtuo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

⁷ Tiquico an, kanen bala magbalita ki kyo ta tanan parti ki yaken. Kanen an ate na palangga na utod ki Cristo daw gaunong gid na manugsirbi ta Ginuo daw duma ko kanen an ta ubra ta ake na pagsirbi ta Ginuo. ⁸ Gapangabay a ki kanen na miling dyan ki kyo tak liag ko gid na mlaman nyo ame i na kaimtangan daw para man biskegen din inyo na nakem. ⁹ Onesimo an na palangga ta daw masaligan na utod ki Cristo daw inyo man na kasimanwa, pakuyog ko kanen ki Tiquico na miling dyan ki kyo. Darwa danen magsugid ta tanan na natabo di.

¹⁰ Aristarco an na duma ko di na papriso man daw Marcos na katagsa Bernabe, gapangamusta danen ki kyo. Marcos i, kanen Marcos na pasambit ko kanon na daw miling kanen dyan, batunon nyo. ¹¹ Ta tanan na mga duma ko ta ake na ubra ta pagwali parti ta pagdumala ta Dyos, danen nang Aristarco, Marcos daw Josue mga Judio. Nalipay a ta iran na pagtabang ki yaken.

¹² Epafra an na manugsirbi ki Jesu-Cristo gapangamusta man ki kyo na mga kasimanwa din. Pirmi kanen gapangamuyo na terek gid ta iya na tagipusuon para maglig-en pa gid inyo na pagtuo aged mlaman nyo ta usto daw ino liag ta Dyos na buaten nyo. ¹³ Tenged na kanen duma ko di, nlaman ko na pirmi kanen an gademdem ki kyo daw gapangabellay man para ki kyo tanan asta ta mga gatuo man naan ta Laodicea daw Hierapolis.

¹⁴ Lucas na ame na palangga na duktor daw Demas, gapangamusta danen ki kyo.

¹⁵ Ipakamusta a nyo ta ate na mga utod ki Cristo naan ta Laodicea daw ipakamusta a nyo man ki Nimfa daw mga gatuo na gatipon-tipon naan ta iya na balay.

¹⁶ Daw matapos nyo en basa yi na surat, ipabasa nyo man naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Laodicea. May isya

a pa man na sulat na napadala ko en naan ta Laodicea na ipadala danen ki kyo na dapat mabasa nyo man.

¹⁷ Ambalen nyo ki Arquipo na tumanen din gid papabuat ta Ginuo ki kanen.

¹⁸ Naan ta katapusan i ta yi na sulat yaken en mismo na Pablo magsulat ta ake i na pagpangamusta.* Kamusta kaw! Dili a nyo lipatan na pangamuyuan tenged yaken i papriso.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

---

* **4:18** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta itaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga itaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

Una Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Tesalonica

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Tesalonica

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta syudad Tesalonica na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Tesalonica an kapital ta prubinsya Macedonia na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na giling Pablo naan ta lain-lain na mga lugar na gasugid kanen an ta miad na balita parti ki Cristo, giling kanen ta Tesalonica. Tenged tama na mga taga-Tesalonica gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binu-atan 17:1-9* pwidi nyo mabasa parti ta pagumpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Tesalonica. Na giling Pablo naan ta Tesalonica, bag-o nang kanen galin ta syudad Filipos tenged may mga itlaw dya na gakantra ta iya na pagsugid ta miad na balita.

Tuyo Pablo ta pagsulat naan ta mga taga-Tesalonica na mga gatuo para danen an magpabiskeg ta iran na nakem daw magpalig-en man ta iran na pagtuo. Naan ta yi na libro gapasalamat Pablo naan ta Dyos tak nabalitaan din parti ta iran na pagtuo daw paggugma naan ta Dyos daw naan man ta mga paryo danen na itlaw. Naan man ta yi na libro papademdem din ki danen daw ino batasan din na kanen an naan pa ta Tesalonica na duma ki danen. Pasabat man Pablo mga insa na alin ta mga gatuo parti ta pag-abot Cristo alin ta langit. Gusto danen mlaman na daw naan ta pag-abot Cristo, mga gatuo an na napatay en mabannaw aged mabui asta ta ula katapusan. Gusto man danen mlaman daw kan-o gid mabot Cristo an. Sabat Pablo ki danen na dapat pirmi danen anda ta pag-abot ta Ginuo maskin dili mlaman daw kan-o kanen mabot. Dapat man na ambigan danen iran na batasan para ula may masaway ki danen naan ta adlaw ta iya na pag-abot.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Tesalonica

1. Pagpangamusta alin ki Pablo daw iya na mga duma (1:1)

2. Pagpasalamat danen Pablo naan ta Dyos (1:2-10)
3. Batasan daw buat danen Pablo na danen duma ta mga taga-Tesalonica (2:1-16)
4. Liag danen Pablo na miling isab naan ta Tesalonica (2:17 - 3:5)
5. Kalipay danen Pablo tenged ta balita Timoteo parti ta mga gatuo naan ta Tesalonica (3:6-13)
6. Ambal Pablo parti ta batasan na makapalipay ta Dyos (4:1-12)
7. Tudlo Pablo parti ta mga matabo ta pag-abot Ginuo Jesus (4:13 - 5:11)
8. Katapusan ta yi na surat (5:12-28)

Pagpangamusta Alin Ki Pablo Daw Iya Na Mga Duma

¹ Yaken i Pablo daw ake na mga duma Silas daw Timoteo gapangamusta ki kyo naan ta syudad Tesalonica na mga gatipon-tipon na gatuo na yon man mga itlaw na iya ta Dyos Amay daw Ginuo Jesu-Cristo.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawayan na alin ta Dyos.

Pagpasalamat Danen Pablo Naan Ta Dyos

² Pirmi kay gapasalamat ta Dyos tenged ki kyo tanan daw pirmi nay kyo yan pasambit naan ta ame na mga pangamuyo.

³ Ta ame na pagpangamuyo naan ta Dyos na ate man na Amay, pirmi nay pademdem mga miad nyo na nabuat na bunga ta inyo na pagtuo daw inyo man na pagpangabel-lay ta pagsirbi nyo ta Dyos tenged ta inyo na paggugma ki kanen daw mga paryo nyo na itlaw. Pademdem nay man na tenged ta inyo na pagsalig naan ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, nasarangan nyo maskin ino na naagian nyo.

⁴ Mga utod nay na papalangga ta Dyos, gapasalamat kay tak nlaman nay na kyo yan papili ta Dyos na iya gid na mga itlaw.

⁵ Nlaman nay tak na pasugid nay kan-o ki kyo miad an na balita parti ki Cristo, gatuo kaw gid ki kanen, piro dili tenged nang ta mga pasugid nay ki kyo. Gatuo kaw tenged pagaeman kay ta Dyos Ispiritu Santo ta ame na pagsugid daw nlaman nyo man na ame na pagpati ta miad na balita terek gid ta ame na tagipusuon. Na naan

kay duma ki kyo, nakita nyo man dayad nay na batasan daw ula kay duma na tuyo daw dili, para nang ta inyo na kayaran. ⁶ Nlaman nay na kyo yan papili ta Dyos tak gasunod kaw man ta ame na batasan daw batasan man ta Ginuo tenged bisan naagian nyo tama na mga kabellay, gapati kaw man gyapon ta miad na balita na may kalipay kaw na alin ta Dyos Ispiritu Santo. ⁷ Tenged ta inyo na pagtuo daw dayad na batasan, duma na mga gatuo naan ta Macedonia daw Acaya gasunod ki kyo bilang iran na mudilo. ⁸ Tenged ki kyo, namatian ta mga itlaw naan ta Macedonia daw Acaya mga tudlo na alin ki Ginuo Jesus. Dili nang nyan, mga itlaw naan ta tama na mga lugar na madyo nabalitaan danen na gasalig kaw ta Dyos. Gani, dili en kinanglan na magsugid kay pa ki danen parti ki kyo tak nlaman en danen. ⁹ Mga itlaw na kamati parti ta inyo na pagtuo, danen mismo gasugid parti ta ame na ubra dyan na giling kay ki kyo. Pasugid man danen na tenged gapati kaw ta ame na pawali, padilian nyo inyo na pagsirbi ta mga dyos-dyusan daw anduni gasirbi kaw en ta matuod na Dyos na bui. ¹⁰ Pasugid man danen na gapaabot kaw ta pag-abot Jesus na Bata Ta Dyos alin ta langit. Jesus an, kanen pabannaw ta Dyos daw kanen ate na manluluwas para dili ta maageman silot na mabot tenged ta kagilek ta Dyos.

2

Batasan Daw Buat Danen Pablo Na Danen Duma Ta Mga Taga-Tesalonica

¹ Mga utod nay, nlaman nyo na bakod tabang ki kyo ame an na pag-iling dyan ki kyo. ² Bag-o kay giling ki kyo, papangabot kay daw papagayyaan gid ta mga itlaw naan ta Filipos na gakuntra ta ame na pagwali. Maskin iling tan ame na naagian naan ta Filipos daw tama na mga itlaw dyan ta Tesalonica na gakuntra man ki kami, ula kay adlek na gasugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos tak patabangan kay din.* ³ Yi mga tenaan na bakod tabang ki kyo ame an na pag-iling dyan ki

kyo: Ame na pawali matuod gid daw dili man bula, ula kay malain na tuyo daw ula nay man kyo yan paluko. ⁴ Iling tan ame na batasan tak kami i mga itlaw na papili ta Dyos para saligan din ta pagsugid ta miad na balita. Ame na tuyo ta pagwali para kanen an malipay ki kami, dili para malipay mga itlaw an. Nalam gid kanen an daw ino naan ta ame na isip. ⁵ Nlaman din daw nlaman nyo man na kan-o na gawali kay ki kyo, ula kay gadayaw-dayaw ki kyo para batunon nyo ame na mga patudlo daw ula nay man kyo yan paluko para ta ame na kaugalingen. ⁶ Ta ame na pagwali ame na tuyo dili para dayawen kay nyo o dayawen kay ta duma na mga itlaw. Bisan may katengdanan kay na mga apustulis Cristo, na naan kay kan-o ki kyo, ula nay pabetang naan ta ame na isip mga pribiliyo ta ame na katengdanan. ⁷ Ta ame na pagtratar ki kyo, miad kay na paryo ta inay na gasagod ta iya na mga bata. ⁸ Tenged ta bakod nay na gugma ki kyo, nalipay kay na gatudlo ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos. Dili nang nyan, gatabang kay man ki kyo ta bisan ino na paagi tak papalangga nay kyo yan. ⁹ Mga utod nay, nlaman ko na nademdeman nyo daw ino ame na pag-pangabellay kan-o na naan kay pa ki kyo. Adlaw daw kilem gaubra kay para ta ame na mga kinanglanen tak dili kay miag na mangayo ki kyo mintras na gatudlo kay ki kyo parti ta miad na balita na alin ta Dyos.

¹⁰ Nlaman ta Dyos daw nlaman nyo man na naan kay kan-o dyan, dayad ame na batasan. Ula kay gabuat ta malain ki kyo na mga gatuo, pirmi usto ame na buat daw ula kaw man may masaway ki kami. ¹¹ Nlaman nyo man na ame na pagtratar ta kada isya ki kyo paryo ta amay na galaygay naan ta iya na mga bata. Gapalig-en kay ta inyo na nakem daw gatabang kay man ki kyo para malipay inyo na nakem. Gaambal kay man ¹² na dapat sunuron nyo batasan na liag ta Dyos tak kyo yan mga itlaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na isya kaw man ta mga itlaw na padumalaan din na magduma ki kanen daw makala pa

* **2:2** Naan ta Mga Binuatan 16:11-40 pwidi nyo mabasa parti ta mga inagian Pablo naan ta Filipos daw naan ta Mga Binuatan 17:1-9 parti ta mga inagian din naan ta Tesalonica.

gid kanen an naan ta mabot na adlaw.

¹³ Pirmi kay gapasalamat ta Dyos tenged kan-o na namatian nyo miad na balita na alin ki kanen na pasugid nay ki kyo, pabaton nyo na matuod na naan alin ta Dyos ame na ambal, dili naan alin ta mga itlaw. Pamatuod na alin gid ki kanen tak kyo yan na gatuo padayon na gabag-o inyo na batasan tenged ta inyo na pagpati ta miad na balita. ¹⁴ Mga utod nay, nlanan ta mga itlaw na gapati kaw gid ta miad na balita tak kyo yan paryo ta mga gatipon-tipon na mga itlaw na iya ta Dyos naan ta Judea na mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Bilang mga gatuo, naagian nyo mga kabellay tenged ta mga kasimanwa nyo na dili-Judio na gakuntra ki kyo paryo ta naagian ta mga gatuo naan ta Judea tenged ta iran na mga kasimanwa na Judio na gakuntra ki danen. ¹⁵ Anay pa sa, mga Judio mga gapatay an ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga Judio man tenaan na Ginuo Jesus pasintinsyaan ta kamatayen. Mga Judio man anduni tenaan na papalin kay naan ta tama na mga lugar na naan kay dya gawali. Mga Judio na gabuat ta mga malain na iling tan, ula nalipay Dyos an ki danen. Anduni, mga Judio an na ula gatuo ki Cristo, paryo na tanan na mga itlaw pakuntra danen ¹⁶ tak na gawali kay parti ki Cristo naan ta mga dili-Judio para magtuo daw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala, mga Judio an na ula gatuo gatingwa na mapegengan kay. Iling tan, gadugang na gadugang mga sala ta mga Judio asta iran na mga sala paryo gantangan na panno daw dapat en kalisen. Anduni, gilek gid Dyos an ki danen daw sigurado na maageman danen silot na alin ki kanen.

Liag Danen Pablo Na Miling Isab Naan Ta Tesalonica

¹⁷ Mga utod nay, na papalin kay dyan ta mga itlaw na gakuntra ki kami, sikad gid ame na kasebe tenged gulpi kay pabelag ki kyo na ame na nabatyagan paryo ta nabatyagan ta bata na gulpi pabelag naan

ta iya na ginikanan. Ula nang lugay pagtapos ta pagpalin ki kami, gatingwa kay gid na magkitaay ki isab tak nidlaw kay gid ki kyo. Bisan ula kay dyan anduni na duma ki kyo, ame na nakem naan pa man gyapon ki kyo. ¹⁸ Nlanan nyo gid na liag nay na malik dyan ki kyo. Yaken mismo gatingwa gid ta pila na bisis na miling inta dyan, piro papegengan a Satanas. ¹⁹ Simpri gusto nay na magsud-o ki kyo isab tak kyo yan ame na paglaem daw kalipay tenged sigurado kay na maglig-en pa gid inyo na pagtuo. Naan ta adlaw na ate na Ginuo Jesus mabot daw kiten i tanan magtubang ki kanen, may mabaton kay na dayad na bales alin ki kanen tenged ta ame na ubra na gapalig-en ta inyo na pagtuo tak kyo yan pamatuod na dayad ame na ubra na paryo kaw ame na primyo na kuruna.† ²⁰ Tenged ki kyo, gadayaw kay ta Dyos daw nalipay kay.

3

¹ Gani, na dili nay en maagwanta ame na pung-aw ki kyo, kami Silas daw Timoteo gadisisyon na miad pa daw yaken daw Silas nang magpabilin naan ta Atenas ² daw Timoteo an pailingen nay dyan ki kyo. Kanen ate na utod ki Cristo na duma nay man ta pagsirbi ta Dyos paagi ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Papailing nay dyan kanen an ki kyo para magpalig-en ta inyo na pagtuo daw magpabiskeg ta inyo na nakem ³ aged magpadayon kaw man gyapon ta inyo na pagtuo bisan naagian nyo tama na mga kabellay. Nlanan nyo gid na naan daan ta plano ta Dyos na kiten na mga gatuo maagian ta iling tan tenged ta ate na pagtuo. ⁴ Na naan kay pa kan-o dyan na duma ki kyo, gaambal kay daan na kiten na mga gatuo maagian ta mga kabellay. Anduni, naagian nyo en daw nlanan nyo man na matuod ame na paambal ki kyo. ⁵ Tenged ta mga kabellay na naagian nyo, sikad gid ake na pag-isip para ki kyo tak daw matintar kaw Satanas na dili kaw magpadayon ta inyo

† **2:19** Kuruna na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi pabuat alin ta daon daw bulak daw pabetang naan ta ulo ta mga manug-ampang na gadaag bilang iran na primyo. Beet ambalen Pablo na mga gatuo an naan ta Tesalonica paryo papabugal na primyo na atag ki kanen daw ki danen man Silas daw Timoteo tenged ta iran na pagpangabellay ta iran na pagsirbi ta Dyos.

na pagtuo, ula pulos ame na pagpangabel-lay ta pagsugid ta miad na balita ki kyo. Tenged na dili ko en magwanta na magtagad ta balita parti ki kyo, papailing ko nang en Timoteo ki kyo aged mlaman ko daw gapadayon kaw ta inyo na pagtuo.

Kalipay Danen Pablo Tenged Ta Balita Timoteo Parti Ta Mga Gatuo Naan Ta Tesalonica

⁶ Anduni bag-o nang gabot Timoteo na naan galin dyan ki kyo daw nalipay kay gid ta dayad din na balita parti ki kyo na kyo yan gapadayon ta inyo na pagtuo daw gagugmaay kaw man. Gasugid man kanen an na pirmi kaw gademdem ki kami na may kalipay daw liag nyo gid na magkitaay ki isab tak nidlaw kaw gid ki kami na yon man ame na liag na magkitaay ki. ⁷ Gani, mga utod nay, bisan nakulian kay ta ame na pagwali daw naagian nay mga kabellay tenged ta mga gakuntra, biskeg pa man gyapon ame na nakem tak nlaman nay na terek gid inyo na pagtuo ta Ginuo. ⁸ Daw magpadayon kaw ta inyo na pagtuo, malipay kay gid. ⁹ Na gapangamuyo kay, bakod gid ame na pagpasalamat ta Dyos tak nalipay kay gid tenged ki kyo. ¹⁰ Adlaw daw kilem, gapangamuyo kay gid na daw pagbeet ta Dyos miling kay dyan ki kyo na magkitaay ki isab daw magtudlo kay man aged maglig-en pa gid inyo na pagtuo.

¹¹ Anduni, kabay pa na Dyos an na ate man na Amay, kanen mismo daw ate na Ginuo Jesus mag-atag ki kami ta upurtunidad na miling kay dyan ki kyo. ¹² Kabay pa man na tabangan kaw ta Ginuo aged magdugang pa gid inyo na paggugmaay ta kada isya daw inyo man na paggugma naan ta tanan na mga itlaw paryo ta ame na paggugma ki kyo. ¹³ Kabay pa man na Ginuo an magpalig-en ta inyo na pagtuo aged naan ta adlaw ta iya na pag-abot na duma ki kanen tanan din na mga itlaw, ula may masaway ki kyo naan ta tubangan ta Dyos na ate man na Amay tak pirmi kaw gatuman ta iya na liag.

4

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Makapalipay Ta Dyos

¹ Mga utod nay, na naan kay dyan kan-o, gatudlo kay ki kyo parti ta pagsunod ta batasan na makapalipay ta Dyos daw pasunod nyo man ame na patudlo. Anduni tenged ta katengdanan na atag ta Ginuo Jesus ki kami, gapangabay kay gid ki kyo na magprusigir kaw pa gid ta inyo na buat na makapalipay ta Dyos. ² Iling tan ame na pangabay tak sigurado kay na ula kaw nalipat ta ame na patudlo na alin gid ki Ginuo Jesus. ³ Liag ta Dyos na inyo na batasan igo ta mga itlaw na iya gid. Gani, dili kaw magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. ⁴ Kada isya ki kyo dapat malam magpegeng ta iya na kaugalingen na daw ino buaten din igo ta liag ta Dyos daw miad man naan ta panan-aw ta mga itlaw. ⁵ Dapat na dili kaw magsunod ta mga liag nyo an na malain paryo ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. ⁶ Likawan nyo gid malaw-ay na mga buat aged ula bisan kino ki kyo makasala kuntra ta iya na mga utod ki Cristo. Gapaandam kay gid ki kyo kan-o pa na silutan ta Dyos mga itlaw na gabuat ta malaw-ay ta iya na panan-aw. ⁷ Dili kaw magbuat ta malain na iling tan tak kiten i mga napili ta Dyos na magtuman ta iya na liag. Ula ki papili para magbuat ta makagayya. ⁸ Gani, bisan kino na ula gatuman ta tudlo ko i, dili yaken pasikway din. Iya an na pasikway Dyos na gaatag ki kiten ta Dyos Ispiritu Santo aged kiten magtuman ki kanen.

⁹ Parti ta paggugmaay ta kada isya bilang mga mag-utod ta pagtuo, dili en kinanglan na iambal ko pa ki kyo naan ta surat ko i tak patudluan kaw en ta Dyos na maggugmaay kaw ¹⁰⁻¹¹ daw yon gid pabuat nyo tak pagugma nyo tanan na mga utod ki Cristo na naan ta bilog na Macedonia. Piro, mga utod nay, ame i na palaygay anduni paryo man gyapon ta patudlo nay kan-o ki kyo na dapat maggugmaay kaw pa gid, tingwaen nyo na pirmi dayad inyo na pagdumaay, dili kaw sali ta pasilabet ta pangabui ta duma daw dapat kada isya ki kyo mangita ta iya na pangabuian. ¹² Dapat iling tan inyo na buaten aged tauron kaw ta mga itlaw na ula gatuo tenged ta dayad nyo na batasan daw dili nyo man kinanglan na

magsalig ta duma na mga itlaw para ta inyo na pangabuian.

Tudlo Pablo Parti Ta Mga Matabo Ta Pag-abot Ginuo Jesus

¹³ Mga utod nay, anduni liag nay na mlaman nyo kamatuuran an parti ta mga gatuo na napatay en aged dili kaw masebean ta miad paryo ta mga itlaw na ula gasalig ta Dyos. ¹⁴ Tenged gapati ki na Jesus napatay daw nabannaw, gapati ki man na naan ta adlaw na mabot Jesus para mag-ukom ta tanan na mga itlaw, mga itlaw na napatay na gatuo ki Jesus bannawen ta Dyos daw dleen naan ki Jesus naan ta kalangitan. ¹⁵ Yi na tudlo nay ki kyo alin ki Ginuo Jesus: Naan ta adlaw na mabot kanen, kiten i na mga gatuo na bui pa ta yon man na adlaw dili ki muna na magsugat ki kanen kaysa ta mga gatuo ya na napatay en. ¹⁶ Ta iya na pag-abot, magpababa kanen alin ta langit daw magsinggit kanen ta iya na sugo na mabannaw mga napatay dengngan ta ambal ta manugdumala na angil daw dengngan man ta tunog ta trumpita ta Dyos. Una na matabo, danen ya na mga gatuo na napatay en mabannaw ¹⁷ daw sunod, kiten na mga bui pa ta yon man na adlaw gulpi kamangen na tipunon duma ki danen na nabannaw daw kiten i dleen duma ki danen naan ta mga panganod na magsugat ta Ginuo naan ta kalangitan. Umpisa ta yon gid na uras na magsugat ki ta Ginuo, kiten i magduma ki kanen asta ta ula katapusan. ¹⁸ Ipademdem nyo ta kada isya ame i na tudlo aged mga nasebean an mapalipay nyo.

5

¹ Mga utod nay, dili en kinanglan na magsulat a pa parti ta adlaw na mabot Ginuo an ² tak nmlaman nyo gid na mabot kanen an ta adlaw na ula papaabot ta mga itlaw paryo ta pag-abot ta manakaw naan ta kilem. ³ Naan ta timpo na mabot en Ginuo, mga itlaw na ula gapati ta Dyos salig danen na tanan lineng daw ula adlekan. Piro, ta yon man na adlaw ta pag-abot ta Ginuo, gulpi nang mabot ki danen silot na alin ta Dyos paryo ta gulpi nang

abot sakit ta gettek ta isya na manugbata en daw ula bisan isya ki danen na makalikaw ta silot.

⁴ Piro kyo yan a na mga utod nay, naan ta adlaw na Ginuo an mabot, dili kaw magulpian paryo ta itlaw na nagulpian ta pag-abot ta manakaw tak dili kaw en mga itlaw na “naan ta delem” paryo ta mga itlaw na ula gasunod ta Ginuo. ⁵ Anduni kyo yan tanan na mga gasunod ki kanen mga itlaw na “naan ta pawa” daw “naan ta adlaw”. Kiten i dili en mga itlaw na “naan ta kilem” o mga itlaw na “naan ta delem”. ⁶ Gani, dapat pirmi ki anda ta pag-abot ta Ginuo daw dapat amblihan ta man ate na batasan na pirmi ki magpegeng ta ate na kaugalingen na paryo ki ta mga itlaw na bugtaw daw naan ta igo na isip. Dapat dili ki magparyo ta mga itlaw na ula gatuo tak ula naan ta iran na isip pag-abot an ta Ginuo na danen an paryo ta gatunuga. ⁷ Di' ba ta kilem mga itlaw gatunuga daw ta kilem man mga itlaw gainem asta na naingaw? ⁸ Piro, kiten i a dili iling tan tak kiten mga itlaw na “naan ta adlaw”. Gani, dapat amblihan ta ate na batasan na magpegeng ta ate na kaugalingen paagi na padayon ki na gatuo daw gagugmaay ta kada isya daw gasalig na maluwas ki alin ta silot na ula katapusan. Daw iling tan na mag-amblihan ki ta ate na batasan, paryo ki ta sundalo na gaamblihan ta iya na kaugalingen paagi ta pagsuot ta pangsagang ta iya na lawa daw pagsuot ta kalo na ilmit. ⁹ Na kiten i pabuat ta Dyos na iya na mga itlaw, dili din tuyo na maageman ta silot na ula katapusan. Tuyo din an na luwasen ki din alin ta silot na ula katapusan paagi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ¹⁰ Napatay Ginuo Jesus para ki kiten aged naan ta adlaw na kanen an mabot, bisan daw napatay ki en o bui ki pa, kiten i magduma ki kanen asta ta ula katapusan. ¹¹ Gani, paryo ta inyo na buat anduni, magpadayon kaw gid na magpalig-en ta inyo na pagtuo daw magtabangay kaw na magpalipay ta kada isya.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

¹² Mga utod nay, gapangabay kay na iatag nyo pagtaod naan ta mga itlaw na gapangabellay para ta inyo na kayaran.

Tenged ta katengdanan na paatag ta Ginuo ki danen, gapanguna danen daw galaygay ki kyo parti ta inyo na pagsunod ta Ginuo. ¹³ Tenged ta iran na ubra para ki kyo, tauron nyo gid danen an daw gugmaen. Gapangabay kay man ki kyo na tingwaen nyo na pirmi malineng inyo na pagdumaay.

¹⁴ Mga utod nay, galaygay kay ki kyo na ambalan nyo gid mga paryo nyo an na gatuo na dili miag mubra na dapat danen an mag-ubra para ta iran na pangabuian. Duma man na mga gatuo na galuya iran na nakem tabangan nyo na malipay iran na nakem para masarangan danen daw ino iran na prublima. Tabangan nyo man duma an na dili pa lig-en iran na pagtuo daw dili pa usto iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga gatuo. Dapat langkawen nyo inyo na pasinsya naan ta tanan. ¹⁵ Daw may itlaw na magbuat ta malain ki kyo, dili kaw magbales. Magtingwa kaw pirmi na magbuat ta miad naan ta kada isya daw naan man ta tanan na mga itlaw na ula gatuo.

¹⁶ Dapat pirmi kaw malipay, ¹⁷ pirmi mangamuyo ¹⁸ daw magpasalamat ta Dyos maskin ino inyo na naagian tak iling tan na mga buat igo ta liag ta Dyos para ki kyo na sakep ki Jesu-Cristo.

¹⁹ Dili nyo kuntraen daw ino liag an ta Dyos Ispiritu Santo na buaten nyo tak daw kuntraen nyo, paryo na apoy an pabubuan nyo ta waig. ²⁰ Dili nyo isipen na ula pulos patudlo ta mga itlaw alin ta mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen. ²¹ Daw may mga itlaw na mag-ambal na iran na patudlo alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat na matian nyo ta usto daw isipen gid anay aged mlaman nyo daw matuod na alin ki kanen iran an na patudlo. Mga patudlo na matuod na alin ki kanen, tumanen nyo. ²² Piro, daw ino na mga patudlo na malain, dili nyo tumanen.

²³ Dyos na gaatag ta katawwayan ta ate na kabui, kabay pa na bag-uon kaw din aged sunuron nyo gid batasan na igo ta mga itlaw na iya gid. Beet ambalen na paagi ta iya na tabang ki kyo, bilog nyo na kabui, tanan nyo na paisip daw tanan

nyo man na pabuat makapalipay ki kanen aged ula may masaway ki kyo naan ta adlaw na ate na Ginuo Jesu-Cristo mabot na mag-ukom ta tanan. ²⁴ Kanen na gaatag ki kyo ta upurtunidad para buaten na iya na mga itlaw na magsunod ta batasan na igo ta iya na liag, sigurado na kanen man magtabang ki kyo para batasan nyo igo ta iya na liag tak masaligan gid kanen an.

²⁵ Mga utod nay, pangamuyuan kay nyo.

²⁶ Ipakamusta kay nyo naan ta tanan na mga utod ki Cristo na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

²⁷ Tenged ta ake na katengdanan na atag ta Ginuo, gapangabay a ki kyo na basaen nyo yi na sulat naan ta tanan na mga utod ki Cristo.

²⁸ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Tesalonica

*Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na
Libro Na Pangarwa Na Tesalonica*

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga itlaw naan ta syudad Tesalonica na mga gatuo ki Cristo. Tuyo Pablo ta pagsulat ta pangarwa din na sulat ki danen para magsaysay ki danen parti ta mga ula danen naintindian naan ta una din na sulat parti ta pag-abot Jesus alin ta langit. Naan man ta Tesalonica may mga gatudlo parti ta pag-abot ta Ginuo, piro iran na tudlo dili paryo ta tudlo Pablo tak ambal danen na abot kon en Ginuo an. Tenged ta iran na tudlo, gagulo isip ta mga gatuo parti ta pag-abot ta Ginuo daw yon man tenaan na mga gatuo an ula gaintindiay.

Naan ta yi na libro ambal Pablo na dili matuod tudlo na abot en Cristo an. Gasaysay Pablo na ula pa gabot Cristo tak bag-o mabot kanen an, mabot anay timpo na tama gid na mga itlaw magsikway daw magkuntra ta Dyos daw magpakita man isya na itlaw na malain gid ta tanan na magkuntra ta Dyos.

Ambal Pablo ta mga gatuo naan ta Tesalonica na maskin ino na mga kabellay maagian danen tenged ta mga itlaw na gakuntra ki danen, kinanglan na magpadayon danen an ta iran na pagtuo. Ambal din pa na dapat danen an tanan mag-ubra para ta iran na kaugalingen na pangabuian paryo ki Pablo daw iya na mga duma. Dapat man na dili danen mataka ta pagbuat ta mga miad. Papademdem din na ta pag-abot Ginuo Jesus, sigurado na silutan ta Dyos mga itlaw na gakuntra ta miad na balita parti ki Cristo, piro mga gapati an a, danen an luwasen din alin ta silot na ula katapusan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Tesalonica

1. Pagpangamusta alin ki Pablo daw iya na mga duma (1:1-2)
2. Pagpasalamat danen Pablo naan ta Dyos (1:3-12)

3. Mga matabo bag-o mabot Jesus (2:1-12)
4. Lig-en na pagtuo (2:13-17)
5. Pagpangabay danen Pablo (3:1-5)
6. Paandam naan ta mga dili miag mag-ubra (3:6-15)
7. Katapusan ta yi na sulat (3:16-18)

Pagpangamusta Alin Ki Pablo Daw Iya Na Mga Duma

¹ Yaken i Pablo daw ake na mga duma Silas daw Timoteo gapangamusta ki kyo naan ta syudad Tesalonica na mga gatipon-tipon na gatuo na yon man mga itlaw na iya ta Dyos na ate na Amay daw iya man Ginuo Jesu-Cristo.

² Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Danen Pablo Naan Ta Dyos

³ Mga utod nay, dapat nang gid na pirmi kay magpasalamat ta Dyos tenged ki kyo. Igo na magpasalamat kay tak galigen pa gid inyo an na pagtuo ki Cristo daw gadugang pa gid inyo na paggugmaay ta kada isya. ⁴ Tenged ta inyo na pagtuo daw paggugmaay, padayaw nay kyo yan naan ta mga gatipon-tipon na mga itlaw na iya ta Dyos naan ta duma na mga lugar. Ambal nay ki danen na nasarangan nyo mga pagpangabot ta mga gakuntra ki kyo daw mga kabellay na naagian nyo. Ambal nay man na bisan iling tan inyo na mga naagian, padayon kaw man gyapon na gatuo. ⁵ Tenged padayon kaw man gyapon na gatuo, ipakita ta Dyos na matareng kanen an ta iya na pag-ukom ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng tak naan ta adlaw ta iya na pag-ukom pamatuuran din na igo na kyo yan isya man ta mga itlaw na magduma ki kanen naan ta iya na kaarian asta ta ula katapusan. Nlaman ta na anduni naagian nyo mga kabellay tak may mga gakuntra ki kyo tenged kyo yan mga sakep ta iya na pagdumala. ⁶ Mga itlaw an na gakuntra ki kyo, sigurado gid na danen an paagemen ta Dyos ta mga kabellay tak para ki kanen igo na silutan

din mga itlaw na danen tenaan na naagian nyo mga kabellay. ⁷ Para ki kanen igo man na kiten na mga pakuntra danen tagan ki din ta katawwayan na dili ta en maagian pa mga kabellay. Iling tan matabo na danen an silutan din daw kiten i a tagan ta katawwayan naan ta adlaw na mabot Ginuo Jesus na magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Ta iya na pag-abot alin ta langit, duma ki kanen iya na mga angil na may bakod na gaem ⁸ daw palibutan kanen an ta apoy na gadaba-daba. Silutan din tanan na mga itlaw na gasikway ta Dyos daw ula gapati ta miad na balita parti ki kanen na ate na Ginuo Jesus. ⁹ Maageman danen silot na ula katapusan na belag danen an ta Ginuo na yon man dili danen makailing ta lugar na naan dya pirmi makita na bakod gid iya na gaem. ¹⁰ Naan gid ta adlaw na kanen an mabot, iya na mga itlaw na yon man mga gatuo ki kanen, dayawen danen kanen an daw magtingala gid danen an tenged ta bakod din na gaem. Labet kaw man ki danen na magdayaw ki kanen tak gapati kaw ta ame na pagpamatuod parti ki kanen. ¹¹ Gani, pirmi kay gapangamuyo para ki kyo na padayon na bag-uon kaw ta Dyos aged batasan nyo igo ta mga itlaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na buaten na iya na mga itlaw. Gapangamuyo kay man na kanen na makagagaem magtabang ki kyo aged mabuat nyo mga miad an na liag nyo buaten na yon man mga liag nyo buaten tenged ta inyo na pagtuo. ¹² Iling tan ame na pangamuyo aged ate na Ginuo Jesus dayawen ta mga itlaw tenged ki kyo na gasunod ki kanen daw kyo yan dayawen din man. Nlaman nay na ame na pangamuyo sabaten sunod ta dayad na kabebet-en ta ate na Dyos daw Ginuo Jesu-Cristo.

2

Mga Matabo Bag-o Mabot Jesus

¹ Mga utod nay, anduni may laygay kay ki kyo parti ta pag-abot ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw pagtipon ki kiten tanan na mga gatuo aged magduma ki kanen. ² Dapat na dili maggulo inyo na isip daw

dili kaw man mataranta tenged ta mga sugid ta mga itlaw parti ta pag-abot ta Ginuo. Ambal danen na abot en adlawan na mabot Ginuo para mag-ukom ta tanan na mga itlaw, piro iran na ambal dili matuod. Bisan ambalen pa danen na iran an na pasugid alin kon ki kami na gasaysay kay ta mga papaintindi ta Dyos o gawali o alin ta ame na mga surat, dapat na dili kaw man gyapon mapati. ³ Mag-ambilig kaw na dili kaw danen maluko parti daw kan-o mabot Ginuo an bisan ino pa iran na ambalen. Nlaman ta na ula pa gabot Ginuo tak bag-o mabot kanen an, mabot anay timpo an na tama gid na mga itlaw magsikway daw magkuntra ta Dyos. Ta yon man na timpo, magpakita isya na itlaw na malain gid ta tanan na magkuntra ta Dyos. Sigurado gid na mabot adlaw na maageman din silot na ula katapusan. ⁴ Daw kanen an na malain gid magpakita, kuntra din Dyos an daw maskin kino na paumaw na dyos daw tanan pa na pasimba ta mga itlaw. Padatazen din man iya na kaugalingen labaw ki danen. Yon na magselled kanen naan ta Balay Ta Dyos daw mungko dya na ipakala din iya na kaugalingen naan ta mga itlaw na kanen kon an Dyos.

⁵ Sigurado a na ula kaw nalipat ta ake na patudlo kan-o ki kyo na naan a pa duma ki kyo parti ta itlaw an na malain gid ta tanan na magkuntra ta Dyos. ⁶ Nlaman nyo daw ino gapegeng ki kanen anduni aged dili magpakita asta mabot uras na patirmino ta Dyos. ⁷ Anduni gapadayon pa Satanas ta pagbetang din naan ta isip ta mga itlaw na danen an magkuntra ta Dyos, piro pabuat din nang anay ta sikrito tak paryo ta paambal ko, may gapegeng ta itlaw an na malain gid ta tanan daw mintras dili pa kamangen gapegeng an ki kanen, dili din mabuat na magpakita kanen ta iya na kaugalingen. ⁸ Ta adlaw na mabot na gapegeng an kamangen, itlaw an na malain gid ta tanan magpakita en ta iya na kaugalingen daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Piro, ta adlaw na Ginuo Jesus mabot daw magpakita, pirdien ta Ginuo daw kamangan ta gaem itlaw ya na malain gid ta tanan paagi nang ta pag-ambal ta Ginuo.

⁹ Piro, bag-o mabot Ginuo, itaw ya na malain gid ta tanan, mabot kanen ya na may gaem alin ki Satanas na kanen magbuat ta tama na mga katingalaan na pamatuod na kanen an may bakod na gaem aged magpati mga itaw na iya na gaem alin ta Dyos. ¹⁰ Lukuon din man mga itaw ta bisan ino na paagi na malain. Mga itaw na maluko din danen an mga sintinsyaan en ta silot na ula katapusan. Silutan danen an tenged dili danen miag na magpati ta kamatuuran parti ki Jesus. Daw patian inta danen, maluwas danen an alin ta silot. ¹¹ Piro, tenged dili danen mapati ta kamatuuran parti ki Cristo, danen an paagemen ta Dyos na danen an lukuon pa gid aged magpati ta tudlo na dili matuod. ¹² Yi tenaan na sintinsyaan ta Dyos mga itaw: Dili danen an miag magpati ta kamatuuran parti ki Cristo daw nasadyaan pa gid ta pagbuat ta malain.

Lig-en Na Pagtuo

¹³ Mga utod nay na papalangga ta Ginuo, dapat nang gid na pirmi kay magpasalamat ta Dyos tenged ki kyo. Gapasalamat kay tak papili kaw na isya man ta mga itaw na una na paluwas din alin ta silot paagi ta pagbag-o ki kyo ta Dyos Ispiritu Santo na buaten kaw na mga itaw na iya ta Dyos daw gapati kaw man ta kamatuuran parti ki Cristo. ¹⁴ Paagi ta ame na pagsugid ki kyo ta miad na balita parti ki Cristo, paatag ta Dyos ki kyo upurtunidad an na maluwas kaw daw isya kaw man ta mga itaw na magduma ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw makala pa gid kanen an naan ta mabot na adlaw. ¹⁵ Gani mga utod nay, magpadayon kaw ta lig-en nyo na pagtuo daw tumanen nyo pirmi mga tudlo Jesus na ame man na patudlo ki kyo kan-o na naan kay dyan daw ta ame na sulat ki kyo.

¹⁶ Anduni, kabay pa na tabangan kaw pirmi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw Dyos na ate na Amay. Pagugma ki din daw tenged ta dayad din na kabebet-en gapadayon kanen asta ta ula katapusan na gaatag ki kiten ta biskeg na nakem para masarangan ta maskin ino ate na maagian

daw gapabiskeg man ta ate na pagsalig na mabaton ta pa mga dayad din na patagana para ki kiten. ¹⁷ Kabay pa na magpadayon kanen na magpalig-en ta inyo na nakem daw tabangan kaw din aged pirmi miad tanan nyo na mga buat daw ambal.

3

Pagpangabay Danen Pablo

¹ Anduni, mga utod nay, gapangabay kay ki kyo na mangamuyo kaw para ki kami na tabangan kay ta Dyos para padayon na mapalapta nay miad an na balita parti ta Ginuo naan ta tama na mga lugar daw para man tama pa gid na mga itaw magpati paryo ki kyo. ² Mangamuyo kaw man na luwasen kay ta Dyos alin ta mga itaw na sikad malain tak dili tanan na mga itaw gatuo man ta Ginuo na paryo ki kiten.

³ Nlaman nay na tenged Ginuo an masaligan, palig-enen din inyo na pagtuo daw amblihan kaw din man para dili kaw madala ta mga tintar Satanas. ⁴ Gasalig kay man na anduni pirmi Ginuo an gatabang ki kyo ta inyo na pagtuman ta ame na sugo daw gasalig kay man na magpadayon kaw pa gid ta pagtuman.

⁵ Kabay pa na ipaintindi ki kyo ta Ginuo Jesus bakod na gugma ta Dyos ki kyo na iya na mga itaw daw ipademdem din man ki kyo na kanen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* gapadayon ta iya na pagtuman ta liag ta Dyos bisan pa na naagian din tama na mga kabellay.

Paandam Naan Ta Mga Dili Miag Mag-ubra

⁶ Mga utod nay, tenged ta katengdanan na atag ta ate na Ginuo Jesu-Cristo ki kami, gasugo kay ki kyo na dili kaw magduma ta mga utod ta ki Cristo na dili miag magubra para ta iran na pangabuian daw ula man gatuman ta mga patudlo Jesus na ame man na patudlo ki kyo. ⁷ Nlaman nyo gid na dapat nyo sunuron ame na batasan tak na naan kay pa dyan ki kyo, gapangabellay kay ta pag-ubra para ta ame na pangabuian. ⁸ Ula kay gakaan na gapalibri nang. Adlaw daw kilem gaubra kay

* **3:5** Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

gid aged may pangabuian kay tak dili nay gusto na mangayo naan ta bisan kino ki kyo ta ame na mga kinanglanan. ⁹ Bisang may matareng kay na mangayo ta ame na mga kinanglanan, ula kay gangayo tak liag nay na magsunod kaw ki kami na kyo yan mag-ubra man para ta inyo na pangabuian. ¹⁰ Na naan kay dyan kan-o, pasugo nay kyo yan ta pila bisis na bisan kino na dili miag na mag-ubra, dapat dili kanen magpaabot na tagan kanen an ta pagkaan.

¹¹ Gasulat kay ki kyo ta iling tan tak nabalitaan nay na duma ki kyo iran na ugali dili miag mag-ubra para ta iran na pangabuian. Sikad magpasilabet danen an ta pangabui ta duma, piro dili sigkat mag-ubra para ta iran na pangabuian. ¹² Tened ta katengdanan na paatag Ginuo Jesu-Cristo ki kami, kyo yan na mga dili miag mag-ubra, gaambal kay gid ki kyo na kinanglan bag-uon nyo inyo na ugali. Dili kaw en magpasilabet ta duma. Dapat mangita kaw ta inyo na kaugalingen na pangabuian. ¹³ Piro, kyo yan na mga utod nay na sigkat mag-ubra, dili kaw mataka ta pagbuat ta mga miad.

¹⁴ Daw kino dili miag magtuman ta ame na tudlo naan ta yi na sulat, tandaan nyo kanen an. Dili kaw magduma ki kanen aged magayya kanen an. ¹⁵ Piro, dili nyo kanen an bilangan na kuntra. Ambalan nyo kanen an bilang utod nyo ki Cristo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

¹⁶ Anduni, kabay pa na Ginuo na alinan ta katawwayan ta ate na kabui, pirmi mag-atag ta katawwayan ki kyo bisan ino inyo na kaimtangan. Kabay pa na kyo tanan pirmi ubayan ta Ginuo.

¹⁷ Naan ta katapusan i ta yi na sulat yaken en mismo na Pablo magsulat ta ake i na pagpangamusta. Kamusta kaw! Naan ta tanan ko na sulat, gasulat a ta iling ti aged mapamatuuran na yi ake gid na sulat.†

† **3:17** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta itaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga itaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

¹⁸ Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Yi na libro pasulat Pablo para ki Timoteo na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatu naan ta syudad Efeso. Timoteo an taga-Listra na isya na banwa na sakep ta prubinsya Pisidia. Iya na inay Judio daw iya na amay Griego. Bag-o kanen gaumpisa ta pagdumala ta mga gatu, gaduma kanen daw gatabang ki Pablo ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Timoteo an palangga gid Pablo na paryo iya na bata. Seled ta tallo taon gaduma Timoteo ki Pablo na miling naan ta mga gatipon-tipon na gatu ta lain-lain na mga banwa asta na sarang en Timoteo na magdumala ta mga gatipon-tipon na gatu. Paglambay ta mga taon na gaduma kanen ki Pablo, papadala kanen an naan ta Efeso para magdumala ta mga gatipon-tipon na gatu na naan dya.

Naan ta yi na libro may tallo na impurtanti na tupiko: Una na tupiko, pagpaandam Pablo ki Timoteo parti ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod naan ta mga gatu, labi en gid naan ta Efeso.

Pangarwa na impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, pagtudlo Pablo parti ta pagdumala ta mga gatipon-tipon na gatu daw parti man daw ino dapat buaten danen naan ta iran na pagtipon aged dayad iran na pagsimba ta Dyos. Gasaysay man kanen daw ino igo na batasan ta mga gatu na tagan ta katengdanan na magpanguna ta mga gatu o magtabang ta pag-asikaso ta mga gatu.

Pangallo na impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, pagtudlo Pablo daw ino paagi na Timoteo magsirbi ta usto ki Jesu-Cristo daw ino man igo na pagtratar Timoteo naan ta lain-lain na mga gatu paryo ta mga mama daw bai na mas may idad pa ki kanen daw mga mama daw bai na bata pa ki kanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)

2. Ambal Pablo parti ta mga gatudlo ta dili matuod (1:3-11)
3. Pagpasalamat Pablo naan ta Ginuo (1:12-20)
4. Batasan na igo ta mga gatipon-tipon na gatu (2:1-15)
5. Batasan na igo ta mga gapanguna ta mga gatipon-tipon na gatu (3:1-13)
6. Tuyo Pablo ta pagsulat ki Timoteo (3:14-16)
7. Pagpaandam Pablo parti ta mga tudlo na dili matuod (4:1-5)
8. Laygay Pablo ki Timoteo daw ino dapat buaten Timoteo bilang isya na manugtudlo (4:6-15)
9. Laygay Pablo ki Timoteo parti ta igo na pagtratar naan ta mga gatu (5:1-2)
10. Laygay Pablo parti ta mga balo na bai (5:3-16)
11. Laygay Pablo parti ta mga gapanguna ta mga gatu (5:17-25)
12. Laygay Pablo para ta mga gatu na suguon (6:1-2a)
13. Ambal Pablo parti ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod daw gaandem na magmanggaranen (6:2b-10)
14. Katapusan na mga laygay Pablo ki Timoteo (6:11-21)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo. Ake i na katengdanan bilang apustol alin ta Dyos na ate na manluluwas daw alin ki Jesu-Cristo man na naan ki kanen ate na paglaem. ² Gapangamusta a ki kaon Timoteo na pabilang ko na matuod ko na bata ta pagtuo ki Cristo.

Kabay pa na mabaton no mga kaayaran, kaluoy daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatudlo Ta Dili Matuod

³ Anduni, may pangabay a na paryo ta ambal ko ki kaon kan-o na galin a dyan ta Efeso na munta ta prubinsya Macedonia. Gapangabay a na naan ka nang ta Efeso yan tak may mga ittaw dyan na iran na patudlo dili paryo ta ate na mga papatian bilang mga gatu ki Cristo daw dapat ambalan no na untatan en danen iran na

pagtudlo ta dili matuod. ⁴ Ambalan no man danen an na dili en sayangan iran na uras ta pagdiskasay parti ta mga imo-imo nang na kinaraan na isturya daw isturya man na alin ta langkaw na mga listaan ta ngaran ta mga kaapuan anay pa sa. Mga padiskasan an danen alinan ta ula pulos na mga pagdiskusyon daw dili man makatabang na matuman plano ta Dyos parti ki kiten. Iya na plano matuman tenged ta ate na pagtuo. ⁵ Liag ko na iling tan iambal no ki danen aged mga gatuo dyan maggugmaay. Dapat maggugmaay danen ta usto na limpyo iran na tagipusuon daw maggugmaay na magbuat danen ta mga miad ta panan-aw ta Dyos daw magtuo na terek ta iran na tagipusuon. ⁶ May mga itaw na ula en gasunod ta dayad na batasan na igo ta liag ta Dyos. Pirmi danen an gadiskasay ta mga ula pulos. ⁷ Iran na andem na kalaen ta mga itaw na danen an mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, piro ta matuod ula danen naintindian daw ino beet ambalen ta iran na patudlo na ambal danen na matuod gid.

⁸ Nlaman ta na miad gid mga nabatang an naan ta Mga Sinulat Moises, piro kinanglan na ate na pagtuman daw pagtudlo ta mga sinulat sunod gid ta tuyo ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sinulat. ⁹ Nlaman ta na mga sinulat ya paatag ta Dyos dili para ta mga itaw na matareng. Paatag din para ta mga itaw na ula gatumang ta iya na mga sugo daw mga dili miag na magpasakep ki kanen, mga ula ta isip danen Dyos an, mga makasasala, mga dili dyusnon, mga ula gapati ta Dyos, mga gapatay ta iran na amay o inay o duma man na mga itaw, ¹⁰ mga gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, mga mama na gagamit ta paryo danen na mama, mga nangamang ta mga itaw para bligya, mga gabula, mga gatisitigo ta dili matuod asta man mga gabuat ta maskin ino na kuntra ta igo na tudlo. ¹¹ Igo na tudlo sunod ta miad na balita na pasalig ta Dyos ki yaken para isugid ko. Kanen Dyos na Makagagaem daw padayaw ta tanan.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Ginuo

¹² Gapasalamat a ta ate na Ginuo Jesu-Cristo tak patabangan a din na masarangan ko ubra na pasalig din ki yaken. Papili a din na magsirbi ki kanen tenged pabilang a din na masaligan. ¹³ Bisan gambal a kan-o ta malain kuntra ta Ginuo daw gapangabot a kuntra ta mga gatuo ki kanen daw malain gid ake na buat ki danen, naluoy kanen an ki yaken tak kan-o na ula a pa gatuo ki kanen ula ko nlami na malain ake na mga buat. ¹⁴ Bakod gid kaluoy ta ate na Ginuo ki yaken na patabangan a din na magtuo ki kanen daw maggugma ta duma na mga itaw. Iling tan tabang Jesu-Cristo ta tanan na mga itaw na sakep ki kanen.

¹⁵ Yi na tudlo matuod daw dapat patian gid ta tanan: Jesu-Cristo giling ta kalibutan i aged luwasen ki din alin ta silot ta ate na mga sala tenged kiten tanan nakasala daw yaken gid makasasala ta tanan. ¹⁶ Yi tuyo ta Dyos na paatag din ki yaken iya na kaluoy bisan makasasala a aged makita ta mga itaw paagi ki yaken na langkaw gid pasinsya Jesu-Cristo naan ta mga itaw na gabuat ta malain na ta uryan magtuo ki kanen daw maangken danen kabui na ula katapusan. ¹⁷ Kabay pa na Dyos an tauron ta tanan daw dayawen asta ta ula katapusan. Kanen ate na Ari na ula kaumpisaan daw ula man katapusan, ula kanen kamatayen daw dili man makita. Ula duma daw dili, kanen nang matuod na Dyos. Amen.

¹⁸ Timoteo na pabilang ko na bata ko, ake i na pangabay ki kaon sunod ta ambal ta mga itaw kan-o parti ki kaon na pasaysay danen mga papaintindi ta Dyos ki danen. Daw demdemen no ambal danen, biskegen no pa gid imo na nakem para maskin may mga magkuntra ki kaon ipadayon no imo an na pagsirbi ta Dyos na paryo ka ta sundalo na gapadayon ta pagsulong daw pagbatok. ¹⁹ Magpadayon ka ta lig-en no na pagtuo daw magbuat ta mga miad ta panan-aw ta Dyos. Impurtanti na dili ka paryo ta duma na mga itaw na gatalikod ta pagbuat ta mga miad na yon man tenaan na iran na pagtuo paryo ta sakayan na nasangga naan ta manunggol. ²⁰ Iling tan pagbuat danen Himeneo daw

Alejandro. Papalin ko danen an naan ta pagtipon ta mga gatuo na paryo paintriga ko danen an naan ki Satanas aged maagian danen mga kabellay daw dilian man danen iran na pagtudlo ta dili matuod tak iran na patudlo paryo nang gaambal danen ta malain kuntra ta Dyos.

2

Batasan Na Igo Ta Mga Gatipon-tipon Na Gatuo

¹ Anduni, yi impurtanti gid na tudlo ko ta mga gatuo: Dapat pirmi ki mangamuyo para ta mga paryo ta na itlaw. Magpangabay ki na tabangan danen ta Dyos daw magpasalamat ki man ki kanen tenged ta iya na tabang ki danen.

² Dapat mangamuyo ki man para ta tanan na mga manugdumala daw mga itlaw na may datas na katengdanan tak daw dayad iran na pagdumala malineng ate na kabui daw pwidi ki magsirbi ta Dyos ta usto daw magbuat ta mga miad naan ta duma na mga itlaw.

³ Dapat na mangamuyo ki para ta tanan na mga itlaw tak iling tan igo daw makapalipay ta Dyos na ate na manluluwas.

⁴ Liag din na tanan na mga itlaw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala daw maintindian man danen kamatuuran parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo ⁵ tenged isya nang na Dyos para ta tanan na mga itlaw daw isya nang na manugpatengnga na paagi ki kanen mga itlaw marani ta Dyos. Manugpatengnga an, kanen Jesu-Cristo na itlaw man paryo ki kiten ⁶ daw gaatag ta iya na kabui aged tanan na mga itlaw pwidi matubos alin ta silot ta iran na mga sala. Paagi ta kamatayen Jesu-Cristo, napamatuuran ta Dyos naan ta uras na patirmino din daan na liag din gid na tanan na mga itlaw magsunod ki kanen aged luwasen din. ⁷ Tenged liag ta Dyos na tanan maluwas, patagan a din ta katengdanan na manugwali daw apustol para magtudlo a naan ta mga dili-Judio ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo. Gasugid a ta matuod. Dili bula ake na ambal.

⁸ Gani, liag ko na daw mga gatuo an magtipon, mga mama ta iran na pagpangamuyo dapat iran na kaugalingen pasakep

danen naan ta Dyos daw iran na batasan igo ta mga itlaw na iya ta Dyos na ula man gilek o kuntra ta mga paryo danen na gatuo ki Cristo. ⁹ Mga bai an a, daw naan danen ta pagtipon ta mga gatuo, dapat iran an na mga pasuot igo para ta mga gatuo daw naan man ta lugar daw dili makagayya. Dili danen pasublaan ta pagayos iran na kaugalingen paryo na subla arti ta pag-ayos ta buok daw pagsuot ta maalen na mga nabuat alin ta blawan daw pirlas daw pagsuot ta maalen na mga bayo.

¹⁰ Dapat na iran na andem na danen an dayawen tenged ta mga buat danen na miad na igo man ta mga bai na gaambal na danen an mga gatuo. ¹¹ Daw mga bai tudluan naan ta pagtipon ta mga gatuo na danen an gasimba, dapat maglineng danen an daw mapainebesen. ¹² Ula a gatugot na mga bai magtudlo daw magdumala ta mga mama. Dapat mamati nang danen an na maglineng. ¹³ Yi tenaan na ula a gatugot na mga bai magtudlo daw magdumala ta mga mama: Anay pa sa na pabuat ta Dyos mga itlaw an, Adan ya una na itlaw na pabuat din daw sunod Eva ¹⁴ daw dili man Adan naluko Satanas. Eva ya, kanen naluko daw yon tenaan na ula kanen gasunod ta sugo ta Dyos. ¹⁵ Bisan Eva ya pasilutan ta Dyos tak gapaluko kanen ya, mga bai luwasen man gyapon ta Dyos alin ta silot. Piro, dapat na magtuman danen ta iran na katengdanan bilang mga sawa na bai paryo ta pagbata daw ta pagasikaso ta iran na mga bata. Dapat man na magpadayon danen ta iran na pagtuo, paggugma ta tanan daw pagtuman man ta liag ta Dyos. Dapat iling tan iran na buaten na gasunod danen ta batasan na igo para ta mga gatuo.

3

Batasan Na Igo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatipon-tipon Na Gatuo

¹ Yi na tudlo matuod: Daw kino gaan-dem na magpanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo, dayad iya na andem tak impurtanti na katengdanan. ² Tenged impurtanti na katengdanan, dapat na dayad iya na batasan aged ula may masaway ki kanen,

isya nang iya na sawa daw ula duma na bai ta iya na kabui, nalam kanen magdala daw magpegeng ta iya na kaugalingen, pataod kanen an tenged ta iya na mga buat, nalipay kanen an ta pagbaton ta mga itlaw na giling ta iya na balay, nalam man magtudlo parti ta miad na balita, ³ dili kanen an palainem, dayad iya na ugali na langkaw iya na nakem, dili abtik lima din na maniro, dili kanen miag ta gulo daw dili man pirmi nang naan ta iya na isip pagpatama ta kwarta. ⁴ Dapat dayad pagdumala din ta iya na pamilya daw iya na mga bata gapasakep ki kanen daw may pagtaod man. ⁵ Daw dili kanen an nalam magdumala ta iya na pamilya, dili din madumalaan ta usto mga gatipon-tipon na gatuo. ⁶ Dapat kanen an dili bag-o nang gatuo ki Jesu-Cristo tak basi magpabugal nang kanen ta iya na kaugalingen daw silutan kanen ta Dyos tenged ta iya na pagpabugal paryo ta silot ki Satanas. ⁷ Kala kanen an ta mga ula gatuo na dayad iya na batasan. Daw batasan din an malain, tama maambal na malain parti ki kanen daw mapirdi kanen an Satanas paryo ta yupan na gulpi nang nasied.

⁸ Mga gapanguna man na may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatipon-tipon na gatuo dapat pataa danen an ta mga itlaw, iran na ambal masaligan, dili danen sikad minem ta bino daw ula man gagamit ta malain na paagi aged makakwarta nang. ⁹ Dapat padayon danen na gapati ta tudlo parti ta pagtuo ki Cristo na papasugid ta Dyos ki kiten daw tumanen man na terek ta iran na tagipusuon. ¹⁰ Bag-o kaw magpili daw kino tagan ta katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo, panilagan nyo anay daw dayad iran na batasan. Daw makita nyo na ula may masaway ki danen, pwidi na danen pilien nyo. ¹¹ Iling man tan mga bai na sawa ta mga may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo,* dapat pataa danen an ta mga itlaw, ula danen papakalain iran na duma daw nalam man danen magdala ta iran na

kaugalingen daw masaligan ta tanan na buat.

¹² Daw kino may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo, dapat na isya nang iya na sawa daw ula duma na bai ta iya na kabui daw dayad pagdumala din ta iya na pamilya. ¹³ Daw mag-ubra danen ta usto bilang mga may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo, tauron danen ta mga itlaw daw ula danen adlek na magpamatuod naan ta mga itlaw parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo.

Tuyo Pablo Ta Pagsulat Ki Timoteo

¹⁴ Andem ko gid na miling dayon ki kaon, piro pasulat ko nang en ¹⁵ aged daw lugay pa bag-o a miling ki kaon, mlaman no daw ino batasan na igo ki kiten tanan na bilang mga mag-utod ta pagtuo tak kiten tanan mga bata ta Dyos. Kiten i mga gatipon-tipon na mga itlaw na iya ta Dyos na bui daw kiten i mga pasaligan man ta Dyos ta pagtudlo ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo daw ta pagsabat naan ta mga itlaw na gatudlo ta dili matuod. ¹⁶ Nlaman ta na makatingala gid kamatuuran an na papasugid ta Dyos parti ki Jesu-Cristo na ate na patuuan:

Cristo an giling ta kalibutan i na natao daw gapamatuod Dyos Ispiritu Santo na Cristo an papadala ta Dyos.
Nakita Cristo an ta mga angil daw kanen an pawali naan ta mga itlaw ta bilog na kalibutan daw patuuan kanen an ta tama na mga itlaw.
Cristo an padala malik naan ta langit daw naan dya gadumala duma ta Dyos.

4

Pagpaandam Pablo Parti Ta Mga Tudlo Na Dili Matuod

¹ Anduni, nlaman ta na papaintindi gid ta Dyos Ispiritu Santo na ta uryan na timpo may mga itlaw na dili en magsunod ta mga papatian ta mga gatuo ki Cristo tak magsunod danen ta mga tudlo daw papatian na panluko nang na ula duma na alinan daw dili, mga malain na ispiritu. ² Mga

* **3:11** Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: mga bai na sawa ta mga may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo. Pwidi man iling ti: mga bai na may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo.

ittaw an na gatudlo ta mga papatian na alin ta mga malain na ispiritu, danen an mga gabula nang na gapakuno-kuno nang na gatudlo danen ta kamatuuran daw ula en danen nakunsinsya ta buat danen na malain. ³ Pabawal danen na mga gatuo an mangasawa daw gambal man na may bawal man na mga pagkaan. Piro, dili igo iran an na tudlo tak mga pagkaan pabuat ta Dyos aged kiten i na mga gatuo daw gapati ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo, maan na may pagpasalamat. ⁴ Tanan na pabuat ta Dyos dayad daw dapat na batunon ta na may pagpasalamat naan ki kanen. ⁵ Nlaman ta na pwidi ki magkaan ta bisan ino na pagkaan tenged naan ta sinulat na pulong ta Dyos nabatang na ula pagkaan na bawal kan-enen daw tenged man na napangamuyuan ta en na may pagpasalamat.

Laygay Pablo Ki Timoteo Daw Ino Dapat Buatan Timoteo Bilang Isya Na Manugtudlo

⁶ Daw ake i na tudlo ki kaon itudlo no man naan ta ate na mga utod ki Cristo, dayad imo na pagtuman ta katengdanan no bilang manugsirbi ki Jesu-Cristo. Mapakita man na kaon yan natudluan ta usto ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo daw gasunod ka gid ta mga tudlo na ate na papatian bilang mga gatuo. ⁷ Piro, dili no patian mga kinaraan na isturya na imo-imo nang ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Tingwaen no pirmi na magsunod ka ta liag ta Dyos. ⁸ Daw magpraktis ki aged magbiskeg ate na lawa paryo ta pabuat ta mga manug-ampang, simpri may pulos. Piro, mas may pulos daw magprusigir ki na magsunod pirmi ta liag ta Dyos tak bakod na tabang ta ate na kabui anduni ta kalibutan i daw ta liyo ta man na kabui. ⁹ Paambal ko i matuod daw dapat patian gid ta tanan. ¹⁰ Tenged na ate na pagsunod ta liag ta Dyos bakod na tabang ki kiten, gapangabellay kay ta ame na pagsirbi ta Dyos tak kanen an bui na Dyos na ame na pasaligan. Kanen man manluluwas para ta tanan na mga ittaw labi en gid mga ittaw an na gatuo ki kanen.

¹¹ Itudlo no pirmi daw ipatuman ake i na surat ki kaon naan ta mga gatuo.

¹² Ambligan no imo na batasan aged ula may magpakebes ki kaon para pamatian ka ta mga patudluan no bisan bata ka pa kaysa ki danen. Ipakita no na kaon yan mudilo para sunuron danen paagi ta imo na ambal, batasan, paggugma ta mga it-taw, pagtuo daw kabui na ula may masaway. ¹³ Ta pagtuman no ta imo na katengdanan asta na mabot a dyan, labien no pagbasa ta sinulat na pulong ta Dyos naan ta mga gatuo daw pagwali daw pagtudlo ki danen. ¹⁴ Padayon no na gamiten abilidad an ta pagsirbi naan ta Dyos na atag din ki kaon paagi ta pagbindisyon ki kaon ta mga gapanguna ta mga gatuo na patungtong danen iran an na lima naan ta imo na ulo daw isya ki danen gambal ta papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen parti ta imo na abilidad. ¹⁵ Ake i na tudlo ki kaon, isipen no gid daw tumanen pirmi aged makita ta tanan na gatuman ka pa gid ta Dyos. ¹⁶ Ambligan no na dayad imo na batasan daw pagtudlo. Dapat na padayon ka na gabuat ta mga miad daw gatudlo ta dayad tak dili nang kaon luwasen ta Dyos alin ta silot na ula katapusan, luwasen din man mga ittaw na patudluan no.

5

Laygay Pablo Ki Timoteo Parti Ta Igo Na Pagtratar Naan Ta Mga Gatuo

¹ Daw may mama na gabuat ta malain daw kanen mas may idad pa ki kaon, dili no ambalan ta sakit na ambal. Ambalan no kanen an na may pagtaod paryo ta pagtaod no ta imo na amay. Iling man tan, trataren no ta dayad mga mama na bata pa ki kaon paryo na danen an imo na mga utod. ² Mga bai na mas may idad pa ki kaon, trataren no danen an paryo na danen an imo na inay. Mga bai na bata pa ki kaon, trataren no man danen an paryo na danen an imo na mga utod daw mag-amblig ka na ula may masaway ki kaon parti ta imo na pagtratar ki danen.

Laygay Pablo Parti Ta Mga Balo Na Bai

³ Daw may mga balo na bai na ula en danen saligan ta iran na pangabui, dapat na kiten na mga gatuo pakitaan ta danen an ta miad na kabebet-en paagi ta pagtabang ki

danen. ⁴ Piro, balo an a na may mga bata o may mga apo, kinanglan na iya na mga bata daw apo tudluan no na magtuman ta iran na rispunsibilidad na mag-asikaso para ta iran na mga ginikanan. Iran na pag-asikaso bilang dayad na bales naan ta iran na mga ginikanan daw makapalipay man ta Dyos. ⁵ Mga balo na ula gid saligan ta iran na pangabui, naan nang danen ta Dyos gasalig daw adlaw daw kilem gapadayon ta pagpangamuyo na danen an tabangan din. ⁶ Piro, mga balo an a na gangita ta kalipayan na para ta iran nang na kaugalingen daw ula naan ta iran na isip Dyos an, danen an patay ta panan-aw ta Dyos maskin danen an bui pa. ⁷ Ake i na paambal parti ta pag-asikaso naan ta mga balo na bai itudlo no naan ta mga gatuo dyan aged ula may masaway ta mga gatuo. ⁸ Daw kino gambal na kanen gatuo piro ula kanen gatabang ta iya na mga parinti, labi en gid ta mga mimbros ta iya na pamilya, ula en kanen gasunod ta ate na mga papatian bilang mga gatuo. Ugali din an mas malain pa kaysa ta ugali ta mga itlaw na ula gatuo.

⁹ Mga balo na bai na gaidad en ta sisinta na taon daw isya nang danen bisis nangasawa, pwidi no ibetang iran na ngaran naan ta listaan ta mga balo na dapat tabangan. ¹⁰ Dapat man na kala danen an ta mga itlaw na danen mga pirmi gabuat ta mga miad na paryo ta pag-asikaso danen ta usto ta iran na mga bata daw nalipay man danen an ta pagbaton ta mga itlaw na giling ta iran na balay. Gasirbi danen ta mga itlaw na iya ta Dyos daw gatabang man ta mga itlaw na nakulian. Iling gid tan, pirmi danen gabuat ta mga miad naan ta duma na mga itlaw.

¹¹ Piro, mga balo na bai na iran na idad ula pa sisinta na taon, dili no ibetang iran na ngaran naan ta listaan ta mga balo na dapat tabangan tak basi mabot timpo na bay-an danen iran na pagsirbi ki Cristo tak nadala danen an ta iran na liag na mangasawa isab. ¹² Daw mangasawa danen isab, makasala danen an tak ula danen gapadayon ta pagtuman ta iran na pangako na

magsirbi bilang mga balo na naan en ta listaan. ¹³ Isya pa, basi manad danen na dili mangita ta iran na pangabuian daw manambalay nang. Dili nang nyan, danen an magtsismis man daw magpasilabet ta pangabui ta duma. Sikad danen an magsugid ta dili dapat mlaman ta duma. ¹⁴ Gani, yi ake na laygay para ta mga balo na bai na bata pa: Miad pa daw danen an mangasawa isab daw maminata daw mag-asikaso ta iran na panimalay aged mga itlaw na gakontra ki kiten na mga gatuo, dili danen mag-ambal ta malain parti ki kiten. ¹⁵ Iling tan ake i na laygay tak may mga balo na bai na ula gapadayon ta iran na pagtuo daw anduni gasunod ta liag Satanás.

¹⁶ Mga bai na gatuo, dapat magtabang ta pag-asikaso ta iran na mga parinti na balo na bai. Dapat dili mabeg-atan mga gatipon-tipon na gatuo ta pagtabang ta mga balo na bai na may mga parinti aged matabangan ta usto mga balo an na ula gid danen saligan ta iran na pangabui.

Laygay Pablo Parti Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo

¹⁷ Mga gapanguna an ta usto ta mga gatuo, dapat tauron daw swilduan ta usto labi en gid danen an na gapangabellay ta pagwali daw pagtudlo. ¹⁸ Iling man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Daw inanian nyo an papagupaan nyo ta baka, dapat dili nyo pegengan baka an na magkaan ta inanian.”* daw nasulat man, “Mga manug-ubra an dapat masuulan.”† ¹⁹ Daw may magriklamo kontra ta mga gapanguna piro kanen an ula dala na darwa o tallo na magpamatuod na malain buat an ta gapanguna, dili no batunon iya na riklamo. ²⁰ Daw matuod na may gapanguna na gapadayon ta pagbuat ta sala, ambalan no kanen an naan ta tubangan ta mga gatipon-tipon na gatuo aged madlek mga gatuo an na magbuat ta malain.

²¹ Ake i na tudlo parti ta mga gapanguna ta mga gatuo tumanen no na ula ka may papaburan na maskin kino tenged Dyos an daw Jesu-Cristo daw mga angil na iya ta

* 5:18 Deuteronomio 25:4 † 5:18 Lucas 10:7

Dyos, nlaman danen daw ino tudlo ko ki kaon.

²² Daw magpili ka ta isya ta mga gatuo para bindisyunan daw tagan no ta katengdanan ta pagsirbi ta Dyos, panilagan no anay batasan din an. Alimbawa, daw imo na napili malain batasan din an, kaon yan basulon ta mga gatuo. Ambligan no na ula may masaway ki kaon ta imo na mga pabuat.

²³ Parti ta prublima no ta imo na gettek daw duma man na nabatyagan, dapat dili nang waig inemen no. Miad daw minem ka ta sise nang na bino para bulong no.

²⁴ Isab, daw magpili ka ta isya ta mga gatuo para magsirbi kanen ta Dyos, dapat na isipen no anay ta usto. Demdemen no na may mga ittaw na nlaman ta tanan na pirmi danen gabuat ta sala daw mabot adlaw na maageman danen silot ta iran na mga sala. May mga ittaw man a na gabuat ta sala, piro ula dayon nlami. Ta uryan nang en bag-o pa mlaman ta duma na danen an gabuat ta sala. ²⁵ Iling man tan, may mga ittaw na nlaman ta tanan na pirmi danen gabuat ta mga miad. May mga ittaw man na gabuat ta mga miad, piro ula pa dayon nlami. Bisan ula pa nlami anduni, sigurado na ta uryan mlaman gid ta tanan.

6

Laygay Pablo Para Ta Mga Gatuo Na Suguon

¹ Yi laygay ko para ta mga gatuo na suguon: Tauron danen ta usto iran na amo aged mga ittaw na ula gatuo dili magambal ta malain kuntra ta Dyos daw kuntra man ta mga tudlo na ate na papatian bilang mga gatuo ki Cristo. ² Daw mga suguon na gatuo gaisip na dili kinanglan tauron iran na amo tenged nang amo an danen iran man na utod ki Cristo, dili igo iran na isip. Dapat gani na danen an magsirbi pa gid ta usto ta iran na amo tak iran na pagsirbi para ta kayaran ta palangga danen na utod ki Cristo.

Ambal Pablo Parti Ta Mga Ittaw Na Gatudlo Ta Dili Matuod Daw Gaandem Na Magmanggaranen

Ake i na paambal ki kaon itudlo no daw ipatuman naan ta mga gatuo dyan. ³ Piro, yi ambal ko parti ta mga ittaw na iran na patudlo dili paryo ta ate na mga papatian bilang mga gatuo daw ula man gakumpurmi ta kamatuuran na tudlo ta ate na Ginuo Jesu-Cristo na parti ta batasan na igo ta liag ta Dyos: ⁴ Danen an sikad magpabugal ta iran na kaugalingen, piro ta matuod, ula danen naintindian iran na patudlo. Dili usto iran na batasan tak sikad danen magdiskas ta mga ula pulos daw magdiskusyon parti ta mga ambal daw ino beet ambalen. Tenged ta pabuat danen, tama gainggitay, galalisay, pirmi gapakalain, pirmi gasuspitsa ta kada isya ⁵ daw pirmi man gakuntraay. Dili en danen an malam daw ino miad o malain daw danen an paryo man nakamangan ta pagintindi ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo. Paisip danen na magmanggaranen danen an paagi ta iran na pagtudlo parti ta batasan na ambal danen igo kon ta liag ta Dyos. ⁶ Piro, daw ate na batasan igo ta liag ta Dyos daw kuntinto ki, subla ki pa ta isya na manggaranen. ⁷ Demdemen ta na natao ki na ula dala naan ta kalibutan i. Iling man tan, daw mapatay ki, ula man madala na mga betang alin ta kalibutan i. ⁸ Gani, daw may pagkaan ki daw bayuon, makuntinto ki en. ⁹ Piro, mga ittaw na mag-andem na magmanggaranen, simpri dali matintar na magbuat ta sala. Danen an magparyo ta yupan na nasied tak pasunod danen mga liag danen na ula pulos daw gasamad man ta iran na kabui asta maageman danen segeng na silot. ¹⁰ Daw pirmi nang naan ta isip ta mga ittaw pagpatama ta kwarta, yon en alinan ta tama na mga buat na malain. May anen na mga gatuo na tenged ubos nang gid kwarta naan ta iran na isip, patalikuran danen igo na mga papatian parti ta pagtuo ki Cristo daw danen man mismo gabuat ta iran na segeng na mga prublima na paryo ta pabuno danen iran na tagipusuon.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo Ki Timoteo

¹¹ Timoteo, tenged kaon manugsirbi ta Dyos, ambligan no pirmi na dili ka

magparyo ta mga itlaw na iran na isip naan nang pirmi ta pagpatama ta kwarta. Tingwaen no na tanan no na buaten igo ta itlaw na matareng daw sunuron no batasan na igo ta liag ta Dyos. Dapat na padayon ka na galig-en ta imo na pagtuo ki Cristo daw padayon na gadugang imo na paggugma ta tanan. Padayon man na tubangen no maskin ino na mga kabellay na maagian no, daw trataren no tanan na mga itlaw na may miad ka na kabebet-en. ¹² Ipadayon no imo an na pagpangabellay ta pagtudlo ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo paryo ta pabuat ta manug-ampang na gapangabellay gid na magdaag. Dapat na paagi ta imo na mga buat mapakita no na kaon yan sigurado na naangken no en kabui na ula katapusan. Nlaman no na nabaton no upurtunidad na paatag ta Dyos ki kaon na maangken no kabui na ula katapusan daw gambal ka man naan ta tubangan ta tama na mga itlaw na kaon yan gatuo ki Cristo daw sigurado na tenged ta imo na pagtuo naangken no kabui na ula katapusan. ¹³ Dyos na gaatag ta kabui ta tanan daw Jesu-Cristo na ula kaadlek na gambal ta kamatuuran naan ta tubangan Poncio Pilato nalam daw ino mga sugo ko i ki kaon. ¹⁴ Gani, ake i na mga sugo tumanen no gid na ula may masaway ki kaon anduni asta ta adlaw na mabot daw magpakita Ginuo Jesu-Cristo. ¹⁵ Naan ta adlaw na patirmino ta Dyos, ipadala din Ginuo Jesu-Cristo aged magpakita. Dyos an, kanen gid dayawen ta daw ula duma daw dili, kanen nang na Makagagaem. Kanen an Ari na labaw gid ta tanan na mga ari daw Manugdumala na labaw gid ta tanan na mga manugdumala. ¹⁶ Kanen nang ula kamatayen daw tenged naan kanen an ta sikad silaw na pawa, ula bisan kino makaprani. Ula itlaw na kakita ki kanen daw dili man kanen an makita ta bisan kino. Kabay pa na kanen dayawen ta tanan daw kanen magdumala ta tanan asta ta ula katapusan. Amen.

¹⁷ Itudlo no ta mga itlaw na manggaranen na dapat na dili danen magpabugal ta iran na kaugalingen daw dili man danen magsalig ta iran na manggad tak ta bisan

ino man na uras pwidi marwad manggad an. Dapat naan nang ta Dyos danen an magsalig tak dayad gid iya na kabebet-en ta iya na pag-atag ki kiten ta tanan aged may kalipay ki. ¹⁸ Tudluan no man danen an na dapat pirmi danen magbuat ta mga miad tak itlaw na matuod na manggaranen tama iya na mga buat na miad, dili nang na tama iya na manggad. Dapat danen an sikad mag-atag daw sadya danen na mag-atag ta bakod na tabang. ¹⁹ Daw iling tan na tama buat danen na miad, paryo danen an ta mga itlaw na gatipon ta manggad para ta mga adlaw na mabot. Tenged ta mga miad danen na buat, sigurado na may mabaton danen na dayad na bales naan ta mabot na adlaw daw malipay man danen an naan ta matuod na kabui na yon man kabui na ula katapusan.

²⁰ Timoteo, ta imo na pagtudlo amblihan no na dili masilian mga tudlo na pasalig ki kaon. Dili ka mamati ta mga ula pulos na tudlo ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos na iran an na tudlo salig danen matuod na alam piro dili paryo ta ate na mga papatian bilang mga gatuo ki Cristo. ²¹ May mga itlaw na gapati ta mga tudlo na iling tan daw yon man tenaan na patalikuran danen igo na mga papatian parti ta pagtuo ki Cristo.

Kabay pa na mabaton no mga kaayaran na alin ta Dyos.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Yi na libro pasulat Pablo para ki Timoteo na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta syudad Efeso. Timoteo an palangga Pablo na paryo gid iya na bata daw seled ta tallo taon gaduma Timoteo ki Pablo na miling naan ta mga gatipon-tipon na gatuo ta lain-lain na mga banwa asta na sarang en Timoteo na magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo. Paglambay ta mga taon na gaduma kanen ki Pablo, papadala kanen an naan ta Efeso para magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo.

Impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, kinanglan na Timoteo an magprusigir ta iya na ubra. Laygay Pablo na dapat dili magayya Timoteo an na magpamatuod naan ta mga itaw parti ki Ginuo Jesu-Cristo daw ta iya na pagtudlo amblihan din na dili masilian kamatuuran na tudlo na pasalig ki kanen. Ambal man Pablo na bisan maagian Timoteo mga kabellay daw bisan may mga itaw na magkuntra ki kanen, dapat magpadayon kanen an ta pagtuman ta iya na katengdanan na manugtudlo daw manugsugid ta miad na balita parti ki Cristo.

Naan man ta yi na libro gapaandam Pablo ki Timoteo na dili kanen an mamati ta mga ula pulos na tudlo ta mga itaw na ula gapati ta Dyos tak bisan kino na gasunod ta tudlo na iling tan gapadyo ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat Pablo naan ta Dyos (1:3-18)
3. Pagpalig-en Pablo ta nakem Timoteo (2:1-13)
4. Manugsirbi na makapalipay ta Dyos (2:14 - 3:9)

5. Laygay Pablo na Timoteo dapat padayon ta iya na pagsunod ta mga patudlo ki kanen (3:10 - 4:8)
6. Katapusan na mga laygay Pablo ki Timoteo (4:9-18)
7. Katapusan ta yi na sulat (4:19-22)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Yaken manugsugid man parti ta kabui na ula katapusan na papangako ta Dyos na iatag din ta mga itaw na sakep ki Jesu-Cristo.

² Gapangamusta a ki kaon Timoteo na pabilang ko na pinalangga ko na bata.

Kabay pa na mabaton no mga kaayaran, kaluoy daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

³ Dyos an pasirbian ko na terek ta ake na tagipusuon na paryo man ta pagsirbi ta ake na mga kaapuan anay pa sa daw naan a ki kanen gapangamuyo para ki kaon. Adlaw daw kilem pirmi ko pademdem kaon yan naan ta ake na pagpangamuyo daw gapasalamat a ki kanen tenged ki kaon.

⁴ Na nademdeman ko na gangasebe ka kan-o ta ate na pagbelagay daw gatulo gid imo na lua, liag ko na makita ka aged malipay gid ake na nakem. ⁵ Gapasalamat a ta Dyos tak nademdeman ko man na gatuo ka ki Jesu-Cristo na terek gid ta imo na tagipusuon paryo man ta pagtuo ta imo na lola na Loida daw imo na inay na Eunice. Sigurado a gid na gapadayon ka ta imo na pagtuo na paryo ta iran na pagtuo.

⁶ Tenged isya ka na gatuo, ipademdem ko ki kaon na dapat gamiten no ta usto abilidad an na atag ta Dyos ki kaon kan-o na pabindisyunan ko kaon yan paagi ta pagtungtong ko ta ake na lima naan ta imo na ulo. ⁷ Dapat gamiten no ta usto imo na abilidad tak Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten ula gapatalaw ki kiten. Tenged ta iya na pagtabang, biskeg ate na nakem para magpadayon ta ate na pagsirbi ta Dyos. Tenged man ta iya na pagtabang, sarang ki na maggugma ta duma na mga

ittaw daw malam man magpegeng ta ate na kaugalingen na dili madala ta ate na kaugalingen na liag. ⁸ Gani, dili ka magayya na magpamatuod naan ta mga itlaw parti ta ate na Ginuo daw dili ka man magayya parti ki yaken na napriso tenged ta pagsirbi ko ki kanen. Magpadayon ka ta imo na pagsugid ta miad na balita parti ki kanen bisan maagian no mga kabellay paryo ta naagian ko. Masarangan no na dayunon imo an na pagsugid ta miad na balita tenged ta gaem na alin ta Dyos. ⁹ Dyos an, kanen galuwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala daw gaatag ta upurtunidad na buaten ki din na iya na mga itlaw na gatuman gid ki kanen. Paluwas ki din daw pabuat na iya na mga itlaw dili tenged ta miad ta na mga buat. Paluwas ki din tenged iling tan iya na plano daw tenged man ta dayad din na kabebet-en. Alin ta una na timpo bag-o din pabuat kalibutan i, plano din daan na paagi ta mga buat Jesu-Cristo ipakita din dayad din na kabebet-en naan ki kiten. ¹⁰ Anduni, napakita en dayad din na kabebet-en tak Jesu-Cristo an na ate na manluluwas giling naan ta kalibutan i na natao daw napatay para ki kiten daw nabannaw. Napirdi en Jesu-Cristo kamatayen an tak mga gatuo ki kanen patagan ta bag-o na kabui na ta mabot na adlaw iran na lawa bag-uon na ula en kamatayen. Naan ta miad na balita na pasugid din, napakita din paagi an na maangken ta mga itlaw kabui na ula katapusan. ¹¹ Para mapalapta pa gid miad an na balita, patagan a din ta katengdanan na manugwali daw apustol daw manugtudlo parti ta miad na balita. ¹² Tenged ta ake an na katengdanan, naagian ko mga kabellay unti naan ta prisuan. Piro, ula a nagayya tak kala ko gid Cristo an na pasaligan ko daw sigurado a na may sarang kanen na magbantay daw mag-amblig ta pasalig ko ki kanen asta ta adlaw na mabot kanen an na mag-ukom ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng.

¹³ Demdemen no kamatuuran na tudlo ko kan-o ki kaon na imo na sunuron daw

* **2:5** Mga itlaw ta timpo Pablo, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak.

itudlo no man naan ta mga itlaw. Ta imo na pagtudlo, padayon ka na gatuo ki Jesu-Cristo daw gagugma ka ta duma na mga itlaw tenged sakep ka ki kanen. ¹⁴ Paagi ta pagtabang ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten, ambligan no na dili masilian kamatuuran na tudlo na pasalig ki kaon.

¹⁵ Nlaman no na tama na mga gatuo naan ta prubinsya Asia na ula en gapati ki yaken daw galin en asta man danen ya Figelo daw Hermogenes. ¹⁶ Piro, Onesiforo dili paryo ki danen tak pirmi kanen gademdem ki yaken. Bisn papriso a daw pakadinaan, ula man gyapon kanen an nagayya na pirmi magsud-o daw magpalipay ta ake na nakem. Kabay pa na kanen an kaluuyan ta Ginuo asta man mga itlaw na naan ta iya na panimalay. ¹⁷ Ta matuod, ta iya na pag-abot naan ta Roma papangita a din gid asta na nakita a din. ¹⁸ Nlaman no na bakod gid na tabang Onesiforo ki yaken na naan a ta Efeso. Kabay pa naan ta adlaw na mabot Ginuo para mag-ukom ta tanan na mga itlaw, kaluuyan din Onesiforo an.

2

Pagpalig-en Pablo Ta Nakem Timoteo

¹ Timoteo, kaon na pabilang ko na bata ko, dapat pirmi ka magpasakep naan ta Dyos para pabiskegen din imo na nakem paagi ta tabang Jesu-Cristo. ² Mga patudlo ko an pirmi parti ki Jesus na namatian no daw namatian man ta tama na mga itlaw itudlo no naan ta mga itlaw na masaligan daw malam magtudlo para itudlo man danen naan ta duma.

³ Tenged isya ka na gatuman ki Jesu-Cristo, dapat na paryo ka ta isya na masaligan na sundalo paagi ta pagpadayon ta imo na pagtudlo parti ki Jesu-Cristo bisn maagian no mga kabellay paryas ki yaken. ⁴ Isipen nyo parti ta mga sundalo. Na danen an naan ta iran na sirbisyo, ula danen gaintindi ta ubra na dili para ta iran na pagkasundalo tak liag danen na madyaran iran na kumander ki danen. ⁵ Isipen nyo man parti ta mga manug-ampang. Daw liag danen magdaag na makabaton

ta kuruna na primyo,* kinanglan na magtuman danen ta mga sunuron parti ta ampang. ⁶ Isipen nyo man parti ta mga ganguma. Tenged gapangabellay gid danen an ta iran na pagpanguma, simpri danen una na magkamang ta iran na tubbas. ⁷ Isipen no gid daw ino beet ambalen ta mga paambal ko an. Tanan ipaintindi ta Ginuo ki kaon. ⁸ Isya pa, demdemen no Jesu-Cristo an. Kanen isya na linai Ari David daw pabannaw ta Dyos. Iling tan ambal ko parti ki kanen na gasugid a ta miad na balita ⁹ daw tenged ta ake na pagsugid ta miad na balita tama gakontra ki yaken daw yon man tenaan na naagian ko mga kabellay daw anduni pakadinaan a naan ta prisuan na paryo a gid ta isya na kriminal. Piro, bisan pakadinaan a, miad an na balita na alin ta Dyos dili makadinaan tak dili mapegengan ta paglapta. ¹⁰ Gani, bisan naagian ko tama na mga kabellay, gaprusigir a man gyapon na mag-sugid ta miad na balita aged mga itlaw na papili ta Dyos, magtuo danen ki Jesu-Cristo daw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala daw magduma man danen an ki kanen naan ta langit asta ta ula katapusan.

¹¹ Yi na ambal matuod:

Tenged kiten i paryo napatay duma ki Cristo,
paryo man na kiten i pabannaw
duma ki kanen tak paatagan ki
ta bag-o na kabui.

¹² Tenged gaprusigir ki ta pagsunod ki kanen maskin naagian ta mga kabelay,

magdumala ki man duma ki kanen.
Piro, daw mag-ambal ki na dili ki sakep ki kanen,
ambalen din man na kiten i dili sakep ki kanen.

¹³ Bisan kiten i dili masaligan ta ate na pagsirbi ki kanen,
padayon na kanen an masaligan ta pagtuman ta iya na mga pangako ki kiten

tak impusibli na buaten din daw ino na kuntra ta iya na mga pangako.

Manugsirbi Na Makapalipay Ta Dyos

¹⁴ Ake i na mga tudlo ipademdem no pirmi ta mga gatuo dyan. Paandaman no danen an na dili en magdiskasay parti ta mga papatian daw kaugalian na dili sunod ta kamatuuran na miad na balita tenged ula may makamang na miad bisan kino na gamati daw nlaman man ta Dyos tanan danen na pabuat. Daw mamatian ta duma na mga itlaw pagdiskasay na ula pulos, maguluan iran na isip daw masamad iran na pagtuo. ¹⁵ Magtingwa ka gid na Dyos an malipay ki kaon paagi ta imo na pagtudlo na sunod gid ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo na paryo ka ta manug-ubra na ayos gid tanan din na ubra daw ula man rason na kanen an magayya. ¹⁶ Dili ka mamati ta mga ula pulos na tudlo ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos tak bisan kino na gasunod ta tudlo na iling tan gapadyo ta Dyos. ¹⁷ Mga tudlo an na iling tan paryo ta nina na bakukang na galapad pa gid tak duma na mga itlaw madala man ta tudlo na ula pulos. Darwa ta mga gatudlo ta ula pulos danen Himeneo daw Fileto. ¹⁸ Patalikuran danen kamatuuran na tudlo parti ta pagtuo ki Cristo tak gatudlo danen an na pagbannaw ta mga gatuo natabo en. Tenged ta iran na tudlo, may mga itlaw na ula en gasunod ta igo na mga papatian parti ta pagtuo ki Cristo. ¹⁹ Piro, bisan pa na duma an ula en gasunod ta igo na mga papatian, mga itlaw na iya gid ta Dyos gapadayon ta pagsunod ta igo na mga papatian na paryo danen an ta ligen na pundasyon ta balay daw naan ta pundasyon may nasulat, “Kala ta Ginuo daw kino iya gid na mga itlaw,” daw may nasulat man, “Bisan kino na gambal na kanen an sakep ta Ginuo, dapat dilian din mga buat na malain.”

²⁰ Isipen no yi na paanggid: Naan ta bakod na balay na sikad dayad may klasikal na mga sangkap. May maalen na sangkap na buat alin ta blawan daw pilak na para nang ta ispisyal na gamitan. May mga sangkap man na baratuon nang na buat alin ta kaoy daw lunang na para nang ta pang-adlaw-adlaw na gamit. ²¹ Iling man tan kiten i na mga gatuo. Bisan kino na dilian din mga buat din na malain, kanen an paryo ta maalen na sangkap na

para ta ispisyal na gamitan tak batasan din an igo ta liag ta Dyos daw anda na magsirbi ta Dyos na iya na Ginuo daw magbuat man ta mga miad.

²² Timoteo, para makapalipay ka ta Dyos, dili no sunuron liag ta mga batan-en na gadala ki danen na magbuat ta malain. Tingwaen no na tanan na buaten no igo ta ittaw na matareng. Padayon ka ta imo na pagtuo ki Cristo, imo na paggugma ta tanan daw imo na pagbuat ta mga miad para malineng imo na pagduma naan ta tanan. Iling man tan buat ta tanan na mga ittaw na gasimba ta Ginuo na ula danen may malain na tuyo. ²³ Dapat na dili ka maglabet ta mga ittaw na iran na padiskasan kabuangan nang daw paryo ta ambal ta mga ittaw na kulang alam tak nlaman no na mga iling an tan na padiskasan alinan ta gulo. ²⁴ Piro, daw kino manugsirbi ta Ginuo, dapat dayad iya na ugali daw dili man kanen miag ta gulo. Dapat na malam man kanen an magtudlo parti ta miad na balita, langkaw iya na nakem ²⁵ daw tudluan din man mga ittaw na gakontra ki kanen na miad iya na kabebet-en para ki danen tak basi danen an tagan ta Dyos ta upurtunidad na mag-nelsel daw dilian iran na mga sala daw mlaman man danen kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo. ²⁶ Maintindian man danen na paluko danen an Satanas na magtuman ta iya na liag. Tenged naintindian danen, dili en danen magsunod ki kanen na danen an paryo mga yupan na kabwi alin ta sied.

3

¹ Tandaan no na naan ta katapusan i na mga inadlaw tama na mga kabellay na maagian ta ² tak mga ittaw ta yi na timpo paisip an danen iran nang na kaugalingen daw pirmi nang naan ta iran na isip pagpatama ta kwarta. Danen an bugalen, gapadatas ta iran na kaugalingen, sikad mag-ambal ta malain kuntra ta duma, ula gatuman ta iran na ginikanan,

ula gapasalamat ta mga ittaw na gatabang ki danen daw dili man dyusnon. ³ Ula danen an kaluoy, ula danen gapatawad ta mga ittaw na gabuat ta malain ki danen, pirmi danen papakalain iran na duma, dili danen an malam magpegeng ta iran na kaugalingen daw sikad manakit. Ula danen an nalipay ta mga ittaw na gabuat ta dayad. ⁴ Danen an sikad magtraydor. Bisan ino nang pabuat an danen na ula anay gaisip. Sikad magpabugal danen an ta iran na kaugalingen daw imbis na Dyos an naan ta iran na isip, iran nang na kasadyaan paisip an danen. ⁵ Daw lagen, gasunod danen an ta liag ta Dyos, piro ta matuod, dili danen an miag na iran na batasan bag-uon ta Dyos. Dili ka magduma ta mga ittaw na iling tan. ⁶ May anen man ki danen na gabalay-balay gid na manluko ta mga bai na dali nang lukuon. Mga bai an dali nang lukuon tak naguluan iran na isip tenged ta iran na mga sala daw tenged man na danen an pirmi nadala ta iran na mga liag. ⁷ Pirmi danen an gamati ta maskin ino na bag-o na tudlo, piro dili danen maintindian kamatuuran an parti ta pagtuo ki Cristo. ⁸ Mga ittaw na sikad manluko, paryas danen an ki Jannes daw Jambres na gakontra ki Moises anay pa sa* tak mga sikad an manluko gakontra ta kamatuuran paagi ta iran na tudlo na dili matuod. Danen an dili en malam daw ino miad o malain daw ula man danen nlami igo na mga papatian parti ta pagtuo ki Cristo. ⁹ Piro, dili maglugay iran na panluko ta mga ittaw tak mabot adlaw na mlaman ta mga ittaw na mga kabuangan nang iran na ubra paryas na anay pa sa abot adlaw na nlaman ta mga ittaw na mga kabuangan nang ubra danen Jannes daw Jambres.

Laygay Pablo Na Timoteo Dapat Padayon Ta Iya Na Pagsunod Ta Mga Patudlo Ki Kanen

¹⁰ Timoteo, dili ka magparyo ta mga ittaw na ula nalam ta igo na mga pap-

* **3:8** Naan ta Exodo 7:10-13, 20-22 daw 8:6-7 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pabuat ta mga gapanguna ta riliyon ta mga Egiptuanen na gatabang danen an ki Paraon ta iya na pagkuntra ki Moises. Ula nasulat naan ta Exodo daw ino ngaran ta mga gapanguna ya, piro naan ta mga isturya na alin pa ta mga manakem ta mga Judio, ngaran ta darwa ki danen na mga gapanguna Jannes daw Jambres.

atian parti ta pagtuo ki Cristo tak kaon yan gasunod ta ake na tudlo, batasan, andem daw pagtuo ki Cristo. Nlaman no na langkaw ake na pasinsya, gagugma a ta tanan daw gapadayon a ta pagtubang ta maskin ino na mga kabellay na ake na naagian. ¹¹ Nlaman no man daw ino na mga kabellay na naagian ko na papangabot a ta mga gakuntra ki yaken daw pabuatan ta malain, labi en gid na papangabot a naan ta Antioquia, Iconio daw Listra. Piro, paluwas a ta Ginuo alin ta tanan na mga itaw na gapangabot ki yaken. ¹² Ta matuod, tanan na liag na mangabui bilang isya na gatuo ki Jesu-Cristo na iran na batasan sunod ta liag ta Dyos, maagian man danen na pangabuton danen an ta mga gakuntra ki danen. ¹³ Mga itaw an a na gabuat ta malain daw sikad manluko, maglain pa gid iran na mga buat daw padayon man danen ta iran na pagluko daw danen an mismo paluko man. ¹⁴ Piro, kaon a, dili ka magpaluko paryo ki danen. Dapat padayon ka ta imo na pagsunod ta ame na patudlo kan-o ki kaon tak nlaman no en na matuod gid daw gasalig ka man ki kami na gatudlo ki kaon. ¹⁵ Alin kan-o na bata ka pa, natudluan ka ta sinulat na pulong ta Dyos daw tenged ta sinulat na pulong ta Dyos, naintindian no na maluwas ka alin ta silot ta imo na sala paagi ta pagtuo ki Jesu-Cristo. ¹⁶ Tanan na naan ta sinulat na pulong ta Dyos nasulat paagi ta mga itaw na iran na isip pagiyaan ta Dyos daw yon tenaan na may pulos na gamiten para ta pagtudlo daw ino igo na mga papatian, para ta pagsaway daw ino mga buat na sala daw mga papatian na dili igo, para ta paglaygay daw ino paagi na magbag-o batasan na dili igo daw para man ta pagtudlo ta igo na buaten ta mga itaw na matareng. ¹⁷ Paatag ta Dyos ki kiten sinulat din na pulong para kiten i na iya na mga itaw anda gid daw may sarang na magbuat ta maskin ino na mga miad.

4

¹ Timoteo, may sugo a pa ki kaon na dapat tumanen no gid tenged Dyos an daw

Jesu-Cristo man na mag-ukom ta mga itaw, bui daw patay, daw kino matareng daw dili matareng, nalam danen daw ino sugo ko ki kaon. Tenged man na dali nang mabot adlaw na magpakita Jesu-Cristo na mag-umpisa ta iya na pagdumala bilang ari ta tanan, dapat tumanen no gid sugo ko i. Yi ake na sugo: ² Isugid no miad na balita parti ki Jesu-Cristo daw dapat pirmi ka anda ta pagsugid bisan ino na sitwasyon daw ino man na uras. Mga itaw na gabuat ta sala ambalan no, sawayen daw laygayan man na magbag-o en danen an. Iling tan buaten no na pirmi ka may langkaw na pasinsya daw dayad imo na pagtudlo. ³ Magprusigir ka ta imo na pagtudlo tak mabot gid timpo na mga itaw dili en miag magbaton ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang mga gatuo. Mamati danen ta tama na mga manugtudlo na mag-ambal nang an ta dayad ta iran na pamatian tak pasunod nang danen iran na liag na pirmi mamati ta lain-lain na mga tudlo. ⁴ Dili en danen an mamati ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo tak mas liag danen na mapati ta mga kinaraan na isturya na imo-imo nang ta mga itaw. ⁵ Piro, kaon a, bisan ino matabo gamiten no gid isip no an para dili ka maluko na magsunod ta dili igo na tudlo. Daw maagian no mga kabellay, magprusigir ka man gyapon. Padayon no imo na ubra bilang manugsugid ta miad na balita daw tumanen no tanan na mga ubra na pasalig ta Dyos ki kaon ta imo na pagsirbi ki kanen.

⁶ Iling tan ake i na mga sugo ki kaon tak paagi ta ake na mga naagian na mga kabellay ta ake na pagsirbi ta Dyos yaken i paryo alad daw tubangen ko en ake na kamatayen. ⁷ Tapos en ake na pagpangabellay ta pagtudlo ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo daw natuman ko en tanan na mga papabuat ta Dyos ki yaken na paryo a ta manug-ampang na gaprusigir gid asta kabot naan ta tumanan ta lumba. Pasunod ko gid ate na mga papatian bilang mga gatuo ki Jesu-Cristo daw paambigan ko man na dili maisab ate an na mga papatian. ⁸ Gani, anduni, nlaman

* 4:8 May pasaysay parti ta kuruna na primyo na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta 2 Timoteo 2:5.

ko na may mabaton a na paryo kuruna na primyo* tak may dayad na bales na patagana ta Ginuo para ki yaken tenged pirmi a gasunod ta iya na liag. Ginuo an matareng na manug-ukom daw iatag din man ki yaken dayad an na bales naan ta adlaw na mabot kanen an para mag-ukom ta tanan na mga itlaw. Piro, dili nang yaken tagan din ta dayad na bales. Tagan din man tanan na mga itlaw na galangkag ta yon man na adlaw na kanen an mabot na magpakita.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo Ki Timoteo

⁹ Daw pwidi nang, magtingwa ka gid na miling ka di dayon. ¹⁰ Padilian a Demas daw giling kanen naan ta syudad Tesalonica tenged na palabi din gid mga betang na makapalipay ki kanen naan ta kalibutan i. Cresente ya a giling naan ta prubinsya Galacia daw Tito ya giling naan ta lugar na Dalmacia. ¹¹ Lucas nang дума ko di. Daw miling ka di, apitan no Marcos ya daw pakuyugon no aged tabangan a din ta ake na mga ubraen di. ¹² Tiquico an papailing ko dyan naan ta Efeso yan. ¹³ Daw miling ka di, apitan no ake na bayo na pangsampaw na nabilin ko kan-o ki Carpo naan ta syudad Troas daw dleen no di ki yaken. Dleen no man di mga libro ko an dyan, labi en gid dleen no di ake na mga papilis daw sinulat.

¹⁴ Alejandro na manugbuat ta mga gamit na mital sikad malain iya na buat ki yaken. Ginuo nang en bala magbales ki kanen tenged ta mga buat din na malain. ¹⁵ Magandam ka gid ki kanen tak basi magbuat man kanen an ta malain ki kaon tenged gakontra kanen ta ame na pagsugid ta miad na balita.

¹⁶ Ta una ko na pagtubang naan ta uwis aged usisaen a, ula itlaw na gatisitigo para ki yaken tak padilian a ta tanan ko na дума. Kabay pa na patawaren danen ta Dyos. ¹⁷ Bisan padilian a danen, ula a pabay-i ta Ginuo. Paubayan a din pa daw pagaeman aged paagi ki yaken masugid ta usto miad an na balita parti ki Jesu-Cristo daw mamatian ta tanan na mga dili-Judio na naan man ta kurti. Paluwas a din

man na ula a pasintinsyaan ta kamatayen. ¹⁸ Sigurado a gid na bisan ino malain na buaten ta mga itlaw ki yaken, luwasen a man gyapon ta Dyos daw amblihan a din man asta mabot uras na dleen a din naan ta iya na kaarian naan ta langit. Kabay pa na kanen an dayawen asta ta ula katapusan. Amen.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

¹⁹ Ipakamusta a no nang en naan ta mag-sawa na Priscila daw Aquila daw ipakamusta a no man ki Onesiforo asta man mga itlaw na naan ta iya na panimalay. ²⁰ Erasto ya gapabilin naan ta syudad Corinto daw Trofimo pabilin ko naan ta syudad Mileto tak gamasakit. ²¹ Magtingwa ka gid na naan ka di en bag-o mabot timpo ta tagtignaw.

Gapangamusta ki kaon danen i Eubulo, Pudente, Lino, Claudia daw дума pa di na mga utod ta ki Cristo.

²² Kabay pa na Ginuo mag-ubay ki kaon. Kabay pa man na kyo tanan na mga gatuo dyan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ki kanen.

Sulat Pablo Para Ki Tito

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Tito

Yi na libro pasulat Pablo para ki Tito na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pulo Creta. Bag-o gaumpisa Tito ta pagdumala ta mga gatuo, gaduma kanen daw gatabang ki Pablo ta pagsugid ta miad na balita. Tito an bakod gid iya na tabang ki Pablo daw masaligan kanen an ta mga ubra naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta lain-lain na mga lugar. Pabilin Pablo kanen an naan ta Creta na isya ta mga pulo naan ta Dagat Mediteraneo aged magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo. Ta yon man na timpo tama na mga Judio gaistar naan ta Creta.

Naan ta yi na libro may tallo na impurtanti na tupiko. Una na tupiko, pagpademdem Pablo ki Tito daw ino batasan na igo ta mga gapanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo, labi en gid mga gapanguna ta mga gatuo naan ta Creta tak tama na mga gatuo naan ta Creta na iran na batasan ula pa gabag-o.

Pangarwa na tupiko, paglaygay Pablo ki Tito daw ino itudlo naan ta lain-lain na mga gatuo paryo ta mga manakem na mama, mga manakem na bai, mga batanen na mama daw mga suguon.

Pangallo na tupiko, paglaygay Pablo ki Tito parti daw ino batasan na igo ta mga gatuo, labi en gid na dapat na pirmi danen an alisto na magbuat ta mga miad. Dapat man na dili danen an mag-ambal ta malain kuntra ta duma na mga itaw daw dili man manggulo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Tito

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-4)
2. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga gapanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo (1:5-16)
3. Ambal Pablo parti ta igo na tudlo (2:1-10)
4. Dayad kabebet-en ta Dyos daw gusto din na maluwas tanan na mga itaw (2:11-15)
5. Batasan na igo ta mga gatuo (3:1-11)

6. Katapusan na mga laygay (3:12-15)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken Pablo na manugsirbi na iya ta Dyos daw isya a man ta mga apustulis Jesu-Cristo. Ake na katengdanan magtabang ki kyo na mga papili ta Dyos. Gatabang a ki kyo aged maglig-en pa gid inyo na pagtuo ki Cristo daw magdugang inyo na pag-intindi ta kamatuuran na tudlo para magsunod kaw pa gid ta batasan na igo ta liag ta Dyos. ² Tenged nlaman ta en kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo, gasalig ki ta Dyos na may anen ki kabui na ula katapusan na iya na papangako alin pa ta una daw nlaman ta na kanen an ula gid gabula. ³ Anduni, Dyos an na ate na manluluwas, papasugid din en naan ta mga itaw kamatuuran an parti ta pagtuo ki Cristo tak abot en timpo na patirmino din. Papasugid din kamatuuran an paagi ta ake na pagsugid ta minsai na pasalig din ki yaken tenged ta ake na katengdanan na alin ki kanen.

⁴ Gapangamusta a ki kaon Tito na pabilang ko na matuod ko na bata daw paryo ko man na gatuo.

Kabay pa na mabaton no mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na ate na Manluluwas.

Batasan Na Igo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatipon-tipon Na Gatuo

⁵ Na galin a kan-o dyan ta Creta yan, pabilin ta kaw dyan aged tapuson no mga ubra na ula pa natapos daw paryo ta ambal ko ki kaon, naan ta tanan na banwa na may mga gatipon-tipon na mga gatuo magpili ka naan ki danen daw kino mga magpanguna. ⁶ Daw kino pilien no na magpanguna, dapat dayad iya na batasan aged ula may masaway ki kanen. Dapat na isya nang iya na sawa daw ula duma na bai ta iya na kabui. Dapat na iya na mga bata mga gatuo man ki Cristo daw dayad iran na batasan na ula may maambal na danen an gapagusto nang ta mga ubra na dili dayad o ula gapasakep ta iran na ginikanan. ⁷ Impurtanti na dayad batasan ta itaw na magpanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo tak iya na ubra pasalig ta

Dyos ki kanen. Gani, dapat kanen an dili itlaw na gusto na pirmi iya nang na liag masunod an. Dapat dili lipo iya na nakem, dili kanen an palainem, dili abtik lima din na maniro daw ula kanen gagamit ta malain na paagi aged makakwarta nang.⁸ Dapat na nalipay kanen an ta pagbaton ta mga itlaw na giling ta iya na balay, nalipay man ta pagbuat ta mga miad, malam kanen magpegeng ta iya na kaugalingen, matareng kanen an, iya na batasan igo ta itlaw na iya ta Dyos daw dili man kanen an madala ta iya na kaugalingen na liag.⁹ Dapat lig-en iya na pagpati ta miad na balita parti ki Cristo na pasugid ki kanen kan-o aged mapalig-en din nakem ta mga gatuo paagi ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang mga gatuo ki Cristo daw masabat din man mga itlaw na gambal kuntra ta ate na papatian.

¹⁰ Impurtanti gid na mga pilien no an na magpanguna may sarang ta pagsabat tak tama na mga gatuo dyan naan ta Creta na ula gapasakep naan ta mga may uturidad daw sikad mambal ta ula pulos. Tama man ki danen sikad manluko labi en gid mga gatuo na Judio na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Cristo kinanglan magsunod ta mga kaugalian ta mga Judio na impurtanti gid pagbuat an ta tanda naan ta lawa.*¹¹ Kinanglan na tapnaen no danen an na dili en magtudlo tak ta iran na pagtudlo ta dili matuod, may mga pamilya na gatalikod ta pagtuo ki Cristo. Iran na tuyo makagayya tak gagamit danen an ta malain na paagi aged makakwarta nang.¹² Isya na taga-Creta na bantog na prupita anay pa sa may ambal parti ta malain na batasan ta mga taga-Creta. Ambal din, “Mga taga-Creta sikad magbula daw iran na batasan paryo ta pintas na mga ayep. Tamad danen an magubra, piro daw uras ta kaan, iran laban.”¹³ Asta anduni matuod ambal an ta iran na prupita parti ta mga taga-Creta. Gani, ambalan no gid mga itlaw an na gatudlo ta dili matuod para magsunod danen ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang

mga gatuo ki Cristo.¹⁴ Ambalan no man danen an na dili en magpati ta mga isturya na imo-imo nang ta mga Judio daw mga sugo ta mga itlaw na dili miag na magpati ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo.¹⁵ Mga itlaw na gatuo daw limpyo iran na isip, tanan na betang pabilang danen na “limpyo” na yon man dili bawal kanenen o gamiten. Piro, mga itlaw na ubos mga malain naan ta iran na isip daw ula man gatuo, tanan na mga betang pabilang danen na “dili-limpyo” na yon man bawal kanenen daw gamiten. Dili en danen an malam daw ino miad o malain daw ula danen nakunsinsya ta iran na mga buat na malain.¹⁶ Gambal danen an na gapati danen ta Dyos, piro papakita danen na iran na pagpati dili matuod tenged ta malain danen na mga buat. Malain gid iran na batasan daw ula danen gatuman ta Dyos daw ula man danen sarang na magbuat ta mga miad.

2

Ambal Pablo Parti Ta Igo Na Tudlo

¹ Tito, dapat na kaon yan dili magparyo ta mga itlaw na gatudlo ta dili igo. Padayon ka na magtudlo ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang mga gatuo.² Mga manakem na mama, tudluan no na dapat na danen an malam magdala ta iran na kaugalingen, pataa danen an ta mga itlaw, malam magpegeng ta iran na kaugalingen, lig-en iran na pagtuo, terek gid ta iran na tagipusuon iran na paggugma ta paryo danen na mga itlaw daw padayon man na tubangen danen maskin ino na mga kabellay na maagian danen.

³ Iling man tan, tudluan no mga manakem na bai na dapat sunuron danen batasan na igo ta liag ta Dyos, dili danen pakalainen iran na duma, dili danen sikad minem ta bino daw danen an magtudlo ta mga miad.⁴ Daw iling tan na dayad iran na batasan, matudluan danen mga bai na bata pa ki danen. Mga bai na bata pa dapat tudluan na magpalangga ta iran na sawa daw mga bata,⁵ magpegeng ta iran

* **1:10** Tanda na pasambit naan ta birsikulo dyis, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta tanda naan ta lawa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na kaugalingen, dili magbuat ta bisan ino na may masaway ki danen, mag-asikaso ta usto ta iran na pamilya, magbuat ta mga miad naan ta duma daw magpasakep naan ta iran na sawa. Dapat na dayad iran na batasan aged ula may mag-ambal ta malain kuntra ta miad na balita na alin ta Dyos.

⁶ Iling man tan, tudluan no mga mama na batan-en na magpegeng ta iran na kaugalingen. ⁷ Kaon yan, ambligan no pirmi daw ino buaten no daw ambalen aged mga itlaw na gatuwo magsunod ta dayad no na batasan. Dapat imo na pagtudlo terek ta imo na tagipusuon daw mag-ambal ka man ta dayad na pag-ambal na angay ta manugtudlo ta pulong ta Dyos. ⁸ Dapat igo gid imo na tudlo na ula may masaway aged magayya mga itlaw na gakontra ta ate na tudlo tak ula danen an may maambal na malain kuntra ki kiten.

⁹ Mga suguon an, tudluan no na dapat pirmi danen magpasakep ta iran na amo daw mag-ubra ta usto aged iran na amo malipay ta tanan na pabuat danen. Dapat na dili danen an magsabat-sabat ta iran na amo. ¹⁰ Tudluan no man mga suguon na dili danen takawan iran na amo parti ta kwarta na pasalig ki danen. Dapat ipakita danen na masaligan danen an ta tanan danen na pabuat. Daw makita ta mga itlaw na dayad iran na batasan, mga itlaw an mamati gid ta tudlo parti ta Dyos na ate na manluluwas.

Dayad Kabebet-en Ta Dyos Daw Gusto Din Na Maluwas Tanan Na Mga Itlaw

¹¹ Mga gatuwo an dapat dayad iran na batasan tak napakita en ta Dyos na dayad iya na kabebet-en paagi ta pagpadala din ki Cristo aged tanan na mga itlaw may upurtunidad na maluwas alin ta silot ta iran na mga sala. ¹² Tenged ta dayad din na kabebet-en, papaintindi din ki kiten na dapat dili ki magsunod ta malain na mga buat ta mga itlaw na ula gapati ki kanen daw dapat dili ki man magsunod ta ate na kaugalingen na liag na gadala ki kiten na magbuat ta sala. Papaintindi din man na dapat malam ki magpegeng ta ate na kaugalingen daw matareng ki ta tanan ta

na buaten daw sunuron ta man batasan na liag ta Dyos. Dapat iling tan na dayad ate na batasan mintras na bui ki pa naan ta kalibutan i ¹³ daw gatagad ki man ta sadya na adlaw na ate na palaeman na yon man adlaw na Jesu-Cristo na makagagaem na Dyos daw ate na manluluwas mabot na magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. ¹⁴ Kanen gaatag ta iya na kabui na napatay para ki kiten aged maglibri ki kiten alin ta pag-ulipen ta sala daw magkamang ta ate na mga sala para buaten ki din na iya gid na mga itlaw na mag-andem gid na magbuat ta mga miad. ¹⁵ Ake i na paambal ki kaon itudlo no naan ta mga gatuwo dyan. Palig-enen no iran na nakem. Daw kino gabuat ta sala, ambalan no tak yon katengdanan no bilang gapan-guna ki danen. Siguraduon no na ula itlaw na dili magsunod ta imo na ambal.

3

Batasan Na Igo Ta Mga Gatuwo

¹ Ipademdem no ta mga gatuwo dyan na dapat magpasakep danen an daw magtuman ta mga itlaw na gadumala naan ta iran na lugar daw mga may uturidad man. Dapat man na pirmi danen an alisto na magbuat ta mga miad. ² Ipademdem no man na dili danen an mag-ambal ta malain kuntra ta duma na mga itlaw daw dili man manggulo. Dapat dayad iran na ugali na langkaw iran na nakem daw miad man iran na kabebet-en naan ta tanan.

³ Dapat iling tan na miad mga buaten an ta mga gatuwo naan ta tanan tak kiten na mga gatuwo paryo man ki danen kan-o na ula ki pa gatuwo ki Cristo. Buang-buang ki kan-o daw ula ki man gatuman ta Dyos. Gapaluko ki man na magsunod ki ta dili igo na mga papatian. Ula ki sarang na magpegeng ta ate na kaugalingen para dili magbuat ta malain daw kasadyaan nang ate an na pangita pirmi. Paubos ta ate na uras ta pagbuat ta malain kuntra ta mga paryo ta na itlaw daw pag-inggit. Gademet ki ta duma na mga itlaw daw pademetan ki man danen. ⁴ Piro, bisan iling tan kiten i kan-o na ula ki pa gatuwo, abot timpo na Dyos an na ate na manluluwas papakita din ki kiten na dayad iya na kabebet-en

daw pagugma ki din ⁵ paagi ta pagluwas din ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala. Paluwas ki din tenged ta iya na kaluoy ki kiten, dili tenged ta ate na mga buat na miad. Pakamang din ate na mga sala na paryo palimpyuan ki daw paagi ta Dyos Ispiritu Santo patagan ki ta bag-o na kabui na paryo natao ki isab daw pabag-o ki man na ate na batasan igo ta iya na liag. ⁶ Sikad tama na mga kaayaran paatag din ki kiten paagi ta Dyos Ispiritu Santo na papadala din ki kiten tenged ki Jesu-Cristo na ate na Manluluwas. ⁷ Iling tan tanan pabuat ta Dyos aged kiten i buaten din na iya na mga bata na yon man mabaton ta daw ino na pribiliyo na patagana din para ta iya na mga bata daw may pagsalig ki man na mabui ki ta ula katapusan. Iling tan ate na mabaton daw pagsalig tak pabuat ki din na kiten i matareng tenged ta dayad din na kabebet-en. ⁸ Paambal ko i matuod daw liag ko na itudlo no pirmi ta usto naan ta mga itaw dyan na gasalig ta Dyos aged naan gid ta iran na isip pagprusigir an danen ta pagbuat ta mga miad. Paambal ko i itudlo no tak miad gid para ta iran na kayaran.

⁹ Dili ka maglabet ta mga itaw na gadiskasay parti ta mga kabuangan nang daw parti ta mga imo-imo na isturya na alin ta langkaw na mga listaan ta ngaran ta mga kaapuan anay pa sa, mga galalisay daw mga gadiskusyunay parti ta Mga Sinulat Moises. Mga diskusyon na iling tan ula pulos daw dili man makatabang ta mga itaw. ¹⁰ Bisan kino na kanen tenaan na mga paryo din na gatuo gabelagay, ambalan no. Daw nambalan no en kanen an ta darwa bisis piro ula man gyapon kanen an gapati, dili ka en magduma ki kanen ¹¹ tak nlaman no na kanen an gatalikod ta igo na tudlo daw pirmi gabuat ta sala. Paagi ta iya na mga buat na sala napakita na kanen an dapat silutan.

Katapusan Na Mga Laygay

¹² Pailingen ko ki kaon Artemas, piro daw dili kanen an kadayon, Tiquico pailingen ko dyan. Bisan kino ki danen na pailingen ko, daw mabot dyan, tingwaen no na miling ka ki yaken naan ta syudad

Nicopolis tak gadisisyon a na naan a dya magtinir ta timpo ta tagtignaw. ¹³ Daw malin dyan Zenas ya na abugado daw Apolos, tabangan no danen an daw ino iran na mga kinanglanan aged dili danen maku-langan ta iran na pagbyai. ¹⁴ Dapat ate na mga utod ki Cristo dyan pirmi magprusigir ta pagbuat ta mga miad para magtabang danen ta mga itaw na gakinanglan gid daw dapat man danen an mga itaw na matabyangen.

¹⁵ Tanan na mga duma ko di gapangamusta ki kaon. Ipakamusta a no ta mga itaw dyan na gapalangga ki kami na ate na mga utod ta pagtuo.

Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

Sulat Pablo Para Ki Filemon

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Filemon

Yi na libro pasulat Pablo ki Filemon na isya na gatuo na kala man na itlaw. Filemon an may suguon na ngaran din Onesimo. Abot timpo na Onesimo an galayas daw kalambot kanen ta syudad na naan dya Pablo napriso. Pablo an daw Onesimo gakalaay daw tenged ta pagwali Pablo, gatuo Onesimo ki Cristo.

Pablo an gasulat ki Filemon tak Onesimo an pabalik Pablo ki kanen. Gapangabay Pablo ki Filemon na batunon din Onesimo an. Palaygayan man Pablo kanen an na daw batunon din Onesimo an, dili din en inta bilangen na suguon din nang. Bilangen din man Onesimo an na pinalangga din na utod ki Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Filemon

1. Pagpangamusta Pablo (birsikulo 1-3)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (birsikulo 4-7)
3. Pangabay Pablo parti ki Onesimo (birsikulo 8-22)
4. Katapusan ta yi na surat (birsikulo 23-25)

Pagpangamusta Pablo

¹ Yaken Pablo na napriso tenged ta ake na pagsirbi ki Jesu-Cristo, daw ake i na duma Timoteo na ate na utod ki Cristo. Kami i gapangamusta ki kaon Filemon na ame na pinalangga na arey daw duma ta ubra. ² Gapangamusta kay man ta mga gatipon-tipon na gatuo dyan na gasimba naan ta inyo na balay. Gapangamusta kay man ki Apia na ame man na utod ki Cristo daw Arquipo na paryo man ki kami na padayon ta pagsugid ta miad na balita bisan pa na may mga gakontra.

³ Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

* **1:11** Ngaran na Onesimo beet ambalen may tabang.

⁴ Naan ta ake na pagpangamuyo na pasambit ko kaon yan Filemon, pirmi a gapasalamat naan ta Dyos tenged ki kaon. ⁵ Gapasalamat a ki kanen tenged nabali-taan ko na gagugma ka gid ta tanan na mga itlaw na iya ta Dyos daw gatuo ka ki Ginuo Jesus. ⁶ Gapangamuyo a na tenged gaisya ka daw gaduma ta mga paryo no na gatuo ki Cristo, magdugang imo na pag-intindi parti ta tanan na mga kaayaran na paatag Cristo ki kiten na mga sakep ki kanen. ⁷ Kaon na pinalangga ko na utod ki Cristo, napalipay a no gid daw napalig-en no man ake na nakem tenged pagugma no gid mga itlaw na iya ta Dyos daw papalipay man iran na nakem paagi ta imo na tabang ki danen.

Pangabay Pablo Parti Ki Onesimo

⁸ Tenged gagugma ka ta mga itlaw na iya ta Dyos, may ipangabay a ki kaon parti ta isya ki danen. May uturidad a na alin ki Cristo na pwidi a magsugo ki kaon daw ino dapat no na buaten, ⁹ piro tenged gapalanggaay ki bilang mga mag-utod ta pagtuo, mangabay a nang ki kaon, dili a magsugo. Gani, yaken Pablo na isya na manakem daw isya man na gasakripisyo naan ta prisuan ta ake na pagsirbi ki Jesu-Cristo, ¹⁰ gapangabay a na daw maimo nang, batunon no daw tabangan Onesimo i. Kanen i pabilang ko na ake na bata tak gatuo kanen ki Cristo tenged ta ake na pagwali mintras naan a ta prisuan i. ¹¹ Ula gid kanen i tabang ki kaon kan-o, piro anduni, gabag-o en kanen i daw bakod gid tabang din ki kiten na darwa.* ¹² Gani, bisan palangga ko gid Onesimo i, pabaliken ko kanen i naan ki kaon.

¹³ Mintras naan a pa di ta prisuan i tenged ta ake na pagsugid ta miad na balita, miad gid inta na padayon na mata-bangan a din. Yon na liag ko inta na awiran ko kanen i aged magtabang kanen ki yaken bilang sal-i ki kaon. ¹⁴ Piro, ula ko buata na awiran ko kanen i na ula a anay gangayo ta imo na tugot. Liag ko na daw tugutan a no na awiran ko kanen i, tenged liag no gid na tabangan a no, dili tenged paryo napilitan ka nang.

¹⁵ Basi pagbeet gid ta Dyos na gapamadyo kan-o Onesimo i ki kaon ta lipo na timpo aged daw malik kanen i ki kaon, naan nang en kanen i ki kaon asta kan-o. ¹⁶ Daw malik kanen dyan, dili no en inta kanen bilangen na suguon no nang. Bilangen no man kanen i na pinalangga no na utod ki Cristo. Palangga ko gid kanen i, piro nlaman ko na mas pa gid palanggaen no kanen i tenged kanen i anduni dili nang en suguon no tak utod no man en ta pagtuo ta Ginuo. ¹⁷ Nlaman ko na pabilang no na yaken i duma no ta pagsirbi ki Cristo. Gani, batunon no Onesimo i ta dayad na pagbaton paryo na yaken pabaton no. ¹⁸ Daw kanen i may nabuat na malain o may utang ki kaon, yaken nang en sukuton no. ¹⁹ Yaken Pablo magsulat ta ake i na pangako ta ake gid na agi:† Daw may utang Onesimo ki kaon, yaken magbayad. Piro, dili no lipatan na yaken gatabang ki kaon aged magtuo ka ki Cristo daw maangken no man kabui na ula katapusan.

²⁰ Filemon na utod ko, daw maimo nang, tumanen no ake na pangabay parti ki Onesimo tenged isya ki nang ta pagtuo ta Ginuo. Lipayen no ake na nakem bilang imo na utod ki Cristo. ²¹ Gasulat a ki kaon tak bakod gid ake na pagsalig na tumanen no pangabay ko i daw nlaman ko man na palanggaen no Onesimo i na mas pa kaysa ta ambal ko.

²² May isya a pa na pangabay ki kaon: Daw maimo, magpripaparar ka ta kwarto na dayunan ko tak gasalig a na magsabat Dyos an ta inyo na pangamuyo na tabangan a din na miling a dyan ki kyo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

²³ Epafra i na duma ko na papriso man tenged ta pagsirbi din ki Jesu-Cristo, gapangamusta kanen ki kaon. ²⁴ Gapangamusta man ki kaon mga duma ko ta pagsirbi ki Cristo na danen Marcos, Aristarco, Demas daw Lucas.

²⁵ Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

---

† **1:19** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta itaw na gatabang ki kanen. Piro, kaysan kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga itaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

Laygay Para Ta Mga Hebreo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Hebreo

Yi na libro nasulat para paandam naan ta mga gatuo na dapat dili danen talikuran iran na pagtuo ki Jesu-Cristo na yon man dili malik ta dati danen na pabuat na gaalad ta mga ayep sunod ta Mga Sinulat Moises para ta iran na mga sala. Ittaw na gasulat ta yi na libro na *Hebreo* liag din na mga Judio na gatuo, maintindian danen ta usto na Jesus an mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan ta mga angil, katengdanan ta mga prupita daw mas datas man kaysa ta katengdanan Moises daw Josua na mga gapanguna ta mga ittaw ta Dyos anay pa sa.

Naan ta yi na libro nasulat na igo gid na paagi ta kamatayen Jesus, pabuat ta Dyos na Jesus paagi an na natuman iya na plano para mga ittaw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala. Nasulat man na isya nang gid bisis Jesus an gaatag ta iya na kabui bilang alad daw paagi ta iya na kamatayen pabuat din bag-o an na paagi para mga ittaw pwidi marani naan ta Dyos daw maangken man danen kabui na ula katapusan.

Naan ta kapitulo unsi, padayaw ta gasulat mga bantog an na mga ittaw ta Dyos anay pa sa tenged gatuo man gyapon danen an ta Dyos na terek gid ta iran na tagipusuon bisan ino na kabellay na naagian danen. May laygay gasulat an para ta mga paryo din na mga gatuo ki Cristo na dapat danen an magsunod ta mga ittaw ta Dyos anay pa sa na magprusigir man danen an na magpadayon gid ta iran na pagtuo. Iling tan laygay ta gasulat ta yi na libro ki danen tak natintar danen an na talikuran iran na pagtuo ki Cristo tenged ta mga kabellay na naagian danen bilang mga gatuo. Ambal din na dapat na dilian danen daw ino na mga gapaluya ta iran na pagtuo labi en gid iran na mga sala.

Naan ta kapitulo dusi daw trisi may mga laygay aged mga gatuo an mangabui na

iran na batasan igo ta mga ittaw na iya ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Hebreo

1. Parti ki Jesus na Bata Ta Dyos (1:1-3)
2. Mas datas katengdanan Jesus kaysa ta katengdanan ta mga angil (1:4 - 2:18)
3. Mas datas katengdanan Jesus kaysa ta katengdanan Moises (3:1-6)
4. Pagpaandam naan ta mga ittaw na dili en miag magpati ta Dyos (3:7-19)
5. Kapuayan na pangako ta Dyos para ta iya na mga ittaw (4:1-13)
6. Jesus makagagaem na pinakadatas na pari (4:14 - 7:28)
7. Mas dayad bag-o na kasugtanan na atag ta Dyos paagi ki Jesus kaysa ta una na kasugtanan (8:1 - 9:28)
8. Pag-atag Jesus ta iya na kabui alad na usto gid daw dili en kinanglan isaben ta ula katapusan (10:1-39)
9. Pagpadayon ta pagtuo naan ta Dyos (11:1 - 12:4)
10. Laygay parti ta pagtadleng ta Dyos ta batasan ta mga ittaw na pabaton din na iya na mga bata (12:5-13)
11. Pagpaandam na dili magpabengngel ta ambal ta Dyos (12:14-29)
12. Katapusan na mga laygay (13:1-19)
13. Katapusan na pagpangamuyo daw pagpangamusta (13:20-25)

Parti Ta Bata Ta Dyos

¹ Anay pa sa, gambal Dyos an naan ta alinan ta na mga kaapuan paagi ta lain-lain na mga prupita ta tama na bisis daw ta lain-lain na mga paagi. ² Anduni, naan ta katapusan i na timpo gambal kanen an ki kiten paagi ta iya na Bata. Iya na Bata pabuat din na manunubli ta tanan na mga betang daw paagi man ta iya na Bata pabuat din kalibutan i daw kalangitan daw tanan na anen don. ³ Paagi ki kanen na Bata Ta Dyos, makita ta daw kino gid Dyos an tenged daw ino naan ta Dyos naan man ki kanen. Gabeet kanen ta tanan na naan ta kalibutan i daw kalangitan paagi ta iya na pag-ambal tenged kanen an makagagaem. Pagtapos din ta pagbuat ta paagi ya na mga ittaw malimpyuan ta iran na mga sala, gapungko kanen naan

tengnged ta Makagagaem Na Dyos naan dapit ta tuo naan ta langit.*

Mas Datas Katengdanan Ta Bata Ta Dyos Kaysa Ta Katengdanan Ta Mga Angil

⁴ Pabuat an ta Bata Ta Dyos na gapungko kanen an naan tengnged ta Dyos pamatuod na mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan ta mga angil tenged papakala na kanen an Bata Ta Dyos. Mga angil an mga manugsirbi ta Dyos, piro kanen an a Bata Ta Dyos.

⁵ Parti ta mga angil, nlaman ta na Dyos an ula gid gambal naan ta bisan isya ki danen ta iling ti,

“Kaon ake na Bata.

Anduni, gapamatuod a na yaken imo na Amay.”†

Ula man gambal Dyos an ta bisan kino na angil,

“Kiten i mag-amay.”‡

⁶ Ta timpo na dleen ta Dyos naan ta kalibutan iya an na Bata para ipakala din naan ta tanan na iya an na Bata may katengdanan na datas gid ta tanan paryo ta isya na panganay, ambal din parti ta iya na Bata,

“Kyo tanan na mga angil ta Dyos, simbaen nyo kanen an!”§

⁷ Na gambal Dyos parti ta mga angil, ambal din,

“Mga manugsirbi ko na mga angil mabuat ko

na dasig paryo ta angin

daw mabuat ko man na danen an may biskeg na gaem

paryo ta gadaba-daba na apoy.”*

⁸ Piro, ambal din parti ta iya na Bata,

“O Dyos,

imo na pag-ari ula katapusan.

Matareng imo na pagdumala naan ta mga itlaw.

⁹ Nalipay ka na nakita no mga itlaw na gabuat ta miad,

piro nalainan ka na nakita no mga itlaw na gabuat ta malain.

Yon na yaken i na imo na Dyos gapili ki kaon

na tagan ta kaw ta katengdanan daw kalipay

na mas pa ta katengdanan daw kalipay

ta tanan na duma ki kaon.”†

¹⁰ Ambal din pa,

“Ginuo,

kaon gabuat ta kalibutan i daw kalangitan

naan ta una na timpo na ula pa bisan ino.

¹¹ Tanan na mga pabuat no mawasak daw marwad

piro kaon yan a, magpadayon ta ula katapusan.

Tanan na pabuat no magdaan paryo na mga bayo gadaan

¹² daw silian no man ta bag-o paryo na mga pang-isleb na bayo

palukot tenged dili en gamiten.

Piro kaon yan a, ula gid gaisab,

daw imo na kabui ula man katapusan.” ‡

¹³ Ula man gambal Dyos an naan ta bisan isya ta mga angil din,

“Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo asta na mapirdi ko imo na mga kuntra na danen an paryo ta tungtungan ta imo na mga batiis.”§

¹⁴ Tenged iling tan ambal ta Dyos parti ta iya na Bata, basi may mambal, “Ino mga angil an daw ino tuyo ta Dyos parti ki danen?” Sabat ko na mga angil an manugsirbi na mga ispiritu na pailing ta Dyos na magtabang ta mga maluwas alin ta silot ta iran na mga sala.

2

Pagpaandam Na Dili Magtalikod Ta Mga Papatian

¹ Tenged Bata Ta Dyos may katengdanan na datas gid ta tanan daw kanen an paagi na gaambal Dyos an ki kiten anduni ta katapusan i na timpo, dapat ibetang ta gid naan ta ate na isip mga namatian ta na tudlo na alin ki kanen aged dili ki magtalikod ta ate na mga papatian parti ta

* **1:3** Naan alin ta Mga Salmo 110:1 ambal an na gapungko naan tengnged ta Makagagaem Na Dyos naan dapit ta tuo daw beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad. † **1:5** Mga Salmo 2:7 ‡ **1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Mga Cronica 17:13 § **1:6** Deuteronomio 32:43 * **1:7** Mga Salmo 104:4 † **1:9** Mga Salmo 45:6-7 ‡ **1:12** Mga Salmo 102:25-27 § **1:13** Mga Salmo 110:1

paagi an na maluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala. Daw magtalikod ki ta ate na mga papatian, paryo ki ta sakayan na naanod nang asta marwad. ² Nlaman ta na mga sugo ta Dyos anay pa sa na papasugid din paagi ta mga angil dapat gid tumanen. Mga itlaw na gabuat ta malain na kuntra ta iya na mga sugo daw ula gatuman ta iya na mga sugo pasilutan din ta igo na silot. ³ Tenged iling tan anay pa sa na timpo na pasilutan ta Dyos mga itlaw ya na ula gatuman ta iya na mga sugo na papasugid paagi ta mga angil, sigurado gid na daw bay-an ta nang anduni papasugid din paagi ki Ginuo Jesus parti ta makatingala na paagi na magluwas kanen an ta mga itlaw, dili ta malikawan iya an na silot. Ginuo Jesus, kanen una na gasugid parti ta paagi an ta pagluwas daw mga kamati ki kanen, danen an sunod na gapamatuod man naan ki kiten. ⁴ Papamatuuran man ta Dyos pasugid an Ginuo Jesus paagi ta mga katingalaan na mga pamatuod, paagi ta lain-lain na mga pabuat ta mga gatuo tenged ta gaem na alin ki kanen daw paagi man ta mga abilidad na paatag ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatuo sunod ta iya na pagbeet.

Jesus, Kanen Paagi An Na Mga Itlaw Maluwas

⁵ Nlaman ta na ula paatag ta Dyos naan ta mga angil uturidad an na magdumala ta mga itlaw naan ta iya na kaarian na mabot pa na yon man kaarian na ake na paambal anduni. ⁶ Mga angil an dili magdumala ta mga itlaw tenged naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

“Dyos, kino kay gid na kami i pademdem no?

Itlaw kay nang, piro pirmi kay no paamblian.

⁷ Paimo no na ta lipo na timpo katengdanan an ta mga itlaw mas baba anay kaysa ta katengdanan ta mga angil, piro padayaw no danen an daw paatagan ta datas na katengdanan paryo ta katengdanan ta mga ari

⁸ daw tanan gid papasakep no ki danen para danen magdumala.”*

Na tanan an papasakep ta Dyos naan ta mga itlaw para danen magdumala, ula gid bisan isya na ula din pasakep naan ki danen. Anduni, ula ta pa nakita na danen an gabeet ta tanan. ⁹ Piro, nlaman ta na natuman plano ta Dyos parti ta mga itlaw paagi ki Jesus. Kanen an paimo ta Dyos na ta lipo na timpo mas baba anay iya an na katengdanan kaysa ta katengdanan ta mga angil. Piro, anduni padayaw kanen an daw paatagan ta datas na katengdanan paryo ta katengdanan ta mga ari tenged ta kabellay na naagian din na yon man napatay kanen an. Iling tan pabuat ta Dyos ki Jesus tenged ta dayad din na kabebet-en naan ta mga itlaw aged matuman plano din na Jesus an mapatay para ta tanan na mga itlaw. ¹⁰ Dyos an gabuat ta tanan sunod ta iya na plano daw tanan na mga pabuat din mga paagi na kanen an dayawen. Gani, igo gid na paagi ta kamatayen Jesus, pabuat din na Jesus paagi an na natuman iya na plano para mga itlaw maluwas. Tenged natuman iya na plano, tama na mga itlaw buaten din na iya gid na mga bata daw ta mabot na adlaw Jesus magpanguna ki danen na magselled naan ta iya na kaarian.

¹¹ Jesus an, kanen gid gabuat na mga itlaw iya en ta Dyos. Kanen daw danen an na pabuat din na iya ta Dyos isya nang ta Amay. Yon na ula kanen an nagayya na kiten i na mga itlaw na iya ta Dyos umawen din na iya na mga utod. ¹² Yi ambal Jesus naan ta Dyos parti ki kiten na mga paumaw na iya na utod,

“Sugiran ko tanan ko na utod na kaon makatingala gid na Dyos.

Naan ta iran na pagtipon, magkanta a man duma ki danen

ta pagdayaw ki kaon.”†

¹³ Ambal din pa,

“Magsalig a gid pirmi ta Dyos.”

Ambal din pa gid,

“Lagen nyo!

Anen a di duma ta mga bata ta Dyos na paintriga din ki yaken!”‡

* 2:8 Mga Salmo 8:4-6 † 2:12 Mga Salmo 22:22 ‡ 2:13 Isaias 8:17-18

¹⁴ Tenged kiten na mga bata ta Dyos may kamatayen, Jesus an natao na paryo ki kiten na may kamatayen man aged paagi ta iya na kamatayen mapirdi din Satanas an na may gaem na magpatay ta mga itaw. ¹⁵ Paagi man ta kamatayen Jesus librien din tanan na mga itaw na lugay en paryo pagapos tenged adlek danen an ta kamatayen. ¹⁶ Nlaman ta na paagi ta iling tan na pabuat Jesus, dili mga angil patabangan din. Patabangan din kiten i na mga itaw na pabilang na mga linai Abraham tenged gatuo ki man paryo ki Abraham. ¹⁷ Plano gid ta Dyos na Jesus an paryo gid ki kiten na mga itaw na paumaw na iya na mga utod aged kanen an pinakadatas na pari na maluluy-on daw masaligan na gasirbi ta Dyos para ki kiten tanan. Bilang pinakadatas na pari, paatag din iya na kabui na kanen an napatay aged mga itaw an patawaren ta Dyos ta iran na mga sala. ¹⁸ Jesus mismo naagian din mga kabellay daw patintar man kanen an Satanas, piro ula kanen an nadala ta tintar daw yon na may sarang kanen an na magtabang ta bisan kino na patintar man Satanas.

3

Mas Datas Katengdanan Jesus Kaysa Ta Katengdanan Moises

¹ Mga utod ko, kyo na mga itaw na iya ta Dyos na yon man mga itaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na magduma ki kanen naan ta langit, isipen nyo gid Jesus an. Sunod ta ate na papatian, Jesus an papadala ta Dyos na kanen manugsugid para ta Dyos daw ate man na pinakadatas na pari na gasirbi ta Dyos para ki kiten. ² Masaligan kanen an ta iya na pagsirbi ta Dyos na gaatag ki kanen ta iya na katengdanan paryo ki Moises na masaligan ta iya na pagdumala ta mga itaw ta Dyos anay pa sa. ³ Piro, Jesus an mas padayaw kaysa ki Moises paryo na mas padayaw itaw na gatukod ta balay kaysa ta balay na patukod din. ⁴ Nlaman ta gid na kada balay may manugtukod, piro Dyos nang gid gabuat an ta tanan na naan ta kalibutan i daw kalangitan.

⁵ Moises ya masaligan ta Dyos anay pa sa ta iya na pagdumala ta mga itaw ta Dyos, piro bilang manugsirbi nang ta Dyos, gapamatuod nang kanen parti ta mga ipasugid pa ta Dyos paagi ta isya man na itaw na mabot pa. ⁶ Cristo an a, masaligan kanen ta iya na pagdumala ta mga itaw na iya ta Dyos, piro tenged kanen an Bata Ta Dyos, dili manugsirbi nang kanen an. Kiten i mga itaw na iya ta Dyos, piro dapat magpadayon ki ta ate na pagsunod ki kanen na ula adlek daw magpadayon ki man ta ate na pagsalig ta mga pangako din na may kalipay.

Pagpaandam Naan Ta Mga Itaw Na Dili En Miag Magpati Ta Dyos

⁷ Gani, paryo ta ambal ta Dyos Ispiritu Santo naan ta alinan ta na mga kaapuan anay pa sa, paambal din man ki kiten,

“Anduni na adlaw, na namatian nyo ambal ta Dyos ki kyo,

⁸ dili kaw magpadessen ta inyo na tagipusuon

paryo ta pabuat ta inyo na alinan na mga kaapuan

naan ta adlaw na patilawan danen na piliten kanen an

na pamatuuran din pa iya na pagambilig ki danen

na naan danen ta lugar na ula kabalayan.

⁹ Ambal ta Dyos, ‘Na naan dya inyo na alinan na mga kaapuan, liag gid danen na pirmi ko pamatuuran

na padayon ko na amblihan danen an bisan nakita danen mga nabuat ko para ki danen

seled ta kwarinta na taon.

¹⁰ Yon na gagilek a ta inyo na alinan na mga kaapuan na nabui ta yo na timpo daw gambal a,

“Inyo na nakem pirmi adyo ki yaken daw ula kaw man gasunod ta ake na mga sugo!”

¹¹ Ta ake na kagilek gambal a,

“Sigurado gid na dili danen maangken dayad na kaimtangan

na may kapuayan na alin ki yaken.” ’

„*“

* 3:11 Mga Salmo 95:7-11

¹² Mga utod ko, amblihan nyo na ula bisan isya ki kyo na iya na batasan malain daw dili man en kanen miag na magpati ta Dyos na bui tak iling an tan na mga buat magdala ki kanen na magtalikod ta Dyos. ¹³ Kada adlaw dapat magtabangay kaw na magpalig-en ta nakem ta kada isya mintras may adlaw kaw pa na paumaw na “anduni”† aged ula bisan isya ki kyo madala na magbuat kanen an ta sala daw yon man tenaan na magpadessen kanen ta iya na tagipusuon daw dili en kanen magsunod ta Dyos. ¹⁴ Kiten i mga duma Cristo ta pagsirbi ta Dyos, piro dapat na padayon ki asta ta katapusan na magsunod naan ta ate na mga papatian na basian ta ate na pagtuo na bag-o ki nang pa sakep ki Cristo. ¹⁵ Ipademdem ko isab ki kyo ambal an naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Anduni na adlaw, na namatian nyo ambal ta Dyos ki kyo,
dili kaw magpadessen ta inyo na tagipusuon
paryo ta inyo na alinan na mga kaapuan
na gakontra danen ki yaken.”‡

¹⁶ Kino mga paambalan ta Dyos ta iling tan daw mga gakontra ki kanen? Danen ya alinan ta na mga kaapuan na padala Moises pagwa alin ta Egipto. ¹⁷ Naan ki kino gagilek Dyos an seled ta kwarinta na taon? Naan ki danen na nakasala kuntra ki kanen na yon man tenaan na napatay danen naan ta lugar na ula kabalayan daw iran na lawa nabilin dya. ¹⁸ Naan ki kino gambal Dyos an na dili danen maangken dayad na kaimtangan na may kapuayan na alin ki kanen? Naan ki danen na ula gatuman ki kanen. ¹⁹ Gani, nlanan ta na ula danen naangken dayad na kaimtangan na may kapuayan na alin ta Dyos tenged ula danen gapati ki kanen. §

4

Kapuayan Na Pangako Ta Dyos Para Ta Iya Na Mga Ittaw

† **3:13** “Anduni” beet ambalen adlaw na may upurtunidad na magpati ta ambal ta Dyos daw magtuman ki kanen.

‡ **3:15** Mga Salmo 95:7-8   § **3:19** Naan ta Mga Numero 14:1-35 pwidi nyo mabasa isturya parti ta mga Hebreo na gakontra danen an naan ta Dyos daw ambal ta Dyos parti ki danen.   * **4:3** Mga Salmo 95:11   † **4:4** Genesis 2:2

‡ **4:5** Mga Salmo 95:11

¹ Bisn tama na mga kaapuan ta anay pa sa ula kaangken ta dayad na kaimtangan na may kapuayan na alin ta Dyos, padayon man gyapon pangako din ya na may kapuayan na para ta mga ittaw an na gapati ki kanen. Piro, dapat mag-amblihan ki gid na ula bisan isya ki kyo dili magpati ki kanen na yon man tenaan na dili nyo maangken iya na pangako. ² Igo gid na mag-amblihan ki tak miad an na balita parti ta kapuayan na papangako din pasugid ki kiten paryo man na nasugid en naan ta alinan ta na mga kaapuan anay pa sa. Piro, bisn danen tanan kamati, may anen na para ki danen iran na namatian ula pulos tenged danen an dili paryo ta iran na mga duma. Iran na mga duma gapati, piro danen an ula gapati.

³ Kiten i na mga gapati, naangken ta pangako na kapuayan na alin ta Dyos. Parti ta alinan ta na mga kaapuan na ula gapati, ambal ta Dyos,

“Ta ake na kagilek gambal a,
‘Sigurado gid na dili danen maangken dayad na kaimtangan
na may kapuayan na alin ki yaken.’ ”*

Iling tan ambal ta Dyos naan ta mga alinan ta na mga kaapuan maskin napriparar din en kapuayan an para ta iya na mga ittaw alin ta adlaw na gapuay kanen an na natapos din en ta pagbuat kalibutan i daw kalangitan. ⁴ Naan ta iya na sinulat na pulong nabetang parti ta pangpitto na adlaw,

“Ta pangpitto na adlaw,
gapuay en Dyos ta pagbuat din ta tanan
tak tapos en.”†

⁵ Sambiten ko isab nabetang an naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen gambal,

“Sigurado gid na dili danen maangken dayad na kaimtangan
na may kapuayan na alin ki yaken.”‡

⁶ Alinan ta na mga kaapuan na pasugiran ta miad na balita parti ta kapuayan na papangako ta Dyos, ula danen naangken

papangako din tenged dili danen miag na magsunod ta iya na liag. Piro, tenged napriparar din en kapuayan an para ta tanan na mga gapati ki kanen, may mga ittaw pa na maangken man danen papangako din na kapuayan. ⁷ Gani, patirmino din isya pa na adlaw na paumaw din na “anduni na adlaw” para mga ittaw an may upurtunidad na maangken danen pangako na kapuayan na alin ki kanen. Paglambay ta malawig na timpo alin ta timpo ta alinan ta na mga kaapuan na ula gasunod ta iya na liag, patirmino din paumaw ya na “anduni na adlaw” paagi ta nasulat Ari David na nasambit ko en na iling ti,

“Anduni na adlaw, na namatian nyo ambal ta Dyos ki kyo

dili kaw magpadessen ta inyo na tagipusuon.”[§]

⁸ Nlaman ta na kapuayan na papangako ta Dyos ula naangken ta alinan ta na mga kaapuan na danen an padala Josua naan ta lugar na Canaan tak daw naangken danen, dili en inta mag-ambal Dyos an parti ta isya pa na adlaw na may upurtunidad mga ittaw na maangken danen pangako na kapuayan na alin ki kanen. ⁹ Gani, may kapuayan pa para ta mga ittaw na iya ta Dyos na paryo ta pagpuay ta Dyos naan ta pangpitto na adlaw. ¹⁰ Daw kino na maangken din kapuayan na papangako ta Dyos, magpuay man kanen ta tanan din na ubra paryo man na Dyos an gapuay pagtapos ta pagbuat din ta kalibutan i.

¹¹ Gani, tingwaan ta na maangken pangako na kapuayan na alin ta Dyos aged dili ki magparyo ta alinan ta na mga kaapuan na ula danen naangken pangako an ta Dyos tenged dili danen an miag na magsunod ta iya na ambal ki danen. ¹² Dapat gid na magsunod ki ta iya na ambal tenged tanan na ambal din paryo may kabui daw may gaem daw paryo ta mas talem pa ta ispada na may darwa sellab na makaenep asta ta mga tagduan ta bekkeg daw utok ta bekkeg. Ambal an ta Dyos paryo sikad talem tak gaterek gid naan ta ate na tagipusuon daw paagi ta iya na ambal na-

pakita daw ino gid ate na mga tuyo daw liag. ¹³ Ula bisan ino na tago ta pagtan-aw ta Dyos, bisan mga ittaw man daw tanan na pabuat danen. Tanan makita din daw ula liped ta iya na panan-aw. Gani, kiten tanan may sabaten naan ki kanen tenged ta ate na isip daw mga buat.

Jesus Makagagaem Na Pinakadatas Na Pari

¹⁴ Padayon ki na lig-en naan ta ate na papatian tenged may anen ki na makagagaem na pinakadatas na pari na gatabang para ki kiten. Kanen an Jesus na Bata Ta Dyos na naan en duma ta Dyos naan ta langit. ¹⁵ Bilang pinakadatas na pari na gatabang para ki kiten, naintindian gid Jesus daw ino ate na nabatyagan na patintar ki na dili magtuman ta Dyos tak kanen an kaagi man ta pagtintar Satanas ta tanan na mga lain-lain na pagtintar paryo ki kiten, piro kanen an a ula nadala na magbuat ta sala. ¹⁶ Gani, marani ki na may pagsalig naan ta makagagaem na Dyos tenged kanen an may dayad na kabebet-en aged mabaton ta kaluoy na alin ki kanen daw mabaton man iya na tabang naan ta uras na kinanglan ta.

5

¹ Tanan na mga pinakadatas na pari ta mga Judio papili ta Dyos alin ta mga linai Aaron. Pinakadatas na pari pasaligan ta pagsirbi ta Dyos para ta mga ittaw. Iya na ubra mag-alad ta mga atag na pasalamat naan ta Dyos daw mga ayep na alad na para ta mga sala. ² Tenged ittaw nang man pinakadatas an na pari daw gabuat man ta sala, may sarang kanen an ta iya na pagdala ta mga ittaw na maintindian din danen an na mga dili gid usto iran na alam na malain iran na pabuat ta panan-aw ta Dyos na yon man tenaan na iran na buat kuntra ta liag ta Dyos. ³ Tenged pinakadatas na pari gabuat man ta sala, beet ambalen na daw mag-alad kanen para ta mga ittaw, dapat mag-alad man kanen an para ta iya na kaugalingen na mga sala. ⁴ Ula ittaw na gapili para ta iya na kaugalingen na kanen an tagan ta katengdanan na

pinakadatas na pari. Dyos nang gapili ki kanen paryo man ta pagpili din ki Aaron na una na pinakadatas na pari. ⁵ Iling man tan Cristo an. Ula din pabetang iya na kaugalingen naan ta datas na katengdanan na pinakadatas na pari. Dyos nang gapili ki kanen. Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos na gambal kanen an ki Cristo,

“Kaon ake na Bata.

Anduni, gapamatuod a na yaken imo na Amay.”*

⁶ Ambal man ta Dyos naan ta isya man na parti ta iya na sinulat na pulong,

“Ula katapusan imo na katengdanan bilang pari

tak kaon yan klasi ta pari na paryo ki Melquisedec.”†

⁷ Na naan pa Jesus an ta kalibutan i, gapangamuyo kanen ta Dyos daw gagal gid kanen ta tudo na gapakiluoy naan ta Dyos tenged Dyos an may sarang na magluwas ki kanen alin ta kamatayen na tubangen din. Papamatian ta Dyos iya na pangamuyo tenged kanen an gapaebes ta iya na kaugalingen na gapasakep ta pagbeet ta Dyos. ⁸ Kanen an Bata Ta Dyos, piro paagi ta mga kabellay na naagian din, naintindian din daw ino gid beet ambalen ta matuod na pagpasakep naan ta pagbeet ta iya na Amay. ⁹ Na natuman din en tanan na papabuat ta Dyos ki kanen, pabuat ta Dyos na kanen paagi an na tanan na mga itaw na gapasakep ki kanen maluwas alin ta silot asta ta ula katapusan. ¹⁰ Gani, papili ta Dyos na Jesus an pinakadatas na pari na kanen klasi ta pari na paryo ki Melquisedec.

Pagpaandam Na Dili Magtalikod Ta Pagtuo Ki Cristo

¹¹ Tama pa inta isugid ko ki kyo parti ta katengdanan danen Jesus daw Melquisedec bilang pari, piro mabellayan a nang ta pagsaysay tenged bellay kaw paintindien. ¹² Anduni inta na timpo na kyo man en magtudlo ta mga paryo nyo na gatuo, piro kyo yan mga gakinanglan man gyapon na may magtudlo ki kyo ta mga tudlo na paryo man gyapon ta una

ya na mga patudlo parti ta mga papasugid ta Dyos. Paryo kaw ta isya na itaw na may idad en piro paryo man gyapon ta bata sise na gakinanglan ta gatas nang tak ula pa gakaan ta kan-en. ¹³ Bisan kino na ula gaprusigir na mlaman mga patudlo na para ta mga itaw na lig-en iran na pagtuo, kanen an paryo pa ta bata sise na nabui ta gatas nang. Kulang iya na pagintindi ta patudlo parti ta batasan na igo ta itaw na matareng. ¹⁴ Piro, itaw an a na lig-en iya na pagtuo naintindian din gid mga patudlo ki kanen parti ta batasan na igo ta itaw na matareng. Kanen an paryo ta isya na may idad en na iya na pagkaan igo ta iya na idad, dili en gatas nang. Tenged pirmi kanen an gatuman ta mga patudlo ki kanen, malam kanen an magpili daw ino miad na buaten daw malam man maglikaw ta mga buat na malain.

6

¹ Gani, dapat na ate an na nlanan dili asta nang ta una ya na mga patudlo parti ki Cristo na basian ta ate na pagtuo. Dapat nlanan ta man asta mga tudlo na magpalig-en pa gid ta ate na pagtuo. Dili en kinanglan na tudluan ki isab parti ta mga basian ta ate na pagtuo paryo ta mga iling ti: pagtalikod ta mga buat na gadala ki kiten naan ta silot, pagtuo naan ta Dyos, ² pagtudlo parti ta lain-lain na mga bautismo, pagbindisyon paagi ta pagtung-tong ta lima naan ta ulo, pagbannaw ta mga patay daw parti man ta pag-ukom ta Dyos naan ta mabot na adlaw na resulta an ta iya na pag-ukom ula katapusan. ³ Daw tugutan ki ta Dyos, istudyuan ta man asta ta mga tudlo na magpalig-en ta ate na pagtuo.

⁴ Dapat magpadayon ki na magpalig-en pa gid ta ate na pagtuo tak may mga itaw na patalikuran danen iran na pagtuo ki Cristo maskin papaintindi ki danen kamatuuran an na alin ta Dyos daw nabaton man danen kaluoy na alin ki kanen daw nabaton man danen Dyos Ispiritu Santo ⁵ daw ta iran na mga inagian nlanan danen na miad gid ambal ta Dyos

* 5:5 Mga Salmo 2:7 † 5:6 Mga Salmo 110:4

daw maskin nakita man danen mga katingalaan na nabuat paagi ta gaem na alin ta Dyos na yon man mga tanda ta pag-umpisa ta timpo ta iya na pagdumala. ⁶ Mga itlaw na patalikuran danen iran na pagtuo ki Cristo maskin iling tan iran na mga naagian, impusibli na danen an madala na magtuo isab daw dilian man danen iran na mga sala paryo ta una danen na pabuat na gatuo danen. Ta iran na pagtalikod ta pagtuo ki Cristo paryo palansang danen isab Bata Ta Dyos naan ta krus daw paggayaan naan ta tubangan ta tama na mga itlaw. ⁷ Alimbawa, may dayad na basak na daw mauranan dali magterek waig an daw naan dya gatubo tambek na mga tanem. Mga gakultibar an nadayaran ta iling tan na basak tak may dayad na ani para ta iran na kinanglan. Mga itlaw na iran na pagtuo galig-en pa gid, danen an paryo ta dayad na basak. Danen an pabindisyunan ta Dyos. ⁸ Piro, daw gatubo an ubos nang lamunon na telleken daw sampinit, basak ya ula pulos daw dilian nang man en ta tag-iya na ta uryan tanan na naan dya sunugon. Mga itlaw na gatalikod ta iran na pagtuo danen an paryo ta basak na ula pulos. Danen an silutan ta Dyos.

⁹ Mga palangga ko na utod, bisan naan ta ake i na laygay gapaandam a ki kyo, sigurado a gid na mas miad inyo na buat kaysa ta mga itlaw na gatalikod ta iran na pagtuo. Inyo na mga buat igo ta mga itlaw na naluwas ta Dyos. ¹⁰ Tenged Dyos an matareng, dili din lipatan miad nyo an na mga buat daw inyo na paggugma ki kanen paagi ta inyo na pagtabang umpisa kan-o asta anduni man naan ta mga paryo nyo na mga itlaw na iya ta Dyos. ¹¹ Liag ko gid na kada isya ki kyo, andemen nyo gid na magpadayon kaw ta mga buat nyo na miad asta ta katapusan na inyo na palaeman matuman. ¹² Liag ko man na dili kaw marwaran ta gana ta inyo na pagtuo. Dapat sunuron nyo mga itlaw an na tenged padayon pa gid danen ta iran na pagtuo bisan ino na mga kabellay na iran na naagian, naangken danen mga papangako ta Dyos.

Sigurado Na Mga Pangako Ta Dyos Matuman

¹³ Abraham ya isya ta mga gapadayon gid ta pagtuo. Na gapangako Dyos an ki Abraham anay pa sa, gasumpa Dyos na tumanen din gid iya na pangako paagi ta pagsambit ta iya na kaugalingen na ngaran tenged ula may datas pa na katengdanan kaysa ta iya na katengdanan. ¹⁴ Ta iya na pagpangako, ambal din ki Abraham, “Mag-atag a gid ki kaon ta sikad tama na mga kaayaran,

daw patamaen ko gid imo na mga linai.”*

¹⁵ Abraham ya padayon na gasalig naan ta Dyos daw tenged ta iya na pagsalig natuman pangako ta Dyos ki kanen.

¹⁶ Di' ba daw may itlaw na gusto din na iya na ambal mapatian ta duma na mga itlaw, gasumpa kanen na matuod iya na ambal paagi ta pagsambit din ta ngaran ta itlaw na may katengdanan na mas datas kaysa ta iya na katengdanan? Daw iling tan iya na sumpa, mapatian gid iya na ambal daw dili man en kinanglan na diskasan pa. ¹⁷ Dyos an, tenged liag din gid na iya an na pangako mapatian ta mga itlaw na papangakuan din, gasumpa kanen an aged pamatuuran din na iya na plano dili din isaben daw iya na pangako tumanen din gid.

¹⁸ Na gapangako Dyos an, gasumpa man kanen an aged kiten i na gadangep naan ki kanen, pabiskegen din ate na nakem paagi ta darwa na dili maisab na yon man iya na pangako daw iya na sumpa. Nlaman ta na dili maisab iya na pangako daw sumpa tak impusibli na kanen an magbula. Iling tan pabuat din na pabiskeg din ate na nakem para magpadayon ki ta ate na pagsalig na tumanen din gid iya na papangako. ¹⁹ Ate an na pagsalig ta pangako ta Dyos paryo ta angkla na gasab-it ta usto para sakayan an dili maino tak maskin ino ate na maagian lig-en man gyapon ate na pagtuo paagi ta biskeg ta na pagsalig. Tenged ta ate na pagsalig, kiten kaprani en naan ta Dyos paryo ta pinakadatas na pari na kanen an gaselled naan ta solded na naan ta liyo ta elet na kurtina naan ta Balay Ta Dyos.†

* **6:14** Genesis 22:16-17 † **6:19** Naan ta Exodo 26:31-35 pwidi nyo mabasa parti ta kurtina na elet ta darwa na solded na naan ta Balay Ta Dyos.

²⁰ Jesus an, kanen una gaprani para ki kiten naan ta Dyos aged kiten pwidi man marani naan ta Dyos tak paryo gaselled kanen naan ta selled na naan ta liyo ta elet na kurtina para magtubang ta Dyos para ki kiten. Naan dya kanen an gasirbi na ate na pinakadatas na pari na kanen an klasi ta pari na paryo ki Melquisedec.

7

Mas Datas Katengdanan Melquisedec Kaysa Ta Katengdanan Abraham

¹ Melquisedec an ari anay pa sa ta banwa Salem daw pari man kanen an na gasirbi ta Dyos Na Labaw Ta Tanan. Na Abraham guli pagtapos ta iya na pagdaag ta mga kuntra din na appat na ari, pasugat kanen an Melquisedec daw pabindisyunan. ² Gaatag Abraham ki Melquisedec ta isya na parti ta sampulo na parti ta tanan na mga betang na nakamang din naan ta mga ari na napirdi din ta gira. Parti man ki Melquisedec, iya na ngaran beet ambalen “ari na matareng” daw umaw ki kanen na “ari ta Salem” beet ambalen “ari na gaatag ta kalineng”. ³ Parti ta amay daw inay Melquisedec, ula may nasulat. Bisan pa parti ta iya na mga kaapuan na iya na alinan, ula man may nasulat. Ula man may nasulat parti ta iya na pagtao daw kamatayen. Gani, pwidi ta maambal na iya na katengdanan bilang pari padayon ta ula katapusan paryo ta katengdanan ta Bata Ta Dyos.

⁴ Nlaman ta na datas gid katengdanan Melquisedec tak bisan Abraham ya na bantog ta na alinan na kaapuan gaatag ki kanen ta isya ta sampulo na parti ta mga nakamang din naan ta mga napirdi din ta gira. ⁵ Nlaman ta man na may sugo naan ta Mga Sinulat Moises na mga linai Levi* paatagan ta katengdanan bilang pari. Tenged ta iran na katengdanan, danen an may matareng na magbaton ta isya na parti ta sampulo na parti alin ta tanan na mga pagkabetang ta mga kalai danen bisan pa na mga kalai an danen mga linai man Abraham na paryo ki danen. ⁶ Piro, Melquisedec an a, bisan dili

isya ta mga linai Levi, gabaton kanen ta isya ta sampulo na parti alin ki Abraham. Pabindisyunan din man Abraham ya bisan pa Abraham ya paatagan ta Dyos ta pangako. ⁷ Gani, nlaman ta gid na Melquisedec an mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Abraham tak nlaman ta na bisan kino na gabindisyon, iya na katengdanan mas datas kaysa ta gabaton ta bindisyon.

⁸ Mga pari na alin ta linai Levi gabaton ta isya ta sampulo na parti, piro danen an mga ittaw nang man na may kamatayen. Melquisedec an a, gakamang man kanen an ta isya ta sampulo na parti, piro paryo na kanen an bui ta ula katapusan tenged ula may nasulat parti ta iya na kamatayen. ⁹ Pwidi ta man maambal na ta pag-atag Abraham ta isya ta sampulo na parti naan ki Melquisedec, paryo man na Levi mismo daw iya na mga linai gaatag man ta isya ta sampulo na parti paagi ki Abraham, maskin pa na ta iran na timpo danen an mga gabaton ta isya ta sampulo na parti. ¹⁰ Danen an Levi pabilang na mga gaatag ta isya ta sampulo na parti naan ki Melquisedec tak bisan pa na ula pa natao Levi an naan ta timpo na Abraham ya pasugat Melquisedec, paryo na naan dya Levi an tenged anen dya Abraham na iya na alinan na kaapuan.

Jesus An Klasi Ta Pari Na Paryo Ki Melquisedec

¹¹ Paagi ta Mga Sinulat Moises na nabaton ta mga linai Abraham, papili ta Dyos mga linai Levi na tagan ta katengdanan bilang pari daw iran na ubra magtabang ta mga ittaw na magsunod ta mga sugo ta Dyos. Piro, mga ittaw ula pabuat na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta liag ta Dyos paagi ta ubra ta mga pari. Yon na gakinanglan ta klasi na pari na paryo ki Melquisedec, dili paryo ki Aaron daw duma man na mga pari na alin ta linai Levi. ¹² Nlaman ta na daw klasi ta pari silian, kinanglan silian man mga sunuran na basian ta pagpili ki danen na mga pari daw iran man na mga ubra. ¹³ Ginuo

* 7:5 Levi ya apo Abraham ta buol tak kanen ya bata Jacob na apo Abraham.

an, kanen pasambit an naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen an klasi ta pari na paryo ki Melquisedec. Kanen an dili alin ta linai Levi. Alin kanen an ta isya na linai ta mga bata Israel na ula gid bisan isya ki danen na gasirbi naan ta alaran bilang pari. ¹⁴ Nlaman ta gid na ate an na Ginuo alin ta linai Juda daw nlaman ta man na naan ta Mga Sinulat Moises ula gid may nasambit na mama ta linai Juda na paatagan ta katengdanan bilang pari.

¹⁵ Tenged Ginuo an klasi ta pari na paryo ki Melquisedec, naintindian ta pa gid na daw klasi an ta pari silian, kinanglan silian man mga sunuran na basian ta pagpili ki danen daw iran man na ubra. ¹⁶ Ginuo an, pari kanen an piro basian ta pag-atag ki kanen ta katengdanan bilang pari dili sugo na naan ta Mga Sinulat Moises parti daw ino alinan na linai ta mga pari. Basian ta pag-atag ki kanen ta iya na katengdanan iya an na sarang tenged kanen an may kabui na ula en kamatayen. ¹⁷ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may gapamatuod parti ki kanen,

“Ula katapusan imo na katengdanan bilang pari

tak kaon yan klasi ta pari na paryo ki Melquisedec.”†

¹⁸⁻¹⁹ Beet ambalen ko na dati ya na sugo parti ta mga pari pasilian en ta Dyos tenged pagsunod an ta Mga Sinulat Moises dili makatabang ta mga itaw para marani naan ta Dyos daw ula man pulos para mga itaw buaten na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta liag ta Dyos. ²⁰ Ta pag-atag ta Dyos ta bag-o na paagi para marani ki kanen, papalig-en din paagi ta sumpa. Na mga linai Levi paatagan ta iran na katengdanan bilang pari, ula napalig-en paagi ta sumpa. ²¹ Piro Jesus an a na bag-o na paagi, na kanen an paatagan ta iya na katengdanan bilang pari, napalig-en paagi ta sumpa. Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Ginuo Dyos gasumpa

daw dili en maisab iya an na ambal,

‘Ula katapusan imo na katengdanan bilang pari.’ ‡

²² Tenged ta yon na sumpa parti ki Jesus, sigurado ki na tumanen gid ta Dyos iya na bag-o na kasugtanan ki kiten na mas dayad kaysa ta dati na kasugtanan.

²³ Kinanglan na tama mga pari an na gasirbi sunod ta Mga Sinulat Moises tak ula bisan isya ki danen na iya na katengdanan bilang pari gapadayon tenged napatay danen daw pasal-ian eman ta bag-o na pari. ²⁴ Piro Jesus an a, iya na katengdanan bilang pari gapadayon tak bui kanen an ta ula katapusan. ²⁵ Gani, may sarang kanen an na magluwas gid ta mga itaw na marani naan ta Dyos paagi ta pagtuo ki kanen tak kanen bui ta ula katapusan na pirmi gapakiluoy naan ta Dyos para ki danen.

²⁶ Jesus an pinakadatas na pari na igo gid ta ate na kinanglan tenged pirmi kanen gasunod ta liag ta Dyos daw ula may masaway ki kanen daw ula man sala kanen an. Dili kanen paryo ki kiten na mga gabuat ta sala. Naan kanen an ta langit na may datas gid na katengdanan. ²⁷ Kanen an dili paryo ta duma na mga pinakadatas na pari na adlaw-adlaw gaalad para ta iran na mga sala daw ta sala man ta mga itaw. Isya nang gid bisis kanen gaatag ta iya na kabui na kanen an napatay naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga itaw. ²⁸ Ta matuod, mga pinakadatas na pari napili sunod ta sugo naan ta Mga Sinulat Moises bisan mga itaw nang danen an na gabuat ta sala. Piro, paglambay ta tama na mga taon alin ta pag-atag ta Dyos ta iya na mga sugo ki Moises, paatagan din iya an na Bata ta katengdanan bilang pinakadatas na pari daw napalig-en paagi ta sumpa. Anduni, tenged tanan na papabuat ta Dyos naan ta iya na Bata natuman en, Bata din an pinakadatas na pari na igo gid ta ate na kinanglan daw katengdanan ta iya na Bata ula katapusan.

8

Bag-o Na Kasugtanan Na Atag Ta Dyos Paagi Ki Jesus

¹ Yi beet ambalen ta ake na paambal: May anen ki na pinakadatas na pari na

† 7:17 Mga Salmo 110:4 ‡ 7:21 Mga Salmo 110:4

igo gid ta ate na kinanglan. Naan ta langit, kanen an gamungko naan tengged ta truno ta Makagagaem Na Dyos naan dapit ta tuo.* ² Gasirbi kanen an ta Dyos naan ta langit anduni bilang pinakadatas na pari para ki kiten daw yon man na lugar pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba naan ta Dyos daw patindeg man ta Dyos, dili patindeg ta mga itlaw paryo ta turda na patindeg danen Moises anay pa sa.

³ Ubra ya ta kada pinakadatas na pari mag-alad ta mga atag na pasalamat naan ta Dyos daw mga ayep man na alad na para ta mga sala, gani Cristo an na ate na pinakadatas na pari, kinanglan man na mag-alad. ⁴ Alimbawa, daw anay pa sa Cristo an anen di en ta kalibutan i, dili kanen magsirbi bilang pari tengged may mga pari en na gaalad na sunod ta Mga Sinulat Moises. ⁵ Piro, nlaman ta na mga pari gasirbi naan ta turda na para ta pagsimba na pasunod nang daw simbulo nang man ta langit na naan dya Dyos an. Na magpatindeg en Moises ya ta turda na para ta pagsimba naan ta Dyos, gambal Dyos an ki kanen, “Kinanglan na sunuron no gid mga papakita ko an ki kaon na imo na sunuran na naan ka ta bukid.”† ⁶ Nlaman ta na tengged Cristo an gasirbi bilang pari naan tengged ta Dyos, katengdanan din an mas datas kaysa ta katengdanan ta mga pari na gasirbi naan ta turda na para ta pagsimba anay pa sa. Iling man tan, mas dayad bag-o na kasugtanan na manugpatengnga an na gapalig-en ta kasugtanan, Jesus an, kaysa ta una na kasugtanan tengged mas miad mga pangako na basian ta bag-o kaysa ta una. ⁷ Mas dayad bag-o na kasugtanan tengged kulang una ya na kasugtanan. Nyan na kinanglan pangarwa an na kasugtanan. ⁸ Pamatuuran ta Dyos na kulang pagsunod an ta mga itlaw ta una ya na kasugtanan paagi ta iya na ambal na iling ti,

“Naan ta mabot na timpo

yaken mag-atag ta bag-o na kasugtanan
naan ta mga itlaw ta Israel daw Juda.

⁹ Bag-o na kasugtanan dili paryo ta kasugtanan na paatag ko anay pa sa ta iran na alinan na mga kaapuan naan ta timpo na iran na alinan na mga kaapuan padala ko mwa alin ta Egipto.

Iran na alinan na mga kaapuan ula gatum ta ake na kasugtanan.

Gani, ula ko danen an paintindia.

Yon ambal ta Ginuo Dyos.

¹⁰ Ambal pa ta Ginuo Dyos,

Yi bag-o na kasugtanan na iatag ko ta mga itlaw ta Israel

naan ta mabot na timpo:

Ake i na mga sugo ibetang ko naan ta iran na isip

daw naan ta iran na tagipusuon aged terek iran na pagsunod.

Yaken iran na Dyos

daw danen an ake na mga itlaw.

¹¹ Dili en kinanglan na bisan kino ki danen magtudlo naan ta mga paryo danen na itlaw

o mag-ambal naan ta iran na mga utod na dapat kalaen a danen bilang iran na Dyos

tak ta pag-abot ta timpo na iatag ko

bag-o na kasugtanan,

danen tanan na mga tagan ko,

alin ta mga kebes gid ta tanan

asta ta mga bantog gid ta tanan,

kalaen a danen na iran na Dyos.

¹² Patawaren ko danen an

ta iran na mga buat na malain

daw dili ko man en demdemen

iran na mga sala.”‡

¹³ Ta pag-ambal ta Dyos na may bag-o na kasugtanan, pabilang din una ya na kasugtanan na dili en kinanglan. Nlaman ta na bisan ino na betang na daan en daw ula man en pagamit, marwad nang en.

9

Patindeg Na Turda Na Para Ta Pagsimba Naan Ta Dyos

¹ Una ya na kasugtanan may mga sunuron parti ta pagsimba naan ta Dyos daw sunod ta una na kasugtanan may

* **8:1** May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta pagpungko naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3. † **8:5** Exodo 25:40 ‡ **8:12** Jeremias 31:31-34

patindeg na turda na para ta pagsimba ki kanen. ² Patindeg ya na turda may darwa na selled. Una na selled paumaw na Sagrado Na Selled.* Naan dya betangan an ta mga lampraan daw lamisaan daw naan ta lamisaan tinapay na paalad para ta Dyos. ³ Naan ta liyo ta elet na kurtina pangarwa an na selled na paumaw na Sagrado Gid Na Selled.† ⁴ Naan dya naisleban an ta blawan na sunugan ta kamangyan daw naan man dya Kaban Ta Kasugtanan.‡ Gwa an ta kaban naisleban ta blawan daw naan selled ta kaban may tibod na buat alin ta blawan na may ugsak na pagkaan na alin ta langit.§ Naan man ta selled ta kaban tungkod Aaron na gasalingsing,* daw naan man dya darwa an na lipid na bato na naan dya nasulat kasugtanan na alin ta Dyos paagi ki Moises. ⁵ Takleb ta kaban na simbulo ta pagpatawad ta Dyos ta mga itlaw, naan dya may darwa na istatwa na mga angil na kerubin na tanda na naan dya truno ta Dyos na naan ta kalibutan i daw takleb an papasilungan ta iran na mga pakpak na gabuklad.† Piro, anduni dili ta anay isturyaan ta lawig parti ta turda na para ta pagsimba naan ta Dyos.

⁶ Na napriparar en tanan na naan ta turda, adlaw-adlaw mga pari an gaselled naan ta una na selled aged buaten iran an na katengdanan. ⁷ Piro, naan ta pangarwa na selled pinakadatas na pari nang pwidi melled daw gaselled kanen dya ta isya nang bisis ta kada taon. Kada magselled kanen an kinanglan gid na may dala na lengngessa ta ayep aged ialad din naan ta Dyos para ta iya na kaugalingen na mga sala daw para man ta mga sala ta mga itlaw na ula danen nlami na iran na pabuat sala.

⁸ Paagi ta sunuron na pinakadatas na pari nang pwidi melled naan ta Sagrado

Gid Na Selled, papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo na mintras mga itlaw an naan pa sakep ta pagsunod ta una na kasugtanan daw pagamit pa man turda an na para ta pagsimba, dili ipasugid paagi an na mga itlaw pwidi melled naan ta matuod na sagrado gid na selled na yon man pwidi danen an marani gid naan ta Dyos. ⁹ Iling tan na pagsimba naan ta patindeg na turda anay pa sa paanggid nang para ki kiten ta anduni na timpo. Nlaman ta na mga betang daw mga ubra ta mga pari naan ta patindeg na turda paanggid nang tak mga itlaw na gasimba dya gaalad ta mga atag na pasalamat naan ta Dyos daw mga ayep man na alad piro dala-dala man gyapon danen iran na mga sala naan ta iran na kunsinsya. ¹⁰ Mga atag an daw alad pagtuman nang ta mga sunuron na parti ta ate na lawa paryo daw ino ate na makaan, mainem daw mga sirimunya parti ta paglimpyo. Mga sunuron an dili pirmaninti tak may tumanan asta ta timpo na silian ta Dyos una na kasugtanan ta bag-o din na kasugtanan.

Kamatayen Cristo Pamatuod Na Matuoman Gid Bag-o Na Kasugtanan

¹¹ Cristo an, dili kanen paryo ta mga pinakadatas na pari ta una na kasugtanan. Kanen pinakadatas na pari na paagi ki kanen nabaton ta en mga kaayaran na alin ta bag-o na kasugtanan. Na naimo kanen na pinakadatas na pari, gaselled kanen an naan ta langit na pabilang na matuod na turda na mas dayad daw igo gid para ta pagprani naan ta Dyos kaysa ta turda ya na patindeg ta mga itlaw na naan dya gasimba danen Moises. Matuod an na turda dili buat ta itlaw daw dili man naan ta kalibutan i. ¹² Ta iya na pagselled, pabilang na alad na padala din dili paryo ta alad na padala ta pinakadatas na pari

* **9:2** Darwa na selled naan ta turda pabilang na sagrado tenged turda ya pabilang na balay ta Dyos. † **9:3** Pangarwa na selled paumaw na sagrado gid tenged gaselled an dya pabilang na naan gid kanen ta tubangan ta Dyos. Naan ta Exodo 26:31-35 pwidi nyo mabasa parti ta darwa na selled ta turda na para ta pagsimba naan ta Dyos. ‡ **9:4** Naan ta Exodo 25:10-16 pwidi nyo mabasa parti ta Kaban Ta Kasugtanan. § **9:4** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo kwattro paumaw na manna naan ta linggwai na Hebreo. Pambal i na manna paryo ta derse na mga liso na puti na tam-is. Naan ta Exodo 16:1-16 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ki danen Moises ta pambal na manna. * **9:4** Naan ta Mga Numero 17:1-11 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta tungkod Aaron na gasalingsing. † **9:5** Naan ta Exodo 25:17-22 pwidi nyo mabasa parti ta takleb ta kaban.

kada taon na alad an lengngessa ta mga kanding o tinday na mga baka. Pabilang an na alad na padala din iya na lengngessa na natulo na kanen napatay naan ta krus daw isya nang bisis iya na pag-alad naan ta Dyos. Ta iya na pag-alad ta iya na kaugalingen, paryo na kanen an gaselled naan ta Sagrado Gid Na Selled. Tenged ta iling tan na pabuat din bilang ate na pinakadatas na pari, may paagi en na mga itlaw matubos alin ta silot ta iran na mga sala asta ta ula katapusan.

¹³ Nabetang naan ta Mga Sinulat Moises na bisan kino na gabuat kuntra ta mga sunuron na nasulat dya pabilang na “dili-limpyo”[†] na yon man dili pwidi magduma ta pagsimba naan ta Dyos. Piro, daw wisikan kanen an ta pari ta lengngessa ta kanding daw turo na baka daw sabwagan ta abo ta paalad na tinday na baka na bai, bilangen kanen an na “limpyo” na yon man pwidi magduma ta pagsimba naan ta Dyos. ¹⁴ Tenged mga itlaw na “dili-limpyo” mabilang na “limpyo” paagi ta lengngessa ta mga ayep, sigurado na paagi ta lengngessa Cristo nalimpyuan ki ta mga buat na gadala ki kiten naan ta silot para dili ta en dala-dalaen ate na mga sala naan ta ate na kunsinsya daw para magsirbi ki man ta Dyos na bui. Ta tabang ta ula katapusan na Dyos Ispiritu Santo, Cristo an, kanen na ula sala, paatag din iya na kabui na napatay kanen naan ta krus na kanen bilang ula dipirinsya na alad naan ta Dyos para ta mga sala ta tanan na mga itlaw. ¹⁵ Gani, Cristo an, kanen manugpatengnga na gapalig-en ta bag-o na kasugtanan aged bisan kino na kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na danen an magpasakep ki kanen, mabaton danen patagana din na mga kaayaran na ula katapusan sunod ta iya na papangako. Cristo an, kanen manugpatengnga na gapalig-en ta bag-o na kasugtanan tak napatay kanen bilang alad para ta mga sala aged danen an na nakasala mintras sakep ta pagsunod ta una na kasugtanan matubos alin ta silot ta

iran na mga sala.

¹⁶ Na pabuat ta Dyos bag-o na kasugtanan, paryo man na pabuat din isya na tistaminto. Nlaman ta na parti ta mga tistaminto, kinanglan na napamatuuran na patay en itlaw ya na gabuat ta tistaminto ¹⁷ tak daw bui pa kanen ya, dili pwidi na umpisa na tumanen mga nasulat din naan ta iya na tistaminto. ¹⁸ Iling man tan, una ya na kasugtanan napalig-en daw umpisa man na patuman paagi ta lengngessa ta ayep na papatay bilang alad. ¹⁹ Anay pa sa pagtapos ta pagsugid Moises naan ta mga itlaw ta tanan na mga sugo ta Dyos naan ta sinulat na una na kasugtanan, pawisikan din ta lengngessa sinulat ya na kasugtanan daw tanan man na mga itlaw. Pawisik din ya na lengngessa pakamang din alin ta mga paalad na kanding daw paalad na tinday na baka daw pasimbugan ta waig daw naan ta lengngessa pasawsaw din nalegeman ta minog na belbel ta karniro na belbel an paigot naan ta sise na sanga alin ta tanem na isopo. ²⁰ Na gawisikkanen an, ambal din, “Yi na lengngessa kaligenan ta kasugtanan na paatag ta Dyos na inyo gid na tumanen.”[§] ²¹ Iling man tan, pawisikan din ta lengngessa turda an na para ta pagsimba daw tanan na mga betang na pagamit ta pagsimba naan ta Dyos. ²² Ta matuod, mga nabetang naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga paagi na mga betang bilangen na “limpyo”, katamaan paagi ta lengngessa ta ayep na papatay bilang alad. Iling man tan, daw ula lengngessa na natulo na yon man may papatay bilang alad, impusibli na mga itlaw mapatawad ta iran na mga sala.*

²³ Tenged mga betang pabilang na “limpyo” paagi ta lengngessa ta isya na papatay na alad, nlaman ta na parti ta mga pagamit ya ta pagsimba anay pa sa na anggid nang parti ta pagsimba naan ta langit, yon na mga pagamit ya kinanglan gid na pabilang anay na “limpyo” paagi ta sirimunya ta pagwisik ta lengngessa bag-o gamiten. Piro, parti ta pagsimba naan ta

[†] **9:13** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may mga paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo. **§ 9:20** Exodo 24:8 * **9:22** Naan ta Levitico 17:11 pwidi nyo mabasa parti ta impurtansya ta lengngessa ta mga ayep na papatay bilang alad.

langit, kinanglan na mga alad mas dayad kaysa ta mga paalad anay pa sa. ²⁴ Tened kinanglan na mga alad mas dayad, Cristo an, gaselled kanen an dili naan ta turda na para ta pagsimba na pabuat ta mga itlaw na anggid nang ta matuod na sagrado gid na lugar. Gaselled kanen an naan ta langit para magtubang ta Dyos para ki kiten aged pwidi ki en marani naan ta Dyos. ²⁵ Na gaselled kanen an naan ta langit, dili na para ialad ta tama na bisis iya na kaugalingen paryo ta pabuat ta mga pinakadatas na pari na kada taon gaselled naan ta Sagrado Gid Na Selled na gadala ta lengngessa na dili iran na kaugalingen na lengngessa. Dala an danen lengngessa ta mga ayep. ²⁶ Alimbawa, daw pag-alad an Cristo ta iya na kaugalingen paryo nang man ta pabuat ta mga pinakadatas na pari ta iran na pag-alad ta mga ayep, beet ambalen na tama man na bisis alin pa ta pagbuat ta kalibutan i naagian din na kanen an napatay. Piro ta matuod, naan ta uryan ta timpo na paumaw na yi na timpo† isya nang gid bisis kanen an gaatag ta iya na kabui na kanen napatay bilang alad aged may anen en paagi na makamang mga sala ta mga itlaw.

²⁷ Mga itlaw, isya nang bisis mapatay daw pagtapos na danen mapatay, ukuman danen an ta Dyos. ²⁸ Iling man tan, isya nang bisis Cristo an gaatag ta iya na kabui na napatay kanen naan ta krus na pasilutan kanen an tened ta mga sala ta tama na mga itlaw. Miling kanen isab di ta kalibutan i, piro dili en para magtubos ta mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala. Miling kanen isab di para tapuson din tanan na parti ta iya na pagluwas ta mga itlaw na gapaabot ta iya na pagbalik.

10

Pag-atag Jesu-Cristo Ta Iya Na Kabui Alad Na Usto Gid Daw Dili En Kinanglan Isaben Ta Ula Katapusan

¹ Parti ta mga kaayaran na mabot paagi ki Cristo, mga nabatang naan ta Mga Sinulat Moises mga paanggid nang ta mga kaa-

waran na mabot, dili paagi na mabaton ta mga kaayaran ya. Tened paanggid nang, impusibli na mga itlaw na gasimba naan ta Dyos buaten na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta iya na liag paagi ta iran na pag-alad taon-taon na paryo man gyapon iran na pabuat na gaalad danen an ta mga ayep para ta iran na mga sala. ² Daw mga gasimba naan ta Dyos anay pa sa nalimpyuan ta iran na mga sala paagi ta pag-alad an danen ta mga ayep, dapat tawway en iran na isip daw dili man en kinanglan na danen an mag-alad pa. ³ Piro ta matuod, iran na mga alad gapademdem nang ki danen ta iran na mga sala taon-taon ⁴ tened impusibli na paagi ta paalad na lengngessa ta turo na baka daw kanding makamang mga sala ta mga itlaw. ⁵ Tened dili makamang mga sala ta mga itlaw paagi ta paalad na lengngessa ta mga ayep, gambal Cristo an naan ta Dyos ta iya na pag-iling ta kalibutan i,

“Mga ayep na paalad daw duma pa na mga atag,
dili imo na nagustuan.
Nyan na paatagan a no ta lawa
para may ialad na igo ta imo na nagustuan.

⁶ Mga ayep na pasunog naan ta alaran daw duma pa na mga alad na para ta mga sala,
mga iling an tan na alad ula gapalipay ki kaon.

⁷ Ambal ko pa,

‘Dyos, anen a di
para magtuman ta imo na liag
paryo ta nasulat parti ki yaken
naan ta imo na sinulat na pulong.’ ”*

⁸ Naan ta pasambit ko i na ambal Cristo, una, gambal kanen an naan ta Dyos, “Dili imo na nagustuan daw ula man gapalipay ki kaon mga ayep na paalad, mga atag na alad, mga alad na ayep na pasunog daw mga alad man na para ta iran na mga sala.” Gambal Cristo an ta iling tan parti ta mga alad bisan pa na paagi ta mga pag-alad natuman mga sugo ta Dyos na naan

† 9:26 Pwidi nyo mabasa parti ta paumaw na yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * 10:7 Mga Salmo 40:6-8

ta Mga Sinulat Moises.† 9 Pagtapos Cristo ta una din na ambal naan ta Dyos, ambal din pa, “Dyos, anen a di para magtuman ta imo na liag.” Paagi ta ambal Cristo, nla-man ta na una ya na kasugtanan pasilian en ta Dyos ta pangarwa na kasugtanan. 10 Tenged Jesu-Cristo an gatuman ta liag ta Dyos, kiten i palimpyuan ta ate na mga sala daw pabuat na iya gid na mga itaw paagi ta pag-atag Jesu-Cristo ta iya na kabui na napatay kanen naan ta krus bilang alad. Isya nang gid bisis kanen gaatag ta iya na kabui bilang alad para ta tanan na mga itaw daw dili en kinanglan na isaben.

11 Mga pari an, adlaw-adlaw danen an gatindeg na gaubra ta iran na kateng-danan daw sigi nang na paryo man gyapon iran na pag-alad para ta mga itaw maskin dili man gyapon makamang mga sala an ta mga itaw. 12 Piro Cristo an a, isya nang gid bisis kanen an gaatag ta iya na kabui bilang alad na para ta mga sala ta tanan na mga itaw daw iya na alad usto gid daw dili en kinanglan isaben ta ula katapusan. Na natapos en iya na pag-atag ta iya na kabui, gapungko kanen an naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo.‡ 13 Gatagad kanen an dya asta na iya an na mga kuntra ipasakep ta Dyos naan ki kanen na danen an paryo ta tungtungan ta iya na mga batiis. 14 Alad Cristo isya nang gid daw usto ta ula katapusan tak paagi ta iya na pag-alad na kanen an napatay, mga itaw an na palimpyuan ta iran na mga sala pabuat din na ta ula katapusan sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta liag ta Dyos. 15 Gapamatuod man Dyos Ispiritu Santo an ki kiten na napatawad ki en ta ate na mga sala daw pabuat ki man na mga itaw na iya ta Dyos. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos ambal ta Dyos Ispiritu Santo,

16 “Ambal ta Ginuo Dyos, ‘Yi kasugtanan ko ki danen naan ta mabot na adlaw: Ake i na mga sugo ibetang ko naan ta iran na isip na magterek gid naan ta iran na tagi-pusuon.’”§

17 Ambal din pa,
“Dili ko en demdemen iran na mga sala daw mga buat na kuntra ta ake na mga sugo.”*

18 Daw napatawad en mga sala an, dili en kinanglan na may alad na para ta mga sala.

Pagprani Naan Ta Dyos

19 Gani, mga utod ko, may pagsalig ki en na pwidi ki melled naan ta matuod na sagrado gid na selled na yon man pwidi ki marani naan ta Dyos tenged na-patawad ki paagi ta kamatayen Jesus na iya na lengngessa natulo bilang alad na para ta mga sala. 20 Paagi ta iya na ka-matayen naan ta krus na paatag din iya na kabui para ki kiten paryo na pagisi din na pabukas elet na kurtina para pwidi ki melled naan ta Sagrado Gid Na Selled naan ta liyo ta kurtina na yon man pwidi ki marani naan ta Dyos.† Beet ambalen na paagi ta iya na kamatayen pabuat din bag-o an na paagi para pwidi ki marani naan ta Dyos daw maangkén ta man kabui na ula katapusan. 21 Tenged anduni Je-sus an ate na makagagaem na pari na gadumala ki kiten na mga itaw na iya ta Dyos, 22 magprani ki en naan ta Dyos na terek gid ta ate na tagipusuon daw ate an na pagtuo biskeg man. Pwidi ki magprani tenged kiten i paryo pawisikan ta lengngessa Cristo para limpyo ate na tagipusuon na yon man ula ta en padala-dala mga buat ta na malain naan ta ate

† 10:8 Mga Israelinen gatuman ta mga sugo ta Dyos paagi ta iran na mga paalad. Piro, may anen ki danen na bisan gaatag danen an ta mga alad na para ta iran na mga sala, ula man gyapon nalipay Dyos an ki danen tak ula ta iran na isip pagsunod an ta batasan na igo ta iya na liag. ‡ 10:12 May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta gapungko kanen naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3. § 10:16 Jeremias 31:33 * 10:17 Jeremias 31:34 † 10:20 Naan ta Mateo 27:51, Marcos 15:38 daw Lucas 23:45 pwidi nyo mabasa parti ta paggisi ta elet na kurtina. ‡ 10:22 Naan ta Exodo 29:21 pwidi nyo mabasa parti ta sirimunya ta pagwisik ta lengngessa naan ta mga pari daw naan man ta iran na bayo na pagamit ta pagsimba para mabilang danen na ‘limpyo’. Naan ta Exodo 29:4 daw Exodo 30:17-21 pwidi nyo man mabasa parti ta sirimunya ta paglimpyo ta lawa ta mga pari.

na kunsinsya daw tenged man na kiten i paryo naugasan ta limpyo na waig.†

²³ Magpadayon ki na biskeg ate na pagsalig naan ta mga papangako ta Dyos na paambal ta na ate man na mga papatian. Dapat dili ki magdua-dua tenged Dyos an na gangako ki kiten, kanen an masaligan gid ta pagtuman ta iya na mga pangako. ²⁴ Isipen ta gid daw ino buaten ta para kiten i maggugmaay pa gid daw magbuat man ta mga miad. ²⁵ Dili ta lipatan na magtipon-tipon ta pagsimba paryo ta duma na mga itaw na pirmi ula gasimba. Lig-enen ta nakem ta kada isya, labi en gid anduni na dali nang gid en adlaw na mabot ate na Ginuo Jesus para mag-ukom ta tanan na mga itaw daw kino matareng daw dili matareng.

²⁶ Daw padayon ki pa na gabuat ta sala maskin nlaman ta en kamatuuran an parti ta pagtuo ki Cristo, ula en alad na para ta ate na mga sala. ²⁷ Ula duma na buaten ta mga itaw na ula gasunod ta Dyos daw dili, magtagad nang en danen an ta makaadlek na pagsintinsya daw pagsilot paagi ta gadaba-daba na apoy na patagana ta Dyos para ta adlaw na silutan din mga gakuntra ki kanen. ²⁸ Nlaman ta na mga itaw na dili en miag magtuman ta Mga Sinulat Moises, ula kaluoy na pasilutan ta kamatayen basta may darwa o tallo na tistigos na gapamatuod kuntra ki danen. ²⁹ Daw iling tan silot na para ta mga itaw na dili en miag magtuman ta Mga Sinulat Moises, sigurado gid na mas beg-at pa silot na dapat maageman ta mga itaw na gatalikod ta Bata Ta Dyos. Iran na buat daw ambal insulto ki kanen na paryo kanen an pautad-utaran danen. Pabilang danen na ula pulos lengngessa din an na kaligenan ta bag-o na kasugtanan na kanen napatay bilang alad daw paagi man na danen an palimpyuan ta iran na mga sala daw pabuat na mga itaw na iya ta Dyos. Ta iran na pagtalikod ta Bata Ta Dyos, papakalain man danen Dyos Ispiritu Santo na pirmi miad gid ki danen. ³⁰ Sigurado ki na beg-at gid silot ta mga itaw na gatalikod ta Bata Ta Dyos tak nlaman ta na ula duma

daw dili, Dyos gambal an ta iling ti, “Yaken nang gid may matareng na magbales naan ta mga itaw na gabuat ta malain daw sigurado gid na magbales a ki danen.”§ Nabetang man naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Ginuo Dyos mag-ukom ta iya na mga itaw.”* ³¹ Makaadlek gid daw Dyos an na bui magsilot ki kaon.

³² Demdemen nyo mga adlaw na galambay na bag-o nang napaintindi ki kyo parti ta pagtuo ki Cristo. Ta yon man na timpo tama na mga kabellay naagian nyo tenged ta mga itaw na gakuntra ki kyo, piro gapadayon kaw ta inyo na pagtuo. ³³ Kaysan papagayyaan kaw danen daw pasakit man naan ta tubangan ta tama na mga itaw. Kaysan bisan dili kyo mismo papagayyaan daw pasakit, gaunong kaw ta mga paryo nyo na utod ki Cristo na papagayyaan daw pasakit. ³⁴ Gaunong kaw man ki danen na napriso. Na pakamang ki kyo inyo na mga pagkabetang, pabaton nyo nang na may kalipay tak nlaman nyo na may mga kaayaran na patagana ta Dyos para ki kyo na mas miad daw dili man marwad. ³⁵ Gani, dili nyo talikuran inyo na pagsalig naan ta Dyos tak daw magpadayon kaw ta inyo na pagsalig, may dayad na bales.

³⁶ Kinanglan na padayon kaw na magsalig naan ta Dyos maskin ino na mga kabellay na maagian nyo aged matuman nyo pirmi iya na kabebet-en daw maangken nyo man iya na papangako ki kyo. ³⁷ Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Ta ula nang en lugay
mabot en kanen na patagaran nyo
daw dili din gid en palugayen.

³⁸ Piro, ake na mga itaw na pabuat ko na matareng
mabui ta ula katapusan tenged ta iran
na pagtuo.
Piro, daw kino gatalikod ki yaken,
dili a malipay ki kanen.”†

³⁹ Kiten i dili isya ki danen na mga gatalikod ta Dyos daw tenged ta iran na pagtalikod maageman danen segeng na silot. Kiten i mga itaw na gatuo daw tenged ta

ate na pagtuo maluwas ki alin ta silot na ula katapusan.

11

Pagpadayon Ta Pagtuo Naan Ta Dyos

¹ Pagtuo an beet ambalen na gasalig ki gid na ate an na mga palaeman matuman. Tenged ta ate na pagtuo, sigurado ki gid na matuod mga ula ta pa ya nakita. ² Alinan ta ya na mga kaapuan anay pa sa gatuo ta Dyos daw tenged ta iran na pagtuo, nalipay Dyos an ki danen.

³ Parti ki kiten, tenged ta ate na pagtuo, naintindian ta na kalibutan i daw kalangitan pabuat paagi ta ambal ta Dyos. Beet ambalen na tanan na mga betang na nakita ta anduni alin ta dili ta makita.

⁴ Parti ki Abel, tenged ta iya na pagtuo, gaalad kanen ya naan ta Dyos na iya na alad mas igo ta liag ta Dyos kaysa ta alad Cain. Tenged ta pagtuo Abel, pabilang kanen ya ta Dyos na kanen matareng. Papamatuuran ta Dyos na Abel ya matareng paagi ta pagbaton din ta alad Abel.* Bisan Abel ya napatay en, paryo gaambal pa kanen ki kiten anduni ta ate na timpo paagi ta iya na pagtuo na mudilo para ki kiten.

⁵ Parti ki Enoc, tenged ta iya na pagtuo, ula kanen ya napatay tak pakamang kanen ya ta Dyos alin ta kalibutan i daw padala naan ta langit ya. Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ki Enoc, "Ula kanen ya nakita tak padala ta Dyos."† Ta timpo na Enoc ula pa padala naan ta langit, napamatuuran na nalipay Dyos an ki kanen. ⁶ Piro, mga itlaw an a na ula gatuo ta Dyos, impusibli na Dyos an malipay ki danen tak daw kino miag na magprani naan ki kanen kinanglan gid na magpati na bui kanen an daw magpati man na kanen an gabales ta dayad naan ta mga itlaw na gaandem gid na kalaen kanen an.

⁷ Parti ki Noe, tenged ta iya na pagtuo, gatuman kanen ya ta paandam ta Dyos parti ta mga matabo na ula pa naagii ta

mga itlaw. Gabuat kanen ya ta arka aged kanen daw iya na pamilya maluwas alin ta anaw ya na galapaw ta bilog na kalibutan na silot ta Dyos. Tenged ta pagtuo Noe, kanen ya pakabig ta Dyos na kanen ya matareng daw tenged man ta iya na pagtuo papamatuuran din na mga itlaw naan ta kalibutan ta iya na timpo dapat danen ya sintinsyaan ta silot na ula katapusan tak kanen ya gapati ta ambal ta Dyos, piro danen ya a, ula gapati.‡

⁸ Parti ki Abraham, tenged ta iya na pagtuo, patuman din sugo ta Dyos na malin ta iran na lugar daw miling naan ta lugar na papangako ta Dyos para ki kanen. Galin kanen ya maskin ula din nlami daw indi kanen munta. ⁹ Tenged ta iya na pagtuo, gaistar kanen ya naan ta lugar na papangako ta Dyos na kanen ya bilang istrangiro nang. Naan nang kanen gaistar ta mga turda na balay duma ta iya na bata na Isaac daw iya man na apo na Jacob na mga kaangken man ta pangako ya ta Dyos ki Abraham.§ ¹⁰ Gaistar Abraham ya bilang istrangiro naan ta mga turda nang na balay tak gapaabot kanen na magistar naan ta syudad na magpadayon ta ula katapusan na paplano daw papatindeg ta Dyos.

¹¹ Parti ki Sara, tenged man ta iya na pagtuo, patagan kanen ya ta Dyos ta sarang na makabata bisan pa na sikad manakem en kanen ya daw baog pa. Gasalig kanen na tumanen ta Dyos iya na pangako.*

¹² Gani, Abraham ya na ula gid en paglaem na makabata, kanen ya alinan ta sikad tama na mga linai na paryo katama ta mga bituon naan ta langit daw dili man mabilang paryo ta pantad naan ta baybay.†

¹³ Nlaman ta na danen ya tanan na nasambit ko padayon na gatuo asta ta iran na kamatayen. Ula danen nabaton mga pangako ya ta Dyos, piro paryo nabantaw en danen daw papaabot man na may kali-

* **11:4** Naan ta Genesis 4:3-5 pwidi nyo mabasa parti ta alad Abel daw alad Cain. † **11:5** Genesis 5:24 ‡ **11:7** Naan ta Genesis 6:9 - 7:1 pwidi nyo mabasa parti ta pagtuman Noe ta paandam ta Dyos. § **11:9** Naan ta Genesis 12:1-8 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos ki Abraham daw pagtuman Abraham ta sugo ta Dyos. * **11:11** Naan ta Genesis 17:19, 18:10-14 daw 21:1-2 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos na Sara magbata ta mama. † **11:12** Naan ta Genesis 15:4-6, 22:17 daw 32:12 pwidi nyo mabasa pangako an ta Dyos ki Abraham na tama gid iya na mga linai.

pay. Pakala danen iran na kaugalingen na mintras danen an unti ta kalibutan i danen an paryo ta mga istrangiro daw mga dili pirmaninti naan ta kalibutan i. ¹⁴ Mga ittaw an na iling tan iran na ambal parti ta iran na kaugalingen, nlanan ta na danen an galaem ta timpo na naan danen ta lugar na iran gid na banwa na istaran. ¹⁵ Ula en naan ta iran na isip banwa ya na iran na alinan tak daw naan pa ta iran na isip, lugay en inta na danen an gabalik dya. ¹⁶ Ta matuod naan ta iran na isip mas dayad na lugar na papaabot danen na yon man langit. Gani, nlanan ta na ula nagayya Dyos an na umawen na iran na Dyos tak napriparar din en syudad na para ki danen.

¹⁷ Parti man ki Abraham, tenged ta iya na pagtuo, paalad din bata din an na Isaac na liag ta Dyos na mapamatuuran din na maskin ino sugo ta Dyos tumanen din. Kanen ya papangakuan ta Dyos na kanen alinan ta tama na mga linai. Piro, anda man gyapon kanen ya na Isaac na bugtong din na bata patayen din bilang alad para ta Dyos ¹⁸ bisan ambal ta Dyos ki kanen, “Mga linai nang Isaac kalaen ko na imo na mga linai.”[†] ¹⁹ Tenged ta pangako ta Dyos, gasalig Abraham ya na daw mapatay gid man Isaac an, buien ta Dyos. Piro ta matuod, Isaac an paryo pabui ta Dyos tak Abraham an papegengan ta Dyos para dili din dayunon na patayen iya na bata ta iya na pag-alad. §

²⁰ Parti ki Isaac, tenged ta iya na pagtuo, pabindisyunan din iya na mga bata na Jacob daw Esau parti ta iran na kaimtangan naan ta mabot pa na mga adlaw.*

²¹ Parti ki Jacob, tenged ta iya na pagtuo, pabindisyunan din iya na mga apo na mga bata Jose na kanen ya manakem gid na dali nang en mapatay. Gadayaw kanen ya ta

Dyos mintras gatukod kanen naan ta iya na sungkod.†

²² Parti ki Jose, tenged ta iya na pagtuo, may tugon bilin kanen ta iya na mga utod naan ta timpo na kanen ya dali nang en mapatay. Gambal kanen na sigurado kanen na mabot timpo na mga paryo din na Israelinen tabangan ta Dyos na malin danen an naan ta Egipto daw gambal man kanen na ta iran na pag-alin, dleen danen iya na mga bekkeg para ilebbeng naan ta lugar na iran na ilingan.‡

²³ Parti ta mga ginikanan Moises, tenged ta iran na pagtuo, patago danen kanen ya seled ta tallo bulan alin ta iya na pagtao tak nakita danen na kanen dayad gid na bata daw ula man danen adlek na ula patuman sugo ya ta ari na patayen tanan na mga bata na mama na Hebreo. §

²⁴ Parti ki Moises, na kanen ya bakod en, tenged ta iya na pagtuo dili kanen miag na kalaen pa na bata ta bai na bata Paraon na ari ta Egipto.* ²⁵ Mas papili din na daegdaegen kanen ya duma ta mga paryo din na ittaw ta Dyos kaysa mangalipay ta lipo nang na timpo naan ta Egipto bilang bata ta bai na bata Paraon. ²⁶ Paisip din na daw papagayyaan kanen ya tenged ta iya na pagpaabot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari† na ipadala ta Dyos, mas may bakod na pulos para ki kanen kaysa ta mga pwidi din maangken na manggad naan ta Egipto tenged naan gid ta iya na isip dayad ya na bales na mabaton din alin ta Dyos.

²⁷ Tenged man ta iya na pagtuo, galin kanen ya naan ta Egipto na ula kanen adlek bisan pa magilek ari ya ta iya na pag-alin. Disidido gid kanen ya na dili malik dya tenged nlanan din na Dyos an na dili makita gaubay ki kanen. ²⁸ Tenged man ta iya na pagtuo, patuman din sugo ya ta Dyos para dili patayen mga kamagulangan

† **11:18** Genesis 21:12 § **11:19** Naan ta Genesis 22:1-19 pwidi nyo mabasa parti ta pag-alad Abraham ki Isaac.

* **11:20** Naan ta Genesis 27:27-29 daw 38-40 pwidi nyo mabasa parti ta pagbindisyon Isaac ki danen Jacob daw Esau.

† **11:21** Naan ta Genesis 48:9-16 pwidi nyo mabasa parti ta pagbindisyon Jacob ta mga bata Jose. ‡ **11:22** Naan ta Genesis 50:24-25 pwidi nyo mabasa parti ta tugon bilin Jose. § **11:23** Naan ta Exodo 1:22 daw 2:1-3 pwidi nyo mabasa parti ta pagtago ki Moises.

* **11:24** Naan ta Exodo 2:10 pwidi nyo mabasa na Moises an pakala na apo ta Paraon naan ta iya na bata na bai. Naan ta Exodo 2:11-15 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagkampi Moises ta iya na mga kalai na Hebreo daw patalikuran din iya na pribiliyo bilang mimbrot ta pamilya Paraon na ari ta Egipto.

† **11:26** Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na bata na mama ta mga Israelinen daw papatuman din man sugo ya naan ta mga paryo din na Israelinen. Yon na gakamang Moises daw mga paryo din na Israelinen ta lengngessa ta mga ayep na paalad daw papaid naan ta amba ta gangaan ta iran na mga balay aged ta pag-abot ta angil na pasugo ta Dyos para magpatay ta mga kamagulangan na bata na mama, dili din patayen iran na mga bata. †

²⁹ Parti ta mga Israelinen na palibri alin ta Egipto, tenged ta iran na pagtuo, galakted danen ya ta Dagat Minog na paryo mara na basak man gyapon iran na agian tak dagat ya patenga ta Dyos. Piro, na galakted mga Egiptuanen ya na galagas ki danen, gabalik waig ya daw nalemmes mga Egiptuanen ya. §

³⁰ Parti man ta mga Israelinen, tenged ta iran na pagtuo, natumba padir ta syudad Jerico na natapos danen ta iran na pagpanaw libot ta gwa ta syudad seled ta pitto na adlaw.*

³¹ Parti ki Rahab na bai na kala na gabli-gya ta iya na lawa, tenged ta iya na pagtuo, ula kanen ya nadapil duma ta iya na mga kasimanwa na ula gapati ta Dyos na danen ya papatay ta mga Israelinen. Ula kanen papatay tak pabaton din na may kalipay mga ispiya na Israelinen daw patabangan man. †

³² Tama pa inta ake na maisturya, piro kulang timpo ko i na magsaysay parti ki danen Gideon, Barak, Samson, Jefte, David daw parti ki Samuel daw duma pa na mga prupita anay pa sa. ³³ Tenged ta iran na pagtuo, napirdi danen mga nasyon, matareng danen ta iran na pagdumala daw nabaton danen mga pangako ta Dyos. Nalibri danen alin ta piligro na ula danen natekeb ta lion, ³⁴ ula nasunog ta gadababada na apoy daw nalibri danen alin ta kamatayen na paagi ta ispada. Kulang iran na sarang, piro patagan danen ta Dyos ta sarang na kinanglan danen. Iseg danen

an ta paggira daw napirdi danen asta na gadlagan padyo mga kuntra na sundalo na alin ta duma na banwa. ³⁵ May mga bai na tenged ta iran na pagtuo, iran na mga pinalangga na napatay pabui. † May anen man na mga itlaw na pasakit asta mapatay tak ula danen pabaton kundisyon na daw magtalikod danen ta iran na pagtuo ta Dyos, malibri danen alin ta sintinsya na kamatayen. Gapadayon danen ya ta iran na pagtuo bisan mapatay tenged nlanan danen na mabot adlaw na bannawen danen an ta Dyos daw tagan ta mas dayad na kabui. ³⁶ May anen man na mga itlaw na pagayyaan daw pakastigo daw duma ya pagapos ta kadina daw papriso. ³⁷ May duma pa gid na mga itlaw na patimbag ta bato asta mapatay, papatay paagi ta paglagari asta mautod iran na lawa daw duma an papatay paagi ta ispada. May anen na mga itlaw na ula gid ta ula na gabayo nang en danen ya ta mga langgit ta karniro daw mga kanding. Padaeg-daeg danen ya daw pasakit man. ³⁸ Tenged ta malain na mga buat ki danen gatago danen naan ta mga lugar na ula kabalayan, naan ta mga bukid, ta mga kwiba daw naan ta mga lungag ta basak. Mga itlaw na iling tan na gapadayon ta iran na pagtuo maskin ino na mga kabellay na naagian danen, paryo na dili angay na danen ya gaistar unti ta kalibutan i duma ta mga makasasala na itlaw.

³⁹ Piro, bisan nalipay Dyos an ki danen tenged ta iran na pagtuo, napatay danen tanan na ula pa nabaton papangako ya ta Dyos ⁴⁰ tak kanen an may plano na mas miad pa para ta tanan na mga itlaw na gatuo ki kanen. Plano din na dili din anay tumanen iya na pangako ki danen na ula pa gabot timpo na pwidi na danen daw kiten tanan, dengngan na mabaton iya na pangako na buaten ki din na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta iya na liag.

† **11:28** Naan ta Exodo 12:21-30 pwidi nyo mabasa parti ta pagsilibrar ta mga Israelinen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw iran na pabuat para kamagulangan danen na bata na mama dili patayen. § **11:29** Naan ta Exodo 14:21-31 pwidi nyo mabasa parti ta paglakted danen Moises naan ta Dagat Minog. * **11:30** Naan ta Josue 6:1-21 pwidi nyo mabasa parti ta pagtumba ta padir ta syudad Jerico. † **11:31** Naan ta Josue 2:11-22 daw 6:22-25 pwidi nyo mabasa parti ki Rahab. † **11:35** Naan ta 1 Mga Ari 17:17-24 daw naan ta 2 Mga Ari 4:17-37 pwidi nyo mabasa parti ta mga bata na pabui.

12

¹ Gani, dapat na dilian ta daw ino na mga gapaluya ta ate na pagtuo labi en gid ate na mga sala na paryo gaawid ki kiten. Iling tan dapat ta na buaten tenged ta tama ya na mga itlaw anay pa sa na mga mudilo ta mga gapadayon gid ta iran na pagtuo bisan naagian danen mga kabellay. Kiten i paryo mga galumba lagan daw danen ya paryo mga galuag ki kiten para biskegen ate na nakem aged magpadayon ki ta ate na pabuat. Gani, magprusigir ki na magpadayon gid ta ate na pagtuo paryo ta galumba lagan na gatingwa gid ta pagd-lagan naan ta igo na agian ta dlaganan asta kalambot naan ta tumanan. ² Dapat man na naan gid ta ate na isip Jesus an na gapanguna ki kiten aged magtuo ki naan ta Dyos daw paagi man ta iya na pagtabang maglig-en ate na pagtuo. Tenged naan ta isip Jesus kalipay na maangken din, pabaton din pagsintinsya ki kanen ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw ula din man paintindia na pagayyaan kanen an. Anduni, anen kanen gamungko naan tengged ta truno ta Dyos naan dapit ta tuo.*

³ Demdemen nyo Jesus an na kanen gapadayon ta iya na pagtuman ta Dyos bisan naagian din mga kabellay tenged ta pabuat ta mga makasasala na mga itlaw na gakontra ki kanen. Dapat gid na demdemen nyo aged dili magluya inyo na nakem na asta marwaran kaw ta inyo na pagsalig naan ta Dyos. ⁴ Naagian nyo mga kabellay tenged ta makasasala na mga itlaw, piro ta inyo na pagbatok ki danen ula pa gid ki kyo na papatay.

Laygay Parti Ta Pagtadleng Ta Dyos Ta Batasan Ta Mga Itlaw Na Pabaton Din Na Iya Na Mga Bata

⁵ Paryo kaw inyo nalipat parti ta laygay naan ta sinulat na pulong ta Dyos para ki kyo na pabaton din na iya na mga bata,
 “Bata ko,
 daw batasan no tادلengen ta Ginuo
 Dyos,
 intindien no gid.

Daw sawayen ka din,
 dili magluya imo na nakem
⁶ tenged patadleng din
 batasan an ta iya na mga papalangga
 daw padisiplina din mga itlaw na
 pabaton din na iya na mga bata.”†

⁷ Daw patadleng ta Dyos inyo na batasan, batunon nyo na paryo naan alin ta isya na amay tenged beet ambalen na pabaton kaw ta Dyos na kyo yan iya na mga bata. Kino na bata na iya na batasan ula patadleng ta iya na amay? ⁸ Tanan na mga bata iran na batasan patadleng ta iran na amay. Gani, daw inyo na batasan ula patadleng ta Dyos, dili kaw matuod na mga bata na beet ambalen na kyo yan mga bata ta lawas. ⁹ Tenged ate na mga amay ta kalibutan i patadleng danen ate na batasan daw pataod ta man gyapon danen an, simpri mas pa na dapat magpasakep ki naan ta Dyos na ate na Amay naan ta langit aged maangken ta kabui na ula katapusan. ¹⁰ Ate na mga amay ta kalibutan i, patadleng danen ate na batasan ta lipo nang na timpo sunod daw ino miad an ta iran na isip. Piro, Dyos an a, patadleng din ate na batasan para ta ate na kayaran aged mangabui ki na matareng paryo ki kanen. ¹¹ Ta matuod, na papatadleng din ate na batasan, nasakitan ki daw ula ki man nalipay. Piro, daw ate na batasan pirmi patadleng ta Dyos, ta uryan dayad resulta an tenged maangken ta katawwayan ta nakem daw ate man na mga buat igo ta mga itlaw na matareng.

¹² Gani, kyo na galuya tenged ta mga kabellay na naagian nyo, biskegen nyo gid isab inyo na pagsalig ta Dyos daw lig-enen nyo inyo na pagtuo. ¹³ Magpadayon kaw na inyo na mga buat igo ta mga itlaw na matareng aged mapalig-en nyo pagtuo an ta duma na mga itlaw na luya pa iran na pagtuo para dili danen magtalikod ta Dyos.

Pagpaandam Na Dili Magpabengngel Ta Ambal Ta Dyos

¹⁴ Tingwaen nyo na miad inyo na pagduma naan ta tanan na mga itlaw daw

* **12:2** May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta pagpungko naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3. † **12:6** Mga Ambalanan 3:11-12

tingwaen nyo man na mangabui na inyo na batasan igo ta mga itlaw na iya ta Ginuo Dyos tenged impusibli na makita kanenan ta mga itlaw na ula nangabui na iling tan iran na batasan. ¹⁵ Gani, siguraduon nyo na ula bisan isya ki kyo na magtalikod ta pagtuo na yon man pabuat nyo na ula pulos dayad na kabebet-en ta Dyos ki kyo. Siguraduon nyo man na ula bisan isya ki kyo na kanen tenaan na mga paryo din na gatuo madala na magpati ta dili igo na tudlo na yon man tenaan ta gulo naan ki kyo na tama magbuat ta sala. Daw kino tenaan na duma an magpati ta dili igo kanen an paryo ta kilo na tanem. ¹⁶ Siguraduon nyo pa gid na ula bisan isya ki kyo na magbuat ta malaw-ay ta pananaw ta Dyos daw ula man bisan isya ki kyo na Dyos an ula ta inyo na isip paryo ki Esau. Pabalyo din iya na mga pribiliyo bilang panganay na bata tenged nang ta isya na pagkaan. † ¹⁷ Nlaman ta na ta uryan gusto din na maangken bindisyon alin ta amay din na para ta panganay na bata, piro ula paatag ki kanen tak dili din en mabawi iya na pribiliyo bilang panganay na nabalyo din en bisan pa na gagal kanen ta tudo. §

¹⁸ Dapat gid na magtingwa kaw na mangabui na inyo na batasan igo ta mga itlaw na iya ta Ginuo tenged kyo yan anduni, inyo na inagian ta inyo na pagprani ta Dyos dili paryo ta inagian ta alinan ta na mga kaapuan anay pa sa ta iran na pagprani naan ta bukid na naan dya gapakita Dyos an na daw lagen kanen an gadabababa na apoy. Naan dya sikad gid delem daw biskeg gid angin. ¹⁹ Namatian man danen tunog ta trumpita daw kagi ta Dyos na gambal kanen ki danen. Tenged ta iran na namatian, gapakiluoy danen an na daw maimo dili en kanen mambal ²⁰ tak adlek gid danen an tenged gasugo kanenan, “Daw may itlaw o bisan ayep na magagi naan ta yi na bukid, timbagen nyo ta

bato asta mapatay.”* ²¹ Sikad gid iran na adlek ta nakita danen daw bisan gani Moises gambal, “Gakereg a ta kaadlek.”†

²² Kiten i paryo kailing man naan ta bukid na naan dya Dyos an, piro kiten i a duma ki kanen na may kalipay tenged paryo kailing ki en naan ta Bukid Sion na yon man Jerusalem naan ta langit na syudad ta Dyos na bui. Anen dya linibo na mga angil na sadya na gatipon. ²³ Anen man dya gatipon mga paryo ta na itlaw na pabaton ta Dyos na mga bata din na panganay na naan ta langit iran an na ngaran nasulat en naan ta listaan ta mga magduma ta Dyos naan ta langit. Anen man dya Dyos an mismo na manug-ukom ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng. Anen man dya mga ispiritu ta napatay en na mga itlaw na matareng na yon man mga pabuat din na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta iya na liag. ²⁴ Anen man dya Jesus an, kanen na manugpatengnga na gapaligen ta bag-o na kasugtanan paagi ta iya na lengngessa na napatay kanen bilang alad para ki kiten. Lengngessa din tanda ta mas miad na buat kaysa ta lengngessa Abel tenged iya na lengngessa tanda ta pagpatawad ta mga sala. Piro, lengngessa Abel tanda ta bales ta pagpatay. †

²⁵ Siguraduon nyo na matuman nyo gid ambal ta Dyos. Mga itlaw anay pa sa ula danen nalikawan iya na silot tak ula danen ya gapati ta mga paandam na alin ki Moises na itlaw nang. § Tenged ula danen nalikawan silot ta Dyos, sigurado na daw dili ki magpati ta mga paandam na alin gid ta Dyos, dili ta man malikawan iya na silot. ²⁶ Anay pa sa na kanen an gambal alin ta Bukid Sinai, galinog kalibutan i tenged ta iya na kagi. Piro anduni, gangako kanen an naan ta iya na sinulat na pulong, “Isya pa bisis yegyegen ko kalibutan i, piro dili nang kalibutan i, yegyegen ko man kalan-

† **12:16** Naan ta Genesis 25:27-34 pwidi nyo mabasa parti ta pagbalyo Esau ta iya na pribiliyo bilang panganay na bata. § **12:17** Naan ta Genesis 27:30-40 pwidi nyo mabasa parti ki Esau na ula din nabaton bindisyon alin ta amay din. * **12:20** Naan ta Exodo 19:10-19 daw 20:18-19 pwidi nyo mabasa parti ta makaadlek na inagian danen Moises na gaprani danen ya naan ta Bukid Sinai. † **12:21** Deuteronomio 9:19 † **12:24** Naan ta Genesis 4:8-10 pwidi nyo mabasa parti ta kamatayen Abel. § **12:25** Naan ta Exodo 20:18-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagpaandam ta Dyos paagi ki Moises. * **12:26** Haggai 2:6

gitan.”* 27 Paambal din na “isya pa bisis” beet ambalen na ta adlaw na mabot, buaten din na marwad mga mayegyeg nang an na yon man mga nabuat din aged tanan na dili mayegyeg, yon nang mabilin.

28 Gani, magpasalamat ki ta Dyos tak sakep ki ta iya na kaarian na dili mayegyeg daw dili man marwad. Dayawen ta kanen an na may bakod gid na pagtaod daw magsirbi ki kanen na sunod ta iya na liag 29 tak kanen na ate na pasirbian, ta iya na pagsilot, kanen an paryo ta gadaba-daba na apoy na mga nasunog an ula gid bilin.

13

Katapusan Na Mga Laygay

1 Dapat padayon kaw ta inyo na pagpalanggaay ta kada isya bilang mga magutod ta pagtuo. 2 Dili nyo lipatan na batunon mga istrangiro daw padayunon naan ta inyo na balay. May mga itlaw na gabaton ta mga istrangiro, piro ula danen nlami na iran na bisita mga angil ta Dyos. 3 Demdemen nyo mga paryo nyo na utod ki Cristo na naan ta prisuan na paryo kyo yan napriso man duma ki danen. Demdemen nyo man inyo na mga utod na pasakit ta mga itlaw na gapangabot kuntra ki danen na paryo kyo yan pasakit man.

4 Ibetang nyo ta inyo na isip na pagsawaay an dili laeg-laeg daw kada isya dapat gid na dili magbuat ta sala kuntra ta iran na pagsawaay tenged silutan ta Dyos bisan kino na magdulog ta dili iya na sawa o magbuat ta bisan ino pa na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.

5 Dapat dili pirmi naan ta inyo na isip pagpatama ta kwarta. Makuntinto kaw nang en daw ino na betang na naan ki kyo tenged Dyos an gambal,

“Dili ta kyo dilian

daw dili ko man kyo yan talikuran.”*

6 Tenged nlaman ta na dili ki dilian ta Dyos, ula dua-dua na maambal ta,

“Ginuo Dyos an pirmi gatabang ki yaken.

Gani, dili a madlek bisan ino na malain na buaten ta mga itlaw ki yaken.”†

7 Demdemen nyo mga itlaw ya na gapan-guna ki kyo daw gasugid man ta minsai alin ta Dyos parti ki Jesu-Cristo. Isipen nyo mga buat ya danen na miad daw iran na batasan. Sunuron nyo danen an ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo tenged 8 Jesu-Cristo an ula gid gaisab. Kanen an yon man gyapon alin kan-o, anduni daw ta ula kata-pusan. 9 Dili kaw magpaluko ta mga itlaw na gatudlo ta lain-lain na mga patudlo na dili paryo ta natudlo ki kyo parti ki Cristo. Dayad daw ate i na nakem maglig-en paagi ta tabang ta Dyos, dili paagi ta pagsunod ta mga kaugalian ta mga Judio parti ta pagkaan. Iling tan na mga kaugalian dili makatabang ta mga itlaw na gasunod tan.

10 Kiten i na mga gatuo, papatawad ki ta ate na mga sala paagi ki Jesus na kanen napatay bilang alad para ta mga sala. Piro, mga itlaw na padayon na gasunod ta mga kaugalian ta mga Judio na parti ta pag-alad ta mga ayep para ta iran na mga sala, ula danen matareng na mapatawad ta Dyos paagi ki Jesus. 11 Lengngessa an ta mga paalad na ayep padala ta pinakadatas na pari naan ta Sagrado Gid Na Selled aged ialad para ta mga sala, piro lawa an ta mga ayep pasunog naan ta gwa ta lugar na patindegan ta iran na mga turda na balay.‡ 12 Iling man tan Jesus an tenged pasilutan kanen an ta kamatayen naan ta lawas ta padir ta syudad. Napatay kanen naan ta krus na iya na lengngessa natulo bilang alad na para ta mga sala aged mga itlaw malimpyuan ta iran na mga sala daw buaten man na mga itlaw na iya ta Dyos. 13 Gani, dapat na paryo kiten i miling naan ki Jesus naan ta gwa ta kabalayan.§ Mag-sunod ki naan ki kanen maskin pagayyaan ki paryo na pagayyaan kanen an. 14 Igo nang na paryo naan ki ta gwa ta kabalayan duma ki Jesus tenged ula pirmaninti na syudad unti ta kalibutan i na para ki kiten.

* 13:5 Deuteronomio 31:6 † 13:6 Mga Salmo 118:6-7 ‡ 13:11 Naan ta Levitico 16:27 pwidi nyo mabasa parti ta pagsunog ta lawa ta mga ayep naan ta gwa ta lugar na patindegan ta mga turda na balay. § 13:13 Ambal na miling naan ki Jesus naan ta gwa ta kabalayan beet ambalen na dapat lipatan danen dati danen na kaugalian parti ta pag-alad ta mga ayep sunod ta Mga Sinulat Moises aged naan nang en danen ki Jesus magtuo.

Gapaabot ki ta timpo na mag-istar ki naan ta syudad ya na langit na ate na matuod na istaran na ula katapusan.

¹⁵ Gani, paagi ki Jesus, mag-atag ki pirmi ta pagdayaw naan ta Dyos na ate na pagdayaw paryo ta isya na alad na pasalamat ki kanen. Beet ambalen na pirmi ki magpamatuod na kanen an ate na Ginuo. ¹⁶ Dili nyo lipatan na magbuat ta mga miad ta duma na mga ittaw daw mag-atag man ta tabang tak iling tan na mga buat paryo ta mga alad na makalipay ta Dyos.

¹⁷ Tumanen nyo mga sugo ta mga gapanguna ki kyo daw magpasakep kaw man ki danen tenged iran na katengdanan na mag-ambilig ki kyo para magpadayon kaw ta inyo na pagtuo. Nlaman man danen na mabot adlaw na may sabaten danen an naan ta Dyos parti ta iran na pagpanguna ki kyo. Tumanen nyo danen an aged may kalipay danen an ta iran na pagsirbi. Daw marwaran danen an ta gana ta pagsirbi tenged ula nyo danen an patumana, simpri kyo man gyapon marwaran yan ta mga kayaran na inta para ki kyo.

¹⁸ Pangamuyuan kay nyo pirmi. Sigurado kay na limpyo ame na kunsinsya tenged gatingwa kay na ula may masaway ki kami ta ame na mga buat. ¹⁹ Labi en gid, pangamuyuan a nyo na kabay pa na tabangan a ta Dyos na malik a dayon naan ki kyo.

Katapusan Na Pagpangamuyo Daw Pagpangamusta

²⁰ Anduni gapangamuyo kay naan ta Dyos na gaatag ta katawway ki kiten. Kanen gabannaw ta ate na Ginuo Jesus na makagagaem na manugbantay ta mga karniro na yon man mga gatuo daw kanen man gapalig-en ta bag-o na kasugtanan na ula katapusan paagi ta lengngessa Jesus na kanen ya napatay para ki kiten bilang alad para ta mga sala. ²¹ Gapangamuyo kay na kabay pa na Dyos an mag-atag ki kyo ta tanan nyo na mga kinanglanan aged mabuat nyo daw ino iya an na liag. Kabay pa man na paagi ki Jesu-Cristo buaten ki din na mga ittaw na pirmi makapalipay ki kanen. Dayawen ta Cristo an ta ula katapusan! Amen.

²² Mga utod ko, gapangabay a na batunon nyo ake i na mga laygay tak lipo nang man ake i na sulat ki kyo.

²³ Liag ko na mlaman nyo na Timoteo an na ate na utod ki Cristo kanen an napagwa en ta prisuan. Daw mabot dayon kanen an di, pakuyugon ko kanen an daw miling a dyan.

²⁴ Ipakamusta a nyo nang ki danen dyan na mga gapanguna ki kyo asta ta tanan na duma pa na mga ittaw na iya man ta Dyos. Ate na mga utod na taga-Italia gapangamusta man ki kyo.

²⁵ Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

Sulat Santiago

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Santiago

Yi na libro pasulat Santiago para ta mga gatuo ki Jesu-Cristo naan ta lain-lain na mga lugar na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Yi na sulat Santiago isya na lipo na libro na may tudlo parti ta dapat na batasan naan ta adlaw-adlaw na pangabui para ta mga gatuo ki Jesu-Cristo. Naan ta yi na sulat may laygay na impurtanti gid na kiten na mga gatuo mlaman ta parti ta kamatuuran na ambal ta Dyos aged dayad ate na pagtratar ta mga paryo ta na gatuo na ula ki may palabi na mga itlaw. May laygay man parti ta pagsunod ta dayad na batasan na igo ta mga gatuo ki Jesus. May ambal man parti ta manggad daw kuli na pangabui, alinan ta tintar, pagpakebes ta duma na mga itlaw, pagtuo na pamatuuran paagi ta mga buat na miad, pag-amblig daw ino ate na ambal, alam na alin ta Dyos, alinan ta pagkuntraay daw gamo, pagpasakep daw pagpaebes naan ta Dyos, paandam parti ta pag-usgar ta duma na mga itlaw, pagbugal, pagtubang ta mga kabellay na maagian na may dayad na nakem daw parti ta pagpangamuyo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Santiago

1. Pagpangamusta Santiago (1:1)
2. Ambal parti ta mga pagtilaw na maagian ta mga gatuo (1:2-8)
3. Ambal parti ta mga imol daw mga manggaranen (1:9-11)
4. Ambal parti ta pagtintar (1:12-18)
5. Ambal parti ta pagmati daw pagtuman ta ambal ta Dyos (1:19-27)
6. Ambal parti ta dili paryo na pagtratar ta mga gatuo naan ta kada isya (2:1-13)
7. Ambal parti ta pagtuo daw mga buat na miad (2:14-26)
8. Paandam parti ta dila (3:1-12)
9. Ambal parti ta alam na alin ta Dyos (3:13-18)

10. Paandam parti ta batasan daw buat na dili igo ta liag ta Dyos (4:1-10)
11. Paandam parti ta pag-ambal ta malain kuntra ta mga utod ki Cristo (4:11-12)
12. Paandam parti ta pagbugal (4:13-17)
13. Paandam para ta mga manggaranen (5:1-6)
14. Laygay parti ta pagtubang ta mga kabellay (5:7-12)
15. Mga buat ta Dyos para ki kiten tenged ta pagpangamuyo (5:13-20)

Pagpangamusta Santiago

¹ Yaken i Santiago na isya na manugsirbi na iya ta Dyos daw Ginuo Jesu-Cristo. Gapangamusta a ki kyo na mga gatuo na alin ta mga linai ta dusi na mga mama na bata Israel* daw anduni gistar naan ta mga lugar ta mga dili linai Israel. Gapangamusta a ki kyo.

Ambal Parti Ta Mga Pagtilaw Na Maagian Ta Mga Gatuo

² Mga utod ko, daw maagian nyo lain-lain na mga pagtilaw, dapat malipay kaw gid ³ tenged nlaman nyo na paagi ta mga pagtilaw na mapamatuuran na biskeg inyo na pagtuo, magbiskeg pa gid inyo na nakem para masarangan nyo bisan ino na mga kabellay na maagian nyo ta inyo na pagsunod ki Cristo. ⁴ Dapat padayon na magbiskeg inyo na nakem para masarangan nyo gid na igo ta plano ta Dyos bisan ino na maagian nyo aged kyo yan matareng na inyo an na batasan magsunod pa gid ta liag ta Dyos daw ula man may masaway ki kyo.

⁵ Daw may anen ki kyo na kulang iran na alam parti daw ino liag ta Dyos na iran na buaten, dapat danen an mangabay naan ta Dyos. Daw mangabay danen, sigurado na iatag ki danen alam na iran na kinanglan tenged Dyos an ta iya na pag-atag miad iya na kabebet-en daw kanen an dili paryo ki kiten na mga itlaw na daw mag-atag, tama pa na ambal. ⁶ Piro, daw mangabay ki naan ta Dyos, dapat magsalig gid na dili magdua-dua tak itlaw na gadua-dua paryo

* **1:1** Ta timpo Santiago, ambal na mga linai ta dusi na mga mama na bata Israel beet ambalen tanan na mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki Israel daw parti man ta mga Judio naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

kanen ta baled na patulod-tulod nang ta angin daw indi dlaa. ⁷ Gani, daw gadua-dua ki, dili ki magpaabot na mabaton ta ate ya na pangabay naan ta Dyos ⁸ tenged itlaw na iling tan gadarwa iya na isip parti daw mabaton din o dili mabaton iya na pangabay. Kanen an itlaw na dili din mla-man daw ino gid iya na buaten.

Ambal Parti Ta Mga Imol Daw Mga Manggaranen

⁹ Mga imol na utod ki Cristo dapat malipay na naan ta panan-aw ta Dyos may datas danen an na katengdanan tenged gatuo danen ki Cristo. ¹⁰ Mga manggaranen an a, dapat malipay ta pagpaebes ta Dyos ki danen tenged nlanan danen na ula ta iran na manggad iran na kalipay tak danen an daw iran na manggad dili maglugay paryo ta mga bulak ta lamunon. ¹¹ Di' ba daw adlaw an magdatas, silak an ta adlaw sikad dangga daw lamunon man an maglayeng na iya na bulak manlatak daw ula man en kadayad ya ta bulak? Iling man tan kaimtangan an ta mga manggaranen. Danen an mapatay maskin gasake pa danen an ta iran na pangabuian.

Ambal Parti Ta Pagtintar

¹² May angken na kalipay alin ta Dyos mga gatuo an na gapadayon ta iran na pagtuo bisan maagian danen mga pagtilaw. May angken danen na kalipay tak na napamatuuran iran na pagtuo, may mabaton danen na paryo kuruna na primyo† na pangako ta Dyos para ta mga gagugma ki kanen na yon man pangako na mabui danen duma ki kanen ta ula katapusan.

¹³ Bisin kino na patintar, dapat dili kanen an mag-ambal, “Dyos gatintar ki yaken,” tak nlanan ta gid na Dyos an dili matintar na magbuat ta malain daw ula man kanen an gatintar ta bisin kino. ¹⁴ Piro, mga itlaw natintar na magbuat ta sala tenged nadala ta kaugalingen danen na liag na paryo danen an ta mga ayep na napaanan daw nadakep. ¹⁵ Na nadala danen an ta kaugalingen danen na liag,

nakasala danen an. Na danen an padayon ta pagbuat ta sala, maageman danen silot na ula katapusan.

¹⁶ Palangga ko na mga utod, dili nyo isipen na Dyos gadala an ki kiten na magbuat ta malain tenged daw iling tan inyo na isip paluko nyo nang inyo na kaugalingen. ¹⁷ Kanen an alinan ta tanan na dayad daw mga atag din pirpikto gid. Kanen gabuat ta tanan na naan ta kalangitan na gaatag ta kapawa ta kalibutan i. Bisin yon na mga gaatag ta kapawa gaisab daw gasalyo iran na mga alo, kanen an ula gid gaisab. ¹⁸ Sunod ta iya na plano pabuat ki din na iya na mga bata na gapati ki ta kamatuuran na papaintindi din paagi ta iya na ambal na patudlo ki kiten. Pabuat ki din na iya na mga bata aged naan ta tanan na mga pabuat din, kiten mga itlaw na iya gid na paryo ki ta una na ani na iya gid daw paalad man naan ki kanen.

Ambal Parti Ta Pagmati Daw Pagtuman Ta Ambal Ta Dyos

¹⁹ Palangga ko na mga utod, tandaan nyo na dapat alisto kaw pirmi ta pagpamati. Dili kaw magpanali ta pag-ambal dayon daw dili man maggilek dayon ²⁰ tak itlaw na sikad maggilek dili katuman ta kabebet-en ta Dyos. ²¹ Gani, dilian nyo mga buat na gapalain ki kyo daw mga malain na pirmi nyo pabuat kuntra ta mga paryo nyo na itlaw. Magpasakep kaw naan ta Dyos daw tumanen nyo man iya na ambal na papaintindi din paagi ta mga patudlo ki kyo tenged bisin kino na magtuman maluwas alin ta silot na ula katapusan.

²² Tumanen nyo ambal ta Dyos na patudlo ki kyo, dili na pamatian nang tak daw pamatian nyo nang, paryo na paluko nyo inyo na kaugalingen. ²³ Daw magpamati kaw ta ambal ta Dyos na patudlo ki kyo piro ula nyo patuman, paryo kaw ta itlaw na gatan-aw ta iya na sura naan ta ispiyo daw ²⁴ pagtapos din tan-aw, galin kanen an daw dayon nalipatan din nang en daw ino nakita din

† **1:12** Naan ta birsikulo dusi, paryo kuruna na primyo beet ambalen may dayad na bales na mabaton danen alin ta Dyos. Mga itlaw ta timpo Santiago, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak.

na dapat ayuson. ²⁵ Piro, daw magpadayon kaw gid ta inyo na pag-usisa ta mga sugo ta Dyos na naan dya napakita iya na kabebet-en daw patuman nyo man na dili pamatian nang daw dayon nalipatan, kyo yan may angken na kalipay alin ki kanen. Iya na mga sugo na naan dya napakita iya na kabebet-en nakumplito gid paagi ki Cristo daw tenged ta ate na pagsunod ta mga sugo ya, kiten i nalibri alin ta pag-ulipen ta sala.

²⁶ Bisan kino na ta iya na isip kanen an dyusnon piro dili kapegeng ta iya na dila, paluko din nang iya na kaugalingen daw ula man pulos na kanen an dyusnon. ²⁷ Ta panan-aw ta Dyos na ate na Amay, pagsirbi an ki kanen na matuod daw ula man may masaway beet ambalen na magtabang ki ta mga bata na ula en mga ginikanan daw mga balo ta iran na mga kalised daw mag-ambliig ki man na dili ki madala na mag-paryo ta mga itlaw ta kalibutan i na ula gapati ta Dyos daw gabuat man ta malain.

2

Ambal Parti Ta Dili Paryo Na Pagtratar Ta Mga Gatuo Naan Ta Kada Isya

¹ Mga utod ko, kyo yan mga gatuo ta ate na Ginuo Jesu-Cristo na naan ki kanen daw ino naan ta Dyos. Tenged kyo yan mga gatuo, dapat ta inyo na pagtratar ta mga paryo nyo na gatuo ula kaw may palabi tenged ta inyo na makita ki danen. ² Alimbawa, darwa na mama magselled naan ta inyo na balay tipunan. Isya an manggaranen na may suot na blawan na mga singsing daw maalen na bayo. Isya an a imol na iya an na bayo bulingen daw tama gisi. ³ Dayad gid inyo na pagtratar ta isya an na may suot na maalen na bayo daw mag-ambal ki kanen, “Unti ka imo pungko ta dayad i na pungkuan,” piro ambal nyo a naan ta imol, “Mindeg ka nang dyan o unti ka nang mungko ta saag i tengged ta batiisan ko.” ⁴ Di' ba ta inyo na pagtratar ki danen ta iling tan, may palabi kaw naan ta mga paryo nyo na gatuo daw malain nyo na tuyo alinan ta inyo an na isip parti daw ino pagtratar ki danen?

⁵ Palangga ko na mga utod, yi tandaan nyo: Papili ta Dyos mga itlaw na imol ta panan-aw ta mga itlaw aged naan ta iya na panan-aw danen an paryo manggaranen tenged ta iran na pagtuo na terek gid ta iran na tagipusuon. Sakep danen an ta iya na pagdumala daw maangken man danen mga kaayaran na iya na pangako para ta mga itlaw na gagugma ki kanen. ⁶ Piro, kyo yan a, papagayya nyo mga imol an. Di' ba danen na mga manggaranen gapamiges daw gaakusar man ki kyo naan ta kurti? ⁷ Di' ba papakalain danen Cristo an na alinan ta dayad na umaw ki kyo bilang mga sakep ki kanen?*

⁸ Miad gid inta daw patuman nyo sugo an para ta mga itlaw na sakep ta pagdumala ta Dyos na naan ta iya na sinulat na pulong, “Gugmaen no duma na mga itlaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.”† ⁹ Piro, daw ta inyo na pagtratar may palabi kaw na mga itlaw, nakasala kaw daw paagi ta mga sugo ta Dyos napamatuuran na kyo yan mga ula gatuman ta iya na mga sugo. ¹⁰ Alimbawa, may itlaw na gasunod ta mga sugo ta Dyos, piro isya ta mga sugo ula din natuman. Maskin gatuman kanen ta tanan pa na duma na mga sugo, pabilang man gyapon na kanen an nakasala kuntra ta tanan na mga sugo tenged may isya na ula din natuman. ¹¹ Di' ba Dyos an na gambal, “Dili ka mag-intra ta bai,” kanen man gambal, “Dili ka magpatay”‡? Beet ambalen bisan ula kaw gaintra ta bai, piro daw nakapatay kaw, nakasala kaw man gyapon kuntra ta tanan na mga sugo ta Dyos. ¹² Gani, mag-ambliig kaw ta inyo na mga paambal daw pabuat tak nlanan nyo na daw mag-ukom Dyos ki kiten, basian ta iya na pag-ukom ate an na pagsunod ta mga sugo na paagi na kiten nalibri alin ta pag-ulipen ta sala. ¹³ Dapat mag-ambliig kaw ta inyo na mga paambal daw buat tenged bisan kino na ula kaluoy ta mga paryo din na itlaw, dili man kaluuyan ta Dyos naan ta adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga itlaw daw kino matareng daw dili

* **2:7** Dayad na umaw ki kyo bilang mga sakep ki kanen beet ambalen umaw an na Kristyano. † **2:8** Levitico 19:18 ‡ **2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18

matareng. Piro, bisan kino na may kaluoy ta mga paryo din na itlaw, tawway nakem din naan ta adlaw ta pag-ukom ta Dyos tak nlanan din na kaluuyan kanen ta Dyos.

Ambal Parti Ta Pagtuo Daw Mga Buat Na Miad

¹⁴ Mga utod ko, ino pulos daw mga itlaw sali ta ambal na gatuo danen ki Cristo, piro ula danen may mga nabuat na pamatuod na danen an gatuo ki kanen? Ino, maluwas danen an paagi ta iling tan na pagtuo? Simpri dili! ¹⁵ Alimbawa, may mga utod ki Cristo na danen an gakinanglan ta bayo daw adlaw-adlaw kulang ta pagkaan. ¹⁶ Isya ki kyo nlanan din na gakinanglan danen piro ula may paatag kanen an ki danen daw gambal nang gid kanen an ki danen, “Kabay pa na kyo yan may kataway ta nakem daw dili kaw man matignawan daw maletem.” Ino pulos ta paambal din ya ki danen? Ula! ¹⁷ Iling man tan pagtuo an ta mga itlaw. Bisan kino na gatuo piro kanen an ula may mga miad na nabuat na bunga ta iya na pagtuo, iya na pagtuo ula pulos.

¹⁸ Piro, basi may itlaw na mag-ambal ki yaken, “Indi ti igo, itlaw an na may pagtuo o itlaw an na may mga nabuat na miad?” Yi sabat ko ki kanen: Daw ula ka may miad na buat, paino no na mapamatuuran ki yaken na gatuo ka? Piro, pamatuuran ko ki kaon na yaken i a gatuo paagi ta ake na mga miad na buat. ¹⁹ Gapati ka na may isya nang na Dyos. Igo nyan! Piro, bisan mga malain na ispiritu gapati man na may isya na Dyos daw gangereg pa ta kaadlek.

²⁰ Paryo kaw inyo ula isip. Dapat naintindian nyo na ula pulos pagtuo an na ula mga buat na miad. ²¹ Isipen nyo Abraham ya na ate na alinan na kaapuan. Pabuat ta Dyos na kanen ya matareng tenged ta iya na pabuat na gatuman kanen ta sugo ta Dyos na padala din Isaac na bata din naan ta alaran aged patayen bilang alad naan ta Dyos. ²² Dapat maintindian nyo gid na padumaan Abraham iya na pagtuo ta iya na mga buat daw paagi ta iya na

mga buat napamatuuran na iya na pagtuo igo gid ta liag ta Dyos ²³ daw natuman man ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Abraham an gatuo ta Dyos daw tenged ta iya na pagtuo, pakabig ta Dyos na kanen an matareng.”* Tenged ta buat Abraham pumaw kanen an na arey ta Dyos. ²⁴ Dapat maintindian nyo na mga itlaw an pabuat ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na mga buat, dili tenged ta iran na pagtuo nang.

²⁵ Isya pa na alimbawa: Isipen nyo Rahab ya na bai na kala na gabligya ta iya na lawa. Pabuat ta Dyos na kanen ya matareng tenged ta iya na pabuat na gabaton kanen ta mga ispiya na Israelinen daw gatabang ki danen paagi ta pagsugid din ki danen ta agian na dili danen an madakep ta iran na mga kuntra.†

²⁶ Daw ula en ginawa itlaw an, beet ambalen kanen an patay. Iling man tan, daw kino gambal na kanen an may pagtuo piro ula kanen may mga nabuat na miad, beet ambalen na iya na pagtuo ula pulos.

3

Paandam Parti Ta Dila

¹ Mga utod ko, dapat katamaan ki kyo dili mag-andem na danen mga manugtudlo tenged nlanan nyo na naan ta adlaw ta pag-ukom ta Dyos kami na mga manugtudlo mas bakod ame na sabaten kaysa ta mga dili manugtudlo. ² Kiten tanan nakasala ta tama na bisis. Bisan kino na ula nakasala kuntra ta duma na itlaw paagi ta iya na ambal, kanen an itlaw na iya na batasan igo gid ta liag ta Dyos daw masarangan din man na pegengan iya na kaugalingen.

³ Isipen nyo parti ta mga kabayo. Daw pabetangan ta busal iran na baba daw parindaan ta, magsunod danen daw indi liag ta na munta. ⁴ Isipen nyo man parti ta mga sakayan na pangdagat. Bisan bakod gid daw gadlagan paagi ta pagtulod ta biskeg na angin, parumbo ta timunil daw indi din liag paatubangen paagi ta sise na bansalan. ⁵ Iling man tan ate i na dila,

§ 2:21 Naan ta Genesis kapitulo binti-dos pwidi nyo mabasa parti ta pag-alad Abraham ki Isaac. * 2:23 Genesis 15:6 † 2:25 Naan ta Josue 2:1-24 daw 6:22-25 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Rahab.

maskin sise nang, gadala ki kiten na tama na mga itlaw masakitan ta beet tenged ta ate na ambal. Isipen nyo parti ta apoy. Bisan lapad gid na kakauyan pwidi masunog alin ta sise nang na apoy. ⁶ Ate na dila paryo man ta apoy. Paagi ta ate na ambal napakita na mga malain gid naan ta ate na isip daw gadugang pa gid lain ta ate na batasan. Bilog ta na kabui naapiktuan ta ate na mga ambal na malain paryo ta pabuat ta apoy na tanan na naan ta palibot ta apoy nasunog man. Alin ki Satanas mismo ate an na mga ambal na malain tenged ate na dila paryo apoy na patutod din ta apoy na alin ta impirno.

⁷ Mga itlaw may sarang na magpadaram ta klasi-klasi na mga ila na ayep, mga yupan, mga ayep na gagyanap daw mga nabui naan ta dagat daw tama en napadaram danen na mga klasi-klasi na ayep. ⁸ Piro, ula gid may makapegeng ta dila. Dila an paryo ta pintas na ayep na gapangita pirmi ta iya na tekeben daw paryo man ta dalitan na sapat.

⁹ Ate i na dila pagamit ta para ta ate na pagdayaw ta Ginuo Dyos na ate na Amay, piro pagamit ta man para ta pagpakalain ta mga paryo ta na itlaw bisan danen an mga pabuat ta Dyos na anggud ki kanen. ¹⁰ Pagdayaw an daw pagpakalain gagwa alin ta baba ta isya nang na itlaw. Mga utod ko, dapat na dili iling tan. ¹¹ Di' ba impusibli na mag-ilig waig an na tab-ang daw masin man alin ta isya nang na tuburan? ¹² Mga utod ko, impusibli man na kaoy na igos mamunga ta olibo daw tanem na ubas mamunga ta igos! Dili ki man kakamang ta waig na tab-ang naan ta dagat.

Ambal Parti Ta Alam Na Alin Ta Dyos

¹³ Daw may anen ki kyo na maalam daw kaintindi daw ino miad o malain ta pananaw ta Dyos, dapat pamatuuran din na kanen maalam paagi ta dayad din na batasan daw paagi ta pagbuat din ta mga miad na may pagpaebes ta iya na kaugalingen na igo ta itlaw na maalam. ¹⁴ Piro, daw sikad kaw mag-inggit daw gaandem gid na kyo yan mabantog, dili kaw magpabugal na maalam kaw tenged ta matuod kyo yan gabula nang. ¹⁵ Inggit an daw andem na

mabantog dili bunga ta alam na alin ta Dyos. Iling tan na mga buat na malain bunga ta alam na alin nang ta isip ta mga itlaw daw alin ta pagsunod ki Satanas, dili alin ta pagsunod ta Dyos Ispiritu Santo ¹⁶ tenged daw indi may mga itlaw na gainggit daw gaandem na danen an mabantog, naan man dya gamo daw tanan na mga buat na malain. ¹⁷ Piro, mga itlaw na iran na alam alin ta Dyos, una ta tanan, ula may masaway ki danen, malineng iran na pagduma naan ta mga paryo danen na itlaw, dayad iran na ugali na langkaw iran na nakem, malam danen mamati ta ambal ta duma, maluluy-on gid, tama iran na mga buat na miad, ula may palabi ta pagtratar danen ta mga paryo danen na itlaw daw dili man malam magpakuno-kuno. ¹⁸ Mga gatuo na liag danen kalineng daw gabuat man ta paagi na malineng pagdumaay an ta mga paryo danen na gatuo, bunga ta iran na pabuat na iling tan danen an tanan nangabui na gatuman ta kabebet-en ta Dyos.

4

Paandam Parti Ta Batasan Daw Buat Na Dili Igo Ta Liag Ta Dyos

¹ Isipen nyo daw ino gid alinan ta inyo na mga pagkuntraay daw gamo. Di' ba inyo na mga pagkuntraay daw gamo naan alin ta inyo na mga liag na pirmi gagulo naan ta inyo na isip? ² May mga liag kaw na ula nyo naangken, gani gapatay kaw ta itlaw. Gainggit kaw ta mga iya ta duma piro ula nyo naangken mga betang na paryo ta iran, gani, gagamuay kaw daw gakuntraay. Ula nyo naangken mga liag nyo an tenged ula kaw gapangabay naan ta Dyos. ³ Piro, daw gapangabay kaw, ula paataga ki kyo tenged malain inyo na tuyo. Inyo an na pangabay para nang ta inyo na kaugalingen na liag.

⁴ Paryo kaw inyo ta bai na may sawa piro garilasyon kanen an ta duma na mama. Paryo kaw ta iling tan na bai tenged gatalikod kaw ta inyo na pagsunod ta Dyos daw gasunod ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos! Ino, ula kaw nalam na pagsunod an ta batasan ta mga itlaw na ula gapati

ta Dyos beet ambalen na gakontra kaw ta Dyos? Bisan kino gapili na magsunod ta mga itlaw na iling tan, kanen an isya na kuntra ta Dyos! ⁵ Basi salig nyo na ula pulos ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na liag ta Dyos na ate na sirbian kanen nang gid. Daw may duma ki pa na sirbian, gaimon kanen an. ⁶ Piro, bakod gid iya an na pagtabang ki kiten aged sarang ki na magtuman ki kanen. Gani, naan ta iya na sinulat na pulong may ambal,

“Kuntra ta Dyos mga itlaw na bugalen piro patabangan din mga itlaw na ma-painebesen.”*

⁷ Gani, magpasakep kaw ta Dyos. Dili kaw magpadala ta liag Satanas tenged daw dili kaw magpadala, malin kanen an. ⁸ Marani kaw ta Dyos tenged daw marani kaw ki kanen, sigurado na kanen an marani ki kyo. Kyo yan na mga nakasala daw gadarwa isip, dilian nyo inyo na mga sala daw inyo man na malain na isip. Dapat magbuat kaw ta igo ta liag ta Dyos daw dapat man na pirmi Dyos an naan ta inyo na isip. ⁹ Tenged ta inyo na mga sala, dapat na mangasebe kaw gid na magal daw mag-ug-og. Untatan nyo inyo na pagtawa daw pangalipay. Dapat magal kaw daw dapat man na inyo an na nakem magbatyag ta kasakit. ¹⁰ Magpaebes kaw gid naan ta Ginuo. Daw iling tan na buaten nyo na magpaebes kaw ki kanen, padatazen kaw din.

Paandam Parti Ta Pag-ambal Ta Malain Kuntra Ta Mga Utod Ki Cristo

¹¹ Mga utod ko, dili kaw en mag-ambal ta malain kuntra ta kada isya. Bisan kino gaambal ta malain kuntra ta iya na utod ki Cristo na yon man gausgar kanen ta iya na utod, beet ambalen gaambal kanen ta malain kuntra ta sugo ta Dyos na kiten maggugma ta kada isya. Beet man ambalen na ta iya na isip dili ta kinanglan na tumanen sugo ya. Gani, daw mambal kaw na dili ta kinanglan tumanen sugo ya, beet ambalen na ula nyo patuman iya na sugo daw salig nyo en na kyo yan may matareng ta pag-usgar. ¹² Piro, isya nang may matareng na magsugo ki kiten daw

ino dapat ta na buaten daw mag-ukom man ta mga ula gasunod. Dyos nang gid! Kanen sarang na magluwas ta mga itlaw alin ta silot na ula katapusan daw kanen man sarang na magsilot ta mga itlaw ta silot na ula katapusan. Kino kaw gid na gausgar ta mga paryo nyo na itlaw?

Paandam Parti Ta Pagbugal

¹³ Anduni, may ambal a ki kyo na mga gaambal ta iling ti parti ta inyo na mga plano, “Anduni o kisyem mag-iling kay ta isya na syudad daw mag-istar kay dya ta isya na taon na magnigusyo daw magtipon ta tama na kwarta.” ¹⁴ Iling an tan na ambal nyo sala tak ula bisan isya ki kiten nalam daw ino matabo ki kiten kisyem. Isipen ta ate i na kabui. Ate na kabui paryo ta usbong na ta ula nang lugay makita daw marwad nang man dayon. ¹⁵ Yi dapat nyo iambal, “Daw pagbeet ta Ginuo, bui ki pa daw ate man na buaten iling ti o iling tan.”

¹⁶ Piro anduni, ta inyo na pagbugal parti ta inyo na mga plano sikad gid inyo na bansag. Simpri pagbugal nyo an malain.

¹⁷ Gani, daw kino nalam daw ino dapat din buaten na miad piro ula din buata, kanen an nakasala.

5

Paandam Para Ta Mga Manggaranen

¹ Anduni, may ambal a ki kyo na mga manggaranen. Dapat mag-ug-og kaw daw mag-aya tenged ta mga kalised na mag-abot ki kyo. ² Tenged dili igo ta liag ta Dyos inyo an na paggamit ta inyo na manggad, inyo na patago na manggad pakabig din na paryo ta mga betang na nalunot daw inyo na mga bayo na dayad pakabig din na paryo ta mga bayo na naketket ta sapat. ³ Inyo na kwarta na blawan daw pilak pakabig din na paryo ta mga natagip-tipan na ula en kwinta. Naan ta adlaw na Dyos mag-ukom ta mga itlaw daw kino matareng daw dili matareng, tagiptip an ta inyo na kwarta pamatuod kuntra ki kyo na kwarta nyo an ula nyo pagamit para ta pagtabang ta duma daw pamatuod man na igo na silutan kaw din naan ta lugar na may apoy na dili mapatay. Paryo kaw

* 4:6 Mga Ambalanen 3:34

inyo ula nalam na anduni katapusan i na timpo na dali nang en mabot adlaw ta pagukom ta Dyos. Sigi kaw nang gapatama ta inyo na manggad. ⁴ Ula nyo pasuuli mga itlaw na gagalab ta lamunon naan ta inyo na basak daw mga gaani naan ta inyo na mga uma. Dapat matian nyo iran na riklamo. Paryo kaw inyo ula nalam na iran an na riklamo namatian ta Ginuo Dyos Na Makagagaem! ⁵ Ta inyo na kabui naan ta kalibutan i gapagusto kaw nang daw ino inyo na kaugalingen na liag daw pirmi kaw nangalipay. Pagustuan nyo inyo na kaugalingen na paryo ula kaw nalam na dali nang en mabot adlaw na silutan kaw. Ilingtan na pabuat nyo naan ta inyo na kaugalingen paryo ta pabuat naan ta baka na pagustuan nang ta alab para magtambek, piro ula kalibutan na dali nang en iyawen. ⁶ Gaambal kaw kuntra ta mga itlaw na ula gabuat ta sala. Ambal nyo na danen an may sala daw dapat na silutan. Tenged ta inyo na ambal, danen an pasintinsyaan ta kamatayen daw ula man danen gabatok ki kyo.

Laygay Parti Ta Pagtubang Ta Mga Kabellay

⁷ Gani, mga utod ko, mintras gatagad kaw ta adlaw na mabot Ginuo, dapat mga kabellay na maagian nyo tubangen nyo na may dayad na nakem. Isipen nyo mga mangunguma na gatagad ta dayad na tubbas. Maskin ino na mga kabellay na naagian danen ta iran na pagpanguma patubang danen na may dayad na nakem alin ta una asta ta uryan na uran. ⁸ Kyo man, maskin ino na mga kabellay na maagian nyo tubangen nyo na may dayad na nakem paryo ta pabuat ta mga mangunguma. Biskegen nyo inyo na nakem tak dali nang en mabot adlaw ta pag-abot ta Ginuo.

⁹ Mga utod ko, dili kaw sali ta riklamo kuntra ta kada isya aged dili kaw sintinsyaan ta silot. Tandaan nyo gid na Dyos an na Manug-ukom mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.

¹⁰ Demdemen nyo pabuat ta mga prupita anay pa sa bilang mga papadala ta Ginuo Dyos. Bisan ino na mga kabellay na naagian danen patubang danen na may dayad na nakem. Iran na pabuat dapat ate na sunuron. ¹¹ Nlaman nyo na pakabig ta na may angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw an na gapadayon ta iran na pagsalig ta Dyos bisan ino na mga kabellay na naagian danen. Namatian nyo man isturya parti ki Job. Gapadayon kanen ta iya na pagsalig ta Dyos bisan naagian din tama na mga kabellay. Nlaman nyo na ta uryan tama na mga kaayaran na paatag ta Ginuo Dyos ki kanen tenged Ginuo Dyos an miad gid iya na kabebet-en daw maluluy-on man.*

¹² Mga utod ko, impurtanti gid na dili kaw magsumpa na pamatuod ta inyo na paambal. Dili kaw magsumpa paagi ta pagsambit ta langit o basak o ta bisan ino pa. Mag-ambal kaw nang ta “Ee” daw gusto nyo ambalen ee, piro daw gusto nyo ambalen dili, mag-ambal kaw nang ta “Dili” aged dili kaw masilutan ta Dyos.

Mga Buat Ta Dyos Para Ki Kiten Tenged Ta Pagpangamuyo

¹³ Daw may anen ki kyo na bellay iya na naagian, dapat mangamuyo kanen an. Daw may anen ki kyo na nalipay, dapat manta kanen an ta mga pagdayaw ta Dyos. ¹⁴ Daw may anen ki kyo na gamasakit, dapat mag-umaw kanen an ta mga gapangua ta mga gatuo para magpaid danen ta tise na lana naan ki kanen daw mangamuyo man na mayad kanen an paagi ta gaem ta Ginuo. ¹⁵ Tenged gapangamuyo danen na may pagsalig na Dyos an magsabat daw iya man na liag matuman, itlaw na may masakit payaren daw iya na lawa biskegen ta Ginuo. Daw kanen an may nabuat na sala, patawaren man kanen an. ¹⁶ Gani, iambal nyo naan ta kada isya inyo an na mga sala daw magpangamuyo kaw man para ta kada isya aged mag-ayad kaw. May dayad gid na resulta pangamuyo an ta matareng na itlaw tak tama miad na matabo tenged ta

* **5:11** Naan ta libro na Job pwidi nyo mabasa isturya parti ki Job. Naan ta Job 1:21-22 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta iya na pagsalig naan ta Dyos daw naan ta Job 42:10-15 parti ta pag-atag ta Dyos ki kanen ta mga kaayaran.

iya na pangamuyo. ¹⁷ Isipen nyo prupita Elias. Kanen ya paryo ki kiten na itaw man. Na gapangamuyo kanen ya na terek gid ta iya na tagipusuon na dili mag-uran, ula gid gauran keteb ta tallo taon tenga. ¹⁸ Paglambay ta tallo taon tenga, gapangamuyo kanen na mag-uran. Yon na gauran daw mga tanem an gamunga man.

¹⁹ Mga utod ko, daw may anen ki kyo na gapaluko na magsunod ta mga papatian na dili igo ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos, miad gid daw may magtabang ki kanen para malik kanen an naan ta igo na pagpati. ²⁰ Dapat maintindian nyo na bisan kino na gatabang ta mga itaw na nakasala para dilian danen iran an na mga buat na sala, patabangan din danen an aged dili danen maageman silot na ula katapusan daw mapatawad man danen an ta iran na mga sala.

Una Na Sulat Pedro

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Pedro

Yi na libro pasulat Pedro para ta mga gatuo na naan gistar ta mga lain-lain na prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Yon man na mga prubinsya naan ta lugar na anduni paumaw na Turkey. Tuyo Pedro ta pagsulat din ta mga gatuo para palig-enen din iran na pagtuo tak danen an papangabot ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagtuo.

Iling ti mga paagi na palig-en Pedro iran na pagtuo: Pademdem Pedro ki danen miad na balita parti ki Jesu-Cristo na kanen an napatay piro nabannaw daw giling naan ta langit daw ta uryan malik naan ta kalibutan i. Pademdem man Pedro ki danen na Dyos gaatag an ki danen ta upurtunidad na magpati ki kanen daw dili man en danen naan ta dati danen na kabui na ula danen an kakala ki kanen na paryo pakamang din danen an alin ta delem daw pasalyo naan ta sikad dayad na pawa. Pademdem pa gid Pedro ki danen na paagi ta mga pagtilaw mapamatuuran na terek gid ta iran na tagipusuon iran na pagtuo. Daw iran na pagtuo lig-en bisan maagian pa danen mga pagtilaw, malipay gid Dyos ki danen naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. May laygay man Pedro na dapat danen an mangabui na magsunod ta dayad na batasan na igo ta mga itlaw na gatuo ki Jesu-Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Pedro

1. Pagpangamusta Pedro (1:1-2)
2. Pagdayaw naan ta Dyos (1:3-12)
3. Pagsunod ta batasan na igo ta liag ta Dyos (1:13 - 2:3)
4. Ginuo Jesu-Cristo paumaw na pamagang na bato (2:4-10)
5. Laygay parti ta dayad na batasan na igo ta mga gatuo ki Cristo (2:11 - 3:22)
6. Laygay na dili magsunod ta kaugalingen na liag (4:1-11)

7. Ambal parti ta mga pagtilaw na maagian ta mga gatuo (4:12-19)
8. Laygay para ta mga gapanguna ta mga gatuo (5:1-11)
9. Mga pagpangamusta (5:12-14)

Pagpangamusta Pedro

¹ Yaken i Pedro na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo. Gapangamusta a ki kyo na mga gatuo na anduni gaistar bilang mga istrangiro naan ta mga prubinsya na Ponto, Galacia, Capadocia, Asia daw Bitinia. ² Kyo yan mga papili daan ta Dyos Amay alin pa ta una sunod ta plano din daw pabuat man na iya gid na mga itlaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo. Tenged ta iling tan na pabuat ta Dyos ki kyo, gatuman kaw ki Jesu-Cristo daw palimpyuan kaw man ta inyo na mga sala paagi ta kamatayen din na iya na lengngessa natulo bilang alad na para ta mga sala.

Kabay pa na pirmi nyo mabaton tama na mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos.

Pagdayaw Naan Ta Dyos

³ Dayawen ta kanen an na Dyos daw Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo! Ta bakod din na kaluoy ki kiten, paatagan ki din ta bag-o na kabui na paryo natao ki isab daw padayon man na lig-en gid ate na pagsalig parti ta mga mabaton ta alin ta Dyos. Sigurado ki na bakod kaluoy din ki kiten tenged ta iya na pagbannaw ki Jesu-Cristo alin ta mga patay. ⁴ Mga mabaton ta ya alin ta Dyos mga kaayaran na patagana din para ki kiten naan ta langit. Mga kaayaran na ya dili masamad, ula gid may malain daw ula man gaisab. ⁵ Kiten i na mga magbaton ta mga patagana ta Dyos paamblian din tenged ta ate na pagtuo daw bakod ate na pagsalig parti ta iya na pag-ambliig ki kiten tak kanen makagagaem. Amblian ki din asta ta adlaw na kumplituon din tanan an na naan en ta iya na plano parti ta iya na pagluwas ki kiten. Tanan na ya na parti ta iya na pagluwas ki kiten anda en para ipakita din naan ta katapusan na timpo. ⁶ Tenged ta mga patagana ta Dyos para ki kiten, magkalipay kaw bisan pa na sunod ta plano din masebean kaw ta lipo

nang na timpo tenged padayon na maagian nyo lain-lain na mga pagtilaw. ⁷ Piro, paagi ta mga pagtilaw mapamatuuran na terek gid ta inyo na tagipusuon inyo na pagtuo. Isipen nyo parti ta blawan. Bisan blawan an pwidi masamad, patistingan ta mga bato an na blawan paagi ta pag-init naan ta apoy para mlaman daw matuod gid na blawan. Iling man tan, inyo an na pagtuo na mas impurtanti kaysa ta blawan kinanglan na mapamatuuran. Daw inyo na pagtuo lig-en bisan maagian nyo pa mga pagtilaw, malipay gid Dyos ki kyo naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Ipalabet kaw man ta Dyos ta datas din na katengdanan daw lipay gid kanen an na ipakala na kyo yan iya na mga itlaw.

⁸ Ula kaw kakita ki Jesu-Cristo, piro pagugma nyo kanen an. Bisan asta anduni ula kaw kakita ki kanen, gatuo kaw ki kanen daw may bakod kaw man na kalipay ta inyo na tagipusuon na dili nyo masaysay ⁹ tenged nlanan nyo na bunga ta inyo na pagtuo paluwas kaw din alin ta silot ta inyo na mga sala.

¹⁰ Anay pa sa mga prupita gasugid parti ta timpo na mabot pa na ipakita ta Dyos dayad din na kabebet-en paagi ta iya na pagluwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala. Gatingwa gid mga prupita an ta pagusisa parti ta iya na pagluwas ta mga itlaw. ¹¹ Liag danen mlaman daw kan-o matabo asta man daw ino na paagi na buaten ta Dyos mga pasugid din an ki danen paagi ta Dyos Ispiritu Santo na yon man Ispiritu na gapamatuod parti ki Cristo. Mga pasugid daan ki danen parti an ta mga kabellay na naagian Cristo na napatay kanen daw parti man ta pag-atag ta Dyos ki kanen ta datas na katengdanan ta iya na pagbali naan ta langit. ¹² Papaintindi ta Dyos naan ta mga prupita na dili para ta iran na kayaran iran ya na pasugid anay pa sa parti ta iya na pagluwas naan ta adlaw na mabot pa. Iran ya na pasugid para ta inyo na kayaran tak anduni pasugid naan ki kyo paagi ta mga itlaw na gasugid ki kyo ta miad na balita parti ki Cristo.

Gasugid danen ki kyo paagi ta pagtabang ta Dyos Ispiritu Santo na papadala alin ta langit. Bisan mga angil an liag gid danen na makita daw maintindian ta miad parti ta mga pabuat ta Dyos para ki kiten.

Pagsunod Ta Batasan Na Igo Ta Liag Ta Dyos

¹³ Tenged ta tanan na pabuat ta Dyos para ki kyo, dapat pirmi naan ta inyo an na isip na magtuman kaw dayon daw ino iya na liag. Dapat man na amblihan nyo inyo na batasan na pirmi kaw magpegeng ta inyo na kaugalingen. Magsalig kaw gid ki kanen na ula gadua-dua na tanan na naan en ta plano din parti ta iya na pagluwas ki kyo kumplituon din naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. ¹⁴ Dapat tumanen nyo gid Dyos an na kyo paryo ta mga bata na pirmi gatuman ta iran na ginikanan. Dili kaw magsunod ta inyo na kaugalingen na mga liag na gadala ki kyo na magbuat ta sala na paryo ta pabuat nyo kan-o na ula nyo pa namatian miad an na balita parti ki Jesu-Cristo. ¹⁵ Anduni dapat na kyo yan dili magbuat ta sala ta tanan nyo na buat tenged Dyos an ula sala daw gaatag man kanen ki kiten ta upurtunidad para buaten ki din na iya na mga itlaw. ¹⁶ Dapat dili kaw magbuat ta sala tak nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen gambal,

“Tenged yaken i ula sala, dili kaw man magbuat ta sala.”*

¹⁷ Nlanan nyo na Dyos an na paumaw ta na ate na Amay, ta pag-ukom din ki kiten parti ta ate na mga buat, ula kanen may pinili. Gani, dapat mangabui kaw na naan gid ta isip nyo na mintras bui kaw pa bilang mga dili pirmaninti naan ta kalibutan i, magtuman kaw gid ki kanen na may pagtaod. ¹⁸ Nlanan nyo na palibri kaw din alin ta dati nyo na kabui na gasunod kaw pa ta mga ula pulos na kaugalian ta inyo na alinan na mga kaapuan na yon man mga kaugalian na gapegeng ki kyo na dili marani naan ta Dyos. Demdemen nyo na palibri kaw dili paagi ta pagtubos ki kyo

* **1:16** Levitico 11:44-45, 19:2

ta kwarta na blawan o pilak na dili maglugay. ¹⁹ Palibri kaw paagi ta isya na sikad maal naan ta panan-aw ta Dyos na yon man kamatayen Cristo bilang alad para ta mga sala na iya na lengngessa natulo. Ta iya na kamatayen kanen an paryo ta paalad na karniro na ula gid dipirinsya.† ²⁰ Na ula pa nabuat kalibutan i, kanen an papili daan ta Dyos na kanen an mapatay bilang alad para ta mga sala ta mga itaw. Anduni, naan ta katapusan i na timpo papadala kanen an ta Dyos para ki kyo aged maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala. ²¹ Tenged ta pabuat ya Cristo para maluwas kaw, gatuo kaw ta Dyos na gabannaw ki Cristo daw gaatag man ki kanen ta datas na katengdanan. Yon na anduni naan gid ta Dyos inyo na pagtuo daw paglaem.

²² Nalimpyuan kaw ta inyo na mga sala na gapati kaw ta kamatuuran na miad na balita parti ki Cristo. Bunga ta inyo na pagpati gagugma kaw na terek gid ta inyo na tagipusuon naan ta mga paryo nyo na utod ki Cristo. Gani, padayon kaw na maggugmaay gid daw siguraduon nyo na dili tap-paw nang inyo na paggugma ta kada isya. ²³ Dapat gid na maggugmaay kaw tenged paatagan kaw ta bag-o na kabui na paryo natao kaw isab. Bag-o nyo na kabui alin gid ta Dyos daw dili man paryo ta kabui na alin ta ate na ginikanan na may kamatayen. Naatagan kaw ta bag-o na kabui na gapati kaw ta iya na ambal tenged iya na ambal paryo may kabui daw magpadayon man ta ula katapusan. ²⁴ Iling man tan nabatang naan ta iya na sinulat na pulong parti ta iya na ambal,

“Mga itaw lipo nang kabui
paryo ta lamunon
daw tanan na dayad na naan ki danen
dili nang maglugay
paryo ta bulak ta lamunon.

Lamunon magkeseg daw iya man na bulak
manlatak,

²⁵ piro magpadayon ta ula katapusan
ambal an ta Ginuo.”‡

Ambal an ta Ginuo, yon man miad na balita na pasugid ki kyo.

2

¹ Tenged may bag-o kaw na kabui, dilian nyo en tanan na pagbuat ta malain kuntra ta mga paryo nyo na itaw. Dilian nyo en tanan na panluko, pagpakuno-kuno, pag-inggit daw pag-ambal ta malain kuntra ta duma. ² Dapat andemen nyo gid pag-istudyo an ta sinulat na pulong ta Dyos na paryo kaw ta mga bata na bag-o natao na pirmi gangita ta gatas. Naan ta iya na sinulat na pulong makita ta kamatuuran an na ate na kinanglan para ta ate na kabui bilang mga gatuo. Gani, istudyuan nyo para magbiskeg pa gid inyo na pagtuo asta ta adlaw na tanan na naan en ta plano din parti ta iya na pagluwas ki kyo kumplituon din. ³ Andemen nyo gid pag-istudyo an ta iya na sinulat na pulong tenged naan ta inyo na inagian bilang mga gatuo nlanan nyo na miad gid Ginuo ki kyo.

Ginuo Jesu-Cristo Paumaw Na Pamagang Na Bato

⁴ Gaprani kaw en ki Ginuo Jesu-Cristo. Kanen an nabui isab daw paryo pamagang na bato naan ta istaran ta Dyos. Kanen an pasikway ta mga itaw, piro ta Dyos, kanen an iya na pinili daw palangga. ⁵ Kyo yan paatagan ta bag-o na kabui daw kyo yan paryo ta mga sangkap na bato. Na gaprani kaw ta Ginuo, kyo yan paryo mga sangkap na bato na padapat ta Dyos naan ta pamagang na bato ta iya na pagbuat ta istaran na iya gid. Iya na pabuat para kyo yan naan nang ki kanen magsirbi paryo ta mga pari daw para man mag-alad kaw naan ki kanen paagi ki Jesu-Cristo ta mga alad na makapalipay ki kanen. ⁶ Nabetang naan ta iya na sinulat na pulong na kanen gambal,

“Lagen nyo! May papadala a naan ta syudad Sion.*

Kanen paryo pamagang na bato na pinili daw sikad gid impurtanti.
Bisan kino na magtuo ki kanen dili magayyaan tenged ki kanen.”†

† 1:19 Naan ta Juan 1:29 daw Hebreo 9:14 pwidi nyo mabasa parti ki Jesus na kanen an alad para ta mga sala ta mga itaw. ‡ 1:25 Isaias 40:6-8 * 2:6 Jerusalem paumaw man na Sion. † 2:6 Isaias 28:16

⁷ Gani, kyo yan na mga gatuo nlanan nyo na kanen an na paryo pamag-ang na bato impurtanti gid ki kyo. Piro, mga itlaw an a na ula gatuo ki kanen, iran na pagsikway ki kanen paryo ta nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Bato an na ta isip ta mga manug-ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato,”[†]

⁸ daw

“Paryo kanen ta bato na masandaran daw paryo man ta unay na bato na tenaan na mga itlaw madagpa.”[§]

Paryo na nasandad danen an tenged dili danen an miag magpati ta miad na balita parti ki Cristo. Iling tan plano ta Dyos parti ta mga itlaw na dili miag magpati.

⁹ Piro, kyo yan na mga gatuo dili paryo ki danen. Kyo yan mga itlaw na pinili ta Dyos daw mga pari man na gasirbi naan ta Dyos na ate na Ari. Sakep kaw ta paryo isya na nasyon na tanan na mga itlaw dya para nang ki kanen. Kyo yan mga itlaw na iya gid. Kanen gaatag an ki kyo ta upurtunidad na magpati ki kanen daw dili kaw man en naan ta dati nyo na kabui na ula kaw pa kakala ki kanen na paryo pakamang kaw din alin ta delem daw pasalyo naan ta sikad dayad na pawa. Napili kaw din na iya na mga itlaw aged magsugid ta mga katingalaan din na pabuat. ¹⁰ Dati, dili kaw mga itlaw na iya ta Dyos, piro anduni, kyo yan mga itlaw na iya gid. Dati, ula nyo pa nلامي parti ta iya na kaluoy, piro anduni, nlanan nyo en tenged ta mga pabuat din para ki kyo.

Laygay Parti Ta Dayad Na Batasan

¹¹ Mga palangga ko na utod, kyo yan mga istrangiro daw mga dili pirmaninti naan ta kalibutan i tenged langit matuod ta na istaran. Gani, gapangabay a ki kyo na dilian nyo inyo na kaugalingen na mga liag na pirmi gagulo naan ta inyo na isip daw yon man tenaan na ula kaw gasunod ta liag ta Dyos. ¹² Dapat na mag-ambilig kaw na dayad inyo na batasan na naan kaw duma ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos aged bisan pa na anduni gaambal danen

na kyo yan mga gabuat ta malain, makita danen inyo an na mga buat na miad daw dayawen danen Dyos an naan ta adlaw na luwasen din danen an.

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Mga May Uturidad

¹³ Anduni, tenged kyo mga gasunod ki Ginuo Jesu-Cristo, magpasakep kaw naan ta bisan kino na may uturidad paryo ta ari na iya na uturidad datas gid ta tanan naan ta inyo na nasyon ¹⁴ daw mga gubirador na papadala ta ari para magsilot ta mga itlaw na gabuat ta malain daw para man magdayaw ta mga gabuat ta miad. ¹⁵ Liag ta Dyos na paagi ta inyo na mga buat na igo ta iya na liag, mga itlaw na buang-buang na salig na danen maalam ula en maambal na dili matuod kuntra ki kyo. ¹⁶ Dapat mangabui kaw na demdemen nyo pirmi na kyo yan libri na magpili daw ino inyo na buaten. Piro, dili nyo isipen na libri kaw ta pagbuat ta malain. Dapat mangabui kaw na batasan nyo igo ta mga manugsirbi ta Dyos. ¹⁷ Mag-atag kaw ta rispito naan ta tanan na mga itlaw. Gugmaen nyo inyo an na mga utod ki Cristo. Tauron nyo Dyos an daw tagan nyo man ta rispito inyo an na ari.

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Amo

¹⁸ Kyo na mga suguon, magpasakep kaw na may pagtaod naan ta inyo na amo. Dili nang magpasakep kaw daw danen an beet na may pasunaid. Magpasakep kaw ki danen bisan pa malain iran na pagtratar ki kyo. ¹⁹ Daw pasakit kaw ta inyo na amo maskin ula kaw may nabuat na malain daw paagwanta nyo na may dayad na nakem tenged naan ta inyo na isip pagsunod ta liag ta Dyos, nadayaran Dyos an ki kyo. ²⁰ Daw gaagwanta kaw ta sakit ta pagkastigo ki kyo tenged may nabuat kaw na malain, dili nyo isipen na dayawen kaw! Piro, daw pasakit kaw tenged ta igo nyo na buat daw paagwanta nyo na may dayad na nakem, nadayaran Dyos an ki kyo. ²¹ Tuyo ta Dyos parti ki kiten na ate na mga buat igo ta iya na liag maskin pa na kiten i sakiten. Cristo an pasakit na

[†] 2:7 Mga Salmo 118:22   [§] 2:8 Isaias 8:14

napatay kanen para ki kiten daw kanen an mudilo para ki kiten aged sunuron ta iya na batasan daw mga buat. ²² Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Kanen an ula may nabuat na sala daw ula man kanen may paluko.”*

²³ Na kanen an painsulto, ula kanen gabales na mag-insulto man. Na kanen an pasakit, ula kanen gambal na males ta mga gasakit ki kanen. Iran an na pabuat kuntra ki kanen pasalig din nang naan ta Dyos na pirmi gaukom ta usto. ²⁴ “Kanen an mismo pasilutan tenged ta ate na mga sala”† na paatag din iya na kabui na napatay kanen naan ta krus aged ula ki en naan ta dati ta na kabui na pirmi ki gabuat ta sala na yon man naan ki en ta bag-o na kabui na mangabui ki na pirmi gatuman ta liag ta Dyos. “Tenged naagian din na pasakit kanen para ki kyo, nakamang inyo na mga sala na paryo naayad kaw en alin ta segeng na masakit.”‡ ²⁵ Dati na ula kaw pa gatuo, “paryo kaw ta mga karniro na gapanaw daw nataring.”§ Piro anduni, paryo kaw ta mga karniro na naan en ta manugbantay na gaambilig ki danen tenged gaprani kaw en ki Cristo na ate na Manugbantay.

3

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Sawa

¹ May laygay a man ki kyo na mga bai na may sawa parti ta batasan na igo ta mga gatuo. Magpasakep kaw naan ta inyo na sawa. Iling tan laygay ko tenged daw may anen na mga sawa na mama na ula gapati ta miad na balita, basi madala danen an na magpati tenged ta dayad na batasan ta iran na sawa bisan pa na iran na sawa ula may paambal naan ki danen parti ta miad na balita. ² Madala danen an na magpati tenged mapanilagan danen na ula may makita danen na malain parti ta batasan ta iran na sawa daw mapanilagan man na iran na sawa may pagtaod naan ta Dyos.

³ Kyo na mga bai, dapat dili inyo na andem na kyo yan dayawen na gwapa kaw

tenged nang ta pag-ayos ta inyo na buok daw pagsuot ta maalen na mga nabuat alin ta blawan daw maalen na mga bayo. ⁴ Dapat inyo na andemen na kyo yan dayawen na dayad inyo na ugali tenged kyo yan beet daw miad inyo na nakem. Dayad na ugali dili marwad daw naan ta panan-aw ta Dyos ugali na dayad sikad gid impurtanti. ⁵ Iling tan mga dyusnon na bai na gasalig ta Dyos anay pa sa, iran na andem na dayad iran na ugali. Gapasakep man danen an ta iran na sawa. ⁶ Isipen nyo parti ki Sara. Gatuman kanen ki Abraham na iya na sawa daw paumaw din Abraham na iya na amo. Daw pirmi kaw gabuat ta mga miad daw ula kaw man nadala ta adlek, inyo na ugali paryo ugali Sara.

Laygay Parti Ta Pagtratar Ta Mga Mama Naan Ta Iran Na Sawa

⁷ May laygay a man ki kyo na mga mama na may sawa parti ta batasan na igo ta mga gatuo. Trataran nyo inyo na sawa na ta inyo na pagdumaay intindien nyo gid danen an. Tauron nyo danen an na demdemen nyo na luya iran a kaysa ta mama daw demdemen man na paryo ki kyo danen an mga kabaton man ta bag-o na kabui na atag ta Dyos. Dapat iling tan inyo na pagtratar ki danen aged inyo na mga pangamuyo pamtian ta Dyos.

Laygay Parti Ta Pag-isyay Ta Mga Gatuo

⁸ Anduni, may laygay a para ki kyo tanan na mga gatuo. Mag-isyay kaw ta isip daw mag-unungay. Magpalanggaay kaw bilang mga mag-utod ki Cristo. Dapat man na maluluy-on kaw daw mapainebesen. ⁹ Dili kaw magbales ta malain naan ta mga ittaw na gabuat ki kyo ta malain. Dili kaw man magbales ta insulto naan ta mga ittaw na gainsulto ki kyo. Dapat magpangamuyo kaw na tagan danen an ta mga kaayaran na alin ta Dyos tenged tuyo ta Dyos na iling tan buaten nyo naan ta mga gabuat ta malain ki kyo daw tenged man tagan kaw din ta mga kaayaran. ¹⁰ Dapat dayad inyo na pagtratar naan ta duma tenged nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

* 2:22 Isaias 53:9 † 2:24 Isaias 53:4 ‡ 2:24 Isaias 53:5 § 2:25 Isaias 53:6

“Daw kino na miag na iya na kabui may kalipay daw naan man ta dayad na kaimtangan,

dapat dili kanen mag-ambal ta malain kuntra ta mga paryo din na itlaw

daw dili man manluko ki danen.

¹¹ Dapat na dilian din pagbuat ta malain daw yon man buaten din daw ino igo ta itlaw na matareng.

Dapat andemen din daw tingwaen na malineng iya na pagduma ta mga paryo din na itlaw.

¹² Iling an tan na mga buat igo gid tenged Dyos an gabantay gid

ta mga itlaw na gatuman ta iya na liag daw pamatian din man iran na pangamuyo.

Piro, kuntra din gid mga itlaw na gabuat ta malain.”*

¹³ Daw mag-andem kaw gid na magtuman ta liag ta Dyos, ula may magbuat ta malain ki kyo. ¹⁴ Piro, bisan pa na ta inyo na pagtuman naan ta Dyos maagian nyo mga kabellay, may angken kaw na kalipay alin ta Dyos! Gani, dili kaw madlek ta bisan kino na gaandem na magbuat ta malain ki kyo daw dili kaw man magpalibeg. ¹⁵ Dapat pirmi gid naan ta inyo na isip na Cristo an inyo na Ginuo daw pirmi kaw man anda na magsabat naan ta bisan kino na mangabay ki kyo ta pagpaintindi ki kanen parti ta inyo na paglaem bilang mga gatuo ki Cristo. Piro, ta inyo na pagsabat ki kanen dapat paagi ta dayad nang na pag-ambal daw may rispito man. ¹⁶ Dili kaw magbuat ta malain naan ta bisan kino aged pirmi limpyo inyo na kunsinsya. Daw limpyo inyo na kunsinsya, mga itlaw na gakuntra ki kyo daw gambal ta malain parti ta dayad nyo na batasan ta inyo na pagsunod ki Cristo, maggayya danen an tenged ta iran na ambal. ¹⁷ Daw pagbeet ta Dyos na maagian nyo mga kabellay tenged gabuat kaw ta mga miad, mas miad kaysa maagian nyo mga kabellay tenged gabuat kaw ta malain. ¹⁸ Isipen nyo Cristo an.

Isya nang gid bisis kanen an gaatag ta iya na kabui na kanen napatay naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga itlaw. Kanen an na matareng gaatag ta iya na kabui para ki kiten na mga itlaw na dili matareng aged iparani ki din naan ta Dyos. Na kanen an pasilutan ta kamatayen, kanen napatay gid tenged iya na lawa paryo ta ate na lawa na para ta kalibutan, piro pabannaw na mabui ta ula katapusan na may bag-o na lawa na para ta langit. ¹⁹ Na nabannaw kanen an, giling kanen naan ta mga napriso na ispiritu ta napatay en na mga itlaw daw may pasugid kanen ki danen. ²⁰ Danen an mga ula gapati ta Dyos naan ta timpo Noe. Na gabuat pa Noe ya ta arka, lawig pagtagad ta Dyos aged danen an matagan din ta timpo para magpati ki kanen. Piro, wallo nang gid na itlaw gasakay ta arka daw naluwas danen alin ta silot ta Dyos tenged ta anaw na waig an galapaw ta bilog na kalibutan. † ²¹ Pagluwas an ki danen alin ta silot tenged ta anaw ya paanggid ta pagluwas ta Dyos ki kiten na napamatuuran paagi ta ate na pagpabautismo. Pagbautismo an dili beet ambalen pagkamang ta buling naan ta ate na lawa. Pagbautismo an pamatuod ta pagpatawad ki kiten ta ate na mga sala tenged ta ate na pagpangabay naan ta Dyos na kamangen din mga buat ta na malain na padala-dala ta naan ta ate na kunsinsya. Sigurado na naluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala tenged Jesu-Cristo nabannaw. ²² Giling Jesu-Cristo naan ta langit daw naan en kanen tengged ta Dyos naan dapit ta tuo. ‡ Tanan na mga angil, mga may uturidad daw mga may gaem papasakep ki kanen.

4

Laygay Na Dili Magsunod Ta Kaugalingen Na Liag

¹ Mga utod ko, tenged naagian Cristo mga kasakit na naan pa kanen kan-o ta kalibutan, dapat paryo kaw ki kanen na

* **3:12** Mga Salmo 34:12-16 † **3:20** Naan ta Genesis 6:5 - 8:22 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na padala ta Dyos. ‡ **3:22** Ambal an na naan en kanen tengged ta Dyos naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

naan ta inyo na isip na anda kaw na mabaton nyo bisan ino na mga kasakit na maagian nyo bilang mga gatuo. Dapat iling an tan naan ta inyo na isip tak bisan kino na mabaton din mga kasakit na maagian din bilang isya na gatuo, beet ambalen na ula en kanen andem na magbuat ta mga sala. ² Yon na mangabui kanen na magsunod ta liag ta Dyos mintras na bui kanen. Dili en kanen magsunod ta iya na kaugalingen na mga liag na gadala ki kanen na magbuat ta sala. ³ Lambay en timpo na pirmi kaw galabet ta mga pabuat ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Dati gabuat kaw ta makagayya, nadala kaw ta inyo na kaugalingen na liag na magbuat ta sala, gaingaw, galabet ta mga kasadyaan na naan dya mga itlaw sikad mingaw daw iran na buat makagayya, gapagusto ta pagpangalipay daw gabuat man kuntra ta sugo ta Dyos paagi ta pagsimba naan ta mga dyos-dyusan.

⁴ Inyo an na mga duma kan-o gatingala anduni daw papakalain man danen kyo yan tenged ula kaw en galabet ta iran na pagpagusto ta mga ubra na dili dayad. ⁵ Piro, manabat danen ta Dyos parti ta iran na mga buat na malain. Dyos an priparar en na mag-ukom ta tanan na mga itlaw, bui man daw patay. ⁶ Mga napatay an en na mga gatuo, na danen an bui pa kan-o, miad na balita pasugid ki danen aged maskin danen napatay tenged ta sala paryo ta tanan na mga itlaw, anduni nabui danen an na may kabui na paryo ta kabui ta Dyos.

⁷ Mabot en katapusan ta kalibutan. Gani, amblihan nyo inyo na batasan na pirmi nyo pegengan inyo an na kaugalingen daw ipadayon nyo na naan kaw pirmi ta dayad na isip aged sarang kaw na magpangamuyo ta usto. ⁸ Impurtanti ta tanan, maggugmaay kaw na terek ta inyo na tagipusuon tenged daw kino maggugma pirmi ta iya na mga duma, tama na bisis mapatawad din danen an na nakasala ki kanen. ⁹ Batunon nyo naan ta inyo na balay mga paryo nyo na utod ki Cristo na dayad inyo na nakem. ¹⁰ Kada isya ki kiten may abilidad na paatag ta Dyos. Dapat gamiten ta ate na mga abilidad para ta kayaran ta kada isya tenged kiten mga pasaligan

naan ta Dyos ta mga lain-lain na abilidad alin ki kanen. ¹¹ Daw kino paatagan ta abilidad ta pagwali, dapat magwali bilang isya na manug-ambal para ta Dyos. Daw kino paatagan ta abilidad ta pagsirbi ta mga paryo din na gatuo, dapat magsirbi kanen na igo gid ta sarang na alin ta Dyos. Dapat dayad ate na paggamit ta mga abilidad na paatag ta Dyos ki kiten aged Dyos an dayawen tenged ta tanan ta na mga nabuat paagi ta tabang Jesu-Cristo. Dayawen ta Dyos an na angay gid tagan ta pagdayaw! Kanen an makagagaem daw gadumala asta ta ula katapusan! Amen.

Ambal Parti Ta Mga Pagtilaw Na Maagian Ta Mga Gatuo

¹² Mga palangga ko na utod, dili kaw magtingala ta beg-at na mga pagtilaw na maagian nyo para mapamatuuran na ligen inyo na pagtuo. Dapat isipen nyo na normal nang na maagian nyo mga pagtilaw. ¹³ Magkalipay kaw tenged naagian nyo mga kabellay paryo na Cristo an naagian din mga kabellay. Tenged iling tan naagian nyo, malipay kaw gid naan ta adlaw na ipakala ta Dyos naan ta tanan daw kino gid Cristo an. ¹⁴ Daw painsultuan kaw tenged kyo yan mga gatuo ki Cristo, may angken kaw na kalipay alin ta Dyos tenged pamatuod na naan ki kyo Dyos Ispiritu Santo na yon man Ispiritu na paagi ki kanen papakita daw kino Dyos an. ¹⁵ Daw maagian nyo mga kabellay, dapat dili tenged kapatay kaw ta mga itlaw o ganakaw o gabuat ta malain o tenged sikad kaw magpasilabet ta pangabui ta duma. ¹⁶ Piro, daw maagian nyo mga kabellay tenged kyo yan mga Kristyano, dili kaw maggayya. Dapat magpasalamat kaw ta Dyos tenged ta pribiliyo na kyo yan paumaw na Kristyano. ¹⁷ Anduni timpo en na Dyos an mag-ukom ta mga itlaw parti ta iran na mga buat daw una na ukuman kiten i na iya na mga itlaw. Tenged pagukom ta Dyos naan gaumpisa ki kiten, sigurado na daw ukuman din mga ula gapati ta miad na balita na alin ki kanen, makaadlek matabo an ki danen! ¹⁸ Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal,

“Tenged mga itlaw na gatuman ta liag ta Dyos maluwas alin ta silot na ula katapusan piro maagian danen mga kabellay,

ino pa gid taan matabo an ta mga itlaw na ula gid ta iran na isip Dyos an daw makasasala man?”*

¹⁹ Gani, daw maagian nyo mga kabellay sunod ta pagbeet ta Dyos, padayon kaw na magbuat ta mga miad daw isalig nyo man inyo na kaugalingen naan ki kanen na Dyos na gabuat ki kyo tenged sigurado ki na dili ki din bay-an na iya na mga itlaw.

5

Laygay Para Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatu

¹ Anduni, may laygay a para ki kyo na mga gapanguna ta mga gatu. Galaygay a ki kyo bilang isya ta mga paryo nyo na gapanguna daw isya ta mga kakita ta mga kabellay na naagian Cristo daw isya man ta mga itlaw na ipalabet ta datas na katengdanan Cristo naan ta adlaw na ipakita ta Dyos naan ta tanan daw kino gid Cristo an. ² Gapangabay a ki kyo na amblian nyo mga itlaw na iya ta Dyos na pasalig din ki kyo na inyo na pag-ambliig ki danen paryo ta dayad na pag-ambliig ta mga manugbantay naan ta mga karniro na pasalig ki danen. Piro, dapat amblian nyo danen an tenged liag nyo, dili tenged na kinanglan na magtuman kaw ta inyo na katengdanan. Amblian nyo danen an tenged liag nyo gid na magsirbi ta Dyos, dili tenged may makamang kaw na para ta inyo na kayaran. ³ Dili kaw mag-abuso ta inyo na pagpanguna ki danen na mga pasalig ki kyo. Dapat kyo yan iran na mudilo parti ta dayad na batasan. ⁴ Naan ta adlaw na Cristo an na Pinakadatas Na Manugbantay ta mga gatu magpakita, ipalabet kaw ta datas din na katengdanan ta ula katapusan na paryo may mabaton kaw na primyo na kuruna na ula gaisab.*

⁵ Kyo yan na mga batan-en, magpasakep kaw naan ta mga manakem. Kyo tanan,

magpaebes kaw ta inyo na kaugalingen daw magsirbi ta kada isya tenged nabatang naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Kuntra ta Dyos mga itlaw na bugalen, piro patabangan din mga itlaw na mapainebesen.”†

⁶ Gani, magpasakep kaw naan ta Makagaem Na Dyos aged ta timpo na igo ta iya na liag, padatasen kaw din. ⁷ Itugyan nyo naan ta Dyos tanan nyo na mga palibegan tenged kiten i pirmi naan ta iya na isip.

⁸ Gamiten nyo gid isip nyo an daw magalisto pirmi tenged Satanas na kuntra nyo pirmi gangita ta paagi na madala kaw din na magtalikod ta inyo na pagtuo. Kanen an paryo ta nletem na lion na gangeleb daw sigi panaw ta pagpangita ta iya na tekkeben. ⁹ Dapat padayon kaw na lig-en ta inyo na pagtuo na dili kaw magpadala ta liag Satanas. Demdemen nyo na mga paryo nyo na utod ki Cristo naan ta bilog na kalibutan naagian man danen mga kabellay na paryo ta mga kabellay na naagian nyo. ¹⁰ Tenged dayad gid kabebet-en ta Dyos, paatagan ki din ta pribiliyo na mangabui ki na duma ki kanen asta ta ula katapusan na makala ta pa gid daw kino gid kanen an. Iling tan iya na buat para ki kiten tenged kiten i sakep ki Jesu-Cristo. Maagian nyo mga kabellay ta dili nang lugay daw pagtapos ta mga kabellay, Dyos mismo magtabang ki kyo para masarangan nyo gid maskin ino pa na maagian nyo. Palig-enen din man inyo na pagtuo, pabiskegen din inyo na nakem daw pabiskegen din man inyo na pagsalig ki kanen para dili nyo talikuran inyo na pagtuo. ¹¹ Dayawen ta kanen an na makagaem daw gadumala asta ta ula katapusan! Amen.

Mga Pagpangamusta

¹² Ake i na sulat na lipo nang pasulat ko daw padala ki kyo paagi ta tabang Silas. Nlaman ko gid na Silas i masaligan ta na utod ki Cristo. Tuyo ko ta ake i na pagsulat ki kyo aged magpalig-en ta inyo na nakem daw magpamatuod na Dyos an miad gid ki

* **4:18** Mga Ambalanan 11:31 * **5:4** Mga itlaw ta timpo Pedro, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Piro, kuruna an na paprimyo danen ula galugay tak buat alin nang ta daon daw bulak. † **5:5** Mga Ambalanan 3:34

kyo bisan ino maagian nyo. Gani, dapat padayon kaw na magsalig gid naan ki kanen tenged nlanan nyo na miad gid kanen an.

¹³ Mga paryo nyo na utod ki Cristo naan ta syudad “Babilonia”[†] na mga papili man ta Dyos na iya gid paryo ki kyo, gapangamusta danen an ki kyo. Marcos an na pakabig ko na ake na bata gapangamusta man ki kyo. ¹⁴ Magkamustanay kaw ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

Kyo tanan na sakep ki Cristo, kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos.

[†] **5:13** Babilonia beet ambalen bisan indi na lugar na naan dya gaistar mga itaw na dili pwidi malik naan ta iran na alinan na lugar. Mga itaw na pasambit Pedro, danen ya gistar naan ta dili iran gid na lugar tak naan ta iran na lugar papangabot danen ya ta mga gakantra ki danen tenged ta iran na pagtuo ki Cristo.

Pangarwa Na Sulat Pedro

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Pedro

Yi na libro pasulat Pedro para ta mga gatuo na kabaton ta *Una Na Sulat Pedro*. Tuyo Pedro ta pagsulat din ta mga gatuo para palig-enen din iran na pagtuo tenged naan ki danen may mga manluko na gatudlo ta mga dili matuod na yon man gadala ta duma na talikuran iran na pagtuo ki Cristo. Mga manluko ya mga dili-matuod na manugtudlo daw dili man en danen kalaen na Cristo an Ginuo na dapat gid danen tumanen. Isya na tudlo danen na dili matuod, ambal danen na Cristo an dili malik naan ta kalibutan i. Batasan danen malain daw paandaman Pedro mga gatuo an na dili sunuron iran na batasan.

Liag Pedro na mlaman ta mga gatuo na dapat magbuat danen ta mga makapalipay ta Dyos daw padayon man na palig-enen iran na pagpati ta kamatuuran na patudlo ki danen parti ki Cristo. Ambal Pedro na daw lig-en iran na pagpati, dili danen maluko ta mga itlaw na gatudlo ta dili matuod. Ambal pa Pedro na dapat maintindian danen parti daw ino miad o malain ta panan-aw ta Dyos, magpegeng ta iran na kaugalingen, magtubang na may kalipay bisan ino na mga kabellay na maagian danen daw magpalangga danen ta mga paryo danen na gatuo daw duma pa na mga itlaw.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Pedro

1. Pagpangamusta Pedro (1:1-2)
2. Dayad na batasan na igo ta mga kakala ta Dyos daw ki Jesu-Cristo (1:3-11)
3. Basian ta mga papatian parti ki Jesu-Cristo (1:12-21)
4. Paandam parti ta mga dili-matuod na manugtudlo (2:1-22)
5. Adlaw ta pagbalik ta Ginuo (3:1-18)

Pagpangamusta Pedro

¹ Yaken i Simon Pedro na manugsirbi na iya Jesu-Cristo daw isya a man ta iya na

mga apustulis. Gapangamusta a ki kyo na mga paryo nay na gatuo ki kanen. Tanan ki paatagan ta paryo man gyapon na pribiliyo na magtuo tenged ula may papaburan ate na Dyos daw manluluwas na Jesu-Cristo.

² Kabay pa na pirmi nyo mabaton tama na mga kaayaran daw katawayan na alin ta Dyos tenged kyo yan mga kakala ta Dyos daw ki Jesus na ate na Ginuo.

Dayad Na Batasan Na Igo Ta Mga Kakala Ta Dyos Daw Ki Jesu-Cristo

³ Tanan an na mga kinanglan ta aged masarangan ta na mangabui na magsunod ta liag ta Dyos paatag din ki kiten paagi ta gaem na naan ki kanen. Paatag din ki kiten iling an tan na mga kinanglan ta tenged kiten i kakala ki kanen daw tenged man na kanen gaatag ki kiten ta upurtunidad na ipalabet ki din ta datas din na katengdanan daw buaten ki din na ate na mga buat pirmi igo daw miad paryo ta iya na mga buat. ⁴ Tenged ta datas din na katengdanan daw tenged man na tanan din na mga buat igo daw miad, may anen para ki kiten alin ki kanen na mga dayad gid na pangako na sikad impurtanti. Paagi ta ate na pag-angken ta iya na mga pangako masarangan ta na magparyo ki kanen na ate na batasan dayad gid tenged nalibri ki din alin ta pagsunod ta malain na batasan na paryo ta batasan ta mga itlaw na ula gapati ki kanen daw nadala na magbuat ta malain tenged ta iran na kaugalingen na mga liag.

⁵ Tenged nalibri kaw ta Dyos alin ta pagsunod ta malain na batasan, tingwaen nyo gid na inyo an na pagtuo dumaan nyo ta dayad na batasan. Iling man tan, inyo an na batasan na dayad dumaan nyo ta pag-intindi parti daw ino miad o malain ta panan-aw ta Dyos. ⁶ Inyo an na pag-intindi parti daw ino miad o malain dumaan nyo ta pagpegeng ta inyo na kaugalingen. Inyo an na pagpegeng ta inyo na kaugalingen dumaan nyo ta pagtubang na may kalipay bisan ino na mga kabellay na maagian nyo. Inyo an na pagtubang ta mga kabellay dumaan nyo ta pagsunod gid ta liag ta Dyos. ⁷ Inyo an na pagsunod ta

liag ta Dyos dumaan nyo ta pagpalangga nyo ta mga paryo nyo na gatu. Inyo an na pagpalangga dumaan nyo ta paggugma na paryo ta paggugma ta Dyos. ⁸ Daw buaten nyo pa gid mga pasambit ko an na mga dapat makita duma ta inyo na pagtuo, inyo na pagkala ta ate na Ginuo Jesu-Cristo may pulos daw may dayad man na mga risulta na paryo kaw ta mga tanem na dayad magbunga. ⁹ Bisan kino ki kyo na ula din pabuat mga dapat an makita duma ta pagtuo, kulang pag-intindi din parti daw ino na batasan na igo ta mga gatu. Kanen an paryo ta itaw na dili makakita ta madyo na kanen an ula kinalain ta isya na bulag. Engged na palipatan din na kanen an nalimpyuan ta mga dati din na sala na nabuat din kan-o na ula pa kanen gatu.

¹⁰ Gani, mga utod ko ki Cristo, tingwaen nyo pa gid na paagi ta dayad nyo na batasan mapamatuuran na kyo yan mga itaw na kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na buaten ki din na iya na mga itaw na yon man mga papili din alin pa ta una para buaten din na iya na mga itaw. Daw buaten nyo pa gid mga dapat an makita duma ta inyo na pagtuo, impusibli gid na kyo yan magtalikod ta Dyos. ¹¹ Kyo yan sigurado man tagan ta dayad gid na pagbaton ta adlaw na paselleren kaw ta Dyos naan ta kaarian na naan dya Jesu-Cristo na ate na Ginuo daw Manluluwas magdumala asta ta ula katapusan.

Basian Ta Mga Papatian Parti Ki Jesu-Cristo

¹² Ipadayon ko ake na pagpademdem ki kyo parti ta mga paambal ko naan ta ake i na sulat bisan nlanan nyo en daw gapadayon kaw man na lig-en inyo na pagpati ta kamatuuran na patudlo ki kyo parti ki Cristo. ¹³ Ta ake na isip igo gid na ipadayon ko ake na pagpademdem ki kyo mintras na bui a pa ¹⁴ tenged nlanan ko na dili aren maglugay naan ta kalibutan i sunod ta papaintindi kan-o ta ate na Ginuo Jesu-Cristo ki yaken. ¹⁵ Gani, gatingwa a gid na pasigurado ko na mga papademdem ko anduni ki kyo padayon na mademdemman nyo bisan ula aren.

¹⁶ Gasugid kay kan-o ki kyo parti ta adlaw na mabot ate na Ginuo Jesu-Cristo na ipakita din na bakod gid iya na gaem. Ame ya na pasugid dili mga imo-imo nang na isturya na pasugid ta mga itaw na sagad magpapati naan ta duma ta mga dili matuod. Ame ya na pasugid matuod gid tenged kan-o na Cristo an naan pa ta kalibutan i kami mismo kakita ki kanen na sikad an silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen. ¹⁷ Padayaw kanen an ta makaga-gaem gid na Dyos Amay daw datas din na katengdanan papamatuuran man ta Dyos naan ta pag-ambal ta Dyos ki kanen, "Yi ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kanen."* ¹⁸ Kami mismo kamati ta gaambal ya na alin ta langit tenged duma nay Jesus naan ta bukid ya na anduni pak-abig na sagrado.

¹⁹ Tenged ta ame na inagian naan ta bukid ya, gadugang pa gid ame na pagsalig naan ta mga pasugid ya ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Dapat ibetang nyo gid naan ta inyo na isip mga pasulat ya danen tenged iran na pasulat paryo ta isya na lampraan na gapawa naan ta delem na lugar asta ta uras na gapawapawa daw bugasen gagwa na yon man beet ambalen asta na Jesu-Cristo na paang-gid ta bugasen mabot daw magpapawa gid ta ate na isip. ²⁰ Impurtanti gid ta tanan na maintindian nyo na naan ta sinulat na pulong ta Dyos ula may pasaysay na sunod ta kaugalingen na pag-intindi ta itaw ²¹ tenged mga pasaysay an naan ta pulong ta Dyos ula gid alin ta liag ta itaw. Piro, sunod ta paggiya ta Dyos Ispiritu Santo mga itaw gaambal parti ta mga papaintindi ta Dyos.

2

Paandam Parti Ta Mga Dili-Matuod Na Manugtudlo

¹ Anay pa sa gabot timpo na naan ta mga Israelinen may mga dili-matuod na prupita. Iling man tan, mabot timpo na naan ki kyo may mga dili-matuod na manugtudlo. Danen an mga manluko na magtudlo ta mga dili matuod na yon man

* 1:17 Mateo 17:5

tenaan na may mga gatuon na magtalikod ta pagtuon ki Cristo. Mga dili-matuod na manugtudlo na ya dili danen en kalaen na Cristo an Ginuo na dapat gid danen tumanen. Iling tan pabuat danen bisan nlanan danen na kanen an napatay para ki danen na paryo napalit din danen an aged danen iya gid na mga itlaw. Tenged ta mga iling tan na malain danen na pabuat, sigurado gid na maageman danen dayon segeng na silot. ² Tama na mga itlaw na magsunod man ta iran na mga buhat na makagayya. Tenged ki danen, pakalain ta mga itlaw ate an na pagsunod ta kamatuuran na miad na balita. ³ Mga dili-matuod na manugtudlo na ya gapangabot pa gid ta tama na mga betang daw yon man tenaan na lukuon kaw danen paagi ta mga imo-imo nang danen na tudlo para makakawarta nang. Dili kaw mag-isip na Dyos an na magsintinsya ki danen gatunuga nang. Alin pa ta una gadisyon kanen an na sintinsyaan din danen ta segeng na silot daw sigurado na anda en kanen na silutan danen an.

⁴ Sigurado na silutan ta Dyos mga dili-matuod na manugtudlo tenged kanen an ula naluoy bisan naan ta mga angil na nakasala. Papilak din mga angil ya naan ta impirno daw papakulong naan ta sikad delem asta ta adlaw ta iya na pag-ukom naan ta katapusan na adlaw na maageman danen iran na silot. ⁵ Nlanan ta na Dyos an ula man naluoy naan ta mga itlaw anay pa sa na ula gid ta iran na isip kanen an. Danen ya pasilutan din paagi ta anaw na padala din na galapaw ta bilog na kalibutan. Noe na galaygay ki danen na dapat danen an magtuman ta Dyos, kanen nang daw pitto din na duma paluwas ta Dyos alin ta silot paagi ta anaw.* ⁶ Nlanan ta man na pasilutan ta Dyos mga itlaw naan ta mga banwa na Sodoma daw Gomora paagi ta pagsunog ki danen daw iran man na mga banwa na abo nang gid na nabilin. Pabuat din danen an bilang paandam parti daw ino matabo ta mga itlaw na ula gid ta iran na isip kanen an. ⁷ Ta mga it-

taw naan ta Sodoma, paluwas din Lot na matareng na itlaw. Gangasebe gid Lot ya tenged ta iya na mga kasimanwa na iran na buhat sikad makagayya daw ula rispito ta maskin ino na kasuguan. ⁸ Lot an matareng na itlaw daw naan dya gistar duma ki danen daw adlaw-adlaw nakita din daw namatian iran na mga pabuat. Gasakit gid iya na beet tenged ta mga buhat danen na malain.† ⁹ Tenged ta iling an tan na mga pabuat ta Dyos anay pa sa, sigurado ki na parti ta mga itlaw na gasunod ta iya na liag nlanan din daw ino pagluwas din ki danen alin ta iran na mga pagtilaw. Nlanan din man daw ino pagsintinsya din ta mga itlaw na ula gasunod ta iya na liag para naan ta katapusan na adlaw na mag-ukom kanen ta tanan na mga itlaw, maageman danen silot alin ki kanen ¹⁰ labi en gid mga itlaw an na gapagusto ta iran na kaugalingen na liag na gadala ki danen na magbuhat ta mga makagayya gid daw naan man ta iran na isip na Dyos an ula matareng na magdumala ki danen.

Mga dili-matuod na manugtudlo ula adlek na magbuhat ta malain daw datas pagtan-aw danen ta iran na kaugalingen na yon man tenaan na ula danen adlek na naan ta iran na pagtudlo papakalain danen mga angil an. ¹¹ Sikad malain ugali ta mga dili-matuod na manugtudlo tak mga angil an dili iling tan ugali danen bisan may biskeg danen na gaem. Ula danen gani papakalain mga paryo an danen na angil maskin paakusaran danen naan ta tubangan ta Ginuo. ¹² Mga dili-matuod na manugtudlo papakalain danen mga ula danen naintindian daw yon man tenaan na maageman danen segeng na silot. Danen an paryo nang ta mga ayep tenged mga ayep an igo nang dakepen daw patayen. Ta iran na mga pabuat nadala nang danen an ta batasan na natural ki danen na yon man ula gaisip ta iran na mga pabuat. ¹³ Mga dili-matuod na manugtudlo mabalesan ta malain tenged ta iran na mga buhat na malain. Iran na kalipay iran an na pagpagusto ta kasadyaan

* **2:5** Naan ta Genesis 6:5 - 8:22 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na padala ta Dyos. † **2:8** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Lot daw pagsamad ta Sodoma daw Gomora.

maskin adlaw. Bisan na danen an gaduma ki kyo ta pagkaan, gapagusto man gyapon danen ta iran na mga buat na makagayya. Yon na danen an alinan na kyo yan na mga gatuo nagayyaan daw papakalain man ta duma. ¹⁴ Daw makakita danen an ta bai, gaisip dayon ta malaw-ay. Ula danen nataka ta pagbuat ta sala. Paluko nang danen mga gatuo an na dili pa biskeg ta pagtuo para madala na magbuat ta sala. Gapangabot pa gid danen ta tama na mga betang. Sigurado gid na silutan danen an ta Dyos tenged ta tanan danen na mga buat na malain! ¹⁵ Padilian danen pagsunod ta batasan na igo ta liag ta Dyos daw pasunod danen batasan prupita Balaam na bata Bosor. Anay pa sa Balaam ya galabet ta buat na malain tenged naan ta iya na isip kwarta na isuol ki kanen. ¹⁶ Piro, asno na iya na pasakayan na dili inta makaambal, gaambal ki kanen paryo ta itlaw daw pasaway kanen an parti ta malain din na buat para dili din dayunon kabuangan din na plano.†

¹⁷ Ula kaw may makamang na miad ta mga dili-matuod na manugtudlo tenged danen an paryo ta mga namaraan na tuburan daw mga item na padala padyo ta biskeg na angin. May natagana na delem gid na lugar naan ta impirno para ki danen. ¹⁸ Sikad danen an magbugal daw iran man na mga patudlo ula pulos. Mga itlaw na patudluan danen mga bag-o nang gatuo daw mga bag-o nang man na ula en gasunod ta batasan ta mga itlaw na gabuat ta malain. Iran na patudlo paryo ta paan na papaila naan ta mga itlaw aged madala na magbuat isab ta mga makagayya paryo ta dati danen na pabuat. ¹⁹ Gapangako mga dili-matuod na manugtudlo naan ta mga bag-o nang gatuo na daw sunuron mga patudlo an danen, mga bag-o nang gatuo libri na magbuat daw ino iran na liag. Piro, mga dili-matuod na manugtudlo, danen an mismo mga ulipen ta iran na malain na batasan na yon man tenaan na maageman danen silot na ula katapusan. Igo gid ambalanan na “Mga itlaw ulipen ta bisan ino na gadala ki danen

ta iran na pabuat.” ²⁰ Mga dili-matuod na manugtudlo, padilian danen kan-o pagsunod ta malain na batasan tenged kakala danen an ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo daw Manluluwas na yon man batasan an danen dili en paryo ta batasan ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. Piro, batasan an na padilian danen kan-o pasunod danen isab anduni daw danen an nadala eman na magbuat ta sala. Uryan an na kaimtangan danen mas malain pa gid kaysa ta una na ula pa danen an kakala ta Ginuo. ²¹ Miad pa na ula danen nlami parti ta batasan na igo ta liag ta Dyos kaysa na nlanan danen piro padilian iran na pagsunod ta mga sugo ta Dyos na patudlo ki danen. ²² Pabuat ya danen pamatuod ta mga ambalanan na “Ayam an gabalik naan ta iya na suka daw kan-enen,”§ daw, “Baboy an maskin bag-o tapos languyan, gabalik naan ta lapukan daw magtubog.”

3

Adlaw Ta Pagbalik Ta Ginuo

¹ Palangga ko na mga utod, yi pangarwa ko na sulat ki kyo. Naan ta una ya na sulat daw naan man ta pangarwa i na sulat may mga pademdem a para igo inyo na pag-intindi ta mga patudlo ki kyo. ² Liag ko na demdemen nyo mga ambal ta mga prupita na gasirbi ta Dyos daw demdemen nyo man mga sugo ta Ginuo na ate na Manluluwas na pasugid ki kyo alin ta tudlo ta mga apustulis.

³ Una ta tanan, kinanglan na maintindian nyo na ta katapusan na mga inadlaw may mga itlaw na sikad magpagayya ta duma daw gasunod man ta iran nang na kaugalingen na mga liag na magbuat ta malain. Pagayyaan kaw danen na ⁴ ambalen danen, “Di’ ba Cristo ya gapangako na malik? Piro, indya kanen ya en anduni? Alinan ta na mga kaapuan napatay en, piro ula pa kanen gabalik. Alin pa gid ta pagbuat ta kalangitan daw kalibutan asta anduni, paryo man gyapon kaimtangan ta tanan, ula may gaisab.”

† **2:16** Naan ta Mga Numero 22:21-34 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pag-ambal ta asno ki Balaam. § **2:22** Mga Ambalanan 26:11

⁵ Mga itlaw na mag-ambal na ula may gaisab, engnged gid danen na lipatan yi na kamatuuran: Ta una pa gid, kalangitan pabuat paagi ta ambal ta Dyos daw paagi man ta iya na ambal pabuat din kalibutan i na pabelag din basak alin ta waig daw gagwa basak naan ta waig. ⁶ Paagi man ta iya na ambal gapadala kanen ta anaw na galapaw ta bilog na kalibutan anay pa sa daw pasamad tanan na naan ta kalibutan i. ⁷ Plano gid ta Dyos na paagi man ta iya na ambal kalangitan an anduni daw kalibutan i sunugon ta apoy naan ta mabot na adlaw. Piro, padayunon din na anen kalangitan an daw kalibutan i asta ta adlaw na mag-ukom kanen ta tanan na mga itlaw daw mga itlaw an na ula gid ta iran na isip kanen an maageman danen segeng na silot.

⁸ Palangga ko na mga utod, dili nyo lipatan na para ta Ginuo isya an na adlaw paryo nang ta isya libo na taon daw isya an libo na taon paryo nang ta isya na adlaw. ⁹ May mga itlaw na salig danen na papalugay ta Ginuo iya na pagtuman ta iya na pangako na malik. Piro, ula din pa paturan iya na pangako tenged palangkaw din iya na nakem para ki kiten tak liag din na tanan na mga itlaw magnelsel daw dilian danen iran na mga sala aged marani ki kanen. Dili din liag na maageman ta bisan kino segeng na silot ta iran na mga sala. ¹⁰ Bisan pa ta ate na panilag papalugay ta Ginuo iya na pagbalik, sigurado na malik kanen an. Iya na pag-abot paryo ta pag-abot ta manakaw tenged mabot kanen an ta adlaw na ula papaabot ta mga itlaw. Naan ta adlaw na mabot kanen an, may sikad biskeg na tunog ta sikad bakod na apoy daw kalangitan an marwad na yon man tanan na naan dya masunog na ula may mabilin. Tanan na mga pabuat ta mga itlaw naan ta kalibutan mapakita man aged danen an ukuman ta Dyos.

¹¹ Tenged nlanan nyo na tanan marwad ta iling tan na paagi, dapat na dayad batasan nyo anduni. Dapat mangabui kaw na batasan nyo igo gid ta mga itlaw na iya ta Dyos daw magsunod kaw gid ta iya na liag ¹² mintras gapaabot kaw ta adlaw na malik Ginuo Dyos. Tingwaen nyo na mag-

tuman gid ta iya na pagbeet para mabot ta dili nang lugay adlaw an ta iya na pagbalik. Naan ta adlaw na malik kanen, kalangitan masunog na ula may mabilin na yon man tanan na naan dya matunaw ta apoy. ¹³ Gapaabot ki na sunod ta iya na pangako may bag-o na kalangitan daw bag-o man na kalibutan na tanan na mga itlaw dya magsunod gid ta batasan na igo ta iya na liag.

¹⁴ Gani, mga palangga ko na utod, tenged papaabot nyo adlaw na matuman pangako ya ta Ginuo Dyos, tingwaen nyo na naan ta panan-aw din ula may makita ki kyo na malain, ula gid may masaway ki kyo daw lineng man inyo na pagdumaay. ¹⁵ Kabigen nyo na langkaw an na pasinsya ta ate na Ginuo upurtunidad na paatag din para tama pa na mga itlaw maluwas daw yon man tenaan na ula pa anay kanen an gabalik. Pablo na palangga ta na utod ta pagtuo, iling man tan nasulat din parti ta Ginuo sunod ta mga papaintindi ta Ginuo ki kanen. ¹⁶ Iling man tan nasulat din naan ta tanan din na mga sulat na may mga pasambit parti ta pagbalik an ta Ginuo. May mga bellay maintindian naan ta iya na mga sulat. Ta pagsaysay ta duma na mga itlaw ta mga nasulat Pablo na bellay maintindian, pabliskad danen daw ino iya na beet ambalen. Iling man tan pabuat danen ta iran na pagsaysay ta duma man na nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos. Danen an mga itlaw na dili gid usto iran na alam parti ta ate na mga papatian daw luya man iran na pagtuo. Tenged dili igo iran na pabuat parti ta pulong ta Dyos, maageman danen segeng na silot.

¹⁷ Gani, palangga ko na mga utod, tenged anduni napaandaman kaw en na may mga itlaw na dili igo iran na pabuat parti ta pulong ta Dyos, mag-amblig kaw na dili kaw madala na magpati ta dili matuod na tudlo ta mga itlaw na ula rispito ta maskin ino na kasuguan. Daw magpati kaw ta iran na mga patudlo, basi magdua-dua kaw parti ta inyo na mga papatian maskin lig-en inyo na pagtuo anduni. ¹⁸ Dili kaw magpadaladala ta iran na mga tudlo. Dapat padayon nyo na biskegen inyo na pagtuo paagi ta ta-

bang Jesu-Cristo na ate na Ginuo daw Manluluwas. Tingwaen nyo man na makala nyo pa gid kanen an.

Dayawen ta Jesu-Cristo an na angay gid tagan ta pagdayaw anduni asta ta ula katapusan! Amen.

Una Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para paandam naan ta mga gatuo na dili danen an magpati ta ambal ta mga itlaw na gakuntra ki Cristo na dati iran na mga duma, piro gabelag ki danen. Paandaman man danen an na dili danen magpaluko ta bisan kino na gatudlo ta dili matuod parti ki Cristo.

Naan ta yi na libro palaygay ki danen na dapat padayon na magpati ta patudlo ki danen na Jesu-Cristo an Bata Ta Dyos. Papademdem man ki danen na bisan kino na gatuo ki Jesu-Cristo daw gagugma man ta mga paryo din na utod ki Cristo, gatuman kanen an ta liag ta Dyos. Papademdem man na dapat maggugmaay danen ta kada isya tenged Dyos an alinan ta gugma. Papademdem man na bisan kino na gagugma ta mga paryo din na utod ki Cristo, mapamatuuran na gagugma kanen an ta Dyos.

Naan ta yi na libro papademdem man ki danen na Jesu-Cristo napatay bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki ta Dyos. Papademdem man na dapat dili danen an magpadayon ta pagbuat ta sala tak mga itlaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata dili magpadayon ta pagbuat ta sala tenged may bag-o danen an na batasan na alin gid ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Juan

1. Parti ki kanen na paumaw na Pulong Ta Kabui (1:1-4)
2. Dapat mga gatuo dili en magbuat ta malain (1:5 - 2:2)
3. Pagtuman ta mga sugo ta Dyos (2:3-11)
4. Tuyo Juan ta pagsulat (2:12-14)
5. Paandam na dili magsunod ta ugali ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos (2:15-17)
6. Paandam parti ta mga gakuntra ki Cristo (2:18-29)
7. Batasan na igo para ta mga bata ta Dyos (3:1-10)
8. Paggugmaay ta kada isya (3:11-24)

9. Paagi na mlaman daw ino na mga tudlo alin ta Dyos (4:1-6)
10. Paggugma ta Dyos ki kiten daw ate na paggugma ta kada isya (4:7-21)
11. Pagtuo naan ki Jesus na Bata Ta Dyos (5:1-12)
12. Katapusan na mga ambal (5:13-21)

Parti Ki Kanen Na Paumaw Na Pulong Ta Kabui

¹ Yaken i gasulat ki kyo parti ki kanen na anen en alin pa ta una bag-o pabuat kalibutan i. Yaken i daw mga paryo ko na mga apustulis, kami mismo kakita gid ki kanen daw kamati ta iya na mga ambal. Nakita nay gid iya na mga pabuat daw naibitan nay kanen an. Kanen an paumaw na Pulong Ta Kabui na yon man kanen gasugid ta ambal ta Dyos parti ta paagi na maangken ta kabui na ula katapusan.

² Kanen na paumaw na Pulong Ta Kabui papadala ta Dyos naan ta kalibutan i na natao aged makita kanen ta mga itlaw. Tenged nakita nay gid kanen an, gapamatuod kay daw gasugid ki kyo parti ki kanen na alinan ta kabui na ula katapusan. Alin pa ta una duma en kanen an ta Dyos Amay, piro gabot timpo na kanen an papadala kan-o naan ta kalibutan i daw naduma nay kanen an. ³ Yon na anduni pasugid nay ki kyo parti daw ino mga nakita nay daw namatian naan ki kanen na ula duma daw dili, Jesu-Cristo. Pasugid nay ki kyo parti ki kanen aged magdayad pa gid ate na pagdumaay bilang mga isya ta pagtuo. Dili nang nyan, kiten tanan magisya ta pagdumaay naan ta Dyos Amay daw naan man ki Jesu-Cristo na iya na Bata. ⁴ Mga iling an tan parti ki Jesu-Cristo pasulat ko ki kyo aged kiten i malipay gid.

Dapat Mga Gatuo Dili En Magbuat Ta Malain

⁵ Anduni, pasugid nay ki kyo yi na minsai na namatian nay alin ki Jesus: Dyos an paryo ta kapawa na ula gid may kadelem na yon man tanan din na buat miad daw ula gid kanen an may buat na malain. ⁶ Daw isya ki kiten gambal na pirmi dayad iya na pagduma naan ta Dyos piro iya na mga buat malain man gyapon na paryo

kanen an gapanaw naan ta kadelem, gab-ula kanen an daw ula man gasunod ta kamatuuran na patudlo parti ta kabebet-en ta Dyos. ⁷ Piro, daw ate na mga buat miad paryo ta mga buat ta Dyos na yon man paryo gapanaw ki naan ta kapawa tenged pasunod ta Dyos an na naan ta kapawa, dayad ate na pagdumaay bilang mga gatuo daw padayon na palimpyuan ki ta tanan ta na mga sala tenged ta kamatayen Jesus na Bata Ta Dyos na iya na lengngessa natulo bilang alad na para ta mga sala.

⁸ Daw isya ki kiten gaambal na ula kanen an sala, paluko din nang iya na kaugalingen daw ula man kanen an gasunod ta kamatuuran na patudlo ki kanen parti ta kabebet-en ta Dyos. ⁹ Piro, daw aminen ta naan ta Dyos ate na mga sala, kiten i patawaren din daw limpyuan ta tanan ta na mga buat na malain. Iling tan buaten din para ki kiten tenged tanan din na buat igo daw kanen an masaligan na magtuman ta iya na ambal na patawaren din mga itlaw na mag-amin naan ki kanen.

¹⁰ Daw isya ki kiten gaambal na ula kanen gabuat ta sala, paryo pabuat din na Dyos an bula daw papakita din man na ula kanen an gapati ta ambal ta Dyos tak gaambal Dyos an na tanan na mga itlaw gabuat ta sala.

2

¹ Mga pabilang ko na ake na mga bata, gasulat a ki kyo ta ake i na mga laygay aged dili kaw magbuat ta sala. Piro, daw isya gid man ki kiten gabuat ta sala, may anen ki na manugtabang na Jesu-Cristo na tanan din na buat igo ta liag ta Dyos Amay. Kanen gapakiluoy para ki kiten naan ta Dyos Amay ² tenged kanen napatay bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki ta Dyos. Piro, kanen an napatay dili para ta ate nang na mga sala, napatay kanen an para man ta mga sala ta tanan na mga itlaw.

Pagtuman Ta Mga Sugo Ta Dyos

³ Daw magtuman ki ta mga sugo ta Dyos, sigurado ki na kala ta gid kanen an. ⁴ Piro, bisan kino na gaambal na kakala kanen an ta Dyos piro ula kanen gatuman ta

mga sugo ta Dyos, bula kanen an daw ula man gasunod ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos. ⁵ Piro, bisan kino na gatuman ta ambal ta Dyos, papamatuuran din na terek gid iya na paggugma naan ta Dyos. Yi paagi na sigurado ki gid na sakep ki ta Dyos: ⁶ Bisn kino na gaambal na kanen an gapadayon na naan kanen ta Dyos dapat sunuron din batasan na iya Jesus.

⁷ Mga pinalangga ko, ake i na sugo ki kyo dili bag-o na sugo tak nlanan nyo en alin kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo. Ake i na sugo paryo man gyapon ta sugo ya ta Ginuo na patudlo kan-o ki kyo na maggugmaay ki. ⁸ Piro, sugo an na maggugmaay ki paryas bag-o nang na sugo tenged napakita na sugo an patuman gid naan ta mga pabuat Jesu-Cristo daw naan ta inyo man na mga pabuat. Ta inyo na paggugmaay napamatuuran na inyo na batasan gabag-o na kyo yan gasunod pa gid ta liag ta Dyos na paryo kadelem gaamatamat narwad daw gaumpisa en na gasilak matuod na kapawa.

⁹ Bisn kino gaambal na kanen an gasunod ta liag ta Dyos na yon man kanen an “naan ta pawa” piro daw gademet pa kanen ta paryo din na utod ki Cristo, beet ambalen na gapadayon kanen an “naan ta delem” man gyapon paryo ta dati. ¹⁰ Piro, bisn kino gagugma ta paryo din na utod ki Cristo, gapadayon kanen an na “naan ta pawa” daw ula man kanen an may nabuat na tenaan na paryo din na utod ki Cristo makasala. ¹¹ Piro, bisn kino gademet ta paryo din na utod ki Cristo, ula kanen gasunod ta liag ta Dyos na yon man paryo kanen an “naan ta delem”. Kanen an paryo gid ta itlaw na gapanaw naan ta delem daw ula din nلامي daw indi kanen punta tak dili kanen makakita tenged ta kadelem.

Tuyo Juan Ta Pagsulat

¹² Mga pabilang ko na ake na mga bata, gasulat a ki kyo tak nlanan ta na inyo na mga sala napatawad en ta Dyos tenged Cristo an napatay bilang alad para ta ate na mga sala. ¹³ Kyo na may idad en, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ki Cristo na anen en alin pa ta una bag-o pabuat kalibutan

i. Kyo na mga batan-en, gasulat a ki kyo tak ula kaw nadala ta mga tintar tenged napirdi nyo Satanas an.

¹⁴ Isaben ko nang ake na ambal ki kyo. Mga pabilang ko na ake na mga bata, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ta Dyos Amay. Kyo na mga may idad en, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ki kanen na anen en alin pa ta una bag-o pabuat kalibutan i. Kyo na mga batan-en, gasulat a ki kyo tak inyo na pagtuo lig-en daw mga ambal an ta Dyos pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man daw ula kaw nadala ta mga tintar tenged napirdi nyo Satanas an.

Paandam Na Dili Magsunod Ta Ugali Ta Mga Ittaw Na Ula Gapati Ta Dyos

¹⁵ Dili nyo ibetang naan ta inyo na isip na magsunod ta ugali ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos daw dili man ibetang naan ta inyo na isip maskin ino na pabuat na dili sunod ta liag ta Dyos. Bisan kino na pabetang din naan ta iya na isip na magsunod ta iran na ugali, ta matuod, ula naan ta iya na isip na maggugma ta Dyos na ate na Amay. ¹⁶ Dapat dili kaw magsunod ta iran na ugali tenged Dyos na ate na Amay dili kanen alinan ta ugali danen na iling ti: liag gid danen na magpagusto ta mga makapalipay ta iran na kaugalingen, liag gid danen maangken tanan na makita danen daw sikad magpabugal parti ta iran na kaugalingen na buat daw pagkabetang. Alinan an ta iran na mga ugali na iling tan mga liag danen na kuntra ta liag ta Dyos na ate na Amay. ¹⁷ Dapat dili kaw magsunod ta iling tan na mga ugali tenged mabot adlaw na kalibutan i daw tanan na liag ta mga ittaw marwad gid. Piro, bisan kino na gasunod ta liag ta Dyos, mabui ta ula katapusan.

Paandam Parti Ta Mga Gakuntra Ki Cristo

¹⁸ Mga pabilang ko na ake na mga bata, naan ki en ta katapusan na mga inadlaw. Ipademdem ko ki kyo ake na natudlo ki kyo na naan ta katapusan na mga inadlaw, may mabot na isya na paumaw na kuntra ki Cristo. Anduni gani, tama en na mga ittaw na gakuntra ta kamatuuran parti ki Cristo daw yon man tenaan na nlaman

ta na naan ki en ta katapusan na mga inadlaw. ¹⁹ Danen an ate na mga duma kan-o, piro gabelag danen ki kiten tenged dili danen an matuod na mga gatuo. Daw danen an matuod na mga gatuo, dapat inta ula danen gabelag ki kiten. Piro, tenged danen an gabelag ki kiten, napamatuuran na danen an dili mga paryo ta na gatuo.

²⁰ Piro, naan ki kyo Dyos Ispiritu Santo tenged Cristo an, kanen an na alin gid ta Dyos, paatag din Dyos Ispiritu Santo ki kyo. Yon na nlaman nyo kamatuuran parti ki Cristo. ²¹ Dili beet ambalen na gasulat a ki kyo tenged ula nyo nlami kamatuuran parti ki kanen. Gasalig a gid ki kyo na nlaman nyo en kamatuuran daw nlaman nyo man na dili alin ta Dyos bisan ino na mga tudlo na dili igo. ²² Bisan kino na gaambal na Jesus an dili Cristo na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kanen an na gaambal bula daw kanen paumaw man na kuntra ki Cristo tak pasikway din Dyos Amay an daw Jesus an na Bata Ta Dyos. ²³ Bisan kino na gasikway ta Bata Ta Dyos, ula kanen sakep ta Dyos Amay. Piro, bisan kino na gaako na gapati kanen na Jesus an Bata Ta Dyos, sakep kanen ta Dyos Amay.

²⁴ Gani, dapat na padayon kaw na pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man kamatuuran an na natudlo ki kyo kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo. Daw padayon kaw na pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man kamatuuran an, sigurado na magpadayon kaw na naan kaw ta Bata Ta Dyos daw naan kaw man ta Dyos Amay. ²⁵ Yi pa, naangken ta kabui na ula katapusan tak iling tan papangako ki kiten.

²⁶ Gasulat a ki kyo ta ake i na laygay aged paandaman ko kyo yan na dili kaw magpaluko ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod. ²⁷ Piro, nlaman ko na dili kaw magpaluko ta duma tak Dyos Ispiritu Santo na nabaton nyo en alin ki Cristo gapadayon na naan kanen ki kyo. Dili nyo en kinanglan duma na mga ittaw na magtudlo ki kyo tak Dyos Ispiritu Santo gatudlo ki kyo ta tanan na parti ki Cristo daw tanan din na patudlo matuod daw dili man bula. Gani, magsunod kaw ta mga patudlo ta

Dyos Ispiritu Santo aged magpadayon na naan kaw ki Cristo.

²⁸ Mga pabilang ko na ake na mga bata, dapat padayon na naan kaw ki Cristo aged naan ta adlaw na kanen an mabot na magpakita, dili kaw madlek daw dili man magayya na magtubang ki kanen. ²⁹ Tenged nlaman ta na tanan na mga buat ta Dyos igo, nlaman ta man na bisan kino na gabuat ta igo ta liag ta Dyos, kanen an bata ta Dyos.

3

Batasan Na Igo Para Ta Mga Bata Ta Dyos

¹ Isipen ta paggugma an ta Dyos Amay ki kiten. Tenged ta bakod din na gugma ki kiten, paatagan ki din ta pribiliyo na umawen na iya na mga bata. Ta matuod, kiten i iya na mga bata. Mga itlaw na ula gapati ki kanen dili danen maintindian na kiten i mga bata din tenged ula danen kakala ki kanen.

² Mga pinalangga ko, kiten i mga bata ta Dyos, piro ula ta pa nlami gid parti daw ino pa gid na dayad na buaten ta Dyos ki kiten naan ta adlaw na Cristo an mabot na magpakita. Piro, nlaman ta na ta iya na pag-abot, magparyo ki man ki kanen tenged makita ta en daw kino gid kanen an. ³ Gani, tanan na mga itlaw na gapaabot ta iya na pag-abot, magsunod danen ki kanen na danen an dili man magbuat ta bisan ino na may masaway ki danen.

⁴ Piro, tanan na mga gabuat ta sala, gakontra danen ta Dyos daw ula gatuman ta iya na mga sugo. Pagbuat an ta sala beet ambalen ula gatuman ta mga sugo ta Dyos. ⁵ Nlaman nyo na Cristo an giling ta kalibutan i daw napatay kanen aged makamang mga sala ta mga itlaw. Nlaman nyo man na kanen an ula sala. ⁶ Gani, mga itlaw na gapadayon na naan ki kanen, dili danen magpadayon ta pagbuat ta sala. Piro, mga itlaw na gapadayon ta pagbuat ta sala, ula gid danen an kakala ki kanen na yon man ula danen natindian daw kino kanen an.

⁷ Mga pabilang ko na ake na mga bata, dili kaw magpaluko ta bisan kino na gatudlo kuntra ta yi na kamatuuran: Mga itlaw na gasunod ta liag ta Dyos, danen an matareng paryo na Cristo an matareng. ⁸ Piro, mga itlaw na gapadayon ta pagbuat ta sala, gasunod danen an ta gadumala an ki danen na yon man Satanas na alin pa ta una gapadayon ta pagbuat ta sala. Nlaman ta na Cristo an na Bata Ta Dyos papadala ta Dyos naan ta kalibutan i aged gubbaen Cristo mga buat an Satanas. ⁹ Mga itlaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata dili magpadayon ta pagbuat ta sala tenged may bag-o danen an na batasan na alin gid ta Dyos. Impusibli na danen an magpadayon na magbuat ta sala tak danen an pabuat ta Dyos na iya na mga bata. ¹⁰ Nlaman ta daw kino mga bata ta Dyos daw kino man mga bata ya Satanas tenged bisan kino na ula gasunod ta liag ta Dyos daw ula man gagugma ta iya na utod ki Cristo, dili kanen an bata ta Dyos.

Paggugmaay Ta Kada Isya

¹¹ Alin kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo, patudlo ki kyo sugo ya ta Ginuo na kiten na mga gatuo dapat na maggugmaay. ¹² Dapat dili ki paryo ki Cain tenged kanen ya sakep ki Satanas daw papatay din iya na utod. Papatay Cain iya na utod tak mga buat Cain malain, piro mga buat ta iya na utod igo ta liag ta Dyos.* ¹³ Gani, mga utod ko ki Cristo, daw mga itlaw na ula gapati ta Dyos magdemet ki kyo paryo ki Cain na gademet ta iya na utod, dili kaw magtingala. ¹⁴ Nlaman ta na daw maggugma ki ta mga paryo ta na utod ki Cristo, napamatuuran na kiten i dili en naan ta dati ta na kabui na ulipen ki ta sala daw dapat masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Napamatuuran man na naan ki en ta bag-o na kabui na naangken ta en kabui na ula katapusan. Bisin kino na ula gagugma ta mga paryo din na utod ki Cristo, naan pa kanen ta kabui na dapat masintinsyaan ta silot na ula katapusan. ¹⁵ Bisin kino na gademet ta paryo din na utod ki Cristo, naan ta panan-aw ta Dyos

* **3:12** Naan ta Genesis 4:1-8 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cain daw pagpatay din ta iya na utod.

kanen an isya na manugpatay daw nlanan ta na mga manugpatay an ula gasunod ta batasan na igo ta mga itlaw na may kabui na ula katapusan.

¹⁶ Nlanan ta daw ino matuod na gugma paagi ta pabuat Cristo na paatag din iya na kabui aged mapatay kanen para ki kiten. Dapat sunuron ta kanen an ta ate man na paggugma naan ta mga paryo ta na utod ki Cristo na anda ki man na mag-atag ta ate na kabui para ki danen. ¹⁷ Bisan kino ki kyo na may anen miad na pangabui, piro ula kanen an naluoy ta iya na utod ki Cristo na gakinanglan, kanen an ula gasunod ta batasan na igo ta itlaw na iya na paggugma paryo ta paggugma ta Dyos. ¹⁸ Mga pabilang ko na ake na mga bata, dapat na maggugma ki ta mga paryo ta na mga gatuo dili paagi nang ta ambal daw sugid. Dapat gugmaen ta danen an paagi ta miad ta na mga buat na ate na paggugma terek gid ta ate na tagipusuon.

¹⁹ Daw maggugmaay ki, nlanan ta gid na gasunod ki ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos daw dili ki man madlek na magtubang ki naan ta Dyos ²⁰ maskin naan ta ate na isip na dapat kiten i silutan. Tawway ate na isip tak mas impurtanti daw ino isip an ta ate na Dyos na maluluy-on parti ki kiten kaysa ta ate na paisip tak tanan nlanan ta Dyos. ²¹ Mga pinalangga ko, daw ula en naan ta ate na isip na kiten i dapat silutan, dili ki madlek na magtubang ki naan ta Dyos ²² daw iatag din man ki kiten bisan ino na ayuon ta tak gatuman ki ta iya na mga sugo daw gabuat ta makapalipay ki kanen.

²³ Yi sugo ta Dyos na kiten i magtuo ki Jesu-Cristo na iya na Bata daw maggugmaay ki na paryo ta sugo Jesu-Cristo ki kiten. ²⁴ Bisan kino na gatuman ta mga sugo ta Dyos, kanen an gapadayon na naan kanen ta Dyos daw gapadayon na Dyos an naan ki kanen. Paagi ta Dyos Ispiritu Santo na paatag ta Dyos ki kiten napamatuuran na gapadayon na Dyos an naan ki kiten.

4

Paagi Na Mlaman Daw Ino Na Mga Tudlo Alin Ta Dyos

¹ Mga pinalangga ko, dili kaw dayon magpati ta mga itlaw na gambal na iran na tudlo mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen. Dapat usisaen nyo anay ta usto iran na tudlo para mlaman nyo daw ispiritu an na gapaintindi ki danen alin gid ta Dyos tenged naan ta kalibutan i tama na mga itlaw na iran na mga patudlo dili mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo tak danen an dili-matuod na mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. ² Yi paagi na mlaman ta daw gapaintindi an ki danen Dyos Ispiritu Santo: Daw mag-ako danen na gapati danen na Jesu-Cristo giling ta kalibutan i na natao na isya na itlaw, naan ki danen Dyos Ispiritu Santo. ³ Piro, daw mag-ambal danen na dili matuod na Jesus giling ta kalibutan i na natao na isya na itlaw, ula naan ki danen Dyos Ispiritu Santo. Gasunod danen ta isip na iya ta isya na paumaw na kuntra ki Cristo. Namatian nyo en na kanen an na paumaw na kuntra ki Cristo mabot ta kalibutan i daw anduni tama en na mga paryo ki kanen na gakuntra ki Cristo.

⁴ Mga pabilang ko na ake na mga bata, kyo yan a mga gapati ta Dyos. Napirdi nyo mga itlaw na gakuntra ki Cristo tenged ula kaw nadala na magpati ta iran na tudlo tak patabangan kaw ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo daw iya na gaem mas bakod kaysa ta gaem Satanas na gadumala ta mga itlaw na ula gapati ta Dyos. ⁵ Tenged mga dili-matuod na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos ula gapati ki kanen, simpri iran na tudlo sunod nang ta isip ta mga paryo danen na itlaw na ula man gapati ki kanen daw tanan na mga gatuman ta iran na tudlo mga itlaw na ula man gapati. ⁶ Kiten i a mga itlaw na gapati ki kanen daw bisan kino na kakala ki kanen gapati ta ate na tudlo. Piro, bisan kino na ula gapati ki kanen ula man gapati ta ate na tudlo. Yon gid paagi na mlaman ta daw tudlo ta isya na itlaw kamatuuran tenged alin ta Dyos Ispiritu Santo o bula nang tenged alin ki Satanas.

Paggugma Ta Dyos Ki Kiten Daw Ate Na Paggugma Ta Kada Isya

⁷ Mga pinalangga ko na utod ki Cristo, dapat kiten i maggugmaay tenged Dyos

an alinan ta gugma. Daw maggugmaay ki, pamatuod nang na kiten i mga bata ta Dyos daw kakala gid ta Dyos. ⁸ Piro, daw kino ki kiten ula gagugma, ula man kanen kakala ta Dyos tak nlanan ta na Dyos an gugma. ⁹ Iling ti paagi na papakita ta Dyos iya na paggugma ki kiten: Papadala din bugtong din na Bata naan ta kalibutan i aged maangken ta kabui na ula katapusan paagi ta iya na Bata. ¹⁰ Matuod na gugma dili paryo ta ate na paggugma naan ta Dyos. Matuod na gugma paryo ta paggugma ta Dyos ki kiten. Tenged ta iya na paggugma, papadala din iya na Bata aged mapatay bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki din. ¹¹ Mga pinalangga ko, tenged iling tan paggugma ta Dyos ki kiten, dapat kiten i maggugmaay ta kada isya. ¹² Ula bisan isya na itaw na kakita ta Dyos, piro daw maggugmaay ki, mlaman ta na gapadayon na Dyos an naan ki kiten daw napakita gid iya na paggugma paagi ki kiten.

¹³ Napamatuuran na kiten i gapadayon na naan ki ta Dyos daw gapadayon man na kanen an naan ki kiten tenged paatag din ki kiten Dyos Ispiritu Santo an. ¹⁴ Nakita nay kanen an na Bata Ta Dyos daw yon na gasugid kay ta mga itaw na matuod na papadala ta Dyos Amay iya an na Bata aged iya an na Bata manluluwas para ta tanan na mga itaw ta bilog na kalibutan. ¹⁵ Bisin kino na mag-ako na Jesus an Bata Ta Dyos, gapadayon na Dyos an naan ki kanen daw gapadayon man na kanen an naan ta Dyos. ¹⁶ Nlanan ta gid daw gasalig ki man na bakod gugma ta Dyos ki kiten.

Dyos an pirmi gagugma daw bisin kino na gapadayon na maggugma ta mga paryo din na utod ki Cristo, gapadayon na kanen naan ta Dyos daw gapadayon man na Dyos an naan ki kanen. ¹⁷ Tenged kiten i gapadayon na naan ki ta Dyos, ate an na paggugma magparyo pa gid ta iya na paggugma aged dili ki madlek naan ta adlaw ta iya na pag-ukom ta tanan na mga itaw daw kino matareng daw dili matareng. Dili ki madlek tak kiten i gasunod ki Cristo mintras bui ki naan ta kalibutan i. ¹⁸ Daw ate na paggugma ta Dyos matuod gid, ula

ki en adlek. Yon man, daw ate na paggugma ki kanen sunod gid ta iya na liag, makamang ate na adlek parti ta iya na pag-ukom. Mga itaw na nadlek ta iya na pag-ukom, beet ambalen na iran an na paggugma dili pa gid sunod ta iya na liag daw naan man ta iran na isip na silutan din danen an.

¹⁹ Gagugma ki ta Dyos daw ta ate na mga utod ki Cristo tenged pagugma ki din bisin kan-o na ula ki pa gagugma ki kanen. ²⁰ Bisin kino na gambal na kanen gagugma ta Dyos piro gademet ta paryo din na utod ki Cristo, kanen an bula. Nlanan ta na bula kanen an tak ula kanen an gagugma ta mga utod din ki Cristo bisin danen mga duma din na pirmi din nakita. Tenged ula kanen an gagugma ki danen, impusibli na kanen an gagugma ta Dyos na ula din nakita. ²¹ Yi sugo ta Dyos ki kiten: Bisin kino na maggugma ki kanen, dapat na maggugma man ta paryo din na utod ki Cristo.

5

Pagtuo Naan Ki Jesus Na Bata Ta Dyos

¹ Tanan na mga itaw na gapati na Jesus an Cristo na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, danen an pabuat ta Dyos na iya na mga bata. Tanan na mga itaw na gagugma ta Dyos Amay, gagugma man danen an ta mga itaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata. ² Daw maggugma ki ta mga paryo ta na bata ta Dyos, mapamatuuran na gagugma ki ta Dyos daw gatuman man ta iya na mga sugo. ³ Daw matuod ate na paggugma naan ta Dyos, magtuman ki ta iya na mga sugo. Iya an na mga sugo dili bellay tumanen ⁴ tenged tanan ki na pabuat din na iya na mga bata masarangan ta na dili ki madala ta mga itaw na ula gapati ki kanen na kiten i magbuat ta malain. Iling ti na dili ki danen madala: paagi ta ate na pagtuo ki Jesu-Cristo. ⁵ Kino gid may sarang na dili madala ta mga itaw na ula gapati ta Dyos? Simpri mga itaw nang na gapati na Jesus an Bata Ta Dyos!

⁶ Napamatuuran na Jesus an Bata Ta Dyos dili nang naan ta pagpabautismo din tak napamatuuran man naan ta iya na kamatayen na natulo iya na lenggessa.

Gapamatuod man Dyos Ispiritu Santo na Jesus an Bata Ta Dyos daw nlaman ta na matuod gid daw ino pasugid an ta Dyos Ispiritu Santo. ⁷ Yon na may tallo na pamatuod na Jesus an Bata Ta Dyos: ⁸ Dyos Ispiritu Santo an, pagpabautismo an Jesus paagi ta waig daw iya an na kamatayen na lengngessa din natulo. Tallo an na mga pamatuod isya nang beet ambalen parti daw kino Jesus an. ⁹ Tenged gapati ki ta mga itlaw na gapamatuod parti ta mga nlaman danen, igo gid na Dyos an patian ta tak mas mapatian ambal din kaysa ta ambal ta mga itlaw daw isya pa, kanen an Dyos! Kanen mismo gapamatuod na Jesus an iya na Bata. ¹⁰ Mga itlaw na gatuo ta Bata Ta Dyos, pabaton danen pagpamatuod ya ta Dyos na Jesus an iya na Bata. Piro, mga itlaw na ula gapati ta pagpamatuod ta Dyos, pabuat danen na Dyos an bula tak ula danen gapati ta pagpamatuod ta Dyos parti ta iya na Bata. ¹¹ Yi pa pagpamatuod ta Dyos parti ta iya na Bata: Kabui na ula katapusan isya na atag ta Dyos ki kiten daw yon na kabui maangken ta paagi ta iya na Bata. ¹² Mga itlaw na sakep ta Bata Ta Dyos, naangken danen kabui na ula katapusan. Piro, mga itlaw na dili sakep ta Bata Ta Dyos, ula danen naangken kabui na ula katapusan.

Katapusan Na Mga Ambal

¹³ Gasulat a ta ake i na laygay naan ki kyo na mga gatuo ta Bata Ta Dyos aged sigurado kaw na naangken nyo kabui na ula katapusan. ¹⁴ Daw mangamuyo ki ta Dyos, kiten i gasalig gid ki kanen na bisan ino ate na papangabay na sunod ta iya na liag, tumanen din. ¹⁵ Tenged nlaman ta na tumanen ta Dyos ate na papangabay, sigurado ki na mabaton ta en.

¹⁶ Alimbawa, may nakita ki na utod ta pagtuo na gabuat ta sala piro iya na sala maimo patawaren ta Dyos na yon man dili kanen an masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Dapat gid na pangamuyuan ta ate an na utod na iling tan iya na sala aged pabaliken ta Dyos kanen an naan ta bag-o din na kabui na kanen an gasunod ta batasan na igo ta liag ta Dyos. Beet ambalen ko mga itlaw nang ya na iran na

sala maimo patawaren. Piro, may anen na sala na dili maimo na patawaren na yon man nakasala an masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Dili beet ambalen ko na pangamuyuan ta itlaw an na gabuat ta iling tan na sala. ¹⁷ Tanan na mga buat na dili sunod ta liag ta Dyos, sala kuntra ki kanen. Piro, dili tanan na mga sala tenaan na itlaw na nakasala dili maimo na patawaren ta Dyos na yon man kanen an masintinsyaan ta silot na ula katapusan.

¹⁸ Nlaman ta gid na mga itlaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata ula gapadayon ta pagbuat ta sala tak patabangan danen an ta Bata Ta Dyos. Tenged patabangan din danen an, Satanas an dili makabuat ta malain ki danen. ¹⁹ Nlaman ta na kiten i mga bata ta Dyos. Piro, mga itlaw na ula gapati ta Dyos sakep danen ta pagdumala Satanas. ²⁰ Nlaman ta man na Bata Ta Dyos giling ta kalibutan i daw tenged ta iya na mga patudlo nlaman ta daw ino paagi na makala ta matuod an na Dyos. Sakep ki ta matuod na Dyos tenged kiten i sakep ta iya na Bata na yon man Jesu-Cristo. Kanen an matuod na Dyos daw alinan man ta kabui na ula katapusan.

²¹ Gani, mga pabilang ko na ake na mga bata, mag-ambilig kaw gid na dili kaw madala ta bisan ino na yon tenaan na dili kaw magpadayon ta inyo na pagpati daw pagsirbi naan ta Dyos.

Pangarwa Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para ta isya na pataa na bai na papili ta Dyos daw para man ta iya na mga bata. Yi na libro nasulat para danen an paandaman parti ta mga itaw na gatudlo ta dili matuod parti ki Cristo. Naan man ta yi na libro palaygay ki danen na tenged danen mga gatuo, dapat danen an maggugmaay. Palaygay man ki danen na daw matuod iran na paggugma naan ta Dyos, dapat mangabui danen an na gatuman gid ta iya na mga sugo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Juan

1. Pagpangamusta (birsikulo 1-3)
2. Kamatuuran na tudlo daw paggugmaay (birsikulo 4-11)
3. Katapusan na mga ambal (birsikulo 12-13)

Pagpangamusta

¹ Yaken i na gasulat ki kaon isya ta mga gapanguna ta mga gatuo. Gapangamusta a ki kaon na pataa nay na bai na isya na papili ta Dyos daw gapangamusta a man ta imo na mga bata. Pagugma ko gid kyo yan sunod ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos. Dili nang yaken gagugma ki kyo. Gagugma man ki kyo tanan na mga itaw na gapati ta kamatuuran ya. ² Gagugma kay ki kyo tenged kamatuuran ya pirmi naan ta ate na isip daw padayon ta na papatian asta ta ula katapusan.

³ Nlaman ta na mabaton ta mga kaa-yanan, kaluoy daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na Bata din tenged gapati ki ta kamatuuran na patudlo ki kiten daw tenged gagugmaay ki man.

Kamatuuran Na Tudlo Daw Paggugmaay

⁴ Nalipay a gid tak nabalitaan ko na may anen na mga bata no na gasunod ta batasan na igo ta mga itaw na gapati ta

kamatuuran na patudlo ki danen parti ta kabebet-en ta Dyos Amay. Iling tan na pabuat danen sunod gid ta sugo ta Dyos ki kiten.

⁵ Anduni, pinalangga nay na bai na pataa nay, ake i na sugo ki kaon dili bag-o na sugo tak nlanan ta en alin kan-o na bag-o ki nang pa gatuo. Gapangabay a na kiten tanan na mga gatuo maggugmaay. ⁶ Daw matuod ate na paggugma naan ta Dyos, mangabui ki na gatuman gid ta iya na mga sugo. Yi sugo din na namatian nyo en alin kan-o na dapat mangabui kaw na gagugmaay.

⁷ Iling tan pasulat ko an ki kyo tenged tama na mga itaw na manluko na dati inyo na mga duma piro gabelag ki kyo daw anduni gatudlo danen an ta dili matuod naan ta tama na mga itaw bisan indi danen an punta. Gambal danen an na dili matuod na Jesus giling ta kalibutan i na natao na isya na itaw. Bisin kino na iling man tan iya na patudlo, kanen an isya man na manluko daw paumaw man na kuntra ki Cristo. ⁸ Mag-ambilig kaw na magpadayon ta pagsunod ta tudlo nay ki kyo kan-o aged ta uryan na adlaw mabaton nyo sikad gid dayad na bales na alin ta Dyos. ⁹ Mga itaw na gadugang ta tudlo Cristo daw ula gapadayon ta pagsunod ta iya na tudlo, dili danen an sakep ta Dyos. Piro, mga itaw na gapadayon ta pagsunod ta tudlo Cristo, danen an sakep ta Dyos Amay daw ki Cristo na iya na Bata. ¹⁰ Gani, bisin kino na miling ki kyo na magtudlo ta dili paryo ta tudlo Cristo, dili nyo batunon kanen an na melled ta inyo na balay daw dili man batunon bilang paryo nyo na utod ki Cristo. ¹¹ Daw batunon nyo kanen an, beet ambalen labet kaw ta malain din na buat.

Katapusan Na Mga Ambal

¹² Tama a pa iambal ki kyo, piro isip ko na dili paagi nang ta sulat tak liag ko gid na miling a dyan ki kyo na magkitaay ki daw mag-isturyaay aged kiten i malipay gid.

¹³ Utod no na bai na isya man na papili ta Dyos, iya an na mga bata gapangamusta ki kaon.

Pangallo Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangallo Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para ki Gayo na arey Juan. Nasulat Juan parti ta mga malain na buat Diotrefes na isya na gapanguna ta mga gatipon-tipon na mga gatuo. Gamba Juan na daw miling kanen an ki danen Gayo, sambiten din naan ta iran na pagtipon parti an ta malain na mga buat Diotrefes. Naan man ta yi na libro gayaway Juan ki Demetrio. Demetrio gadala ta yi na surat na alin ki Juan naan ki Gayo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangallo Na Sulat Juan

1. Pagpangamusta (birsikulo 1-4)
2. Ambal Juan parti ta pagtabang naan ta mga utod ta pagtuo (birsikulo 5-12)
3. Katapusan na mga ambal (birsikulo 13-15)

Pagpangamusta

¹ Yaken na gasulat ki kaon isya ta mga gapanguna ta mga gatuo. Gapangamusta a ki kaon pinalangga ko na Gayo. Pagugma ko gid kaon yan sunod ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos.

² Pinalangga ko na arey, gapangamuyo a na kabay pa na miad imo na kaimtangan daw biskeg imo na lawa paryo na imo na pagtuo biskeg man. ³ Nalipay a gid tak may giling di na ate na mga utod ta pagtuo daw gasugid ki yaken parti ta terek no na pagpati ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos. Gasugid man danen na gapadayon ka na gasunod ta batasan na igo ta mga itaw na gapati ta kamatuuran an. ⁴ Ula duma na makapalipay gid ki yaken daw dili, mga namatian ko an na mga pabilang ko na ake na mga bata gapadayon ta iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga itaw na gapati ta kamatuuran an.

Ambal Juan Parti Ta Pagtabang Naan Ta Mga Utod Ta Pagtuo

⁵ Pinalangga ko na arey, miad gid pabuat no an na bisan dili no kala ate na mga utod ta pagtuo na gaagi dyan, pirmi ka man gyapon gatabang ki danen. ⁶ Danen an na patabangan no gasugid naan ta mga gatipon-tipon na gatuo parti ta imo na paggugma ki danen. Gani, daw mapit danen dyan isab ki kaon, magpadayon ka ta pagtabang ki danen ta iran na kinanglanan para ta iran na pagpanaw tak iling tan liag ta Dyos na kiten i magtabang ta mga itaw na gasirbi ki kanen. ⁷ Giling danen an naan ta lain-lain na mga lugar na magwali danen parti ki Jesu-Cristo daw ula danen gabaton ta iran na mga kinanglanan alin ta mga itaw na ula gatuo ki kanen. ⁸ Gani, kiten na mga gatuo, dapat tabangan ta danen an ta iran na mga kinanglanan aged kiten i isya ta ubra na duma ki danen ta iran na pagtudlo ta kamatuuran na natudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos.

⁹ Gasulat a kan-o ta mga gatipon-tipon na gatuo dyan. Piro, Diotrefes, dili kanen an magbaton na kami i may uturidad na maglaygay ki kanen tak gusto din na kanen gid magdumala daw magtudlo ta mga gatuo dyan. ¹⁰ Daw miling a dyan, sambiten ko naan ta inyo na pagtipon parti ta malain na mga buat Diotrefes. Sikad kanen mag-isturya ta mga malain daw dili man matuod parti ki yaken. Dili nang nyan, ula din pabaton ate na mga utod ta pagtuo na giling dyan para magtudlo man ki kyo. Papegengan din man mga gatuo an na gusto na magbaton ki danen. Papalin din naan ta pagtipon ta mga gatuo bisan kino na gusto na magbaton ki danen.

¹¹ Pinalangga ko na arey, sunuron no mga buat na miad, dili mga buat na malain paryo ta pabuat Diotrefes. Bisin kino na gabuat ta mga miad, kanen an bata ta Dyos. Piro, bisin kino na gabuat ta malain, ula kanen an kakala ta Dyos.

¹² Demetrio yan, padayaw kanen ta tanan na mga gatuo na kanen yan miad na itaw. Daw kamatuuran an nalam nang mag-ambal, sigurado na kamatuuran an mambal man na Demetrio yan miad na itaw. Kami man gayaway ki kanen daw

nlaman no gid na matuod ame na ambal.

Katapusan Na Mga Ambal

¹³Tama a pa iambal ki kaon, piro isip ko na dili paagi nang ta sulat. ¹⁴Liag ko gid na miling a dyan en ki kaon para magkitaay ki daw mag-isturyaay.

¹⁵Kabay pa na mabaton no katawwayan na alin ta Dyos. Ate na mga arey di gapangamusta ki kaon. Ipakamusta a no naan ta kada isya na arey ta dyan.

Sulat Judas

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Sulat Judas

Yi na libro pasulat Judas para ta mga gatuo. Judas na gasulat ta yi na libro dili Judas Iscariote na gatraylor ya ki Jesus. Judas na gasulat ta yi na libro isya na manugsirbi na iya Jesu-Cristo daw kanen utod man Santiago. Tuyo Judas ta pag-sulat din ta mga gatuo aged paandaman danen an parti ta mga itlaw na naan ki danen na gapakuno-kuno nang na mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Ambal Judas na mga gatuo an dapat dili magpati ta tudlo ta mga gapakuno-kuno nang ya daw dili man magsunod ta iran na batasan na malain.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Sulat Judas

1. Pagpangamusta Judas (birsikulo 1-2)
2. Tuyo Judas ta pagsulat (birsikulo 3-4)
3. Paandam parti ta pagtalikod naan ta Dyos (birsikulo 5-16)
4. Laygay parti ta pagpalig-en ta pagtuo (birsikulo 17-23)
5. Pagdayaw naan ta Dyos (birsikulo 24-25)

Pagpangamusta Judas

¹ Yaken i Judas na manugsirbi na iya Jesu-Cristo daw utod a Santiago. Gapangamusta a ki kyo na mga kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos Amay na buaten kaw din na iya na mga itlaw na yon man mga palangga din daw paamblian para naan ta pagbalik Jesu-Cristo lig-en man gyapon inyo na pagtuo. ² Kabay pa na kaluoy ta Dyos daw katawwayan na alin ki kanen daw iya man na paggugma pirmi naan ki kyo daw magdugang pa gid.

Tuyo Judas Ta Pagsulat

³ Mga palangga ko na utod, liag ko gid inta na yaken i magsulat ki kyo parti ta mga kaayaran na ate na nabaton alin ta Dyos ta iya na pagluwas ki kiten na mga

gatuo. Piro, nabetang ta isip ko na kinanglan na magsulat a ki kyo para lay-gayan na magkuntra kaw ta bisan kino na iran na pagpati daw pabuat dili igo ta ate na mga papatian bilang mga itlaw na iya ta Dyos. Mga papatian ta ya mga natudlo ki kiten daw dapat man na dili isaben. ⁴ Iling tan laygay ko tenged naan en ki kyo mga itlaw na gapakuno-kuno nang na danen an mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Ula gid ta iran na isip Dyos an daw pabliksad danen tudlo parti ta dayad na kabebet-en ta Dyos tenged paambal danen na daw kiten na mga gatuo magbuat ta mga makagayya, miad nang man tenged patawaren ki man gyapon ta Dyos. Dili en danen kalaen na Jesu-Cristo, kanen nang ate na tumanen daw Ginuo. Anay pa sa nasulat daan na mga itlaw na gabuat ta malain na iling tan sintinsyaan danen an ta Dyos.

Paandam Parti Ta Pagtalikod Naan Ta Dyos

⁵ Bisan pa na nlaman nyo en yi na mga ipademdem ko ki kyo parti ta mga ula gatuman ta Dyos, liag ko man gyapon ipademdem ki kyo. Anay pa sa palibri ta Ginuo iya na mga itlaw alin ta pag-ulipen naan ta Egipto, piro ta uryan danen an na ula gapati ki kanen pasilutan din. ⁶ Demdemen nyo man mga angil an na galin ta katengdanan danen na paatag din na yon man padilian danen langit an na istaran na igo ta iya na liag para ki danen. Tenged dili en danen miag na magsunod ta iya na liag, pagapos danen an ta mga kadina asta ta ula katapusan daw papakulong din naan ta sikad delem na lugar asta ta iya na pag-ukom naan ta katapusan na adlaw na maageman danen iran na silot. ⁷ Anay pa sa pasilutan din man mga gaistar naan ta mga banwa na Sodoma daw Gomora asta mga itlaw na naan ta mga dani na banwa.* Paryo danen ya ta mga itlaw na naan ki kyo anduni tenged gabuat danen ya ta malaw-ay daw mga mama an gadulog ta mga paryo danen na mama. Silot na ula katapusan na apoy na naageman danen paandam para ki kiten parti

* **1:7** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya parti ta buat ta mga gaistar naan ta Sodoma daw Gomora daw pagsamad ta iran na mga syudad.

daw ino matabo ta mga gabuat ta malain. ⁸ Mga itlaw an na naan ki kyo anduni na ula gid ta iran na isip Dyos an, danen an gabuat man ta mga malain gid paryo ta mga itlaw ya na naan ta Sodoma daw Gomora. Gambal danen an na paagi kon ta mga dagammo danen may papaintindi ki danen daw yon man basian na gabuat danen ta malaw-ay, ula gapasakep naan ta bisan kino na may uturidad daw papakalain man danen mga angil an. ⁹ Sala gid iran na pabuat na pagpakalain naan ta mga angil. Miguel an bisan kanen may datas gid na katengdanan naan ta mga angil, ula din gani paisip na kanen an may uturidad na pakalainen Satanas an ta iran na pagdiskusyunay na padiskasan danen parti ta lawa Moises. Gambal nang Miguel an ki Satanas, “Kabay na sawayen ka ta Ginuo!” ¹⁰ Dili nang mga angil papakalain an ta mga itlaw na naan ki kyo anduni na ula ta iran na isip Dyos an. Papakalain man danen mga ula danen naintindian. Piro, mga naintindian ya danen na sunod ta batasan na natural ki danen, yon man tenaan na maageman danen segeng na silot. Danen an paryo mga ayep na ula gaisip ta iran na mga pabuat tenged nadala nang ta batasan na natural ki danen. ¹¹ Bakod gid sabaten danen naan ta Dyos tenged pasunod danen malain na batasan Cain.† Danen an paryo man ki Balaam tenged gabuat danen ta bisan ino na malain para makakwarta nang.‡ Paryo man danen an ki Core na gakontra ta kabebet-en ta Dyos daw paryo man ki kanen maageman danen segeng gid na silot.§ ¹² Na kyo yan na mga gatuo gatipon para ta inyo na pagdumaay ta pagkaan, danen an paryo ta kabatuan naan ta dagat na tenaan na mga sakayan madisgrasya tenged danen an tenaan na nasamad inyo na pagdumaay. Ula danen gayya na sigi nang iran na pagusto ta kaan daw inem. Paintindi nang danen iran na kaugalingen. Danen an paryo ta mga dakmel na item na maguran inta, piro galabay nang na padala ta

angin padyo. Danen an paryo man ta mga kaoy na bisan timpo en ta pagbunga, ula gamunga. Dili nang na ula gabunga, ta matuod patay en daw yon man tenaan na pagabot nang en. ¹³ Danen an paryo man ta darko na baled ta dagat na napessa naan ta dagsayan daw gadala ta tama na sagbet tenged iran na mga pabuat gadala pirmi ta makagayya. Danen an paryo ta mga bituon na ula en gasunod ta iran na linya. Patagana ta Dyos lugar na sikad delem asta ta ula katapusan para naan dya danen an silutan.

¹⁴ Enoc ya na naan ta pangpitto na sunod-sunuray na mga mag-amay alin ki Adan, may pasugid kanen ya parti ta mga matabo pa na igo man para ki danen na mga itlaw na ula ta iran na isip Dyos an. Ambal din, “Tandaan nyo! Ginuo an mabot duma ta linibo din na mga angil ¹⁵ aged ukuman tanan na mga itlaw ta kalibutan daw mga itlaw na ula ta iran na isip kanen an silutan din tenged ta iran na mga buat na malain tak ula danen gasunod ta iya na liag. Mga makasasala na itlaw na ula rispito ki kanen silutan din man tenged ta malain gid na mga ambal danen kuntra ki kanen.”

¹⁶ Mga itlaw an na naan ki kyo anduni na ula ta iran na isip Dyos an, danen an mga sikad maggumod daw magriklamo. Gasunod danen ta iran nang na kaugalingen na liag na magbuat ta malain. Sikad danen an magpabugal daw sikad man danen an magdayaw-dayaw ta duma aged makamang danen iran na liag.

Laygay Parti Ta Pagpalig-en Ta Pagtuo

¹⁷ Mga palangga ko na utod, demdemen nyo gid mga pasugid ya ta mga apustulis ta ate na Ginuo Jesu-Cristo. ¹⁸ Ambal danen ki kyo kan-o i, “Daw mabot katapusan na mga inadlaw, may mga itlaw na sikad magpagayya ki kyo daw magsunod ta iran nang na kaugalingen na mga liag na magbuat kuntra ta liag ta Dyos.” ¹⁹ Natuman paambal ya ta mga apustulis tenged naan ki kyo anduni may mga itlaw na danen

† **1:11** Naan ta Genesis 4:1-16 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cain. ‡ **1:11** Naan ta Mga Numero kapitulo binti-dos asta ta kapitulo binti-kwattro pwidi nyo mabasa isturya parti ki Balaam. § **1:11** Naan ta Mga Numero 16:1-35 pwidi nyo mabasa parti ki Core.

tenaan na kyo yan ula gaisyaay. Pasunod danen iran nang na mga liag tenged ula ki danen Dyos Ispiritu Santo.

²⁰ Piro kyo yan, mga palangga ko na utod, dapat padayon nyo na lig-enen inyo na pagpati ta kamatuuran na alin gid ta Dyos daw mangamuyo kaw paagi ta paggiya ta Dyos Ispiritu Santo. ²¹ Padayon kaw man na mangabui na magsunod ta batasan na igo ta mga itlaw na pagugma ta Dyos mintras gapaabot kaw ta timpo na mabui kaw ta ula katapusan tenged ta kaluoy ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

²² Kaluuyan nyo daw tabangan mga itlaw na gadua-dua parti ta pagtuo. ²³ Tudluan nyo mga itlaw na ula pa gatuo aged magtuo man na yon man maluwas danen an alin ta silot na ula katapusan na paryo paagnit nyo danen an alin ta apoy. Piro, mag-amblig kaw na dili kaw madala na maglabet ta mga buat danen na malain.

Pagdayaw Naan Ta Dyos

²⁴ Dayawen ta ate na Dyos na sarang mag-amblig ki kiten aged dili ki magbuat kuntra ta iya na liag. Kanen Dyos na sarang na magtabang ki kiten aged ula may masaway ki kiten daw may kalipay ki man naan ta adlaw na kiten i magduma ki kanen daw makala ta pa gid kanen an. ²⁵ Dayawen ta Dyos an! Kanen nang matuod na Dyos daw ate man na Manlu-luwas. Kabay pa na tenged ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo dayawen ta tanan Dyos an daw kalaen gid na katengdanan din datas gid ta tanan daw kanen an makagagaem daw may uturidad na labaw ta tanan alin pa ta una, anduni asta ta ula katapusan! Amen.

Mga Papakita Jesus Ki Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mga Papakita Jesus Ki Juan

Yi na libro sinulat Juan parti ta mga papakita ki kanen para isugid din naan ta mga gatuo. Ta timpo na pasulat din yi na libro, tama na mga gatuo papangabot ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo, labi en gid papangabot danen an ta mga manugdumala ta gubirno ta Roma na gakuntra ki danen. Tenged ta mga naagian ta tama na mga gatuo na danen an pasakit, papriso daw papatay, paryo danen ula paglaem. Na nabasa danen yi na libro, naintindian danen na ta uryan na mga adlaw tanan na mga gabuat kuntra ta liag ta Dyos pirdien Jesus. Paagi ta yi na sinulat Juan iran an na nakem papabiskeg ta Dyos daw papaligen iran na pagtuo para masarangan danen na tubangen bisan ino na mga kabellay na maagian danen daw para man na dili danen talikuran iran na pagtuo.

Tama mga nakita Juan naan ta iya na panan-awan na paryo ta mga nasulat naan ta Una Na Kasugtanan. Tenged Una Na Kasugtanan pagamit an na Biblia ta una na mga gatuo, naintindian gid danen daw ino beet ambalen ta mga papakita ki Juan. Piro, duma na mga itaw, labi en gid mga Romanen, dili danen an kaintindi. Yon na paryo sikrito nang mga nasulat an Juan na para nang ta mga gatuo.

Naan ta yi na libro may mga makatingala na paanggid na isturya para isaysay gaem an ta Dyos daw iya na pag-ukom ta tanan na mga itaw.

Naan ta katapusan ta yi na libro nasulat mga papakita ki Juan parti ta dayad na mga matabo naan ta katapusan na timpo: may bag-o na kalangitan daw bag-o na kalibutan daw syudad an na iya ta Dyos na paumaw na bag-o na Jerusalem magpababa naan ta kalibutan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mga Papakita Jesus Ki Juan

1. Ambal Juan parti ta mga papakita ki kanen daw iya na pagpangamusta (1:1-20)
2. Mga laygay para ta pitto na grupo ta mga gatuo na naan ta lain-lain na mga syudad (2:1 - 3:22)
3. Pagsimba naan ta Dyos naan ta langit (4:1-11)
4. Karniro daw sulat na may pitto na pangsarado na silyo (5:1 - 8:5)
5. Pag-eyep ta una asta pang-annem na trumpita (8:6 - 9:21)
6. Angil na gaibit ta sise na sulat (10:1-11)
7. Darwa na magpamatuod (11:1-14)
8. Pag-eyep ta pangpitto na trumpita (11:15-19)
9. Bai, dragon daw darwa na makaadlek na ayep (12:1 - 13:18)
10. Pag-amblig ta Dyos ta iya na mga itaw daw iya na pagsilot ta mga itaw na gasirbi naan ta makaadlek na ayep (14:1-20)
11. Pitto na katapusan na salot (15:1-8)
12. Pitto na mangkok na panno ta silot ta Dyos (16:1-21)
13. Pagpirdi ta Dyos ta tanan na mga gakuntra ki kanen (17:1 - 20:10)
14. Katapusan na pag-ukom (20:11-15)
15. Bag-o na kalangitan, kalibutan daw Jerusalem (21:1 - 22:5)
16. Katapusan na ambal ta angil ki Juan (22:6-17)
17. Katapusan ta yi na sulat (22:18-21)

Ambal Juan Parti Ta Mga Papakita Ki Kanen

¹ Mga nasugid naan ta yi na sulat mga papakita Jesu-Cristo parti daw ino naan ta plano ta Dyos na mga matabo gid en. Mga papakita an Jesus pasalig ta Dyos ki kanen para ipaintindi din naan ta mga itaw na gasirbi ki kanen. Yon na yaken Juan na iya na manugsirbi, papakitaan a din ta mga matabo an paagi ta iya na angil na papadala din ki yaken. ² Tanan na mga nakita ko pasugid ko naan ta yi na sulat daw gapamatuod a man na tanan na naan ta sulat ko ambal ta Dyos na yon man pagpamatuod na alin ki Jesu-Cristo.

³ May angken na kalipay alin ta Dyos bisan kino na magbasa ta yi na sulat na sugid parti ta mga papakita na alin ta Dyos. Yon man may angken na kalipay alin ta Dyos mga ittaw na mamati daw magtuman tak mabot gid en timpo na matabo mga papakita an na pasugid ko naan ta yi na sulat.

Pagpangamusta Juan

⁴ Yaken Juan gapangamusta ki kyo na mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta pitto na banwa na naan ta prubinsya Asia.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ki kanen na anen en alin pa ta una, anduni daw ta ula katapusan. Yon man mga kaayaran daw katawwayan na alin ta pitto na ispiritu na naan ta tubangan ta iya na truno ⁵ daw alin man ki Jesu-Cristo na masaligan na gapamatuod parti ta Dyos. Cristo an una na nabannaw na dili en mapatay isab daw kanen an manugdumala man ta tanan na mga ari ta kalibutan i.

Dayawen ta Jesu-Cristo an tenged ta iya na paggugma ki kiten daw tenged ta iya na pagluwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala paagi ta kamatayen din na natulo iya na lengngessa ⁶ daw tenged man pabaton ki din na mga sakep ta iya na pagdumala daw pakabig man na mga pari na gasirbi ta Dyos na iya na Amay. Dayawen ta Jesu-Cristo an na angay gid tagan ta pagdayaw! Kanen an makagagaem daw gadumala asta ta ula katapusan! Amen.

⁷ Magbantay kaw tak kanen an mabot na naan ta mga panganod daw makita kanen ta tanan na mga ittaw labi en gid mga ittaw na tenaan na kanen an pabuno ta bangkaw.

Tanan na mga ittaw ta lain-lain na mga linai naan ta kalibutan i mag-aya gid tenged ta kaadlek ta iya na silot ki danen.

Sigurado gid na matabo paryo ta sulat ko i. Amen.

⁸ Ginuo Dyos na Makagagaem na anen en alin pa ta una, anduni daw ta ula katapusan, ambal din, “Yaken Alpha daw Omega, * kaumpisaan daw katapusan.”

Una Na Papakita Ki Juan

⁹ Yaken Juan utod nyo ki Jesu-Cristo. Isya ki nang ta inagian tak paryo ki kyo naagian ko man tama na mga kabellay tenged ta mga ittaw na gakontra ta mga gatuo. Yaken paryo nyo na sakep ta pagdumala ta Dyos daw paryo ki kyo patubang ko man maskin ino na mga kabellay na naagian ko bilang isya na gatuo. Naan a kan-o ta pulo Patmos[†] bilang priso tenged ta ake na pagwali parti ta ambal ta Dyos na yon man pagpamatuod na alin ki Jesu-Cristo.

¹⁰ Naan ta Adlaw Ta Ginuo[‡] na gasimba a ki kanen, pagaeman a ta Dyos Ispiritu Santo daw namatian ko na may gambal na naan dapit ta tudtod ko daw iya na kagi bakod paryo ta tunog ta trumpita. ¹¹ Ambal din, “Daw ino makita no an, isulat no daw imo na sulat ipadala no naan ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta yi na pitto na banwa: Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia daw Laodicea.”

¹² Pagmati ko ta ambal ya, galiso a dayon aged lagen ko daw kino gambal ki yaken. May nakita a na pitto na tungtungan ta ilaw. Mga tungtungan buat alin ta blawan daw kada isya may lampraan. ¹³ Naan ta tengnga ta mga tungtungan ta ilaw may gatindeg na daw lagen paryo gid ittaw. § Langkaw bayo din an asta ta kitin daw naan ta iya na dag-anan may pablebed na tila na may mga ilo na buat ta blawan. ¹⁴ Buok din an sikad puti paryo ta puti na belbel ta karniro daw paryo man ta sikad puti na niyibi. * Mata din an paryo ta galeg-leg na apoy. ¹⁵ Batiis din an gabadlak paryo ta papasinang ta miad na brunsi na puro

* **1:8** Una na litra ta alpabito ta linggwai na Griego paumaw na alpha daw katapusan na litra paumaw na omega.

† **1:9** Patmos sise na pulo na isya ta mga lugar na naan dya papadala ta mga manugdumala ta gubirno ta Roma iran an na mga priso. ‡ **1:10** Adlaw an na paumaw ta mga gatuo na Adlaw Ta Ginuo yon man paumaw ta mga Judio una na adlaw ta duminggo. Tenged nabannaw Ginuo naan ta una na adlaw ta duminggo, yon man adlaw na papili ta mga gatuo para magsimba ta Ginuo. Anduni Adlaw Ta Ginuo yon man adlaw na paumaw ta na Duminggo. § **1:13**

Daniel 7:13 * **1:14** Ambal na niyibi daw naan ta Inglis ‘snow’.

gid tenged kaagi ta pagtunaw ta apoy. Kagi din an bakod paryo ta tunog ta gakanaas na waig. ¹⁶ Naan ta tuo din na lima may paibitan na pitto na bituon. Naan ta iya na baba may gagwa na ispada na talem na may timbang sellab. Waleng din an sikad silaw na paryo ta pawa ta adlaw naan ta ugto-adlaw.

¹⁷ Pagkita ko ki kanen, gadapa a dayon naan ta batiisan din na ula a gagiyo paryo ta patay. Piro, patandeg a din ta tuo din na lima daw ambal din, “Dili ka madlek. Yaken i Pinakauna daw Pinakauryan. ¹⁸ Yaken paumaw ya na Kanen Na Bui. Napatay a, piro tandaan no. Anduni yaken i bui daw mabui a ta ula katapusan. Yaken may uturidad parti ta Hades na lugar ta mga patay daw may uturidad a man na buien ko mga patay. ¹⁹ Isulat no imo na mga nakita parti ta mga natabo anduni daw mga matabo ta mabot pa na mga adlaw. ²⁰ Yi beet ambalen ta pitto na bituon na nakita no naan ta tuo ko na lima daw pitto na tungtungan ta ilaw na kada isya may lampraan: Pitto i na bituon beet ambalen mga angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pitto an na banwa. Pitto an na tungtungan ta ilaw beet ambalen mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pitto ya na banwa.”

2

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Efeso

¹ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Efeso:

“Yi na laygay alin ki yaken na gibit ta pitto na bituon naan ta tuo ko na lima daw gapanaw naan ta pitto an na blawan na tungtungan ta ilaw na kada isya may lampraan: ² Kyo na naan ta Efeso, nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Nlaman ko na gapangabellay kaw ta inyo na pagsirbi ki yaken daw padayon man na patubang nyo bisan ino na mga kabellay na maagian nyo. Ula nyo pabay-i mga malain na pabuat ta

inyo na mga duma daw pausisa nyo mga ittaw na gambal na danen an mga apustulis, piro ta matuod dili. Pag-usisa nyo, nlaman nyo na danen an bula. ³ Nlaman ko man na gapadayon kaw ta inyo na pagsirbi ki yaken maskin naagian nyo mga kabellay tenged ta mga ittaw na gakontra ki kyo tak sakep kaw ki yaken. Ula kaw gid nataka ta inyo na pagsirbi ki yaken.

⁴ “Piro, may anen a na ula ko nagustui ki kyo. Bakod inyo na gugma kan-o ki yaken na bag-o kaw nang pa gatuo, piro anduni ula a nyo pagugmaa paryo ta kan-o. ⁵ Dapat anduni demdemen nyo pirmi inyo na paggugma kan-o ki yaken daw isipen nyo man daw ino kakulangan ta inyo na paggugma ki yaken anduni kaysa kan-o. Magnelsel kaw ta inyo na mga sala daw magbag-o ta inyo na isip. Buaten nyo paryo ta dati nyo na mga buat na bag-o kaw nang pa gatuo. Daw dili kaw magnelsel daw magbag-o, miling a dyan ki kyo daw kamangen ko inyo na tungtungan ta ilaw alin ta iya na pwisto daw lampraan man na naan ta tungtungan an. ⁶ Piro, may anen a man na nagustuan ki kyo. Nalainan kaw man ta mga malain na pabuat ta mga ittaw na gasunod ta mga patudlo Nicolaos paryo na yaken nalainan ta iran na mga pabuat.

⁷ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo. Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, tagan ko ta pribiliyo na magkaan ta bunga ta kaoy na gaatag ta kabui na naan ta Paraiso ta Dyos.”*

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Smirna

⁸ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Smirna:

“Yi na laygay alin ki yaken na Pinakauna daw Pinakauryan, napatay ya daw nabui isab. ⁹ Nlaman ko na naagian nyo tama na mga kabellay tenged ta pabuat ta mga gakontra ki kyo bilang mga gatuo. Nlaman

* **2:7** Naan ta Genesis 2:9 daw 3:22-24 pwidi nyo mabasa parti ta kaoy na gaatag ta kabui.

ko man na kyo yan mga pubri, piro paryo kaw manggaranen naan ta Dyos tenged kyo yan mga gatu. Nlaman ko man na papakalain kaw ta mga itaw na gambal na danen an mga itaw ta Dyos tak danen Judio, piro ta matuod dili danen an mga itaw ta Dyos. Iran na mga buat pamatuod na danen an mga sinakepan Satanas. ¹⁰ Dili kaw madlek parti ta mga malain na buaten kuntra ki kyo. Tandaan nyo! Buaten Satanas na may anen ki kyo na prisuon daw tenged ta pagpabellay ki kyo mapamatuuran daw lig-en inyo na pagtuo. Sampulo adlaw na maagian nyo mga pagpabellay piro dapat padayon kaw gid na magtuo maskin beet ambalen na sintinsyaan kaw ta kamatayen. Daw dili nyo talikuran inyo na pagtuo, may mabaton kaw na paryo kuruna na primyo[†] na yon man mabaton nyo dayad na bales alin ta Dyos na mabui kaw na duma ki kanen ta ula katapusan.

¹¹ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatu. Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, dili din maageman silot na ula katapusan naan ta impirno na paumaw pangarwa na kamatayen.”[‡]

Laygay Para Ta Mga Gatu Na Naan Ta Pergamo

¹² Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatu na naan ta Pergamo:

“Yi na laygay alin ki yaken na may ispada na talem na may timbang sellab.

¹³ Nlaman ko na naan kaw gaistar ta banwa na mga itaw an padumalaan Satanas, piro padayon kaw ta inyo na pagtuo ki yaken. Ula nyo gid patalikuran inyo an na pagtuo ki yaken maskin pa na naan kan-o ta inyo na banwa na istaran Satanas, Antipas ya pasintinsyaan ta kamatayen

tenged masaligan kanen ta pagpamatuod parti ki yaken.

¹⁴ “Piro, may anen a na mga ula ko nagustui ki kyo. Duma ki kyo gasunod ta mga patudlo Balaam. Anay pa sa Balaam ya gatudlo ki Balak ta pagtintar ta mga Israelinen aged magkaan ta karni na naalad naan ta mga dyos-dyusan daw magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. ¹⁵ May anen ki kyo na danen an paryo ta mga Israelinen tak gapati danen an ta tudlo ta mga itaw na gasunod ta mga patudlo Nicolaos na dili igo ta ate na pagpati. ¹⁶ Gani, dapat magnelsel danen an ta iran na sala daw bag-uon man danen iran na isip. Daw dili danen an magnelsel daw bag-uon iran na isip, miling a dayon dyan daw yaken magkuntra ki danen paagi ta ispada na gagwa ta ake na baba.

¹⁷ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatu. Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, tagan ko kanen an ta pagkaan na alin ta langit na patagana ko. § Tagan ko man kanen an ta puti na bato na may surat na bag-o na ngaran. Itaw na magbaton ta bato kanen nang nalam daw ino ngaran na nasulat naan ta bato.”

Laygay Para Ta Mga Gatu Na Naan Ta Tiatira

¹⁸ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatu na naan ta Tiatira:

“Yi na laygay alin ki yaken na Bata Ta Dyos, yaken na ake na mga mata paryo ta galegleg na apoy daw yaken na ake na mga batiis gabadlak paryo ta brunsi na papasinang ta miad. ¹⁹ Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Nlaman ko man na gagugmaay kaw gid, gapadayon kaw na gatu, gatabang kaw gid ta mga itaw na iya ta Dyos daw patubang nyo gid maskin

[†] **2:10** Mga itaw ta timpo Juan, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak. [‡] **2:11** Naan ta Mga Papakita 20:14 daw 21:8 pwidi nyo mabasa parti ta pangarwa na kamatayen. § **2:17** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti paumaw na manna naan ta linggwai na Hebreo. Naan ta Exodo 16:4-15 pwidi nyo mabasa parti ta manna na pagkaan na paatag ta Dyos ki danen Moises ta iran na pagpanaw anay pa sa naan ta lugar na ula kabalayan na galin danen naan ta Egipto.

ino na mga kabellay na maagian nyo. Nlaman ko man na anduni mas tama mga buat nyo na miad kaysa kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo.

²⁰ “Piro, may anen a na ula ko nagustui ki kyo. Bai na yan na Jezebel* na gambal na kanen an isya na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, ula nyo pasaway ta iya na mga buat na malain. Ta matuod, kanen an dili matuod na manugsugid. Mga gasirbi ki yaken nadala din na magbuat ta dili igo ta ake na liag paagi ta iya na patudlo. Ambal din na dili sala magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw dili man sala magkaan ta mga karni na naalad naan ta mga dyos-dyusan. ²¹ Pambalan ko en Jezebel an na dapat magnelsel daw dilian din iya na mga buat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, piro dili kanen an miag. ²² Tandaan nyo! Silutan ko kanen an na tagan ko kanen an ta segeng gid na masakit. Mga mama na gadulog ki kanen na dili iya na sawa, daw dili danen an magnelsel daw dilian iran na buat na malaw-ay duma ki kanen, silutan ko danen an na maagian danen mga segeng gid na kabellay. ²³ Patayen ko man mga ittaw na gasunod ta malain din na buat. Tenged ta ake na silot ki danen tanan, mlaman ta mga gatuo na nlaman ko gid daw ino naan ta isip daw tagipusuon ta mga ittaw. Kada isya ki kyo tagan ko ta bales na igo ta inyo na mga buat na miad o malain.

²⁴ “Piro, kyo yan na naan ta Tiatira na ula gasunod ta mga patudlo Jezebel na paumaw ta duma na alam na alin ki Satanas, ula a duma na sugo ki kyo daw dili, ²⁵ padayon nyo na palig-enen inyo na pagtuo asta ta ake na pagbalik. ²⁶ Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo daw kanen an magsunod man ta ake na liag asta ta katapusan na adlaw, tagan ko kanen an ta uturidad na magdumala ta mga ittaw ta tanan na mga nasyon ta kalibutan ²⁷ paryo ta pag-atag ta ake na Amay ki yaken ta ake na uturidad ta pagdumala.

‘Ta iya na pagdumala paryo kanen an gaibit ta baston na salsalen tenged ula bisan kino sarang magkuntra ta iya na pagdumala.

Mga ittaw na magkuntra ki kanen pirdien din gid na danen an paryo ta kuron na pesaen din nang.’†

²⁸ Iatag ko man ki kanen bugasen an na simbulo na kanen an daag.‡

²⁹ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.”

3

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Sardis

¹ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Sardis.

“Yi na laygay alin ki yaken na gadumala ta pitto na ispiritu na gasirbi ta Dyos daw yaken na gibit ya ta pitto na bituon. Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Pakala kaw ta mga ittaw na kyo yan terek gid inyo na pagtuo ki yaken, piro tenged ta mga buat nyo napakita na ula kaw gasunod ki yaken. ² Bag-uon nyo inyo na batasan daw palig-enen nyo inyo na pagtuo tenged paryo marwad en inyo na pagtuo. Pausisa ko mga nabuat nyo an daw nakita ko na dili igo ta liag ta Dyos na pasirbian ko. ³ Gani, demdemen nyo mga natudlo na namatian nyo daw nabaton kan-o. Tumanen nyo mga natudlo ki kyo daw magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala. Daw dili nyo bag-uon inyo na batasan, gulpi a nang mabot ki kyo paryo ta pag-abot ta matakaw. Dili nyo gid mlaman adlaw an daw uras ta ake na pag-abot.

⁴ “Piro, may anen ki kyo dyan naan ta Sardis na ula gabuat ta malain. Danen an batunon ko na magduma ki yaken na iran na suot puti tak danen limpyo ta panan-aw ko. ⁵ Bisan kino na dili madala na

* **2:20** Bai ya na pasambit naan ta birsikulo binti paumaw na “Jezebel” tenged mga buat din malain gid paryo ta mga pabuat Jezebel na pasambit naan ta 1 Mga Ari 21:1-25. † **2:27** Mga Salmo 2:9 ‡ **2:28** Ta timpo Juan, kaugalian ta mga Romanen na pagamit danen bituon na bugasen bilang simbulo ta pagdaag ta gira.

magtalikod ta iya na pagtuo, paryo kanen an ki danen na iya na suot puti man. Dili ko palaen iya na ngaran naan ta libro ta Dyos na listaan ta mga itlaw na kaangkan ta kabui na ula katapusan. Akuon ko naan ta tubangan ta ake na Amay daw naan ta tubangan ta mga angil ta Amay ko na kanen an sakep ki yaken.

⁶ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatu.”

Laygay Para Ta Mga Gatu Na Naan Ta Filadelfia

⁷ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatu na naan ta Filadelfia:

“Yi na laygay alin ki yaken na gasunod gid ta liag ta Dyos, masaligan daw gibit ta yawi Ari David. Daw ino pabukasan ko, dili masaraan ta bisan kino. Yon man, daw ino pasaraan ko, dili mabukasan ta bisan kino. ⁸ Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Tandaan nyo! Pabukasan ko en gangaan na para ki kyo na dili masaraan ta bisan kino. Nlaman ko na pila kaw nang na mga gatu dyan daw ula man may datas na katengdanan ki kyo, piro gatuman kaw ta ake na tudlo daw ula kaw man gambal na dili kaw sakep ki yaken.

⁹ “Tandaan nyo! Mga itlaw dyan na gambal na danen an mga itlaw ta Dyos tak danen Judio piro ta matuod danen an mga sinakepan Satanas, pailingen ko danen an naan ki kyo daw paluuron naan ta inyo na batiisan aged mlaman danen na kyo yan pagugma ko gid. ¹⁰ Patuman nyo ake na sugo na magpadayon ta inyo na pagtuo bisan ino mga kabellay na maagian nyo bilang mga gatu. Tenged patuman nyo, ambligan ko kyo yan naan ta mabot en na adlaw na maagian ta mga itlaw ta bilog na kalibutan segeng gid na pagtilaw.

* **3:11** May pasaysay parti ta kuruna na primyo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 2:10.

† **3:16** Ta timpo Juan, may darwa na banwa, Hierapolis daw Colosas, na dani ta Laodicea na nakala tenged ta klasi ta waig na naan dya. Naan ta Hierapolis may tuburan ta waig na paso daw tama na mga itlaw na may masakit na giling dya para mangoy aged mag-ayad. Naan ta Colosas, iran na waig dya bugnaw daw sabor. Piro, naan ta Laodicea, waig an dya a labaab daw dili dayad inemen. Dayad gid daw waig an paso o bugnaw tak bakod gid na tabang para ta mga itlaw. Beet ambalen na mga gatu na naan ta Laodicea paanggid ta labaab na waig tenged ula danen an pulos bilang mga gatu.

¹¹ “Ta ula nang lugay malik aren. Gani, padayon nyo na palig-enen inyo na pagtuo aged dili makamang ta duma na itlaw inyo an na kuruna na primyo* na yon man dayad na bales alin ta Dyos naan ta uryan na adlaw. ¹² Bisin kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, dayawen ko kanen an naan ta ake na Dyos daw magduma man kanen an pirmi ta Dyos asta ta ula katapusan na paryo kanen an ta impurtanti na ligi ta timplo na balay ta ake na Dyos na dili maimo na kamangen asta ta ula katapusan. Imarka ko ki kanen ngaran ta ake na Dyos daw ngaran ta syudad ta ake na Dyos. Syudad an paumaw na bag-o na Jerusalem daw alin ta langit ipababa ta Dyos naan ta kalibutan i. Imarka ko man ki kanen bag-o ko na ngaran tak kanen an ake en.

¹³ “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatu.”

Laygay Para Ta Mga Gatu Na Naan Ta Laodicea

¹⁴ Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatu na naan ta Laodicea:

“Yi na laygay alin ki yaken na paumaw na Amen tak masaligan a na manugsugid para ta Dyos na tanan na pasugid ko matuod daw yaken manugdumala ta kalangitan daw kalibutan i daw tanan na anen don. ¹⁵ Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Kyo yan paryo ta waig na dili bugnaw daw dili man paso. Liag ko na kyo yan paryo ta bugnaw na waig o paso na waig! ¹⁶ Piro, tenged kyo yan paryo ta waig na labaab nang, sikwayen ta kyo na paryo ta waig na ibuga nang.† ¹⁷ Ambal nyo na manggaranen kaw daw tama en inyo na pagkabetang na yon man ula kaw en bisan ino pa na kinanglanen. Piro, ula

nyo nlami na ta matuod kyo yan lised gid, kaluluoy, pubri, bulag daw palaw. ¹⁸ Yi laygay ko ki kyo: Malit kaw ki yaken ta blawan na paimo na puro paagi ta apoy aged magmanggaranen kaw gid ta usto. Malit kaw man ta puti na bayo na suuton nyo aged dili kaw magayya na palaw kaw. Malit kaw man ta bulong na pangpaid ta inyo na mata aged makakita kaw en.

¹⁹ “Tanan na mga itlaw na pagugma ko, pasaway ko daw padisiplina. Gani, magandem kaw na magtuman ki yaken. Mag-nelsel kaw daw dilian nyo inyo na mga sala. ²⁰ Tandaan nyo! Anduni, gatindeg a naan ta gwa ta gangaan daw gatuktok na gatagbalay. Bisan kino na kamati ta ake na pag-umaw daw pabukasan din gangaan an, yaken i melled na magdumaay kay na maan. ²¹ Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, tagan ko kanen an ta uturidad na magdumala duma ki yaken paryo na napirdi ko Satanas daw paatagan a man ta ake na Amay ta uturidad na magdumala duma ki kanen.

²² “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.”

4

Pagsimba Naan Ta Dyos Naan Ta Langit

¹ Pagtapos ta pagsugid ki yaken daw ino isulat ko naan ta mga angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na mga gatuo, may nakita a na bukas na gangaan naan ta langit daw namatian ko isab gambal ya na iya na kagi bakod paryo ta tunog ta trumpita. Ambal din, “Miling ka di. Ipakita ko ki kaon daw ino gid naan an ta plano ta Dyos na matabo en.” ² Pag-ambal din, pagae-man a dayon ta Dyos Ispiritu Santo daw may nakita a na truno naan ta langit. May gamungko naan ta truno ³ daw gasilak kanen an na may mga kulor paryo ta maalen na mga bato na haspe daw kornalina.* Naan ta palibot ta truno ya may blangaw na gasinang na paryo man ta maalen na

bato na esmeralda.† ⁴ Naan man ta palibot ta truno ya may binti-kwattro na mga truno. Naan ta kada truno may gamungko na pataa na manugdumala. Iran na suot na bayo puti daw kada isya ki danen may blawan na kuruna naan ta iran na ulo. ⁵ Alin ta truno na naan ta tengnga sigi kidlap na paryo ta kilat, may mga biskeg na tunog daw sigi gadageeb. Naan ta tubangan ta truno may pitto na ilaw na parol. Pitto an na ilaw beet ambalen pitto na ispiritu na gasirbi ta Dyos. ⁶ Naan man ta tubangan ta truno daw lagen paryo may dagat na buat ta ispiyo na sikad tin-aw paryo ta kristal.

Palibot ta truno may appat na may kabui na kada isya ki danen naan ta kada kilid. Tama gid mata an danen naan tubangan daw tudtod. ⁷ Una ya na may kabui, sura an paryo ta lion. Pangarwa ya, sura an paryo ta tinday na baka. Pangallo ya, may sura na paryo ta sura na iya ta itlaw daw pang-appat ya, sura an paryo ta agila na galayog. ⁸ Kada isya ki danen may annem na pakpak daw tama na mata asta ta dalem ta iran na pakpak. Adlaw kilem ula danen gauntat ta pagdayaw ta Dyos. Sigi danen an kanta,

“O Ginuo Dyos Na Makagagaem, kaon nang gid matuod na Dyos daw ula ka gid sala.

Kaon yan anen en alin pa ta una, anduni daw ta ula katapusan.”

⁹ Appat ya na may kabui pirmi gakanta ta iran na pagdayaw, pagtaod daw pag-pasalamat naan ki kanen na gamungko naan ta truno daw bui man asta ta ula katapusan. Na gadayaw danen an, ¹⁰ binti-kwattro na pataa na manugdumala gadapa naan ta tubangan ta gamungko an naan ta truno na bui asta ta ula katapusan daw kanen an pasimba danen. Pabetang danen iran na mga kuruna naan ta tubangan ta truno daw gambal danen an:

¹¹ “Kaon ame na Ginuo daw Dyos.

Igo gid na kaon yan dayawen, tauron daw kalaen na makagagaem tenged kaon gabuat ta tanan.

* **4:3** Haspe an bato na kulor ta daon daw kornalina an bato na kulor minog. † **4:3** Esmeralda an bato na kulor ta daon.

Sunod ta imo na liag pabuat no tanan daw sunod man ta imo na liag tanan gapadayon man.”

5

Karniro Daw Linukot Na Sulat

¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan linukot na sulat naan ta tuo na lima ta gamungko ya naan ta truno. Kada liyo ta linukot ya na sulat may nasulat daw linukot ya na sulat papilitan ta pitto na pangsarado na silyo aged mabukasan nang ta itlaw na may matareng na magbasa. ² May nakita a man na angil na may biskeg na gaem. Gainsa kanen na bakod iya na kagi, “Kino may matareng na magtangtang ta mga silyo daw magbukas ta sulat an?” ³ Piro, ula bisan kino naan ta kalangitan, naan ta kalibutan daw naan ta lugar ta mga patay may matareng na magbukas daw magbasa ta sulat an. ⁴ Gagala gid tak ula gid may nakita bisan isya na may matareng na magbukas daw magbasa. ⁵ Na sigi a agal, isya ta mga pataa na manugdumala gambal ki yaken, “Dili ka magal. Tandaan no! Kadaag en kanen an na makagagaem na manugdumala na paumaw na Lion alin ta linai Juda daw Apo Ari David. Yon na may matareng kanen an na magtangtang ta pitto na silyo ta sulat an daw bukas.”

⁶ Sunod na nakita ko Karniro na bata pa na gatindeg tengged ta truno ya na nalibutan ta appat na may kabui daw ta mga pataa na manugdumala. Karniro an, daw lagen kaagi patay. Kanen an may pitto na sungay daw pitto man na mata. Pitto an na mata beet ambalen pitto na ispiritu na gasirbi ta Dyos na papailing naan ta bilog na kalibutan. ⁷ Gaprani Karniro an naan ta truno daw pakamang din sulat ya alin ta tuo na lima ta gamungko ya naan ta truno. ⁸ Pagkamang din ta sulat ya, dayon appat an na may kabui daw binti-kwattro na pataa na manugdumala gadapa naan ta tubangan ta Karniro. Kada isya ki danen gibit ta arpa daw mangkok na blawan. Mga mangkok an panno ta kamangyan na

beet ambalen mga pangamuyo ta mga itlaw na iya ta Dyos. ⁹ Gakanta danen ta bag-o na kanta ta iran na pagdayaw ta Karniro, “Kaon may matareng na magkamang ta sulat an

daw magtangtang ta mga silyo

tenged kaon papatay daw paagi ta imo na kamatayen na lengngessa no natulo paryo na kaon yan may napalit na mga itlaw para buaten danen an na iya ta Dyos na mga itlaw.

Danen an alin ta tanan na mga lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar.*

¹⁰ Pabuat no danen an na mga sakep ta pagdumala ta ate na Dyos daw mga pari man na gasirbi ki kanen.

Magdumala danen an ta bilog na kalibutan.”

¹¹ Sunod na nakita ko may linibo na mga angil na dili mabilang daw namatian ko man iran na mga kagi. Danen an naan ta palibot ta mga may kabui daw mga pataa na manugdumala na naan ta palibot ta truno. ¹² Padayaw danen Karniro an na bakod iran na kagi,

“Igo gid na tagan ta pagdayaw Karniro an na papatay.

Dapat gid na kanen an kalaen ta tanan na kanen an may sarang na buaten din bisan ino,

kanen an tag-iya ta tanan, datas gid iya na alam

daw sikad bakod iya na gaem.

Dapat gid na kanen an tagan ta pagdayaw, pagtaod daw pagpasalamat.”

¹³ Pagtapos ta pagdayaw danen, tanan gid na may kabui na naan ta kalangitan, naan ta kalibutan, dalem ta kalibutan daw naan man ta dagat namatian ko na gambal danen an,

“Dayawen ta kanen an na gamungko naan ta truno daw dayawen ta man Karniro an.

Tagan ta danen an ta ate na pagpasalamat, pagtaod

daw pagdayaw asta ta ula katapusan daw kalaen ta man na makagagaem asta ta ula katapusan.”

* **5:9** Naan ta pila na mga Inglis na Biblia mabasa nyo lista an na tribe and tongue and people and nation. Daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai, ‘tribe’ an alinan na linai; ‘tongue’ an linggwai; ‘people’ an lai; daw ‘nation’ an alinan na lugar.

14 Appat an na may kabui gambal, “Amen!” Mga pataa na manugdumala gadapa daw pasimba danen gamungko ya naan ta truno daw Karniro man an.

6

Pagtangtang Ta Karniro Ta Annem Na Silyo

1 Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan Karniro an gatangtang ta una na silyo naan ta linukot na sulat. Pagtangtang din, namatian ko na may pasugo isya an ta appat na may kabui. Gambal kanen na bakod iya na kagi paryo ta tunog ta dageeb, “Mwa ka en daw manaw!” 2 Dayon nakita ko na may gagwa na kabayo na puti daw may gasakay na gibit ta pana. Paatagan kanen an ta kuruna na simbulo ta iya na pagdaag daw gapanaw kanen an na gangabayoy para padayon din na pirdien tanan din na mga kuntra.

3 Pagpanaw ta gangabayoy ya, patangtang ta Karniro pangarwa ya na silyo. Pagtangtang din, namatian ko na may pasugo pangarwa an ta mga may kabui. Ambal din, “Mwa ka en daw manaw!” 4 Pagambal din, may gagwa na kabayo na sikad minog. Gasakay an ta kabayo paatagan ta uturidad daw papailing kanen an na magkamang ta kalineng naan ta kalibutan aged mga itaw maggiraay daw magpatayay. Paatagan man kanen an ta bakod na ispada.

5 Pag-alin ta gasakay ya ta minog na kabayo, patangtang ta Karniro pangallo ya na silyo. Pagtangtang din, namatian ko na may pasugo pangallo an ta mga may kabui. Ambal din, “Mwa ka en daw manaw!” Dayon nakita ko na may gagwa na kabayo na mitem. Gasakay an ta kabayo may dala na timbangan. 6 Pagkita ko ki danen, namatian ko na paryo may isya na gambal na naan ta tengnga ta appat an na may kabui. Ambal din, “Isya sekeb ta arina na trigo gadatas gid prisyo na gabalor ta isya sinsilyo na pilak* daw iling man tan prisyo ta tallo sekeb ta arina na sebada.† Piro, dili no padatasen prisyo ta lana daw bino.”

* 6:6 Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo sais, ta timpo Juan kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itaw. † 6:6 Ambal na sebada daw naan ta Inglis ‘barley’. ‡ 6:8 Ambal na Hades ngaran ta lugar ta mga patay.

7 Sunod na nakita ko patangtang ta Karniro pang-appat ya na silyo. Pagtangtang din, namatian ko na may pasugo pang-appat an ta mga may kabui. Ambal din, “Mwa ka en daw manaw!” 8 Dayon nakita ko na may gagwa na kabayo na kulor din luspado paryo ta kulor ta patay. Gasakay an ta kabayo paumaw na Kamatayen daw may gasunod na paumaw na Hades.‡ Paatagan danen an ta uturidad na magpatay ta isya ta appat na parti ta mga itaw ta kalibutan i paagi ta gira, letem, pisti daw pintas na mga ayep.

9 Sunod na nakita ko patangtang ta Karniro panglimma ya na silyo. Pagtangtang din, nakita ko naan ta dalem ta alaran mga kalag ta mga itaw na papatay tenged ta iran na pagwali parti ta ambal ta Dyos daw tenged man masaligan danen an ta iran na pagpamatuod. 10 Gasinggit danen an ta tudo, “Makagagaem na Ginuo, tanan no na buat igo daw tanan no na ambal matuod. Kabay na sintinsyaan no en daw silutan mga itaw ta kalibutan na gapatay ki kami.” 11 Pagambal danen, kada isya ki danen paatagan ta puti na bayo na langkaw. Paambalan danen an na magtagad pa anay ta ula nang lugay asta abot timpo na naan ta plano ta Dyos makumplito katamaen ta mga paryo danen na gatuo daw manugsirbi man na patayen man paryo ta pabuat ki danen.

12 Sunod na nakita ko patangtang ta Karniro pang-annem an na silyo. Pagtangtang din, may linog na sikad biskeg daw adlaw an gadelem paryo ta sikad mitem na tila. Bulan an gaminog paryo ta lengnessa. 13 Mga bituon an naan ta kalangitan nulog naan ta kalibutan paryo ta mga ilaw na bunga ta igos na nallatak tenged ta sikad biskeg na angin. 14 Kalangitan an narwad paryo ta sulat na palukot. Tanan na mga bukid daw mga pulo ula en naan ta iran na pwisto. 15 Mga ari, mga may datas na katengdanan, mga kumander ta sundalo, mga manggaranen, mga kala na itaw daw tanan na duma pa

na mga itlaw asta mga ulipen daw mga dili ulipen, tanan danen gatago naan ta mga kwiba daw gapaliped naan ta mga darko na bato naan ta mga bukid. ¹⁶ Gapakiluoy danen an naan ta mga bukid daw mga darko na bato, “Magtumpag kaw na takleban kay nyo aged dili kay makita ta gamungko ya naan ta truno daw dili kay man silutan ta Karniro an ¹⁷ tak abot en katapusan na adlaw na silutan kay danen. Adlek kay gid tak ula itlaw na makagwanta.”

7

Sinto Kwarintay-Kwattro Mil Na Namarkaan

¹ Pagtapos ta mga natabo tenged ta pagtangtang ta pang-annem na silyo, nakita ko appat na angil na gatindeg naan ta appat na pamusod ta kalibutan daw papegengan danen appat an na angin aged dili mag-eyep ta biskeg naan ta basak, dagat daw naan ta bisan ino na mga kaoy ² tenged danen an mga angil na naatagan ta uturidad na magsamad ta basak daw dagat. May nakita a man na isya pa na angil na gagwa na alin ta sennangngan daw gibit kanen ta pangmarka na iya ta Dyos na bui. Gasinggit kanen naan ta appat ya na angil, ³ “Dili nyo anay samaren basak daw dagat daw mga kaoy asta na mamarkaan nay takong ta mga itlaw na gasirbi ta ate na Dyos.” ⁴ Pagtapos ta pagmarka, namatian ko na may gambal na sinto kwarintay-kwattro mil na mga itlaw na namarkaan en daw mga itlaw na namarkaan danen mga linai na alin ta dusi na bata Israel.

⁵ Dusi mil alin ta mga linai Juda, dusi mil alin ta mga linai Ruben, dusi mil alin ta mga linai Gad,

⁶ dusi mil alin ta mga linai Aser, dusi mil alin ta mga linai Neftali, dusi mil alin ta mga linai Manases,

⁷ dusi mil alin ta mga linai Simeon, dusi mil alin ta mga linai Levi, dusi mil alin ta mga linai Isacar,

⁸ dusi mil alin ta mga linai Zabulon, dusi mil alin ta mga linai Jose

daw dusi mil alin ta mga linai Benjamin.

Pagdayaw Naan Ta Dyos Daw Naan Ki Kanen Na Paumaw Na Karniro

⁹ Pagtapos na namatian ko daw pila mga namarkaan na mga linai na alin ta dusi na bata Israel, dayon may nakita a na sikad tama gid na mga itlaw na dili mabilang. Alin danen ta tanan na mga lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar. Gatindeg danen an naan ta tubangan ta truno daw Karniro. Iran na suot langkaw na bayo na puti daw gibit danen ta mga daon ta kaoy na palma. ¹⁰ Gasinggit danen ta tudo, “Dayawen ta ate na Dyos na gamungko naan ta truno daw Karniro man tenged danen galuwas an ki kami alin ta silot.”

¹¹ Tanan na mga angil gatindeg palibot ta truno daw mga pataa na manugdumala daw appat an na may kabui. Gadapa mga angil an naan ta tubangan ta truno daw pasimba danen Dyos an. ¹² Ambal danen, “Amen! Dayawen ta Dyos an na angay gid tagan ta pagdayaw, pagpasalamat daw pagtaod asta ta ula katapusan.

Datas gid iya na alam, masarangan din daw ino iya na buaten daw sikad bakod iya na gaem. Amen!”

¹³ Isya ta mga pataa na manugdumala gainsa ki yaken, “Kino mga gasuot ta langkaw na bayo na puti daw indi danen an alin?”

¹⁴ Gasabat a, “Sir, ula ko nlami. Pwidi a no sugiran?”

Ambal ta manugdumala, “Danen an mga itlaw na kaagi ta segeng na mga kabellay tenged ta pabuat ta mga gakontra ki danen bilang mga gatuo. Palimpyuan danen iran na mga bayo paagi ta lengngessa ta Karniro aged magputi gid.* ¹⁵ Yon tenaan na naan danen an ta timplo na balay ta Dyos daw naan ta tubangan ta iya na truno gasirbi danen an ki kanen adlaw kilem daw danen an paamblian din na paryo papasilong din naan ta iya na turda. ¹⁶ Dili en danen maletem daw dili man malao. Dili danen an maino ta adlaw daw maskin

* **7:14** Palimpyuan danen iran na mga bayo paagi ta lengngessa ta Karniro beet ambalen na tenged ta kamatayen Cristo bilang alad para ta mga sala, danen an napatawad daw palimpyuan ta iran na mga sala.

ino pa na sikad paso. ¹⁷ Iling tan kayad iran na kaimtangan tenged Karniro an na naan tengged ta truno, kanen iran na manugbantay daw mag-ubay ki danen daw indi may mga tuburan ta waig na gaatag ta kabui daw Dyos an magpaid ta luwa ta iran na mga mata.”

8

Pagtangtang Ta Karniro Ta Pangpitto Na Silyo

¹ Patangtang ta Karniro pangpitto na silyo ta linukot na sulat. Pagtangtang din, mga tenga uras na galineng naan ta langit.

² Sunod na nakita ko pitto na angil na gatindeg naan ta tubangan ta Dyos. Kada isya ki danen paatagan ta trumpita.

³ May isya pa na angil na gabot daw gatindeg naan ta tubangan ta sunugan ta kamangyan. May dala kanen an na mga baga na gaugsak naan ta blawan na betangan ta baga. Paatagan kanen ta tama na kamangyan aged iduma naan ta mga pangamuyo ta tanan na mga itlaw na iya ta Dyos daw ialad naan ta Dyos naan ta blawan ya na sunugan ta kamangyan na naan ta tubangan ta truno. ⁴ Na pasunog din kamangyan ya naan ta sunugan, aso an ta kamangyan duma ta mga pangamuyo ta mga itlaw na iya ta Dyos gapadatas naan ta tubangan ta Dyos. ⁵ Pagtapos ta pagalad, pakamang ta angil betangan an ta baga daw papanno din ta mga baga alin ta sunugan ta kamangyan daw paula din naan ta kalibutan. Dayon sigi gadageeb, may mga biskeg na tunog, sigi pangilat daw galinog man.

Pag-eyep Ta Una Asta Ta Pang-appat Na Trumpita

⁶ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan pitto an na angil na gibit ta pitto na trumpita, gapriparar danen an na mag-eyep ta iran na mga trumpita.

⁷ Una na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, may dakmel na uran ta yilo daw apoy na may lengngessa na paulog naan ta kalibutan. Nasunog gid isya ta tallo na parti ta kalibutan. Yon na nasunog isya ta tallo na parti ta mga kaoy daw tanan na lamunon.

⁸ Pangarwa na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, may paulog naan ta dagat na daw lagen paryo ta bakod na bukid na gadaba-daba. Dayon naimo na lengngessa isya ta tallo na parti ta dagat, ⁹ napatay isya ta tallo na parti ta mga may kabui na naan ta dagat daw nasamad isya ta tallo man na parti ta mga sakayan naan ta dagat.

¹⁰ Pangallo na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, naan alin ta langit may nulog na bakod na bituon na gaapoy na daw lagen paryo apoy ta bat-aw. Naulugan ta bituon isya ta tallo na parti ta mga suba daw mga tuburan ta waig. ¹¹ Ngaran ta bituon an “Pait”. Pag-ulog ta bituon, gapait isya ta tallo na parti ta waig daw tama na mga itlaw napatay tak waig na painem danen sikad pait.

¹² Pang-appat na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, nasamad isya ta tallo na parti ta adlaw, bulan daw mga bituon na paryo palambaan. Yon na narwad isya ta tallo na parti ta iran na pawa. Naan ta adlaw, gadelem ta appat uras daw yon man naan ta kilem, ula gid may gapawa ta appat uras.

¹³ Sunod na nakita ko may agila na galayog daw namatian ko na gambal agila an na bakod iya na kagi. Ambal din, “Daw eyepan ta tallo pa na angil iran na trumpita, kaluluoy gid mga itlaw ta kalibutan tak maagian danen segeng gid na kalised.”

9

Pag-eyep Ta Panglimma Na Trumpita

¹ Panglimma na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, may nakita a na daw lagen paryo ta bituon na nulog naan ta kalibutan alin ta langit. Bituon an paatagan ta yawi na pang-abri ta baba ta lungag na kadalemen an ula katapusan.

² Paabrian ta bituon baba an ta lungag daw gagwa aso na gatumbuok paryo ta aso na gagwa ta simburio ta bakod gid na pugon. Gadelem kalibutan i tak adlaw an naliperan ta aso na alin ta lungag. ³ May mga apan-apan man na gagwa alin ta aso daw gatugpa naan ta kalibutan.

Patugutan danen an na manakit paryo ta sitsipit. ⁴ Paambalan danen an na dili danen samaren mga lamunon, mga kaoy daw bisan ino na gatubo naan ta basak. Piro, pwidi danen an manakit naan nang ta mga itlaw na iran na takong ula marka na tanda na danen an mga gasirbi ta Dyos. ⁵ Patugutan mga apan-apan na mga itlaw an na ula marka silutan danen ta segeng na sakit seled ta limma bulan. Piro, ula danen patuguti na patayen mga itlaw an. Segeng na sakit na maagian ta mga itlaw paryo ta pattik ta sitsipit. ⁶ Seled ta limma na bulan, patilawan danen magpakamatay, piro bui man gyapon danen an. Gusto gid danen en na mapatay, piro danen an dili man gyapon mapatay.

⁷ Mga apan-apan an daw lagen paryo ta mga kabayo na alisto en ta pagsulong ta gira. Naan ta iran na ulo may paryo ta kuruna na blawan daw iran na sura paryo ta sura ta itlaw. ⁸ Iran na buok langkaw paryo ta buok ta bai daw iran na ngipen paryo ta ngipen ta lion. ⁹ Naan ta iran na dag-anan may paryo salsalen na pangsagang ta lawa ta sundalo daw kalas ta pagkappay ta iran na mga pakpak paryo ta tunog ta tama na mga kabayo na gaguyod ta kalisa na magsulong ta gira. ¹⁰ Ikog ta mga apan-apan paryo ta ikog ta sitsipit na gapamattik daw may anen man dalit. Pagamit danen iran na ikog para manakit ta mga itlaw seled ta limma na bulan. ¹¹ Ari na gadumala ki danen, kanen angil na patugyanan ta lungag na kadalemen an ula katapusan. Naan ta linggwai na Hebreo ngaran din an Abaddon daw naan ta linggwai na Griego ngaran din an Apolion na beet ambalen manugsamad.

¹² Natapos en una na segeng na kalised. Piro, tandaan nyo! May mabot pa gid na darwa na segeng na kalised.

Pag-eyep Ta Pang-annem Na Trumpita

¹³ Pang-annem na angil gaeyep ta iya na trumpita. Pag-eyep din, may namatian a na gaambal alin ta appat na pamusod ta alaran na blawan na naan ta tubangan ta Dyos. ¹⁴ Ambal din naan ta pang-annem na angil, “Buy-an no appat an na angil na pagapos naan ta bakod na suba na Eufrates.”

¹⁵ Pag-ambal din, pabuy-an ta pang-annem na angil appat ya na angil. Pugya pa, danen ya napriparar en para buy-an naan ta pag-abot ta yi gid na uras, bulan daw taon aged patayen danen isya ta tallo na parti ta mga itlaw. ¹⁶ Namatian ko na may anen danen an na dos sintos milyunis na mga sundalo na gangabayo. ¹⁷ Iling ti daw lagen mga kabayo daw mga gangabayo na nakita ko naan ta ake i na panan-awan: Naan ta dag-anan ta mga gangabayo may pangsagang na kulor minog na paryo ta apoy daw luto na blu na paryo ta maalen na bato na paumaw na sapiro daw kulor dulaw na paryo ta asupri. Mga ulo ta mga kabayo paryo ta ulo ta lion. Gagwa ta iran na baba apoy, aso daw asupri. ¹⁸ Papatay danen isya ta tallo na parti ta mga itlaw paagi ta tallo ya na salot na apoy, aso daw asupri na gagwa ta iran na baba. ¹⁹ Mga kabayo an may sarang na manakit ta mga itlaw paagi ta iran na baba daw ikog. Iran na ikog paryo may ulo ta bekkessan daw pagamit danen iran na ikog na manakit ta mga itlaw.

²⁰ Piro, mga itlaw na ula napatay, ula danen ganelsel daw ula man danen padilian iran na mga buat na malain paryo ta pagsirbi naan ta mga malain na ispiritu daw mga dyos-dyusan na pabuat danen alin ta blawan, pilak, brunsi, bato daw kaoy. Pabuat an danen na mga dyos-dyusan dili makakita, dili makamati daw dili man makapanaw. ²¹ Gapadayon danen an ta iran na pagpatay ta mga itlaw daw iran na pagbuat ta malain naan ta duma na mga itlaw paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos. Gabuat man gyapon danen an ta malaw-ay naan ta panan-aw ta Dyos daw gapangamang ta dili iran.

10

Angil Na Gaibit Ta Sise Na Sulat

¹ Pagtapos ta mga natabo tenged ta pag-eyep ta pang-annem na angil ta iya na trumpita, may nakita a na isya pa na angil na bakod iya na gaem. Giling kanen ta kalibutan alin ta langit. Nalibutan kanen

an ta mga panganod daw iya na ulo nalibutan ta blangaw. Iya na waleng gasilak paryo ta adlaw daw iya na mga paa paryo ta ligi na gadaba-daba. ² Gaibit kanen ta sise na sulat na nabuklad en. Pag-abot din naan ta kalibutan, patekkad din tuo din na batiis naan ta dagat daw wala din na batiis naan ta basak. ³ Gasinggit kanen ta tudo daw iya na kagi paryo ta lion na gangeleb. Pagsinggit din, gadageeb dayon ta pitto bisis na paryo gasabat ki kanen. ⁴ Na namatian ko, isulat ko inta ambal ya ta pitto na dageeb. Piro, may namatian a na gambal na naan ta langit, “Dili no isugid ambal ya ta pitto na dageeb daw dili no man isulat.”

⁵ Pagmati ko, angil ya na nakita ko na gatindeg na isya na batiis din naan ta dagat daw isya an a naan ta basak, papadatas din tuo din na lima. ⁶ Gasumpa kanen paagi ta pagsambit ta ngaran ta Dyos na bui ta ula katapusan daw gabuat ta kalangitan, kalibutan, dagat daw tanan na anen don. Ambal din, “Yi matabo dayon: ⁷ Daw eyepan ta pangpitto ya na angil iya na trumpita, plano ta Dyos na ula din pa pasugid tumanen din en paryo ta ambal din naan ta mga manugsugid ta iya na kabebet-en na gasirbi ki kanen.”

⁸ Gambal ya na naan ta langit may ambal isab ki yaken. Ambal din, “Ilingan no angil na gatindeg naan ta dagat daw ta basak daw kamangen no sulat ya na nabuklad en na naan ta iya na lima.” ⁹ Pag-ambal din, giling a dayon ta angil ya daw paambalan na atag din ki yaken sise ya na sulat. Ambal ta angil ki yaken, “Kamangen no sulat i daw kan-enen. Daw malam-ed no, magpeddes imo na gettek. Piro, tam-is ni ta imo na baba na paryo ta deges ta putyukan.” ¹⁰ Pag-ambal ta angil, pakamang ko sise ya na sulat daw pakaan ko. Ta matuod, paryo ta deges iya na katam-is na naan pa ta baba ko, piro paglam-ed ko, gapeddes ake i na gettek.

¹¹ Pagtapos ko kaan, may sugo ki yaken, “Igo gid ta plano ta Dyos na isugid no eman parti ta mga matabo pa naan ta tama na

mga itlaw alin ta lain-lain na mga lai, lugar, linggwai daw naan man ta tama na mga ari.”

11

Darwa Na Magpamatuod

¹ Pagtapos ta sugo ki yaken, may gaatag ki yaken ta pangsulok na paryo baston daw gambal kanen an, “Sigi, sukulon no timplo na balay ta Dyos daw alaran an daw bilangen no man daw pila itlaw gasimba dya. ²⁻³ Piro, dili no sukulon sular an ta timplo tak sular an patagana para ta mga itlaw na ula kakala ta Dyos. Danen magsamad ta syudad ta Dyos na Jerusalem daw lupigen man mga itlaw dya seled ta kwarintay-dos bulan na yon man mil dos sintos sisinta na adlaw. Ipadala ko darwa an na magpamatuod parti ki yaken para naan ta yon man na mga adlaw magsugid danen ta ake na kabebet-en na mga itlaw magnelsel daw dilian iran na mga sala. Danen an na darwa magsuot ta bayo na sanot-sanuton para ipakita na danen an nasebean gid tenged ta mga sala ta mga itlaw.”

⁴ Danen na darwa papaanggid ta darwa na kaoy na olibo daw darwa man na tungtungan ta ilaw na may lampraan na naan ta tubangan ta Ginuo na manugdumala ta bilog na kalibutan.* ⁵ Daw may mga itlaw na magtingwa na sakiten darwa an na magpamatuod, alin ta baba ta darwa ya may apoy na maggwa na magpatay ta iran na mga kuntra. ⁶ Danen na darwa may gaem na magpegeng ta uran aged dili muran mintras na magsugid danen ta kabebet-en ta Dyos. May gaem man danen an na imuon waig an na lengngessa daw magdala ta maskin ino na klasi na salot naan ta bilog na kalibutan bisan pila bisis na gusto danen.

⁷ Daw matapos ta darwa ya iran na pagpamatuod, may makaadlek na ayep na maggwa alin ta lungag na kadalemen an ula katapusan daw magsulong na maggira ki danen na darwa. Pirdien danen an daw patayen ta ayep ya. ⁸ Pagpatay ki danen, iran na lawa palargaan nang naan

* **11:4** Pwidi nyo mabasa naan ta Zacarias kapitulo kwattro parti ta darwa na tungtungan ta ilaw na may lampraan daw darwa na kaoy na olibo.

ta mayor na karsada ta bantog na syudad na naan dya palansang ate ya na Ginuo Jesu-Cristo naan ta krus. Bantog ya na syudad paanggid ta syudad Sodoma daw lugar na Egipto. ⁹ Seled ta tallo tenga na adlaw, iran an na lawa tan-awen ta tama na mga itlaw alin ta lain-lain na mga lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar. Mga itlaw dili magtugot na ilebbeng darwa ya na patay. ¹⁰ Tanan na mga itlaw na ula gapati ta Dyos, danen an magkalipay gid daw magsinadya daw mag-atagay ta rigalo tak napatay darwa ya na tenaan na naagian danen segeng na sakit.

¹¹ Piro, daw maglambay tallo tenga ya na adlaw, darwa ya buien ta Dyos daw magbangon. Madlek gid tanan na mga itlaw na makakita ki danen. ¹² May mamatian na mag-ambal na naan ta langit. Ambal din naan ta darwa ya, “Miling kaw di.” Pagmati danen, magpaapaw danen munta ta langit naan ta panganod mintras iran na mga kuntra magtan-aw nang ki danen. ¹³ Ta yon man na uras, maglinog ta biskeg daw masamad isya ta sampulo na parti ta syudad Jerusalem daw mapatay man pitto libo na mga itlaw tenged ta linog ya. Madlek gid mga itlaw an na mabilin na bui daw magdayaw danen an ta Dyos naan ta langit.

¹⁴ Natapos en pangarwa na segeng na kalised. Piro, tandaan nyo! Mabot en pangallo na segeng na kalised.

Pag-eyep Ta Pangpitto Na Trumpita

¹⁵ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan pangpitto na angil gaeyep ta iya na trumpita daw naan ta langit may mga gambal na bakod iran na kagi,

“Umpisa anduni, tanan na mga itlaw ta kalibutan dumalaan ta ate na Ginuo Dyos daw Cristo na iya na Pinili Na Mag-ari. Mag-ari kanen an asta ta ula katapusan.”

¹⁶ Binti-kwattro ya na mga pataa na manugdumala na gamungko ta iran na truno naan ta palibot ta Dyos, gadapa danen daw pasimba danen Dyos an. ¹⁷ Ambal danen,
“O Ginuo Dyos Na Makagagaem, kaon yan na bui alin ta una asta anduni,

gapasalamat kay ki kaon tak papakita no en na bakod gid imo na gaem daw gaumpisa ka en na magdumala ta kalibutan.

¹⁸ Sikad gid gilek mga itlaw na ula gakala ki kaon.

Piro, abot en uras na ipakita no imo na kagilek.

Abot en uras na ukuman no mga itlaw na napatay.

Mag-atag ka ta dayad na bales naan ta mga gasirbi ki kaon na yon man mga manugsugid ta imo na kabebet-en, mga itlaw na imo gid daw tanan na mga itlaw na gataod ki kaon, mga kebes man daw mga may datas na katengdanan.

Abot en uras na paagemen no ta segeng gid na silot tanan danen na gadala ta mga itlaw na magbuat ta malain na yon man tenaan na maageman danen segeng na silot na alin ki kaon.”

¹⁹ Pag-ambal ta binti-kwattro na pataa na manugdumala, may gabukas ta timplo na balay ta Dyos naan ta langit daw naan ta selled nakita Kaban Ta Kasugtanan. Sigi pangilat daw sigi gadageeb. Galinog daw may dakmel na uran ta yilo.

12

Bai Daw Dragon

¹ Naan ta langit nakita ko bakod na katingalaan. May bai na daw lagen kanen an, iya na bayo paryo adlaw daw iya na batiis gatungtong naan ta bulan. Naan ta iya na ulo may kuruna na daw lagen may dusi na paryo mga bituon. ² Manugbata en bai an daw sigi kanen an lagay tenged gapasakit en kanen an.

³ May isya pa na katingalaan na nakita naan ta langit. May bakod na dragon na minog na may pitto na ulo daw sampulo na sungay daw kada ulo din may sise na kuruna. ⁴ Pakaw-it ta dragon paagi ta iya na ikog isya ta tallo na parti ta mga bituon naan ta kalangitan daw paulog din naan ta kalibutan. Gatindeg kanen naan ta tubangan ta bai daw pabantayan din paggwa ta bata aged tekeben din. ⁵ Gabata bai an ta mama. Piro, bata an ula natekeb ta dragon tak pakamang dayon kanen an daw padala

naan ta Dyos naan dapit ta iya na truno tenged kanen an pinili na magdumala ta tanan na mga nasyon daw ta iya na pagdumala paryo kanen an gaibit ta baston na salsalen tenged ula bisan kino sarang magkuntra ta iya na pagdumala. Pirdien din gid tanan. ⁶ Bai an na gabata gapadyo munta ta lugar na ula kabalayan. Naan dya may lugar na patagana ta Dyos para amblian kanen an daw asikasuon seled ta mil dos sintos sisinta na adlaw.

⁷ Sunod na nakita ko may gira naan ta langit. Miguel daw duma din na mga angil gagira kuntra ta dragon daw dragon an daw mga angil na iya na sinakepan gabatok kuntra ki danen Miguel. ⁸ Piro dragon ya daw iya na mga duma napirdi ki danen Miguel daw papaalin naan ta langit. ⁹ Dragon ya na bakod paulog naan ta kalibutan duma ta sinakepan din na mga angil. Kanen man bekkessan ya na alin pa ta una* daw kanen man paumaw na Diablo o Satanas na sikad manluko ta mga ittaw ta bilog na kalibutan.

¹⁰ Pag-ulog ta dragon daw iya na mga sinakepan, may namatian a na gambal na naan ta langit. Ambal din na bakod iya na kagi, “Anduni papakita ta Dyos iya na pagluwas ki kiten na iya na mga ittaw. Papakita din gid en na kanen an makaga-gaem. Papakita din man iya na uturidad na magdumala ta bilog na kalibutan na yon man papakita uturidad Cristo na iya na Pinili Na Mag-ari tak napalin en naan ta langit Satanas an na alin pa ta una, adlaw kilem kanen an naan ta tubangan ta Dyos gaakusar ta mga paryo ta na gatuo. ¹¹ Satanas an napirdi ta mga gatuo paagi ta kamatayen ta Karniro na natulo iya na lengngessa daw paagi ta kamatuuran na ambal ta Dyos na pawali danen. Gapadayon gid danen ta iran na pagtuo bisan pa na beet ambalen patayen danen an. ¹² Gani, kyo yan na gaistar naan ta langit, magkalipay kaw. Piro, kyo yan a na gaistar naan ta basak daw dagat, kaluluoy kaw gid tak Satanas an paulog naan ta kalibutan

daw anduni duma ki kyo daw sikad gid iya na gilek tak nlanan din na lipo nang en iya na timpo na nabilin.”

¹³ Na nlanan ta dragon na napirdi kanen an na yon man paulog naan ta kalibutan, palagas din bai ya na gabata ta mama. ¹⁴ Piro, paatagan bai an ta darwa na pakpak na paryo ta pakpak ta bakod na agila aged makalayog kanen munta ta lugar na ula kabalayan na naan dya may lugar na patagana ta Dyos para amblian kanen an daw asikasuon seled ta tallo tenga na taon. Naan dya dili kanen an malambot ta dragon ya. ¹⁵ Gabuga dragon ya ta tama na waig na paryo ta suba. Waig ya na pabuga munta ta bai aged anuron kanen an. ¹⁶ Piro, patabangan kanen an paagi ta basak na gaabri na paryo may baba na ganganga daw naan dya natuyong waig an na pabuga ta dragon. ¹⁷ Gadugang pa gid gilek ta dragon naan ta bai daw dayon din pasulong para giraen duma na mga bata ta bai an na yon man mga ittaw na gatuman ta mga sugo ta Dyos daw gapadayon ta iran na pagpati ta pagpamatuod na alin ki Jesus.

¹⁸ Dragon ya nakita ko na gatindeg naan ta baybay.

13

Makaadlek Na Ayep Na Alin Ta Dagat

¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan may makaadlek na ayep na gatakas alin ta dagat. Kanen an may sampulo na sungay daw pitto na ulo. Tanan din na mga sungay may sise na kuruna daw tanan din na mga ulo may marka na malain na ngaran na gapakalain ta Dyos. ² Makaadlek an na ayep na nakita ko paryo ta ayep na paumaw na leopardo.* Iya na batiis paryo ta batiis ta ayep na oso† daw iya na baba paryo ta baba ta lion. Paatagan ta dragon makaadlek an na ayep ta gaem daw katengdanan na magdumala bilang ari daw paatagan man ta bakod na uturidad na paryo ta iya na gaem, katengdanan daw uturidad. ³ Makaadlek an na

* **12:9** Pwidi nyo mabasa naan ta Genesis kapitulo tris parti ta bekkessan ya. * **13:2** Leopardo isya na klasi ta ayep na anggud ta tigris, piro bilog din na lawa may puntok-puntok. † **13:2** Oso an bakod na ayep daw iya na sulo sikad langkaw. Oso an daw naan ta Inglis ‘bear’.

ayep daw lagen paryo kaagi na tise kanen napatay tak naan ta isya din na ulo may ulat ta bakod na nina na ula may gasalig na mabui pa kanen, piro naayad. Sikad tama gid na mga itlaw ta bilog na kalibutan gatingala gid daw gasunod man ki kanen. ⁴ Pasimba ta mga itlaw dragon an tak paatagan din makaadlek an na ayep ta uturidad na paryo ta iya na uturidad daw pasimba man ta mga itlaw makaadlek an na ayep na ambal danen, “Ula may bakod na gaem na paryo ta iya na gaem. Ula may makapirdi ki kanen.”

⁵ Makaadlek an na ayep patugutan na magpabugal ta iya na kaugalingen daw pakalainen din man Dyos an. Patugutan man kanen an na magdumala ta kwarintay-dos bulan. ⁶ Yon na gaumpisa kanen an na pakalainen din Dyos an paagi ta pagpakalain ta mga buat ta Dyos, istaran ta Dyos daw tanan na mga gaistar naan ta langit. ⁷ Patugutan man kanen an na giraen daw pirdien mga itlaw na iya ta Dyos. Paatagan man kanen ta uturidad na magdumala ta tanan na mga itlaw bisan ino iran na lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar. ⁸ Mga itlaw ta bilog na kalibutan na ula gapati ta Dyos magsimba danen an ta makaadlek an na ayep. Danen an mga itlaw na alin pa ta una bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i iran na ngaran ula nasulat naan ta libro na listaan ta mga itlaw na kaangken ta kabui na ula katapusan na yon man libro na iya ta Karniro na napatay.

⁹ Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.

¹⁰ “Bisan kino na naan ta pagtugot ta Dyos na kanen an biagen,
sigurado na kanen an biagen gid.
Bisan kino na naan ta pagtugot ta Dyos na kanen an patayen paagi ta ispada,
sigurado na kanen an patayen gid paagi ta ispada.” †

Beet ambalen na kiten i na mga itlaw na iya ta Dyos dapat tubangen ta maskin ino na mga kabellay na maagian ta daw pa-

† 13:10 Jeremias 15:2

dayon ta man na palig-enen ta ate an na pagtuo.

Makaadlek Na Ayep Na Alin Ta Basak

¹¹ Pagtapos ta mga nakita ko parti ta una ya na makaadlek na ayep, may nakita a na pangarwa na makaadlek na ayep daw kanen an gagwa alin ta basak. Kanen an may darwa na sungay paryo ta sungay ta karniro na bata pa. Piro, iya na pag-ambal paryo ta pag-ambal ta dragon. ¹² Kanen an pasaligan ta una ya na makaadlek na ayep daw iya na uturidad na magdumala paryas ta uturidad ta una na makaadlek na ayep. Tanan na mga itlaw ta kalibutan papilit din na simbaen danen una ya na ayep na yon man ayep ya na daw lagen may ulat ta bakod na nina na ula may gasalig na mabui pa kanen ya, piro naayad. ¹³ Pangarwa an na ayep, pabuat din tama na mga katingalaan na pamatuod na bakod iya na gaem. Gapauran kanen ta apoy alin ta langit daw nakita man ta tanan na mga itlaw. ¹⁴ Paagi ta mga katingalaan na pabuat din paluko din mga itlaw ta kalibutan. Pasugo din man na mga itlaw magbuat ta ribulto ta una ya na ayep na yon man ayep ya na may nina ta ispada, piro bui man gyapon. ¹⁵ Patugutan pangarwa an na ayep na buien din ribulto an aged makaambal. Na kaambal en ribulto an, gasugo ribulto an na patayen mga itlaw na dili magsimba ki kanen. ¹⁶ Papilit ta pangarwa na ayep na markaan naan ta tuo na lima o naan ta takong tanan na mga itlaw kebes man daw may datas na katengdanan, manggaranen daw imol, ulipen daw dili ulipen. ¹⁷ Mga itlaw na ula namarkaan ta ngaran ta una ya na ayep o ta numiro na simbulo ta iya na ngaran, dili danen an pwidi na malit daw magbligya. ¹⁸ Kinanglan gid ta alam aged maintindian daw ino beet ambalen ta numiro ta una na makaadlek na ayep. Dapat mga itlaw na maalam isipen gid danen daw ino beet ambalen ta numiro an tak simbulo ta ngaran ta itlaw. Yi numiro din: 666.

14

Pagkanta Ta Sinto Kwarintay-Kwattro

Mil Na Ittaw

¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan Karniro an gatindeg naan ta Bukid Sion daw duma din dya sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw. Naan ta iran na takong nasulat ngaran ta Karniro daw ngaran ta iya na Amay. ² May namatian a na gambal na naan ta langit. Kagi din an bakod paryo ta tunog ta gakanaas na waig daw tunog ta biskeg na dageeb. Kagi din an paryo man ta mga arpa na pakuting-kuting ta mga manug-tukar. ³ Sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw gakanta ta bag-o na kanta naan ta tubangan ta truno ta Dyos na yon man naan ta tubangan ta appat an na may kabui daw mga pataa na manugdumala. Ula duma na nalam ta iran na kanta daw dili, danen nang na sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw. Danen an mga ittaw ta kalibutan na iya gid ta Karniro tak paryo napalit din danen an paagi ta iya na kamatayen para iya gid. ⁴ Ula may masaway ki danen na yon man danen an ula katandeg ta bai. Gasunod danen ta Karniro bisan indi kanen punta. Danen an mga paryo napalit alin ta mga ittaw ta kalibutan para danen an buaten na iya gid ta Dyos daw ta Karniro na paryo na danen an una na ani na paalad naan ki kanen. ⁵ Ula danen an gabula tenged iran na ugali ula danen gabuat ta malain.

Tallo Na Angil

⁶ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan isya pa na angil na galayog naan ta kalangitan. Papadala kanen an aged magsugid ta miad na balita na dili en maisab ta ula katapusan. Pasugiran din mga ittaw ta bilog na kalibutan na yon man mga ittaw na alin ta tanan na mga lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar. ⁷ Gambal kanen na bakod iya na kagi, “Tauron nyo daw dayawen Dyos an tak gabot en uras na ukuman din tanan na mga ittaw. Simbaen nyo kanen an na gabuat ta kalangitan, kalibutan, dagat daw mga tuburan.”

⁸ Sunod ta una na angil, may pangarwa na angil na gapakita daw gambal, “Ula en! Pirdi en bantog na syudad na Babilonia!

* **14:14** Daniel 7:13

Iling tan natabo ta Babilonia tenged mga ittaw an dya danen gadala ta mga ittaw ta tanan na mga nasyon na magsunod ta iran na mga buat na malaw-ay. Paryo na mga ittaw ta mga nasyon papainem danen ta makaingaw na inemen na yon man pag-buat ta malaw-ay.”

⁹ Sunod ta pangarwa na angil, may pangallo na angil na gapakita daw gambal na bakod iya na kagi, “Mga ittaw na magsimba ta makaadlek an na ayep daw ta iya na ribulto daw may marka ta makaadlek na ayep naan ta iran na takong o naan ta iran na lima, ¹⁰ maageman danen segeng na silot ta Dyos na danen an dili kaluuyan tenged ta iya na kagilek ki danen na yon man maageman danen segeng na sakit naan ta apoy na gadaba-daba na may asupri na ta pagsilot ki danen patan-aw danen an ta mga angil din daw Karniro. ¹¹ Aso an na alin ta apoy na naan dya danen an silutan gapadatas asta ta ula katapusan. Adlaw kilem, ula untat silot naan ta mga ittaw na gasimba ta makaadlek na ayep daw iya na ribulto daw gapamarka ta iya na ngaran.”

¹² Beet ambalen na kiten i na mga ittaw na iya ta Dyos daw gatuman man ta iya na mga sugo daw gapadayon ta ate na pagtuo ki Jesus, dapat tubangen ta maskin ino na mga kabellay na maagian ta.

¹³ May namatian a na gambal na naan ta langit. Ambal din, “Yi isulat no: Umpisa anduni, may angken na kalipay mga ittaw an na mapatay na sakep ta Ginuo.”

Sabat ta Dyos Ispiritu Santo, “Ta matuod, may angken danen na kalipay. Dili en danen maagian mga kabellay tak mabaton en danen dayad na bales tenged ta iran na mga buat na miad.”

Pagsilot Ta Dyos Naan Ta Mga Ittaw

¹⁴ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan puti na panganod daw naan dya may gamungko na daw lagen paryo ittaw.* Naan ta iya na ulo may kuruna na blawan daw gibit kanen ta karit na talem.

¹⁵ May isya pa na angil na gagwa alin ta timplo na balay ta Dyos naan ta langit daw gaambal kanen an na bakod iya na kagi

naan ta gamungko ya naan ta panganod, “Dleen no en imo na karit daw mag-ani ka en tak anduni tag-ani en. Inog en mga anien an naan ta kalibutan.” ¹⁶ Pag-ambal ta angil, gamungko ya naan ta panganod pagamit din iya na karit daw ubos din ta ani mga anien naan ta kalibutan.

¹⁷ May isya pa na angil na gagwa alin ta timplo naan ta langit daw gibit man kanen ta karit na talem. ¹⁸ May isya pa man na angil na gagwa naan dapit ta alaran. Kanen manug-asikaso ta apoy naan ta alaran. Gasinggit kanen naan ta angil na gibit ta karit na talem, “Dleen no en imo na karit daw anien mga pungpong na ubas naan ta kalibutan tak inog en.” ¹⁹ Pag-ambal din, paani ta angil na gibit ta karit mga ubas an naan ta mga taneman ta ubas naan ta kalibutan daw patumpok din naan ta bakod na pegaan ta ubas na paanggid ta segeng na silot ta Dyos tenged ta iya na kagilek naan ta mga itlaw. ²⁰ Naan ta gwa ta syudad mga itlaw pasilutan din na paryo danen mga ubas naan ta pegaan na pautad-utaran asta malegsek. Iran na lengngessa gabaa na kadalemen an asta ta sungad ta kabayo daw kamadyuon an subla tallo tenga adlaw na panaw adlaw kilem.†

15

Pitto Na Katapusan Na Salot

¹ Naan ta langit nakita ko isya pa na bakod gid na katingalaan. May pitto na angil na iran na katengdanan magdala ta pitto na salot. Yon man na mga salot katapusan na mga salot tak paagi ta pitto an na salot tapuson en ta Dyos iya na silot naan ta mga itlaw.

² May nakita a na daw lagen paryo dagat na buat ta ispiyo na may laket na apoy. May mga itlaw na gatindeg dya tengnged ta paryo ya dagat daw gaibit danen an ta mga arpa na paatag ta Dyos. Danen mga itlaw na ula nadala ta makaadlek na ayep na magsimba ki kanen daw iya na ribulto daw

ula man nadala na magpamarka ta numiro na simbulo ta iya na ngaran. ³ Gakanta danen ta kanta Moises na isya na manugsirbi ta Dyos na yon man kanta man ta Karniro. Yi iran na kanta:

“O Ginuo Dyos Na Makagagaem, makatingala gid imo na mga buat.

O Ari ta tanan na mga nasyon, igo daw masaligan imo na mga paagi.

⁴ O Ginuo, tanan na mga itlaw magtaod daw magdayaw ki kaon tak kaon nang gid Dyos.

Mga itlaw ta tanan na mga nasyon miling ki kaon daw simbaen ka danen tak nakita danen na igo tanan no na mga buat.”

⁵ Pagtapos ta pagkanta danen, nakita ko na bukas en naan ta langit timplo na balay ta Dyos na yon man lugar na pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba ki kanen* na naan dya kasugtanan na alin ki kanen. ⁶ Alin ta timplo an naan ta langit gagwa pitto an na angil na iran na katengdanan magdala ta pitto na salot. Iran na suot lino† na bayo na sikad puti na gasilaw gid daw naan ta iran na daganan may pablebed na tila na may mga ilo na buat ta blawan. ⁷ Isya ta appat an na may kabui gaatag ta pitto na mangkok na blawan naan ta pitto na angil. Kada isya na mangkok panno ta salot na yon man silot tenged ta kagilek ta Dyos na bui asta ta ula katapusan. ⁸ Napanno ta aso timplo an naan ta langit tenged ta gadaba-daba na apoy na yon man pawa ta Dyos daw bakod din na gaem. Ula may makaselled naan ta timplo asta matapos pitto na salot na padala ta pitto na angil.

16

Pitto Na Mangkok Na Panno Ta Silot Ta Dyos

¹ Pag-atag ta mga mangkok na blawan naan ta pitto na angil, may namatian a na bakod na kagi ta isya na gambal na naan ta timplo na balay ta Dyos. Ambal din naan ta

† **14:20** Subla tallo tenga adlaw na panaw adlaw kilem paryo man ta kaadyuon na mga tris sintos na kilumitro.

* **15:5** Naan ta Hebreo 9:11 pwidi nyo mabasa parti ta lugar na pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba.

† **15:6** Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggig ta tila na ramie daw tila na kuton.

pitto na angil, “Manaw kaw en. Iula nyo en naan ta kalibutan mga salot an na yon man silot ta Dyos na naan ta pitto na mangkok na pawiran nyo.”

² Pag-ambal din, una na angil gapanaw daw paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta kalibutan. Mga itlaw an may marka ta makaadlek na ayep daw gasimba ta iya na ribulto, natubuan danen ta tama na mga nina na gabakukang.

³ Pagtapos ta pag-ula ta una na mangkok, pangarwa na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta dagat daw dagat an gaparyo ta lengngessa ta patay. Tanan na may kabui naan ta dagat napatay.

⁴ Pagtapos ta pag-ula ta pangarwa na mangkok, pangallo na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta mga suba daw naan ta mga tuburan. Pag-ula din, mga suba an daw tuburan naimo na lengngessa. ⁵ Namatian ko ambal ta angil na pasaligan parti ta tanan na waig,

“O Dyos, kaon na matuod na Dyos daw bui alin ta una asta anduni,

igo gid imo na silot naan ta mga itlaw

⁶ tak papatay danen imo na mga itlaw na natulo iran na lengngessa daw iling man tan pabuat danen naan ta mga prupita na manugsugid ta imo na kabebet-en.

Anduni, lengngessa man papainem no an ki danen.

Yon gid bagay na bales ki danen.”

⁷ Pagtapos ta ambal ta angil na pasaligan ta tanan na waig, may namatian a na gambal na naan dapit ta alaran. Ambal din,

“O Ginuo Dyos Na Makagagaem, igo daw dapat nang gid imo na silot ta mga itlaw.”

⁸⁻⁹ Pagtapos ta iya na ambal, pang-appat na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta adlaw daw gapaso pa gid silak an ta adlaw. Patugutan ta Dyos na mga itlaw an mapaso gid ta adlaw na paryo nasunog ta apoy. Bisan na napasog gid danen an, ula man gyapon ganelsel daw ula man danen padilian iran na mga buat na malain daw ula man gadayaw ta Dyos. Papakalain danen Dyos an tak patugutan din na maagian danen mga salot.

¹⁰ Pagtapos ta pag-ula ta pang-appat na mangkok, panglimma na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta truno ta makaadlek na ayep. Gadelem dayon naan ta mga lugar na padumalaan ta makaadlek an na ayep. Mga itlaw an gagat ta iran na dila tak dili danen maagwanta segeng na sakit na naageman danen. ¹¹ Papakalain danen Dyos an na naan ta langit tenged ta mga sakit na naageman danen daw tama na mga nina. Ula danen gyapon ganelsel daw ula man danen padilian iran na mga buat na malain.

¹² Pagtapos ta pag-ula ta panglimma na mangkok, pang-annem na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta bantog na Suba Eufrates. Gaubbas dayon suba ya aged may agian para ta mga ari daw iran na mga sundalo na mabot en alin ta sennangngan. ¹³ May nakita a man na tallo na malain na ispiritu na daw lagen paryo ta mga pangka. Danen an gagwa alin ta baba ta mga ayep. Isya an alin ta baba ta dragon, isya man an alin ta baba ta una na makaadlek na ayep daw isya man ya a alin ta baba ta pangarwa na makaadlek na ayep na paumaw man na dili-matuod na prupita. ¹⁴ Danen an mga malain na ispiritu na gabuat ta mga katingalaan daw giling danen naan ta mga ari ta tanan na mga nasyon ta bilog na kalibutan aged tipunon mga ari para maggira kuntra ta Dyos Na Makagagaem naan ta katapusan na adlaw na mag-ukom Dyos ta tanan na mga itlaw.

¹⁵ Ginuo an gambal, “Tandaan nyo! Mabot a ta adlaw na ula papaabot ta mga itlaw paryo ta pag-abot ta matakaw. May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw an na anda ta ake na pag-abot na iran na batasan sunod ta liag ta Dyos. Danen an paryo ta mga itlaw na pirmi danen suot iran na bayo aged daw magsugat danen ta iran na amo, danen an dili paryo ta itlaw na ula bayo na magayyaan danen an.”

¹⁶ Pagtapos ta ambal din, papatipon ta tallo ya na malain na ispiritu mga ari an daw iran na mga sundalo naan ta lugar na paumaw ta linggwai na Hebreo na Ar-magedon.

¹⁷ Sunod ta iran na pagtipon, pangpitto na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta angin daw namatian ko na may gambal na naan ta truno na naan ta timplo. Gambal kanen an na bakod iya na kagi, “Tapos en!” ¹⁸ Sigi pangilat daw sigi gadageeb. Galinog ta sikad gid biskeg na ula pa gid iling tan na kabiskeg na linog alin pa ta una na timpo na pabuat ta Dyos mga itlaw asta anduni. ¹⁹ Tenged ta linog ya, bantog na syudad na Babilonia natenga ta tallo na parti daw nasamad gid mga syudad ta tanan na mga nasyon. Beet ambalen na ula palipati ta Dyos na silutan din mga itlaw na gaistar naan ta Bantog Na Babilonia. Naageman danen segeng gid na silot din tenged ta iya na kagilek ki danen na paryo papaubos din painem ki danen pait na inemen. ²⁰ Tanan na mga pulo nali nang narwad daw mga bukid ula en nakita. ²¹ Mga itlaw papauranan ta darko na mga yilo na kabeg-aten ta mga kwarinta kilos. Papakalain danen Dyos an tenged ta segeng gid na salot na uran na yilo.

17

Bai Na Gasakay Ta Makaadlek Na Ayep

¹ Pagtapos ta mga natabo tenged ta pag-ula ta pangpitto na angil ta iya na mangkok, gaprani ki yaken isya ta pitto ya na mga angil na gaibit ta mga mangkok. Gambal kanen ki yaken, “Mos! Muyog ka ki yaken. Ipakita ko ki kaon daw ino pagsilot ta Dyos naan ta bantog na bai na gabligya ta iya na lawa* na gamungko tengnged ta tama na suba. ² Bai an pasawa-sawa ta mga ari ta kalibutan daw mga itlaw an na ula gapati ta Dyos gasunod ta buat din na malaw-ay na paryo danen an naingaw ta iseg na inemen na yon man pagbuat ta malaw-ay.”

³ Pagtapos ta pag-ambal ta angil, yaken i naan ta ake na panan-awan padala a ta angil naan ta lugar na ula kabalayan. Naan dya nakita ko isya na bai na gasakay naan ta makaadlek na ayep na minog.

* **17:1** Bai na gabligya ta iya na lawa umaw na pagamit naan ta Biblia parti ta mga syudad na katamaan ta mga itlaw na gaistar dya gasirbi ta mga dyos-dyusan daw ula gapati ta Dyos. Naan ta libro na Mga Papakita, bai na gabligya ta iya na lawa beet ambalen syudad Babilonia na yon man pwidi beet ambalen syudad Roma. † **17:4** Ta timpo Juan, mga itlaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari daw rayna.

Makaadlek an na ayep may pitto na ulo daw sampulo na sungay. Naan ta bilog din na lawa may nasulat na mga ngaran na gapakalain ta Dyos. ⁴ Suot ta bai ya bayo na bayulit daw minog.† Papunian din iya na kaugalingen ta tama na mga nabuat alin ta blawan, maalen na mga bato daw mga pirlas. Gaibit kanen ta blawan na ineman na panno ta mga malaw-ay daw damak na mga betang na paanggid ta iya na pabuat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. ⁵ Naan ta iya na takong may ngaran na nasulat na bellay maintindian daw ino beet ambalen. Nasulat dya,

“Bantog na syudad na Babilonia.

Inay ta tanan na mga gabligya ta iran na lawa.

Alinan ta tanan na malaw-ay na mga buat naan ta kalibutan.”

⁶ Nakita ko man na ningaw bai an ta lengngessa ta mga itlaw na iya ta Dyos na papatay din tenged ta iran na pagpamatuod parti ki Jesus.

Na nakita ko bai an, gatingala a gid. ⁷ Gainsa angil ki yaken, “Man-o tak gatingala ka? Sugiran ko kaon yan daw ino beet ambalen ta bai daw ta makaadlek na ayep na pasakayan din na may pitto na ulo daw sampulo na sungay. ⁸ Makaadlek an na ayep na nakita no bui kan-o, piro anduni napatay en. Piro, mabot adlaw na maggwa kanen an alin ta lungag na kadalemen an ula katapusan. Daw maggwa en kanen, silutan kanen an ta ula katapusan. Makita kanen an ta mga itlaw ta bilog na kalibutan daw magtingala gid danen an tak bui kanen kan-o daw napatay en piro gapakita isab. Mga itlaw na magtingala ki kanen, danen an mga itlaw na alin pa ta una bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i iran na ngaran ula nasulat naan ta libro na listaan ta mga itlaw na kaangken ta kabui na ula katapusan.

⁹ “Maintindian ta mga itlaw na maalam yi na saysay ko parti daw ino beet ambalen ta makaadlek na ayep: Pitto din

na ulo, beet ambalen pitto na bukid† na papungkuan ta bai ya daw beet man ambalen pitto na ari. ¹⁰ Ta pitto an na ari, limma en napatay ya. Pang-annem an gadumala anduni daw pangpitto ya ula pa gabot, piro daw mabot kanen ya, ula nang lugay iya na pagdumala. ¹¹ Makaadlek na ayep na bui kan-o daw anduni napatay en, kanen pangwallo na ari. Ta matuod, kanen an isya ta pitto ya na ari. Ta uryan na adlaw silutan kanen an ta ula katapusan.

¹² “Sampulo na sungay na nakita no beet ambalen sampulo na ari na ula pa kaumpisa ta iran na pagdumala. Piro, tagan pa danen ta katengdanan na ta isya uras magdumala duma ta makaadlek na ayep. ¹³ Sampulo an na ari magkumpurmiay na iatag danen naan ta makaadlek na ayep iran an na datas na katengdanan daw uturidad ta pagdumala. ¹⁴ Makaadlek na ayep daw sampulo na ari magsulong na maggira ta Karniro, piro danen an pirdien gid ta Karniro tenged Karniro an Manugdumala na labaw gid ta tanan na mga manugdumala daw Ari na labaw gid ta tanan na mga ari. Mga itaw na duma ta Karniro danen an mga kabaton ta upurtunidad na buaten na iya na mga itaw na yon man mga papili din daw mga masaligan man ta iran na pagsunod ki kanen.”

¹⁵ Ambal pa ta angil ki yaken, “Mga suba na nakita no na naan dya gamungko bai na gabligya ta iya na lawa, beet ambalen tama gid na mga itaw na alin ta lain-lain na mga lai, lugar daw linggwai. ¹⁶ Sampulo ya na ari na paanggid ta sampulo na sungay na nakita no, danen an daw makaadlek na ayep magkuntra gid naan ta bai na gabligya ta iya na lawa. Tanan na mga pagkabetang ta bai kamangen danen daw ula gid may mabilin bisan pa ta pasuot din. Kan-enen danen lawa ta bai daw sunugon mga mabilin ¹⁷ tak ibetang ta Dyos naan ta isip ta sampulo na ari na iling tan buaten danen aged tumanen danen iya na plano. Tenged ta pagbeet ta Dyos, magkumpurmiay danen na iatag danen naan ta makaadlek na ayep iran an na datas na katengdanan daw uturidad ta

pagdumala asta ta adlaw na matuman gid en tanan na ambal ta Dyos parti ta mga matabo pa.

¹⁸ “Bai an na nakita no beet ambalen bantog ya na syudad. Ari ta bantog ya na syudad gadumala ta tanan na mga ari ta bilog na kalibutan.”

18

Parti Ta Pagsamad Ta Syudad Babilonia

¹ Pagtapos ta pagkita ko ta bai na gasakay naan ta makaadlek na ayep, may nakita a na isya pa na angil giling ta kalibutan alin ta langit. Kanen an may datas na katengdanan daw nalekkep gid bilog na kalibutan ta kapawa na alin ki kanen. ² Gasinggit kanen,

“Ula en! Pirdi en bantog na syudad na Babilonia!

Anduni, Babilonia istaran nang en ta mga dimunyo

daw bisan ino klasi na mga malain na ispiritu

daw istaran man ta tanan na klasi ta mga yupan na pabilang na maligna

daw tanan man na klasi ta mga ayep na pabilang na maligna daw malaw-ay.

³ Iling tan natabo ta Babilonia tenged mga itaw an dya

danen gadala ta mga itaw ta tanan na mga nasyon

na magsunod ta iran na mga buat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.

Paryo na mga itaw ta mga nasyon papainem danen

ta makaingaw na inemen na yon man pagbuat ta malaw-ay.

Papalabet man danen mga ari an ta kalibutan ta iran na buat na malaw-ay

daw tenged segeng gid iran na pagpagusto ta iran na kaugalingen na liag,

tudo iran na pamalit na yon man mga nigusyanti ta bilog na kalibutan gamanggaranen.”

† 17:9 Patindegan ta syudad Roma pitto na bukid daw isya na umaw ta syudad Roma Syudad Na Pitto Bukid.

⁴ May namatian a na isya pa na gambal na naan ta langit,

“Kyo na ake na mga itlaw na naan ta Babilonia,

malin kaw dyan aged dili kaw magsunod ta mga itlaw dyan ta iran na mga buat na sala daw dili kaw man madapil ta mga salot na mabot ki danen.

⁵ Silutan danen an ta Dyos tenged dili din malipatan tama danen na mga buat na sala.

Tama gid iran na mga buat na sala na daw sampaw-sampawen, kalambot en ta langit.

⁶ Buaten man ki danen paryo ta pabuat danen na malain naan ta duma na mga itlaw.

Balesan danen an ta dubli pa ta iran na mga buat

na paryo timplaan danen an ta inemen na dubli pait kaysa ta inemen na patimpla danen para ta duma na mga itlaw.

⁷ Tenged segeng gid iran na pagpabugal daw iran man na pagpagusto ta iran na kaugalingen na liag,

bales ki danen segeng na kasakit daw kalised.

Ambal danen naan ta iran na kaugalingen,

‘Kami i mga rayna daw mga ari na gamungko naan ta ame na mga truno.

Dili kay mga balo. Yon na impusibili na mangalised kay paryo ta mga balo.’

⁸ Tenged ta iran na pagpabugal, ta isya nang na adlaw mabot ki danen tanan na mga salot na silot ki danen.

Mabot mga makalaton na masakit na makapatay, mga kalised, letem daw sunugon man iran na syudad

tak makagagaem Ginuo Dyos an na gasintinsya daw gasilot ki danen.”

⁹ Mga ari an ta kalibutan na galabet duma ta mga itlaw ta Babilonia ta iran

na pagbuat ta malaw-ay daw pagpagusto man ta bisan ino na iran na kaugalingen na liag, danen an mangagal daw mag-ugog tak makita danen aso na alin ta pag-sunog ta Babilonia. ¹⁰ Naan nang danen an ta madyo magtindeg tak adlek na silutan man danen an paryo ta pagsilot naan ta mga itlaw ta Babilonia. Mag-ambal danen an, “Kaluluoy gid kyo yan na mga itlaw ta bantog daw padayaw na syudad na Babilonia! Seled ta isya nang na uras ula en inyo na syudad tenged gabot silot ta Dyos ki kyo.”

¹¹ Mga nigusyanti ta bilog na kalibutan, mangagal danen an daw mangasebe gid tenged ta silot naan ta mga itlaw ta Babilonia tak ula en may magpalit ta iran na mga pabligya. ¹² Ula en may magpalit ta iran na blawan, pilak, maalen na mga bato daw pirlas. Ula man en may magpalit ta iran na maalen na mga tila na lino,* bayulit,† sida daw minog. Ula en may magpalit ta iran na kaoy na citron, mga gamit na buat alin ta bangkil ta ilipanti, mga gamit na buat alin ta mga maalen na kaoy, brunsi, salsalen daw marmol. ¹³ Ula en may magpalit ta iran na cinnamon daw duma man na panglasa daw iran na mga pang-ammot na tagek na kamangyan, mira daw insinso. Ula en may magpalit ta iran na bino, lana, arina, trigo, baka, karniro, kabayo, kalisa daw bisan mga itlaw na pabligya danen bilang ulipen.

¹⁴ Mambal mga nigusyanti an naan ta mga itlaw ta Babilonia, “Ula en tanan na mga betang na naliagan nyo. Tanan nyo na mga pagkabetang na maalen daw dayad dili nyo en makita isab.”

¹⁵ Mga nigusyanti na gamanggaranen paagi ta iran na pagnigusyo naan ta Babilonia ta mga dayad daw maalen na betang, dili danen marani ta Babilonia. Naan nang ta madyo magtindeg danen an tak adlek na silutan man paryo ta pagsilot naan ta mga itlaw ta Babilonia. Mangagal mga nigusyanti an daw mangasebe gid. ¹⁶ Mag-ambal danen, “Kaluluoy gid mga itlaw ta bantog na syudad na Babilonia! Una sa

* **18:12** May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 15:6. † **18:12** May pasaysay parti ta bayulit na tila na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 17:4.

gabayo danen ta maalen na mga tila na lino, bayulit daw minog. Papunian danen iran na kaugalingen ta tama na mga nabuat alin ta blawan, maalen na mga bato daw mga pirlas. ¹⁷ Piro, seled ta isya nang na uras tanan na manggad danen ula en.”

Tanan na mga kapitan ta sakayan na pangdagat, mga pasairo, mga gurmiti daw tanan na mga itlaw na iran na pangabuian paagi ta dagat, magtindeg man naan nang ta madyo ta Babilonia. ¹⁸ Tenged makita danen aso na alin ta pagsunog ta syudad, magsinggit danen ta iran na kasebe, “Ula duma na syudad paryo ta bantog ya na syudad.” ¹⁹ Tenged ta subla na kasebe, bubuan danen ta yab-ok iran an na ulo mintras danen an mangagal daw mangasebe. Mag-ambal danen an, “Kaluluoy gid mga itlaw ta bantog na syudad na Babilonia! Tenged ta iran na manggad tanan na mga itlaw na may sakayan na pangdagat gamanggaranen. Piro, seled ta isya nang uras nasamad gid en Babilonia.”

²⁰ “Gani, kyo tanan na naan ta langit, magkalipay kaw tenged nasamad en syudad ya. Kyo na mga itlaw na iya ta Dyos, mga apustulis daw mga manugsugid ta iya na kabebet-en, magkalipay kaw man tak nasintinsyaan din en daw nasilutan syudad ya tenged ta iran na mga buat na malain ki kyo.”

²¹ Nakita ko na isya na angil na may bakod na gaem gaakwat ta bato na paryo ta bakod na galingan na bato daw papilak din naan ta dagat. Ambal din, “Iling man tan matabo ta bantog ya na syudad na Babilonia. Masamad gid en daw dili en makita isab. ²² Dili en mamatian isab naan ta syudad mga manugtukur ta arpa, mga manugkanta, mga manugplawta daw mga manugtrumpita. Dili man en makita isab dya mga manug-ubra ta bisan ino na klasi na ubra. Dili man en mamatian isab na may gagaling. ²³ Dili man en makita isab kapawa ta mga ilaw. Dili man en mamatian isab pag-atag an ta mga pangako ta nubyo daw nubya naan ta iran na kasal. Silutan gid mga itlaw naan ta Ba-

bilonia tenged gapabugal gid iran na mga nigusyanti na danen an bantog ta bilog na kalibutan daw tenged man na mga itlaw ta Babilonia danen galuko ta mga itlaw ta tanan na mga nasyon ta iran na mga pabuat paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos. ²⁴ Danen gapatay ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw duma man na mga itlaw na iya ta Dyos. Manabat danen ta kamatayen ta tanan na mga itlaw na papatay naan ta bilog na kalibutan.”

19

Mga Pagdayaw Naan Ta Ginuo

¹ Pag-ambal ta angil na gapilak ta galingan na bato, may namatian a na paryo bakod na kagi ta tama gid na mga itlaw naan ta langit na gambal,

“Dayawen ta Ginuo! Dayawen ta ate na Dyos

tenged kanen ate na manluluwas daw angay gid tagan ta pagdayaw, daw makagagaem kanen an.

² Igo daw dapat nang gid iya na silot ta mga itlaw.

Pasintinsyaan din daw pasilutan bantog na bai na gabligya ta iya na lawa.*

Bai an pasilutan ta Dyos tak gadala bai an ta mga itlaw ta kalibutan na magbuat ta malaw-ay na paryo ta iya na buat

daw gapatay kanen an ta mga itlaw na gasirbi ta Dyos.”

³ Namatian ko na gambal pa paryo ya ta bakod na kagi ta tama gid na mga itlaw. Ambal din,

“Dayawen ta Ginuo!

Aso na alin ta pagsunog ta syudad Babilonia gapadatas asta ta ula katapusan.”

⁴ Pag-ambal din, binti-kwattro an na pataa na manugdumala daw appat an na may kabui, gadapa danen daw pasimba danen Dyos an na gamungko naan ta truno. Ambal man danen,

“Amen! Dayawen ta Ginuo!”

* **19:2** May pasaysay parti ta bai na gabligya ta iya na lawa na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 17:1.

⁵ Pag-ambal danen, namatian ko may gambal na naan dapit ta truno, “Kyo tanan na gasirbi ta Dyos daw gataod ki kanen, mga kebes man daw mga may datas na katengdanan, dayawen nyo kanen an na ate na Dyos!”

⁶ Pag-ambal ta gambal ya na naan dapit ta truno, namatian ko kagi na paryo kagi ta tama gid na mga itlaw daw kagi an paryo man ta tunog ta gakanaas na waig daw biskeg na mga dageeb. Ambal ta namatian ko ya,

“Dayawen ta Ginuo na ate na Dyos Na Makagagaem tenged kanen an gadumala!

⁷ Magkalipay ki daw magsadya. Dayawen ta kanen an tak abot en adlaw na Karniro an kasalen en daw bai an na kasalen priparar en.

⁸ Kasalen na bai paatagan ta pribiliyo na magsuot ta bayo na buat alin ta dayad gid na lino[†] na sikad puti na gasilaw gid.”

Dayad gid na lino beet ambalen mga pabuat na sunod ta liag ta Dyos na buat ta mga itlaw na iya ta Dyos.

⁹ Gambal angil ki yaken, “Yi isulat no: May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na paimbitar na mandegek naan ta kasal ta Karniro.” Gambal pa kanen ki yaken, “Yon na mga ambal matuod gid na mga ambal na iya ta Dyos.”

¹⁰ Pag-ambal din, gadapa a naan ta iya na batiisan para magsimba ki kanen. Piro, gambal kanen ki yaken, “Dili no buaten nyan tak dapat na Dyos nang imo na simbaen. Yaken i isya na manugsirbi ta Dyos na paryo man ki kaon daw ta imo na mga utod ki Cristo na gapadayon ta inyo na pagpati ta pagpamatuod na alin ki Jesus. Bisan kino na iya na pasugid pagpamatuod an na alin ki Jesus, kanen an gasugid paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo.”

Kanen Na Gasakay Naan Ta Puti Na Kabayo

¹¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan langit an bukas daw dayon

may nakita a na kabayo na puti daw may gasakay ta kabayo ya. Kanen an paumaw na Masaligan daw Matuod. Usto kanen an ta iya na pag-ukom daw ta iya na pag-gira. ¹² Mata din an paryo ta galegleg na apoy daw naan ta iya na ulo tama na mga kuruna na derse. May anen kanen na ngaran na nasulat piro ula duma na nalam daw ino beet ambalen ta ngaran daw dili, kanen nang. ¹³ Suot din na bayo natusmog naan ta lengngessa. Ngaran na paumaw ki kanen “Pulong Ta Dyos”.[‡] ¹⁴ Gasunod ki kanen tama na mga itlaw na alin ta langit na gasakay naan ta puti na mga kabayo daw iran na suot buat alin ta dayad gid na lino na sikad puti daw gasilaw gid. ¹⁵ Naan ta iya na baba may gagwa na ispada na talem na gamiten din para ikontra daw pirdien mga itlaw ta tanan na mga nasyon na ula gapasakep ki kanen. Ta iya na pagdumala paryo kanen an gaibit ta baston na salsalen tenged ula bisan kino sarang magkuntra ta iya na pagdumala. Pirdien din gid tanan. Mga itlaw na gakontra ki kanen silutan din ta silot na alin ta Dyos Na Makagagaem tenged ta segeng na kagilek ta Dyos ki danen. Pagsilot din an ki danen paryo na pautad-utaran din mga ubas naan ta pegaan na paanggid ta segeng na silot ta Dyos. ¹⁶ May ngaran na nasulat naan ta bayo din daw paa din, “Ari na labaw gid ta tanan na mga ari daw Manugdumala na labaw gid ta tanan na mga manugdumala.”

¹⁷ Sunod na nakita ko may angil na gatindeg naan ta silak ta adlaw. Gasinggit kanen an naan ta tanan na mga yupan na galayog-layog naan ta kalangitan, “Manaw kaw daw mandegek naan ta bakod na kumbira na papriparar ta Dyos. ¹⁸ Mandegek kaw para kan-enen nyo lawa ta patay na mga ari, mga upisyal ta sundalo, mga sundalo, mga manugkabayo na sundalo asta ta iran na mga kabayo. Kan-enen nyo man lawa ta tanan na mga napatay -- mga ulipen man daw mga dili ulipen, mga kebes man daw mga may datas na katengdanan.”

¹⁹ Pag-ambal ta angil na naan ta silak ta

[†] 19:8 May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta Mga Papakita 15:6. [‡] 19:13 Naan ta Juan 1:1 pwidi nyo mabasa parti ki kanen na paumaw na Pulong Ta Dyos.

adlaw, nakita ko makaadlek an na ayep, mga ari ta kalibutan daw iran na mga sundalo na patipon danen para magsulong ta gira kuntra ta gasakay ya ta puti na kabayo daw iya na mga duma. ²⁰ Naan ta gira, nadakep makaadlek an na ayep duma ta dili-matuod ya na prupita. Yon man dili-matuod na prupita na gabuat ta mga katingalaan ta iya na pagsirbi ta makaadlek na ayep daw paagi ta mga katingalaan din na buat paluko din mga itlaw na may marka ta makaadlek na ayep daw gasimba ta iya na ribulto. Makaadlek an na ayep daw dili-matuod ya na prupita papilak na bui naan ta lugar na asupri na gadaba-daba. ²¹ Tanan na mga sundalo na nabilin, danen an papatay paagi ta ispada na gagwa ta baba ta gasakay an naan ta puti na kabayo daw tama gid na mga yupan gapagusto ta kaan ta lawa ta mga patay asta na nabusog gid.

20

Isya Libo Na Taon

¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan may angil na giling ta kalibutan i alin ta langit. Naan ta lima din yawi an na pang-abri ta lungag na kadalemen an ula katapusan. May padala man kanen an na baal na kadina. ² Padakep din dragon ya na yon man bekkessan na alin pa ta una* daw paumaw man na Diablo o Satan. Pagdakep din ta dragon ya, pagapos din para kulungon ta isya libo na taon. ³ Paulog din naan ta lungag na kadalemen an ula katapusan daw pasaraan din daw patrangkaan gid para dili mabukasan aged dragon ya dili en magluko ta mga itlaw ta tanan na mga nasyon naan ta isya ya libo na taon. Pagtapos ta isya libo na taon, buy-an kanen ta lipo nang na timpo tenged iling tan naan ta plano ta Dyos.

⁴ Sunod na nakita ko may mga truno daw naan ta mga truno gamungko mga patugyanan ta katengdanan ta pag-ukom ta mga itlaw. Nakita ko man mga kalag ta mga itlaw na pauturan ta lieg tenged ta iran na pagpati ta pagpamatuod na alin ki Jesus daw iran na pagwali parti ta ambal

ta Dyos. Danen an mga ula gasimba ta makaadlek ya na ayep daw iya na ribulto daw ula man gapamarka ta iya na marka naan ta iran na takong daw naan ta iran na lima. Sunod na nakita ko pabui danen an daw gadumala danen duma ki Cristo ta isya libo na taon. ⁵ Pagbui an ki danen yon paumaw na primero na pagbannaw ta Dyos ta mga itlaw na napatay. Duma ya a na napatay, pagbannaw danen ya na tapos isya libo na taon. ⁶ May angken na kalipay alin ta Dyos bisan kino na isya ta mga itlaw na bannawen naan ta primero na pagbannaw. Dili danen maageman silot na paumaw na pangarwa na kamatayen. Danen an buaten na mga pari na magsirbi ta Dyos daw ki Cristo. Magdumala man danen an duma ki Cristo ta isya libo na taon.

Pagpirdi Ki Satan

⁷ Naan ta adlaw na tapos en isya libo na taon, buy-an Satan an alin ta lungag na kadalemen an ula katapusan na naan dya kanen an papriso. ⁸ Maggwa kanen an daw manluko ta mga itlaw naan ta tanan na mga nasyon naan ta bilog na kalibutan. Mga nasyon na maluko din paumaw man na Gog daw Magog. Tanan na mga maluko din tipunon din aged magsulong ta gira. Sikad tama danen an na paryo ta katama ta pantad ta baybay na dili mabilang.

⁹ Nakita ko na danen na patipon Satan galapta ta bilog na kalibutan daw palibutan danen syudad na papalangga ta Dyos na istaran ta iya na mga itlaw. Piro, pauranan danen an ta apoy na alin ta langit daw tanan danen napatay. ¹⁰ Satan ya na nanluko ki danen papilak naan ta lugar na asupri na gadaba-daba. Naan man dya papilak makaadlek na ayep daw dili-matuod na prupita. Adlaw kilem silutan danen an na maageman danen segeng na sakit asta ta ula katapusan.

Katapusan Na Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Itlaw

¹¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan bakod na truno na puti daw nakita ko man kanen an na gamungko dya. Kalangitan an daw kalibutan gulpi nang

* **20:2** Naan ta Genesis kapitulo tris pwidi nyo mabasa parti ta bekkessan ya.

narwad alin ta tubangan din daw dili man makita en. ¹² Nakita ko man mga itlaw an na napatay en, mga may datas na katengdanan daw mga kebes man. Gatindeg danen an naan ta tubangan ta truno daw may mga libro na pabuklad. May anen pa isya na libro na pabuklad na yon man libro na listaan ta mga itlaw na kaangken ta kabui na ula katapusan. Mga itlaw an na napatay en paakuan ta Dyos sunod ta nasulat naan ta mga libro na yon man iran na mga nabuat. ¹³ Naan gid dya ta tubangan ta truno papatipon tanan na mga itlaw na napatay en na naan ta lugar na paumaw na Kamatayen daw Hades asta man mga itlaw na napatay na naan ta dagat.† Kada isya ki danen paakuan ta Dyos sunod ta iran na mga nabuat. ¹⁴ Pagtapos ta pagukom ki danen, Kamatayen an daw Hades papilak naan ta lugar na asupri na gadabababa na yon man paumaw na pangarwa na kamatayen. ¹⁵ Bisan kino na iya na ngaran ula nasulat naan ta libro na listaan ta mga itlaw na kaangken ta kabui na ula katapusan, kanen an papilak naan ta lugar na asupri na gadabababa.

21

Bag-o Na Kalangitan Daw Bag-o Na Kalibutan

¹ Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan bag-o na kalangitan daw bag-o na kalibutan tak ula en dati ya na kalangitan daw dati na kalibutan daw ula man en dagat. ² Syudad na iya ta Dyos na paumaw na bag-o na Jerusalem nakita ko na gapababa naan ta kalibutan alin ta Dyos na naan ta langit daw priparar gid paryo ta bai na kasalen na naayusan en daw anda en na magsugat ta mama na magsawa ki kanen. ³ Namatian ko na may gambal na naan dapit ta truno na naan ta langit. Ambal din na bakod iya na kagi, “Lagen nyo! Anduni, istaran an ta Dyos naan en duma ta mga itlaw. Kanen an mag-istar na duma ki danen daw danen an iya gid na mga itlaw. Kanen mismo magduma ki danen

daw kanen an iran man na Dyos. ⁴ Dayad gid iran na kaimtangan tak pairan din iran na mga luwa na yon man pakamang din tanan na tenaan na itlaw mangasebe. Ula en kamatayen daw ula man en kalised, pag-agal daw kasakit tak ula en tanan na dati na iling tan na mga inagian ta mga itlaw.”

⁵ Kanen an na gamungko naan ta truno gambal, “Lagen nyo! Anduni, tanan pabag-o ko.” Ambal din pa ki yaken, “Isulat no mga paambal ko tak mapatian gid daw matuod man.” ⁶ Ambal din pa, “Tanan natuman en. Yaken Alpha daw Omega,* kaumpisaan daw katapusan. Bisan kino na nlaio, painemen ko kanen ta libri na waig alin ta tuburan na gaatag ta kabui na ula katapusan. ⁷ Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, balesan ko kanen an ta dayad na ya na kaimtangan na patagana ko para ta tanan ko na mga itlaw tenged yaken iya na Dyos daw kanen ake na bata. ⁸ Piro, segeng gid silot an na maageman ta bisan kino na nadlek magsunod ki yaken, ula gapadayon ta pagtuo ki yaken, sikad magbuat ta malain, gapatay ta itlaw, gabuat ta malaway, gabuat ta malain naan ta duma na mga itlaw paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos, gasirbi ta mga dyos-dyusan daw tanan na mga bula. Sigurado gid na danen an tanan silutan naan ta lugar na asupri na gadabababa na yon man pangarwa na kamatayen.”

Bag-o Na Jerusalem

⁹ Pag-ambal ta gamungko ya naan ta truno, gaprani ki yaken isya ta pitto ya na angil na gaibit ta pitto na mangkok na paugsakan ta pitto na katapusan na salot. Gambal kanen ki yaken, “Miling ka di. Ipakita ko ki kaon bai na kasalen naan ta Karniro.” ¹⁰ Pag-ambal ta angil, yaken i naan ta ake na panan-awan padala a ta angil naan ta apaw gid ta datas na bukid na sikad bakod. Papakita din ki yaken bag-o na Jerusalem na syudad na iya ta

† **20:13** Ambal na Hades ngaran ta lugar ta mga patay. Ta timpo Juan, gapati mga itlaw na mga itlaw na napatay naan ta dagat iran na lawa naan man gyapon ta dagat, dili naan ta Hades. * **21:6** May pasaysay parti ta Alpha daw Omega na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 1:8.

Dyos. Syudad an gapababa naan ta kalibutan alin ta Dyos na naan ta langit ¹¹ daw sikad gid pawa tenged ta pawa na alin ta Dyos. Gabadlak gid syudad an paryo ta maalen na bato na haspe† daw kristal na sikad tin-aw. ¹² Syudad an palibutan ta sikad datas na padir na dakmel. Naan ta padir may dusi na gangaan daw dusi na angil gabantay naan ta mga gangaan. Kada gangaan may nasulat na ngaran ta isya ta dusi na mga linai na alin ki Israel. ¹³ Tallo na gangaan ta padir naan dapit ta sennangngan, tallo naan dapit ta nurti, tallo naan dapit ta sur daw tallo naan dapit ta salepan. ¹⁴ Padir ta syudad may pundasyon na dusi na bato na darko daw kada bato may nasulat na ngaran ta isya ta dusi na apustulis ta Karniro.

¹⁵ Angil na gambal ki yaken, gadala kanen an ta pangsukol na blawan aged sukulon din syudad an, mga gangaan daw padir. ¹⁶ Kwadrado gid syudad an tak sukol ta kalangkawen an paryo ta sukol ta kalaparen. Iling ti gwa an ta pagsukol ta angil: Kalangkawen an mga binti-singko na adlaw na panaw adlaw kilem‡ daw kalaparen ya daw kadasen paryo man ta kalangkawen an ta syudad. ¹⁷ Pasukol man ta angil kadasen an ta padir, trintay-singko na duppa. Pangsukol an na pagamit ta angil paryo nang ta pangsukol na pagamit ta mga itlaw. ¹⁸ Padir an buat alin ta maalen na bato na haspe. Syudad an buat alin ta puro na blawan daw sikad tin-aw paryo ta kristal. ¹⁹ Mga bato ya na pundasyon ta padir ta syudad papunian ta tanan na klasi ta maalen na mga bato. Una na bato papunian ta haspe, pangarwa papunian ta sapiro, pangallo papunian ta kalsedonia, pang-appat papunian ta esmeralda, ²⁰ panglimma papunian ta onise, pang-annem papunian ta kornalina, pangpitto papunian ta krisolito, pangwallo papunian ta berilo, pang-isyam papunian ta topasio, pangsampulo papunian ta krisopraso, pang-ungsi papunian ta hasinto, daw pangdusi papunian ta amatista. ²¹ Dusi na gangaan ta padir pirlas.

Kada gangaan buat ta isya na pirlas na bakod. Karsada ta syudad buat alin ta puro na blawan daw sikad tin-aw paryo ta kristal.

²² Naan ta syudad an ula a may nakita na timplo na balay ta Dyos tak Ginuo Dyos Na Makagagaem daw Karniro naan dya en mismo duma ta tanan na mga itlaw. ²³ Syudad an ula kinanglan ta adlaw daw bulan para mag-atag ta kapawa tak naan dya sikad pawa tenged ta kapawa na alin ta Dyos daw Karniro na paryo ilaw ta syudad. ²⁴ Mga itlaw naan ta tanan na mga nasyon papawaan ta kapawa na alin ta syudad daw mga ari ta kalibutan magdala ta iran na mga manggad naan selled ta syudad. ²⁵ Pirmi abri mga gangaan ta padir ta syudad. Dili en saraan tak naan ta syudad ula kilem. ²⁶ Mga dayad daw maalen na mga betang ta mga itlaw ta tanan na mga nasyon dleen danen naan ta syudad. ²⁷ Piro, ula bisan kino na gabuat ta malain na pwidi melled dya. Dili man pwidi melled mga itlaw na gabuat ta malaw-ay daw bula. Mga itlaw na pwidi nang an na melled dya mga itlaw na iran na ngaran nasulat naan ta libro na listaan ta mga itlaw na kaangken ta kabui na ula katapusan na yon man libro na iya ta Karniro.

22

¹ Pagtapos ta pagpakita ta angil ki yaken ta syudad an, papakita din man suba ta waig na gaatag ta kabui na ula katapusan. Suba an sikad tin-aw paryo ta kristal. Alin ta truno ta Dyos daw Karniro, suba an gailig ² naan ta tengnga ta karsada ta syudad. Naan ta timbang liyo ta suba may kaoy na gaatag ta kabui na ula katapusan. Kada taon kaoy an gabunga ta dusi bisis na yon man bulan-bulan gabunga. Daon ta kaoy an pagamit para magpaayad ta mga itlaw ta tanan na mga nasyon. ³ Naan ta syudad ula dya bisan ino an na pasikway ta Dyos. Naan dya truno ta Dyos daw Karniro daw kanen an simbaen ta mga itlaw na gasirbi ki kanen. ⁴ Makita danen kanen an daw iya an na ngaran naan ta iran na takong. ⁵ Ula en kilem daw dili man en

† 21:11 Haspe an bato na kulor ta daon. ‡ 21:16 Mga binti-singko na adlaw na panaw adlaw kilem paryo man ta kamadyuon ta dos mil dos sintos binti kilumitro.

danen kinanglan pawa ta ilaw o adlaw tak Ginuo Dyos magpawa naan ki danen. Danen an magdumala asta ta ula katapusan.

Katapusan Na Ambal Ta Angil Ki Juan

⁶ Ambal ta angil ki yaken, “Tanan na mga paambal ki kaon mapatian gid daw matuod man. Ginuo Dyos na gagiya ta isip ta mga manugsugid ta iya na kabebet-en, papadala din iya na angil aged ipakita naan ta mga itlaw na gasirbi ki kanen daw ino naan ta plano ta Dyos na mga matabo gid en.”

⁷ Namatian ko na Jesus gambal, “Mamati kaw! Ta ula nang lugay malik aren. May angken na kalipay alin ta Dyos bisan kino na magtuman ta sugid parti ta mga papakita na alin ta Dyos na naan ta yi na sulat.”

⁸ Yaken Juan na kamati gid daw kakita ta mga papakita an na alin ta Dyos na pasugid ko naan ta yi na sulat. Pagpakita ta angil ki yaken ta mga papakita an na alin ta Dyos, gadapa a naan ta batiisan ta angil para magsimba ki kanen. ⁹ Piro, ambal din ki yaken, “Dili no buaten nyan tak dapat na Dyos nang imo na simbaen. Yaken i isya na manugsirbi ta Dyos paryo ki kaon daw paryo ta imo na mga utod ki Cristo na mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw paryo man ta tanan na mga gatuman ta mga ambal naan ta yi na sulat.”

¹⁰ Ambal pa ta angil ki yaken, “Dili no isikrito mga sugid an parti ta mga papakita na alin ta Dyos na naan ta yi na sulat tak mabot gid en timpo ya na matabo mga papakita an. ¹¹ Tenged mabot gid en timpo ya, sigurado na mga itlaw na gabuat ta malain padayon pa gid ta pagbuat ta malain na yon man mga itlaw na gabuat ta malaw-ay padayon pa gid ta pagbuat ta malaw-ay. Piro, mga itlaw na matareng padayon pa gid ta pagbuat na sunod ta liag ta Dyos na yon man mga itlaw na iya ta Dyos padayon pa gid na dili magbuat ta sala.”

¹² Ambal Jesus, “Mamati kaw! Ta ula nang lugay malik aren para iatag ko bales

naan ta mga itlaw sunod ta iran na mga nabuat. Tagan ko ta dayad na bales mga itlaw na gabuat ta mga sunod ta liag ta Dyos daw silutan ko mga itlaw na gabuat ta malain. ¹³ Yaken Alpha daw Omega,* Pinakauna daw Pinakauryan, Kaumpisaan daw Katapusan.

¹⁴ “May angken na kalipay alin ta Dyos mga itlaw na padilian danen iran na buat na malain na paryo palimpyo danen iran na bayo para ula gid mansa. Danen an may matareng na magselled naan ta syudad na bag-o na Jerusalem na naan gaagi ta mga gangaan daw may matareng man na magkaan ta bunga ta kaoy na gaatag ta kabui na ula katapusan. ¹⁵ Piro, naan ta gwa ta syudad mga itlaw na paryo ta mga ayam tak sikad malain iran na batasan. Naan man ta gwa ta syudad mga itlaw na gabuat ta malain naan ta duma na mga itlaw paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta liag ta Dyos, gabuat ta malaw-ay, gapatay ta itlaw, gasirbi ta mga dyos-dyusan daw tanan na mga itlaw na sikad magbula ta iran na ambal daw buat.

¹⁶ “Yaken Jesus gapadala ta ake na angil aged mga papakita an na alin ta Dyos isugid naan ki kyo na mga gatipon-tipon na gatu. Yaken Apo Ari David na alin gid ta iya na linai daw paumaw a na Pawa Na Bugasen.”

¹⁷ Dyos Ispiritu Santo daw bai na kasalen naan ta Karniro, ambal danen, “Miling ka di en.”

Tanan na mga kamati dapat mag-ambal man, “Miling ka di en.”

Dapat na bisan kino na nlao daw liag minem ta libri na waig na gaatag ta kabui na ula katapusan, marani daw batunon waig ya.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

¹⁸ Anduni, may paandam a para ta tanan na mga itlaw na kamati ta sugid parti ta mga papakita na alin ta Dyos na naan ta yi na sulat. Yi paandam ko: Bisin kino na magdugang ta yi na sulat, silutan gid ta Dyos paagi ta mga salot na pasambit naan ta yi na sulat. ¹⁹ Bisin kino man

* **22:13** May pasaysay parti ta Alpha daw Omega na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 1:8.

na magbuin ta mga ambal naan ta yi na sulat, kamangen ta Dyos iya na pribiliyo na magkaan ta bunga ta kaoy na gaatag ta kabui na ula katapusan daw mag-istar man naan ta syudad ya na iya ta Dyos na yon man kaoy daw syudad na pasambit naan ta yi na sulat.

²⁰ Jesus na gapamatuod na tanan na

naan ta yi na sulat mga papakita na alin ta Dyos, gambal kanen an, “Sigurado gid na ta ula nang lugay malik aren.”

Ambal ko man, “Amen! Ginuo Jesus, malik ka en.”

²¹ Kabay pa na kyo tanan na mga itaw na iya ta Dyos, mabaton nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo Jesus. Amen.